

EXPOSITIO LACONICA PARAPHRASTICA OMNIVM BVLLARVM

AD SENSVM PROOEMII

Ex prima sub Diuo Petro vsque ad præsentem Summ. Pontificem, Cōtra Quarantam, Castellanum, Nouarium, Cherubinos patrem, & filium, & ceteros Bullarijstas, qui incipiunt solummodò ex Gregorio VII. anno 1073. derelinquunt etiam multorum aliorum Pontificum Bullas post Gregorium, modò verò adduntur omnes, ità vt nullus remaneat Pontifex, qui non fecisset saltim vnā Bullam, seu ordinationem, accipiendo Bullam largè pro ordinatione, & quid sit Bulla, vnde dicatur, & quotuplex.

II. Expositio omnium Conciliorum, ex primo sub Diuo Petro, vsq; ad præsentem Summum Pontificem, & quid sit Concilium, quotuplex, & vnde dicatur, & quando inceperunt Concilia.

III. Summa Casuum Conscientiæ, cum verbis Summorum Pontificum in Bullis, & Summa Casuum Conscientiæ cum verbis Summorum Pontificum in Concilijs.

IV. Expositio omnium Decretorum Sacræ Congregationis Rituum.

V. Explicatio omnium Bullarum ad Sacros Canones, ex quibus potest fieri quasi septimus; applicatio Concilij, Tridentini ad Sacros Canones, & etiam applicatio aliorum Conciliorum.

Et primo Prologomina necessaria Legistis de vtriusq; Iuris origine, de modo studendi, & allegandi, cū numero, & summario legum, De omnibus libris etiam Apogriphis, Geographis, Canonis, & de Scriptoribus Ecclesiasticis.

Ab Antiquario Magistro M AVRITIO de GREGORIO Ordinis Prædicatorum, in Castri Ioannis Capitulo Diffinitore, Visitatore, Priore, &c. ex Promotoribus participantibus ad Doctorandum, per præceptum Eminentissimi Cardinalis Sabelli cui per Theologum inserviebat, & primò Cardinali Aquaviva, & eius fratri Episcopo Caiacia per Superintendentem. E. E. S. M. & I.

NEAPOLI, Ex Typographia Iacobi Gaffari, M D C. XLVIII.

Superiorum Facultate.

Expensis ANTONII PIERI sub Signo Iunta in hac ultima Impressione.

PMINENTISSIMI CARDINALIS PHILAMARINI, verè ab Aracœli, missi à Deo, omnibus heroicis Actio-
nibus, eius singulari Regimini in omnibus, & per omnia,
nimia Constantia, Charitate, Prudentia, & Vigilantia fidei
zelo pleno, sui Archiepiscopalis totius Palatij necessariæ renouatio-
ni, etiam omnium officinarum puteorum, & præuia via ad Pontifi-
calia exercenda, & viridarij, fontes, & alia ad recreationem percipi-
endam, suæ Nobilissimæ Familiæ in centro Ciuitatis alterius Excel-
lentis Palatij, mirabiliter restorationi, in Sancto Apostolo Musaicæ
Marmoreæ Mausuleo, priuatis, & publicis eleemosynis, vt in Sancta
Maria de Carmelo magni pretij lampadi argenteæ, ad quam singu-
lis quartis ferijs nimia deuotione semper accedit, quotidianis audien-
tijs, per singulos annos visitationibus, non dùm ab alijs sic exercitis;
Diui Ianuarij admirabilis Cappellę aperitioni, multis in locis precio-
sis Ecclesiasticis paramentis. Vt alter Archiepiscopus Neapolitanus
Philamarinus, vt alter Marinus Philamarinus consanguineus disci-
pulus S. Thomæ, & vt alter Summus Pontifex Bonifacius Nonus,
cuius Mater fuit Philamarina, Anno 1389. vt Historici, Epitaphia,
& Cappella Philamarina, in qua est modo Cappella Sancti Ianuarij,
proclamant. Cui propter sui summum scire, & animi fortitudinem,
non sine eius periculo pro suo Rege, & Patria illicò quasi infini-
tum exercitum popularem accomodanti, auream statuam esse eri-
gendam omnes confitentur.

Has Marmoratas laudes ænea folia ad nomen Familiæ Amantis
immortalitatem *ΦΙΑΜΑΡΗΝΟΣ* à Græcis Neapolis fundatoribus origi-
nem habentis, apposita ab Antiquario Magistro Mauritio de Gre-
gorio, & dicata Illustrissimis, & Ingeniosissimis Nepotibus Ascanio,
& Abbati Claudio Philamarini, Filijs tanti Militis SCIPIONIS Ca-
strorum Præfecto in Italia, in Germania, &c. à Sua Maiestate per
Proregem Lyciensis, Cosentia, Barenfis, Vicarij Generalis, In Regio
Neapolitano à Latera Consiliarij, nimia prouisione cum Habitu S.
Iacobi, &c. Anno æuiterno M.D.C.XXXVII. Kal. Augusti.

Siste, & Legge, curiosa Proæmialia, Antiquaria, Prologomina ad omnes facultates, Mag. Mauritij de Gregorio Sicoli Cammarata, vt Antiquarij, Pro intelligentia operis, & pro titulis inopponendis libris, & intelligendis.

Prologomina à Græcis, à Latinis verò dicta Præambula v3. Quid sit Aphorismus, & vnde dicatur. Quid Concilium. Quid Diploma, seu Bulla, & Bullarium, & quæ sūt bullæ, & qui pontifices fecerunt eas, & qui nō & occasione eorum, indagantur omnes species huiusmodi. f. Quid sit liber, siue libellus, & libelli variz exceptiones de libello, de volumine, de Tomo, seu de Tomis, de Commentis, de Commentariis, de Commentatoriis officio, de Commentariolis, de Tractatu, de opere, de opusculo, de tribus opusculorū generibus. f. scholiorum, Homiliarum, & Tomorum, de Apologia, de Dialogo, de sermone, de Paraphasi, de Paraphaste, de Glossa, de Apollilla, de Biblia, Genesi, exodo, Leuitico, Deuteronomio, Paralippomenon, de decreto decretali Clementinis, extrauagantibus, & sexto, & septimo, de Digesto vetere, & nouo, de Authentica, & Authenticis, de Infortiato, & Codice, de allegandi lege antiquitus, tamquā Antiquarij, & quomodo allegentur modo, declarando omnes characteres, figuras, & breuiaturatibus vtuntur in hoc opere, & nomina Legistarum, & Canonistarū de sintaxi, de panatio sinopsi, & syntagmate, Paradoxis, de libris Geographicis, de libris Apogriphis.]

Abulentijs in illis verbis actum Apostolorum: Et cecidit fors super Matthiam, ait cum Beda, ecce in primo Concilio Diui Petri, Viri fratres, &c. fuit assistentia Spiritus Sancti, & ideo potest dici Concilium à Conceptione, inspirationis Spiritus Sancti. Et non solum dicitur Concilium à Censedeo, à Concilian-do, & Consalendo. Quid sit Concilium, & quætriplex, & quando incepit, volue in 1. fol. quid sit Bulla, seu diploma. Respondetur bullæ significatio multiplex est, vt recenset Rebuff. in prax. benef. in tit. 3. par. signature, f. nunc videamus. Petr. de Greg. lib. 17. syntag. in cap. 15. num. 21. Et in decretalibus, in tit. de rescript. capitul. 45. libr. 1. Crauett. ad Vestrium in prac. Rom. Cur. lib. 1. cap. 4. nu. 13. nouissime Sebastian. à Costa in suo Commētar. ad bullā Cruciatæ, q. 1. vbi antiquiores sumulat, Sed vsu, & consuetudine Rom. Cur. usurpatum est, vt Bullæ Pontificum Diploma significet, eo, quod bulla plumbea à cordis pendentibus affixa, & SS. Petri, & Pauli Apostolorum capita inculpta habent, firmamentum recipiant secundum gradiendos, & apud

Curiales tritissimum est. Hæc itaque collectio in qua plura extant eiusmodi diplomata, bullæ nuncupata, Bullarii nomen sortita est. Vide in fine Bullarii S. Inquisitionis praxis nostræ multa alia, &c. Viualdus post multas ætimologias, quod accipitur Bulla pro toto diplomate, Dionysius Athanasius, quod dicitur Bulla similitudinariè à Bulla, quæ portabatur in pectore pendens à nobilibus Romanis, vide in fine nostri Summarii Bullarum S. Inquisitionis multa, &c.

Liber dicitur à libertate loquendi, in eo. f. scribimus ad libitum sine verecundia, litera, enim non erubescit, vel eo quod doceat aures liberales, quibus homines imbuti vere liberi sunt, vel libros dici, quasi liberos, id est filios, sunt enim filij nostri ingenij, & quantum desudatur in filio procureando, & aliendo, &c. magis desudatur in edendo libro.

De Commentario, & Commento. dicitur Commentum quasi conceptus mentis, sicut monumentum, quasi quod moneat memoriam, & vt dicitur de libro, & libero, sic dicitur de commentario, & commento.

Tomus dicitur quasi diuisus, & vulgo dicitur tomus primus, tomus secundus, &c. Tomos enim partem significat.

Syntaxis sonat idem, ac tractatus.

Codex dicitur à conducendo, eo, quod ab eo, quasi manu ducti, ad iuris peritiā adduci nunt, est. n. lex, lux secundum opinionē Salomonis.

Syntagmata præter significationem, quam habet de exercitu bene distributo, &c. accipitur etiam pro libro, & volumine alicui studioso conscriptum, & omnia congruè habente. De Panegeri, id est de laude.

Paraphrasis est eiusdem sententiæ per alij sermonem expositio, & liberior interpretatio cum quædam mutantes, aut etiam addentes, copiosius, & dilucidius explicamus, quod ab alijs laconicè dictum est, eiusmodi est Themistii in Aristotilem, inde Paraphrasis, id est interpres latius explicans.

Glossa, lingua, interpretatio, dicitur, & à legistis dicitur apparatus, vt ait tex. & apparatus, Dialogos, dialogus, sermocinatio, seu inter duos propriè, inter plures impropriè. Confabulatio, id est sermo ex interrogatione, & responsione compositus, de eaq; quæ vel philosophiam, vel Reip. partes attingat, disceptans, cum apposita verborum, personarumq; expressione. De hac dictione multi multa dixerunt, præcipuè Cic. in Cat. & de amic. & quæstion. Tusculan. & Laertius in vita Platonis, & Budeus in suis commentariis, inde venit, dialogismus, deputatio, sermocinatio, disceptatio, ratiocinatio, confabulatio, Pana-

-anatum, quo videtur Epiphanius, significat
vas, in quo panis reponitur, & aucti-
pitur pro
nominelibri, quafi in quibus necessarii reponi-
tur, &c.

De Paradoxis notis, quod dicant ut a para-
gredē, latine præter sonat, & docto in .i. opi-
nionem, & significare .i. præter opi-
nionem, & ætiam quis dicit mortem vite esse præfere-
dam, cum tamen aliud in sua opi-
nionem senti-
at, &c.

Homilia, Dialo-
la, dicitur interfectio, vel
cincinatio, ut videre est in homiliarijs per qua-
tuor volumina.

Dialogizet, i. mte, seu ratiocinatio i. eum
aliquo, & accepta, vel expensa sublocere
Demonstratio.

Ode, Dialogi, metos, Pros, Ton, Pa, teta,
con emon a phichen, aphton.

Apologia defensio, excusatio, inde a polo-
gotica liber, quo nos excusamus.

Apologos, Defensio, plurimè, i. eum dico
Apologant, Dedemehus id est vinculis cau-
sam dico Apologant, .i. defensio.

De licera nihil dicendum pro, cum satis
superq; a fratre Ambrosio videtur, licet de
interpungendi ratione, seu lineis, punctis, satis
abunde disceptetur a Leone Africano in asti-

quitazibus rerum, et uisurarum, &c. Laconico,
id est breuiter, sicut Athenienses de bello, vi-
co verbositate capta sunt Arctus, & res-
ponsum est capi.

Aphorismus, separatio, distincta rerum ex-
plicatio, plurimè rerum summam, facta
traditio, & quasi ad regulam exacta rerum
doctrina. Galenus ait Aphorismum, doctrine
genus esse asper, dia,

Brevitatem apanzata, tu, pragmatos, id est
Perioniz, id est quod omnes rei proprietates
breuissimis verbis circumferibit, Eustachius
aphorismos, organicos, dista sententiosos ap-
pellauit, quæ quidem dicta vocant, id est
Apophlegmata, id est historiarum breues.

Summa, Cephalon, caput totius senten-
tiæ, cum breuionibus dicitur, quam res ut di-
citur exponit.

Summarium, Apotomi, id est, quod bre-
uiarium, olim enim quidquid verbis latinis ex-
primebant, summarium dicebatur.

Apotomis, apotomis, latine sonat idem, ac
violentes, surps, presumpus, &c. compendio-
sus, breuis, compendarius.

Epitome sonat idem, ac præcepto, & præci-
sus, & breuis, unde in nostra glossa, Epitome
dicitur. Eustachius idem libri id est Ma-
gualis, ut enchiridion Augustini & Nanarri.

Tertia dicitur, quædam tenendo hostes pro
astro libro Tournieriani, Græce dicitur

Porgos quasi ignis, ex eo quia ignis temper
in ea lucere debeat. Quid sit Biblias Genesis,
&c. vide nostram expositionem totius Sacrae
Scripturae, quæ intitulat Anatomia fol. 14.
Impressa Neap. 1542.

Margarita est nomen Gemmae pretiosae,
ut ait Euangelium, deinde extensum ad pul-
cherrimas personas ut ad S. Margaritam, &c.
postea antequam esset facta tabula, seu in-
dex, seu syllabus, nam antiquitus non erat ta-
bula, neq; index, & fuit introducta Margarita
pro indice, seu tabula, ut ait Brunus, & Posi-
dorus de origine rerum, Postea pro libro in-
tegro, ut Margarita philosophica, & Laurentius
Pignori Margarita mathematica, vltimo
accipitur Margarita pro excellentiori-
bus partibus, veluti gemmis libri, ut fecimus
nos in Trid. Margaritas, & Hieronymum, & sic
hic accipitur. Quasi idem est dicendum de
Hyacinto triplici scilicet Hyacinto lapide, &
Hyacinto flore, & Hyacinto nomine proprio,
& Hyacinto nomine libri, etiam Apographi,
Geographi, Canonaci, & de libris prohibitis.
Similiter Anatomia est introducta nomine
libri, ut Anatomia Bibliæ, Anatomia id est re-
cta diuino. Synopsis quo vocabulo videtur Epi-
phanus significat missæ sacrificium.

De origine Sacrorum Canonum, & Bullarum,
Decretorum liber per quosdam

Compilatus fuit, summa cum diligentia,
ingenijq; dexteritate Bononie anno
Domini 1120 sub Henrico Quarto, a Magi-
stro Gratiano, Monaco S. Benedicti ex diuer-
sis Concilijs, Sanctorumq; Patrum authorita-
tibus, & hodie nouiter a Sanctissimo D.N. Vr-
ban. VIII. summa cum diligentia, exactione
atq; curiositate (ut in corpore) confectus, ap-
aus, innumerisq; additionibus illustratus est.

Cuius tanta est auctoritas, quanta is est,
enius est Canon, Epistola, vel dictum in eo
positum. Illa de fide credas, quæ ibi a Conci-
lio generali, tanquam Canone, vel a Papa ta-
quam Papa in materia fidei definita reperies,
Quæ autem sunt dicta Sanctorum, maxima
sunt habenda veneratione, & reuerentia; licet
de fide esse non censeantur. Sox. 4. dist. 39. q. vi.
tima artic. 1. coel. 2.

De quorum Conciliorum, Sanctorumque
Patrum auctoritate, vide Didacum de Alaba,
de Concilijs, & Canisum de doctrina Chri-
stiana, de præceptis Ecclesiæ cap. 10. & Mar-
tin. Aiala, de Diuin. Tradit. Et vide tex. mira-
bilem in cap. Violatores, s. 5. q. 1. ubi sic habe-
tur. Violatores Canonum voluntarij, graui-
ter a Sanctis Patribus indicantur, & damnat-
ur, quoniam blasphemare Spiritum Sanctum
non incongrue videntur, qui contra eosdem.

sacros Canones, non necessitate compulsi, sed libenter ut præmissum est, aliquid aut proterue agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus sponte consentiunt; & qui non acquiescunt constitutioni. Canonica, sed illis repugnant, committere dicantur quasi peccatū Ariolandi, & scelus idolatriæ, & habetur quodam modo pro infidelibus text. in cap. Sciendum colum. fin. 3. q. 1. & 5. Regum cap. 15. & no. in c. 2. de const. Et qui non credit præceptis Apostolicis hæreticus est, 19. distinct. cap. Nulli: sicut, & Contradicentes Decretis Patrum, Epistolis Apostolicis ead. di. c. In Canonicis, & text. in cap. de Tabellis 20. dist. videri. Maquardū de Susanis, de cælibatu 5. p. c. 1. n. 6. & 7. Caietan. Cano. Victoriam.

Decretum sic diuiditur, in tres scilicet partes, quarum prima centum, & vnā continet distinctiones tantum. Secunda continet causas, & vnaquæque causa in suas diuiditur questiones.

Tertia pars.

Duos amplectitur tractatus, quorum primus, septem de penitentia, Alter, quinque de consecratione, continet distinctiones. Et sicut in dictas tres diuiditur partes, ita triplicem habet allegandi modum. Primo modo allegatur, vel citatur si text. in capit. Denique 4. distinct. vel cap. Miror. 50. dist. & tunc est in prima parte Decreti. Secundo modo sic, capitulo. Nemo, vnde decima questione tertia, significat, quod hoc capitulum est in causa, vnde decima questione tertia, eiusdem causæ capit. Latorem trigesima secunda questio. secunda, significat, quod istud cap. est in 32. q. 3. eiusdem causæ, & tunc est in 2. parte Decreti. Tercio modo citatur sic, nominando distinctionem, & tractatum ubi est hoc modo, cap. Quæ penitet, de penitentia distinct. 1. cap. Consideret, de penit. distinctione quinta capitulo Sacrificium, de consecratione distinct. 2. cap. Episcopus de consecr. distinct. tertia, & tunc hæc capitula sunt in tertia parte Decreti.

Decretalis secundus liber * Canonici Iuris vocatur Decretales, videlicet Epistolæ Decretales, quas diuersi Summi Pontifices respondendo diuersis questionibus sibi propositis in Conciliis, & extra, decernendo sic esse faciendum, rescripserunt: ideo dicuntur Decretales à decernendo, quas Gregorius IX. Pont. Maxim. in vnum totum redegit, per S. Raimundum ordinis mei tunc penitentiarium quarū irrefragabilis est auctoritas, ideo minime contradici, cauillari uel possunt, sed inuicibiliter (dummodo per contrariam decisionem, vel desuetudinem non sint sublata,) obseruanda.

Hic tomus in quinque diuiditur libros, quorum vnus quisque suos peculiare habent titulos. Allegatio huius libri sic simpliciter nominando tantum principium capituli, & titulum, sub quo est tale capitulum, nec est opus allegare librum, hoc modo cap. Si diligenti. De foro competenti, id est capitulum incipit. Si diligenti sub titulo de foro compet. cap. cum Martha de celebrat. Missarum. Nec importum quicquam, quod titulus anteponatur, verbi gratia de celebratione Missarum cap. 1. vel cap. cum Martha.

Glossa in Prologo decretalium ait quod: Pars prior officia parat, Ecclesiæque ministros.

Altera dat testes, & cetera iudiciorum.

Tertia de rebus, & vitæ presbyterorum.

Quarta docet quales sint nexus coniugiorum.

Vltima de vitiis, & poenis tractat eorum.

Tertius Tomus. Canonici Iuris Sextus liber Decretalium dicitur id est alius Sextus liber adiutus quinque aliis libris Decretalium Epistolarum, * hic liber collectus fuit (ut in præfatio patet, & ex Platina in eius vita) à Bonif. VIII. Pont. Max. cuius vitæ, quæ olim ad longum in principio disti libri Sexti ponebatur, Greg. XIII. Pont. Max. de medio subtrahit. Hic liber, eosdem quinque libros, & titulos habet sicut liber Decretalium, & eodem modo citantur eius capitula, hæc additio, quod in hæc ponitur, libro sexto, ut verbi gratia, capitul. 1. de sponsalibus lib. 6. c. Alma mater, de sent. excomm. lib. 6.

Quartus dicitur * Clementinæ liber 6. liber constitutionum, quas Clemens V. Pont. Max. in Concilio Viennensi, & extra condidit; qui diuiditur in eosdem quinque libros, & titulos, sicut supra dixi, eius allegato non fit, sicut in supradictis, sed hoc modo Clementinæ prima de Summa Trinit. Clementinæ. Secundum de Sepulturis.

Quintus liber * extraneantium Constitutionum in duas diuiditur partes, quædam dicuntur Communes, quæ eosdem habent libros, & titulos, sicut alij libri supra, & allegatur in hunc mundum, ext. in Extraneantium. Pie de præbendis, & intelligitur in communibus, etiam si non exprimitur.

Aliæ sunt extraneantes Iohannis 23. quæ tantum sunt num. 20, & tunc post allegationem ponitur. Io. 23. vt. 8. text. in Extraneantium ad sacrosanctæ, de sententia excommunicatio. Io. 23.

Quæ omnia Iura Canonica cum contenta in Decretalibus, quam Sexto, Clementinis, & Extraneantium auctoritatem habent irrefragabilem, dummodo per constitutionem,

vel

vel iustam consuetudinem contrariam non
fuit abolita.

Decretales post sextum, qui dicitur septi-
mus ad Clementem 8. ex Cardinali Pinello,
Gregor. 13. postretham Canonum collectio-
nem ex decretis Conciliorum, & bullis anno-
rum propè trecentorum, quæ pontificia iura
& Conciliorum canones complecteretur per
modum libri sub suis titulis, ut in decretali-
bus factum est, commisit primis Cardinali-
bus Flavio Visino, Francisco Alciato, Anto-
nio Canase viris doctissimis, in quæ multum
Gregorius ipse manu sua laboravit, qui è vi-
ta receptus successor Xistus V. eam curam im-
posuit Dominico Pinello S. R. E. Cardinali
anno 1587. Cardinali Aldobrandino (qui po-
stea fuit Clemens 8.) & Card. Alcanio Colu-
na, cum aliis coadiutoribus, & collegis Sacri
Palatii auditoribus, & iureconsultis, inter
alios Lucio Saxo, Laurentio Blanchetto, &
Pompeio Arrigonio, qui postea auctoritate
Clem. 8. ad Cardinalatus honorem ascende-
runt; quod opus iam multis prius ceptum, &
à diversis doctissimis nuper citatis recogni-
tum, & elaboratum compleri non potuit; e-
dem tempore Clem. 8. dicto Card. Pinello
ex labore non modo suo, sed aliorum virorum
recitatorum finis impositus fuit, reponendo
omnia, quæ trecentis ab hinc annis à Sede
apostolica emanarunt, nec non decreta Con-
ciliorum sub suis titulis, ut extat in decretali-
bus, illud opus à quibusdam dictum septimū,
cum post sextum librum decretalium sequa-
tur. Et nos nostro, de more brevissime ea
Conciliorum decreta, & Pontificum consi-
tutiones sub suis titulis referemus, & sic
septimum decretalium brevissime enuclea-
bimus ex Cardinali Pinello ad Clem. 8.

*De origine Sacrorum Canonum, & supra-
dicta secundum quosdam, & de*

De origine bullarum non fuit
Fuit ut originem sacrorum canonum, &
eorum compilationem, dispiciamus.
Sciendum Auctores canonum, primos fuisse
græcos, & latinos. Græci fuerunt multi, Alex-
Andreas, Ioannes Zonaras, Theodorus
Balsamon, & alij Constantinop. Antistites.
Latini fuit Martinus Breccerensis, Diony-
sius exiguus, & quæ Gregorius, etc.
Deinde Gratianus privato nomine disti-
ctiones, & quæstiones ex variis Sacrorum
Patrum sententiis collectas in lucem edidit,
sed Eugenius Pontifex eas tamquam in se-
dis apostolicæ gratiam conscriptas, publice
legi, et doceri iussit.

Postea multiplicatis sedis apostolicæ con-

stitutionibus Gregor. 9. vnum librum edidit,
qui decretalis dicitur ordinatus à S. Raymū-
do Cappellano, eiusque pœnitentiario, qui
liber non statim in lucem edidit, sed post
sextam compilationem, nam tempore Alex.
3. cum viderentur multa à Gratiano ex con-
ciliis, etc. omitti, Bernardus Præp. Pap. Fau-
cundus Episcopus tales decretales in vnum cor-
pus redegit anno 1170. quæ dicitur prima
compilatio.

Secunda compilatio de anno 1198. ex Gil-
berto, Alano, et eorum discipulo Ioanne Gal-
lensi, etc.

Tertia compilatio anno Pontificatus Ina-
3. à Petro Beneventano.

Quarta compilatio paulo post Conc. Lat.
quod per antonomasiam concilium genera-
le dicitur, quam fecisse dicitur Tancredus
anno 1215.

Quinta compilatio de an. 1216. fuit acta ab
eodem Tancredo ex constitut. Honorii 3.
compaginata.

Sexta compilatio iussa fuit à Gregorio 9.
supradicto, in quinque libros collecta, at-
que distincta ab eodem Sancto Raymundo
tertio mex religionis generali redacta anno
1230.

Septima compilatio de anno 1244. quam
Bonifacius 8. ex variis suorum prædecessorum,
et ex novis suis redegit, et hunc librum sextū
vocari voluit.

Octava compilatio de anno 1318. Nam
cum Ioannes 22. videret laborem Clem. 5.
in Concilio Gallie scriptum, mandavit illum
edi sub nomine dicti Clementis, et sic dicitur
clemensinus.

A Ioanne 22. usque in hunc diem varie
constitutiones Pontificum emanarunt, et co-
cilia generalia, puta Constantiense Basilien-
se, Florentinum, Lateranense 3. Tridentinum
quorum canones, ac Pontificum decreta non
suerunt redacta in corpus iuris, seu Canonū.
Unde.

Nonna compilatio fuit tempore Clem. 8.
de qua nunc est noster sermo, et tractatus
qui dicitur septimus.

Decretalium liber primus septimus non-
cupatus. Liber primus habet titulos sexde-
cim, ut de summa Trinitate, et fide catholica,
de constitutionibus, etc. rescriptis, et cer-
cum prædictis Conciliis, et constitutioni-
bus.

Septimi liber secundus, septimus nuncu-
patus habet titulos novem cum prædictis
conciliis, et constitutionibus Pontificum, ut
de iudiciis, etc. Septimi liber tertius, septi-
mus nuncupatus, habet titulos 38. cum præ-
dictis

di&is conciliis, et constitutionibus Pontificum, vt de vita, et honestate clericorum, etc. Septimi liber quartus, septimus nuncupatus habet titulos sex cum eisdem Conciliis, & constitutionibus Pontificum, vt de sponsalibus, & matrimoniis, &c. Septimi liber quintus, septimus nuncupatus, habet titulos viginti, cum pr&di&is conciliis, & c&stitutionibus Pontificum, vt de magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi, &c.

Ius civile, & de origine, & eius tomis.

AIT Andr. de Ifern. quod est duplex * commune, quod continetur in libris iuris ciuilibus, vel legum, seruaturq; vbique. Et ius particulare, quod continetur in legibus, Pragmaticis, atque constitutionibus vniuscuiusque Regni, vel Prouinci&e. Commune autem ius instituta Imperatoris, Digestum, verus, Digestum nouum, Infortiatum, librum, Authenticorum, & Codicem, Liber institutionum diuiditur in titulos, * & non allegatur per c. vel l. Sed per Paraphos, vel paragraphos, hoc modo, §. vt habet tex. in §. primo Instit. de actionibus, §. 1. Instit. de Accusatis, &c.

In libro Codicis sunt authentica, & leges, & sic fit allegatio duplex 1. modo allegatur, vel citatur sic tex. in l. 1. C. de Iudiciis, & tunc est in 1. parte libri Codicis, qu&e c&tinet leges. Vel secundo modo allegatur, vel citatur sic, tex. in Authent. 1. C. de testamentis, & tunc est in 2. parte Codicis, & non allegatur lex.

Alia est iure ciuili citatio, qu&e supradict&e Authenticarum assimilatur. s. quando est lex qu&e habetur in libro Authenticorum, & t&nc citatur lex hoc modo, vt in authentico, de causa possessionis, & proprietatis, lege sancimus, &c.

Libri Digestorum per duplicem litteram, s. significantur, & quare sic allegentur, quia paucis notum, breuiter dicatur. Libri Digestorum, s. antiquorum Iuris peritorum continet responsa. Codex vero, Imperatorum constitutiones, quod insinuat Nauar. Manual. c. 17. nu. 104. latine.

Ponuntur autem duo, s. simul ad significandos libros Digestorum, quia duo Imperatores, quorum vnusquisque vocatus fuit Federicus, pater, s. & filius, ex diuersis mundi partibus Iuris perit, responsa in his libris c&gregarunt, & ideo ad significandum, quod isti duo libri Digestorum, (i. per diuersas Mundi partes gestorum, c&ollecti fuerint ab illis duobus (vt ita loquar) Federicis, ponun-

tur duo, s. quorum vnum Federicum patrem, alium filium Federicum significat, & dicuntur h&ec duo s. Digestum, & allegantur leges in his libris content&e, hoc modo, tex. in lege Gallus, s. de liberis, & posthumis, & sic de aliis. * Nota tamen, quod aliquando allegatur lex absq; eo, quod nominetur. C. nec. s. ve verbi gratia, Iason in l. 3. §. duo patroni, de iureiur. & tunc semper intelligitur, s. absq; hoc quod exprimitur.

Tanquam antiquarius dico, quod in aliquibus libris antiquis inuenitur h&ec citatio, s. vt habet tex. & apparatus, idest cap. & glo. nam apparatus significat Gloss&am, vt supra. * Nota pro complemento supradictorum, quod licet omnes libri antiqui vtriusque iuris, & Doctores posuerint pro Digestis in allegatione duo illa, s. Hodie tamen quidam moderni proprio iudicio d&isti ponunt tantum vnum, D. pro s.

Dicto de vtroque iure, quod necessarium erat, vt eorum breuiaturas intelligas, * scire oportet, quod Tom. dicitur Tomus lib. libro, tex. textus, s. Digestis, C. Codice, Cap. verbo Capitulo. Auten. Authentica, Auth. Authentico. Coll. Collatione. Gl. Glosa. col. & pluma. Can. Canone. Conc. Concilio. Cons. Consilio. Rub. Rubr. Rubrica. tr. tra&ctu. §. ¶. paragrafo, qm. quoni&am, q. quod, q. quam, pp. propter, c&ot. contra. ex. Ex. Extra. eti&am, vel etz. eti&am. llege. vl. vel vl. vel vers. versiculo, ver. verbo, R. Respondeo vel respondetur. Q. Queritur. q. questione. a. vl. ar. articulo. c&ois communis. opin. opinio. opp. oppono. oppos. oppositio, l. v. d. Iuris vtriusque Doct&or. t&am. tamen. aut. autem. t&am. tantum. q&am. quando. qi. quia. q3. que. sup. supra. inf. infra. pp. papa. Pont. Max. Pontifex Maximus prob. probatur pblt. pro: babiliter DD. Doct&ores.

Pro casibus omnibus conscientia&e in fine recitandi.

Post nomina, atque vtriusque Iuris communes breuiaturas, Doct&ores aliquos Theologos, qui frequentius citari solent, secundo proponam loco, quamuis non ordine Alphabetico, D. Th&omas Aquinas. Do&tor Angelicus. idem. Mag. sent. Magister sententiarum. Vterque Thom. S. Thomas, & Caietanus, qui dicitur Thom&as a Vio. Cai. vel Cai. Caietanus. Albertus Magnus magister S. Thom&e Adr. Adrianus, pal. vlt. pe. de pal. paludanus. Alex. Alen. Alexander de Ales. Ric. Ricardus. Archiep. Flor. D. Antonius Flor. Idem. Capr. Capreolus. Mar. Marfilius. Dur. Dur&andus. Gab. Gabriel. Biel. Dried. Driedonius. Asten. summa Asten&ana. Ang. summa Angelica. Silu. summa Siluest&rina Tab. summa Tabiena. Sum. Conf.

Conf. summa Confessorum, Armil. summa Armilla. Io. Med. Ioannes Medina. pet. à Sor. Petrus à Soro. confessor Caroli V. Mich. Med. F. Michael de Medina.

Illi, qui non passim, & sunt Sancti D. Greg. D. Gregorius 1. D. Ambr. D. Ambrosius. D. Aug. D. Augustinus. D. Hier. D. Hieronymus. D. Ans. D. Anselmus. D. Isid. D. Isidorus. D. Chrys. S. Ioannes Chrys. D. Bas. D. Basilus. Cord. F. Antonius à Corduba. Ledes. F. Martinus Ledesma. Alf. Cast. Alphonfus à Castro. Victor. Fr. Franciscus à Victoria. Cano. Fr. Melchior. Cano. Dom. Sor. Fr. Dominicus Sor. Bart. Med. Fr. Bartol. Medina. Quatuor isti ultimi, omnes fratres Dominicani, Hispani, atque Sacre Theologiæ Salmanticæ primarii professores. Mag. Medina.

Quamuis Canonistarum innumera fere sit multitudo, ex omnibus, illos tam antiquos quam modernos eligere curavi, qui communiter in summis, & in Academiis allegantur. Quorum Princeps Abb. Abbas Panormitanus Pan. Idem. Innoc. Innocentius 4. Papa, quem splendorem Canonistarum dicit Ang. in suam. Arch. Archidicoanus. Barb. Andreas Siculo Barbatius. Io. An. Ioannes Andreas. Anan. Ioannes de Anania. Imol. Ioannes de Imola. Butr. Antonius de Butrio. Card. Card. Zabarella. Host. Cardinalis Hostiensis. Tur. Crem. Card. de Turre Cremata. Gof. Goffredus. Cyn. Cynus. Dominicus vel Gem. Dominicus à Sancto Geminiano. Aret. Franciscus de Aretio. Io. Mo. Ioannes Monachus. Card. Salic. Salicetus. Fel. Felynus. Ber. Bernardus Glosator libri. Decretalium. perus. Angelus de Perusio. Anchar. Petrus de Ancharano. Plac. Ru. Palacius Rubens. Nau. Martinus azpilcueta Nauarrus. Couarr. Didacus Couarruias à Leyna Episcopus Segobienfis. D. Franc. Franciscus Sarmiento Episcopus giennensis. 22. * Super est iam, vt iuris Ciuilis aliquos maxime grauissimos Doctores ex antiquis, & modernis in medium proferamus, quorum Princeps Bar. Bartolus à Saxo Ferrato. Bal. Baldus. Ias. Iason. Balb. Balbus, Alex. Im. Alexander de Imola, Cassan. Cassaneus. Azo. summa Azonis. Din. Dec. Dinus, & Decius. Io. Fab. Ioannes Faber. Vgolinus glosator iuris. Alc. Andreas Alciatus. Maran. Maranta. Pinel. Arius Pinellus. Costa Emannel Costa. Ant. Gom. Antonius Gomez. Xuar. Rodericus Xuarz. Castell. Castellus. Matien. Matienco. Menç. Menchaca. Tel. Fer. Tellus Fernandez.

Nota, quod post textum, maiorem sibi sortitur authoritatem Glossa, * De Glos. vide multa, quæ tradit Nicolaus Vigil. de iure cõ-

trouerfo lib. 1. cap. 3. §. de opinionibus Doct. reg. 2. in Sacra Theologia textum dices S. Thomam, & Magist. sent. Glos. autem Caietanum, deinde Capreolum Ferrariensem.

In iure canonico post glossam Princeps ab omnibus Abbas Panormitanus constituitur. In iure ciuili post Gloss. Principem Iuristarum Bartolum omnis schola proclamat. * Et an Doctore alleganti consuetudinem sit credendum, sunt duæ opiniones communes contrariæ, de quibus vide Portium in suis re. lib. 1. conclu. 24. Et an potius sit credendum Doctore in tractatu, vel consilio, quam in lect. vide eundem lib. 2. concl. 36.

* Inter omnes verò tam Theologos (quo ad moralia) vno D. Thoma excepto, quam vtriusque Iuris Doctores, supremum locum, auctoritatemque habere meum siculum Abbatem Panormitanum meæ Patriæ Cammaratæ ab eruditissimis audiui viris, quod verissimum, (salua aliorum debita venia, reuerentiaque dixerim) iudicavi.

In titulo de origine iuris plusquam centum Doctores cum Polidor. & Theatro de Inuentoribus accipiunt originem legum ex Paradiso Terrestri, quâdo fuit dictum: De quocumque fructu comedes; Deinde fuerunt leges per partes vniuersi. s. leges Asiæ, Africae, Europæ, Americæ quamuis vltima cognita à nobis, postea fuerunt leges Prouinciariû, vt leges assiriorum, persarum, caldeorum, hebreorum, Lusitanæ, Galliæ, Germaniæ, Græciæ, Italiciæ, & Romanorum, qui ex Romulo vsque ad Consules, qui per consuetudines, & sine legibus vixerant, mittentes deinde Gregiam receperunt leges decem tabularum, quibus additis duabus, &c. remansit titulus legis 12. tabularum, ex Licurgo, &c. deinde fuere plusquâbis mille volumina, ex quibus.

Tribonianus Teofilus, & Dorotheus fuerunt compilatores nostrarum institutionum Anno Domini 533. anno vero 530. iussit fieri pannettas, seu ff. quorum compilatio digestorum fuit facta à sexdecim iuris prudentibus, quorum caput fuit Tribonianus, vt in proem. institutionum, s. cumque autem quæquidem pandectæ redactæ fuerunt in 50. libros, vt patet.

Codex verò, quo hodie vtimur fuit emendatus à Iustiniano anno 536. eiusdem de quibus supra internenientibus auctoribus, vt rubrica C. d. Iustiniano C. confirmando. Authenticæ verò differunt ab authenticis, nam authenticæ in fœminino genere sunt illæ, quæ in C. reperiuntur, quæ fuerunt ceptæ à quibusdā Bononiensibus iussu Imperatoris Federi-

derici, quæ quidem eatenus fidei habent, quateus concordant cum authenticis, unde sumuntur de quibus in 5. tomo, & ille qui eos desumpsit fuit quidam Hirnerius, adsunt etiam libri feudorum à Federico Imperatore compositi.

Glosa vero, quæ figurat casum tam in ff. quam in C. fuit quidam Vivianus, Accursius vero Florentinus explicauit tex. ut per se patet, multas etiam glosas in nostro iure civili explicauit Bulgarius Pileus cum aliis, de quibus Bernardus Rutilius in primo tomo tractatum diuersorum tractatu de vitis iuris Consultorum, apud quem multa videri poterunt de hac materia, & in lectura publica Iulii Caponi.

Summaria sunt clari in rubricis, præcipue Ratt. Bald. Paul. & ante, & post eos.

Nomina Legislatorum clara sunt in textu, & à Sapientibus cognoscuntur ex phrasi diuersa.

Quare duæ ff. dicunt digestum. Resp. quod duæ ff. dicunt digestum, quia est corruptela litteræ græcæ τ quæ est similis illis ff.

Omnes leges sunt duodecim mille, & septingentum, & septem per computum Cantalupi.

De digesto veteri, quod tractat de contrariis propter originem iuris, & propter puritatem eius pelle alba cooperiebatur, unde de iust. & iur. & eius origine, & Magistratum principum de stat. hom. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris, de adopt. & emanc. de rerum diuis. de offic. magistratum, de iurisd. omn. iud. de in ius vocan. de satisfactione, de feriis, & dilationibus, de edendo, de pactis, de transactionibus, de postulando, his, qui notantur infamia, procuratoribus, negotiis gestis, calumniatoribus, in integrum restit. de eo, quod metus causa, de dolo malo, de minoribus 25. ann. capitis diminut. alienatione iudicii, receptis arbitris, nautæ, caupones, stabularii, ut restituant recepta de iudiciis in officioso testamento, petiti. hæred. &c. rei vendicat. publiciana in rem actione, usufructu cum quatuor aliis tit. de operibus seruorum, de usu, & habit. usufructuario, seruitutibus, cum cap. quinque de pauperibus, ad legem Aquiliam, de his, qui deiecerunt, de nox. actionibus, finium regundorum, famul. ercisc. communi diuidendo, ad exhibendum, de interdictis actionibus, sermo corrupto fugit. de alex. lusu, religiosis, & sumpti, funerum mortuo, rebus creditis, iureiurando conditionibus per istos titulos pignori. act. actionibus peculio per tres, de compensationibus, deposito, mandato, emptione, & pactis, venditione

rescindenda per multos rerum permutatione de pignoribus, & hypothecis, & quoque de iudiciis, & stipulationibus, usuris, nautico, sententia, fide instrumentorum, testibus, ignorantia iuris, & facti sponalibus usu nup. iure dotium, pactis dotalibus, fundo dotali, donatio inter virum, & uxorem, & diuortii Infortiati, quia de causis hereditariis, & bonis defunctorum tractat, ideo veste nigra indicitur, ut l. genero, glo. fin. in l. decreto, Cod. eodem de solut. matr. impensis in rebus dotalibus, actione rerum amotarum, agnoscendis parentibus, ventre inspiciendo custodiendoque partu per quatuor, concubinis tutelis, tutore, cum versatoribus per 50. militari testamento, iure codicillorum, legatis, & fidei commissis, vino, oleo, critico, fundo, peculio, suppellectili legatis, alimentis, & cetera his, quæ per non scriptis habentur, possessione bonorum, collatione bonorum, Carboniano edicto, iure patronatus, obsequiis liberti, unde lib. cogniti, legitimi, gradibus affinitatis, successione militum, qui ordo in possessione. In digesto * nouo, quod rubea pelle indicitur sanguinolenta, quia de pœnis criminum, & post digestum vetus compilatum fuit, ideo dicitur nouus. De noui operis nuntiatione, de damno infecto, aqua pluvia, publicanis, vestigalibus donationibus, mortis causa, manumissionibus, iure aureorum anulorum naturalibus constituendis, liberali causa, acquisitione domi. pro soluto, emptore, herede, donato derelicto legato, & ceteris re indicata, confessis logis, & itineribus publicis per sex de fluminibus, & quid faciendum in ipsis per decem, de fonte, de remissionibus, arboribus cedendis litigiosis, verborum obligationibus maxime notandis stipulatione fideiussoribus priuatis delictis, furis, incendio, ruina, & naufragio iniuriis, famosis libellis, extraordinariis criminibus sepulcro violato colleg. illicitis popularibus actionibus, accusationibus, ad l. Iuliam, Corneliæ, Pœpeiæ, Flauiam, pœnis, appellationibus quæ licet, aut non iure fisci, castri si peculio privilegiis veteranorum, albo scribendo muneribus, & honoribus, delegationibus, operibus publicis extraordinariis cognitionibus, censibus, verborum, & rerum signific. reg. iur.

Codex, qui quodammodo eosdem continet titulos dictos, nisi aliquos, super additos ac nouo inuentos, & ideo est nouus, & recentior, ut dicit tex. in l. 2. C. de vet. iur. enunc. & ideo florida, & viridi veste induitur tanquam noua incipiente à nomine Christi tempore Iustiniani, & ideo Codex Iustiniani dicitur de nouo codice faciendo, confirmando, de summa

ma Trinitate, & fide Catholica, sacrosanctis Ecclesiis, & priuilegiis, Episcopis, & Clericis episcopali audientia, hæreticis, & Manicheis baptismate ne iteretur de Apostatis ne in filice, & marmore Christus pingatur, de Iudæis Paganis, de his, qui ad Ecclesiam confugiunt, de legibus, & mandatis principum, precibus Imperatori offerendis, lite pendente, pragmaticis, sanctionibus, statuis, & imaginibus, de his, qui ad statum concurrunt, de officiis diuersis supradictis, defensoribus Ciuitatum, de transactionibus, errore calculi, filiosam, si aduersus omnem statum .s. Fiscum creditore, & ubi omnes personæ .s. in certo loco causæ fiscales, &c. de rebus creditis sequestratione, vsuris, eunuchis, monopolis, sponsalibus, repudiis soluto matrimonio, diuortio, cōcubinis, tutoribus, per 50. titulos seruis fugitiuis, de his, qui ante apertas tabulas, sententiis, edificiis priuatis, & de ceteris supradictis.

In institutionibus, in authenticis, & collationibus, &c. codicis priuatæ sunt etiam nouem collationes consuetudines feudorum, quæ collatio decima dicit extranagans, quæ collatio vndecima dicitur, & idem volumen dicebatur in quantum continet istam congeriem omnes supradictos titulos repetendo Leges infortiati sunt bis mille 234. digesti vero rubricæ 484. Leges vero octo mille 135. Institutionum rubricæ post prohemium. 99. omnes leges sunt tres decim mille, & 27. secundum aliquos, saluo meliori calculo. Vide Sebastianum Brandum in expositione titulorum, & Summam Azonis omnium legum expofitarum, & 40. volumina omnium tractatum legum etiam Vmbriani, & Capuani de repulsa sepulchre, .s. lege canonica, vt ex decreto decreta Patrum compilato à Gratiano anno 1105. & diuiditur in tres partes, in distinctiones, causas, & tractatus consecrationum, distinctiones sunt 101. in quibus de origine iuris diuini, & humani, de ordinatione, vita, & moribus clericorum, & eorum officiis. Causæ sub quibus quæstiones explicantur, sed sub 33. causa post tertiam eius quæstionem facit mentionem de poenitentia, & idem in tractatu de poenitentia habes septem distinctiones, postremo de consecratione cum quinque distinctionibus vsq. ad finem. Decretale compilatum à Sancto Raimundo Ordinis Sancti Dominici iussu Gregorii, vt in prologo, dicente, legem esse necessariam ad debitum finem, habet multos titulos, de summa Trinitate, constitutionibus, rescriptis, consuetudine, postulatione, prælatorum, electione, & electi potestate, translatione, Episcopi, vsu pallii, renunciatione, supplemen-

negligentia, scrutinio, ordinatis, etate, & qualitate, sacramentis non iterandis, de filiis presbyterorum, seruis non ordinandis, corpore vitiatis, bigamis, clericis, peregrinis, de officio Archidiaconi, Archipresbyteri Primitiarii, Sacristæ, Custodis, Vicarii, Iudicis delegati, ordinarii, iudicij maioriæ, tregua, pacis, transactionibus postulando, prauaricatoribus, Sindico, quæ metu fiunt, restitutione in integram, arbitriis Iudicis, foro competenti, libelli oblatione, mutuis petitionibus, liti contestatione, iuramento, dilationibus, feriis, dolo, seque confessis, testibus, fide instrumentorum, appellationibus, confirmatione, de vita, & honestate clericorum, cohabitatione clericis coniugatis non residentibus præbendis, clerico ægotante, de reb. Sede vacante, sine consensu capituli non alienandis, locato, & conducto, feudis pignoribus, fideiussoribus, solutionibus, donationibus peculio clericorum, vltimis voluntatibus, successione ab intestato, sepulturis, parrochiis, primitiis, regularibus, infendalibus, voto, statu monachorum, religiosis domibus, iure patronatus, censibus, consecratione, celebratione missarum, baptismate, Eucharistia, & ceteris Sacramentis, reliquiis, veneratione Sanctorum, ieiuniis, purificatione post partum, immunitate Ecclesiæ, ne Monaci secularibus, negotiis sponsalibus, & sponsis cum oppositis conditionibus legitimis, diuortis, secundis nuptiis, accusationibus, calumniatoribus, simonia, magistris Iudæis, Saracenis, Hæreticis, Scismaticis, Apostasia, homicidio, torquemētis, Clericis in duello, sagittariis, adulteriis, stupro, incendiis, furtis, vsuris, sortilegiis, delictis puerorum, clerico venatore, & percussore, maledico, per saltum promotore, vel furtiue, priuilegiis, purgatione canonica vlgati, iniuriis, poenitentis, sent. excommunicat. de verborum signific. & de regulis iuris, quorum doctrina est etiam in sexto clementinis lib. 5. & extrauagantibus alii quinque extrauag. 10. 22. per 14. titulos, sunt etiam constitutiones capitula pragmaticæ Sinodi cuiusque Regni, & Prouinciæ, 200. concilia vniuersalia, vt in S. Thom. & nostra add. ad Trid. Bullat. Vide Summam Ostiensem examen Canonum pro aphorismis omnium constitutionum, & Bullarum Pontificum; vide nostrum Hyacinthum omnium conciliorum in Trid. & summam bullarum nostræ, & Iacobum Castellanum, &c.

Hæc pro intelligentia totius huius operis, & præcipue pro omnibus casibus conscientie censuris, Sacramētis, & casibus reservatis, attestantibus omnes supradictos DD. S. Theol. leges canonicas, cōcilia, bullas, & leges ciuili-

De libris Canonicis contra hereticos, de libris geographis contra hereticos, de libris apogriphis contra hereticos, & de libris non apogriphis plujquam mille cum suis Auctoribus contra hereticos, seu de Scripturibus Ecclesiasticis non apogriphis contra hereticos, de libris prohibitis, & de libris prohibendis contra hereticos.

HOC nomen Geographum grecum est a grapho γράφω idest Scribo, & γεωγραφία hoc est Scriptura, quasi Sanctæ Scripto, vel Sancta Scripta, seu Sanctorum Scripta à quibusdam partibus antiquioribus libri Ecclesiastici sunt appellati libri geographi, non Canonici, quoniam noluerunt eorum vi potuisse aliquid; vel præferri, vel ad auctoritatē adduci, & ad confirmationem, dum ad contentione venirent, sed ut in Ecclesia tantum legi possent. Aliqui vero dicunt, quod libri geographi sunt illi, qui aliquando vllam auctoritatem habuerunt cum præceteris eminentiam non haberent secundum quam agnominarentur, qua propter Sancti Patres geographos nominare contenti sunt, hoc est libros Sanctos; seu Sanctorum scripta. Sanctus Hieronymus in prologo Iudith ait apud hæbreos liber Iudith idiomate hæbreo inter geographos legitur, cuius auctoritas ad roborandum illa, quæ in contentione veniunt minus idonea iudicatur; liber vero Iudith Caldeo sermone inter historias computatur Canonicas per Synodum Nucenam in numero Sacrarum Scripturarum computatur, & ideo diuus Hieronymus illum Caldeo in Latinum transtulit, & Canonicum promulgavit, & inter Canonicas Scripturas recensuit, ut facit etiam Florentinum Concilium, Tridentinum, & propterea aliqui Scriptores solum Ecclesiasticum appellantur ante dictam Synodum vide naturam additionum omnium Conciliorum ad Tridentinum.

De Canonicis libris. Canonicos libros illos dicimus, qui dictante Spiritu Sancto à divinis Scriptoribus confecti sunt, & propterea appellantur Sacri dicuntur Canonici, idest regula: Canon Xeror Græci. Latine regula est namque divina Scriptura infallibilis regula credendorum, & agendorum, & ideo Concilium Cartaginense, Tertium præcipit, ut nihil Ecclesia legeretur sub nomine divinarum Scripturarum, nisi Canonica Scriptura, & quamvis sit Provinciale Concilium, fuit confirmatum, tamen in sexta Synodo Generali in Trullo à Leone IV. distinct. 20. & antea in Concilio Laodicensi anno 364. & multa alia Concilia usque ad Tridentinum.

& primo Florentinum, cum aliis decretis Pontificum, quod Florentinum ait, decernimus unum, atque eundem Deum veteris, ac novi testamenti, hoc est legis, ac prophetarum, atque Evangelii profiteamur auctorem. Quoniam eodem spiritu inspirante utriusque testamenti Sancti locuti sunt, quorum libros suscipit, & veneratur Ecclesia. Et Innocentius primus in Epistola ad Exuperium Episcopum Tolosanum capite postremo scribit hos libros recipi in Canonem Sanctarum Scripturarum. Vide nostrum Iacyncum, & Margaritam ad Tridentinum.

Beda, Strabas, S. Thomas, Vgo Cardinalis Dominicanus Liranus, Burgenfis dicunt Canonicos libros diuidi in legales libros, historiales sapientiales, & prophetales vide in declaratione nostræ Anotomizæ Bibliæ, fol. 1. & hic in fine.

De LXXII. Interpretibus, & Aristæa 3720.

ANNO decimo septimo Ptolomæi Philadelphi Regis Aegypti, qui fuit annus mundi termillesimus septingentesimus vicesimus. facta est celeberrima illa versio Scripturarum ex lingua Hebraica in Græcam, à septuaginta duobus viris doctissimis, non sine miraculo diuino, conuenientibus tot hominibus in vnam, & eandem versionem, ut scribunt Philo lib. 2. de vita Moſis. Iosephus lib. 12. antiq. cap. 2. Tertullianus in Apologetico cap. 18. Athanasius in Synopsi, Epiphanius de mensuris, & ponderibus, & Augustinus lib. 18. de Ciuitate Dei cap. 45. sed Epiphanius non solum nominat Regem, sed etiam annum 17. Regni eius. Qui fuerint viri illi doctissimi, & nomina exponit Aristæas in suo libro de septuaginta duobus interpretibus, qui extat in bibliotheca sanctorum patrum tom. 7. editionis secundæ. Et quamvis aliqui recentiores existiment, Aristæam, qui nunc extat, esse illum, qui vixit tempore ipsorum septuaginta interpretum, sed confictum ab Hæbreis: tamen verè esse illum ipsum, satis probatur ex eo, quod omnia, quæ citant ex Aristæa Iosephus lib. 12. antiqu. cap. 2. Tertullianus in Apologetico cap. 18. Eusebius lib. 8. de præparatione Evangelica cap. 1. & Sanctus Hieronymus præfatione in pentateuchum inueniuntur.

S. Athanasius in Synopsi enumerat præter Canonicos, & sacros alios Apocriphos, vide ipsum in Synopsi.

DE Scriptoribus, veteris testamenti, & primo de Genesi, & sequentibus: quis nam eorum, fuerit, & Scriptor, apud Catholicos

cos Doctores; quod, & Hæbrei confirmant; Moysen absque dubio extrixisse; & ea, quæ post eius mortem conscripta inspiciuntur, vel Efdram fuisse: vel Iosue: cui nos facile assentimus. Vnde dicuntur quinque libri Moysis. Hoc Græci quoque confirmant; vocantes libros illos pentateuchon: hoc est, volumen quinquæ librorum, pente enim græcè, latine quinque exprimitur. Teuchon vero volumen interpretatur. Apud Hæbreos, quum singuli legem contineant, Thora, idest lex appellatur.

Libri Iosue Authorem, & Scriptorem, ipsummet Iosue fuisse, nulli dubium esse debet. Authores, & Doctores legendi sunt. Quæ autem post eius mortem scripta cernuntur; ab ipso Efdra apposita fuisse: valde consentaneum est.

Porro autem de libris Iudicum, & Ruth. fermocinando, quis nam fuerit illorum Author, & Scriptor: dissident ab inuicem Authores. Alii. n. Ezechiam fuisse, aiunt, alii Efdra, alii verò Hieremiam: sed Hæbrei constantissime fatentur, Samuelem extrixisse.

Ex quatuor libris Regum, duo primi nempe primus, & secundus à Samuele conscripti sunt: sed minimè completi. Nam Gad, & Nathan illis supremam imposuisse manum, plerique autumant. Cæterum de tertio, & quarto, inter Authores est discrepantia, dum alii Efdram Authorem faciunt: nonnulli Hieremiam.

Paralipomenon græcè, idest prætermissa, apud hæbreos vnus est liber; sed propter voluminis magnitudinem à græcis, & latinis in duos diuisus est. Sanè continent ea, quæ in superioribus Diuinæ Scripturæ libris omiſsa sunt: & veluti Historia, & Chronica effecti Authores, & Scriptores ex seniorum hæbreorum sententia Efdram extrixisse, autumant duo Rabbini Salomon, & Moses Kimchi alii vero dicunt nullum certum habere Authorem.

Efdra libri duo, sed primus est Efdra proprius. Secundus est Nehemias; licet vterque tribuatur Efdra: quia ambo libri apud Hæbreos, & Græcos vnus est liber, seu volumen.

Tobiæ liber ab ipomet Tobia seniore conscriptus est Chaldaico idiomate, deinde à Diuo Hieronymo ex Chaldaea in latinum redditus est.

Iudith libri Author, & Scriptor, teste Philone, Iudeo, Ioachim Hæbreorum Pontifex Magnus Iesu Sacerdotis Magai filius extitit; à D. Hieronymo ex Chaldaeo in latinum translatus est.

Circa Ester librum, quis fuerit eius Au-

thor, & Scriptor; variz sunt opinionēs. philo Iosueus in sua Cronologia arbitrat, quod huius libri Scriptor fuerit Ioachim Hæbreorum Pontifex præcitatus. Isidorus, Efdra, sed ex Latinis multi, quod fuerit Marpocheus Scriptor, & Author. Sixtus Senens lib. 1. de Scriptoribus vtriusque instrumenti.

Iob liber, ab ipomet Iob conscriptus est, quamuis non desint, dicentes, quod ab amicis Iob conscriptus fuerit Syra lingua: vel ab aliquo Prophetarum; ex qua in Hæbreā translata à Moysse fuisse; inquit Origines: Et Rabbini Hæbreorum id confirmant. Vnde S. Hieronymus consentit Hæbreā lingua fuisse conscriptum in mixtis interdum Arabicis, & Syriacis Scriptoribus, &c.

Psalmorum liber communiter Dauidi Regi Authori tribuitur; sed controuerſia est inter Sanctos Patres, num omnes centum quinquaginta scripserit, & illorum Author fuerit. Verum lege Sixtum Senensem loco præcitato; siquidem inuenies, quod concordant ad inuicem quamuis S. Hilarius, & S. Hieronymus ad Ciprianum psalmos esse compositos ab Authoribus, qui nominantur, & non omnes à Dauid.

Parabolarum liber, seu prouerbiorum, quod fuerit à Salomone conscriptus: nulli dubium esse potest; sicuti etiam, quod illius Author fuerit solum ea, quæ à capite 25. vsque ad calcem leguntur; sebnam, & alios Ezechie Regis Iuda notarios ex aliis voluminibus adunasse: scribunt Authores.

Ecclesiastem similiter libri Salomoni omnes ascribunt, nemine dissentiente. Hæbrei vero vtrumque librum Koeleth appellant ob eminentem sapientiam, quæ in vtroque conspicitur.

Canticum Canticorum Salomonem composuisse manifestum est omnibus. Et si sint, qui dicunt, horum trium librorum sententias Esaiam Prophetam colligisse, & in tribus præfatis libris disposuisse.

Sapientiz librum Salomonis fuisse, ex ipomet loco clarescit: vt videre est. Cap. IX. vnde ruit, quod aliqui scribunt: nempe quod fuerit, vel philo Iudæus iunior, vel senior, vel Græcus aliquis Scriptor: quippe qui Salomonis sententias collegit, & græcè scripsit, ipse verò Author dubio procul Salomon extitit.

Ecclesiasticus liber à Iesu filio Syrach Hæbraicè compositus, & conscriptus apparet, sed eius nepos illum tranſtulit in Græcum, porro autem à Concilio Carthaginensi tertio, in Canonicorum serie connumeratus est sub nomine Salomonis Sapientiz. Nam ille sen-

ten;

centiarum Salomonis collectos tantum fuit. Approbarunt Concilii decretum, se subscribentes Sanctissimi Pontifices Innocentius, & Gelasius.

Isais Propheta suæ prophetiæ Author exitit, & Scriptor. Et quidē nobilis propheta nobilis genere, nobilis sententia, nobilis sanctitate, in huius prophetiæ leges res dialecticas naturales; Ethicas, & quod plus refert: Diuinæ sanctarum scripturarū myſteria. Quæ orationis eloquentiam maximam redolent, ita ut alios Prophetas in his generibus excedat. Martir moritur ab impiſſimo Rege manasse in duas partes dissectus: eo quod Deum se vidisse in sublimi solio sedentem, pronunciaſſet, & rursus quod primates Regiæ Domus Sodomorum Principes proclamasset. Prophetauit aduersus Iudæam, Hierusalem, & contra quascunque gentes.

Ieremię prophetia ab ore Baruch prophetæ accepta, ab ipſomet Ieremia conscripta est. Quam cum in ignem proieciſſet impius Rex Ioachim: iterum iussu Dei dictauit, accito Baruch Notario Threnorum quoque siue lamentationum ipſe Scriptor. Baruch Propheta Hebraicę suam conscripſit prophetiā; quæ à Florentino Concilio, & Tridentino in Canonicarum scripturarum numero reposita est: quemadmodum à tertiâ Synodo Carthaginensi, Concilio magno Lateranensi, & à Gelasio summo Pontifice liber sapientiæ Salomonis.

Ezechielis prophetia ab ipſo vaticinata, & ut sua conscripta est Danielis quoque vaticinorum suorum librum composuit mirabilem.

Ex xij minoribus prophetis primus in ordine comparet oſea, qui suæ etiam prophetiæ Scriptor: prophetans aduersus decem tribus Israël.

Ioelis prophetia ab ipſomet breui compendio conscripta est; & contra impios in vniuersum, & peculiariter aduersus Iudam, & Hierusalem, & Iacob, &c.

Amos ex plebeio, & pastore ruborum mora vellicans (ut in scripturis conspicitur) de repente, & miraculo factus est propheta: prophetans contra decem tribus Israël, &c.

Abdias ex Quinquagenatio, cui præfuit, videns duos quinquagenarios Helię Prophetæ præcepto, cælesti igne consumptos, ipſemet ab Ozochia Rege tertius missus: iustitia Diuinâ territus, Rege relicto, Helię adhæsit: & discipulus eius effectus prophetauit.

Ionas Propheta suam quoque prophetiam paruo libello conclusit; conuerſionem Ninive, quam suâ prædicatione obtinuit: præci-

pue conscribens. Fuit filius viduæ illius Saræptanz, quem suscitauit Helias.

Micheas Propheta suæ etiam prophetiæ Author, & Scriptor prophetauit aduersus Samariam, & Hierusalem, aduersus personas cuiuscunque generis: Reges, Iudæos, Sacerdotes, falsosque prophetas, & similes impios, ob quod in alium locum ductus: ab illo præcipitatus expirauit.

Nahum Propheta suorum vaticinorum libellum, & quidem satis paruum conscripſit: Et contra Ninuem post Ionam prædixit, eo quod post conuerſionem in prædicatione Ionę rursus ad vomitum peccatorum: & ad grauiora crimina rediit. Quapropter, & eius destructionem cum vniuerso Assyriorū Regno vaticinatur: à Nabuchdonosore deletum est.

Abachuc Propheta, qui Angelico subsidio cibum Danieli portauit, ex Dei præcepto suæ Prophetiæ librum contra Babilonem, & Nabuchdonosorem Chaldeorum Regem conscripſit.

Sophonias Propheta è Sarabatho Monte, libro vnico breuiter suam prophetiam conclusit aduersus Hierusalem: protestans illis, & Vrbis, & vniuersi Iudæorum Regni destructionem.

Aggeus Propheta adolescens, è Babylonica captiuitate reuersus in Iudæam prophetis populum cogit ad Templi Dei reedificationem. Qui si non obedissent: innumera mala eos inuasissent. Sed Dei benignitate templi ædificium propriis oculis completum perspexit, vbi primus omnium cecinit alleluia: porro autem suas prophetias breuissimo libro perſtinxit.

Zacharias filius Barachiz propheta obscurissimus, excedens alios Prophetas in scribendo. Prophetauit de templi reedificatione, & multo longius de Ciuitate Hierusalem, eius prophetia visionibus, plerisque obscuris repleta conspicitur.

Malachias minorum prophetarum postremus Propheta, cum vidisset tam populum suum, quam Sacerdotes laxatis habenis quibuscunque vitiis deferuire: spretis diuinæ legis præceptis, terga Deo vertentes: post tot beneficia eis præſtita liberationis nimirum à Babylonica captiuitate: felicitis redditus in Hierusalem: post denique templi instaurationem: coactus est hanc edicere prophetiā aduersus eos, quam scriptam reliquit.

Machabæorum duo libri, primus, & secundus. Quis eorum Author fuerit, Scriptor, nō modica cōtrouersia est inter Scriptores Latinos, Græcos, & Iudæos, quos si hic recensere vel-

vellemus: dubio procul ab instituto deficeremus. Verumtamen quisquis ille fuerit Author, & Scriptor parum refert: cum historia illa ab omni suspitione aliena conspiciatur. Et sufficit, quod D. Augustinus scribit de Civitate Dei lib. 18. Machabæorum libros (inquit) non Iudæi, sed Ecclesia pro Canonicis accipit propter quorundam Martyrum passionem vehementes, atque mirabilia, qui ante quam Christus venisset in Carnem, usque ad mortem pro lege Dei certauerunt, & mala gravissima, atque horribilia pertulerunt, aliqui, quod Ioannes Ircanus, aliqui, quod Iason Cireneus.

Nouum testamentum.

IN initio noui testamenti quatuor reponuntur Euangelia, primum est S. Matthei, secundum S. Marci, tertium S. Lucæ, quartum S. Ioannis. Qui dicuntur Euangelistæ, cum sua Euangelia Deo inspirante, & adiuuante scripserint, ac propterea Canonica existunt: aliena quidem ab Hæreticis, & Apochryphis & vides infra.

Matthæus Apostolus, & Euangelista sui Euangelii Author, & Scriptor extitit in Iudæa. Et quidem scripsit ea, quæ propriis oculis vidit, & quæ propriis auribus audiuit. scripsit Hebraicè, nam à Domino vocatus, ex Publicano factus est Apostolus: deinde Euangelista. Immoratur principaliter circa humanitatem Christi: unde & suum Gentilicium hominem habet pro signo, suum postea Euangelium translatus fuit in Græcum, sed à quo fuerit: ambiguum est, & incertum.

Marcus Secundus Euangelista, qui fuit, & Alexandriæ Episcopus: Principis Apostolorum discipulus, & interpres, Fratrum suorum precibus, Romæ breue scripsit Euangelium secundum, quod à Petro audierat. Quod quidem audiens Petrus approbavit, & auctoritate sua Ecclesiæ legendum voluit. Circa resurrectionem Domini egregie moratus est: unde habet pro insigni Leonem. Hic diligenter annotatione dignum duximus S. Marcum triplici lingua suum exarasse Euangelium Græca, Latina, & Syriaca Græcè scripsit Romæ, Latinè Aquileiæ: Syriacè Alexandriæ.

Lucas Medicus, Pistor, & quod magis refert nobilis, Euangelista, natione Syrus, Antiochenus Apostolorum discipulus, deinde Pauli Apostoli usque ad mortem, Sancto inspirante spiritu, suum scripsit Euangelium in Achaia Bithiniæ, Boetiaque partibus. Eius excellentia consistit in rescribendæ Christi Domini passionem. Quapropter & eius insignè est vitulus, Christum in ara Crucis im-

molandum. Audita magis enarrat, quam visâ, &c.

Ioannes Apostolus, & Euangelista vltimus omnium scripsit Euangelium: qui cum alia Euangelistarum Euangelia legisset potissimè ab Antiochenis Episcopis rogatus, ut aduersus hæreticos, qui ob eius absentiam Ephesi Ecclesiam, præcipuè irruerant, præsertim contra Cherintum, & maximè aduersus Ebionitas, quorum dogma consurrexerat: allentes ante Beatam Virginem Christum non fuisse. Idcirco Diuinam eius Natiuitatem edicere conatus, atque compulsus est. In principio erat verbum. Quamobrem omnes superauit Euangelistas. Quippe qui, Christi Natiuitatem temporalem, & quæ facta temporalia eius gessit, sufficienter quamuis exponant: de Diuinitate tamen eius pauca digrediuntur quasi animalia gressibilia, iuxta D. Augustinum cum Domino in terra gradiuntur; Ioannes verò pauca de temporalibus, & eius gestibus differens; ad Diuinitatis eius potentiam præ aliis altius ascendit: cum Domino ad Cælum euolans. Unde non immerito Aquilæ comparatur, & eius insigne ille tribuitur: quæ præ cæteris auib. altius euolat.

Actus Apostolorum deinde sequitur in ordine librorum noui testamenti, cuius Author & Scriptor nulli dubium esse poterit, ut non fuisset S. Lucas Euangelista. Qui etsi Apostolorum acta scripserit, acta sunt spiritus Sancti infundentis in eis opera mirabilia. D. Hieronymus scribit Apostolorum acta nudam videri sonari historiam: & nascentis Ecclesiæ infantiam texere. Sed si nouerimus, eorum Scriptorem esse Lucam Medicum, cuius laus est in Euangelio: omnia illius verba animæ laguenti esse medicinam, & aduertimus.

Pauli Apostoli Epistolæ Canonice quatuordecim. Prima est ad Romanos ex Corinthio missa. Secunda est ad Corinthios, ad quos duas scripsit, vnam ex Epheso, alteram ex Philippis Macedoniæ, ad Galatas vnam, & Roma. Similiter ad Ephesios vnam, & Roma ad Philipenses, alteram ex carceribus Romæ ad Colossenses vnam ab Epheso ex vinculis, duas ad Thessalonicenses ab Athenis, ad Timotheum duas, primam ex Laodicea Phrygiæ, secundam ex vinculis Romæ. Vnam ad Titum ex Nicopoli Macedoniæ ad Phrygem ex vinculis Romæ.

Cæterum præter has Epistolæ, est illa, quæ ad Hæbreos scripsit, de qua magna fuit inter Græcos, & Latinos Patres controuersia, num fuerit Pauli Apostoli, nec ne; propter quod non esse inter Canonicas scripturas reci-

recipiendam; nisi propter stilum, sermonisque distantiam ab aliis Epistolis. Quapropter fatetur, esse Epistolam illam, vel Barnabę Apostoli, vel Lucę Euangelistę, aut Clementis. Ceterum, quia ab Ecclesia est recepta, tamquam Pauli Apostoli germana: nemini in suspicionem venire debet, ut non sit Apostoli; Sancta Nicena Synodus inter alia canonica scripta. Illam Canonicam recepit. Insuper, & Laudonicenum Concilium, & Carthaginense, tertium, & deinde aurolicanum id efficere, Verum, & Florentinum Concilium, & Tridentinum inter Sacra volumina illam receperunt.

Quod autem stilus reclamet, sermone distet: nihil afficit: quoniam Apostolus hebraice scripsit: traductores, quinque illi fuerint, sermone gręco traduxere, postmodum latine. Ideo visa est Epistola non sua, &c.

Porro autem de aliis septem Catholicis Epistolis verba facturi, iuxta seriem, & ordinem S. Concilii Tridentini digredimur, & primo de duabus Petri Apostoli prima Principis Apostolorum Epistola Catholica per Syluanum missa, scripta fuit ad fideles dispersionis Ponti, Galatię, Cappadocię, Asię, & Bithynię, idcirco dicitur Catholica, idest vniuersalis non ad vnum missa secunda scripta fuit ad Hebreos nuper ad fidem conuersos, prima statim ab Ecclesia recepta fuit.

De secunda autem dubitatum est aliquando, non fuerit Petri Apostoli, & cuius esset authoritatis ceterum Laodicensa Synodus, & Carthaginense Concilium ab omni dubitatione nos liberarunt: dum Sacris voluminibus inserere curarunt sub Petri Apostoli nomine, quod & confirmarunt successiue Concilium Florentinum, & Tridentinum.

Ioannes Apostolus, & Euangelista tres scripsit Epistolas, vnam quę Catholica dicitur, non quod reliquę non sint Catholice, & veraces: quia Catholicum dicitur, quod omnibus est vniuersale, vnde ad quoscunque fidelium directa est Epistola: scripsit namque ad cuiuscunque generis, personas, & ætatis, masculos, fœminas, magnos, paruos, senes, iuuenes, &c. ad differetiam aliarum duarum, quarum vnam ad Gaium scripsit, alteram ad Eleatham; quę quidem sunt particulares personę, & singulares. Quam vero authoritatem habeant, certę ut alię quandoquidem sacra Concilia iam præcitata in Canone Sanctorum Scripturarum reponere, & idem robur habent, &c.

Iacobi Apostoli cognomento iusti (quem Fratrem Domini appellant, & fuit primus Episcopus Hierosolymitanus) Epistola ad

duodecim tribus dispersionis Israel, tunc nouiter ad Christum conuersas; eandem inter alias Canonicas scripturas reposita est; authoritate Sanctorum Conciliorum Laodicensi, Carthaginensis, & sequentium. Et est vna de septem Catholicis.

Inter septem Catholicas Epistolas iam enumeratas postrema est Sancti Taddei, qui & Iudas Apostolus, & Tadeus vocatur: frater Iacobi Minoris, & ex Alphaeo, & Maria Cleophę frater Domini nostri Iesu Christi, nam Maria Cleophę soror fuit Beatissimę Virginis Marię Matris Dei. Hic Apostolus breuissimam scripsit Epistolam ad eos, qui tunc conuersi erant ad Christum. Quę quamuis à plerisque priscis extra Canonem reiecta fuerit, nihilominus authoritatem vetustate, & vsu vsque ad S. Hieronimi tempora semper retinuit: atque à prædictis Sacrosanctis Conciliis in numero aliarum sanctarum scripturarum reposita est.

Ioannes Euangelista nec ante, nec post vocationem literas sciuit, sed in cœna supra pedus Domini recumbens, & ibi quiescens; reuelata sunt ei secreta Cœlestia. Vnde, & Diuina Mysteria, & Arcana Domini ita hausit; ut mortalium nemo similis scientię fuerit. Quamobrem nos scimus, ipsum esse Apostolum, Euangelistam Martyrem, & Prophetam; Apostolum in Epistolis, Euangelistam, in Euangelio, Martyrem in seruienti oleo. Prophetam in Apocalypsi. In Euangelio omnes superat Euangelistas. Nam Matthęus à temporali generatione Christi suum inchoat Euangelium; Marci excellentia, in resurrectione conspicitur, Lucę in passione. At vero Ioannes supra Euangelistas omnes se eleuans, à generatione Verbi æterni initium sumens, dixit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, &c. Quare nõ absque causa singulis tribus Euangelistis animalia terrestria, ut diximus tribuuntur Matthęo, nimirum homo, quia humanitatem Domini digressus est.

Marco Leo ob resurrectionem, Lucę virulus ob passionem. Ioanni autem Aquila, animal volatile, quis inuolatu omnes eccedens aues, & in plerisque aliis dotibus, vnde & Regina animi dicitur.

Verumtamen in Apocalypsi omnes Apostolos, cunctos Euangelistas excelluit, dum soli Ioanni hoc concessum fuerit, ut reuelata sint secreta cœlestia. Quę quidem in Apocalypsi continentur. Dum enim in Pathmos Insula propter Verbum Dei relegatus maneret. Dilecto suo Dominus Iesus recondita mysteria reuelauit: quę in sua Apocalypsi scrip-

scripsit, & Ecclesiæ Catholicæ manifestauit. Inter alia, venturas Ecclesiæ tribulationes ab initio nascentis Ecclesiæ, vsque ad sæculi consumationem. Hæc quidem Apocalypsi ipsa, quæ reuelatio explicatur: continet.

Non desunt, qui hunc librum non esse Ioannis Euangelistæ asserunt, sed nescio cuiusdam alii Ioannis Præsbyteri Græci, verum reclamant omnes Patres, tum Græci, tum quoque Latini, qui constanter affirmant, librū Apocalypsis esse Ioannis Euangelistæ. Et iam approbatus cernitur à Sacris, & Oecumenicis Conciliis, quem quidem in aliorum librorum Canonorum numero reposuerunt.

Porro autem obiectiones, quas Hæretici adducunt aduersus libros vniuscuiusque testamenti, facillè soluantur à Patribus. Sed vide librum 7. Bibliothecæ Sanctæ Sixti Senensis, parte 2. & eruditissimum P. Grauinam in suis præscriptionibus de libris Canonicis Bessarj Card. Bellarmini, & nostram notitia Bibliæ cap. vltimo.

De Libris Apocryphis, quantum ad Etimologiam.

Apocryphum dicitur ab *απο* præpositione, seu de qua re exaggerat. & *κρυπτο*, seu *κρυπτος* latine absconditus, abditus, secretus, & occultus, reconditus, obscurus, distans, secundum quosdam dicitur dubius potius paraphrastice, Apocryphum idest dubium, & quamuis quidam dicant Apochryphum, idest occultum à vulgo, non à vulgo, vt quidam dicunt, sed simpliciter, vt Trebellius Calepinus in decreto Gratiani quæst. 15. Apocryphus idest occultus. Viues de Scriptoribus Apochryphis Senensis, D. Augustinus ad Marcellinum, de Ciuitate lib. 15. cap. 23. S. Ant. in historiis apocryphus, idest incertus.

Legendus est index similium Auctorum; & librorum cum suis regulis in fine Tridentini, & præfatum Francisci Ferrerii ordinis mei, cui potest fieri hæc additio.

In nominibus librorum apocryphorum, veniunt, etiam libri apocryphorum hæreticorum reproborum, vt ait Gelasius dist. 5. cap. Romana Ecclesia, & tales libri sic nec legi, nec teneri possunt. Quædam apocrypha, quæ nullam falsitatem continent, vt sunt sue epistolæ Pauli vna ad Laodicenses, altera vero ad Chorint. præter illas Canonicas, veluti apocryphæ reputatæ sunt: Et vt dicunt dicti homines, quod libri apocryphi sunt legendi cum discretione, & grano salis magna cautela, vt ad thessalonicenses dicitur omnia probate, quod bonum est tenete, &c. Eligat

quisque quod bonum est, abiciat, quod malum est, etiam in legendis libris philosophorum, & poetarum, vt ac etiam Hieronymus aduersus vigilantium multos legere ex plurimis, vt diuersos capiant flores.

Hoc nomen Apocryphum extenditur etiam latissime ad quoslibet scientificos, Theologos Metaphysicos, Philosophos, Mathematicos, Historicos, Iureconsultos, Poetas, Grammaticos, dum attribuit sibi multos libros, quorum non sunt Auctores, & etiam in Medicina, ideo Galenus redeundo in Græciam, ab Italia fuit obstrictus facere librum de propriis libris, dum attribuebat libros non suos sibi, vide apparatus Posseni, & tabulam Baronii, & Bibliothecam Benenum. Cum aditio, Alumni, & Garzonis.

Non est hic locus de omnibus libris apocryphis omnium professionum pertrahere, sed de Ecclesiasticis contra hæreticos de Etimologiis heresum contra hæreticos, abecedariis heresum contra hæreticos, & contra falsos Deos remanebat hoc solum de libris Geographis, Canonicis, & Sacris, & de libris apocryphis contra hæreticos, & de non apocryphis, idest de Scriptoribus Catholicis, & noui testamenti contra hæreticos.

Bibliotheca Apocrypha antiquorum Librorum Apocryphorum cum suo origine contra hæreticos, & gentiles, & qui sunt libri apocryphi, qui possunt legi, & qui sunt libri apocryphi, qui non possunt legi.

Abagari Epistolam ad Iesum Christum. Dominum nostrum transmissam inter apocrypha non connumerarem, nisi Sixti Senensis testimonium libro secundo sue bibliothecæ sanctæ Indictione Iesu Christi respondentis, &c. ad hoc non impelleret quippe qui eo loco huiusmodi verba scribit: Vtramque Epistolam nempe Abagari ad Iesum, & Iesu ad Abagarum in illa distinct. 15. Gelasius in apocryphis numerat. Verum in illa distinct. nulla Abagari ad Iesum conspicitur, sed Iesu ad Abagarum dumtaxat.

Iesu Christi Domini nostri Epistola responsua ad Abagarum Toparcam sanari cupientem ab infirmitate incurabili lepræ Apocrypha ex Gelasio declaratur, Gelasius nullam talem nominat. Ratio est, vt arbitramur, Christum Dominum nulli litteras misisse, nec in sacris litteris testamenti noui id inuenitur, nec alicubi esse suspicatur. Solummodo pro liberatione adulteræ in pauimento templi lapideo inclinans se scripsit, vt Ioannis c. 8.

c scri-

scribitur. Inclians se, digito scribebat in terra. Certum itaque est Dominum Iesum nemini litteras misisse. Et quoad Abagarum nihil obstat, ipsum ad Iesum scripsisse, sed obstat, Iesum ad Abagarum per litteras respondisse, hoc quidem à Gelasio declaratum est Apocryphum: illud autem minime. Quo circa adnotandum est; quod factò Concilio, à Iudæis aduersus Iesum, quem occidendum decreuerunt: abiit ipse Iesus in Ciuitatem parauam, quæ vocabatur Effrem: vbi morabatur cum discipulis suis. Vnde Abagarus tunc misit litteras Domino infirmitatem suâ insinuans. Iesus autem vultus sui effigiem in sudario quum impresserit misit Abagaro, vt tactus illius sudarij infirmitatem suam sanare potuisset. De huiusmodi re Sanctissimus Præceptor tertio sententiarum distinct. 9. quæst. 1. art. 3. q. 2. ad tertium testimoniū perhibet. Innixus quidem authoritatij Ioānis Damasceni. Qui lib. 4. de fide orthodoxa cap. 17. de huiusmodi imagine Abagaro anxie poscēti, & ab Euagrio libro 4. suæ Ecclesiastica hystoria scribitur id comprobante: nimirum quod persæ Edeffam Vrbem expugnantes & flammaram incendio efficientes: sacræ huius imaginis potentia, & virtute miraculose defensionem, liberam fuisse verum, & id confirmat quinta actio Concilij secundi Nicenij.

Iesu Christi liber de legali Sacerdotio. Quemadmodum de Christo Domino nullibi legitur, scripsisse Epistolas nullas, sui litteras alicui misisse: ita, & nullos libros composuisse credeudum est. Quod si alicubi locorum Diuinæ scripturæ reperies epistola Christi, liber Dei, & consimilia, secundum mysticam significationem intelligenda veniunt & metaphoricam.

Beatissimæ Virginis summi Dei Genitricis Epistola ad Messenenses transmissa: à Baronio apocrypha estimatur. Verum cum eius antiquissima sit traditio, ob quod Ediculam construxerunt Messanenses in huius rei memoriam antiquissima pictura picturarum, vbi inspicitur Messanentium legatio ad Beatissimam Virginem. vt in sui protectione Ciuitatem assumere dignaretur. Responsua Epistola eos consolata est, & in sui tutelam deinceps perpetuo accepit; præsentem Paulo Apostolo; illam nuptijs Messanensibus præbens. Cum itaque huiusmodi traditio ad hæc vsque nostra tempora iugiter perseueret & cum maxima deuotione celebretur: tantum abest vt apocrypha reputetur fortasse cōcordat Baronius, quod apocryphum pro non manifesto accipit.

Apellis Euangelium sub nomine Matthiæ magnus Albertus in proœmio Euangelij Sancti Lucæ inter apocryphas scripturas reijcit.

Inter falsos Euangelistas pone primo Euangelium, iuxta duodecim Apostolos, Hieronymus lib. 3. contra Pelegianos scribit idem esse, quod Nazarenorum, siue Hæbreorum. Sed & ab origine homilia 1. in Lucam inter apocrypha quoque reijcitur. Quod & Sanctus Ambrosius confirmat in proœmium Sancti Lucæ.

Barnabæ Euangelium ex Gelasio distinct. 15. in decretis apocryphum declaratur; cunctante Barnabæ tribuerunt suum scripsisse Euangelium? inter alias causas rentur id potuisse fieri, quia in eius corporis inuentione supra pectus eius repertum est Euangelium ipsius Barnabæ manu propria hebraicè conscriptum. Quod factum est, vt Barnabas Author eius & putaretur, & crederetur. At vero quāuis id sit verissimū, nihilominus, sed eius tamen Euangelij illius nō fuit Barnabas Author, Sed Mattheus Apostolus, & Euangelista, erat quodam Euangelium secundum Mattheum, quo ipse Barnabas vsus est in prædicatione, & conuersione gentium. Hoc Euangelium Matthæi transtulisse Barnabam de Hæbreo in Græcum, & prædicasse Græcis, & Italis, præsertim Mediolanensibus, quorū primus fuit Episcopus, certum est Lege Clementem Romanum Pontificem in primo recognitionum suarum libro; Dorotheum Tyti Episcopum in sua Synopsi, & Theodorum Collectaneorum lectorum libro secundo.

Bartholomeus Apostolus, qui Indis fortunatis Euangelium secundum Mattheum prædicauit; eisque illud tradidit caracteribus hebraicis expressum: fertur & suum quoque confecisse. Quod à Gelasio locis præcitat, ne dum vt Apocryphū reprobatur, quinimò ab illo Cauendum.

Basilidis Euangelium ex Diuo Ambrosio in primum Lucæ Caput Apocryphum proclamatur: non nisi quia ab hæretico confectum.

Encraticarum Euangelium, ex quatuor Euangelis collectum Auctor eius Tatianus Syrus fuit ex Epiphanio libro primo hæresum; hæresi 46. apocryphum reputatur. vide supra.

Euangelium secundū Aegyptios apocryphum. Iulius Cassianus, & alii Valentini hæretici iuxta Clementem Alexandrinum in tertio Stromatum.

Euangelium iuxta duodecim Apostolos, seu

seu Euangelium Apostolorum inter apochrypha rejicitur ab Origene homilia prima in Lucam Sanctum Hieronymus libro 3. aduersus Pelagianos scribit Euangelium secundum Apostolos idem esse, quod Nazarenum, siue hæbreorum Euangelium.

Euangelia falsata à Luciano, apochrypha declarantur à Gelasio Pontifice, tanquam ab hæretico conspurcata distincta. 15.

Euangelia, quæ falsauit Hyrcius, seu Hyrcius apochrypha ab eodem Gelasio distincta, prædicta proclamantur.

Hebionis, seu Hebionitarum Euangelium, sed dicitur hebionitarum, quia ab hebionitis hæreticis conspuratum. Vide Epiphanium lib. 1. aduersus hæreses in Panario, & Ireneum lib. 3. cap. 21.

Hæbreorum, seu Syrorum Euangelium, quod & Nazarenorum, quia Nazareni illo utebantur apochryphum arbitramur, quia ab Ecclesia non est receptum. Quamuis ab aliquibus Sanctis Patribus nonnulla ex illis desumpta fuisse legimus, & alij Euangelij addita. Sed & Diuus Hieronymus super cap. 23. Matthæi citat Euangelium Nazarenorum, sed dicendum est Euangelium, quo Nazareni utebantur sua primæua ætate purum, & incontaminatum perseverasse, postmodum vero ab hæreticis alicubi detruncatum: alicubi erroribus auctum, & hæres conspurcatum repertum esse, vide Baronium tom. 1. anno 41. num. 120. quapropter patres illi, qui inter authenticas scripturas illud reponunt de vero, & incontaminato intelligunt. Ideoque Gelasius cum apochryphis scripturis corruptum connumerat.

Hircius Euangeliorum falsator. Vide Euangelia, quæ falsauit hircius.

Iacobi Apostoli fratris Domini secundum Carnem Euangelium, quod aliqui secundum hæbreos prænotant, quum ab Ecclesia receptum minime fuerit, apochryphum iudicatur.

Iacobi Apostoli minoris Protouangelion, cum multa ambigua fidei contineat, quinimo absurdissima in lucem emissa seculo superiori ab hæreticis, nedum apochryphum, sed perniciosissimum iudicatur.

Iudæ Schariotis Euangelium, ab hæreticis Cayanis, maxime veneratum, & fortassis ab ipsismet confectum, sed mendaciis undique plenum, & impietatibus scatens. Ex Epiphanio lib. 1. Panarii, & Theodoro lib. 1. hæreticarum fabularum. Et Iræneo lib. 1. hæreticarum declaratur penitus.

Sancti Matthæi Apostoli Euangelium cum suis traditionibus apochryphum ex Origene homil. 1. in Lucam pronuntiatur, & à Beato

Ambrosio in præmium Lucæ à Canonicis Euangelij illud excludit.

Nazarenorum Euangelium non semel, sed bis, & pluries reperimus, Quia sub multiplici nomine usurpari cernitur, nimirum sub nomine Apostolorum, sed duodecim Apostolorum Syrorum, & Hæbreorum. Sane priscis temporibus erat multum in æstimatione apud priscos Patres: maxime tempore Sancti Hieronymi, & à Venerab. Beda inter Ecclesiastica scripta reponendum censetur, verumtamen quum ab hæreticis postmodum in multis corruptum fuerit, vel subtrahendo, vel addendo; & quidem ab hebionitis, & Encraticis factum est: ut talium quoque hereticorum nomen sortitum fuerit, nimirum Euangelium Encraticorum, Euangelium Hebionitarum; ac propterea veluti apochryphum reiectum est apochryphum.

Nicodemi Euangelium.

Pauli Apostoli Euangelium. Nonnulli rentur Paulum Apostolum scripsisse suum Euangelium, sicuti, & alij Euangelistæ moti verbis illis in epist. 2. c. 2. ad Timotheum contentis, scilicet Memor esto Dominum Iesum Christum resurrexisse à mortuis ex semine David secundum Euangelium meum. In quo laboro, &c. Verum germana expositio verborum illorum est secundum Euangelium meum id est secundum Euangelium, quod mihi commisit Dominus prædicare: siquidem Euangelia Domini nostra sunt Euangelia.

Petri Apostoli Euangelium. Quum ex illius Euangelij lectura in hæresim inciderent quamplures; Ex Serapione Episcopo Antiochiæ tanquam illegitimum, & hæresi Marcionitarum reserpsit: Iuste reprobatur, est, & reiectum Eusebius lib. 3. cap. 3. historię scolas.

Gnostici hæretici scripserunt Philippum Apostolum suum confecisse Euangelium. Sed ab Epiphanio lib. 1. Panarii condemnantur tanquam impostores. Verum à Gelasio distinctione 15. inter apochrypha quoque proclamatur.

Thadæi Apostoli Euangelium, quod inter apochrypha tamen est rejiciendum tanquam non authenticum, quia ab Ecclesia non est receptum: quemadmodum & alia consimilia minime sunt recepta. Porro aut si id non est, sed hæreticorum fraude S. Thadæo impositum, proscribendum est absolute ut apochryphum: quia de Authore dubium est, & incertum. Vide & à Gelasio distincta. 15. reprobatur.

Thomæ Apostoli Euangelium fidem facit Origenes homil. 1. in Lucam, non esse alicuius authoritatis in Ecclesia Catholica: sed tan-

tummodo quatuor illa iam recepta, nimirum Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis, ex Cyrillo oratione Cathedistica sexta habemus huiusmodi Evangelium à quodam Thoma manis per se discipulo prodisse. Quapropter ab Athanasio in Synopsi rejicitur, & à Gelasio Summo Pontifice distict. 15. inter damnatas scripturas connumeratus, quod fuerit apud Manicheos in usu.

Abachus Prophetæ, liber cuius inscriptio est Prophetia abscondita ex Epiphanio in vita Bbachuc, & Athanasio in Synopsi apochrypha omnino redditur.

Abachuc alterius, qui ex tribuleui, filius Iudæ extitit, historia de Daniele sacerdote Apochrypha.

Abrahæ Apocalipsis nedum apochrypha, sed hæresi quam plurima referta: tanquam à Sethianis hæreticis adinuenta, iuxta Epiphanium in primo Panarii omnino proscibitur.

Abrahæ assumptio, liber apochryphus scribit Athanasius in Synopsi. Origenes hom. 35. in Lucam assumit testimonium de scriptura quadam Abrahæ apochrypha.

Rèvelatio in sopore apochrypha. Epiphanius in primo Panarii testatur Gnosticos hæreticos omnium primos hunc librum excogitasse.

Adæ reuelatio in sopore apochrypha. Epiphanius in primo Panarii testatur Gnosticos hæreticos omnium primos hunc librum excogitasse.

Adæ penitentiam liber à Manicheis hæreticis confectus, à Gelasio Pontifice distinctione 15. cum aliis Apochryphis damnatus.

Africani opuscula idem Pontifex eadem distinctione reprobatur.

Andræ Apostoli acta apochrypha, & damnata à Gelasio conspiciuntur.

Innocentius in epistola decretali ad Exuperium à Nexocharide, & Leonide Philosophis ementita esse, scribit. De his est testimonium Philastrii in hæresum Catalogo cap. xlvij. dicentis à Manicheis huiusmodi originem habere.

Confirmantur hæc omnia ab Eusebio lib. 3. Ecclesiastica historia c. 23. Quare concluditur, omnia hæreticorum esse figmenta, & calumnias, Angelorum phylacteria. Vide phylacteria Angelorum.

Appendicem libri secundi paralipomenon, ideo apochrypham quum nec in Hebraicis, nec in Græcis exemplaribus reperiatur.

Apostolorum Canones quinquaginta, à

S. Clemente conscripti ab Isidoro in præfatione conciliorum inter apochrypha reponuntur. Leo Papa Nonus contra Epistolam Nicetæ Abbatis inter Orthodoxæ fidei monumenta amplectitur.

Apostolorum Canones aliqui apochryphi tamquam ab hæreticis confecti reprobantur à Gelasio in decretis dist. 15. & ab Isidoro distinctione 16. in decretis.

Apostolorum actus a Leucio Manicheo excogitados refellit Divus Augustinus in libro de fide contra Manicheos, ut iam tetigimus.

Apostolorum actus iuxta Ebionem, nedum apochryphi reputantur, sed tanquam erroribus, impietatibusque repletos recenset Epiphanius inter Ebionitarum scripta lib. 1. contra hæreses, &c.

Apostolorum actus sub nomine Lucæ præbiteri quidam Asianus Pauli Apostoli studiosus quamplurimis fabulis plenos confinxit. Quem Sanctus Hieronymus de viris illustribus libro tertio fraude conuictum tangit.

Apostolorum doctrina tanquam apochrypha ab Athanasio in Synopsi, & ab Eusebio libro 3. Historiæ Scholasticæ cap. 25. reprobatur.

Apostoli magni reuelationes librum hunc Gaius Origenis discipulus in Dialogo disputationum suarum, nedum apochryphum repetat, sed impium: tanquam à Cecinthe hæretico confectum.

Apostolorum itinerarium veluti apochryphum in quinta actione secundi Concilii Niceni reprobatur.

Apostolorum sortes apochryphæ condemnantur. In decretis à Gelasio distinctione 15. & causa 26. questione septima, capitulo non observetis.

Apostolorum scripta à Concilio Bracarensi canone 17. reprobantur: veluti à Didymio hæretico confecta.

Apostoli certaminis historia decem libris contexta sub nomine abdiæ nedum apochrypha, sed ut fide indigna, à Paulo Quarto condemnata fuit sub alio nomine circumfertur huiusmodi historia nimirum Apostolorum duodecim vitæ.

Apostolorum memoria liber, quia Priscianis hæreticis fuit multum domesticus, & intimus: Ex Orosio epistola ad S. Augustinum tanquam apochryphum rejicitur.

Apostolicus Liber vide in lit. L. liber Apostolicus.

Arnobij Opuscula vide in lit. O. Opuscula Arnobii.

Cassia.

Cassiani præsbiteri galliarum omnia opuscula ex decreto Gelasij Papa distincta. præcitata reprobantur.

Cham filij Noë scriptura nedum apochrypha, sed impietate plena arte necromantica, vndique scatens: omnino reiicitur, & damnatur, à Cicco Aliculano huiusmodi scriptura citatur in suo commentario in sphæram. Sane non creditur Cham fuisse, sed ut aliquam auctoritatem haberet ab impiis confecta est scriptura, & sub illius nomine euulgata, & minus credendum est Petro Commestori, qui in historia Scholastica scribit: Cham filium Noë illum esse, quem Zoroastrem antiqui nuncuparunt. Reclamant historiae, & ratio ipsa conuincit: Zoroastrem, s. Baëtrianorum Regem extitisse, peritissimum Astrologiæ, & Magiæ. Qui eadem ætate, floruit, qua Ninus assirorum Rex, à quo post multa prælia vario euentu commissa: tandem debellatus esse traditur, & occisus.

Eiusdem quoque Cham filij Noë prophetia apochrypha traditur quoniam ex ea, ut Clemens Sexto Stromatum testatur Isidorus Basilidis discipulus ad confirmanda, sua falsa dogmata testimonia usurpauit.

Clementis epistola prima ad Iacobum fratrem Domini, à Ioanne à Turrecremata, S. R. E. Cardinale libro secundo suæ summæ Ecclesiæ capite 110. apochrypha reputatur omnino cum obitet tempus, in quo scripsit.

Clementis Canones apostolici cum alij ab hæreticis sint conficti à Gelasio Papa in decretis distincti. 15. omnino reprobantur. Verum illi, qui sub numero 84. seu 85. coadunantur, auctoritatem habent, & sunt Canonici ex Athanasio eos inter agiographa reponente, ex Ioanne Damasceno lib. 4. Orthodoxæ fidei eos in Canone diuinarum scripturarum enumerante: Ex Bartholomeo Miandensi in calce sui prologi ad summam Conciliorum tandem ex diuisione sextæ synodi canone secundo; ubi lxxiv. recipiuntur, & approbantur. Isidorus quinquaginta solum meminerit: Zepherinus sexaginta iuxta Leonem 9. Papam contra epist. Neceti Abbat.

Propter auctoritatem sextæ Synodi, quæ maximè præponderat, tamquam à patribus decisum, solum 84. seu 85. existunt Canonici, cur autem annumerantur 85. quum re vera sint 84. causa est, quod duodecimus Canon Latine, in codice græco est in duas diuisus. Ad tollendam igitur ambiguitatem omnem, quæ circa numerum, & auctoritatem Canonum Apostolorum oriri potest ex opinionum varietate; dicendum est cum Gratiano illos

Canones esse solum apochryphos, qui à Pseudo Apollolis conficti sunt: qui autem à veris sunt. conscripti, & ab Ecclesia approbati, non sunt apochryphi, sed certi.

Clementis Romani recognitionum libri decem priores veluti ab Eunomio hæretico pluribus in locis conspurcati hæresibus cernuntur apochryphi omnino reiiciuntur. Rufinus.

Eiusdem Clementis recognitionum libri alij decem posteriores ad Iacobum Fratrem Domini ex multiplici capite apochryphi ostenduntur, & quæ fidei dogmatibus aduersantur. Vide Iacobum de Voragine Archiepiscopum Genuensem in vita Clementis.

Clementis itinerarium ex Gelasio Pontifice dist. 15. inter libros reprobatos; ab Ecclesia ponitur. Qua de re ex Athanasio in Synopsi, & Leone Papa in Epistola contra Nicetem cum scriptis apochryphis connumeratur ab hæreticis maculatum.

Comodiani opuscula à Gelasio, locis ut supra tamquam apochrypha condemnantur: quia ab hæreticis effecta esse estimantur.

Cypriani penitentia de S. Cypriano Antiocheno Episcopo, & Martire aliqua posset esse suspitio, quod fecerit penitentiam: Nam de Afro Carthagenense Episcopo, & Martire, atque Doctore cognomento Cæcilio nihil tale suspicari potest, & nescitur, à quo libellus ille sit compositus, & multa falsa ibidem cum veris commixta cernuntur, & à Gelasio Pontifice inter apochrypha scripta est reiectus.

Danielis Prophetæ Somnialia; id est ars interpretandi somnia interdici certè ab Ecclesia in decretis pontificiis causa vigesima sexta, quæst. 7. capit. ne obseruatis. Liber Apochryphus. Quoniam nunquam talia somnia uuit Daniel.

Danielis Prophetæ liber absque titulo, & nomine; eo magis apocryphus estimatur talis liber, quia caret titulo, & nomine reprobatur cum aliis apochryphis ab Athanasio in Synopsi.

Ecclesiastici additamentum, quod est quædam Salomonis pars orationis, ab ipso facta in dedicatione templi, ut patet tertijs Regum capite 8. apochryphum reputatur si sit pars orationis Salomonis, quæ authentica deberet esse; nihilo tamen ab ignoto Authore, cum sit à suo toto auulsa, & post Ecclesiastici librum immediate affixa absque auctoritate aliqua, factum est, ut apochrypha omnino sit estimata.

Esaie obitus à Populo suo crudeliter in-

par-

Partes dissectus liber ex Origene super caput 13. Sancti Matthæi apochrypus omnino.

Esdre liber tertius, & quartus apochryphi reputantur, primo quod tertius apud hæbreos non habetur; licet apud græcos conspiciatur. Quartus autem nec apud hæbreos, nec græcos reperitur, uterque apochryphus describitur. D. Hieronimus ambos inter apochrypha reiecit.

Sed dices Ecclesiam Catholicam venerari hunc quartum librum, dum singulis annis feria tertia Pentecostes in sacrosanctæ introitu missæ incipit ab illis verbis quarti libri capitis secundi. Accipite Iucunditatem gloriæ vestræ gratias agentes Deo, qui vos ad cœlestia Regna vocauit, & illa alia verba, quæ cantari solent in solemnitatibus Martyrum: modo coronantur, & accipiunt palmam, quod Ecclesia confirmare videtur non quartum librum Esdræ in vniuersum. Sed verba huiusmodi præcitata dumtaxat.

Dices Diuum Ambrosium Quartum librum commendare videtur: ut esse Esdræ arbitratur: libro de bono mortis, & secundo in Lucam commentario, & rursus in epistola ad Florentianum 21. quartum esse legendum scribit. Verum huic difficultati, & aliis, quæ circa huiusmodi materiam suboriri possunt; fieri satis arbitramur; dicendo: duos fuisse Esdras, vnus qui, & primum Esdræ scripsit, & secundum qui, & Nehemiæ, alter qui tertium, & quartum sub nomine Esdræ conscripsit secundi libri cap. 7. primi libri scribit se progenitum esse ex Aaron per quindecim generationes Author tertii, & quarti in libri initio se descendisse ab Aaron per 19. generationes fatetur, si Author primi, & secundi ait per 15. generationes descendisse ab Aaron, quomodo verum erit per 19. ut scribitur in initio tertij, esset quidem manifesta contradictio. Non itaque idem Esdra fuit Author primi, secundi, tertij, & quarti: sed alius, & alius idcirco primus, & secundus Esdræ libri canonici reputantur, & authenticus, tertius, & quartus Apochryphi.

Est & alia responsio, quod in quarto plura scribuntur, quæ à primo sunt deprompta: & repetere tot, & tanta absque necessitate non est conueniens. Sanè in primo sufficientissime rescripta Lyræus inquit, quod hic liber quartus videtur magis ab alio, nescitur quo Doctore scriptus, & ex pluribus collectus. Aduertendum tamen est hoc in loco, tertium librum Esdræ, quem nos latini tamquam apochryphum reiecimur: Græci in suo canone reponunt: & primum inter alios Esdræ libros collocant.

Esther appendix apochrypha: Diuus Hieronymus in præfatione libro Esther multa ei temerè, vel inconsultò addita fuisse, & inserta, testatur: Nicolaus de Lyra, Dionysius Cartusianus, & alii. Sed hodiè Concilium Tridentinum Esther cum omnibus suis partibus tanquam Sacrum, & Diuinum recipiendum definiuit.

Eusebii Pamphilii historia apochrypha declaratur a Gelasio distinctè. præcit. Sed sibi ipsi contradicere videtur Gelasius, dum in initio Chronicon Eusebii de temporibus laudat: postmodum vero veluti apochrypham reiecit. Gelasium Pontificem historiam illam non reiecit, quantum animi sui coniectura colligere potest.

Ceterum ad sedandam huiusmodi controuersiam est sciendum in initio suæ digressionis Gelasium sic censuisse de historia Eusebii Pamphilii Cronicon Eusebii Cæsariensis, atque eiusdem.

Ezechielis Prophetæ oracula, & vaticinia, seu liber oraculorum, & vaticinorum ex Athanasio in Synopsi apochryphus manifestatur.

Fausti Manichæi omnia opuscula tamquam apochrypha reprobantur. Vir iste pessimus & demens, ascitis sibi aliquibus. Ex Epiphanio libro secundo aduersus hereses. Quorum etiam meminit Sixtus Senensis libro secundo suæ bibliothecæ. Sancti sub nomine spiritus paracliti.

Faustini Regiensis Galliarum, seu fausti Gallie Regiensis Urbis Episcopi, opuscula omnia apochrypha ex Gelasio locis præcitatis fuit pelegiana heresi.

Fruementici opuscula, siue frumenti cæci opuscula, a Gelasio etiam apochrypha proclamantur.

Fundamenti liber, seu liber, qui dicitur fundamentum, à Gelasio Papa locis præcitatis inter apochryphos connumeratur. Qui liber fuerit iste, non est nobis notum, esse potest liber hic epistola quædam Manichæi ad Ecclesiam fidelium transmissa, quæ dicitur fundamenti, cuius initium est Manichæus Apostolus Iesu Christi (mentitur, sed Apostolus Diaboli)

Galli, & Iouiniani opuscula à Gelasio Summo Pontifice locis supræcitatis inter apochrypha reiciuntur.

Genesis, vel Genealogia de filiis, & filiabus Adæ à Gelasio locis supræcitatis cum apochryphis connumeratur. Quoniam manifeste pugnat cum Genesis, vel Genealogia filiorum, & filiarum Adæ in sacris Bibliis relata: cap. 4. & 5.

Sancti

Sancti Georgii passio tanquam multa falsa, & incompacta continens: simili quoque modo à Sanctæ Ecclesiæ supremo Iudice, ut apochrypha reprobata est, ab hæreticis conscriptam fuisse.

Heldad, & Medad, qui & secundum Hieronymum sunt Ephraim, & Ialon, Prophetici liber ex Athanasio in Synopsi apochryphus demonstratur: sed quum ex huius libro pastoris lib. 1. capite secundo suum depromit testimonium, qui liber quum à Gelasio apochryphus proscribatur: fit ut liber etiam Heldad, & Medad veluti apochryphus reiciatur.

Henoch, qui & septimus ab Adam liber propheticus (seu libelli prophetici). omnes apochryphi proclamantur ex Hieronymo in Catalogo Scriptorum Ecclesiæ, & in commentariis epistolæ ad Titum, & quamvis ceteros à Iuda Apostolo: cuius Epistola est authentica, & ab Ecclesia recepta, ob quod existi deberet, à numero apochryphorum: nihilominus tamen Apostolum non probare totum librum Henoch inquit Hieronymus, sed testimonium dumtaxat de iudicio extremo, quid officit, quod non deessent in sacris libris innumera testimonia. Nec aliquid obstat, Tertullianum talem librum Henoc approbasse in libro de habitu mulierum, quia alii patres gravissimi reclamant, nam præter Hieronymum Origenes homil. 28. in numeros tamquam apochryphum reicit: Quia nec apud Hebræos est receptus. Sanctus Augustinus lib. 15. de Civitate Dei cap. 23. similiter reicit. Gelasius damnat.

Helia Thesbitis Prophetæ liber titulo prænotatus Apocalypsis, vel Aicentio, aut Assumptio, aut Secreta Helia (Apocalypsis dicitur à Hieronymo, ab Origene secreta) apochryphus ex Athanasio in Synopsi declaratur, vide Origenem tractatu xv. in Mattheum Sanctum Hieronymum in capite lxiv. Isaia.

Hermæ Pastoris liber, ex Gelasio apochryphus redditur tamquam scriptus fidei dubiæ. Et quamvis priscis patribus antiquo tempore vsui fuerit: nihilominus tamen ab auctoritate paulatim cecidit.

Historia S. Martini Turonensis Episcopi, quo ad illam partem, ubi scribitur: Beatum Martinum dedisse eleemosinam Diabolo in formam pauperis ei apparenti, apochrypha omnino à nobis reputatur falsa in eius vita à sancto scriptio conscripta nihil tale conspiciatur; sed pauperi sibi obuianti auro, & ferme frigore algenti: ab illo eleemosinam ob Christi amorem efflagitanti. Ambiani, chla-

midis partem misericorditer tribuisse. Cui sequenti nocte Christus Dominus discidia veste indutus apparens; hanc emisit vocem. Martinus Cathecumenus hæc me veste contextit, Quod quidem confirmatum habemus ab Ecclesia Catholica, quæ in suæ Festiuitatis die in Martinis hæc legi quotannis solet.

Iacob Patriarchæ testamentum à Gelasio dist. 15. inter apochryphos reijcitur. Alii dicunt. Iob testamentum: sed utrumque confutatur, tamquam ab hæreticis confectum. Vide Originem in 15. procopium Genesi cap. 38.

Iacob Patriarchæ scala, de qua fit mentio genesis 28. liber Ebionitis hæreticis familiaris: ex Epiphanio I. Panarii apochryphus proscribitur. Sed à Gelasio interdictus locis supracitatis.

In historiis duodecim tribus Israel erat Ioachim Divus valde, & offerebat Deo dupla munera, &c.

Iamnes, & mambres Magi Aegyptii librū conscripserunt Magicarum artium repletum.

Quibus, cum Moyse decertarunt in Egypto: liber quidem apochryphus ex Gelasio ut habetur in decretis, distinct. 15.

Iamnes, & Mambres fratres, erant Magi, vel Venefici Aegyptiorum. Quod si dixeris Apostolum confirmare librum illorum, dum ex illo emanans propositionem: facit librū catholicum. Responderetur, quod solam illam propositionem corroborare cernitur, non totum librum.

Ieremiæ Prophetæ, liber apochryphus, quo iuxta D. Hieronymum super 27. caput Matthei vsi sunt Nazareni.

Ieremiæ Prophetæ lamentationum præfatiuncula apochrypha æstimantur tamquam ab Incerto Aut hore addita.

Iesu Christi Domini nostri Natiuitatis, hoc est liber de Natiuitate Saluatoris, & de Sancta Maria, vel de Obstretrice Saluatoris apochryphus ex Gelasio distinctione 15. &c.

Iesu Christi D. N. de oeculta sapientia, id est Magia libri ad Petrum, & Paulum Apostolos: ex eo coniectantur apochryphi, quod nunquam alicui scripsisse perhibetur, nec libros composuisse.

Ioannis Apostoli, & Euangelistæ actus. Liber apochryphus est, sunt commenta manichæorum. Reprobatur ab Innocentio Papa & postmodum à Gelasio distinct. 15. cum aliis consimilibus, Iob appendix, libri Iob appendix, quæ eius & amicorum suorum genealogiam continet tamquam apochrypha, à partibus reijcitur. Quippe quæ nec apud Hebræos, nec

nec Latinos habetur. Porro autem apud Græcos reperitur; quam in magna estimatione tenent: maxime Origenes Chrysostomus, Julianus Seuerus Euagrius, & Olimpiodorus: Qui etiam scholiis, & annotationibus eam illustrarunt. Cæterum ut verum fateamur magna suspicio est: aliquem ex Græcis eam editione septuaginta interpretum adieciſſe. Qui cum græcè scripſerint: græcam adiecerunt genealogium. Ac propterea, nec in canone hebræorum recepta est, nec latinorum. Unde Hieronymus in quæſtionibus super Genesim, huiusmodi appendicem, & quarumcunque aliam additionem ad Iob: Apochryphā, & incertam, atque à veritate alienam præclamat, ubi etiam improbat opinionem aſtruentium Iob esse de stirpe Eſau.

Ioseph Patriarchæ Iacob filii sermo, vel disputatio, seu Oratio, aut narratio: apochrypha ex Athanasio in Sinopsi declaratur.

Iouiani, & Galli opuscula idem quod Galli, & Iouiniani opuscula solent Nebulones homines ad sua legenda male facta tergiversari modo huc, modo illuc, nunc librorum titulos mutando, nunc propria Authorum nomina vertendo, tamen quomodo libet fuerit ex Gelasio distinctione 15. apochrypha præscribuntur.

Iulius, & Quirici passio. Quoniam vel ab hereticis composita sit, vel à quopiam aliogdica plena mendacii iure optimo à supremo Iudice reprobata est, ut apochrypha distinct. 15.

Laſtantij opuscula: non illius, qui cognomento firmianus appellatus est, sed alterius nobis ignoti: apochryphi cuncta à Gelasio locis præcitatis proclamantur. Sed de Firmiano lege Sædum Hieronymum in Catalogo virorum illustrium, ubi sua enarrat opuscula cum multa sui laude.

Lepotius liber sic nūcupatus apochryphus tamen à Gelasio præscribitur.

Leutici, seu Leucii, alias Lentij, quem Gelasius discipulum diaboli appellat libri omnes ab eodem Gelasio, veluti apochryphi reprobantur ex facta Manicheorum prodiit.

Liber Iussane seu potius Iussane in novis codicibus, in postillis legitur laus Apostolorum apochryphus, à Gelasio dist. 15. cum aliis apochryphis connumeratur: de quo Origenes mentionem facit.

Liber Ialdaboth nomen certè abstrusum, & nobis absolutum, à Gelasio tanquam apochryphus omnino reiicitur. Ex Nicolaitis hæreticis, qui, & Nicolai Antiocheni sectatores fuisse emanasse suspicio est magna.

Liber Apostolicus apochryphus ex eo perpenditur, quia Marcionem hæreticum illum edidisse, certum est, mutilatione, & adulteratione authoritatum Doctoris gentium. Vide Epiphanius lib. 1. contra hæreses.

Liber qui appellatur Diogenes, Gigantis nomine, vel Liber Ogie, seu rectius liber Oregis Basan. Qui quidem primus pugnas cum Dracone post diluvium perhibetur liber haud dubie ne dum apochryphus cernitur: sed à Gelasio distinct. 15. inter damnatas reiicitur scripturas. De Og. Rege Basan, cur eum Dracone post diluvium primum fuisset, qui pugnasſet, dicunt; non nisi certe, quia erat Gigas miræ magnitudinis iuxta hebræos.

Liber Physiologus sic à materia nūcupatus, est namque philosophus rerum naturæ inquisitio, seu de rei cuiusvis naturæ disceptatio. à Gelasio inter apochryphos, & falso sub Beati Ambrosii nomine præsignatum.

Liber nepotis cuiuscumque sit ille, manifestum est inter apochrypha scripta à Gelasio interdicti.

Lucæ Evangelistæ auctus erga Paulum, & Teclam apochryphus est: Hieronymus in Catalogo sub nomine Lucæ.

Liber de infantia Salvatoris à Gelasio relatus, & inter apochryphas scripturas connumeratus; tanquam multis neniis, nugacitatibus, ridiculis: somniis, & mendaciis, fabulis repletus, quæ maximè repugnant sapietiz Filii Dei, & aduersantur Sacris Evangeliiis, omnino reiicitur.

Quod omnia illa miracula, quæ in libro infantiz Salvatoris recensentur sint falsa: constat ex secundo capite Evangelii Ioannis, ubi primum mirandam à Salvatore factum fuisse scribitur: Conuersionem, aquæ in vinum. Unde scribit Ioannes; hoc fecit initium signorum Iesus in Chana Galilee, ergo ante hoc nullum est factum.

Machabeorum liber tertius apochryphus renunciatus est, cum quod apud hæbreos non habetur: tum etiam quia quæ in ipso scribuntur, sub Antiocho magno acciderunt. Ac propterea quinquaginta ferme annis contigerunt ante Machabeorum historiam.

Machabeorum vero liber quartus apochryphus ab Athanasio in sua Sinopsi declaratus est. Apud Hæbreos non est authenticus quæadmodum, & tertius, sed utrumque esse Iosephi æstimatur. Tertium certe in libro contra Appionem. Quartum vero tangi libro antiquitatum 13.

Bea-

• Beatissimæ Mariæ semper Virginis Matris Dei transitus, seu liber de transitu Mariæ ex Gelasio apochryphus declaratur titulo Ioannis Euangelistæ sic scribit Iacobus de Voragine in festo assumptionis eius; Gelasius vero absque nomine, & titulo nudè hunc librū reiecit. Quandoquidem Christus filius eius mortuus est ergo, & mater eius mortua est, Christus sepuleus fuit igitur, & eius mater: Christus denique tertia die triumphans à mortuis resurrexit: Ergo, & mater eius tertia die seorsim resurrexit.

• Quod autem ad sepeliendum eam Apostoli de diuersis mundi partibus miraculosè conuenerint: scribunt grauissimi, & Catholici Authores. Sanctus Ioannes Damascenus de dormitione Beatæ Virginis. Metaphrastes de vita; & obitu Deiparæ: Nicephorus Galistus lib. 2. cap. 21. lib. 15. cap. 14. & alij quam plures.

• Citat quidem hunc librum Sanctus Doctor 3. par. q. 27. art. 1. in corpore, quem confirmat esse S. Augustini, dum rationabiliter ratiocinatur cum corpore assumptam fuisse in Cælum cap. 6. Ex quo Sanctissimus Præceptor validè argumentatur ad Sanctitatem Virginis probandum 3. p. q. 27. art. 1. At verò post mortem in manus Dei Sanctam tradidit animam cum Diuina Gloria (inquit Damascenus) & post triduum vnita animæ corpori, cum corpore omnes Cœlos transcendens; ad Summum Cœlorum venit.

Sane circumfertur Epistola eius, & latine traducta, & vulgari etiam Idiomate versa, ab originali hæbreo deprompta.

• Si Messianensibus obieceris, fictitiam prorsus esse, quum non reperitur: respondent, vique reperiri, nimirum in loco templi occulto conseruatam, & optimè custoditam: ne à Principe, vel ab aliquâ potentia surripi potuisset; tunc temporis.

• Si dicatur, quod nullam epistolam misisse alicui Beatissimam Virginem comperitur: pace eorum id fari nequit: quum extant Diui Ignatii epistolæ ad Beatam Virginem, & eiusdem Virginis responsuæ litteræ ad Sanctum Ignatium: quam esse apochryphas inficiari nullus rectè poterit: quum à Beato Bernardo Sermone septimo Psalmi noni, cuius authoritas multum multis præpoderat. Huc sequuntur plerique nimirum M. Michael Carnotensis in tract. de viris illustribus Carthusianus in vna de diuinis nominibus Senensis in verbo Ignatii Petrus Canisius, & alij quamplures de hac Epistol. diximus etiam supra.

D. Matthæi Apostoli, & Euangelistæ de or.

tu, seu de stirpe Mariæ liber, & eiusdem alter de infantia Saluatoris, ambo apochryphi ex Gelasio, ab Hæreticis Valentinis, & Gnosticis conficti: ac proinde falso Euangelistæ attributi; siquidem in illis contenta, & inclusa tanquam fabulæ, & figmenta ab Epiphanio primo Panarii improbata sunt. sed & hæresi 26. scribit idem Epiphanius à Gnosticis confectum esse librum de stirpe Mariæ, & ab Irenæo lib. 1. contra Valentinorum hæreses. Similiter quæ ad illorum confirmationem hæretici adduxerunt. Præfationes .i. Chromatij, Heliodori Episcoporum ad Sanctum Hieronymum, & Hieronymi, quas ad eos affixerunt: cuncta quidem sunt, mendacia, falsitates.

Moyfis ascentio, & testamentum Moyfis ex Athanasio in Synopsi inter apochrypha cōnumerantur scripta eiusdem insuper parua. Genesis Georgio Cedrenio liber citatus apochryphus à Sacra Tridëtina Synodo dānatus est: sub nomine flosculorum Bibliæ sūt, & alij libri Moyfi attributi apochryphi à Sæctianis hæreticis cōpositi, iuxta Epiphanium primo Panarii.

Moyfis sermo, seu cum de Deo interlocutio in Môte Hebo, vbi mortuus est apochryphus, omnino proscribitur, sane describitur huiusmodi sermo, seu interlocutio, à Philone Iudæo antiquitatum biblicarum libro interprete incerto Authore introducit, Deum, Moyfi alloquentem.

Nicolaita à Nicolao Antiocheno Apostolico Diacono. Deriuantes librum; cui nomē Iadaboth inscribere, tamquam plenum multis demoniorum superstitionibus, ne dum ab Epiphanio lib. 1. Panarii hæresi 25. veluti apochryphus reiecit: sed à Gelasio locis præcitatatis inter damnatas scripturas proclamatur. Abbatis Tricemii opusculum; in quo de Præfidentibus Angelis mentionem facit in singulis planetis, & in vnoquoque Zodiaci signo. Vriel vero in apochryphis Esdræ legitur. Citra hos nullum legitimum reperies. Igitur apochrypha sunt: omnia singula sententia, & figmenta: nullum fundamentum habentia, nullamquæ authoritatem: ac ideo vt talia reiciuntur.

Aphricani, opuscula vice versa alicubi leguntur: ne dum ex Origene apochrypha declarantur: sed à Gelasio in decretis dist. 15. vt talia proscribuntur.

Opuscula Montani, Priscille, & Maximi cū ab hæreticis conscripta credamus ob multas impietates ibi relatas reiciuntur poenitus, vt apochrypha.

Opuscula alterius Clementis Alexandrini,
d eadem

eandem causa reprobantur tanquam apochrypha, &c.

Victoris Pictaviensis opuscula huius clarissimi viri scripta à Gelasio Summo Pontifice, cum apochryphis connumerantur.

Origenes penitentia. De sui penitentia, liber collectus inter apochryphos, à Gelasio connumeratus est: vel quia ab hæreticis sit compositus, vel quod multa fallia ibidem legantur, sed defenditur, quod

Impostura hæreticorum omnia fuerint: ut scilicet coram falsitatibus fides adhiberetur, & auctoritas, dum sub Origenis nomine talia divulgarentur, sex enim millia voluminum super divinam scripturam conscripsisse fama est: testibus Epiphanio, & Ruffino. Unde à Patribus, & aliis viris clarissimis summis extollitur laudibus, à Diuo Hieronymo ab Athanasio Dydimio, Vincentio Lirinensi: Paphilo Cesarienti inclyto Martire, Gregorio Neocesariensi Episcopo, Methodio Olympio, Magno Basilio: Gregorio Nanzianzeno, Ruffino.

Opuscula post Humiani, & Galli: ex Origene apochrypha proclamantur: vel ob Authorum incertitudinem, vel ob ipsius materie vitium.

Neuter Arnobius potuit esse opusculorum effector; quoniam uterque Catholicè scripsit: sed inæqualiter secundus Arnobius, quavis in omnes Psalmos, brevissime tamen scripserit; nihilo secius stylo, & sermone Barbaro quamplurimum differt à stylo, & compositione Afrinocorrupta, & erudita. Erit igitur quod sub Arnobii titulo ediderunt, ut suis falsis opusculis erroribus undique Scarentibus auctoritatem darent, & fidem: ut mos est omnibus hæreticis à Gelasio tandè, ut apochrypha condemnantur locis præcitatatis.

Passiones Apostolorum liber tractatus Apostolorum passiones, à Leucio, seu Seleuco exarata: quia ab hæretico conscripta sunt, proscribuntur omnino, & tanquam apochryphe reputanda.

Pauli Apostoli Apocalypsis, siue raptus. Hic liber ab Epiphanio lib. 11. Panarii apochryphus proclamatur: tanquam ab hæreticis Caianis confectus. Qui liber alio vocabulo, à Gnosticis ascensus Pauli dicitur. Reprobatur ab Augustino tractatu 98. in Ioannem, & à Nicephoro lib. 12. suæ historię Ecclesiasticæ.

Pauli Apostoli actus ab Eusebio cum libro pastoris reicitur lib. 3. suæ historię Scholasticæ tanquam apochryphus, &c.

Pauli Apostoli, & Teclæ actus à Gelasio

distincti. 15. cum aliis apochryphis connumeratur Sanctus Hieronymus in Catalogo Scriptorum cum Pauli periodo, & actibus Teclæ condemnat totam baptizati Leonis fabulam.

Pauli Apostoli epistolæ ad Senecam septem, & Senecæ octo ad Paulum. Sanctus Hieronymus de viris illustribus connumerans Senecam inter Ecclesiasticos Scriptores: sic scribit. Senecam non ponerem in Catalogo Sanctorum, nisi me suæ epistolæ prouocarent quæ leguntur à plurimis Pauli ad Senecam, & Senecæ ad Paulum, in quibus cum esset Neronis Magister, & illius temporis potentissimus: optare se dicit, eius esse loci apud suos, cuius sit Pauli apud Christianos. Diuus Augustinus epistola 96. ad Macedonium scribens: harum Epistolarum meminit, dicens. Merito ait Seneca (qui temporibus Apostolorum fuit, cuius etiam quædam ad Paulum Apostolum leguntur epistolæ) Omnes odit, qui malos odit. Sunt quidem familiaria res epistolæ non pertinentes ad Divinæ eloquia, neque ad sacros Canones: ut illorum habeant auctoritatem.

Tres aliæ Epistolæ Pauli Apostoli circumferuntur ultra illas, quæ in Sacro Canone sunt receptæ una ad Laodicenses tertia ad Corinthios, & alia tertia ad Thessalonicenses. Epistola ad Laodicenses restatur Sanctissimus Præceptor, quod eius Author, haud dubiè fuerit Paulus Apostolus, quod autem non sit de Canone quadruplicem assignat rationem disjunctivam; vel quia Ecclesiæ non erat manifesta eius auctoritas, aut quod hæreticæ depravassent, vel quia temporis successu perierit aut tandem, quod ea, quæ in ipsa epistola continebantur: in aliis Apostoli epistolis legerentur. De huiusmodi epistola lege Sixtum Senensem lib. 2. suæ bibliothecæ Sanctæ in verbo Paulus, &c. ubi varios DD. citat circa huiusmodi veritatem, quid sentiant? Chrysostomus scilicet Theophylus Epiphanius Salaminæ Episcopus, Tertullianus, Philastrius, & Sanctus Hieronymus ex Origene, & Chrysostomo aliq. duæ.

Pastor Hermas, & Hermæ pastor liber, idè sunt. Vide igitur Hermæ pastoris liber. Sub alterutra inscriptione manifestatur.

Liber Petri Apostoli prædicatio: Sixtus Senensis: Citat inter alios Clementem Alexandrinum lib. 6. Stromatum: Et Origene tom. 13. in Ioannem. Nihilominus tamen ipsemet Origenes dubitat, si verus sit liber, an suppositicius, an mistus.

Liber Petri Apostoli doctrina ab Origene primo patriarchon damnantur.

Petri

Petri Apostoli Apocalypsis, seu reuelatio; *De Nicophoro lib. 2. Petri Apocalypsis, vt subditur, & Apostolo illegitima describitur a prioribus patribus esse indicata Eusebius lib. 3. cap. 1. scribit etiam maxime dubitari, num sit Petri Apostoli.*

Petri Apostoli iudicium ex Ruffino in explicatione Symboli iudicium secundum Petrum; omnes quidem patres in Ecclesia legi voluerunt; non tamen proferri ad authoritatem ex his fidei confirmandam.

Ex his itaque omnibus indubitanter habemus omnes, & singulos Petri Apostoli praeцитatos libros, nulla vi nullaue authoritate potiri, & quamuis Sophronius ex D. Hieronymo scribat Diuum Petrum vere horum librorum extitisse Authorem factum est, vt inter apochryphas sint reiecta: Quinimmo ipsemet Hieronymus in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis hos quinque praeцитatos libros inter apochryphos reiecit.

Petri Itinerarium sub nomine Clementis editum a Gelasio Summo Pontifice tamquam apochryphum reiegitur.

Petri Apostoli circuitus, seu circuitiones, quibus vtuntur Ebionaei haeretici, de quibus lib. 1. Panarii Epiphanius scribit; multa Ebionaeus corrupisse.

Petri Apostoli disputatio contra appionem apochrypha conspicitur.

Phylacteria Angelorum, vtique Angelorum non bonorum, sed malorum ideo condemnata cernuntur a Gelasio dist. 15. vt apochrypha, & veluti a demonibus confecta. Continent enim magnifica amuleta, idest remedia, aduersus beneficia, infirmitates, pericula, & huiusmodi quam plura superstitiosa magis quam naturalia.

Acta Pilati triplici generis esse componuntur, primum est eorum, qui Christianos odientes, multas falsitates aduersum Christum, & sequaces confixerunt sub titulo Pilati; ac si Pilatus Auctor extitisset. Verum id totum factum est Maximini Imperatoris opera, & studio, vt Christi nomen de terra eraderet penitus, & vniuersum Christianorum genus deleteret omnino. De quibus legendus est Eusebius lib. 9. suae historiae Scholasticae capit. 4. Origenes lib. 1. periarchon, & in Ioannem tom. 20. Sixtus Senensis lib. 2. Bibliothecae, & Baronius tom. 7. Annalium: Verum ex temporum ratione facile huiusmodi malignitas consuetatur ab Eusebio lib. 1. suae historiae. Secundum genus est illorum, qui Sanctum Pascha celebrandum esse sentiunt, semper quartadecima die lunae mensis Martii, quandoquidem sic in eiusdem aetate rescriptum repe-

ritur: Christum Dominum vigesimo quarto die eiusdem mensis passum fuisse. Vnde, & quarta decimani haeretici sunt appellati. Tertium genus aetorum Pilati est illorum, quorum meminit S. Iustinus in apologia apud Antonium Pium, qui legendus est: Sed omnia sunt apochrypha.

Præfatio ad lamentationes Ieremiae Prophetæ apochrypha aestimatur, quia apud haebreos nunquam reperitur.

Psalterii appendix, seu ætuarium. Dicitur ætuarium ab augendo, quia rei iam determinatae aliquid supra adicitur, quod aliis adiunctum est cum psalterium, quod ceneum, & quinquaginta psalmis constat; adiunctus est, nescitur, a quo Authore Psalmus, vt dicitur Dauidis, quem cecinit victo Golia Gigante: qui incipit: paruus eram inter fratres meos, & adolescentior in domo patris mei, pascens oues patris mei, &c. apochryphum redditur ætuarium, apochrypha redditur appendix tamquam ab obscuro Authore apposita.

Prouerbiorum liber. Non ille, qui inter Canonicas scripturas connumeratur Salomoni tributus, sed alius ab impiis conscriptus, & Sancti Sixti nomine, & titulo præignatus inter apochryphos, a Gelasio reiecitur, & condemnatur.

Sanctorum Martyrum Quirici, & Iulite passio, quia ab haereticis conscripta reputatur, & multis mendaciis repleta cernitur, a Gelasio dist. 15. cum aliis consimilibus apochrypha proscribitur.

Quirici Septimii, seu Aphricani Opuscula a Gelasio loco supræcitato, & ab Origene tamquam apochrypha condemnantur. Hic aduertendum est, quod Tertulliano prænomen extitit. Quintus Septimus. Sed vocabatur Tertullianus florens ob maximam, quæ redolebat eloquentiam: quasi ter Tullius, ter scilicet Tullium superans florentissime. Operum suorum lectione maxime delectatus Sanctus Cyprianus; non erat dies, quod non aliquid ex illis exciperet: vocans eum super alios Magistrum.

Regum liber alius, & diuersus a quatuor Canonicis. Cum igitur de illis non sit: manifeste sequitur esse apochryphum. Lege Sisti Senensem in verbo Regum liber.

Reuelationes S. Ioannis Apostoli, & Euangelistæ circa finem mundi, quæ a Sancto Cecilio Diui Iacobi Apostoli discipulo commendatæ, in Turri Turpiana repertæ apud Montem Sanctum Granatensem, quum non sint authenticæ, tanquam ab Ecclesia minime approbatæ: Inter apochryphas scripturas reici debent; Ex doctissimo Patre Grauina lib. 4.

de verbo Dei scripto Catholicarum prescrip-
tionum.

Salomonis clauicula apochrypha procla-
matur, & à Gelasio Pont. inter damnatas scrip-
turas connumeratur: Salomoni tamen fal-
sissime attributa est in Indice librorum prohi-
bitorum connumerata.

Salomonis contradictio similiter ex Celasio dist. 15. apochrypha proscribitur.

Salomonis liber de Vmbris Idearum, ne-
dum apochryphus aestimatur, sed impius tan-
quam magicas continens impietates.

Seth filii Adam libri septem cum aliis se-
ptem adiunctis: apochryphi omnes. Nam ex
Epiphanio in primo panarii libro habemus
Gnosticorum hereticorum opere effictos
fuisse; unde, & Sethiani nuncupati fue-
re: ficti, & qui alios addiderunt Archon-
tici.

Sophoniz Prophetæ assumptio, ne dum
apochrypha, sed ex Athanasii Synopsi absur-
dissima reputatur.

Stephani Protomartiris apocalypsis apo-
chrypha, hac magno studio, & veneratione
Manichæi utebantur ex Serapione. Quapropter
à Gelasio Papa distinctione præcitata
Christianis fidelibus vehementer interdicta
est.

Tarsii, seu Tarii, alias Tatii, sit quomodo
liber sufficit, quod illius opuscula tamquam
apochrypha à Gelasio loco præcitato pro-
scribuntur.

Tatianus Syrus dum Sancti Iustini Philo-
sophi, & Martyris præceptoris sui vestigia
securus fuit, multa de fide Catholica scripsit:
ita ut Divus Hieronymus in Catalago Scrip-
torum Ecclesiasticorum eius meminerit mul-
ta eum sui laude. Verum tamen post Præcep-
toris mortem à Catholica fide defecit: de-
dit initium Encraticis hæreticis, quo-
rum ipse Caput, & Principem se proclama-
uit, magno cum sui vituperio vnum vero sub
nomine Evangelii intelligendum venit Dia-
cessaron, vnum. s. ex quatuor: an vero pro-
prium, quemadmodum, & alia Evangelia,
nomine huius, & alterius: incertum est. Nam
in rigore proprium intelligendum venit, vi-
dendi sunt Eusebii Cæsariensis libro quin-
to suæ historiæ Scholasticæ victor Episcopus
Capuanus: Abbas Tritemius, & Sixtus Se-
nensis.

Teclæ actus an sint illi, qui cum actibus
Pauli Apostoli leguntur mixti, an sint distin-
cti, & secundum, ita ut sit peculiaris liber à libro
actu Pauli Apostoli, & Teclæ distinctus;
sit quomodolibet; Nihilominus talis liber, à
Gelasio distinctione præcitata, ut apochry-

phus reprobatur.

Thelaurus. Liber sic inscriptus inueni-
tineri multa scitu dignus, vetes in Thesauris
reposita. Sed à Gelasio animaduersum, multis
impietatibus repleti: tamquam apochryphas
condemnatur.

Thomæ Apostoli actiones. Liber sic in-
scriptus ab Encraticis hereticis iuxta Epipha-
nium lib. 2. Panarii in vfu semper est habitus.
Qui tandem liber ab Innocentio Papa L. in
epistola ad Exuperium: condemnatus per-
spicitur. Porro autem inter alias actiones,
quæ ibidem scribuntur, & à Beato Augustino
recitatur (huius certe meminit libro 33. Con-
tra Faustum, & in libro aduersus Adimantum,
& denique lib. 1. de sermone Domini in Mon-
te, quam Manichæi vna est, suis in libris le-
gebant: nempe quod cum exceptus esset
Apostolus in quodam nuptiarum Conuiui-
o veluti peregrinus, & ignotus, à seruo in capi-
te manu percussus; imprecatus percussori vi-
dictam: euenit ut exiens ad fontem ad ex-
trahendum aquam: irruit in eum immanis
Leo, & abstractam à corpore manum, cum
qua percusserat Apostolum, in Conuiui-
o Canis attulit in conspectu omnium, est fal-
sissimum, & extra Sacram Scripturam.

Thomæ Apostoli Itinerarium, seu circui-
tiones, quod Apostolus Thomas multas pe-
ragrauerit Regionem pleraque itinera fecerit;
iam manifestum esse: ac propterea reddit non
esse falsum itinerarium, nec circuitiones mæ-
dacia: titulo, & inscriptione. At vero cum
multa falsa ridicula, & impostura in illo le-
gantur libro, indigna certe Apostolo Sancto:
arguit ab hereticis esse conscriptum; Athana-
sius in Synopsi in librorum damnatorum
numero conuertit.

Thomæ Apostoli apocalypsis inter apo-
chryphas scripturas à Gelasio dist. 15.

Thomæ Apostoli ad Clementem epistola.
Thomæ Apostoli Epistolam, quam scripsisse
ferunt ad Clementem post Petrum Pontificem,
certiorem eum facientem de rebus, quas
apud Parthos; Medos, Persides, Bactros, Hyrcanos,
& Indos viderat esse apochrypham, ex
eo patet: quoniam epistola hæc in nono re-
cognitionum libro registratur. Qui quidem
libri omnes, & singuli apochryphi redduntur,
tamquam ab hereticis conspurcati: ac prop-
terea quamuis Clemens huius meminerit, in-
certum tamen est, an ipsemet Clemens in-
seruerit: vel fuerit surreptitia. Sed non est
putandum (& est alia causa) ut Apostolus
hiscæ rebus incumberet, atque vacaret: dum
vix temporis, & spatium haberet manducan-
di, & bibendi propter onus Evangelicæ præ-
dica-

dicationis, & conuersionis gentium ad fidem.

Thobiz iunioris liber excantationum, & magicarum quarundam imaginum est liber iste omni ex parte apochryphus: quinimo hæreticus, cõtinet enim impia, & diuinæ scripturæ maxime aduersantia. Habemus certè ex sacro Thobiz libro, Raphaelem Archangelum diuina dispensatione Thobiz Iunioris comitem in via extitisse; ipsiusque ope à sacra sponsa sua demones expulsos: patrique suo oculorum lumen redidisse. Non igitur magicarum arrium opere, & maleficio Thobiam Iuniorem hæc effecisse: dicendum est. Quare non immerito à S.R. Inquisitionis Senatu inter Magicarum impietatum libros connumeratus, & proscriptus est, tanquam à maleficis, & impiis confectus fuerit.

Tychonii Africi huiusmodi opuscula, an alterius; incertum quidem est. Hoc tamen scimus, quod aliqui ex Sanctis Patribus hunc Afrum multis laudibus extollunt: D. Augustinus, Isidorus, Cassiodorus, Venerabilis Beda, &c. At vero si coniecturari libet, arbitramur huiusmodi virum talium opusculorum fuisse Authorem. Et quamuis multa catholice scripserint: nihilo secius pleraque Donatistarum dogmata sectator est. Quapropter ab Origene, & apochrypha proclamantur: quod in Gelasii quoque distict. 15. talia proscribuntur, quod in postillis inspicitur.

Verborum Domini liber. Ex omni parte apochryphus indicatur liber iste: si numquam dixerint, quod à Domino conscriptus fuerit; falsa dicunt: quia Christus libros nunquam edidit; si autem ab alio, tanquam suppositus æstimatur, ac propterea apochryphus incertus de Authore, maculosus de materia, sed alii rentur librum hunc illum esse, à quo Paulus Apostolus testimonium accipit ex act. 20. mementote verbi Domini Iesu: quoniam ipse dixit Beatius est dare, quam accipere, & aliud Luez 6. omni petenti da, & aliud; matu dantes, nihil inde sperantes.

Vita S. Brandani. Historia de vita S. Brandani ex Altisiodorensi in fauorem propositioni, nedum apochrypha à nobis æstimatur, sed aduersa fidei Catholicæ. Inquiunt enim, quod videns S. Brandanus Iudam Ischariotè per prata incedentem: quærens cur non esset in Inferno? respondit, quod propter aliquam bonam, quæ in hac vita fecerat: concessum erat ei aliquod habere refrigerium; In hac parte apochrypha reputatur historia illa nullam habens autoritatè, & falsissima, ac propterea apochrypha redditur historia illa. Huiusmodi positio ad Origenis opinionem accedit.

Adnotandum tamen, quod quemadmodum pro damnatis orandum minime est, vt diximus. Ita, & pro Beatis orare, minime debemus: sed nos illos orare, vt orationibus suis apud Deum efficaciter porrectis: adiueamur. Siquidem illi in statu securissimo stabiliti precibus nostris, nullatenus indigent. Nos vero in miseriis constituti, eorum auxiliis subleuari possumus, & liberari. Sed extat Diui Augustini elogium illud insigne: Iniuriam facit Martyri: qui orat pro Martire. Porro autem si hæc, & similia quis videre desiderat Sistum Senensem legat lib. 6. suæ Bibliothecæ Sanctæ tom. 2. annot. xlvij. & cccxi.

Gelasius locis toties citatis nullus Sanctorum Patrum vitas recepit, approbatque nisi quas Sanctus Hieronymus scripsit his verbis.

Item vitas Patrum, Pauli, Antonii, Hilari-
onis, & omnium Eremitarum, quas tamen vit
Beatissimus scripsit Hieronymus, cum omni
honore suscipimus. Igitur quum itineratiū
hoc, & vitæ, quæ in quinto legantur libro ab
ipsismet Theosilo, Sergio, & Elchino sint con-
scriptæ, & primæ sint suæ: nullam authorita-
tem habent; & tanquam non authenticæ,
prorsus condemnantur, & reiiciuntur, qui, &
quod in eodem libro arborem ligni vitæ de-
scribunt; duos nimirum pedes habere, ac ho-
minis similitudinem, vsque ad umbilicum
exprimere: pectus verò Leonis manus de-
nique Christallinas; Quis eam vidit? vel cui
reuelatum est: Nonne, & singula nenie exi-
stunt? Quæ illorum vitas apochryphas faciunt?

Zachariæ præcursoris parentis liber sub
nomine assumptionis. Liber iste nedum apo-
chryphus æstimatur; quia falso Zachariæ at-
tributus; verum etiam, quod multas falsita-
tes, mendacia, imposturas, atque blasphemias
etiam aduersus Deum continet. Quare ex
Athanasio in Synopsi, veluti execrandus con-
demnatur, & reiicitur.

Philo hebreus sub S. Marco Euangelista in
Ægypto veteris testamēti primus expositor.

Ioseph hebreus adde hic de Scriptoris
in vetus testamentum, & nouum non apo-
chryphis Catholicis contra hæreticos.

De Scriptoris non Apochryphis abecedarij, & ideo apponuntur nomina propria.

Post Geographos libros contra hæreticos
Post Canonicos, & Sacros libros, seu
Sacram Scripturam veteris, & noui testamē-
ti contra hæreticos, post apochryphos contra
hæreticos remanet de libris nō apochryphis
abecedariis, cum nominibus suis propriis
Catholicis cōtra hæreticos, seu de Scriptori-
bus Ecclesiasticis Catholicis cōtra hæreticos,

Ambrosius, qui fuit 374. post Christum, Augustinus, qui fuit 400. post Christum, qui sunt quatuor DD. Ecclesiæ Anglicæ Sanctus Thom. quintus Doctor, &c.

Albertus Magnus, Aloysius Lippomanus, Abdias Babylonius, Achaiz presbyteri, Adā Goddāmus, Adelmanus, Ado Viennensis, Adrianus VI. Aeneas Gazæus, Aeneas Syluius, Agidius Romanus, Amoinus, Albertus Krätius, Albertus Magnus, Albinus Alcinus, Albericus Borgomensis, Alexander de Imola, Algerus Scholasticus, Alphonsus Vargas, Alphonsus Tonsilatus, Amalarius Treurenensis, Ambrosius Ansbertus, Ambrosius Camaldulensis, Ambrosius Catharinus, S. Ambrosius Mediolanensis, Ammonius Alexandrinus, Amphiloehus, Anastasius Bibliothecarius, Anastasius Nicæus, Anastasius Sinaia, Andreas Barbatus, Andreas Cæsariensis, Angelomus, Angelus de Clauasio, S. Anselmus Canthuariensis, Anselmus Laudunensis, Anselmus Lucensis, Anthelmus, Antiochus, S. Antonius abbas, Antonius Andreæ, Antonius Bonfinius, S. Antonius de Padua, Antonius de Bytrio, S. Antonius Florentinus, Antonius Melissa, Apollinarius, Apponius, Aratus, A nobius Aler, Arnobius alter, Arnoldus abbas, Astesanus, S. Ahanasius, Ahenagoras, S. Augustinus Hipponensis, Augustinus de Ascona, Augustinus de Roma, Auitus Alcimus, Aurelius Prudentius, Aurelius Cassiodorus, Ausonius.

Baptista Mantuanus, Baptista Platina, Baptista Trouamala, Barlaamus, Bartholomæus Pisanus, S. Basilus Magnus, Beda Venerabilis, Berengofius, S. Bernardinus, S. Bernardus, Berno Augiensis, Bertoldus, Bessarion Cardinalis Ord. S. Basilii, Blondus Flavius, Boetius Seuerinus, S. Bonauentura, Bonifacius Maguntius, Bruno Carthusianus, Burchardus.

Cerealis Massiliensis, Christianus Druthmæus, Chromatius, Claudianus Viennen. Claudius Scotus, Clemens Alexander, S. Clementis Romanus, Contadus Vrspergetis, Conradus Koellim, S. Cornelius Papa, Constantinus Magnus, Cæsarius Arelatensis.

S. Damasus Papa, Diadochus Didymus Alexand. Diuus Mugellanus, Dionysius Alexand. S. Dionysius areopagita, Dionysius Carthusianus, Dionysius Exiguus, Dominicus Iacobæus, Dominicus à Soto, Dorotheus Archimandrita, Dorotheus Tyrius, Durandus de S. Portiano.

Edmundus Cantuar. Egesippus, Eginarthus, Eligius, Ennodius, Ephrem. S. Epiphanius, Elaias abbas, Eragrius Scholasticus, Eucherius, Eugippius, Ebeardus, S. Eologius Martyr, Eusebius Cæsariensis, Eusebius Eme-

lenus, Euthymius Zigabenus.

Faustinus Diaconus, Faustus Regiæsis, Felinus Sandeus, Ferrandus Diaconus, Finus Hadrianus Flavius Blondus, Franciscus Lycherus, Franciscus Mayronis, Franciscus Petrarcha, Franciscus Thelmannus, Franciscus Victoria, Franciscus Zabarella, Freculphus Frodoardus, Fulbertus Carnot. S. Fulgētius.

Gad Propheta, Gaudencius, Gelasius Gyzenus, Gelasius Papa, Gennadius Massiliensis, Georgius, siue Gennadius scholarius, Georgius Cædrenus Germanus Constantinop. Gilda Sapiens, Glaber Rodolphus, Godfridus Visidocinensis, Gothefridus Viterbien. Gratianus, S. Gregorius Beticus, Gregorius de arimino, S. Gregor. Nazianzenus, S. Gregor. Nyfienus, S. Gregor. Papa I. S. Gregorius Papa II. S. Gregor. Papa VII. 9. Gregor. Thaumaturgus, S. Gregor. Turonicus, Gregor. Protosyncellus, Guido archidiaconus, Guido Carmelita, Guido Papa. Guitmundus auersan. Gulielmus antiodoren. Gulielmus Durantes, Mumus Neubrugen. Gulielmus Okam. Gulielmus Parisiensis, Gulielmus Tirijs, Guntherus Monachus.

Hadrian. Papa I. Hadrian. Papa VI. Hadriarius Cameracen. Haimo albeſtrat. Hector Boetius, Helinandus, Helmoldus, Herman, siue Pastor, Herman. Contractus, Henricus de Gandano, Henricus Harphius, Henricus de Hassia, Henricus de Kalteisen, Henricus Ostiensis, Henricus Stero, Henricus Sufo, Henricus Vtidonensis, Heruens Brito, S. Hieronymus Scridonien. Hilarius arelatensis, Sanctus Hilarius Pictanienſis, Hincmarus Remensis, Hildebertus Turonen. S. Hildephonſus Tolercanus Hilduinus, S. Hippolitus Martyr, Honorius augustudun. Hugo de S. Caro, Hugo de S. Victore, Hugo Echerianus, Humbertus Card. Humbertus Ord. Præd.

Iacobus almainus, Iacobus Philippus, Berg. Iacobus Sanazarius, Iacobus à Vitriaco, Iacobus de Valentia, Iacobus Latomus, Iacobus Vuimphelingius, Idacius Clarus, Idiota, S. Ignatius Martyr, S. Ildephonſus Tolercanus, Innocentius III. Innocent. IV. Innocent. V. Ioachimus abbas, Ioannes andreas, Ioannes Bachonius, Ioannes Bassolius, Ioannes Cassian. S. Ioannes Chriſoſt. Ioannes Capreolus, Ioannes Calderinus, Ioannes Climacus, Ioannes Curopalates, S. Ioannes Damascenus, Ioannes de anania, Ioannes Franciscus Picus, Ioannes Diaconus, Ioannes Cochizus, Ioannes de Capistrano, Ioannes de Imola, Ioannes de Driego, Ioannes de Turrecremata, Ioannes Duns Scotus, Ioannes Faber, Ioannes Gerson, Ioannes Hircanus,

Ioan-

Ioannes Hierosolim. Ioannes Maior, Ioannes Maxentius, Ioannes Moschus, Ioannes Nauclerus, Ioannes Parisiensis, Ioannes Polemar, Ioannes Picus, Ioannes Roffensis, Ioannes Ragulinus, Ioannes Risbrochius, Ioannes Tabienfis, Ioannes Taulerus, Ioannes Trithemius, Ioannes Villanus, Ioannes Zonaras, Ionas Aurelianen. Ionas S. Columbani, Iosephus habreus, Iosephus Methonenfis, Iosue Dux habreorum, S. Irenzeus Martyr, Isichius, S. Idorus Hispalensis, Idorus Pelusiotes, Iulius Africanus, Iulius Firmicus, Iulianus Pompeius, S. Iulianus Toletanus, Iunilius, Iu Carnoteusis, S. Iustinus Martyr, S. Iustus Orgelitanus, Iuencus presbiter.

Lambertus Schaphnaburg. Landolphus Carthus, Lanfrancus, Laonicus Chalcondila, Laurentius Iustinian. S. Leo Papa I. S. Leo Papa Nonus, Leo Sapiens Imp. Leo Ostiensis, Leontius Bizantinus, Leontius alius, Liberatus Archidiac. S. Linus Papa, S. Lucas Euangelista, S. Lucianus Martyr, Lucifer Caraltanus, Ludgerus Luitprandus, Lupoldus, Laetius firmi.

Manuel Caleca, Marcus Ant. Sabellicus, Marcus Eremita, Marcellinus Comes, Marcellinus Presbyter, Marius Victorinus, Marianus, Scotus, Martialis Lemouicen. Marthius ab ing. Marthius Ficinus, Martinus Braearen. Martius Polonus, Martinus Nauarrus, Matthaeus Palmerius, Matthaeus Paris. Matthias Palmerius, S. Maximus Confessor, Sanctus Maximus Martyr, Melito Sardenfis, S. Methodius Martyr, Micrologus, Minutius Felix, Monaldus, Moles Barcepha, Macharius senior.

Nicephorus Callistus, S. Nicephorus Constantinus, Nicephorus Gregoras, Nicetas Choniates, Nicetas David, Nicolaus Abbas Panorm. Nicolaus Cabasilas, Nicolaus de Cusa, Nicolaus Gorram, Nicolaus de Lira, Nicolaus Papa I. Nilus Abbas, Nithardus.

Olympiodorus, S. Optatus Mileuitanus, Oresiclis Abbas, Origenes, Otho Frisingensis, Occumenius.

Pacianus, Pacificus, Palladius, Paschasius Diaconus, Paschasius Rathbertus, Paulinus Aquileiensis, S. Paulinus Nolanus, Paulus Burgensis, Paulus Diaconus, Paulus Middelburgius, Paulus Orosius, Pelagius Aluarns, Petrus Anreolus, Petrus ab Ancharano, Petrus ab Alliaco, Petrus Blesensis, Petrus Cluniacensis, Petrus Bertrandus, Petrus Chrysologus, Petrus Comestor, Petrus Damiani, Petrus Diaconus, Petrus Paludanus, Petrus Tarantasiensis, Philo Carpathius, Philo Iudaeus, Philastrius, Photius Constantinop. S. Policar,

pus Martyr, Pontius Diaconus, Primasius, Prochorus, Proclus Constantinop. Procopius Gazzus, S. Prosper Aquitanus, Prudentius, S. Pachonius.

Radulphus Flamiacen. Raymundus Lullius S. Raymundus de Pennaforti, Remigius Antiodoren. Regino Abbas, Richardus Armachanus, Richardus de Mediauilla, Richardus Victorinus, Robertus Gaguinus, Robertus Holkot, Robertus Sorbona, Rogerius de Houeden, Rufinus Aquileiensis, Rupertus a Russia, Ruperrus Tuitiellus, Rebanus Maurus.

Salonius, Saluianus, Samuel Marrochianus, Sebadius, Sedulius, Serapion, Seuerianus Seuerus, Sulpitius, Sidonius Apollinaris, Sigebertus, Simon de Cassia, Simeon Methaphrastes, S. Simeon, Scilites, Siffridus Presbyter, S. Sixtus Papa II. Sixtus Papa Tertius, Socrates, Sophronius, Sozomenus, Stephanus Eduensis, Strabus Fuldenfis, Syluester Prieras, Synesius Ptolemaidis,

Tertullianus, Teodoretus, S. Theodorus Studites, Theodorus de Raithu, Theodorus Balsamon, Theodulphus, Theophylactus, Theophilus Alexandrinus, S. Theophilus Antiochenus, Theorianus, S. Thomas Aquinas, Thomas Cantapraten. Thomas de Argentina, Thomas de Kempis, Thomas Morus, Thomas de Vio Caiet. Thomas Vualdenfis, Titus Bostrenus, Tatiatus.

Vndantius Fortunatus, Vernerus Vespahus, Victor Africanus, Victor Capuanus, Victor Vticensis, Victorinus Picauienens. Vigilius, Vincentius Bellouacen. S. Vincentius Ferrerius, Vincentius Lirinenfis, Vlardus Monachus, Vualfridus Strabo, Vuithichindus, Vuillelmus Malmesberienfis, Vulfridus de Argentina.

Zacharias Crysolopolit. S. Zeno Veronenfis.

Sunt omnes Scriptores cum iis, qui in Anatomia plusquam mille.

Sicut Bibliotheca Xristi, Sansuvinus, & Belarminus ponunt inter Scriptores Ecclesiasticos poetam Sanazarum, quia fecit de partu Virginis, Petrarcam post amorem Laure, quia fecit ad instar Davidis Septem psalmos, & de contemptu mundi. Sic etiam possunt addi Torquatus Tassus, qui fecit Hierusalem liberatam, & conquistam, &c. Similiter Marinus, qui fecit Martyrium Innocentii dictum Strage ab ipso, Eloquutiones sacras, moralia, &c.

De libris totaliter prohibitis vsque hodie contra haereticos, de libris prohibitis corrigendis de libris prohibitis, quia non habent nomen, de libris prohibendis per suas regulas ad sensum Regulatum Patrum Concilii Trid.

Trid. quia obliiti ab impressore, ideò sunt additi hic breuiter.

Post libros geographos contra hæreticos post libros Canonicos contra hæreticos post libros apochryphos contra hæreticos post libros Catholicorù cōtra hereticos post libros non prohibitos cōtra hereticos, seu de Scriptoribus Ecclesiasticis cōtra hereticos, remanebat de libris totaliter prohibitis donec corrigantur, de libris prohibendis, & corrigendis per suas regulas in hoc ultimo.

Quia ut ait M. Franciscus Madalenus Ordinis mei Secretarius Congregationis indicis librorum prohibitorum in suo Elencho, quod librorum prohibitorum cognitio apprimè necessaria est ad conscientiz securitatem, scientiz adeptionem, & M. Franciscus Ferrerius etiam Secretarius dictæ Congregationis satis antea dixit nihil vtilius fieri posse, & directorium inquisitorum, Lucerna inquisitorù, Simanca, Paramus, Zinardus, Aloysius Barriolus, Fatinacius, Bonacina, Porretta, Prierius, Diana, Ludouicus Stella, Riccardus, seu Monstrum dicunt in sancta inquisitione librorum prohibitorum cognitionem esse necessariam, & in Praxi sanctissimæ inquisitionis; sed quia libri prohibiti omnes, vsque hodie mirabili ordine, & labore faciliter citando omnes classes, & appendices Concilii Trident. & libros prohibitos per omnia decreta dictæ Sacræ Congregationis post Trident. vsque hodie non solum per cognomina, sed etiam cum magno labore per nomina videndo in fonte Auctores in vno libro Abecedario breuissimo, ideò remitto Lectorem ad Helencum, seu librum omnium librorum prohibitorum Abecedarium, ponendo etiam nomina, & cognomina, ut Ariganum dicit vide David, idest suum nomen David, similiter mita claritate, & distinctione, & ordine attestando primam, secundam, & tertiam classem Conc. Trid. vide dictum Helencum librorum prohibitorum vsque hodie, quo non reperitur melior, & habendo dictum librum Helencum habes omnes libros prohibitos clarè, distinctè, & breuiter.

De Libris prohibitis donec illi corrigantur, quia potest fieri ab habente potestatem facillimè cum Briffichella Romæ impresso, & Magistro Sacri Palatii Stella, & Magistro Mastro cum suis indicibus aliis, dicendo, dele in folio tali tot lineas, &c. ideo vide eos pro libris corrigendis, & mirabili labore pro nostra facilitate.

Et nota, quod indices, & syllabi omnes particulares extra Urbem sunt prohibiti, si absque autoritate approbatione sacræ indi-

cis Congregationis impressi post indicem communem Sacri Concilii Trid. Pij IV. auctoritate, postea verò à Xisto V. auctum, tandem iussu Clementis VIII. recognitum, & publicatum in decreto 16. Martii 1621. dicit Franciscus Madalenus Secretarius indicis in Elencho omnium librorum prohibitorum vsque hodie fol. 194 quod sint prohibiti.

De libris prohibendis per regulas Patrum, Conc. Trid. in præfatione Magistri Francisci Ferrerij, tunc Secretarii, vide in fine Tridentini, ac etiam in fine Elèchi Madaleni decem regulas, vide etiam sequentes obseruationes ibi, nec non sequentes instructiones, de libris prohibendis, tum expurgandis, & imprimendis ibi fol. 12. post Elenchum. seu vide etiam finè Trid.

Gloria defensionis fidei Religionis S. Dominici Patriarchæ, ex Libris Apocryphis, ab Innocentio III.

Paramus Siciliæ Inquisitor in libro integro de Origine inquisitionis ab ipsius mundi primordiis fuisse eiusdemque progressum, per omnes ætates, & ad nostra vsque tempora maximis incrementis, & priuilegijs contra Hæreticorum insanias, Deus primus Inquisitor in Adamum, Euam, & Angelos malos, &c. primus verò legis Euangelicæ Inquisitor; Christus, Petro, & successoribus suis communicans. Delegata vero incipit anno 1216. ab Innocentio III. anno ult. eius Pontificatus; S. Dominicum inquisitorem, creando Ecclesiæ Columnam meæ sanctissimæ Religionis Patriarcham.

Ait Ioannes de Arnono in cōmentariorù constitutionum Regni Prologo, quod cōmentarii dicuntur, in quibus res non latæ, neque diffusæ, sed sub quodam verborum compendio explicantur, ut de cōmentarijs Numæ apud Liuium, Cicero in Brut. non est, inquit oratio, sed quasi rerum capita, & orationis cōmentarius, Seneca lib. 3. de cla. sine cōmentario, idest breuitate numquam, dixit Seuerus Cassius, Modestinus quoque in lab esse, secundum veram lectionem tituli, quibus ex causis maioribus in ff. Cælius ad Ciceronem similiter, Galenus in classe prima, & Cæsaris cōmentarii propter eorum breuitatem sic nuncupantur, ait Catholicus Pisanellus super Regni capitulis, ideò ita fecit, Faurus ingorgiam Platonis cōmentator.

Dicunt omnes isti Scriptores Ecclesiastici Abecedarij Cōmentarios, quod Genesis prima pars veteris testamenti. In quo agitur de Mundo, & omnium creaturatum exordio, de

de diluuiio, & archa Noë, de confusione linguarum, de electione Populi Dei, & de descensu eiusdem in Aegyptum, habet capit. 50. In quo agitur de decem plagis Pharaonis, exitu filiorum Israel de Aegypto, decem preceptis Iudicis, & instructione Populi Dei, archa & deri, tabernaculo Altari, ac vestibus Aaron, habet cap. 40. In quo agitur de sacrificiis, & hostijs offerendis, de vna, & vestibus Aaron, & de ordine, ac misterio Lenitarum, cap. 27. habet. In quo agitur de numeratione Populi, & siue tributum Israel, de Prophetia Balaam, de mansionibus factis in Eremito, atque cap. 25. habet. In quo replicatur ea, quæ in quatuor libris prioribus tradita sunt, & est velut compendium totius Philosophiæ Cœlestis, explanatio Decalogi, habet cap. 3. In quo agitur de Principibus, & Iudicibus, ac de defensione Populi Israel, & de victorijs, atque triumphis habitis contra hostes, habet cap. 2. In quo agitur de matrimonio contracto inter Boaz, atque Ruth, ex quibus Christus descendit, cap. 4. habet. In quo tractatur de gubernatione Populi Israel per Iudices, & de electione Regis Saul, & de regimine gestis, & morte ipsius, & habet cap. 31. In quo agitur de regimine eiusdem Populi per Regem David, & de factis per ipsum, & habet cap. 24. In quo agitur de morte Regis David, & successione, & regimine, ac gestis Salomonis, aliorumque Regum Iuda, & Israel, & complectitur cap. 22. In quo agitur de casu Regni Iudæ, & Israel propter Regnum suorum præuaricationem de captiuitate Populi, & subuersione vrbis, ac templi, & habet cap. 25. In quo describitur Geneologia Regis David, & fit recapitulatio electionis, gubernationis, atque gestorum ipsius, & habet cap. 29. In quo recapitulatur Regimen Populi per Salomonem, & alios Reges, Iuda, & Israel, habet cap. 36. In quo tractatur de reductione Populi Israel, & captiuitate Babilonica, & de instructione Populi reducti per Esdram legis Doctorem, & habet cap. 10. In quo à Neemia Duce ædificato, agitur de reedificatione muri Ciuitatis Hierosolymæ, & de correctione malorum subditorum in absentia Neemiæ, & habet cap. 23. In quo narratur eius probatio, & virtus multiplex, & ministerium Archangeli Raphaelis, & instructio proles, & honestas matrimonij, & habet cap. 14. In quo agitur de obsedione Hierosolymæ, & Populi Israel, honestate, & probitate Iudith, de infectione Holofernis, & liberatione Israel Populi, & habet cap. 16. In quo agitur de crudelitate Aman, & eius suspensione procurata per prouidentiam, & humilitatem He-

ster, & de exaltatione Mardochei, & liberatione Iudæorum, & habet cap. 41. In quo agitur de instructione, & disciplina incipientium seruire Deo de correctione morum, & informatione virtutum, atque complectitur c. 31. In quo traditur de mundi variatione, de vitiis contemptu, & de profecto ambulantiis in via Dei, & continet cap. 12. In quo agitur de viri iusti perfectione, de contemplatione animæ sanctæ, & de coniunctione Christi, & Ecclesiæ, & habet cap. 8. In quo disputatur de Regimine Prælatorum, & de conseruatione iustitiæ, atque Idolorum contemptu, & aduentu, ac passione Christi, qui est vera sapientia, habet cap. 19. In quo agitur de obedientia subditorum de instructione bonorum morum, de Nobilitate Sapientiæ, & de laude Sanctorum, & habet cap. 51. In quo agitur de prælijs inter Hebræorum Duces, & gentem Persarum, & de liberatione Populi sub Matathia, Iuda Ionatæ, & Simone, & habet cap. 16. In quo recapitulantur quædam in primo libro dicta, deinde agitur de tribulatione Populi de constantia septem fratrum, & matris eorum, & de liberatione Populi per Iudam Machabeum, & habet cap. 15. In quo agitur de Christi Diuinitate, Humanitate, Passione, Resurrectione, Ascensione, & Aduentu ad iudicium de pœnis peccatorum, & beneficijs Dei, ac laudibus eius, & habet Psal. 150. In quo agitur de reprehensione Iudæorum, & aduentu Christi in carnem, & de eius Passione, & vocatione gentium, & de Regno Iuda, & Israel, & habet cap. 66. In quo agitur de captiuitate Iudæorum, atque destructione Ciuitatis Hierosolym. de Plâtu, & lamentatione propter destructionem ipsius, & habet cap. 52. trenique cap. 4. In quo agitur de verbis, quæ legit captiuus in Babilonia, de pronunciatione, redditus Populi Israel, & eorum, quæ futura sunt temporibus vltimis, & habet cap. 6. In quo agitur de visionibus ipsius, & de sceleribus Iudæorum, de ruina Ierusalem, de eius reprobatione, & habet cap. 48. In quo agitur de Mundi Monarchia, & de mutationibus temporum, de potestate, Aeternitateque Regni Christi, de Historia Susannæ, de structione Bel, & infectione Dragonis cap. 14. Qui loquitur de Idolatria, Populi Israel signata per mulierem meretricem, de inundatione peccatorum, & de admonitione, & filij Israel ad Dominum conuertantur, & habet cap. 14. Qui loquitur de consumatione terræ Iudæorum, per etucham, bruchum, locustam, & rubiginem, de inductione ad pœnitentiam, & de iudicio futuro, & habet cap. 3. Qui de sceleribus Iudæorum

dzorum, & gentium loquitur de ira Dei, & vindicta super eos ventura inducit quoque ad poenitentiam, & prædicat finalem reparationem, & habet cap. 9. Quid de comminatione, & destructione Edon, & Esau personat, & habet cap. vnicum, & secundum alios cap. 2. Qui de naufragio Ionæ loquitur, & in hoc Christi Passionem præfigurans mundum ad poenitentiam reuocat, atque sub nomine Niniæ salutem gentium præfiguratur, & habet cap. 4. Qui prædicat Samaritæ deuastationem, & captiuitatem, atque interitum Principum Israel, & Pseudo Prophetarum, & de ingratitude, & malicia eorundem, & habet c. 7. Qui loquitur de ira Dei, vindictaque graui contra Niniuitas, qui ad prædicationem Ionæ poenitentia egerunt de peccatis, & postea fuerunt peccatis maioribus inuoluti, & habet cap. 3. Qui loquitur de disputatione, quam Propheta fecit cum Deo, & hoc mundo, & quomodo iusti conculcantur, & prosperantur iniqui, & habet cap. 3. Quid de iudicio Dei contra Iudeos, & gentes extraneas loquitur, & de consolatione Populi Israel, & habet c. 3. Qui prædicat reuersionem Iudzorum, & de reedificatione templi, ac Ciuitatis renouatione, & habet cap. 2. Qui loquitur de liberatione Iudzorum, & de vindicta contra inimicos eorum, & de humilitate Aduentus Christi, & completitur cap. 4. In nouo testamento vita, mors, & resurrectio Christi in vltima parte noui testamenti, in quo agitur de reuelationibus factis Ioanni per Angelum in Pathmos Insula, & de tribulationibus, quas Ecclesia Christi tunc patiebatur, & infuturum passura est, & præsertim tempore Antichristi, & de suppliciis damnatorum, & præmijs Electorum, & habet cap. 22.

Contra Mamistas, Zoilistas, Pasquinantes, Marforiantes, & Vulpinatos, Vulpizantes.

IN antiquissima, & prima Accademia aliarum Accademiarum Momi, & Zoili, fuit problema (vt recitat Cælius Rodicinus) an liceat miscere stilium scholasticum, cum stilo elegantis, & respondet Iustilipius cum Quintiliano, non; nam stilus elegans est obseruandus in oratione, in Epistolis conscribendis, in tractatu de Fratribus Poeticis, & in scriptis de elegantis, cum in Scholastica, vt aiunt Augustinus, vterque Vivaldius, quid prodest aurea Clauis non aperiens, &c. Mercatus Magnus Medicus, elegantiam esse laqueum veritatis in scientiis, Suetianus in naturali Philosophia melius est cum barbarismo clare

eloqui, &c. Plutarchus de Placitis Philosophorum laudando claritates aliquorum, dicit, quod frasis est sepultura scientiarum. Antonius quod stilus elegans in scientiis semper parit obscuritatem fugiendam. Licet tamen in paruula Poetica compositione aliqua clare dicere, non vt dicebat Merlinus de Scholæ Magistris, contra Pedantes mīeros querētes totia panis, sed fortasse, vt quidam discipuli Martialis, & Ouidij faciebant: *Sit procul hinc Momus, procul sit hinc lingua profana, Fac simile, aut melius post nostros carpe labores. Non est quod rodas pia carmina Zoile dente. Gaudet candidula simplicitate Deus.* Ex his quilibet præter intentionem Authoris potest defendere contra malignantes, qui exterminabuntur, vt infra latius & abundantius.

Vide Fabricam Mundi Francisci Alumnii Theatrum vitæ humanæ Corradi contra pessimos homines maledicentes, Pasquinantes, & Marforiantes, Regem Tappiam in primo suo Opusculo.

Vide Marmorata vituperia contra maledicentes post marmoratas laudes virtuosorum Doctoris, & Lectoris in sua lecturâ Domini Baldassarij de Gregorio Siculi Cammaratæ Prothonotarij Apostolici, Vicarij Generalis Malf, ex familiaribus Eminentissimi Cardinalis Sabelli, cum Troiano Boccalino in sua Elicona, & Parnasso, cum Archiepiscopo Urbini Santonii.

Gregorius in Morafibus authoritate Catonis: discere ab omni opere, cum in Homine sit imago, & similitudo Dei, semper aliquid ingenij relucet.

At quoniam rationis capaces se reddere nolunt Momistæ ait Simmacus. Ideo contra ipsos insurgit Rodicinus lib. 8. suarum antiq. lectionum, Petrus Crinitus in tertia, de honesta disciplina, Beroaldus cum Garzone vocantes illos Demoniacos Accademicos ex Pasquini schola: Pestiferos Esiodus cum Xenocrate afferentes linguam porris triginta id est dentibus præcludi: Et Seneca de moribus, Imago sermo est, qualis vir, talis oratio: Plutarchus de cohibitione iracundiæ eos muribus, & formicis assimilatur: Salustius omne vitium vident, seipfos non cognoscunt mordendo bonum, vt rapaces, nigrum reddentes album secundum Senecam: Ouidius peccatoris felle viuunt suffusa veneno, & alibi crimen diffundere in omnes: Laertius appellat eos Midæ tonfores: Salomon mente captos, & contra ipsos Arist. 2. lib. animal. lingua parua est, vt ratione loquamur: Anaparcus ad propositum duo pedes, manusque duæ sunt, & oculi

oculi duo, lingua una est, ac Momistæ de integro toti sunt lingua: Bians labia sunt loquacium correctores: Salon appellat sine ianna domos: Teophrastus equos indomitos: Pittagora Philosophus maledicentium lingua est lancea: Aphronius se melius cum feris, quam cum maledicentibus esse aiebat: Lidii maiori poena murmuratores, quam homicidarios afficiebant: Acarius omnes vita priuasset: Epimenides pictor interrogatus in Asia quid uidisse magis ipsi displicuisset? Respondit murmuratores: Esopus huc spectans eum uellet peiorem carnem animalium demonstrare, linguam ostendit: Chilo maledicus castigator est sui ipsius: Lidia, texte Plutarco, obstringebatur lege, alios ex his relegere, alios ad remigandum damnare, prout D. Hieronymus narrat, Pittagorici ad silentiū per sex annos inuigilabant: secundum Platonem Aegypti linguam incidebant cultello: Teolitus maledicus à Rege Antioco occisus fuit: Dophita fuit crucifixus in Monte Torace: Anaparcus contusus: Callistenes ab Alexandro condemnatus ferreis compedibus: Timagines interdictus: sic uero meret illorum execrandum genus.

Patres illis innumerabilia infamatoria tribuunt Victorinus aduersus Atrium vocat illos suspectos: Timotheus Florentinus pigros: Albertus Magnus in Lucam serpentes: Ambrosius Cainos: Teophilus Alexandrinus toros feroces: Teophilatus muscas sine memoria: Antonius Eremita in epistola Demonis filios: Tertullianus uenenum: Areta in Apocalip. dicit esse illam bestiam: Arnoldus in ps. Pantheras: Rupert. Abb. peiores Basilisco: Athanasius spinis assimilat: Augustin. Bugubinus Cicadis: Ricc. à S. Victore Naburdonosor: Basilus Mostris: Petrus Galatinus Coloquintidi: Origenes Niluo: Filo hebreus rabiosis canibus: Liranus preditoribus: Beda Colubris: Isidorus filiis Momii: Cassidorus Noctuis: Ioannes Briedus Scriptoribus falsis: Clemens Alexandrinus Nocti Chriostomus febris malignæ: Clemens Papa cūtellis: Ioannes Climacus linguis Viperinis: Ciprianus igni ardenti: Cyrillus latronibus: Epiphanius mentecaptis, & alij, quā plurima ipsis tribuunt: Stella, Stephanus, & pater Vincentius Maggius, qui ex Virgillii poemate collegit concordantias noui, & ueteris testamenti dicere solebat istos esse cures: D. Placitus Mirto in S. Caroli concione in sua lectura super illis uerbis (diligens Dominum Deum tuum) cum authoritate Davidis ex patribus uocat uerba murmuratorū assentium, putrefactio, & pestis in labijs, in

ore, in faucibus.

Casistæ in uerbo Detrañtores, Murmuratores, Maledicentes, Infamatores in Summa Tabiena, Siluestrina, Angelica, Pisanella, Hostiensis, Raymonda, Caietana, Toleti, Nauarri, Soti de Iustitia, & Iure, Summa: Corona, Armilla, Antonina, & in multis alijs quam plurima contra istos referant.

Sermonistæ quoque lima peccatorum, Barletta, Pipinus, S. Vincentius cum modernis prædicatoribus: Diaz, Vforius, Panniccola, Cornelius, Tossignanus, Caracciolus, Flamma Barinus, Columbus, quid contra istos non dicunt? Riccus bonus stultos uocat, Espana sine sensibus: Plautus gladios nō facientes malum: Ennius fetores, Lucanus mortuos uiuos, Propertius latrones incolumes furto: Tacitus spoliatores in propriis domibus: Iustinus peiores assassinis, cum sit honor maioris momenti, quam uita, & opes: Varro cum Placido Grammatico Idra similes Tibullus, & Catullus homines uilis conditionis: Popertius Corbulones Dosuarios: Claudianus post flores fructus post maxima gaudia luctus: Hieronymus de Rufis relatus in Nobilitate Italix in Epist. ad Lectores usurarios sine capitale: Augustin. Pantens Aucupatores: Bartholomæus Spadafora Ebrios: Antonius Paganus rusticos indomitos: Alexander Poeta uectores: Bartholomæus de Angelico assimilat eos fornacibus uirariorum: Alexander Iurisconsultus uocat eos præcones: Boerius Ianum: Andreas de Isernia tripudios: Andreas Fana tyrannos: Balassar Castiglione Fullones: Aratus Græcus textores infamix: Appianus Alexandrinus Balarrones: Tacitus Timpanistas: Aloysios Episcopus Veronæ suspectos: Alexander Medicus exploratores: Diaz Siluas nutrientes seras: Bartholomæus Cepolla Iurista Caminorum expurgatores: Demetrius Magnesius alcerius famæ destructores: Dominicus à Sangeminiano milites lingua: Constantius Felix Spectacula uerborum: Auicenna Sophistas: Diogenes Babilonicus infamiarum cenfuratores: Felinus Iurisconsultus Stabularios: Andreas Giglio mediatores maledicentix: Ioannes Gerson ueritatis seruos: Guglielmus pupillus bonitatis interfectores.

De his omnes libri male sentiunt etiam Equiratus et Amadis de Gaula, de Græcia, Speculum Principum, D. Florisellus: Palmerinus de Olinda: Primaleo; Plattir, Flottir, Palmerinus à Britannia, Pastore foresta, Don Ghristallinus ab Hispania, D. Beliacis de Grægia: Delphinus à Gallia, D. Valerianus de Vnga.

Vngaria, Melchinus, Reales Frantz, Arsemidorus, Equites Antipodum, Annadis Tassi, Militia Geseftis, Eques Sosis, Eques Listæ Aureæ, Eques de Cruce Lancellottus de Lago, Tristan de Leonis, Eques Ardente Spada, D. Rogellus, & alij contra Momisticam sectam.

Itos Damonis Accabemicos, Anatomistas, Araldos Auaros, Assassinos, pueros à scolis, aquarum conturbatores, ossium fabros, otiosos in foris, Referendarios, latrones, Pasquinantes, Marphoriantes, pissaros honoris piratas, plumarum pullarios, Singie Navis gubernatores, Molitores, Scelestos, Mimas, Publicanos, gallantes, Lunariorum formatores, Lucernarum fractores, lignarios, glosatores, hortorum cultores, maculatores, lanternarios, somniorum interpretes, carnifices duellantes, Professores conciliorum, fasciarum, factores Emblematum professores, Cistratores, fabulatores, flabularios, forbiciarios, carnifices, cursum Rectores, Cultellarios, censores, Clauarios, detractores, distillatores, carbonarios, comicos, eauillatores, Alchimistas, Formatores Diariorum, legatos, balias, saltatores, Palestrarios, Architectos, Aritheticos, Bānitos, Aromatarios, Annotatores, Desuarios, Afinatios vocant, & deniq; nulla est disciplina, quæ ipsos excuset, ut benè scripsit Regens Tappia in opere, quod inscribitur Speculum Marmuratorum, quod consultant, ut se, delectus, & penas pro suis meritis ideant.

In tota verò nostri sermonis prosecutione neminem suo priuamus honore; personas (ut decet) vita probitate, ac eruditione prestantes observamus, sed eorum, vel sententias non suscipimus, vel verba corrigenda existimauimus; homines fraternæ Christi charitate diligentes; eorumquæ in orbe in proximorum salute comparanda commendamus profectum; sed eruditionis quandoq; defectum ostendimus, siue in eorum sententijs decernendis siue in obiectionibus aduersus Bullarijstas sapientiam proponendis.

Cum autem nationalis natura operatio præcipua, vel præstantissima sit intelligere, & eiusq; finis sit veritas ipsa, meritò planè consequitur, ut veritatem concupiscat inquirat, adipiscatur, possideat, ipsamq; acquisitam tueri, & conservare omni conatu totisq; viribus enitatur. Sanè intellectui cuiq; ingenta proprietas est, veritatem quidem in uniuersum perquirere, atq; defendere, nihilominus propria cuiq; veritas gratissima est, & iucundissima, quæ etiam edgratior, & iucundior est,

firmiorq; propensione quæritur possideretur, & conservatur, quo à maioribus est, vel parentibus, vel præceptoribus tradita: Quantoque diuturnius permanfit, & ab antiquiori est profecta principio, tanto fortius retinetur, & constantius custoditur.

Vtres gestas litterarum monumentis consignare student. alij antiqua illa primorum hominum secula prosequuntur, ut Moyses Hebraeus, Berosus Chaldeus, Manethon Aegyptius; alij ab orbe condito ad sua tempora historiam contexunt, ut Sabellicus, Naucterus, Orosius; alij Ecclesiasticas historias post redemptum orbem explanant, ut Eusebius, Nicephorus, Cassiodorus, usq; ad Baronium, alij multorum seculorum de toto penè orbe libros edunt, ut Trogus, Iustinus. Diodorus; alij unius tantum gentis originem, & gesta describunt, ut Liusius, Florus, Eutropius, qui res Romanas ab Urbis primordio narrant; alij unum bellum tantum diuulgare contendunt, ut Lucanus bellum ciuile Pompeianum Salustius Iugurthinum, Egesippus Iudaicum; alij suorum temporum acta enarrare conantur, ut Thucydides, Herodianus, Iouius; alij magnorum virorum vitas illustrent; Sed hi, Summorum Pontificum, ut Damasus, Platina, Onuphrius; illi verò, Imperatorum, ut Tranquillus, Capitolinus, Spartianus; nonnulli de viris illustribus opera compilant; & hi varie, vel enim de illustribus arte militari, & regendis populis, ut Plutarchus, Plinius iunior, Petrarca; vel illustribus doctrina, & scriptis; & rursus, vel de scriptoribus Ecclesiasticis, ut D. Hieronymus, Gennadius, Abbas Tretemius, Bellarminus, Sifstus Senensis, & nos ideo omnia supradieta hic reperies etiam de libris Apocryphis, Geographicis, Canonicis, & hæc dixisse volui candido Lector, ut nostra sincero suscipias affectu: & si quid rectè nostris inscriptis repereris, totum Dei, Deipara, atq; S. Raimundi beneficio ascribas, si quid autem offenderis, mihi tribuendum putes.

Est Agustinus in Epistola 57. ad Dardanum in fine. Si qua autem vitia mea perspexeris, ut carissimus amicus ignoreas, eadem sinceritate dilectionis mihi optans medicinam, qua concedis, & veniam. Vale finit Aug. ad Dardanum finit Auctor ad leggentes valete.

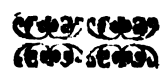
Ex libro primo Martialis in disticho ad Ieliu.

Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

Finis Curiosissimi Proœmij necessario legendi integrè pro intelligentia omnium operum.

Quid

Quid sit Concilium, quotuplex sit Concilium, & unde dicatur Concilium contra hereticos. Ex primo Hierosolimitano sub diuo Petro usque ad Tridentinum. Ex thomis magnis Concilio- rum. ex paruo volumine Archiepiscopi Tholetani, Bartholomei de Miranda etiam Concilio- rum. Ex serie Synodorum Domnici Bannes, ex Eminentissimo Cardinali Baronio, et ex Emi- nentissimo Cardinali Bellarmino, ex historia Tripartita, ex historia Ecclesiastica Ruffini, ex historia Ecclesia Eusebii, ex Platina ex Panuino, ex Pighio de Ecclesiastica hierarchia, ex Epiphanio, ex Alfurjo de Castro, ex Serafico Perretta, ex Bullario, ex Sacris Canonibus & eorum expositionibus, ex Theologis in sententijs, ex summa Sancti Thomae, & comentatori- bus: ex expostoribus noui, & veteris testamenti, ex summis casuum conscientia sub quibus Pontificibus, Imperatoribus, & quot Episcopi, & ceteri interfuerunt.

Voniam omnis institu- tio Auctore Cic. a defi- nitione proficisci de- bet, vt de quo tractetur, quid sit; sciant gi- tur cum tractaturi si- mus de Concilio, & Bullis, &c. Ideo quid sit, & quotuplex, &

unde dicantur supposita definitione Conci- lij, quam praedicti Doctores assignant, scilicet, quod est conuentus, seu congregatio Episco- porum, Abbatum, & Generalium Ordinum, ex gratia Sacerdotum in Episcopatu, seu lo- cali Synodo ad tractandum de Fide, & Reli- gione, & Moribus auctoritate Summi Pon- tificis Videatur Baronius in princ. 2. 1.

Et supposita diuisione, quod Concilium est triplex generale, ad quod generaliter Epi- scopi conuocantur: Prouinciale, ad quod Epi- scopi vnus Prouinciae, aut Regni Metropoli- tani auctoritate congregantur, Et Episcopa- le, quod faciunt Episcopi cum Sacerdotibus. Videantur Concilia Sinodalia S. Caroli Bor- romei. Tandem supposita alia diuisione, scilicet, quod Synodorum, quaedam sunt con- gregatae, & confirmatae a summo Pontifice, quaedam congregatae tantum, & non confir- matae, quaedam non congregatae, sed confir- matae, & quaedam neque confirmatae, neque congregatae. Videantur Expeditores Concilij Constantiensis, Ethimologistae, dicunt, quod etiam dicitur Concilium a Consedendo, quia simul sedent, & Ideo dicitur sessio prima, ses- sio secunda, &c. etiam a consulendo, & consi- liando, &c. adde solium primum.

Primum Concilium secundum aliquos.

Dicimus, quod quidam dicunt in princi- pio nominati, primum Concilium fuisse contra Iudam in electione Matthiae, vt in-

Actibus Apostolorum c. 1. sub Diuo Petro in Hierosolima cum ceteris Apost. post Ascen- sionem Christi. Viri fratres, &c (dicit Petrus) de Iuda, &c. qui possedit agrum de mercede iniquitatis, &c. & orantes cecidit sors super Matthiam, & annumeratus est cum vndecim Apostolis. Ecce ex primo Concilio existentia spiritus sancti.

PRIMUM CONCILIUM secundum communem opinionem.

Summarium, de circuncisione non facienda vt abstineant a contaminationibus simu- lacrorum, fornicatione, suffocatis, & sanguine.

Concilium primum Hierosolymis cele- bratum est sub Diuo Petro Apostolo, & re- liquis Apostolis, tempore Claudij Tiberij, quod habetur in Actibus Apostolorum c. 15. quod modo sequitur. Surrexerunt autem quidam de heresi phariseorum, qui crediderunt dice- res, quia oportet circuncidi eos; precipere quoque seruari legem Moyfis, conueneruntq; Apostoli, & seniores videre de verbo hoc; cu autem magna conquisitio fieret, surgens Pe- trus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quo- niam ab antiquis diebus in nobis elegit per os meum gentes audire verbum Euangelij, & credere: & qui nouit corda Deus, & testimo- nium perhibuit, dans illis spiritum sanctum, sicut & nobis, & nihil discreuit inter nos, & illos purificans corda eorum: nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iugum super cerui- ces discipulorum, quod neque patres nostri, neq; nos portare potuimus, sed per gratiam Domini nostri Iesu Christi credimus saluari; quemadmodum, & illis. Tacuit autem omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa, & pro- digia in gentibus per eos, & postquam tace- runt

A

runt, respondit Iacobus dicens: Viri fratres audite me; Simon narrauit quemadmodum primum Deus visitauit sumere ex gentibus populū nomini suo, & huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est: post hæc reuertar, & reedificabo tabernaculum David, quod decidit, & diruta eius reedificabo, & erigam illud; ut requirant ceteri hominum, & omnes gentes, super quas inuocatum est nomen meum dicit dominus faciens hæc. Notū à seculo est domino opus suum: propterea ego iudico non inquietari eos, qui ex gentibus conuertantur ad Deum, sed scribere ad eos, ut abstineant se à contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine: Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus, qui eum prædicent in synagogis, ubi per omne sabbatum legitur. Tunc placuit Apostolis, & senioribus, & omni populo eligere viros, ex eis, & mittere Antiochiam, cum Paulo, & Barnaba, Iudā, qui cognominabatur Barsabas, & Silam viros primos in fratribus scribentes per manus eorum Apostoli, & seniores fratres hic, qui sunt Antiochiz, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus, ex gentibus salutem. Quoniam audiuimus, quia quidam ex nobis extantes, turbauerunt vos verbis euercentes animas vestras; iubentes vos circumcidi, & seruare legem, quibus non mandauimus; placuit nobis in vnum, eligere viros, & mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, & Paulo hominibus, qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Iesu Christi Misimus ergo Iudā, & Silā, qui & ipsi vobis verbis referent eadem, visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris; quā hęc necessario, ut abstinereis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine; & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos bene ageris. Valete.

ii. Concil. anno 252.

Fuit Romanum sub Cornelio Papa, & Decio Imperatore congregatum contra Nouatum constitutum à sexaginta Episcopis, & totidem presbyteris cum ditionibus multis, ubi statuitur Nouatum cum his, qui eum sequerentur, alienum esse ab Ecclesia: Eos verò qui lapsi fuissent in certamine, fraterna commiseratione curandos, & fomentis poenitentiae medicandos, & contra Catharos, mundos se appellantes.

iii. Concil. anno 303.

Fuit Ancyranum ab Ancyra Ciuitate Galatiæ dictum, post tempora Marcellini Papæ celebratum, paulo ante Nicenum, circa annū Domini supradictum, quod facillè non inuenitur; fuit autem provinciale Concilium, sed

tamen receptum in sexta synodo generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut patet ex canonibus hæc synodi; à Gratiano in decrero, Ancharanum dictum, à quibusdam, (ut ait Bartholomæus Carranza Aquitanum, & continet canones 24. contra eos, qui inuiti dijs sacrificabant, vel immolabant sub Eusebio Papa, & Diocletiano Imperatore.

iv. Concil. anno 311.

Fuit Neocesariense sub Melchiade Papa, (quamuis quidam dicant quod nesciatur sub quo Pontifice, cui opinioni videntur adherere Archiepiscopus Toletanus) & sub Constantino, Chlaro, & Galerio Maximino Augustis in clara Neocesariensi Ciuitate, quæ nunc Traperuntinum appellatur, ut ait Polemonius de origine Ciuitatum scriptor, & cosmographi recentiores enucleant, in provincia Cappadociæ sita, factum fuit paulo ante Nicenum, quoniam Episcopus hic, & illic designatus reperitur, in quo patres 17. conuenerunt; cuius canones sexta synodus Constantinopolitana in Trullo celebrata probauit, ut ex secundo canone græcæ editionis constat, depositionem irregularitatem; tempus ordinandorum presbyterorum, numerum diaconorum, &c. obseruari iubet.

v. Concil. anno 315.

Fuit Nicenum primum in Nicea Bithyniæ Ciuitate habitum, ut ait Polemonius, ubi congregati fuerunt, 118. Episcopi catholici fidem integram, sanctam, Catholicam, immaculatam exposuerunt, damnando Arrium, Sabelium, & Pocium hereticos sub Diuo Syluestro, & magno Constantino.

vi. Concil. anno 320.

Fuit secundum Romanum, congregatum intra thermas Domitianas sub D. Syluestro, & Constantino Imperatore cum 275. Episcopis, iterum Arrium, Photinum, & Sabelium reprobando de gaudio mundationis Constantini de donatione Ecclesiæ, &c.

vii. Concil. anno 322.

Fuit Elibertinū provinciale apud Elibertū Hispaniæ Ciuitatem celebratum sub Constantino magno Imperatore, & Syluestro Papa, 19. Episcoporum, idola, & homicida prohibens, poenam ponens matrimonium continentium, virginitatem laudans, vsuram, eiciens lenocinium, &c.

viii. Concil. anno 323.

Fuit Arelatense primum, provinciale sub Constantino magno, & Syluestro Papa, auctoritate Pontificis confirmatum, cum fuisset provinciale in Gallijs de obseruatione paschæ, de domicilio, de Episcopis, & de quorundam delictorum poenis, &c. cum confirmatione primo in præfatione.

ix. Con-

12. Concil. anno 314.

Fuit Geangrense in Baphlagoma, sed regione Pelasgiorta, prouinciale, confirmatum in sexta synodo generali Constantinopolitana in Trullo celebrata sub eisdem ex secundo canon. editionis græcæ Parisina, ubi de nuptijs, de orationibus, de parentibus obediendo post epistolam, &c. tractat.

x. Concil. anno 328.

Fuit Arelatense secundum prouinciale, etiam sub Syluestro Papa, & Constantino iubendo ne cum mulieribus cohabiteretur, cum hæreticis non communicent, ne Neophitis clericis ordo detur, &c.

xi. Concil. anno 253.

Fuit Carthaginense primum sub Syluestro Papa, & Constantino Imperatore, Prouinciale fuit in quo Carthaginem ex diuersis Prouincijs Africæ plurimi conuenerunt Episcopi, & sancit rebaptizationem non faciendam, martires non infamandos de ordine, &c.

xij. Concil. anno 342.

Fuit Romanum secundum sub Iulio primo in quo conuenerunt 116. Episcopi contra Arrium; cuius hæresis inualefcebat, quem damnarunt una cum suis dogmatibus, & in synodo Nicena confirmarunt acta.

xij. Concil. anno 346.

Fuit Colonienſe sub Iulio primo Papa, & Constantino Imperatore, contra Eufratrem blasphemum hæreticum, Christum negantem Deum esse, & cum fuisset Episcopus fuit priuatus, & damnatus.

xiv. Concil. anno 347.

Fuit Antiochenum sub Iulio primo Papa, & Constantino Imperatore, cui concilio subscripserunt triginta Episcopi, qui in eodem conuenerunt, & probatum est in sexta synodo generali Constantinopoli in Trullo celebrata, ut in can. 2. græcæ editionis patet, ubi prohibetur cum iudæis celebrare, cum excommunicatis non communicare, & quæ facere non licet Episcopis.

xv. Concil. anno 351.

Fuit Sardinense à Sardinia dictum, congregatum est præcepto Constantij Imperatoris, sub quo fuit factum, & sub Iulio Papa, ut Athanasio liceret ad suam Ecclesiam redire, unde fuit expulſus per hæreticos Episcopos Arrianos, ut in historia Tripartita in lib. 4. c. 6. & 1. conuenerunt orientales Episcopi 76. occidentales quasi 300. qui tamen continuo à Concilio discedentes, seorsum aliud Concilium fecere, in quo Arrij dogmata statuerunt, eorum discessus causa fuit, quod dicerent se nolle ad verba procedere nisi prius à Concilio summo uerentur defensores Pauli, & Athanasij,

quod occidentales pati, non potuerunt, cui Concilio adfuit Osius Episcopus Caſſidienſis, prius in Niceno de depositione Episcoporum, & de excommunicatione, &c. tractarunt.

xvi. Concil. anno 352.

Fuit Hierosolimitanum secundum per Maximum eiusdem loci Episcopum, cum Athanasius litteris Constantij Imperatoris, & Iulij Papæ, sub quibus fuit congregatum, fuit, ut ad suam reuerteretur Ecclesiam, & hoc per omnes Episcopos fuit intentum.

xvij. Concil. anno 343.

Fuit Sirmienſe sub Iulio primo Papa, & Constantino Imperatore, quod Paulo post Constantius in Sirmio iussit congregari; ubi fratres regulas tradiderunt fidei orthodoxæ contra Arrium, in quibus interpretati sunt locum illum Genesis cap. 19. hic non prætereundum; pluit dominus à domino, ut sit sensus non quod ipse pater à semetipſo plueret, dicatur; sed pluit dominus filius à domino patre, ut habetur in historia Tripartita, in lib. 5. cap. 3.

xviii. Concil. anno 164.

Fuit Laodicenſe Prouinciale confirmatum in sexta Synodo generali in Trullo celebrata præſente Constantino; cum ergo vigintiduo patres in Laodicea phrigiæ pacatianæ ex diuersis prouincijs Asiæ conuenissent, statuerunt canones 59. quibus regulas exposuerunt ecclesiasticas sub Liberio Papa, & Constantio Imperatore, ubi de bigamia de psalmis, & Euangelijs legendis in Ecclesia, & quod clerici ad tabernas, & ludos ire non audeant.

xix. Concil. anno 386.

Fuit Constantinopolitanum sub Damaso Papa, & Cirillo Hierosolimitano, Gratiano, & Theodosio Imperatore concilium centum, quinquaginta patrum fuit contra Macdonium Episcopum Constantinopolitanum, qui Spiritum Sanctum Deum esse, negabat; Est autem ex quatuor principalibus concilijs, & quidem proximum post Nicenum, statuerunt aliquot canones, & symbolum fidei non diuersum ab eo, quod in Ecclesia cantatur, nisi quod addiderunt Spiritum sanctum ex patre procedentem, subscripserunt se centum quinquaginta Episcopi.

xx. Concil. anno 386.

Fuit Valentinum prouinciale apud Gallias celebratum sub Damaso primo Papa, & Gratiano, & Valentiniano Imperatore in quo conuenerunt triginta Episcopi, et ediderunt canones quatuor de puellis, quæ se Deo uenerant, quod baptizati non debeant sacrificijs demonum se miscere, &c.

xxj. Concil. anno 393.

Fuit Telenſe apud Aphricam concilium, provinciale contra Iovinianum, & ſocios eius ſub Siricio Papa, Theodoſio primo, Arcadio, & Honorio Imperatore vbi perleſt ſunt literæ pontificis, & ad eundem reſponſum factum, & etiam contra Manicheos, &c.

xxij. Concil. anno 396.

Fuit Carthaginenſe, & Prouinciale, ſed confirmatum in ſexta ſynodo generali Trulli, quod Carthaginenſe fuit ſub Siricio Papa, & Theodoſio Imper. vbi iubetur, vt prædiceretur Trinitas, quod ſacerdotes, & clerici ſint caſti de diœceſſibus, & vt parochi obediant, &c.

xxij. Concil. anno 397.

Fuit Carthaginenſe tertium Prouinciale, tamen confirmatum in ſexta ſynodo generali Trulli, vbi dicitur, vt ſingulis annis ſynodus ab Episcopis fiat, & cui quædam ſacramenta non conferenda; vetus, & nouum teſtamentum in Eccleſia legendum, & eorum partes, quæ ſint explicentur.

xxiv. Concil. anno 398.

Fuit Carthaginenſe quartum Prouinciale, ſub Siricio Papa, & Arcadio Imperatore, cui interſuerunt 214. Episcopis confirmatum, deinde in ſexta ſynodo in Trullo celebrata, vbi recepta ſunt concilia in Carthagine habita de proprietatibus Episcoporum, & ordinandorum, & de alijs ordinibus, de clericis, & virginibus ſanctimonialibus, quæ facere, & quæ non licet Episcopis, clericis, & viduis proſeſſis.

xxv. Concil. anno 399.

Fuit Tauritanenſe provinciale ſub Siricio Papa, et diuo Ambroſio Episcopo Mediolanenſe, Arcadio, et Honorio Imperatoribus, quod totum conſumptum eſt in cauſarum, quarundam ciuiliũ cõpoſitione, quæ tunc inter Episcopos quosdam, & aliquos præbiteros agitabantur, et ideo à multis, vt ab Archiepiscopo Toletano, et à Bannes omnia derelinquuntur.

xxvj. Concil. anno 402.

Fuit Carthaginenſe quintum ſub Anaſtaſio Papa, et Arcadio Imperatore exiſtentibus 73. Episcopis; à quibus quindecim canones editi ſunt, de clericis, de non alienatione rerum, Eccleſiarum, de idolatrijs deſtruendis, et cætera tractantur.

xxvij. Concil. anno 403.

Fuit Toletanum primum Prouinciale ſub Anaſtaſio Papa, et Arcadio imper. auctoritate Leonis Papæ primi confirmatum præſentibus 19. Episcopis, Toletano Præſidente; vbi fuit determinatũ, ne ad ſchiſma ſubditi Episcopis perueniant, & vt nullus præter Episcopos

chriſma conſiciat, regulas fidei catholicæ, & aſſertio eiſdem contra Præſcillianiſtas, &c.

xxviii. Concil. anno 408.

Fuit Mileuitanum ſub Innocentio primo Papa, atque Auguſtino Hipponenſi Episcopo Doctore Eccleſiæ, & capite Auguſtinianorum, Arcadio, & Honorio Imp. contra Pelagianos præſente Anſelmo Legato Eccleſiæ Romanæ, ſubdentes poſt, contra Pelagium, dicentem; ſalutem euenire ex nobis; ne Episcopis ſint negligentes contra hæreticos, quod concilium eſt faciendum; & ibi fuit confirmatum ab Innocentio.

xxix. Concil. anno 413.

Fuit Carthaginenſe ſextum ſub Bonifacio primo Papa, & Honorio Imperatore, Prouinciale tamen à 317. Episcopis celebratum eſt decidentibus, vt ab Episcopis orientalibus petatur Concilium Nicenum, & recitatur profeſſionem fidei, &c.

xxx. Concil. anno 424.

Fuit Carthaginenſe ſeptimum Prouinciale ſub Bonifacio primo Papa, & Honorio Imperatore à 73. Episcopis editum, nihil habens quod ad noſtra tempora pertineat, quamuis multa in ſupraſcriptis, dicendis Concilijs tangantur.

xxxi. Concil. anno 428.

Fuit Ephēſium ſub Celeſtino primo Papa ſub quo mortuus eſt Auguſtinus ſupra dictus R.A. (quorum fuit pater magnus Dominicus) etiam auctor, & Theodoſio Imp. quod concilium fuit ex quatuor principalibus contra Neſtorium Conſtantinopolitanum Episcopum exiſtentibus 20. Episcopis. Qui Neſtorius purum hominem ex Sancta Maria Virgine natum aſſeruit Chriſtum, & aliam perſonam carnis, et aliam facere deitatem dicebat: cui ſynodo præſuit Cirillus Alexandria Episcopus, qui cum vniuerſo Concilio ad eundem Neſtorium eadem decreta tranſmiſit, vt habetur in epiſtola.

xxxi. Concil. anno 436.

Fuit Rhegienſe Concilium Prouinciale ſub Sixto tertio Papa, & Theodoſio ſecundo imp. à tredecim Episcopis celebratum facientibus ſex canones; attingendo ad ea, quæ dicta ſunt in Concilio Tauritanenſe de hæreticis, et ſchiſmaticis Episcopis, quod in Niceo reſigit; de Episcopis tandẽ loquuntur, etc.

xxxii. Concil. anno 438.

Fuit Agatenſe Prouinciale à Ciniſte Agata Gallia à triginta quinque Episcopis, in quo de diſciplina, et ordinationibus clericorum, et Pontificum, et Eccleſiarum vtilitatibus, de prædicatione ſymbolij; et ne ante miſſam expletam egredi populus præſumat, etc.

xxxiv. Con-

xxxiv. Concil. anno 440.

Fuit Aquileienſe Prouinciale contra Palladium, et Secundum Arrianz ſe&æ defenſores ſub Sixto Papa tertio, et Theodoſio Imp. vbi damnarunt eos partes, et adeſt damnationis forma, quod fecerunt cum quibuſdam Legatis aſſyriorum, et Gallorum, etc.

xxxv. Concil. anno 444.

Fuit Arauſicanum Prouinciale ſub Leone Papa, et Theodoſio ſecundo imperat. vigin-
tiquinque canones ad ædificationem Eccleſiæ, et ſtabilimentum, primo de chrifmate, de conuerſione hæreticorum in articulo mor-
tis, et de cathecumenis, de libero arbitrio de
miſericordia Dei, de adiutorio eius, de natu-
ra, et gratia, de peccato originali, quæ habentur in Concilio Trid.

xxxvi. Concil. anno 446.

Fuit Valenſe prouinciale per decem, & o&to Episcopos celebratum, vbi fuit de-
ciſum, quod proprii Episcopos chrifma re-
cipiatur; de ſepulturis, de predicationibus:
vt Kyrie eleiſon in omnibus Eccleſiis di-
catur, etc. ſub Leone I. Papa, et Theodo-
ſio imp.

xxxvii. Concil. anno 447.

Fuit Carpentoraſenſe prouinciale ſub Leone primo, et Valentiniano imp. fecerunt
conſtitutiones contra Episcopos querela-
tos parum, aut nihil eorum, quæ à fidelibus
Eccleſiis conſerebantur dantes vt amplius
non faciant, et ſimilia.

xxxviii. Concil. anno 453.

Fuit Arelatenſe tertium prouinciale à 34.
Episcopis celebratum ſub Leone Papa, et
Valentiniano imp. Martiano Auguſto. Opi-
lione, & Vincomalo Conſultibus, de obſer-
uandis canonibus, de ætate diaconorum, &
ſacerdotum ordinandorum, &c.

xxxix. Concil. anno 457.

Fuit Calcedonenſe generale vnum ex qua-
tuor celeberrimis ſub Leone Papa, & Mar-
tiano imper. celebratum eſt à 630. patribus
contra Eutichen Conſtantinopolitanum Ab-
batem, qui aſſerebat Chriſtum poſt huma-
nam aſſumptionem non ex duabus naturis
exiſtere, ſed ſolam in eo diuinam naturam
permanere; & contra Dioſcorum eiufdem de-
fenſorem Alexandrinum Episcopum, dam-
nando etiam Episcopos ordinationem per
pecuniam facientes; de clericis, ne abſque di-
miſſorijs miniſtrent, &c.

xl. Concil. eodem anno.

Fuit ſynodus Calcedonenſis 630. Episco-
porum habita cōtra omnes hæreſes, & præci-
puè contra Eutichen, & Dioſcorum Alexan-
drinum Episcopum. per actiones decem, &

o&to; & concluditur inuſitatum eſſe concilium abſque Apoſtolicæ Sedis Legato, ſub
Valentino, & Martiano imperatore, & Leo-
ne primo Papa, &c.

xli. Concil. anno 458.

Fuit Venericum Prouinciale, in quo pauci
Episcopos conuenerunt ſexdecim canones ſta-
tuentes, in quibus tractatur de regula Eccle-
ſiaſtica, quæ ſacerdotibus, donante domino,
credita eſt, & de diſtinctione, cuius cura non
ſine culpa eorum torpeſcit; ſub Leone primo
Papa, & Martiano imper. celebratum, &c.

xlii. Concil. anno 461.

Fuit Turonenſe Prouinciale primum, in
quo fuerunt o&to Episcopos continens tre-
decim canones quibus primo hortatur cleri-
cos ad caſtitem: ſecundo ad abſtinentiam:
in reliquo completitur inſtitutionem regula-
rem eorumdem clericorum, &c.

xliii. Concil. anno 466.

Fuit Romanum tertium Prouinciale ſub
Hilario Papa, à 50. Episcopis congregatum.
potiſſimum ſtatuentibus, vt canones Niceni
concil. & Apoſtolicæ Sedis decreta cuſto-
diantur, & vt bigami ad gradus Eccleſiaſti-
cos non accedant ſcilicet viduz, aut corrup-
tæ mulieris mariti, de Episcopis, & quod non
eligant ſucceſſores,

xliv. Concil. anno 486.

Fuit Tarraconenſe Prouinciale à decem
Episcopis celebratum ſub Felice tertio Pa-
pa, & Zenone imp. decidentibus ne clerici, &
monachi communicent cum mulieribus: ne
vendant carius, & vilius emant, ad criminalia
ſe miſcere non audeant, de Episcopis, quod
ſemel in anno viſitent, & nullum bis conſir-
ment.

xlv. Concil. anno 494.

Fuit Eupapenenſe Prouinciale, in quo fue-
runt 70. Episcopos ſub Gelafio Papa, & Ana-
ſtaſio imper. facientes 40. decreta ad inſtitu-
tionem clericorum, & Episcoporum, vt in
Agatenſe Conc. ſcilicet: vt Episcopos, & cleri-
ci venatores non ſint, illicitis horis non
deambulent.

xlvj. Concil. anno 502.

Fuit Herdenſe Prouinciale, 8. Episcopos
ſub Symmacho Papa, & Anaſtaſio im-
perat. facientium quatuordecim canones iu-
bentes, vt clerici à ſanguine humano abſti-
neant; ab abortu, & eius pœna, ab inceſtu, à
ſupro, & cet. quæ à Gratiano de hoc concil.
in decreto de conſecrat. diſt. 4.

xlvij. Concil. anno 510.

Fuit Valentinum per ſex Episcopos cele-
bratum à Valentia Hiſpaniæ diſtum ſub Sym-
macho Papa, & Anaſtaſio imper. conſtitue-
tes,

tes; vt Evangelium post Epistolam legatur, & quod Episcopus defunctus per vicinorem Episcopum honorifice sepeliatur.

xxxviii. Concil. anno 512.

Fuit Aurelianense primum tempore Clodij Regis Francorum, cuius etiam extat Epistola ad eandem Synodum, in qua proficitur se pariturum Ecclesie, & Papae preceptis; de non captiuandis clericis, monialibus, seruis Ecclesiarum, & ipsos reddere captiuatibus; Ideo ad eundem Regem rescribitur a Synodo, prater hanc de homicidis, adulteris, furibus &c. & ab Ecclesia abstrahere non presumant, quod prescriptio non habet locum in Ecclesia de Quinquagesima, Sexagesima, Quadragesima, de Litanis, &c. tractatur.

xxxix. Concil. anno 513.

Fuit Gerundense Prouinciale sub Hosmida Papa, & Iustino Imperatore constitutum, vt quelibet prouincia in officio Ecclesie vnum teneant ordinem, de baptizatiōe Cathecumenorum in vigilia Pasche, & Pentecostes, vt dicatur oratio dominicalis de honestate, & vita clericorum, &c.

L. Concil. anno 520.

Fuit Casaraugustanum Prouinciale duodecim Episcoporum sub Hismida Papa, & Iustino imperatore iubentium, vt mulieres fideles ad cætum virorum alienorum non accedant, neque ad lectionem, & doctoratus nomen non vsurpetur, die dominico non ieiunetur.

Li. Concil. anno 528.

Fuit, Toletanum secundum anni quinti Almarici Regis sub Ioanne primo Papa, & Iustino imperatore iubentes clericos ante ordinem sacrum, & monachos ante professionem ad nuptias accedere permittantur. Hæreticos post mortem posse anathematizari per testes Sanctorum patrum.

lii. Concil. anno 532.

Fuit Constantinopolitanum quintum generale a 105. patribus sub Falice quarto, Bonifacio Secundo, Ioanne Secundo, Agapito primo, Siluerio, & Vigilio Pontificibus; sub Iustino imperatore contra Petrum, Antimum, Seuerum, & Ibam hæreticos, Petrus Archiepiscopus Antiochenus assererat in Trifagio hymno addendam esse Crucem, idest Trinitatem esse crucifixam; vt diceretur Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui crucifixus est pro nobis, vbi necesse erat, aut confundere personas Trinitatis. aut negare duas naturas in Christo; contra quos plures Episcopi orientales plura scripserunt, quæ habentur in tom. 2. Concil. fol. 6. & infra, secundum impressionem sanctorum Con.

liii. Concil. anno 534.

Fuit Aurelianense secundum Prouinciale ex vrbe aurelia, ex preceptiōe Francorum Regum; vt ibi patres de obseruatione legis catholice tractarent, & quid de nouis dogmatibus sentirent, & conscriberant; quid obseruandum in posterum, cum viginti quique canonibus, de Episcopis Cummetropolitanis, vt concil. Prouinciale congregent.

liv. Concil. anno 545.

Fuit Aurelianense tertium Prouinciale tempore childeberti Regis Francorum sub Virgilio Papa, & Iustiniano Imperatore per canones 26. dicentes ne in sacris constituti misceant se ad vxores accipiendas. De electione Metropolitanorum contra Bonosacum hæreticum: de rebaptizatione.

lv. Concil. anno 550.

Fuit Auernense Prouinciale sub Virgilio Papa, & Iustiniano Imperatore, addendo quædam noua, & repetendo aliqua supradicta ad emendationem vite, ad serenitatem regale, ad animarum remedium.

lvj. Concil. anno 556.

Fuit Aurelianense quartum Prouinciale sub Pelagio primo Papa, & Iustiniano Imperatore, & Childeberto Rege Francorum, determinando prius sancita inuiolanda esse, de Quadragesima, & festiuitate Paschali plura dicendo.

lvij. Concil. anno 552.

Fuit Turonense secundum Prouinciale pro pace, & instructione Ecclesie sub Pelagio primo Papa, & Iustiniano imp. per viginti canones determinando, vt laici in Ecclesia clericis non misceantur: vt litis iacula finiant, & vota pacis acquirant dicente Domino in Ioanne cap. 14. pacem meam do vobis.

lviii. Concil. anno 567.

Fuit Parisiense primum pro vtilitate Ecclesie sub Pelagio primo Papa, & Iustiniano imp. vt nemo res Episcopi, & Ecclesie confiscare presumat, excommunicatum ab alijs non debere admitti.

lix. Concil. anno 568.

Fuit Aurelianense secundum, in quo inter cetera Eutichetis, & Nestorii dogmata iterum damnata sunt, & quotannis, & Concilium conuocaretur cautum, & per capita duodecim dicendo, vt nullus per causas leues suspendatur, sub Ioanne tertio Papa, & Iustino imp. concludit, &c.

lx. Concil. anno 584.

Fuit Hispalense primum sub Pelagio secundo Papa, & Mauritio Imperatore robur habens a Sede Romana, vt in præfatione habetur; de disponendis Ecclesie rebus cum subscriptionibus auctoritatis.

lxi. Con.

lxi. Concil. anno 587.

Fuit Toletanum tertium, in quo Arrij hæresis damnatur sub Riccardo Rege, pelagio secundo Papa, & Mauritio Imperator per canones 12. & in secundo dicitur, quod in Ecclesia Dominicis diebus Symbolum recitetur, &c.

lxii. Concil. anno 587.

Fuit Matifconense prouinciale primum sub pelagio secundo papa, & Mauritio imperator, ut in Monasteriis puellarum nullus ingrediatur non probate vite, de ieiunio aduentus, & cætera ordinans.

lxiii. Concil. anno 588.

Fuit Matifconense secundum prouinciale sub eisdem, de obseruantia diei dominicæ; de decimis per Canones 20. multa Ecclesiastica tractans.

lxiv. Concil. anno 616.

Fuit Artifiodarense prouinciale sub Theodoro, & Heraclito Imperatore contra litigas diabolicas, contra sortilegia, & superstitiones, de chrismate, & sanguine Christi de vino consecrando per quadraginta vnum canones.

lxv. Concil. anno 623.

Fuit Hispalense secundum prouinciale sub Honorio papa, & Heraclito imperatore de præscriptione, de Bigamia, de ingratitude, & de duabus in Christo naturis.

lxvi. Concil. anno 636.

Fuit Toletanum quartum ab omnibus Hispaniæ, & Galitiæ Episcopis sub eisdem doctibus formulam conciliorum celebrandorum, de oratione, & confessione fidei, de passione Christi. Quando cauitandum alleluia, & hymnis, &c.

lxvii. Concil. anno 640.

Fuit Toletanum quintum prouinciale à viginti Episcopis celebratum, tempore Regis Gothorū Suuinthilz sub filio Heraclij Imperatoris, & Theodoro Papa de Lytanijs, quado sine discordia, cum Episcopis, & eorū Vicarijs.

lxviii. Concil. anno 642.

Fuit Toletanum sextum Prouinciale in Ecclesia Leucadiæ Martyris à quinquaginta Episcopis Hispaniæ, & Galitiæ sub Theodoro Papa, & Heraclio ne Imperator. Præsidente Eugenio Episcopo Toletano. De humanitate Christi assumpta, & subdit Regem Suuinthillan expellere eos iussit, cum quinquaginta duobus Episcopis.

lxix. Concil. anno 644.

Fuit Braccarense primum Tulge Gothorum Regis temporibus ab Episcopis Galitiæ sub Theodoro, & Constante Imperator. In quo Concil. primo testatur exemplar fidei cum capitulis, quæ ab Episcopo Variato-

nense, Lusitano, & Betico contra hæresim Priscillianam per Canones 39.

lxx. Concil. anno 646.

Fuit Braccarense secundum Prouinciale tractans ea, quæ ad Ecclesiasticam disciplinam pertinent; De forma visitationis Ecclesiæ ab Episcopis, quæ possunt, & non possint accipere. De consecr. Ecclesiæ sub Theodoro Papa, & Constant. Imperator. filio Constantini tertij.

lxxi. Concil. anno 648.

Fuit Toletanum septimum à triginta octo Episcopis celebratum, sub Martino Pap. primo, & Constante Imp. De euentu infirmitatum in clerico ministrante. De exequijs, & familia.

lxxii. Concil. anno 650.

Fuit Lateranense primum Romæ celebratum à 105 Episcopis contra Sergium, Pyrrhum, & Paulum Patriarchas Constantinopolitanos Cyrum Alexandrinum, & Theodorum, contra immaculatam fidem multas dicentes, cum subscriptionibus Martini Papæ, & doctorum Episcoporum.

lxxiii. Concil. anno 653.

Fuit Toletanum octauum à quinquaginta quinque Episcopis celebratum. De incauto iuramento non faciundo. De castitate Episcoporum. De frangentibus ieiunium, & similibus, sub Martino Papa, & Constante imp.

lxxiv. Concil. anno 653.

Fuit Toletanum nouum Prouinciale à sexdecim Episcopis sub supraddictis imp. & pap. iubentibus, quod à correctione prælatorum, est inchoanda synodus, & ab eisdem danda, est tertia pars Ecclesiæ, cætera, de filiis clericorum, &c.

lxxv. Concil. anno 654.

Fuit Toletanum sub eisdem decimum de celebritate annunciationis dominicæ de professione, & habitu viduæ professæ, &c.

lxxvi. Concil. anno 655.

Fuit Cabillonense Prouinciale in Gallis sub Eugenio primo Papa, & Constantino imp. per decem, & nouem canones repetentes, quæ in Concilio Niceno: & quod canonum statuta ab omnibus intemerata seruentur. De poenitentia à confessore danda; Ne turpia in Ecclesia cantentur, &c.

lxxvii. Concil. anno 668.

Fuit Toletanum vndecimum sub Vitaliano Papa, & Constante imper. De processione Spiritus sancti, de Trinitate, de Incarnatione, de Resurrectione, & quod Episcopus debeat prædicare.

lxxviii. Concil. anno 669.

Fuit Braccarense Prouinciale tertium, sub eisdem, de pane, & vino exclusis opinionibus

bus ſchismaticis aqua permiſſio nat ſacri-
cium in Miſſa, & in nouis ſalibus. De reliquis
quo modo geſtandis.

lxxxix. Concil. anno 670.

Fuit Conſtantinopolitanum ſextum gene-
rale, & Oecumenicum iterum aduerſus Ser-
gium, & ceteros, vt ſupra dicentes vnā vo-
luntatem, vñam operationem in diſpenſatio-
ne incarnat ionis præſidente Conſtantinopo-
litano imp. & legatis miſſis ab Agatone Papa
ſub eodem Conſtantino quarto, per actiones
decem, & octo.

lxxx. Concil. anno 683.

Fuit Toletanum duodecimum ſub Leone
ſecundo papa, & Conſtantino quarto imper-
rat. & vt ait Caranza etiam ſub Agatone de
pœnitentia, de auctoritate conceſſa Epifcopo
Toletano, & de pertinentibus ad Regem
communicantem cum Eccleſia.

lxxxi. Concil. anno 690.

Fuit Toletanum tertium decimum ſub Ser-
gio papa, & Iuſtiniano ſecundo imper. vbi
quædam particularia, & quædam communia
ſupradicta tanguntur.

lxxxij. Concil. anno 742.

Fuit Synodus mandato Apoſtolico à S. Bo-
niſacio, & Epifcopo Francorū habita ſub Za-
charia pap. & Carolo Magno Duce. Quæ ſine
prohibita Eccleſiaſticis, & c. & quod ad Epi-
ſcopos pertinet eicere ſpurcicias gentilitatis.

lxxxij. Concil. anno 781.

Fuit Nicenum ſecundum, quod græci ge-
nerale appellant. In quo imaginum expreſ-
ſiones adorandas, & amplectendas relatione
decretum eſt; & ſanctorum reliquias vene-
randas ſub Adriano Papa, & Conſtantino ſex-
to imperatore.

lxxxiv. Concil. anno 813.

Fuit Maguntiacum ad inſtaurandam Ec-
cleſiam collapſam, ſedentes in prima Turma
Epifcopi cum quibuſdam Notarijs legentes,
actraentes Euangelium, & Epiftoſas, adus
Apoſtolorum; Canones, & opuscula Sancto-
rum Patrum, & paſtorales librum diuinum
Gregorij per canones 57.

lxxxv. Concil. anno 815.

Fuit Vormatiënſe prouinciale, ſub Leone
tertio papa, & Carolo Magno imper. & pro-
nunciata profeſſione fidei, per cauſam leuē
non eſſe excommunicandum aliquem, de
profeſſione Monachorum; quod miniſtri Dei
ſint ſobrii, & menſa Epifcoparis parca.

lxxxvi. Concil. anno 816.

Fuit Rhemenſe prouinciale ſub Carolo
Magno, & Leone tertio papa multa ad ho-
neſtatem clericorum pertinentia, & quædam
Sacramenta ſupradicta tangit.

lxxxvij. Concil. anno 870.

Fuit Conſtantinopolitanum octauum vni-
uerſale factum potiſſimum propter depofi-
tionem Ignatii Patriarchæ Conſtantinopoli-
ni, quæ quidam Epifcopi ab Eccleſia, cui iure
præſidebat tyrannicè proiecerant, & Photi-
num ex foro ſecularis militiæ ſubito conſu-
ratum eidem Eccleſiæ contra ſacros canones
præſecerunt ſub Adriano ſecundo papa, &
Baſilio imp. Conſtantinopolitano.

lxxxix. Concil. anno 888.

Fuit Triburiënſe prouinciale à viginti duo-
bus Epifcopis Gerinanorum, ad reformatio-
nem morum, & ſtatus non ſolum clericorum,
ſed etiam laicorum.

lxxxix. Concil. anno 1215.

Fuit Lateranenſe ſecundum generale ſub
Innocentio tertio pap. & Philippo imp. cui
interfuerunt Hieroſolymitanus, & Conſtan-
tinopolitanus Patriarchæ Metropolitani, 70.
Epifcopi 400. Abbates, 12. Priores Conuen-
tuales, 80. Græci, & Romani Imper. Legati,
Oratores Regum Hiſpaniæ, Galliæ, Angliæ:
ſub quo, Papa Romanus moritur Peruiſijs Pô-
tificatus ſui anno 18. menſe ſeptimo die 26.
cuius Pontificis virtutem, & doctrinam ſum-
mopere inuit Beati Dominici, & Beati Fran-
ciſci ſanctitas; à quibus Prædicatorum, & Mi-
norum ordo tunc ortum habuit, Damnaſ li-
bellum contra Magiſtrum Petrum Lombardum,
excommunicans hæreticos omnes, &
ſine licentia prædicantes, & quod ſemel in
anno omnes conſiteri teneantur per capi-
ta. 69.

xc. Concil. anno 1313.

Fuit Viennënſe Generale probans conſti-
tutiones, quæ in volumine Clementinarum
ſeruntur, ſub Clemente quinto, & Alberto
imper. vbi determinarunt Feſtum Corporis
Chriſti celebrari feria quinta poſt octauam
Pentecoſtes, concedendo Indulgentias exi-
ſtentibus in Officio, & horis diuinis etiam
octauæ, & quod anima rationalis ſit forma
per ſe corporis humani, & eſſentialiter, dam-
nando errores Begardorum, & Beguinarij.

xc. Concil. anno 1415.

Fuit Conſtantiënſe ſub Ioanne vigefimo
tertio papa, & Sigifmundo imperatore inchoa-
tum tempore ſchismaticis tribus pontificibus
exiſtentibus Ioanne vigefimo tertio, Benedi-
cto tertio decimo, & Gregorio 12. pronun-
ciando ſententiam damnationis Ioannis Vigi-
lef cum ſuis 45. articulis per ſeſſiones 45.

xcij. Concil. anno 1431.

Fuit Baſiliënſe inchoatum prius Senis,
translatū deinde Baſileam ſub Martino quin-
topapa, & Sigifmundo imperatore, & notan-
dum,

dum, quod ait Bar. holomzus Archiepiscopus Toletanus hic, quod quæ in Constantiensi, & Basiliensi dicuntur non habent aliquid auctoritatis, nisi quod in Bulla Martini Quinti, & Nicolai Quinzi Pontificibus.

xciii. Concil. anno 1432.

Fuit Florentinum inchoatum Ferrariæ, & propter pestem in Florentiam translatum; præsentem Imperatorem Græcorum, & Patriarcham Constantinopolitanum, cum alijs Pontificibus, Abbatibus, Monachis, & Cruce signatis, per 25. sess. lex habitas prius Ferrariæ, de processione Spiritus sancti à filio. De igne Purgatorii, de primatu Papæ. De Sacramentis ibi disputatum est sub Eugenio Quarto, & Sigismundo Imperatore.

xciiii. Concil. anno 1513.

Fuit Lateranense Tertium Generale sub Iulio Secundo, & Leone Decimo Pontificibus, & Maximiliano Imperatore, pro reformatione Ecclesiæ, & pace inter Principes Christianos componenda, iubendo etiam lektoribus philosophiæ, & discipulis suis, ut veritatem fidei declarent, ut de creatione, de anima intellectiva, damnando Pisanum conciliabulum, legendo Bullas, Canones, & Sacram. Theologiam, de officio præceptorum, puerorum ut doceant præcepta diuina, & articulos fidei.

De Concilijs, quæ extra seriem reperiuntur attestata tantum.

Ab Archiepiscopo Toletano Concilium generale Viennense, & Lugdunense.

A Pannicicola in quadragesimali, C. Aquense.

A Gratiano 6. q. 2. cap. quod autem, Concilium Varense.

Cap. si tantum Alsense Concilium Hermerianum.

Fautinum.

Hipponense.

Genuense.

Mittense.

Misietense.

Vrbariense.

Compendiense.

Aliud, apud Sanctum Medardum habitum.

Aliud apud Beluacum de Con. dist. 4.

A Dominico Bannes in fine suæ seriei Concilium Simense partim sacrum, & partim sacilegum.

Ex Soerate in Historiatripartita, & Theodoro similiter.

Fuerunt facta ab Arianis alia decem, ut ait Atanasius in Epistola ad Aphros: & Sozomenus in cap. 3. lib. 5, quæ supradicta tanquam.

Concil. anno 1545.

Fuit Vltimum Tridentinum Generale, & Oeconomicum sub Paulo Tertio, Iulio Tertio, Marcello Secundo, Paulo Quarto, Pio Quarto, & Pio Quinto Pontificibus, sub Carolo Quinto, & Ferdinando Imp. ad extinguendas hereses Martini Lutheri, in Germania, contra Indulgentias Pontificis hæreticæ prædicantis, & scribentis; contra primatum Ecclesiæ Romanæ, contra coelibatum, & ceteros Ritus veteris Ecclesiæ, contra quem, & alios fuit assignatum Concilium primo Mantuam, deinde propter aliquas causas legitimas Vincentiæ, Tertio Tridentum, nec tunc quicquam factum est. Quarto rursus anno 1545. inchoatum est tertiodécimo die Decembris Legatis Apostolicæ Sedis præsidentibus, cum tot Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Generalibus, Theologis, & Legistis, Oratoribus, à Regibus Christianis, & principibus, etiā missis, ut patent in ipso.

Quod Tridentinum diuiditur per viginti quinque sessiones, ideo quidam dicunt, quod Concilium dicitur à Consedeo in prima sess. decretum de inchoando Concilio, in secunda sess. decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio seruandis; in 3. de Symbolo fidei; in 4. decretum de Canonicis scripturis; in 5. decretum de peccato originali; in 6. decretum de iustificatione; in 7. de Sacramentis; in 8. decretum de translatione Concilij; in 9. Bononiæ celebrat. decretum de prorogatione sessionis; in 10. decretum similiter de prorogatione sessionis Bononiæ. 11. decretum de resumendo Concilio. in 12. decretum prorogationis sessionis, in 13. decretum de Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. in 14. doctrina de Sanctissimis Pœnitentiæ, & Extremæ Vocationis Sacramentis. 15. decretum prorogationis sessionis. in 16. de suspensione Concilij in 17. decretum de celebrando Concilio. in 18. decretum de librorum delectu, &c. in 19. decretum prorogationis sessionis. In 20. doctrina de communione sub vtraque specie, & parvulorum. in 21. doctrina de sacrificio Missæ in 23. vera, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, &c. in 24. doctrina de Sacramento Matrimonij, in 25. decretum de purgatorio.

In magis tomis nouis, & vltimis impressis Conciliorum, erga finem, habentur sex Concilia Mediolan. sub Diuo Carolo, aliud est Aquilense sub Clemente VIII. 1593. & Francisco Barbaro Patriarcha eiusdem Ciuitatis. De reformatione. De vitijs fugiendis, & virtutibus amplectendis. De vita, & honestate.

B

cleris

clericorum, vt adimpleant Concilia, Canones, &c. ordinantur.

Hæc de Concilijs generalibus, & prouincialibus: de Episcopalibus autem, seu localibus, quæ anno quolibet, vt ait Concilium Carthaginense cap. 2. faciendæ, & augendæ sunt, nihil dicimus; & d. S. R. Ecclesiæ supponitur, Santisque suis quibus honor, gloria, labor quinque annorum ex 1604. Calatiz in die S. Stephani Confessoris Episcopi Calatini, vsq; ad 1611 in die S. Ferdinandi, etiam Episcopi Calatini, quorum auxilio Viridarium omnium scientiarum imprimere pollicemur, & Sacre Scripturæ paradisum, quem Deus nobis concedat.

Et quia canones fuerant ante Concilium Tridentinum, & etiam ante aliqua alia Concilia, ideo primo accomodantur Concilium Tridentinum, & alia ad Sacros Canones. Decretales, cum citationibus etiam constitutionum Summorum Pontificum Tridentini, & aliorum Conciliorum.

De forma Cone. faciendi vide in Tolet. 4.

applicatio Cone. Trid. ad 1. decretalium.

Liber primus de Summa Trinitate, & Fidei Catholica.

Citantur, seu applicantur primo huius titulo Decreta in sess. 3. & 4. de Symbolo Fidei, & de Canonicis Scripturis, ac de additione, & usu sacrorum librorum, & in sess. 5. de peccato originali, ac sess. 6. de iustificatione, & sess. 25. de Purgatorio Florent. è tanta, c. cogit sess. 25. c. cum dignitates s. promiss. 24. sess. Extant Bulla Pij IV. super forma iuramenti professionis Fidei, & à quibus, incip. Innotum, & in Sacrosancta, Tolet. &c.

De constitutionibus c. fienti publici expedit, sess. 25. Toletanum vltimum.

De rescriptis c. Quoniam ob malitiosam, sess. 25. c. dispensationes, & c. in commutationibus, sess. 22. c. & quoniam sess. 13. Lateranense.

De electione c. ad Cathedralium sess. 7. c. si in quibuslibet sess. 24. Toletanum c. Quicumq; post hac sess. 22. Extat constitutio Gregorij XIV. de forma faciendi processus super promouendis ad Cathedrales, incip. Onus Apostolici Viennense c. in electione, &c. Abbatissa, sess. 25. Extat Bulla Gregorij XIII. de Monialium præfatis non ultra triennium per Vniuersam Italiam eligendis, incip. Expositis, Concil. Venetum c. inferiora, sess. 7. c. cum dignitates, sess. 24. Constantiense c. expedit sess. 24. Ad cuius obseruantiam extat Bulla Pij V. incip. In conferendis Lateranense tertium.

De supplenda negligentia Prælatorum c.

23. c. Episcopi etiam c. quia illiterati sess. 27. eadem s. in Monasterijs; & c. 2. s. si quæ verò sess. 5. c. causæ omnes s. legiti. sess. 24. c. quicumq; in fine sess. 21. c. Capitulum Sede Vacante, ver. negligens sess. 24. Monasteria ver. quod si in his c. hæc omnia ver. & quia sess. 25. de regular. Remense s. Regularis sess. 25. de regular. super cuius decreti executione extat constitutio Clem. VIII. incip. suscepti muneris.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum De Sacramento Ordinis vide in sess. 23. & permutationum c. ordinationes sess. 23. ferè per totam, c. cum honestius, c. & quoniam sess. 14. c. facultates de promouendo, c. facultates de nõ promouendo, c. ad maiores sess. 7. c. Ecclesijs sess. 23. & Conc. Toletan. 15. c. Nulli Episcopo sess. 9. & fertur Sacram Congregatione declarasse, quod Episcopus alienus volens cõferre ordines in loco exempto, non solum requiritur licentia Superioris loci exempti, sed etiam illius Episcopi intra cuius fines locus exemptus est constitutus, c. cum non decet sess. 21. Extensio huius decreti loquentis de clericis secularibus ad clericos regulares non professos, vt non promouantur ad sacros, nisi seruata forma huius decreti, fuit facta à Pio V. per eius constitutionem incip. Romanus Pontifex Concil. Bracharense c. non liceat sess. 8. & con. Remense c. Abbatibus sess. 23. con. Lateranense.

De scrutinio in ordine faciendo c. Sancta Synodus, &c. cum nullus cum alijs sess. 23. Quorum requisita plura enumerantur in Bulla Sixti V. contra clericos male promotos.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum c. quicumq; sess. 22. c. nullus prima tonsura, & c. nullus in posterum, cum alijs sess. 23. c. expedit sess. 24. c. cum plerq; sess. 21. de regul & Florent.

De sacra Vnctione c. si quis dixerit confirmationem cum seq. sess. 7. c. Visum est, c. instituta, c. Res porro, &c. iam verò sess. 14. & Lateranense.

De filijs Presbyterorum c. vt paternæ, sess. 25. & Conc. Toletanum 9.

De peregrinis c. cum nullus s. nullus præterea sess. 23. c. Quanta s. deinde sess. 22. & Cõcil. Lateran.

De officio, & potestate Iudicis delegati c. insuper cum nonnulli sess. 14. & adde ad c. 1. & fin. cod. tit. in 6. & con. Antiodorero.

De officio ordinarij c. 1. ver. & ne sub specie c. quia verò, sess. 5. c. prædicationis sess. 24. c. Ecclesiarum prælati c. capitula cathedralium sess. 6. c. 1. in princ. sess. 13. de ref. c. omnes Ecclesiarum prælati sess. 14. c. vt sanctorum sess.

c. Episcopi etiam tamquam c. administratores
fess. 22. c. cum ex notariorum c. Statuit sancta
Synodus fess. 25. c. Ordinarij c. Vniones c. Be-
neficia c. locorum ordinarij fess. 7. c. quæcunq;
in diocesi fess. 21. c. quæ alias c. Episcopi, vt
apertius cap. prouincialia, & toleta 5. 7. & 8. 24.
fess. c. patriarchæ, c. liceat Episcopis, c. vt fide-
lis, c. Apostolus fess. 24. c. in Monasterijs, cap.
Monasteria sanctimonialium fess. 25. cap. Epi-
scopus quoscunq; fess. 14. Conc. Flor. & Tol.

De maiestate, & obedientia, c. non potest
Sancta Synodus, c. statuit Sancta Synodus, c.
1. §. Episcopis, & c. postremo, fess. 25. & Con-
stantino c. controuersias, ead. fess. 25. Ex-
tat constitutio Gregorij XIII. circa præcedē-
tiam Fratrum Mendicantium, & Confrater-
nitatum laicorum in processionibus, incip.
Exposcit, & Con. Florent.

De pactis, c. nulla quoq; renunciatio fess.
25. de regular. & congruit huic tit. propter, c.
quamuis pactum eod. tit. in 6.

*Applicatio Concilij Tridentini ad lib. 2. decre-
taliū.*

DE foro competenti, c. causæ Episcoporu,
c. quoniam verò fess. 13. cap. non liceat,
vers. & sic ordinati fess. 7. c. nullus prima con-
fess. 23. Concil. Nicenum, c. causæ crimi-
nales, c. causæ omnes fess. 24. c. præterea, quia
nonnulli fess. 14.

De ferijs, c. ab Aduento fess. 24. c. mandat
vers. & Sanctorum celebrationes, & c. insuper
fess. 25. & Concil. Lateranen. c. censuræ §. dies,
ead. fess. 25. incip. cum primum, Extat Pij V.
Bulla de obseruatione festorum, decretum
Sacre Congregationis.

De testibus, c. testes fess. 13. & Concil. Vien-
nense.

De appellationibus, c. eadem §. in causis,
c. a sententia, & c. reus ab Episcopo fess. 13. c.
legati fess. 22. c. Episcopi, sit apertius §. nec in-
his fess. 24. c. quam turpe ver. nec fess. 25. c. ex-
pedit, ver. nec prædictorum fess. 24. cap. causæ
omnes fess. 24. & Conc. Lateranense.

*Applicatio Concilij Tridentini ad lib. 3. de-
cretaliū.*

DE vita, & honestate Clericorum, c. sacro-
sancta, §. Episcopos fess. 2. c. cum proprie
Episcoporum fess. 14. c. optandum fess. 25. c.
cum dignitates §. vestitu fess. 24. cap. nihil est
fess. 22. c. quia verò, & si habitu fess. 14. Extat
Sixti V. constitutio contra non incedentes in
habitu incip. Cum sacrosanctam, & Concilium
Toleranum, & Florentinum.

De cohabitatione Clericorum, & mulieru,
c. quam turpe fess. 25. & Conc. Florent.

De Clericis coniugatis, c. nullus prima §.
in Clericis, & c. vt Sanctorum, in fine, fess. 23.
& Lateranen.

De Clericis non residentibus, c. eadem sa-
crosancta, c. Episcopis inferiores fess. 6. c. infe-
riora, c. cum beneficia fess. 21. c. cum præce-
pto fess. 23. c. Episcopi etiam fess. 22. c. cum
dignitates §. præterea, & §. distributiones fess.
24. & Toleta 4.

De præbendis, & dignitatibus c. nemo, c.
inferiora, c. quicunq; c. Ordinarij fess. 7. c. ratio
postulat c. statuit el 2. fess. 25. c. & quia iure, c.
regularia fess. 14. c. cum pleraq; fess. 24. c. cum
Ecclesiasticus fess. 24. Faciunt etiam decreta
de vnione loquentia in c. vniones fess. 7. c. &
quia fess. 14. c. vt etiam fess. 21. c. quoniam ple-
raq; fess. 24. & c. sicuti §. insuper fess. 25. Late-
ranense 1. & secundo.

De Clerico ægrotante, c. cum in beneficijs,
§. in coadiutorijs fess. 25. & Florentinum.

De institutionibus, c. præsentati fess. 7. cap.
concedit §. in prædictis fess. 25. de regular. fa-
cit tex. in cap. auctoritate eo. titul. & Concil.
Costan.

De concessione præbendæ, & Ecclesiæ nō
vacantis, c. decernit sancta Synodus manda-
ta de providendo fess. 24. c. cum in beneficijs
fess. 25. & Con. Florent.

Ne Sede vacante aliquid innouetur, c. non
liceat fess. 7. c. Abbatibus §. poenam fess. 23. c.
Capitulum Sede vacante fess. 24. & Con. La-
teranen.

De his, quæ sunt à Prælati sine consensu
Capituli, c. statuit el 1. fess. 25.

Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutio-
ne conferantur, c. quoniam pleraq; §. ad hæc
in posterum fess. 24. & Con. Aurasicanum.

De rebus Ecclesiæ alienandis, vel non cap.
magnam fess. 25. contra verò vsurpatores, c. si
quem clericorum fess. 22. multa Con.

De testamentis, et vltimis voluntatibus,
c. Episcopi etiam fess. 22. concordat, c. tua
eod. tit. et aequiliente.

De sepulturis, c. decernit sancta Synodus
fess. 35. et addit. ad clement. dudum de sepult.
et ad c. de quarta de præscript. et Con. Cartag.

De Parochijs, et alienis Parochianis, cap.
quoniam plerq; §. in Parochialibus, et §. in
his quoq; fess. 24. c. Episcopi etiam fess. 21. c.
quanta §. moneant fess. 22. c. prædicationis, §.
moneatq; fess. 24. et Con. Lateranen.

De decimis c. non sunt ferendi fess. 25. Con.
Tol.

De regularibus, et transeuntibus ad Religio-
nem, c. quoniam cum sequentibus, fess. 25. de

regularibus, cap. quia verò regulares sess. 14. et Con. Florent.

De statu regularium congruunt huic titulo decreta d. Concilij sess. 25. de monialibus præcipuè loquentia, veluti c. Bonifacij viij. c. Abbatissa, c. Monasteria sanctimonialium, c. attendant, c. in quacumq; & c. libertati. Pro maiori obseruantia d. c. Bonifacij VIII. extant constitutiones Pij V. & Gregorij XIII. relatę in verbo Monasteria monialium, & Concil. Toleranum.

De statu Monachorum, & Canonicorum Regularium, c. nemini, & c. Monasteria omnia ceteraq; capita in d. sess. 25. de regularibus.

De Religiosis domibus, vt Episcopo sine iurisdictione, c. curent sess. 7. c. admonet sess. 25. & Concilium Viennense.

De iure patronatus, c. nemo, & c. non liceat sess. 14. c. Patriarchę, s. patroni sess. 24. cap. si quem clericorum, vers. quod si sess. 12. c. expedit vers. porro, & vers. si verò sess. 24. c. sicuti iura sess. 25. & Con. Toleranum.

De censibus, exactionibus, & procuratoribus, c. Patriarchę s. interimq; sess. 24. & Concil. Florent.

De Celebratione Missarum, Sacramento Eucharistię, & diuinis Officijs, vide in sess. 13. 21. & 22. c. quanta sess. 22. cap. sacrosancta vers. Episcopos sess. 2. cap. qui pie s. curet sess. 23. c. cum dignitates s. omnes verò sess. 24. c. cōtingit s. p. sess. 25. c. attendant s. quod verò sess. 25. de regul.

De baptismo, & eius effectu. Vide in sess. 7. Lateranense, & Florentinum, & multa alia Concilia.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum, c. mandat sancta Synodus sess. 25. c. vt fides s. fin. sess. 5. Extat Pij V. constitutio. Ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriosę Dei Genitricis Marię fol. 174 incip. Super specula.

De obseruatione ieiuniorum, cap. insuper hortatur sess. 25. Romanum.

De Ecclesijs ædificandis, vel reparandis, c. cum illud quoq; c. Episcopi etiam sess. 21. c. concedit in fine sess. 25. Extat constitutio Clement. VIII. præscriptionis normę dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in posterum Regularia monasteria, incip. Quoniam, fol. 590.

De immunitate Ecclesiarum, c. quanta s. ab Ecclesijs sess. 22. c. cupiens sess. 25.

Ne Clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant. Congruunt huic titulo citata supra in tit. de vita, & honest. cler.

Applicatio Concilij Tridentini ad 4. lib. decretalium.

DE Sponsalibus, & matrimonijs. Vide sess. 24. de Sacramento matrimonij. Florentinum, c. multi sunt, qui vagantur, c. ita plerunq; sess. 24. c. iustitię publicę honestatis, d. sess. 24. de ref. matrim. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol. 284.

De Claudeflina desponsatione, c. tamen sess. 24. Florenti, & Tolet.

De Cognatione spiritali, c. docet experientia sess. 24. Extat Pij V. declaratio incip. cum illius vicem fol. 283.

De Consanguinitate, & affinitate, c. si quis intra gradus sess. 24. & adde ad clem. vii. cod. tit. Tolet. C. præterea sancta Synodus eadem sessione. Extat declaratio Pij V. incip. Ad Romanum fol. 285. & congruit etiam tit. de eo, qui cognouit consanguineam vxoris suę, vel sponsę.

De matrimonio contracto contra interdictum Ecclesię c. tamen s. qui aliter sess. 24. Florentinum Lateranense.

Applicatio Conc. Trid. ad 5. lib. decretalium.

DE Simonia, c. quoniam sess. 21. c. expedit s. caueantq; sess. 24. c. in pluribus Ecclesijs sess. 24. Ad corroborationem huius decreti extat Pij V. Bulla reuocatoria privilegiorum & consuetudinum Ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouisione seu admissione ad possessionem beneficiorum, incip. Durum nimis, fol. 484.

Ne Prelati vices suas, vel Ecclesias sub annuo censu cōcedant, c. magnum s. non liceat sess. 23.

De Magistris, c. eadem sacrosancta sess. 5. c. cum adolescentium ætas sess. 23. c. prædicationis s. iisdem etiam sess. 24.

De Homicidio, c. cum etiam qui per industriam sess. 14. Romanum, Aquisense.

De pugnantibus in duello, cap. detestabilis sess. 25. Ampliatur hoc decretum per constitutionem Gregorij XIII. incip. Ad collendū, & alteram Clementis VIII. incip. Illius vices fol. 228.

De Adulterijs, c. graue peccatum sess. 24. de ref. matrim. vbi etiam de concubinarijs.]

De Raptoribus c. decernit sancta Synodus sess. 24. de ref. matrim. Parisiense.

De Clerico venatore, c. cum dignitates, s. vestitu sess. 24. Tarragonense.

De Clerico per saltum promotus, c. qui pie s. fin. sess. 23. Lateranense.

De eo, qui furtiuè Ordines suscepit, c. Ordina-

ditiones, si quod si quis sess. 23. Florentinū. De Privilegiis c. in exemptorum causis sess. 7. c. Ecclesiarum Prælati sess. 6. c. insuper, & c. præterea quia sess. 14. c. quoniam privilegia sess. 24. Ad corroborationem huius decreti extat Gregorii XIII. constitutio incip. Circumspecta fol. 402.

De Pœnis, c. cum verò tam graua sess. 13. c. insuper §. post hæc sess. 4. Concil. Constant. Roman.

De pœnitentiis, & remissionibus. Congruè huic titulo de sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento sess. 14. c. cū Catholica sess. 25. c. Apostolus monet, & c. liceat Episcopis sess. 24. c. Quamuis Presbyteri sess. 23. Extat declaratio Pii V. super approbatione Regularium ad audiendas Cōfessiones secularium, incip. Romani Pontificis, fol. 175. c. quia verò sess. 5. in fine, c. cum multa sess. 21. c. cum potestas sess. 25. Extat Pii V. constitutio reuocatoria indulgentiarum pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigendæ, & quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continet, incip. Et si Dominici, fol. 969. in Bullario. Et pertinet ad Ordinarium loci præscribere formam colligendi eleemōsynas, & alia oblata Christianæ charitatis subsidia, remotis tamen mensis, peiuiibus, & capsis per Constitutionē Clemen. VIII. incip. Quæcūq; fol. 612. & vide Concilium Prouinciale Mediolanen. V. in. de indulgentiis, vbi prouisum est, ne indulgentiarum liberæ inscriptiones earum nomine exarant, eo loco vbi capsa ad eleemōsynā colligendam apparatus est, etiam extra Ecclesiam proponantur, assignaturæ, sed vel in Altari maiori, vel in alio vbi indulgentiæ causa statio, oratione constituta est, & c. Si verò aliquando Episcopi concessu capsa in quam eleemōsyna Fidelium coniiciatur, palam ponitur; intus in Ecclesia loco longè ab Altari, vbi indulgentiæ statio agitur, decore colloceatur, & c.

De sententiâ excommunicationis, c. quamuis excommunicationis gladius sess. 25. de ref. Ad cuius declarationem vide Pii V. ordinationem fol. 241. c. censuræ, cap. anathemati sess. 25. de regular. c. si quem Clericorum sess. 22. c. ita plerūq; sess. 24.

De verborum significatione, c. cupiens sess. 24. c. tanta §. quod si in his, sess. 25. Circa declarationem Conc. Trid. extat Pulla Pii IV. incip. Benedixit Deus fol. 182. Pii V. Sixti V. Greg. XIII. Clement. VIII. Pauli V. Urbani VIII. vide eos in sequentibus aphorismis bullarum pro aliis materiis non tam practicabilibus Clementinarum festi, & extrauagantiū vide in nostris margaritis, & iacintis Concilii Tridentini.

*Decretorum, & Canonum Concilij Triden-
ni, Concordantia & applicatio secunda
per singulas sessiones continuas.*

IN Sessione secunda, sub Decreto de modo viuendi, & aliis in Concilio seruandis, vers. In sententiis vero dicendis iuxta Toletani Cōcilij statutum, habetur c. in loco 5. q. 4. ibi. In loco benedictionis confidentes Domini Sacerdotes, nullus debet aut indiscretis vocibus perstreperere, aut quibuscumque tumultibus perturbare. Nullus etiam fabulis vanis, vel risibus agi, & (quod est deterius) obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere. Si quis enim (ut Apostolus ait) putat se religiosum esse non refrenans linguam suam, sed seducens eorū suum, huius vana est religio. Cultum enim suum Iustitia perdit, quando silentia iudiciorum obstrepentium turba confundit, dicente Propheta: Erit cultus iustitiæ silentium. Debet ergo quidquid aut confidentiū consultationibus agitur, aut ab accusantium parte proponitur, sic mitissima relatione verborum proferri, ut nec contentiosis vocibus sensus audientium perturbent, nec iudicij vigorem tumultu eneruent; quicumque ergo in conuentu concilij hæc, quæ præmissa sunt violanda crediderit, & contra hæc interdicta, aut tumultu, aut contumelijs, vel risibus conciliū perturbauerit iuxta diuinę legis edictum quo præcipitur: Ejce derisorem, & exibat cum eorum iurgium, cum omni dedecore de confessione abstractus à communi cœtu secedat, & triumphorum excommunicationis sententiā ferat.

In Sessione tertia, sub Decreto de Symbolo fidei, vers. Patrum exempla in hoc secuta, habetur ad initia aliorum conciliorum sicut habetur c. 1. de Summ. Trin. & fide cathol. ibi. Firmiter credimus, & simpliciter confitemur, quod vnus solus est verus Deus, æternus, immensus, & incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotēs, & ineffabilis; Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, tres quidem personæ, sed vna essentia, substantia, seu natura simplex omnino, Pater à nullo, Filius à Patre solo, ac Spiritus Sanctus pariter ab utroque absque initio semper, ac sine fine, Pater generans; filius nascens, & Spiritus sanctus procedens consubstantiales, & coæquales, & coomnipotentes, & coeterni, vnum vniuersorum principium, creator omnium visibilium, & inuisibilium, spiritualium, & corporalium, qui sua omnipotentē virtute simul ab initio temporis vtramque de nihilo condidit creaturam spiritua lem, & corporalem, Angelicam videlicet, & mundanam; ac deinde humanam quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam: Diabolus enim

enim, & alij Demones à Deo quidem natura reati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Homo vero diaboli suggestionem peccauit. Hæc Sancta Trinitas secundum communem essentiam indiuidua, & secundum personales proprietates discreta: primo per Moysen, & Sanctos Prophetas, alioq; famulos suos iuxta ordinatissimam dispositionem temporum doctrinam humano generi tribuit salutarem, & tandem vnigenitus Dei filius Iesus Christus à tota Trinitate communiter incarnatus ex Maria semper Virgine Spiritus sancti cooperatione conceptus verus homo factus est: ex anima rationali, & humana carne compositus, vna in duabus naturis persona, viam vite manifestus demonstrauit. Qui cum secundum Diuinitatem sit immortalis, & impassibilis, idē ipse secundum humanitatem factus est mortalis, & passibilis. Qui etiam pro salute humani generis in ligno Crucis passus, & mortuus descendit ad inferos resurrexit à mortuis, & ascendit in Cælum: sed descendit in anima, & resurrexit in carne: ascenditq; pariter in vtroq; venturus in fine sæculi iudicaturus viuos, & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua tam reprobis, quam electis, qui omnes cum suis proprijs resurgent corporibus, quæ nunc gerunt, vt recipiant secundum opera sua, siue bona fuerint, siue mala: illi cum Diabolo penam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam. Vna vero est fidelium vniuersalis Ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur. In qua idem ipse sacerdos est sacrificium Iesu Christi Cuius corpus, & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis, & vini veraciter continentur, transubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem potestate Diuina: vt ad perficiendum mysterium vnitatis accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc vtriq; sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos, qui rite fuerit ordinatus, secundum clauas Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis, eorumq; successoribus Iesus Christus. Sacramentum vero Baptismi (quod ad Dei inuocationem, & Indiuiduam Trinitatis, videlicet, Patris, & Filij, & Spiritus sancti consecratur in aqua) tam paruulis, quam adultis in forma Ecclesiæ à quocūq; rite collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem Baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potestatem semper poenitentiam reparari. Non solum autem Virgines, & continentes, verum etiam coniugati per rectam fidem, & operationem bonam placentes Deo, ad æternam merentur beatitudinem peruenire.

In sessione quarta sub Decreto de Cano-

niciis scripturis, vers. Orthodoxorum Patrum exempla secuta, habetur ad infrascriptos Canones ad Can. 84. Apostolorum ibi. Sint vobis omnibus clericis, & laicis libri venerandi, & sancti veteris quidem testamenti. Moysis quinque, &c. Et ad Concil. 3. Carthag. c. 47. ibi. Item placuit vt præter scripturas Canonicas nihil in Ecclesia legatur sub nomine Diuinorum scripturarum: Sunt autem canonicæ scripturæ, Genesis, &c. Et ad Innoc. I. Epist. 3. c. 7. ibi. Qui vero libri recipiantur in canone sanctarum scripturarum brevis annexus ostendit. Hæc sunt ergo, quæ desiderata moneri voce voluisti. Moysis libri quinque id est Genesis, &c.

In eadem sessione quarta sub decreto de editione, & vfu sacrorum librorum, vers. Et poenis à iure statutis puniantur, habetur ad penasiuris, quæ est in Concil. Later. sub Leone X. in sessione 1. ibi. Si qui autem contra præmissorum aliquod committere quidquid ausi fuerint, ultra poenas contra tales à iure statutas excommunicationis etiam sententiam, à qua non nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolui possint, eos incurrere volumus.

In eadem sessione quarta sub eodem decreto de editione, & vfu sacrorum librorum, vers. Sub pena anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouissimi Lateranensis apposta, habetur ista in sess. 10. Concil. Later. sub Leone X. ibi. Qui autem secus præsumperit, ultra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe sine spe remissionis solutionem, ac anni continui exercitij impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat, ac demum ingrauescente contumacia taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiue per omnia iuris remedia castigetur; quo alij eius exemplo similia minimè attentare præsumant.

In sessione quinta sub decreto de peccato originali in fine, habetur in cap. graue in extr. comm. de reliq. & ven. sanct. lib. 7. ibi. Graue nimis gerimus, & molestum, cum sinistra nobis de quibuslibet Ecclesiasticis personis referuntur; sed in eorum, qui ad euangelizandum Verbum Dei sunt deputati excessibus prædicando commissis, eo grauius prouocamur, quo illi periculosius remanent incorrupti. Cū facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusius, & damabilius imprimuntur errores. Sanè cum Sancta Romana Ecclesia de intemerata semperq; Virginis Mariæ conceptione publicè

sc-

festū solemniter celebret, & speciale, ac proprium super hoc officium ordinauerit.

In ead. sess. quinta sub decreto de reformatione c. 1. vers. Pontificum, & probatorum Conciliorum, habetur ad c. quia de magistris ibi: Quia nonnullis propter inopiam, & legēdi studium, & opportunitas proficiendi subtrahitur in Lateran. Concilio pia fuit constitutione prouisum, vt per vnamquamq; Cathedralē Ecclesiā magistro, qui eiusdem Ecclesię Clericos, aliosq; scholares pauperes, gratis instrueret aliquod competens beneficium pręberetur, quo, & docentis releuaretur necessitas, & via pateret discentibus ad doctrinam. Verum quoniam in multis Ecclesijs id minimē obseruatur: Nos prædictum roborantes statutum adiicimus, vt non solum in qualibet Cathedrali Ecclesia, sed etiam in alijs, quarum sufficere poterunt facultates, constituatur magister idoneus à Prelato cum capitulo, seu maiori, & seniori parte capituli eligendus, qui clericos Ecclesiarum ipsarum gratis in grammatica facultate, ac alios instruere possit. Sanē Metropolis Ecclesia, Theologum nihilominus habeat, qui sacerdotes, & alios in sacra pagina doceat, & in his præsertim informet, quæ ad curam animarum spectare noscuntur. Assignetur autem cuilibet magistrorum à capitulo vnius præbendę prouentus, & pro theologo à Metropolitano tantundem, non quod propter hoc efficiatur Canonici, sed tandiū redditus ipsos percipiat, quandiū steterit in docendo; quod si forte de duobus Ecclesia Metropolis grauetur, Theologo iuxta modum prædictum ipsa, prouideat: Grammatico vero in alia Ecclesia suę Ciuitatis, siue diocesis, quæ sufficere valeat, faciat prouideri.

In eadem sessione quinta, sub eodē Decreto, de reformatione in eodē c. 1. vers. A iure cōmuni, habetur ad ius commune, quod est in c. fin. de Magistris ibi. Super specula, & infra volumus, & mandamus, vt statutum in Conc. generali, de magistris Theologis per singulas Metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur, statuentes vt quia super hoc propter raritatem magistrorum se possunt forsitan aliqui excusare, ab Ecclesiarum Prelatis, & capitulis, ad Theologicę professionis studium, aliqui docibiles declinentur: qui cum docti fuerunt in Dei Ecclesia velut splendor fulgeāt firmamenti, ex quibus postmodum copia possit haberi doctorum, qui velut stellę in perpetuas æternitates mansuri ad iusticiam, valeant plurimos erudire: quibus si proprii prouentus Ecclesiastici non sufficiunt prædicti necessario subministrent. Doctores vero

in Theologica facultate, dum in scholis docuerint, & studentes in ipsa, integre per annos quinq; percipiant de licentia Sedis Apostolicę prouentus præbendarum, & beneficiorum suorum, non obstante aliqua alia consuetudine, vel statuto, cum denario defraudari non debeant in vinea Domini operantes.

In eadem sessione quinta sub Decreto de reformatione c. 2. vers. iuxta formam generalis Concilij, habetur in cap. inter cetera de officio Iudicis ordinarij ibi. Inter cetera, quæ ad salutem spectant populi Christiani, pabulum verbi Dei permaximē sibi noscitur esse necessarium, quia sicut corpus materiali, sic anima spiritali cibo nutritur, eo quod non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei: Vnde cum sæpē contingat, quod Episcopi propter suas occupationes multiplices, vel in valetudines corporales, aut hostiles incursus, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientię, quod in eis reprobandum est omnino, nec de cetero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare verbum Dei populo, maximē per amplas dioceses, & effusas, generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctę prædicationis officium salubriter exequendum assumant potentes in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorū (cum per se ipsis nequiverint) solite visitantes eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipsi cum indigerint congrue necessaria subministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in Cathedralibus, quam in alijs conuentualibus Ecclesijs viros idoneos ordinari, & quos Episcopi possint coadiutores, & cooperatores habere non solum in prædicationis officio; verum etiam in audiendis confessionibus, & penitentijs iniungendis, ac ceteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc adimplere neglexerit, districte subiacet ultioni.

In eadem sessione quinta sub Decreto de reformatione in c. 2. vers. Secundum iuris dispositionem, habetur ad iuris dispositionem, quæ est in c. ad abolendam de hæreticis ibi. Ad abolendum, & infra. Vniuersos qui de sacramento Corporis, & Sanguinis Domini Nostri Iesu Christi, vel de Baptismate, seu de peccatorum confessione, matrimonio, vel reliquis Ecclesiasticis sacramentis aliter sentire, aut docere non metuant, quam Sacrosancta Romana Ecclesia prædicat, & obseruat, & generaliter quoscunq; eadem Sacrosancti Episcopi per dioceses suas cum consilio clericorum, vel clerici ipsi sede vacante,

cum cōsilio (si o-
porum hereticos i-
tui anathematis in-
nihilominus ordinatione
cunq; manifeste fuerit in
si clericus est, vel cuiuslibet religi-
bratione fuscatus, totius Ecclesiæ
prærogativa nuderetur, & sic omni officio, &
beneficio spoliatus Ecclesiastico secularis re-
linquatur arbitrio potestatis, animaduersio-
ne debita puniendus, nisi continuo post de-
prehensionem erroris ad fidei Catholicæ uni-
tatem sponte recurrere, & errorem suum ad
arbitrium Episcopi regionis illius publicè
conferat abiurare, & satisfactionem con-
gruam exhibere. Laicus autem nisi (prout di-
ctum est) abiurata hæresi, & satisfactione ex-
hibita confestim ad fidem confugerit ortho-
doxam, secularis iudicis arbitrio relinquatur,
debitam recepturus pro qualitate facinoris
ultionem, & infra. Qui verò inuenti fuerint so-
la suspitione notabiles, nisi ad arbitrium Epi-
scopi iuxta considerationem suspitionis qua-
litatemq; personæ, propriam innocentiam,
congrua purgatione monstrauerint, simili
sententiæ subiacebunt. Illos quoq; qui post
abiurationem præfati erroris, vel postquam se
(vt diximus) proprii Antistitis examinatione
purgauerint, deprehensi fuerint in abiuratam
hæresim recidisse, seculari iudicio sine ulla pe-
nitentia decernimus relinquendos, &
infra. Statuimus insuper, vt Comites, Baro-
nes, Rectores, & Consules Ciuitatum, & alio-
rum locorum iuxta commonitionem Epi-
scoporum, præfatis corporaliter iuramento
promittant, quod fideliter, & efficaciter, cum
ab eis fuerint requisiti, Ecclesiam contra hæ-
reticos, & eorum complices adiuuabunt bo-
na fide, iuxta officium, & posse suum. Si vero
id obseruare noluerint honore, quem obtinēt
spolientur, & ad alios nullatenus assumant;
eis nihilominus excommunicatione ligandis,
& terris ipsorum interdicto Ecclesiæ suppo-
nendis. Ciuitas autem, quæ his institutis du-
xerit resistendum: vel contra commonitionē
Episcopi punire neglexerit resistentes; aliarū
careat commercio Ciuitatum, & Episcopali
se nouerit dignitate priuandam, & infra. Si
qui vero fuerint qui à lege Diocæsanæ iurif-
dictionis exempti soli subiaceant Sedis Apo-
stol. potestati, nihilominus in his quæ sunt
contra hæreticos instituta, Episcoporum
subeant iudicium, & eis in hac parte tamquā
à Sede Apostol. delegatis (non obstantibus li-
bertatis suæ priuilegijs) obsequantur.

In sessione sexta sub Decreto de reforma-
tione in c. 1. vers. secundum Venerabiles Bea-

trum sanctiones, habetur ad c. nihil
ibi. Nihil est quod Ecclesiæ Dei
officiat, quam quod indigni assuman-
tati ad regimen animarum. Volentes
huius morbo necessariam adhibere me-
n, irrefragabili constitutione sancimus,
quatenus cum quisquam ad regimen anima-
rum fuerit electus is, ad quem pertinet ipsius
confirmatio, diligenter examinet, & electio-
nis processum, & personam electi, vt cum om-
nia rite concurrerint munus ei confirmatio-
nis impēdat. Quod si secus fuerit incaute præ-
sumptū, non solū deiciendus est indignè pro-
motus, verū et indignè promouens puniendus:
ipsū quoq; decernimus hac animaduersione
puniri, vt cūde ipsius cōstitit negligentia, ma-
ximè si hominē insufficiētis sciētiz, vel inho-
nestæ vitæ, vel ætatis illegitimæ approbaue-
rit: nō solum confirmādū primum successorē,
illius careat potestate, verū etiam (ne aliquo
casu poenam effugiat) à perceptione proprii
beneficii suspendatur, quousq; (si æquum fue-
rit) indulgentiam valeat promereri. Si verò
conuinctus fuerit in hoc per malitiam ex-
cessisse grauiori, subiaceat ultioni. Episcopi
quoq; tales ad sacros ordines, & Ecclesiasti-
cas dignitates promouere procurent, qui cō-
missum sibi officium dignè valeant adimple-
re, si & ipsi canonicam cupiunt effugere ultio-
nem. Ceterum qui ad Rom. pertinent imme-
diatè Pontificem; ad percipiendam sui con-
firmationem officij, eius se conspectui (si cō-
modè fieri potest) personaliter representent,
aut personas transmittant idoneas, per quas
diligens inquisitio super electionibus, & ele-
ctis possit haberi: vt sic demū per ipsius cir-
cumspectionem consilij sui plenitudinem of-
ficij assequantur, cum eis nihil obstitit de
canonicis institutis: ita q̄ interim valdè re-
moti, videlicet ultra Italiam constituti, si ele-
cti fuerint in concordia, dispensatiue propter
necessitates Ecclesiarum, & utilitates in spiri-
tualibus, & temporalibus administrant: sic ta-
men vt de rebus Ecclesiasticis nihil penitus
alienent. Munus verò benedictionis, seu con-
secrationis recipiant, sicut hactenus recipere
consueuerunt, & ad c. 2. 61. dist. ibi. In sacerdo-
tibus eligendis, vel ordinandis curam oportet
esse perspicuam. Irreprehensibiles esse con-
uenit, quos præesse necesse est corrigendis;
longa debet vitam suam probatione mon-
strare, cui gubernacula cōmittuntur Ecclesiæ.

In eadem sessione sexta sub eodem decre-
to in eodem capitul. 1. vers. antiquos Cano-
nes, habetur ad antiquos Canones videlicet
ad capit. 1. de cler. non resid. ibi. Non liceat
Episcopo de Ciuitate sua transire ad aliam.

Mag

Manifesta eſt enim cauſa, pro qua facere hoc attentat, cum nullus ſit inuentus Episcopuſ, qui ad minorem de maiori Ciuitate tranſiret.

In eadem ſeſſione ſeptima ſub eodem Decreto de reformatione cap. 2. habetur ad iuriſ diſpoſitionem, quæ eſt in cap. ex tua, de cler. non reſid. ibi. Ex tua deuotionis, & infra: In Eccleſijs eorum, qui ſe fraudulentè abſentat, nec ad illos valeat citatio peruenire, trina citationis edictum facias publicari; & ſi nec ſi curauerint obedire, & vltra ſex meſes ſuas deſeruerint Eccleſias, iuxta ſanctiones canonicas eis debent merito ſpoliari. Contra eos etiam procedatur, vt ipſos per ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententiam ad tuam obedientiam venire compellas. Quod ſic, nec ſic eorum malitia poterit emolliſ eos B. tit. Sanctæ Sufannæ Presbyter Cardin. Ap. ſed leg. à ſpiritualium adminiſtratione remoneat, & quibus præſunt Eccleſijs de perſonis idoneis faciat prouideri, ſed in eos degradationis ſententiam non promulget, vt cum eis miſericorditer (ſi expediat) faciliuſ agi poſſit.

In ſeſſione ſeptima ſub tertio decreto de reformatione, verſ. iuxta conſtitutionem, habetur in cap. cum in cunctis de electione in principio, ibi. Cum in cunctis ſacris ordinibus, & Eccleſiaſticis miniſterijs ſint ætatis maturitas, grauitas morum, & litterarum ſcientia inquirenda: multo fortius in Episcopis hoc oportet inquiri: qui ad curam aliorum poſitus, in ſe ipſo debet oſtendere qualiter alios in domo Dei oporteat conſeruari, et propter ne quid de quibuſdam pro neceſſitate temporis factum eſt, trahatur à poſteris in exemplum. Preſenti Decreto ſtatuiſ, vt nullus in Episcopum eligatur, niſi qui iam 30. annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio ſit natus qui etiam vita, & ſcientia commendabilis demonſtretur. Cum vero electuſ fuerit, & confirmationem electionis acceperit; ac Eccleſiaſticorum bonorum adminiſtrationem habuerit: decurſo tempore de conſecrandis Episcopis à canonibus definito, iſ ad quem ſpectant beneficia, quæ habebat de illis diſponendi, liberam habeat facultatē.

In eadem ſeſſione ſeptima ſub eodem Decreto de reformatione c. 2. verſ. contra Sacrorum Canonum inſtituta, habetur ad ſacros Canones, videlicet ad cap. vñio x. q. 3. in ſ. ſed & hoc ibi. Sed & hoc neceſſarium inſtituere duxim, vt plures Eccleſiæ vni nequaquam committantur presbytero; quia ſoluſ per totas Eccleſias, nec officium valet perſoluere, nec rebus earum neceſſariam curam impendere. Et ad cap. 1. xxi. q. 1. ibi. Clericuſ ab inſtanti tempore non connumeretur in duabus

Eccleſijs. Negotiationis enim hoc eſt. & turpiſ lucri proprium commodum, & ab Eccleſiæ conſuetudine penituſ alienum, audiuiſ enim ex ipſa Dominica voce; quod nemo poteſt duobuſ dominis ſeruire, aut enim vnum odio habebit, & alterum diligit, aut vnum ſubſtinebit, & alterum contemnet, vnuiquique enim, ſecundum Apoſtolicam vocem, in quo vocatuſ eſt in hoc debet manere, & in vna locari Eccleſia, & ad c. 2. eadem ſ. ibi. Clericuſ in duaruſ Eccleſijs Ciuitatuſ coſcribi nõ oportet.

In eadem ſeſſione ſeptima ſub eodem Decreto de reformatione c. 3. verſ. iuxta conſtitutionem, habetur cap. quia nonnulli de cleric. non reſid. ibi. Quia nonnulli modum auaritiæ non imponentes dignitateſ diuerſas Eccleſiaſticas, & plures Eccleſias Parrochiales contra ſacrorum canonum inſtituta nituntur accipere, vt cum vnum officium vix implere ſufficiant, ſtipendia ſibi vendicent plurimorum: ne id de cetero fiat diſtinctiuſ inhibemus. Cum igitur Eccleſia vel Eccleſiaſticum miniſterium committi debuerit, talis ad hoc perſona quæratuſ, quæ reſidere in loco, & curam ei uſ per ſe ipſam valeat exercere. Quod ſi aliter factum fuerit, & qui receperit, quod contra ſacros Canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi poteſtate priuetuſ.

In eodem loco, verſ. in generali Lugdunenſi Concilio habetur ad cap. licet Canon. de elect. 6. ibi. Licet Canon à ſelicis recordationis Alexandro Papa III. prædeceſſore noſtro edituſ inter cætera ſtatuerit, vt nulluſ regimē Eccleſiæ Parrochialiſ ſuſcipiat, niſi xxv. annuſ ætatis attingerit, ac ſcientia, & moribuſ commendandus exiſtat. Quod quæ talis ad regimen aſſumptuſ huiuſmodi, ſi monituſ non fuerit præfixo à canonibuſ tempore in Presbyterum ordinatuſ à regiminis ei uſdeſ amoueatur officio, & alij conſeratur. Quia tamen in obſeruatine canonis memorati ſe multi exhibent negligenteſ noſ periculoſam illorum negligentiaſ volēteſ iuriſ executione ſuppleri, præſenti Decreto ſtatuiſ: Vt nulluſ ad regimen Parrochialiſ Eccleſiæ aſſumatur niſi ſic idoneuſ moribuſ, ſcientia, & ætate. Decernēteſ Collationeſ de Parrochialiſ Eccleſijs, iſ qui non attingerint vigefimuſ quintuſ annum, de cetero faciendat viribuſ omnino carere. Iſ etiam qui ad huiuſmodi regimen aſſumetur, vt gregiſ ſibi crediti diligentiuſ curam gerere poſſit, in Parrochiali Eccleſia, cuiuſ rector extiterit, reſidere perſonaliter teneatur, & intra annuſ à ſibi commiſſi regiminiſ tempore numerandum, ſe ſciat ad ſacerdotiuſ promoueri. Quod ſi intra id tempuſ promotuſ non fuerit, Eccleſia ſibi commiſſa (nul-

la etiam præmissa monitione) sit præsentis constitutionis auctoritate priuatus. Super residentia verò (vt præmittitur) facienda, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

In eodem loco, vers. quæ incipit, habetur ad cap. graue nimis de præbibi. Graue nimis est, & absurdum quod quidam Ecclesiarum Prælati cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos: quibus nec morū honestas, nec litterarum sciētia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, nō iudicium rationis. Vnde quanta Ecclesijs damna proueniant, nemo sane mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi præcipimus, vt prætermisiss indignis idoneos assumant, qui Deo, & Ecclesijs velint, & valeant gratum impendere famularum; fiatq; de hoc in prouinciali concilio diligens inquisitio annuatim, ita vt qui post primam, & secundam, correctionem fuerit repperitus culpabilis à beneficijs conferendis per ipsum concilium suspendatur; instituta in eodem concilio persona prouida, & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficijs conferendis, & hoc ipsum circa capitula, quæ in his deliquerint obseruetur. Metropolitani verò delictum superioris iudicio relinquatur ex parte concilii nuntiandum. Vt autem hæc salubris promissio pleniorē consequatur effectum: huiusmodi suspensionis sententia, præter Rom. Pont. auctoritatem, aut proprii Patriarchæ minimè relaxetur: vt in hoc quoq; quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.

In eadem sessione septima sub Decreto de reformatione in c. 4. vers. Et præsertim constitutionis, habetur in cap. de multa de præbend. ibi. De multa prouidentia fuit in Concilio Lateranēsi prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales recipere contra sacrorum canonum instituta, alioquin recipiens, sic acceptum amitteret, & laiciendi potestate conferens priuaretur, quia vero propter præsumptiones, & quorundam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fractus prouenit, nos euidentius, & expressius occurrere cupientes, præsentī decreto statuimus: vt quicumq; receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus, & si fortè illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur, is quoq; ad quem prioris spectat donatio illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum, & si ultra sex menses conferre distulerit, non

solum ad alios secundum Lateranen. Concil. stat. eius collatio deuoluatur, verum etiam tantum de suis cogatur prouentibus in utilitatem Ecclesiæ, cuius est illud beneficium, assignare quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum: Adde, vt in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quæ maioribus sunt beneficijs honorandæ: cum ratio postulauerit per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In eadem sessione septima sub Decreto de reformatione in c. 5. vers. iuxta constitutionem, habetur in cap. ordinarij de officio ord. in 6. ibi. Ordinarii locorum subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarū cura imminet obtinentes, seu personatum, aut dignitatem, cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districte compellant dispensationes auctoritate quarum huiusmodi Ecclesias, personatus, seu dignitates canonicè tenere se asserunt intra tempus pro facti qualitate ipsorum ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quod si forè iusto impedimento cessante nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ, beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos ad quos eorum collatio pertinet libere personis idoneis conferantur. Ceterum si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat exhibens nequaquā in beneficijs huiusmodi, quæ canonicè obtinet molestetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesijs personatibus, seu dignitatibus negligatur, nec beneficia ipsa debitis obsequijs defraudentur: si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum. Cuius est extimare quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, dignitatibus, & alijs beneficijs curam habentibus animarum annexam: iidem ordinarij diligentiam illam obseruent, vt personatum, dignitatem, vel aliud beneficium similem curam habens animarum alicui plura similia obtinenti, non ante conferre præsumant, quam eis super obtentis dispensatio euidenter sufficiens ostendatur. Qua etiam ostensa, ita demum ad collationem procedi volumus, si appareat per eandem, quod is cui est collatio facienda huiusmodi personatum, dignitatem, vel beneficium retinere libere valeat cum obtentis: vel si ea, quæ

que sic obtinet libere, ac spontè resignet. Ali-
ter autem de personatibus, dignitatibus, &
beneficijs talibus facta collatio nullius peni-
tus sit momenti.

In eadem sessione septima sub eodem De-
creto de reformatione c. 8. vers. iuris reme-
dijs, habetur ad iuris remedia, quæ sunt c. de-
cerpimus x. q. 1. ibi. Decernimus, vt antiquæ
consuetudinis ordo seruetur, & annuis vici-
bus Diœceses ab Episcopo visitentur, & si qua
fortè basilica fuerit reperta destituta ordina-
tori eius reparari præcipiatur, sicut antiqua
constitutione nouimus esse statutum, & ad c.
Episcopum x. q. 1. ibi. Episcopum per cunctas
Diœceses, Parrochiasq; suas per singulos an-
nos ire oportet, vt exquirat quomodo vna-
quaq; basilica in reparatione sui indigeat.
Quod si ipse aut languore detentus, aut alijs
occupationibus implicatus adimplere nequi-
uent, Presbyteros probabiles, aut Diaconos
mittat, qui redditus Basilicarum, & repara-
tiones, & ministrantium vitam inquirent.

In eadem sessione septima sub eodem De-
creto de reformatione, c. 9. vers. à iure statu-
tum, habetur ad dispositionem iuris, quæ est
in cap. Quoniam 100. dist. ibi. Quoniam qui-
dem Metropolitanorum fidem suam secun-
dam priscam consuetudinē Sanctæ Sedi Apo-
stolicæ exponere detrectantes vsum pallij,
neq; expetunt, neq; percipiunt, ac per hoc
Episcoporum consecratio viduatis Ecclesijs
non sine periculo protelatur. Placuit vt quisq;
Metropolitanus vltra tres menses consecra-
tionis suæ ad fidem suam exponendam pal-
liumq; suscipiendum ad Apost. sedem non mi-
serit, commissa sibi careat dignitate: sitq; Me-
tropolitanis alijs licentiâ post secundam, &
tertiam, commonitionem viduatis Ecclesijs
cum consilio Rom. Pont. ordinando Episco-
pum subuenire. Si verò consecrandi Episcopi
negligentiâ prouenerit, vt vltra tres menses
Ecclesia viduata consistat, communione pri-
uetur, quousq; aut loco cedat, aut se conse-
crandum offerre non differat. Quod si vltra
quinque menses per suam negligentiam reti-
nerit viduatam Ecclesiam, neq; ibi, neq; ali-
bi consecrationis donū percipiat, immo Me-
tropolitani sui iudicio cedat.

In eadem sessione septima sub eodem De-
creto de reformatione c. 10. vers. tam ex iuris
communis, habetur ad ius commune, quod
disponit in cap. cum nullus §. Episcopo de
temp. ordin. ibi. Episcopo autem in remotis
agente, ipsius in spiritualibus Vicarius Gene-
ralis, vel, Sede vacante, capitulum, seu is ad
quem tunc temporis administratio spiritua-
lim noscitur pertinere: dare possunt licen-

tiam ordinandi.

In eadem sessione septima sub eodem De-
creto de reformatione, c. 12. vers. in casibus à
iure expressis, habetur ad casus iuris, qui sunt
in cap. cum ex eo, de elect. 6. ibi. Cum ex eo,
quod felicitis recordationis Gregorius Papa
X. prædecessor noster, statuit in concilio Lug-
dunensi, vt ad regimen Parroch. Ecclesiarum
assumpti, se ad sacerdotium promoueri faciât
intra annum à sibi commissi regiminis tem-
pore connumerandum. Et personaliter resi-
deant in eisdem, alioquin, si intra idem tem-
pus promoti non fuerint, huiusmodi Eccle-
sijs absq; monitione alia sint priuati. Non
nullis ex tunc Parrochiales Ecclesias recusantibus
acceptare legendi, & proficiendi, cum
eis facultates non suppetant, nec ab Eccle-
siarum prælatis, de alijs beneficijs in plerisq;
mundi partibus interdum prouideatur eisdem
oportunitas sit sublata, in grande Vniuersalis
Ecclesiæ (quæ ad sui regimen viris litteratis
per maximè noscitur indigere) dispendium,
& iacturam. Nos super hoc multorum instân-
tia excitati frequenter volentes cupientibus
inscientia proficere: vt fructum in Dei Eccle-
sia suo tempore afferre valeant opportunum:
vtiliter prouidere præsentī constitutione sanc-
imus, vt Episcopi eorumq; superiores cū ijs,
qui huiusmodi subiectas sibi Ecclesias obti-
nent, vel obtinuerint in futurū dispensare pos-
sint libere, q; vsq; ad septennium litterarum stu-
dio insistentes promoueri minimè teneantur,
nisi ad ordinem Subdiaconatus dumtaxat, ad
quem intra prædictum annum recipiendum
(ne sicut à multis de Christi patrimonio sub-
limatis olim factum esse dignoscitur à statu
retrocedere valeât clericali) omnino adstringi
volumus, & nisi receperint, pœna conten-
ta in dicto Concilio eo ipso percelli. Porro
septennio prædicto durante iidem Episcopi,
& superiores solcite prouidere procurent,
vt per bonos, & sufficientes Vicarios ab eis in
huiusmodi Ecclesijs deputando, animarum
cura diligenter exerceatur, & deseruiatur
laudabiliter in diuinis. Quibus de ipsarum
Ecclesiarum prouentibus necessaria congruè
ministrantur. Elapso vero dicto septennio ij,
cum quibus fuerit (vt præmittitur) dispensa-
tum ad Diaconatus, & Presbyteratus ordines
intra annum se faciant promoueri: alioquin
ex tunc dictam pœnam (nisi iusta de causa id
omiserint) ipso iure se noverint incursumos.

In eadem sessione septima sub eodem De-
creto de reformatione c. 14. vers. Constitutio
Innocentij, habetur ad c. 1. de privilegijs 6.
ibid. Volentes libertatem, quam non nullis
Apost. Sedes privilegio exemptionis indulxit,

sic integram obseruari, vt illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedat, declaratione irrefragabili definimus, quod quātuncumq; sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur rite possunt coram locorum ordinarijs conueniri, & illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem (prout ius exegit exercere) numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utiq; quia nec coram ordinarijs ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus intus, aut res litigiosa, nec vbi domicilium habent, si alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis, nec domiciliorum prætenu locorum diocessani (si vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit illi cōueniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis vt illic respondeant iniungendi habeār aliquā potestatem: saluis nihilominus casibus alijs, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse, canonica præcipiūt instituta Et id ipsum decernimus circa illos, quibus vt non nisi sub vno certo Iudici teneantur, de se conquerentibus respondere, Apostolico priuilegio est concessum. In eos autem quibus ne interdicti, suspendi, vel excommunicari a quoquam valeant, a Sede Apostolica est indultum (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum priuilegijs continetur, ne quisquam Episcopus, vel Archiepiscopus monasteriorū suorum monachos pro vlla causa, vlloue loco interdicere, suspendere, vel excommunicare, præsumat: idem Ordinarij iurisdictionem suā, quantum ad ista vbicunq; illi fuerint, penitus exercere non possunt. Nisi forsan ipsi Monachi, ad monasteriorum suorum prioratus ordinarijs eisdem subiectos (vt vel gerant eorum regimen, vel in eis tamquam proprij locorum ipsorum monachi resideant) fuerint destinati: tunc enim, & si libere possint ad eadem monasteria reuocari, ac tam illorum, quam ipsorum Prioratu Monachi reputentur (cum non sit inconueniens aliquem vtroiq; locum habere monasticum) vnum alteri subesse Monasterio, vel ab ipso noscitur dependere ratione, tamen eorundem prioratum, dicti ordinarij sua iurisdictione in ipsis etiam quo ad præmissa (quamdiū morantur in illis) licite vti possunt.

In eadem sessione septima sub eodem Decreto de reformatione in cap. fin. habetur in elem. quia contingit de religiosis domibus, ibi. Quia contingit interdum, quod xenodochiorum, leprosariorum, elemosinariorum, seu hospitalium rectores locorum ipsorum

cura postposita, bona, res, & iura ipsorum interdum ab occupatorum, & vsurpatorum manibus excutere negligunt. Quin immo ea collabi, & deperdi, domos, & ædificia ruinis deformari permittunt, & non attento quod loca ipsa ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerint, vt pauperes, infectiq; lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eosdem in vsus suos damnabiliter conuertentes, cum tamen ea, quæ ad certum vsus largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant non ad alium (salua quidem Sedis Apost. auctoritate) conuerti. Nos autem incuriam, & abusum huiusmodi detestantes, hoc Sacro Concilio approbante sancimus, vt ij ad quos id de iure, vel statuto in ipsorum fundatione locorum appposito, aut ex consuetudine præscripta, legitime, vel priuilegio Sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare, ac occupata, deperdita, & alienata indebite in statum reduci debitum, faciant, & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem, & sustentationem debitā iuxta facultates, & prouentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere nō omitant. In quo si forte commiserint negligentia, vel defectum, Ordinarijs locorum iniungimus, vt etiam si pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant, per se ipsos, vel alios impleant omnia præmissa, & singula, & rectores eisdem utiq; non exemptos propria; exemptos vero, & alios priuilegiatos Apost. ad id auctoritate compellant. Contra dictores cuiuscumq; status, aut conditionis existant, ac præbentes eisdem circa præmissa, consilium, auxilium, vel fauorem, per censuram Ecclesiasticam, & alijs iuris remedijs cōpescendo. Nullum tamen per hoc exemptionibus, seu priuilegijs ipsis, quo ad alia præiudicium generando. Vt autem præmissa promptius obseruentur, nullus ex locis ipsis secularibus Clericis, in beneficium conferatur, etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obseruatum, nisi in illorū fundatione secus constitutum fuerit, seu per electionē sit de rectore locis huiusmodi prouidendum. Sed eorum gubernatio, viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorū, ac iura vtiliter regere, & eorū, prouentus, & redditus in personarū vsus miserabilū fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta conuerrere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub ostentatione Diuini iudicii, illorum ad quos dictorum locorum

comp.

commisso pertinet conscientias oneramus. Illi etiam, quibus dictorum locorum gubernatio, seu administratio committeretur, ad instar tutorum, & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inuentaria conficere, & ordinarijs, seu alijs, quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputatis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem, quod si secus à quoquam fuerit attentatum; collationem, provisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa vero ad hospitalia militarium ordinum, aut religiosorum etiam aliorum extendi minimè volumus, quorum tamen hospitalium rectoribus, in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, ut in illis secundum suorum ordinum instituta, & antiquas observationes provide pauperibus, & hospitalitatē debitam in illis tenere pro curēt, ad quod per superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis, aut consuetudinibus quibuscumque non obstantibus in præmissis. Ceterum nostræ intentionis existit, quod si qua sint hospitalia, altare, vel altaria, & cæmeterium ab antiquo habentia, & Presbyteros celebrantes, & sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si Parochiales rectores consueverint in illis exercere præmissa: antiqua consuetudo seruetur, quo ad exercenda, & ministranda spiritualia supradicta.

In sessione decima tertia c. 5. in vers. Ecclesiam inducū, de cult. & vener. fol. 92. habetur ad clem. 1. de reliq. & ven. sancti. ibi. Si Dominum in sanctis eius laudare iubemur, dignum profecto iustum, & salutare nobis existit, ut sibi in sui quo nos quotidie spiritualiter reficit memoriam corporis, laudes festiue venerationis, & gratias referamus. ¶ Hac igitur consideratione inducī, constitutionem à bonæ memoriæ Urbano Papa Quarto prædecessore nostro super hoc editam, de Fratribus nostrorum consilio districtè præcipimus observari, cuius tenor sequitur in hæc verba. ¶ Urbanus Episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatibus, ¶ Transiturus de hoc mundo ad Christum, cum tempus suæ passionis instaret sumpta Cæna, in memoriam mortis suæ instituit summum, & magnificum sui Corporis, & Sanguinis Sacramentum, corpus in cibum, & sanguinem in poculum tribuendo. Nam quoties hunc panem manducamus, & calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In institutione quidem huius sacramenti dixit ipse Apostolis,

Hoc facite in meam commemorationem: ut præcipuum, & insigne memoriale sui amoris eximij, quo nos dilexit, esset nobis hoc præclusum, & venerabile sacramentum: memoriale, inquam; mirabile, ac stupendum, delectabile, suave, tutissimum, ac super omnia, præciosum, in quo innouata sunt signa, & mirabilia immutata in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suauitas, ipsaq; dulcedo Domini degustatur, in quo utiq; vitæ suffragium consequimur, & salutis. Hoc est memoriale duleissimum, memoriale sacratissimum, & memoriale saluificum, in quo gratiam redemptionis nostræ recensemus memoriam, in quo à malo retrahimus, & in bono confortamur, & ad virtutum, & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipsius corporali præsentia Saluatoris. ¶ Alia namq; quorum memoriam agimus, spiritu menteq; complectimur: Sed non propter hoc realem eorum præsentiam obtinemus. In hac vero Sacramentali Christi commemoratione Iesus Christus præsens sub alia quidem forma in propria vero substantia est nobiscum. Ascensurus enim in Cælum dixit Apostolis, & eorum sequacibus, Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad consummationem sæculi: benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret, & esset cum eis etiam præsentia corporali. ¶ O digna, & numquam intermittenda memoria: in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumq; interitum interiisse, ac lignum viuificum ligno crucis affixum fructum nobis attulisse salutis. ¶ Hæc est commemoratio gloriosa quæ fidelium animos replet gaudio salutaris, & cum infusione lætitiæ deuotionis lacrymas subministrat. Extulamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo passionem Dominicam, per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaq; sacratissima commemoratione adsint nobis suauitatis gaudium, simul, & lacrymæ: quia & in ea congaudemus lacrymantes, & lacrymamus deuote gaudentes, lætas habendo lacrymas, & lætitiā lacrymantem, nam, & cor ingenti per fufum gaudio, dulces per oculos stillat guttas. ¶ O Diuini amoris immensitas, Diuinæ pietatis superabundantia: Diuinæ affluentia largitatis: dedit. n. nobis Dominus omnia quæ subiecit sub pedibus nostris, & super vniuersam terræ creaturas contulit nobis dominij principatum. ¶ Ex ministris etiam spirituum superiorum nobilitat, & sublimat hominis dignitatem. Administratorij namq; sunt omnes in ministerium propter eos, qui hæreditatem salutis capiunt destinati, & cum

tam

ram copiosa fuerit erga nos eius munificencia volēs adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua libertate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcēdens omnem plenitudinem largitatis, omnem modū dilectionis excedens attribuit se in cibum. ¶ O singularis, & admiranda liberalitas, vbi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore. Quam larga, & prodiga largitas, cum tribuit quis se ipsum? Dedit igitur nobis se in pabulum: vt quia per mortem homo corruerat, & per cibum, ipse releuaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferum: releuatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pendit esca mortis in isto pendit vitæ alimentum. Illius esus meruit lætionē, istius gustus intulit sanitatem, gustus sauciavit, & gustus sanauit. Vide quā vnde vulnus est ortū prodijt, & medela, & vnde mors subijt, exinde vita euenit. De illo siqui dem gustu dicitur, quacumq; die comederis, morte morieris. De illo vero legitur, Si quis comederit ex hoc pane viuet in æternum, hic est cibus, qui plene reficit, vere nutrit, summeq; impinguat: non corpus, sed cor: non carnem, sed animam: non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spiritali alimonia indigebat, saluator ipse misericors de nobiliori, & potēiori huius mundi alimento pro animæ refectiōe pia dispositione prouidit, decēs quoq; liberalitas exstitit, & conueniens operatio pietatis, vt Verbum Dei æternum, quod rationalis creaturæ cibus est, & refectio, factum caro, se rationabili creaturæ carni, & corpori homini videlicet in edulium largiretur: panē enim Angelorum manducauit homo, & idē Saluator ait, Caro mea vere est cibus. Hic panis sumitur, sed non vere consumitur, manducatur, sed non transmutatur: quia in edentem miqumē transformatur: sed si digne recipitur, sibi recipiens conformatur. ¶ O excellentissimum sacramentum. O adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconijs exaltandum, curā & studio tenorandum studijs, deuotis prosequendum obsequijs, & synceris mentibus retinendum. ¶ O memoriale nobilissimum intimis commendandum præcordijs, firmiter animo alligandum, diligenter reseruandum in cordis vtero, & meditatione, ac celebratione sedula recensendum. ¶ Huius memorialis continuam debemus celebrare memoriam, vt illius cuius ipsum fore memoriale cognoscimus, super memores existamus: quia cuius donum, vel munus frequentius aspicitur, huius memoria strictius retinetur. ¶ Licet igitur hoc memoriale sacra-

mentum in quotidianis missarum solemnibus frequentetur: conueniens tamen arbitramur, & dignum, vt de ipso semel saltem in anno ad confundendam specialiter hæreticorum perfidiam, & insaniam memoria solemnior, & celebrior habeatur. In die namq; Cœnæ Domini quo die ipse Christus hoc instituit sacramentum, vniuersalis Ecclesia pro poenitentiu reconciliatione, sacri cōfessione Chrismatis, ad impletionem mandati circa lotionem pedum, & alijs quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi huius maximi sacramenti. Hoc enim circa sanctos quos per anni circulum veneramus, ipsa obseruat Ecclesia, vt (quamuis in litanijs, & missis, ac alijs etiam ipsorum memoriam sæpius renouemus) nihilominus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solemniter recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solemnitatis debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa Mater Ecclesia certam diem in qua generaliter omnium sanctorum commemoratio fieret: vt in hac ipsorum celebratione communi, quidquid in proprijs ipsorum festiuitatibus omisum existeret, solueretur. ¶ Potissimē igitur exequendum est erga hoc viuificum sacramentum, corporis, & sanguinis Iesu Christi, qui est sanctorum omnium gloria, & corona, vt festiuitate, ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in alijs missarum officijs circa solemnitatem est forsitan prætermisum deuota diligentia suppleatur, & fideles (festiuitate ipsa instante) intra se præterita memorantes, id quod in ipsis missarum solemnibus secularibus forsitan agendis impliciti, aut alias ex negligentia, vel fragilitate humana minus plene gesserunt: tunc attente in humilitate spiritus, & animi puritate restaurent. ¶ Intelleximus autem olim dum in minori essemus officio constituti, quod fuerat quibusdam catholicis diuinitus reuelatum festum huiusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum. ¶ Nos itaq; ad corroborationem, & exaltationem Catholicæ Fidei, dignē ac rationabiliter duximus statuendum, vt de tanto sacramento præter quotidianam memoriam quam de ipso facit Ecclesia, & solemnior, & specialior annuatim memoria celebretur; certum ad hoc designantes, & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post octauam Pentecostes, vt in ipsa quinta feria deuotæ turbæ fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuose concurrant, & tam clerici quam populi gaudentes in cantica laudum surgant: tunc

tunc enim omnium corda, & vota, ora, & labia hymnos perſoluant letitiæ ſalutaris: tunc pſallat fides, ſpes tripudiet, exultet charitas, deuotio plaudat, iubilet chorus, puritas iucundet, tunc ſinguli alacri animo, pronæq; voluntate conueniant, ſua ſtudia laudabiliter exequendo tanti feſti ſolemnia celebrantes: & vinam ad Chriſti ſernitium ſic eius fideles ardor inflammet, vt per hæc, & alia proſitentibus ipſis meritorum cumulſ apud eum, qui ſeſe dedit pro eis in pretium tribuitq; ſe ipſis in pabulum, tandem poſt huius vitæ decurſum eis ſe in præmium largiatur. ¶ Ideoq; vniuerſitatem veſtram monemus, & hortamur in domino, & per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ ſtriçtè præcipiendo mandamus in remiſſionem peccaminum iniungentes, quatenus tam excellum, & tam gloriolum feſtum prædicta quinta feria ſingulis annis deuote, ac ſolemniter celebratis, & faciatis ſtudioſe per vniuerſas Eccleſias Ciuitatum veſtrarum, & diœceſum celebrari; ſubditos veſtros in Dominica dictam quintam feriam proximè præcedente ſalutaribus monitis ſollicite per vos, & per alios exhortantes, vt per veram, & puram confeſſionem, eleemoſynarum largitionem attentas, & ſedulas orationes, & alia deuotionis, & pietatis opera taliter ſe ſtudeant præparare, quod huius prætioſiſſimi ſacramenti mereantur fieri participes illa die, poſſintq; ipſum ſuſcipere reuerenter, ac eius virtute augmentum conſequi gratiarum. ¶ Nos enim Chriſti fideles ad colendum tantum feſtum, & celebrandum donis volentes ſpiritualibus animare, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis qui matutinali officio feſti eiſdem in Eccleſia in qua idem celebrabitur interſuerint, centum: Qui vero miſſæ totidem: Qui autem in primis ipſius feſti veſperis interſuerint ſimiliter centum: Qui vero in ſecundis totidem, illis vero qui primæ, tertię, & ſextę, nonę, ac completorij officijs interſuerint, pro qualibet horarum ipſarum quadraginta. Illis autem qui per octauas illius feſti matutinalibus, veſpertinis, miſſæ, ac prædictarum horarum officijs interſuerint, centum dies ſingulis octauarum ipſarum diebus de omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Apoſtolorum eius Petri, & Pauli auctoritate conſiſi de iniunctis ſibi pœnitentijs relaxamus, & in cap. ſequenti verſ. in multis concilijs, habetur ad cap. primum de cuſt. euchar. ibi. Statuimus vt in cunctis Eccleſijs Chriſtæ, & Eucharistiæ ſub fideli cuſtodia clauibus adhibeatis cōſeruentur: ne poſſit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia, vel neſuria exercenda. Si verò is ad quem ſpectat cuſtodia,

ea incaute reliquerit, tribus menſibus ab officio ſuspendatur, & ſi per eius incuriã aliquid nefandum inde contingere grauiori ſubiaceat ultioni, & in cap. Presbyter de conſecration. diſtin. 2. ibid. Presbyter Eucharistiã ſemper habeat paratam, vt quando quis infirmatus fuerit ſtatim eum cōmunicet, ne ſine communionem moriatur, & in cap. ſeq. dicto loco ibi. Quibene non cuſtodierit ſacrificium, & muſ, vel aliud aliquod animal illud comederit 40. diebus pœniteat, qui autem perdidit illud in Eccleſia, aut pars eius ceciderit, & non inuenta fuerit: triginta dies pœniteat.

In eadem ſeſſione decimatertia in canone ix. verſ. iuxta præceptum Eccleſiæ, habetur ad præceptum Eccleſiæ quod eſt in cap. omnis de pœnitent. & remiſſ. ibid. Omnis vtriuſq; ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata ſaltem, in anno fideliter confeſſetur proprio ſacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam proprijs viribus ſtudeat adimplere ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Eucharistiæ Sacramentũ, niſi fortè de proprii Sacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abſtinendum; alioquin, & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens chriſtiana careat ſepultura. Vnde hoc ſalutare ſtatutum frequenter in Eccleſiis publicetur, ne quiſquam ignorantie cecitate, vel amentie exultationis aſſumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua confeſſeri peccata, licentiam prius poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote cum aliter ipſe illum non poſſit abſoluere, vel ligare. Sacerdos autem ſit diſcretus, & cautus, vt more periti medici ſuperfundat vinum, & oleum vulneribus ſauciati, diligenter inquirens, & peccatoris circumſtantias, & peccati, quibus prudenter intelligat quale debeat ei præbere conſilium, & cuiuſmodi remedium adhibere diuerſis experimentis vtendo ad ſaluandum agrotum. Caveat autem omnino ne verbo, aut ſigno, aut alio quouis modo aliquatenus prodeat peccatorem, vel ſi prudentiori cōſilio indiguerit illud abſq; vlla expreſſione perſonæ cautè requirat: quoniam qui peccatum in pœnitentiali iudicio ſibi detectum præſumpſerit reuelare, non ſolum à Sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agendam perpetuam pœnitentiam in arctum Monasterium detrudendum.

In eadem ſeſſione decima tertia ſub Decreto de reformatione c. i. verſ. ſacrorum, & antiquorum canonum, habetur ad antiquos canones, videlicet ad cap. vt debitus de appellat

pellat. ibi. Vt debitus honor deferatur iudicibus, & litigatoribus, consulatur super laboribus, & expensis. Statuimus vt si quis coram idoneo iudice conuenerit aduersarium, ille ante sententiam ad superiorem iudicem absque rationabili causa non prouocet, sed coram illo suam iusticiam prosequatur, non obstantes si dicat, quod ad superiorem iudicem nuntium destinaverit, aut litteras impetrauerit ab eodem, prius quam delegato fuerint assignata. Cum autem ex rationabili causa putauerit appellandum coram eodem iudice, causa probabili appellationis exposita, tali videlicet, quod si foret probata, deberet legitima reputari, superior de appellatione agnoscat. Et si minus rationabiliter eum appellasse confiteritur, illum ad inferiorem remittat, & in expensis alteri parti condemnet; alioquin ipse prouideat, saluis constitutionibus de maioribus causis ad Sedem Apostolicam referendis.

In eadem sessione decima tertia, sub eodem Decreto de reformatione in c. 4. vers. secundum sacros canones, habetur ad sacros canones videlicet ad cap. degradatio de pœn. 6. ibi. Degradatio qualiter fieri debeat a nobis, tua fraternitas requisivit, super quo tibi taliter responderemus, quod verbalis degradatio, seu depositio ab ordinibus, vel gradibus ecclesiasticis, est a proprio Episcopo sibi assistente in degradatione clericorum in sacris constitutarum ordinibus certo Episcoporum numero definito canonibus facienda: quamquam proprii Episcopi sententiam sine aliorum Episcoporum presentia sufficiat in degradatione eorum, qui minores dumtaxat ordines receperunt. Aqualis vero, siue sollemnis, celestis militie militis, id est clerici degradatio (cum ad eam fuerit procedendum) fiet, vt ex auctorizatione eius, qui militie deseruit armata, cui militaria detrahuntur insignia, sicq; a militia remotus castris reicitur priuatus consortio, & privilegio militari. Clericus igitur degradandus, vestibus sacris indutus in manibus habens librum, vas, vel aliud instrumentum, seu ornamentum, ad ordinem suum spectans, ac si deberet in officio suo solemniter ministrare, ad Episcopi presentiam adducatur, cui Episcopus publice singula siue sint vestes, calix, liber, seu quæuis alia (qua illi iuxta morem ordinandorum clericorum in sua ordinatione ab Episcopo fuerint tradita, seu collata) singulariter auferat ab illo vestimento, seu ornamento, quod datum, vel traditum fuerat ultimo incohando, & descendendo gradatim degradationem continuet vsq; ad primam vestem quæ datur in collatione tonsuræ, tunc radatur caput illius, seu tondeatur, ne tonsu-

ra, seu clericatus vestigium remaneat in eodem. Poterit autem Episcopus in degradatione huiusmodi vt verbis aliquibus ad terrorem illis oppositis, quæ in collatione ordinum sunt prolata, dicendo presbytero hæc, vel similia verba in remotione planctus: Auferimus tibi vestem sacerdotalem, & te honore sacerdotali priuamus, sicq; in remotione reliquorum insignium, si milibus verbis vtēs, in oblatione ultimi, & in collatione ordinum fuit primum infra scripto, vel alio simili modo pronuntiet, siue dicat, Auctoritate Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac nostra tibi auferimus habitum clericalē, & deponimus, degradamus, spoliamus, & exuimus te omni ordine, beneficio, & privilegio clericali, & in cap. si quis tumidus decima quinta q. 7. ibi. Si quis tumidus, vel contumeliosus extiterit in maiorem natu, vel aliquam causam habuerit, a tribus vicinis Episcopis si Diaconus est qui arguitur, si presbyter a sex, si Episcopus a duodecim Sacerdotibus audiat. Vniuersi Episcopi nixerunt, contundi debet contumacia, & superbia in omnibus frangi, causæ vero proportionis ab his statuto numero audiantur, & in cap. felix, eadem quæst. ibi. Episcopus ne in crimine maneat a 12. Episcopis audiat, & a sex presbyteris, & a tribus Diaconis cum proprio suo Episcopo, & ad cap. fin. ead. quæst. ibi. Episcopus, sacerdotibus, ac ministris solus honorem dare potest, sed solus auferre non potest.

In sessione 14. sub Decreto de necessitate, & institutione sacramenti poenitentiae cap. 1. vers. Vniuersorum patrum, habetur ad cap. vt constitueretur 50. dist. ibi. Alioquin contra clauas Ecclesie datas disputabitur, de quibus dictum est; Quæcumq; solueritis super terrâ, soluta erunt, & in Cælis.

In sessione 14. sub Decreto de confessione cap. 5. vers. In Conc. Lateran. habetur in cap. omnis vtriusq; sexus de pœn. & remiss. quem textum reueli supra in relatione 28.

In eadem sessione 14. sub Decreto de casuum reservatione c. 7. vers. in Ecclesia Dei, habetur ad c. 2. de pœn. & remiss. 6. ibi. Si Episcopus suo subdito concesserit, vt sibi possit idoneum eligere confessorem, ille quem ipse elegerit in casibus qui eidem Episcopo specialiter reseruantur nullam habet penitus potestatem, cum in generali concessione, illa non veniant, quæ non esset quis verisimiliter in specie concessurus. Nulla quoq; potest consuetudine introduci quod aliquis præter sui superioris licentiam confessorem sibi eligere valeat, qui cum possit soluere, & ligare.

In eodem loco, *vers.* Pontificis maximi pro suprema pot. habetur ad decreta summorum Pont. qui sibi ipsis casus plures absoluendos reseruarunt, ut in cap. si quis suadente 17. q. & simil. ibi. Si quis suadente Diabolo huius sacrilegij vitium, vel crimen incurrerit, quod in Clericum, vel Monachum violentas manus iniecerint, anathematis vinculo subiaceant, & nullus Episcoporum illum presumat absolvere, nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui presentetur, & eius mandatum suscipiat.

In eodem loco in *vers.* Ecclesia Dei semper custoditum fuit, habetur ad cap. quamvis de sentent. excommunic. & ad plures alios sim. ibid. Quamvis incidens in canonem lata sententiae propter violentam manuum iniunctionem iuxta proprias facultates eis satisfaciatur, quibus iniurias irrogavit, non tamen aliter, quam per Sedem Apost. vel eius legatum absolutionis potest beneficium obtinere, nisi imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, aut inopia, puerili, vel senili aetate, fragilitate sexus, seu alia corporis impotentia, siue quolibet impedimento canonico retrahatur, quominus Rom. Pont. possit adire, vel nisi iuris beneficio à labore huiusmodi excusetur. Ceterum quibusdam praedictorum, videlicet qui temporali impedimento laborant (exceptis pueris) sub debito iuramento (quod secundum Ecclesiae formam prestare tenentur) consuevit iniungi, ut impedimento cessante, ad Apost. Sedem accedant mandatū ipsius humiliter suscepturi.

In eadem sessione 14. sub Decreto de satisfactionis necessitate, & fructu, *vers.* Quomodo à patribus nostris, habetur ad Decreta Patrum, videlicet ad cap. satisfactio de poenitent. distinct. 3. ibid. Satisfactio poenitentiae est peccatorum causas excidere, nec earum suggestionibus aditum indulgere, & ad capit. perfecta eadem distinct. ibi. Perfecta poenitentia cogit peccatorem omnia libenter sufferre, & infra in corde eius contritio, in ore eius confessio, in opere tota humilitas, haec est fructifera poenitentia.

In eodem loco *vers.* Antiqui patres referre se ad dicta antiquorum patrum, videlicet ad cap. coepisti 1. q. 3. ibi. Coepisti habere fratrem tuum tamquam publicanum, ligas illum in terra, sed ut ille alliges vide. Nam iniusta vincula dirumpit iustitia, quem solueris (inquit) in terra solutus erit in caelo, & ad cap. manet 24. q. 1. ibi. Manet ergo Petri privilegium ubique ex ipsius aequitate fertur iudicium, nec nimia severitas, vel remissio est, ubi nihil erit ligatum, vel solutum, nisi quod Beatus Pe-

trus, aut ligaverit, aut soluerit, & ad capit. quodcumque eadem quib. Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum, & in caelis. si hoc Petro tantum dictum est, non hoc facit Ecclesia, si autem, & in Ecclesia sit utique quae in terra ligantur, & in Caelo, & quae solvantur in terra, soluta sunt & in Caelo. Quia cum excommunicat Ecclesia in terra, in Caelo ligatur excommunicatus: cum reconciliat Ecclesia, & in Caelo soluitur reconciliatus, si ergo hoc in Ecclesia sit, Petrus quando claves accepit, Ecclesiam Sanctam significavit. Si ergo in persona Petri significati sunt in Ecclesia boni, & in Iudea persona significati sunt mali in Ecclesia.

In eadem sessione 14. sub Decreto de institutione Sacramenti extremae unctionis c. 1. *vers.* Ecclesia didicit, habetur ad constitutionem Ecclesiae, quae est in c. 1. de sacra unct. §. scire ibi. Scire te volumus duas esse species unctionis exteriorem, quae materialis est, & visibilis, & interiorem, quae quidem spiritalis est, & invisibilis. Exteriori visibiliter iniungitur corpus, interiori invisibiliter inungitur cor. De prima Iacobus Apostolus ait. Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum. De secunda Ioannes Apostolus ait, Vos unctionem quam accepistis ab eo maneat in vobis; & non necesse habetis, ut alius quis doceat vos, sed sicut unctio eius docet vos de omnibus. Unctio visibilis, & exterior signum est interioris, & invisibilis unctionis. Unctio vero invisibilis, & interior non solum est signum, sed etiam sacramentum, quia si digne sumitur, vel agit, vel auget, absque dubio quod designat.

In eodem loco in *vers.* Intellexit enim Ecclesia, refert se ad Ecclesiam, quae circa hoc in Concilio Florentino ita disponit ibi. Quantum Sacramentum est extrema unctio cuius materia est oleum olivae per Episcopum benedictum. Hoc sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet, qui in his locis unguendus est, in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter ingressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem: forma huius Sacramenti est haec: Per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, &c. Et similiter in alijs membris. Minister huius sacramenti est sacerdos, effectus vero est mentis sanatio, & in quantum autem expedit ipsius etiam corporis.

D

In

In eadem sessione decimaquarta in canone 8. de Sanctissimo poenitentiae Sacramento vers. Iuxta magni Concil. Lateran. habetur in cap. omnis utriusq; sexus de poen. & remiss. quem retuli supra in relat. 28. & relat. 32.

In eadem sessione decimaquarta, sub Decreto de reformatione c. 4. vers. iuxta canonicas sanctiones, habetur ad canonicas sanctiones nempe ad cap. irrefragabili de offic. ord. ibi. Irrefragabili constitutione sancimus, ut Ecclesiarum praelati ad corrigendos subditorum excessus, maxime Clericorum, & reformandos mores prudenter, ac diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur, ut autem correctionis, & reformationis effectum libere valeant exercere, Decretum, ut executionem ipsorum nulla consuetudo, vel appellatio valeat impedire, nisi formam in talibus excefferint observandam, Excessus tamen canonicorum cathedralis Ecclesiae, qui consueverunt corrigi per capitulum, per ipsam in illis Ecclesiis, qui talem hactenus consuetudinem habuerunt, ad commonitionem, vel inssionem Episcopi corrigantur, intra terminum competentem ab eo praefigendum, alioquin ex tunc Episcopus Deum habens praeculis ipsos, ut animarum cura requirit, per censuram Ecclesiasticam corrigere non postponat. Ceterum si canonici absque manifesta, & rationabili causa (maxime in contemptum Episcopi) cassauerint a Divinis, Episcopus si voluerit nihilominus celebret in Ecclesia Cathedrali, & Metropolitanus ad querelam ipsius tanquam super hoc delegatus a nobis taliter per censuram Ecclesiasticam cognita veritate castiget, quod poenae metu talia de cetero non praesumant. Prouideant itaq; diligenter Ecclesiarum Praelati, ut hoc salutare statutum, ad quaestum pecuniae, vel grauamen animae non conuertant, sed istud studiose, ac fidei iter exequantur, si canonicam velint effugere visionem, quoniam super his Sedes Apostolica auctore Domino attentissime vigilabit, &c.

In eadem sessione decimaquarta sub Decreto de reformatione in cap. 6. vers. Constitutionem Clericis V. in Concilio Viennensi, habetur in c. 1. de poen. de vita, & honest. Cler. ibi. Quoniam quibus abiectionis vestibus proprio congruentius ordini alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante praesumit, professorum illius ordinis prerogativa se reddit indignum, praesenti constitutione sancimus, quod quicumque Clericus virgata, vel partita veste publice utetur (nisi causa rationabilis sub sit) si beneficiatus extiterit per sex menses a perceptione fructuum be-

neficiorum quae obtinet, sit eo ipso suspensus. Si vero beneficiatus non fuerit in sacris, tamen ordinibus citra Sacerdotium constitutus; per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis, ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum. Idem quoque censemus de Clericis alijs vestem talem simul, & tonsuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem vero personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura imminet animarum, nec non ceteri in Sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si (praeterquam ex causa rationabili, publicè vestem ferant huiusmodi, aut insulam, seu pileum lineam publicè portent in capite, sint eo ipso beneficiati, videlicet a perceptione fructuum beneficiorum, quae obtineant, suspensi per annum. Ceteri vero Sacerdotes, & Religiosi quilibet, per idem tempus reddantur inhabiles, ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales, & ceteri quicumque Clerici videntes epithogio, seu tabardo foderato usque ad oram, & ita breui, quod vestis inferior notabiliter videatur; epithogium ipsum saeculares Clerici, & Religiosi administrationem habentes, teneantur intra mensem dare pauperibus. Ceteri vero religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus, illud teneantur suis superioribus assignare in pios usus aliquos conuertendum. Alioqui beneficiati suspensionis, ceteri vero inhabilitatis poenas praedictas per idem tempus se noverint incurrisse. Huic insuper adjicimus sanctioni, ut clerici praesertim beneficiati caligis scacatis rubei, aut viridibus publice non utantur.

In eadem sessione decimaquarta sub Decreto de reformatione in c. 7. vers. iure quodammodo dispensatio debeat, habetur ad dispensationem iuris, quae est in elem. vnica, de homicid. vol. & inuoluntario ibi. Si furiosus, aut infans, seu dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit, & item de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens suum occidit, vel mutilauit inuasorem.

In eadem sessione decimaquarta sub eodem Decreto de reformatione cap. 9. vers. Quia iure, habetur ad ius videlicet ad cap. 1. 13. q. 1. ibi. Ecclesias singulas singulis Presbyteris dedimus Parochias, & coemeteria eis diuisimus, & unicuique ius proprium habere statuimus, ita videlicet, ut nullus alterius Parochiae terminos aut ius inuadat. Sit unusquisque terminis suis contentus, & taliter Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal

annal æterni iudicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat, & non iudicium, sed gloriam pro suis actibus percipiat.

In eadem sessione decima quarta sub eodem Decreto de reformatione, in c. 13. vers. iure pertineret, habetur ad ius nempe ad cap. illud de iur. patron. ibi. Illud prætereundum non duximus quod si laicus inconsulto Episcopo Ecclesiam non vacantem concedat religioso domui, & postea cum vacauerit ad præsentationem eiusdem laici clericus ibi fuerit per Dioc. Episc. institutus prior concessio secundam institutionem, quominus habeatur rata, & firma non potest aliquatenus impedire, cum illa concessio de iure nullius possit esse momenti, tum quia de re non vacante facta est, tum quia laicus sine auctoritate Episcopi nemini potest Ecclesias dare, licet Religioso loco ius patronatus conferendi liberam habeat facultatem Si vero ius patronatus vacante Ecclesia Religioso loco cõtulerit, & aliquis sine præsentatione fratrum eiusdem loci, fuerit in ipsa Ecclesia institutus, eius secundum rigorem iuris est institutio irritanda, & in cap. relatum eod. tit. ibi. Relatum est nobis quod nonnulli occasione laicę recognitionis non requisita Episcopi audientia beneficia Ecclesiastica sibi præsumunt in Parochiis vestris vendicare, quoniam igitur huiusmodi personę non intrant per ostium, sed aliundè conscendunt, ac per hoc indigni sunt Pastoris nomine, vel prærogativa gaudere. Mandamus quatenus eos sic commoniti prædicta minime resignauerint (nisi Episcopali concessione moniti fuerint ab officio redditis, & beneficio alienos.

In sessione vigesima prima sub Decreto de communionem sub vtraq; specie, & paruulorū cap. 1. in vers. Ecclesię iudicium, habetur ad iudicium Ecclesię, quod est in Concil. Constantin. sess. 13. ibi. Committatur, & mandetur auctoritate huius Sacri Concilij, sub pœna excommunicationis, vt effectualiter puniant eos contra hoc decretum excedentes, qui communicando populum sub vtraq; specie panis, & vini, exhortati fuerint, & sic faciendum esse docuerint.

In eadem sessione vigesima prima sub eodem Decreto de reformatione c. 1. vers. Pœnas à iure infligtas, habetur ad pœnas iuris, quę sunt in c. 1. & seq. de symonia ibi. In ordinandis, & infra. Sicut non debet Episcopus manum quam imponit, ita nec minister, vel notarius in ordinatione eius vocem, vel calamus vendere. Pro ordinatione igitur, vel vsu pallij, seu cartis, atq; paltellis eum qui ordinatur omnino aliquid dare prohibemus.

In eadem sessione vigesima prima, sub eodem Decreto de reformatione cap. 2. vers. antiquorum canonum, habetur ad antiquos canones nempe ad cap. cum secundum de præb. ibi. Cum, secundum Apostolum, qui altari seruit, viuere debeat de altari, & qui ad onus eligitur repelli non debeat à mercede, patet à simili, vt clerici viuere debeant de patrimonio Iesu Christi, cuius obsequio deputantur, vt ipsa nominis ratio persuadet. Cū enim à Cleros quod est fors, vel hæreditas Clerici appellentur, quia in sui ordinatione, vel assumuntur in hæreditatem domini, vel assequuntur hæreditatem in ipso, vt vere possint psallere cum Propheta dicente; Dominus pars hæreditatis meę, &c. dignum est vt Ecclesię stipendijs sustententur, in qua, & per quam Diuinis obsequijs adscribuntur, licet autem prædecessores nostri, ordinationes eorum qui sine certo titulo promouentur, in iniuriam ordinantium irritas esse voluerint, & inanes, nos tamen benignius agere cupientes tamdiu per ordinatores, vel eorum successores prouideri volumus ordinatis, donec per eos Ecclesiastica beneficia consequantur, & in cap. non liceat eodem tit. ibi. Non liceat vlli Episcopo ordinare Clericos, & eis nullas alimonias præstare: sed duorum alterum eligat, vel non faciat clericos, vel si fecerit derelictis vnde viuere possint, & in cap. Episcopus eod. tit. ibi. Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitę percipiat, in Diaconum, vel Presbyterum ordinauerit, tamdiu ei necessaria subministret donec in aliqua Ecclesia ei conuenientia stipendia militię clericalis assignet. Nisi talis ordinatus de sua, vel de paterna hæreditate subsidium vitę possit habere.

In eadem sessione vigesima prima sub eodem Decreto de reformatione, vers. Iuxta iuris, & sacrorum canonum dispositionem, cap. 3. habetur ad dispositionem canonum, quę est in cap. Cum ad hoc de cleric. non residen. ibid. Cum ad hoc sint Ecclesiastica beneficia deputata, & infra. Sanè nobis innotuit, quod Ecclesia Antiochena multis ex seruitoribus eius absentibus est ferè destituta ministris vnde mandamus quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentijs prædecessorum tuorum licentia absentes canonicos, & affligos reuoces ad residendum in Ecclesia supradicta, & si non venerint, tu de ipsorum beneficijs dum absentes fuerint ipsi Ecclesię facias congruè deferui in vtilitatem eiusdem, quod ex præfatis beneficijs super fuerint conuertendo, & in cap. seq. eod. tit. ibi. Clerici in Ecclesijs tuę iurisdictionis beneficia quę residen-

fidenciam exigunt affecutos, si ad alterius Diocesim absq; licentia tua morandi causa transferint, liceat tibi si moniti non redierint dictis beneficijs (nisi excusationem rationabilem ostenderint) spoliare.

In eadem sessione vigesima prima sub eodem decreto de reformatione, cap. 4. vers. Iuxta formam constitutionis, habetur in cap. ad audientiam de Eccl. & distic. ibi. Ad audientiam nostram noueris peruenisse, quod villa, quæ dicitur A. tantum perhibetur ab Ecclesia parochiali distare, vt tempore hyemali, cum pluuiæ inundant non possint Parrochiani sine magna difficultate ipsam adire, vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis officijs interesse. Quia igitur dicta Ecclesia, ita dicitur redditibus abundare, quod præter illius villæ prouentus minister illius valeat sustentationem habere. Mandamus quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea Sacerdotem sublato appellationis obstaculo ad præsentationem Rectoris Ecclesiæ maioris cum Canonico fundatoris assensu instituas ad sustentationem suam eiusdem villæ obuentiones Ecclesiasticas percipiturum, prouidens tamen, vt competens in ea honor pro facultate loci matriçi Eccl. seruetur, quod quidem fieri posse videtur cum eiusdem villæ Dominus xx. aeras terræ frugiferæ velit ad vsus Sacerdotis conferre. Si vero persona matriçis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum, appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

In eadem sessione vigesima prima, sub eodem Decreto de reformatione c. 5. vers. Iuxta formam iuris, habetur ad formam iuris, quæ est cap. sicut de excess. præl. ibi. Sicut vnire Episcopatus, atq; potestati subijcere alienæ, ad Summum Pontificem pertinere dignoscitur, ita Episcopi est Ecclesiarum suæ Diocesis vnio, & subiectio earundem. Cum itaq; prior grandæsis Monasteriū suū qd est in tua diocesi de tuo debet ordinari consensu, Monasterio de Accato (tuo assensu minimè requisito) subiecerit, siue vnierit: quod fecit te inconsulto tibi liceat auctoritate nostra (sicut iustum fuerit) infirmare. Non obstante assensu, vel cōfirmatione quam Metropolitanus interposuisset, proponitur, cum in Diocesi sui suffraganei absq; ipsius assensu, non debeat aliquid contra constitutiones canonicas attentare, nos quoq; id decernimus irritandum.

In eodem cap. vers. A iure expressis refert ad casus expressos in iure nempe ad cap. &

temporis 16. q. 1. ibid. Et temporis qualitas, & vicinitas nos locorum inuitat, vt Cumanam, atq; Musitanam vnire debeamus Ecclesias quoniam nec longè a se itineris interuallo seiunctæ sunt, nec (peccatis facientibus) tanta multitudo populi est (vt sicut olim fuit) duos habere debeant Sacerdotes, quia igitur Cumanus Galtus Sacerdos cursum huius vitæ expleuit, verasq; nos Ecclesias præsentis auctoritatis pagina vnisse, tibiq; commisisse cognoscas: vtrarumq; etiam Ecclesiarum scio te esse proprium Pontificem. Et ideo quæcumq; vel de earum patrimonio, vel cleri ordinatione, promotione uel iuxta canonum statuta visa fuerint ordinare, atq; disponere habebis, vt proprius re vera Sacerdos liberam ex nostræ auctoritatis consensu, atq; permissionem licentiam; vbi vero commodius, atq; vtilius perspexeris ibi habitato: ita sane vt alteram Ecclesiam, cui corporaliter præsens non es, sollicita, prouidentiq; cura disponas quatenus illic Diuina Ministeria solemniter Domino præstante peragantur, & in Concil. vltim. Lateranen. sess. 9. de reform. Curie ibid. Ordinamus etiam, nec Ecclesiarum, ac quorumcumq; Monasteriorum membra a suo capite (quod est ablutudum) absq; legitima, & rationabili causa disiungantur, aut separentur. Vniones perpetuæ præterquam in casibus a iure expressis, vel sine rationabili causa nequaquam fiant.

In eadem sessione vigesima prima, sub eodem decreto de reformatione, cap. 6. vers. iuxta sacrorum canonum constitutiones, habetur ad constitutiones sacrorum veterum canonum nempe ad cap. 1. de vir. & honest. Cler. 6. ibi. Clerici qui clericalis ordinis dignitati non modicum detrahentes se ioculatores, seu goliardos faciunt, aut bufones: si per annum artem illam ignominiosam exercuerint ipso iure sint infames. Si autem tempore brziuarii, & tertio moniti non resipuerint careant omni priuilegio clericali.

In eadem sessione vigesima prima sub eodem decreto de reformatione cap. fin. in principio, habetur ad hæc cōcilia nempe ad cap. cum ex eo de poen. & remiss. ibi. Cum ex eo, & infra eleemosynarum quoq; quætores, quorum quidem se alios mentiando abusiones nonnullas in sua prædicatione proponunt admitti (nisi Apostolicas, vel Diocesani Episcopi litteras veras exhibeant) prohibemus, & tunc præter id quod in ipsis contingebit licetis nihil populo proponere permittantur. Formam vero quam communiter talibus Apostolica Sedes indulget, duximus exprimendam, vt secundum eam Diocesani Episcopi

scopi suas litteras moderentur, & si quidem talis est. Quoniam (vt ait Apostolus) omnes stabimus ante tribunal Christi, recepturi pro vt in corpore gessimus, siue bonum fuerit, siue malum: oportet nos diem messionis extremæ misericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu seminare in terris, quod reddente Domino cum multiplicato fructu, recolligere debeamus in cælis, firmam spem, fiduciamq; rectam tenentes, quoniam qui parce seminat, parce, & metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus, & metet vitam æternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum, & egenorū ad tale confluentium hospitale propriæ non suppetant facultates, vniuersitatem vestram monemus, & exhortamur in Domino, atq; in remissionem vobis iniungimus peccatorum quatenus de bonis vobis à Deo collatis pias eleemosynas, & gratis eis charitatis subsidia erogetis, vt per subuentionem vestram ipsorum inopiæ consulatur, & vos per hæc bona, & alia, quæ Domino inspirante feceritis ad æterna possitis gaudia peruenire. Qui autem ad querendas eleemosynas destinatur, modesti sint, & discreti, nec in tabernis, aut in alijs locis incongruis hospitentur, nec inutiles faciant, aut sumptuosas expensas, cauentes omnino ne falsæ Religionis habitum gestent. Ad hæc quia per indiscretas, & superfluas indulgentias, quas quidam Ecclesiarum prælati facere non verentur, & clauis Ecclesiæ contemnantur, & poenitentialis satisfactio enervatur: decernimus, vt cum dedicatur basilica non extendatur indulgentia ultra annum, siue ab vno solo siue à pluribus Episcopis dedicetur, ac deinde in anniuersario dedicationis tempore quadraginta dies de iniunctis poenitentijs indulgentia remissio non excedat, & infra. Hunc quoq; dierum numerum indulgentiarū litteris præcipimus moderari, quæ pro quibuscumque casibus aliquoties conceduntur, cum Rom. Pont. qui plenitudinem obtinet potestatis, hoc in talibus moderamen consueuerit obseruare, & in clement. Abusionibus de poenitent. & remissib. Abusionibus, quas non nulli eleemosynarum quæstores in suis proponunt prædicationibus, vt simplices decipiant, & aurum subtili, vel fallaci potius ingenio extorqueant, ab eisdem: cum in animarum cedat periculus, & scandalum plurimorum viam (prout est nobis possibile) præcludere cupientes, iuxta statuta Concilij generalis, duximus prohibendū districte, ne quæstores aliqui, nisi Apostolicas, vel Diocesani Episcopi litteras exhibuerint, quomodo admittantur, nec permittantur, cū solum ipsis competat indulgentias sibi con-

cessas insinuare populo, & charitatiua postulare subsidia suppliciter ab eodem, vltatenus ipsi populo prædicare, nec aliud exponere, quam quod in litteris continebitur supradictis: litteras quoq; Apostolicas Diocesani Episcopi (ne quid fraudis committi valeat, per eandem) antequam admittant, quæstores ipsos examinent diligenter. Ad hæc cum aliqui ex huiusmodi quæstoribus, sicut ad nostram audientiam est perlatum non sine multa temeritatis audacia, & deceptione multiplici animarum indulgentias populo motu suo proprio de facto concedant, super votis dispensent à periurijs, homicidijs, & peccatis alijs sibi confitentes absoluant, male ablata incerta (data sibi aliqua pecuniæ quantitate) remittant tertiam, aut quartam partem de poenitentijs iniunctis relaxent: animas res, vel plures parentum, vel amicorum illorum, qui eleemosynas eis conferunt, de purgatorio (vt asserunt) mendaciter extrahant, & ad gaudia Paradisi perducant, benefactoribus locorum, quorum quæstores existunt, remissionem plenariam peccatorum indulgeant, & aliqui ex ipsis eos à poena, & à culpa (vt eorum verbis vtamur) absoluant: Nos abusus huiusmodi, per quos censura vilescit Ecclesiastica, & clauium Ecclesiæ auctoritas ducitur in contemptum, omnimodè aboleri volentes: ea per quoscumq; quæstores fieri vel attentare de cætero districte inhiibemus, Omnia, & singula priuilegia, si qua super præmissis, vel eorum aliquo sint aliquibus locis ordinibus, vel personis, quæstorum huiusmodi quomodocumq; concessa (ne ipsorum prætextu sit eis materia talia, vltius præsumendi) auctoritate Apostolica quantum ad præmissa penitus reuocantes. Quæstores autem, qui deinceps in præmissis, vel aliquo præmissorum deliquerint, vel alias etiam quibuscumq; suis priuilegijs abusi fuerint, sic per locorū Episcopos puniri volumus, nullo prorsus eisdem quæstoribus in hac parte priuilegio suffragante, quod à suis temerarijs ausibus, qui vbiq; (vt communis habet assertio) nimium excreuerunt, poenæ formidine propensius compescantur, & in Conc. Lugdun. 2. c. 2. ibid. Id etiam de Epistolis placuit captiuorum, vt ita sint Sancti Pontifices cauti, vt in seruitio Pontificibus consistentibus, qui eorum manu, vel subscriptione agnoscat Epistola, aut quælibet insinuationum litteræ dari debeant, quatenus de subscriptionibus nulla ratione possit Deo propitio dubitari, & Epistola commendationis pro necessitate cuiuspiam promulgata dies datarum, & pretia constituta, vel necessitates captiuorum, quos cū Epi-

Epistolis dirigunt, ibidem inferantur, & in cap. 1. de pœn. & remiss. 6. ibi. Super benigna vero ipsorum receptione, ac subuentione ipsi fabricæ faciendæ, possunt eisdem suffraganeos, & alios Christi Fideles Remensis Proinciæ charitatiue monere in concedendis quoq; indulgentijs non excedat Rem. Archiep. statutum Concilij Generalis Roman. Eccles. & infra, quæstoribus autem fabricæ Rem. Eccles. Rem. Archiep. seu eius officiales citandi suffraganeorum ipsius Eccl. subditos, quos ijdem quæsttores sibi resistere aut nolle parere dixerint, vt super hoc compareant coram ipsis nequaquam tribuant potestatem.

In sessione vigesima secunda, sub Decreto de reformatione cap. 1. vers. A Summis Pontificibus, & a Sacris Concilijs, habetur ad decretales Pontificum, & ad decreta Concilior. nempe ad cap. 2. crapula de vita, & honest. cler. ibid. A crapula, & ebrietate omnes clerici diligenter abstineant, vnde vinum sibi temperent, & se vino: Nec ad bibendum quispiã incitetur. Cum ebrietas, & mētis inducat exilium, & libidinis prouocet incentiuum, vnde illum abusum penitus decernimus abolendum, quo in quibusdam partibus, ad potus æquales suo modo se obligant potatores, & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriat, & calices sæcundiores exhaurit. Si quis autem super his se culpabilem exhibuerit: nisi a superiore commonitus satisfecerit ab officio, & beneficio suspendatur, & in cap. seq. eod. tit. ibi. Clerici officia, vel commercia sæcularia non exercent maxime in hon. esta. Nimijs, iocularibus, & histrionibus non intendant. Et tabernas prorsus euitent, nisi fortè causa necessitatis in itinere constituti. Ad aleas, & taxillos non ludant, nec huiusmodi ludis intersint. Coronam, & tonsuram habeant congruentem. Et se in officijs Ecclesiasticis, & alijs bonis studijs exercent diligenter.

In eadem sessione vigesima secunda sub eodem Decreto de reformatione, cap. 2. vers. A Sacris canonibus, habetur ad sacros canones, nempe ad cap. cum in cunctis de elect. quem textum retuli super in sess. 14.

In eadem sessione sub eodem Decreto c. 3. vers. iuxta sacrorum canonum constitutiones, habetur ad Constitutiones sacrorum canonum, nempe ad cap. cum ad hoc de præbend. & dignit. quem textum apposui super ius in sess. 49.

In eadem sessione sub eodem Decreto, c. 4. vers. iuxta constitutionem Concil. Viennensis, habetur c. 2. in clem. de ætat. & qualij. & or-

din. præficiendorum, ibi. Vt ij qui Diuinis in Cathedralibus, vel collegiatis sæcularibus, vel regularibus Ecclesijs sunt mancipati officijs, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros ordines propensius inducantur; Statuimus vt nullus de cœtero in huiusmodi Ecclesijs vocem in capitulo habeat (etiam si hoc sibi ab alijs libere concedatur) nisi saltem in Subdiaconatus ordine fuerit constitutus. Illi vero, qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi ordines sunt annexi, pacifice nunc obtinent, in eisdem Ecclesijs, vel obtinuerint in futurum: nisi iusto impedimento cessante ad huiusmodi ordines se promoueri fecerint intra annum extunc donec ad eos promoti fuerint; nullo modo vocem in capitulo habeant earundem. Ipsiq; distributionum, quæ dantur his, qui certis horis intersunt pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus, vel statutis pœnis alijs, quæ contra tales promoueri ad ordines recusantes, statuuntur in iure, nihilominus in suo robore permanens.

In eadem sessione vigesima secunda, sub eodem Decreto de reformatione cap. 7. vers. Et præsertim Innocentij IV. habetur in cap. Romana de appell. libi. Romana Ecclesia, & infra: Cum suffraganeorum Rem. Eccles. suorumq; officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus eorum vices supplendo cognoscunt, vnum, & idem Consistorium, siue auditorium sit cēsendum, ab ipsis officialibus non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Remen. & curiam appellandum. Ab Archidiaconis vero, alijsq; infer oribus prælatis suffraganeis subiectis eisdem, & eorum officialibus, ad suffraganeos ipsos, debet & non ad eandem curiam (omissis dictis suffraganeis) appellari, nisi aliud Remensi Eccles. de consuetudine competat in hac parte. Cum autem ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum, vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Remen. Archiep. (qui pro tempore fuerit, vel officialis ipsius, nullatenus in appellationis causæ interpositæ, antè definitiuam sententiam citent partes, nec etiam alijs illam committant appellationis eiusdem causa probabili, seu legitima nõ expressa. Si vero vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra x. dies post interlocutoriam, vel definitiuam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid simile. Sicq; non esse appellationem ad eundem Archiep. vel eius officialem deuolutum negotium proponatur: ijdem) nisi prius ipsis constitent, causam ipsam ad eos totaliter fuisse delat-

delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non presumant, quod si obijciatur ex iniusta causa, seu minus legitima ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam, nequeunt prædicti Archiep. vel eius officiales prohibere ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta, velut emissa ex causa, probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi an sit vera. Si autem post sententiam, in casibus à iure prohibitis, utpotè à sententia super manifesto, & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit, promulgata, vel consimilibus appellatum fuisse dicatur, possunt ne sententia executioni mandetur, postquam cognoscere ceperunt utrum sit recipienda, vel nō appellatio ab eo interposita, inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem, & appellatum cōtroversia vertitur aliquid post eorum inhibitionem attentat, non valet occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vindicare. Cum verò is qui ad Remen. Curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis alijs ordinarij sui iurisdictioni subiiciatur, Remen. Archiepiscopus, vel officialis ipsius nequaquam iurisdictionē ipsam in alijs impediunt, ut ab eiusdem ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ provincie super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi forte de consuetudine, aut privilegio, siue iure alio speciali, sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoq; interdicti, vel suspensionis, seu excommunicationis in appellantem ab eo à quo appellatum proponitur promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus, & de appellatione legitime cognito, reuocent, aut denuntiēt esse nullas. Cum autem ad Remen. Archiep. ad audiētia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum. Idem Archiepiscopus, postquam de appellatione legitime cognito constiterit eam minus rationabilem extitisse, causam ipsam ad eundem suffraganeum remittere non possit.

In eadem sessione vigesima secunda sub Decreto de reformatione cap. octauo, vers. in casibus à iure expressis, habetur ad casus à iure prouisos, ut in cap. si hæredes de testam. ibi. Si hæredes iussa testatoris non adimpleuerint ab Episcopo loci illius omnis res, quæ eis relicta est, canonicè interdicatur, cum fructibus, & ceteris emolumentis, ut vota defuncti adimpleantur, & in cap. tua eod. tit. ibi. Tua

nobis, f. intimauit, quod nonnulli, tam religiosi, quam Clerici, seculares, & laici pecuniam, & alia bona, quæ per manus eorum ex testamentis decedentium debent in vsus pios expendi, non dubitant alijs vsibus applicare. Cum igitur in omnibus pijs voluntatibus sit per locorum Episcopos prouidendum: ut secundum defuncti voluntatem vniuersa procedant, licet etiam à testatoribus id contingeret interdicti. Mandamus quatenus executores testamentorum huiusmodi, ut bona ipsa fideliter, & plenariè in vsus prædictos expendant, monitione præmissa compellas, & in capitulo finali eodem tit. ibi Ioannes Cler. & P. Laicus executores vltimæ voluntatis. O. Clerici Sanctæ Crucis qui venerabilibus pijs locis de bonis suis, in vltima voluntate legauit, mandans insuper satisfieri creditoribus per eosdem; Post mandatum susceptum per Diocesanum cogi debet testatoris explere vltimam voluntatem.

In eodem loco, vers. Iuxta Sacrorum Canonum refertur ad Sacros canones nempe ad Clem. quia contingit de relig. dom. quem testum retuli supra in sess. 26.

In Sessione vigesima tertia, sub Decreto de Sacramento Ordinis c. 2 vers. A Sacris Concilijs, habetur in cap. miramur de seruis non ordin. ibi. Miramur non modicum, cum certū sit in constitutionibus antiquorum, quando serui in gradus Ecclesiæ ordinati debeant in seruitutem, vel non debeant reuocari, & infra. De Subdiaconali ordine (quia de eo non fit mentio in patrum statutis) expresse videtur nobis, quod & is cum Diaconali gradu privilegio gaudet eodem, nam licet sacer ordo non reputetur in primitiua Ecclesia, tamē à constitutione Gregorij, atq; Urbani secundum moderna tempora, sacer gradus esse minimè dubitatur.

In eadem sessione vigesima tertia sub tertio Decreto de Sacramento Ordinis, vers. Et patrum vniuersi, habetur ad Consensum patrum, in Concil. Flor. sub Eugenio IV. ibi. Sextum sacramentum est ordinis, cuius materia est illud per cuius traditionem confertur ordo, sicut Presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patens cum pane porrectionem. Diaconatus vero per libri Euangeliorum traditionem, Subdiaconatus vero per calicis vacui cum patena vacua superposita traditionem, & similiter de alijs per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem: forma sacerdotij talis est. Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro viuis, atq; defunctis, In nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti, & sic de aliorum ordinum formis, prout

ut in Pontificali Romano latè cōtinetur. Ordinarius minister huius sacramenti est Episcopus. Effectus, augmentum gratiæ, ut quis sit idoneus minister.

In eadem sessione vigesimatertia sub Decreto de reformatione c. 7. vers. Vigore Eugeniæ, habetur in cap. Divina de priuilegiis in extrau. com. lib. 5. ibi. Divina in eminenti Sede Apostol. Speculo disponente clementia constituti ad ea libenter intendimus per quæ officiales prædictæ sedis obsequijs eius (ad quæ veluti fidelium omnium matrem pro animarum salute querenda, & iustitia prosequenda, de diuersis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius se promptiores valeant exhibere. Hinc est quod nos ex certis rationabilibus causis moti etiam nonnullorum, prædecessorum nostrorum vestigijs inherentes, districtius inhibemus locorum ordinarijs, nec non commissarijs, & delegatis eorum, ceterisque vniuersis, & singulis quacunq; potestate, & auctoritate præfulgeant, cuiuscumq; dignitatis, gradus, præeminentia fuerint: ne contra officiales præfatos, quocumq; nomine nuncupentur, in nostri, & dictæ Sedis obsequijs, nunc & pro tempore existentes nec nõ quoscumq; alios, pro suis, & eorum causis, vel negotijs prosequendis, ad Sedem prædictam, venientes, ac in ea durante negotiorum, & causarum huiusmodi prosecutione, moram, trahentes, & concedentes ab eadem procedere, aut in eos excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut priuationis officiorum, aut beneficiorum, seu quamvis aliam sententiam promulgare præsumant. Nos enim omnes, & singulos processus, & sententias contra tenorem, & mentem nostræ inhibitionis huiusmodi latas, & habitas, & in posterum habendas, ac etiam promulgandas, & quæcunq; inde secuta: declaramus nullas, irritas, & inane nulliusq; extitisse, vel existere roboris, vel momenti. Nec non quidquid in contrarium à quoquam quauis auctoritate sciēter, vel ignoranter attentatum forsā est hætenus, vel in posterum contingerit attentari; etiam decernimus irritum, & inane. Et nihilominus in omnes, & singulos ordinarios, & officiales, commissarios, & delegatos eorum, qui se de dignitatibus, ac beneficijs Ecclesiasticis quibuscumq; officialium, aut negotia huiusmodi apud dictam Sedem prosequentium prædictorum eos illis forsā priuando, atq; priuationem decernendo, seu declarando, vel cuiuscumq; priuationis prætextu, illa personis alijs conferendo, seu de illis, in eos quomodolibet se intromittendo, tam in dantes, quam in recipientes excommunicationis, suspensionis,

& interdicti latas sententias promulgamus: quas volumus, eos ipso facto incurrere. A qua quidem excommunicationis sententia absolui nequeant, nisi à nobis, vel per nos deputandis, præterquam in mortis articulo constituti.

In eadem sessione vigesimatertia, sub eodem Decreto de reformatione cap. 6. vers. seruetur Constitutio Bonifacij VIII. habetur in c. 1. de Cleric. coniug. 6. ibid. Clerici, qui cum vnicis, & virginibus cōtraxerint (si tonsuram, & vestes deferant clericales) priuilegium retineant canonis ab Innocentio Papa Secundo prædecessore nostro editi in fauorem totius ordinis clericalis, & cum iuxta Parisiense Concilium, nullus Clericus distringi, aut condemnari debeat à Iudice seculari: præsentem declaramus edito huiusmodi clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus, vel delictis, trahi non posse criminaliter, aut ciuilitè ad iudiciū seculare, nec ab ipsis secularibus iudicibus, eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter ne per vnā viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur, vllatenus condemnari. In ceteris autem vel, nisi ut præmittitur, tonsuram, vel vestes deferant clericales etiam in præmissis eos gaudeat re nolimus priuilegio clericali.

In eadem sessione 23. sub eodem Decreto de reformatione cap. 7. vers. antiquorum canonum vestigijs inherendo, habetur ad antiquos canones, nempe ad cap. quando 24. dist. ibi. Quando Episcopus ordinationes facere disponit, omnes qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem vocandi sunt ad Ciuitatem, vna cum Presbyteris, qui eos representare debent, & tunc Episcopus à latere suo eligere debet Sacerdotes, & alios prudentes viros, gnaros Diuinę legis, exercitatos in Ecclesiasticis sanctionibus, qui ordinandorum vitam, genus, patriam, ætatem, institutionē, locum vbi educati sunt, si sint bene litterati, si instructi in lege Dei antè omnia diligenter inuestigent: si fidem catholicam firmiter teneant, & verbis simplicibus asserere queant. Ipsi autem quibus cura committitur cauere debent, ne aut fauoris gratia, aut cuiuscumq; muneris cupiditate illecti à vero deuiant, ut indignum, & minus idoneum ad sacros gradus suscipiendos, Episcopi manibus applicent. Quod si aliter fecerint, & ille qui indigne accesserit ab altari remouebitur, & illi qui donum Sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo iam condemnati Ecclesiastica dignitate carebunt. Igitur per tres continuos dies diligenter examinentur, & sic sabbato, qui præ-

bati sunt Episcopo represententur. Alias autem sine clericorum, videlicet consilio, & populi testimonio, nullum Episcopus ordinare presumat, & cap. seq. ibi. Episcopus sine consilio clericorum suorum clericos non ordinet ita, ut Civium conuiuentiam, & testimonium quærat.

In eadem Sessione vigesima tertia sub eodem Decreto de reformatione cap. 8. vers. a iure temporibus, habetur ad dispositionem, iuris circa tempus ordinandi, quæ dispositio reperitur in c. 3. de temp. ord. ibi. De eo autem quod quæsiisti an liceat extra ieiunia quatuor temporum aliquos in Oñarios, Lectores, Exorcistas, vel Acolytos, aut etiam Subdiaconos promouere, T. R. quod licitum est Episcopis dominicis, & alijs festiuis diebus vnum, aut duos ad minores ordines promouere. Sed ad Subdiaconatum nisi in quatuor temporibus, aut Sabbato Sancto, vel in Sabbato ante Dominicam de passione nulli Episcoporum præter quam Roman. Pontif. licet aliquos ordinare. Et in cap. fi. 75. dist. ibi. Ordinationes presbyterorum, & diaconorum nisi certis temporibus, & diebus exerceri non debent, id est quarti mensis ieiunio, & septimi, & decimi. Sed etiam quadragesimalis initij, ac medianz hebdomadz, etiam Sabbati ieiunio circa vespervas ipsas ordinationes noverint celebrandas, nec cuiuslibet utilitatis causa, seu presbyterum, seu diaconum his præferre audeant, qui ante ipsos fuerint ordinati.

In eadem sessione vigesima tertia, sub eodem Decreto de reformatione capit. 16. versiculo Sexti Canonis. Habetur in capit. 1. dist. 70. ibidem. Neminem absolute ordinarij iubemus presbyterum, neque diaconum, nec quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifeste in ecclesia suæ Civitatis, siue possessionis, aut in martyrio, aut in monasterio hic qui ordinatur, mereatur ordinationis publicæ vocabulum. Eos autem, qui absolute ordinantur decrevit Sancta Synodus vacuam habere manus impositionem, & nullum tale factum valere, ad iniuriam ipsius, qui eum ordinavit.

In eadem sessione vigesima tertia, sub eodem Decreto de reformatione, capit. 17. versic. Iuxta Sacros Canones. Habetur ad sacros canones, nempe ad cap. 1. 25. dist. Perlectis Sanctitatis tuæ litteris, gausus sum, quod optatam salutem tuam earum relatu cognovi. De his autem, quæ in consequentibus insinuare eloquij tui sermo studuit, gratias ago Deo, quod sollicitudinem officij Pastoralis impendis, qualiter, & quomodo ecclesiastica

officia ordinentur perquiris. Ex licet omnia prudentiæ tuæ sint cognita: tamen quia affectu fraterno me consulis, ex parte, qua valeo expediam, & de omnibus ecclesiæ gradibus quid ad vnumquemque pertineat eloquar.

Ad Oñarium namque pertinent clauæ ecclesiæ, ut claudat, & aperiat templum Dei, & omnia quæ sunt intus, extraque custodiat; fideles recipiat, excommunicatos, & infideles excipiat.

Ad exorcistam pertinet exorcismos memoriter tenere, manusque super energumenos, & catechumenos in exorcizando imponere.

Ad Acolitum pertinet præparatio luminariorum in sacrario ipse certum portat: ipse suggesta pro Eucharistia Subdiaconibus præparat.

Ad Psalmistam pertinet officium canendi, scilicet dicere benedictiones, laudes, sacrificium, responforia, & quidquid pertinet ad canendi peritiam.

Ad Lectorem pertinet lectiones pronuntiare, & ea quæ Prophetæ vaticinarunt populis prædicare.

Ad Subdiaconum pertinet Calicem, & Patenam ad Altare Christi deferre, & Leuitis tradere, eisque ministrare, vceolum quoque, & aquam, manile, & manutergium tenere. Episcopo, Presbyteris, & Leuitis pro lauandis ante altare manibus aquam præbere.

Ad Diaconum pertinet adstiteri sacerdotibus, & ministrare in omnibus, quæ aguntur in Sacramentis Christi: in Baptismo, siue in Chrismate, & patena, & calice: oblationes quoque inferre, & disponere in altari: componere etiam mensam Domini, atque vestire, Crucem ferre, & prædicare Euangelium, & Apostolum ad populum, nam sicut Lectoribus vetus testamentum, ita Diaconibus novum prædicare præceptum est. Ad ipsum quoque pertinet officium, præcum, & recitatio nominum. Ipse præmonet aures habere ad Deum, ipse hortatur clamare, ipse donat pacem, & ipse annuntiat.

Ad Presbyterum pertinet sacrificiū Corporis, & Sanguinis Domini in Altari Dei conficere, orationes dicere, & benedicere dona Dei.

Ad Episcopum pertinet basilicarum consecratio, vñctio Altaris, & consecratio Christomatis, ipse prædicta officia, & ordines ecclesiasticos distribuit, ipse sacras Virgines benedicit, & dum præcesserit unusquisque in singulis ordinibus: istramen est præordinator in cunctis. Hi sunt ordines, & ministeria Clericorum. Et in cap. Subdiaconus, 23. dist. ibi.

E

Sub-

Subdiaconus cum ordinatur, quia manus impositionem non accipit, patenam de manu Episcopi accipiat vacuam, & calicem vacuum, de manu vero Archidiaconi accipiat urceolum cum aqua, manile, & manutergium. Et in cap. Acolythus ead. dist. ibi. Acolythus cum ordinatur ab Episcopo quidem doceatur, qualiter in officio suo agere debeat: Sed ab Archidiacono accipiat cerosarium cum cereo, ut sciat se ad accendenda Ecclesie luminaria mancipari: accipiat, & urceolum vacuum ad suggerendum vinum in Eucharistiam sanguinis Christi, & in cap. Exorcista ead. dist. ibi. Exorcista, cum ordinatur, accipiat de manu Episcopi libellum, in quo scripti sunt exorcismi, dicere sibi Episcopo: Accipe, & commenda memoriz, & habeto potestatem imponendi manus super energumenum, siue baptizatum, siue catechumenum, & in cap. Lector eadem dist. ibi. Lector cum ordinatur, faciat de illo verbum. Episcopus ad plebem indicans eiusdem fide, ac vitam, atq. ingenium, post hoc spectante plebe tradat ei codicem, in quo lecturus est dicens: Accipe, & esto relator verbi Dei, habiturus si fideliter, & utiliter impleueris officium tuum, partem cum eis qui verbum Dei ministraverunt, & in cap. Ostiarius ead. dist. ibi. Ostiarius cum ordinatur postquam ab Archidiacono instructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat conuersari, ad suggestionem Archidiaconi tradat ei Episcopus clauem ecclesie de altari, dicens ei: Sic age, sic vive quasi redditurus Deo rationem pro his rebus, quae his clauibus recluduntur, Et in cap. Psalmista eadem dist. ibi. Psalmista, id est cantor potest absq. licentia Episcopi sola iussione presbyteri officium suscipere cantandi, dicente sibi presbytero: Vide ut quod ore cantas, corde credas: & quod corde credideris, operibus compleas.

In eadem Sessione vigesima tertia, sub eodem Decreto de reformatione cap. fin. versic. iuxta constitutionem Concilij. Habetur in Clement. quia contingit de relig. dom. quem textum retuli superius in Sessione vigesima sexta, & in Sessione 61.

In eadem Sessione vigesima quarta sub Decreto de doctrina matrimonij, vers. Concilia, & vniuersalis Ecclesie traditio, habetur ad Concilia, nempe ad Concilium Florentinum sub Eugenio IV. ibi. cap. abolentam deheret. Septimum est sacramentum matrimonij, quod est signum coniunctionis Christi, & Ecclesie secundum Apostolum dicentem: Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo, & in Ecclesia: Causa efficiens

matrimonij regulariter est mutuus consensus per verba de presenti expressus. Assignatur autem triplex bonum matrimonij. Primum est proles suscipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum est fides quam vnus coniugum alteri seruare debet. Tercium indiuisibilitas matrimonij propter hoc, quod significat indiuisibilem coniunctionem Christi, & Ecclesie, quamuis aut ex causa fornicationis liceat thori separationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, cum matrimonij vinculum legitime contracti perpetuum sit.

In eadem Sessione vigesima quarta, sub canone nono de Sacramento matrimonij, vers. Non obstante lege Ecclesiastica, habetur ad I. Ecclesiasticam, nempe ad cap. Presbyteris 20. dist. ibi. Presbyteris, Diaconibus, & Subdiaconibus, & Monachis, concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdicimus; contracta quoq; matrimonia ab huiusmodi personis disiungi, & personas ad poenitentiam redigi debere iuxta sacrorum canonum definitionem iudicamus.

In eadem Sessione vigesima quarta, sub Decreto de reformatione matrimonij c. 1. vers. Sacri Lateranensis Concilij, habetur in cap. fin. de clandestina desponsatione ibi. Cum inhibito copulae coniugalis sit in vltimis tribus gradibus reuocata, eam in alijs volumus distincte seruari, vnde predecessorum nostrorum vestigijs inhærendo, clandestina coniugia penitus inhihemus, prohibentes etiam, ne quis Sacerdos talibus interesse præsumat, quare specialem quorundam locorum consuetudinem ad alia generaliter proroganda statuimus, ut cum matrimonia fuerint contrahenda in Ecclesijs per Presbyteros publice proponantur competenti termino præfinito: ut intra illum qui voluerit, & valuerit legitimum impedimentum opponat, & ipsi Presbyteri nihilominus inuestigent vtrum aliquod obstat impedimentum, cum autem apparuerit probabilis coniectura contra copulam contrahendam contractus interdicatur expresse, donec quid fieri debeat super eo manifestius confiterit. Si quis documentis vero huiusmodi clandestina, vel interdicta coniugia inire præsumpserit in gradu prohibito etiam ignoranter soboles de tali coniunctione suscepta prorsus illegitima censeatur, de parentum ignorantia, nullum habitura subsidium, cum illi taliter contrahendo non expertes scientiæ, vel saltè affectatores ignorantie videantur. Pari modo proles illegitima censeatur, si ambo parentes impedimentum scientes legitimum, præter omne interdictum, etiam

etiam in conspectu Ecclesiæ contrahere præsumperunt. Sanè si Parrochialis Sacerdos, tales coniunctiones prohibere cõtempserit, aut quilibet et regularis, qui eis præsumpserit interesse, per triennium ab officio suspendatur, gravius puniendus, si culpæ qualitas postulauerit. Sed ijs qui taliter copulari præsumpserint, etiam in gradu concessio, condigna poenitentia iniungatur. Si quis autem ad impediendam legitimam copulam malitiose impedimentum obiecerit, canonicam non effugiet ultionem.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem Decreto de reformatione matrimonij in c. 2. vers. iuxta sacrorum canonum, habetur ad instituta sacrorum canonum nempe in cap. non plures de consecrat. dist. 4. ibid. Non plures ad suscipiendum de baptismo infantem accedant, quam vnus, siue vir, siue mulier. In confirmatione quoq; id ipsum faciat, & in cap. fin. de cogn. spirit. lib. 6. ibi. Quamuis non plures, quam vnus vir, vel vna mulier accedere debeant ad suscipiendum de Baptismo infantem, iuxta sacrorum canonum instituta: si tamen plures accesserint, spiritualis cognatio inde contrahitur matrimonia contrahenda impediens, & etiam post contracta dissoluens. De confirmatione insuper quantum ad hoc, idem iudicium est habendum.

In eadem sessione vigesima quarta sub eod. Decreto de reformatione matrim. c. 8. vers. Aliis penis contra adulteros, habetur ad alias penas iuris, nempe ad tit. de adult. ibid. per totum.

In eadem sessione vigesima quarta sub eodem Decreto de reformatione c. 1. vers. iuxta sacros canones, habetur ad sacros canones, nempe ad cap. cum in cunctis de elect. quem retuli superius in sess. 14. & in sess. 56.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem Decreto de reformatione cap. 2. vers. Ex sacris canonibus, habetur ad cap. sicut olim, de accusat. ibid. Sicut olim à Sanctis Patribus nescitur institutum, Metropolitanis singulis annis cum suis suffraganeis Prouincialia non dimittant concilia celebrare: in quibus de corrigendis excessibus, & moribus reformandis, præsertim in clero diligenter habeant cū Dei timore tractatum: canonicas regulas maxime, quæ statuta sunt in hoc generali Concilio relegendes, vt eas faciant obseruari, debitam poenam transgressoribus infligendo. Vt autem id valeat efficacius adimpleri, per singulas Dioceses statuunt personas idoneas, prouidas, videlicet, & honestas, quæ per totum annum simpliciter, & de plano, absq; vlla iurisdictione sollicita inuestigent, quæ correctione, vel reformatione sunt digna, & ea fideliter

perferat ad Metropolitanum, & suffraganeos, & ad alios in Concilio subsequenti, vt super his, & alijs (prout vtilitati, & honestati congruerit) prouida deliberatione procedant, & quæ statuerint faciant obseruari, publicaturi ea in Episcopalibus Synodis annuatim, per singulas Dioceses celebrandis; quisquis autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere, à sui executione officij suspendatur.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem decreto de reformatione in eodem cap. vers. Poenas sacris canonibus sancitas, habetur ad poenas sacrorum canonum, quæ sunt in cap. si quis autem 18. dist. ibi. Si quis autem Synodo adesse neglexerit, vel cætum fratrum antè quam concilium dissoluatur crediderit esse deserendum, alienum se à fratrum communione agnoscat, nec eum recipi liceat, nisi in sequenti Synodo fuerit absolutus.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem Decreto de reformatione cap. 3. vers. Concilij generalis, habetur in cap. exigit de censib. lib. 6. ibid. Exigit peruersorum audacia, vt non simus sola delictorum prohibitionem contenti, sed etiam poenam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaq; felicitis recordationis Innocentij Papæ Quarti, prædecessoris nostri editam super non recipiendis in pecunia procuracionibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumq; familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire volentes inuiolabiliter obseruari, eam decernimus poenæ adiectione iuuandam. Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procuracionem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio non impenso procuracionem in vidualibus, aut aliquid aliud procuracionis occasione violare præsumpserint, duplum eius quod receperit Ecclesiæ, à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioqui ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictum tempus restituere differentes ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores vero ab officio, & beneficio nouerint se suspensos, quousq; de duplo huiusmodi grauatis Ecclesijs plenariam satisfactionem impendant, nulla eis hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura.

In eadem sessione vigesima quarta sub eodem decreto de reformatione cap. 5. vers. In Concilio generali. Habetur in cap. qualiter, & quando de accusat. ibid. Qualiter, & quando debeat prælatus procedere ad inquirendum,

& puniendum subditorum excessus ex auctoritatibus noui, & veteris testamenti colligitur euidenter, ex quibus postea processerunt canonice sanctiones, sicut olim aperte distinximus, & nunc sacri approbatione concilij confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quod villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum suum quasi dissipasset bona ipsius, audiuit ab illo, Quid hoc audio. de te? reade rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris amplius villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam, & videbo utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Ex quibus auctoritatibus manifeste probatur, quod non solum cum subditus, vero etiam cum prælatus excedit, si per clamorem, & famam ad aures Superioris peruenerit, non quidem à maleuolis, & maledicis, sed à prouidis, & honestis, nec semel tantum, sed sepe, quod clamor innuit, & diffamatio manifestat, debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentius perscrutari, ut (si rei poposcerit qualitas) canonica distinctio culpam feriat delinquentis, non tamquam id sit accusator, & iudex, sed quasi denuntiante fama, vel deferente clamore officij (sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentius tamen est obseruandum in prælatis: quia quasi signum positi sunt ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cum ex officio suo teneantur non solum arguere, sed etiam increpare, quin etiam interdum suspendere, nonnunquam vero ligare, frequenter odium multorum incurrunt, & insidias patiuntur. Et ideo Sancti Patres provide statuerunt, ut accusatio prælatorum non facile admittatur, ne confusis columnis corruat ædificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum falsæ, sed etiam malignæ criminationi ianua præcludatur. Verum ita voluerunt providere prælatis, ne criminentur iniuste, ut tamen cauerent, ne delinquerent insolenter: contra morbum utranque inuenientes medicinam congruam; videlicet ut criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis id est degradationem intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cum super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ut iam clamor ascendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tollerari absque dubitationis scrupulo ad inquirendum, & puniendum eius excessus non ex odij fomite, sed charitatis procedatur affectu. Quatenus si fuerit grauis excessus, & si non degradetur ab ordine, ab administratione tamen amoueat omnino: quod est secundum sententiam Euangelicam à villicatione villi-

cum amoueri, qui non potest villicationis sue dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam assentaret, & exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi se ipsum, & non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei (ut quid, & à quo sit dictum appareat) publicanda: nec non exceptiones, & replicationes legitime admittendæ: ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum verò exclusionem deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus, tanto diligentius debet prælatus assurgere, quanto damabilius eorum offensas defereret incorrectas, Contra quos, ut de notorijs excessibus taceatur, & si tribus modis possit procedi per accusationem, videlicet denunciationem, & inquisitionem ipsorum, tamen ut diligens adhibeatur in omnibus cautela, ne forte per leue compendium, ad graue dispendium veniatur, sicut accusationem legitima debet præcedere inscriptio, sic & denunciationem charitativa monitio, & inquisitionem clamorosa insinuatio præuenire, illo semper adhibito moderamine, ut iuxta formam iudicij, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem contra regulares personas non credimus vsquequaq; seruandum, quæ (cum causa requirit) facilius, & liberius à suis possent administrationibus amoueri.

In eadem sessione vigesima quarta sub eodem decreto de reform. cap. 10. vers. iuxta canonum sanctiones. Habetur ad sanctiones canonum nempe ad cap. transmissam de elect. ibi, Transmissam, & infra, quæsiuisti quid faciendum sit tibi super eo, quod clerici tuæ diocesis cum pro suis excessibus suspensionis, vel interdicti, vel excommunicationis sententiæ percelluntur, paruipendentes eam, dimittunt Ecclesias, & transferunt se ad mercimonia laicorum, nonnulli quoque ipsorum habitu clericali postposito vestes induunt laicales, & sicut laici mercatores, se turpibus quæstoribus implicantes, consimilium sibi laicorum manus associant, & correctionem Ecclesiasticam per contemptum elidunt, dicentes, quod potestatem non habeas eos, nisi tibi specialiter Apostolica Sedes indulerit, corrigendi, & infra. Respondemus igitur, quod ex quo electionis tuæ confirmationem accepisti de talibus, & consimilibus præter ea quæ maioris inquisitionis discussionem exigunt, & ministerium consecrationis desiderant, quod iustum est, & Ecclesiasticæ conuenit utilitati, statuendi habeas liberam facultatem.

In eadem sessione 24. sub eodem Decreto de reformatione c. 11. vers. iuxta constitutionem, habetur in cap. cum Cappella de priuilegijs & excess. priuilegi. ibi. Cum Cappella Ducis Burgundie gaudere dicatur huiusmodi priuilegio, quod nullus Archiepiscopus, vel Episcopus in personas canonicorum eiusdem Cappellæ suspensionis, vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam Cappellæ supradictæ canonici, qui Parrochiales Ecclesias à te tenent occasione priuilegijs prælibati, in his etiam quarum iurisdicção ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcunque grauitur interdum excedant, tunc correctionis recusant, & sententiæ subiaccere, unde edoceri à nobis humiliter postulasti, qualiter tibi erga rebelles huiusmodi sit procedendum. Quo circa mandamus, quatenus in quantum exempti sunt eiusdem rationem Cappellæ, Apostolicis priuilegijs deferas reuerenter: Sed in quantum ratione, Parrochialium Ecclesiarum, vel alias iurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officij tui debitum in eisdem libere persequaris.

In eadem sessione vigesima quarta sub eodem Decreto de reformatione c. 11. vers. Vi. gore Eugenianæ. Habetur in cap. diuina in extrauag. de priuilegijs. quam retuli super in sess. 64.

In eadem sessione vigesima quarta, nec non sub eodem decreto de reformatione cap. 12. vers. in Concilio Lateranen. habetur in cap. cum in cunctis de elec. cuius principium retuli superius in sessione 14. modo sequitur ita. Inferiora etiam ministeria, ut puta Decanatum, Archidiaconatum, & alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec Parrochialis Ecclesiæ regimen, nisi iam 25. annum ætatis suæ attigerit, & scientia, & moribus commendandus existat. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiacon. in Diaconum, & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint præfixo à canonibus tempore in presbiteros ordinati, & ab isto remouentur officio, & alijs conferantur, qui & velint, & possint illud conuenienter implere. Nec pro eis appellationis refugium si forte in constitutionis istius transgressionem per appellationem voluerint se tueri. Hoc sanè non solum de promouendis, sed etiam de his qui iam promoti sunt, si canones non obsistat præcipimus obseruari. Clerici sanè si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi tunc potestate priuatos, & ab Ecclesiasticis beneficijs triennio nouerint se suspensos. Dignum est enim, ut quos Dei timor à malo nõ

reuocat, Ecclesiasticæ salutem coerceat seueritas disciplinæ, Episcopus autem si contra hæc fecerit, aut consenserit fieri, in conferendis prædictis officijs, & beneficijs potestatem amittat, & per capitulum, aut per Metropolitani (si capitulum concordare nequiuert) ordinentur.

In eodem loco vers. A iure: refert se ad tempus iuris, quod est in cap. licet Canonum de electione 6. quem textum retuli super sess. 17. & in cap. cum ex eo, eod. tit. de elec. 6. quem retuli super in sess. 24.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem decreto de reformatione, in eodem cap. 12. vers. iuxta sacrorum canonum, habetur ad Sacros Canones, nempe ad cap. fin. de Cleric. non residen. ibid. Clericos in Ecclesijs tuæ Iurisdictionis beneficia, quæ residentiam exigunt assecutos, si ad alterius Diocesis absque licentia tua morandi causa transierint, liceat tibi si moniti non redierint dictis beneficijs (nisi excusationem rationabilem ostenderint) spoliare.

In eod. loco vers. iuxta Bonifacij VIII. constitutionem, habetur in cap. 1. de Cleric. non residen. ibid. Consuetudinem, quæ in quibusdam partibus inoleuit, quæ canonici, & alij beneficiati, seu clerici cathedralium, & aliarum collegiarum Ecclesiarum distributiones quotidianas (quæ alias manualia beneficia, seu vidualia nuncupantur, & tantum residentibus tribuuntur) qualitercunque in Ciuitatibus, seu alijs locis, in quibus ipsæ consistunt Ecclesiæ, sint presentes, licet Diuinis officijs non interfint, ex integro percipiunt, ac si continue ipsis Ecclesijs in eisdem officijs deseruirent penitus improbantur: Statuimus, ut distributiones ipsæ quotidianæ in quibuscumque rebus consistant canonicis, ac alijs beneficiatis; & Clericis Ecclesiarum ipsarum, qui eisdem officijs in ipsis Ecclesijs adfuerint, tribuantur iuxta Ecclesiæ cuiuslibet ordinationem rationabilem iam factam, seu etiam faciendam. Qui vero aliter de distributionibus ipsis quidquam receperit, exceptis illis, quos infirmitas, seu iuxta, & rationabilis corporalis necessitas, aut euidens Ecclesiæ utilitas excusaret, iterum sic receptarum dominium non acquirat, nec facit eas suas, immo ad omnium restitutionem, quæ contra huiusmodi nostram constitutionem receperit teneatur. De distributionibus etiam pro defunctorum anniuersarijs largiendis, idem decernimus obseruandum.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem Decreto de reformatione c. 14. vers. sacris canonibus, habetur ad sacros canones, nec

nec non ad Pontificum constitutiones nempe ad cap. um omnis i. q. i. ibid. Cum omnis auaritia idolorum sit seruitus, quisquis hanc, & maxime in dandis Ecclesiasticis honoribus vigilanter non praecauet; infidelitatis perditioni subiicitur, etiam si tenere fidem verbis (quam negant facto) videatur, & in cap. sicut de symonia ibi. Sicut symoniaca peccatis sui magnitudine alios morbos vincit, ita sine dilatione, mox ut eius signa per aliquam personam claruerint de Ecclesia Dei debet eliminari, atque expelli, & cap. cum super de confessis, cum super electione Bethelmitanae Ecclesiae inter R.P. quaestio verteretur, & infra. Quoniam s. Canonicus Bethelmit. fuit in iure confessus, quod pro prestando alterius electioni consensu quingentorum saracenorum obligationem receperat, & mediator extitit symoniacae prauitatis. Nos quoniam vitium huiusmodi persequi volumus, ut debemus, ipsum per diffinitiuam sententiam duximus ab omni beneficio, & officio Ecclesiastico deponendum.

In eadem sessione vigesima quarta sub eodem Decreto de reformatione c. 17. vers. sacris canonibus, habetur ad sacros canones, nempe ad c. i. & seq. 21. q. 1. ibi. Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesijs. Negotiationis enim hoc est, & turpis lucri proprium commodum, & ab Ecclesiae consuetudine penitus alienum. Audiuius enim ex ipsa dominica voce, quod nemo potest duobus Dominis seruire, aut enim vnum odio habebit, & alterum diligit, aut vnum sublinebit, & alterum contemnet, vnusquisque enim (secundum Apostolicam vocem) in quo vocatus est, in hoc debet manere, & in vna locari Ecclesia, quae enim propter turpe lucrum in Ecclesiasticis rebus efficiuntur aliena consistunt a Deo ad vitam vero huius necessitatem studia sunt diuersa. Ex his ergo qui voluerit, acquirat corpori oportuna, ait enim Apostolus, ad ea quae mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istae, & hoc quidem in hac Vrbe seruandum, ceterum in villis, quae foris sunt propter inopiam hominum indulgeatur, & cap. fin. eodem loco ibid. Vnum Abbatem duobus Monasterijs praesidere interdiximus. Potest etiam vtrique, tamquam titularo praesse, sed iure speciali, non communi, & cap. ad hanc de Praeb. ibi. Ad hanc licet, & infra. Illud est omnirationi contrarium, ut vnus clericus, in vna, vel diuersis Ecclesijs plures dignitates, vel personatus obtineat: Cum singula officia in Ecclesijs assiduitatem exigant personarum, & in cap. seq. eod. tit. ibid. Praeterea de G. qui

in Tholosana Ecclesia est Archidiaconus institutus, & in vtraque Ecclesia regulariter professus. Mandamus quatenus eundem altero quem maluerit Archidiaconatu facias esse contentum, & in cap. seq. eod. tit. ibid. Cum non ignores quod vna Ecclesia vnus debeat esse Sacerdotis, & infra. Cum igitur Nuntius Presbyteri, qui in duabus Ecclesijs locum habere contendit, & quidam Clerici alterius Ecclesiae ad nostram praesentiam accesserint contra eum, nos attendentes non esse conueniens, ut idem presbyter locum habeat in duabus Ecclesijs. Mandamus quatenus ipsum beneficio quod habet, facias manere contentum. Quod si forte Archipresbyter, & Clerici alterius Ecclesiae in eum consenserint, eis nunc dissentientibus, cum ipsorum scandalum non debet locum in ipsa Ecclesia quaerere, vel habere.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem decreto de reformatione c. 20. vers. iuxta canonicas sanctiones, habetur ad canonicas sanctiones, nempe ad cap. maiores de baptismo ibid. Maiores nostrae Ecclesiae causas, praesertim articulos fidei contingentes, ad Petri sedem referendas intelligit, qui eum querenti Domino quem discipuli dicerent ipsum esse, respondisse notabat. Tu es Christus filius Dei viui, & pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides eius. Quibusdam igitur quaestionibus, quas contra Catholicos haeretici mouerant, nos postulas respondere, & in cap. praecipis 12. dist. ibi. Praecipis Apostolicis non dura superbia resistatur, sed per obedientiam, quae a Sancta Rom. Eccl. & Apostolica auctoritate iussa sunt, salutifere impleantur: si eiusdem Sanctae Dei Ecclesiae (quae est caput vestrum) communionem habere desideratis. Non nouum aliquid praesenti iussione praecipimus, sed illa, quae olim videntur indulta, firmamus, cum nulli dubium sit, quod non solum Pontificalis causatio, sed omnis Sanctae Rom. Eccl. & Religionis relatio ad Sedem Apostolicam, quasi ad caput omnium Ecclesiarum, debuit referri: Et inde normam assumere vnde assumpsit exordium, ne caput institutionis videatur omitti: Cuius auctoritatis sanctionem omnes teneant Sacerdotes, qui noluerint ab Apostolicae Petrae (super quam Christus vniuersalem fundauit Ecclesiam) soliditate conuelli. Si quis haec Apostolicae Sedis praecipia non obseruauerit, praecipii honoris esse hostis non dubitetur.

In eadem sessione vigesima quarta, sub eodem decreto de reformatione c. 20. vers. A iure, habetur ad casus in quibus de iure potest appellari, & profecto etiam in minimis, ut in cap.

cap. de appellationibus, de appellation. ibid. De appellationibus pro causis minimis interpositis, volumus te tenere, quod eis pro quacumq; leui causa fiant, non minus est, quàm si pro maioribus, fierent deferendum, & cap. placuit 2. q. 6. ibid. Placuit vt à quibuscumq; Ecclesiasticis iudicibus ad alios iudices Ecclesiasticos, vbi est maior auctoritas prouocatum fuerit, audientia non negetur.

In sessione vigesimaquinta sub Decreto de Purgatorio, versicul. A Sanctis patribus, habetur ad sacros canones, & ad Concilia, nempe ad cap. qualis 25. dist. ibi. Qualis hinc quisq; egreditur, talis in iudicio apparebit, vel repræsentabitur: sed tamen de quibusdam culpis esse antè iudicium purgationis ignis credendus est pro eo quod veritas dicit. Quia si quis in Spiritum sanctum blasphemias dixerit, neq; in hoc sæculo remitteretur ei, neq; in futuro. In qua sententia datur intelligi, quasdam culpas in hoc sæculo quasdam in futuro posse relaxari, quod autem de vno negatur, consequens intellectus patet, quia de quibusdam conceditur. Sed tamen (vt prædixi) hoc de paruis, minimisq; peccatis fieri posse credendum est, sicut est assiduus, & otiosus sermo, immoderatus risus, vel peccatum curæ familiaris, quod vix sine culpa, vel ab ipsis agitur, qui culpam qualiter declinare debeant sciunt. Quæ etiam post mortem grauant, si ad huc in vita positus minimè in morte fuerint relaxata, & in Concil. Florent. sessione final. in fine ibid. Item si vere pœnitentes in Dei Charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiz fructibus de commissis satisfecerint eorû animas pœnis purgatorij post mortem purgari, & vt à pœnis huiusmodi releuentur prodesse eis fidelium virorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosinas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueuerunt secundum Ecclesiæ instituta.

In eadem sessione vigesimaquinta, sub decreto de inuocatione, veneratione, & reliquijs sanctorum, & sacris imaginibus, habetur ad cap. vnicum de reliq. & vener. Sanct. 6. ibid. Gloriosus Deus in Sanctis suis, & in maiestate mirabilis, cuius ineffabilis altitudo prudētiz nullis inclusa limitibus, nullis terminis comprehensa, re & censura iudicii cælestis, pariter, & terrena disponit, & si cunctos eius ministros magnificet, altis decoret honoribus, & cælestis efficiant beatitudinis possessores, illos tamen (vt dignis digni rependat) potioribus attollit insignijs dignitatum, & præmiorum veriori retributione prosequitur, quos digniores agnoscit, & commendat in-

gentior excellentia meritorum. Sic & alma mater Ecclesia, eius sacra vestigia prosequens, & exemplo ducta laudabili, licet vniuersos in regnis cælestibus constitutos studijs honorare sollicitis, & sonoris efferre præconijs non desistat, gloriosissimos tamen Christianæ Fidei Principes, athletas, Dei electos, iustos sæculi iudices, lumina vera mundi videlicet, Christi redemptoris, Apostolos numero duodeno contentos, qui viuentes in carne prædictam Ecclesiam suo pretioso sanguine plantauerunt, ipsam erigendo sublimiter, & disciplinis sanctissimis dirigendo: Reuerendissimos etiam Patres, virosq; clarissimos quatuor Euangelistas Domini, per quorum diligentissima, & fidelissima studia eidem Ecclesiæ sacra euangelia illuxerunt: egregios quoq; ipsius Doctores Ecclesiæ Beatos, Gregorium, qui meritis inclitus Sedis Apostolicæ curam gessit, Augustinum, & Ambrosium venerandos antistites, ac Hieronymum Sacerdotij præditum titulo, eximios confessores summis attollere vocibus, laudibus personare præcipuis, & specialibus disponit honoribus venerati. Horum quippè doctorem perlucida, & salutaria documenta, prædictam illustrarunt Ecclesiam, decorarunt virtutibus, & moribus informarunt, per ipsos præterea quasi luminosas, ardentesq; lucernas super candelabrum, in domo Domini positas (errorum tenebris profugatis) totius corporis Ecclesiæ tamquam sydus irradiat maturinum, eorum etiam fecundia cælestis irrigui gratia influente, scripturarum enigmata referat, soluit nodos, obscura dilucidat, dubiaq; declarat: profundis quoq; ac decoris illorum sermonibus ampla ipsius Ecclesiæ fabrica velut gemmis vernantibus rutilat, & verborum elegantia singulari gloriosius sublimata coruscat. Ideoq; circumspècta prudentia dictæ sedis (quæ actibus intenta salubribus, & operibus exposita pietatis, fibenter, & solerter exequitur quæ sunt Dei) præmissa sollicitè, digneq; considerans, & debita meditatione perlustrans ad Dñi nominis honorem, & gloriâ exaltationem catholicæ fidei, salutemq; fidelium merito censuit, ritequè prouidit Apostolos, Euangelistas, & Confessores eosdem vniuersali Ecclesia honorificentiz potioris impendijs attollendos, vt ab eatanto propensius honorari se sentiant, quanto ipsam præ cæteris excellentius illustrarunt. Nos itaq; pijs ducti concilijs, dignisq; studijs excitati, nonnullos prædecessores nostros Romanorum Pontificum (qui specialis deuotionis prosequentes affectum, aliquorum festa sanctorum sub duplici ordinauerunt officio celebranda) imita-

imitari sollicitè intendentes, eorundem Apostolorum, Euangelistarum, & Confessorum festiuitates præcipuas (de fratrum nostrorum Consilio, & assensu) sub officio duplici per Vniuersas Orbis Ecclesias volumus, statuimus, & præcipimus annis singulis perpetuis futuris temporibus, solemniter celebrari, & in cap. cum ex eo eod. tit. de rel. & ven. Sanctor. ibid. Cum ex eo quod quidam sanctorum reliquias exponunt vanales, & eas passim ostendunt Christianæ Religioni detractum sit sæpius: Ne in posterum detrahatur, præsentis decreto statuimus, vt antiquæ reliquię amodo extra capsam nullatenus ostendantur, nec exponantur vanales. Inuentas autem de nouo, nemo publice venerari præsumat, nisi prius auctoritate Rom. Pontif. fuerint approbatæ. Prælati vero non permittant, eos qui ad eorum Ecclesias causa venerationis accedunt, varijs figmentis, aut falsis documentis decipi: sicut in plerisque locis occasione quæstus fieri consuevit.

In eadem sessione 25. sub eodem Decreto de inuocatione, veneratione, & reliquijs sanctorum vers. Præsertim vero secundæ Nicenæ, habetur in Concil. Niceno 2. & 6. ibid. Traditionem itaq; Ecclesiæ recipiamus legislationem eiusdem veneremur, ne floccipendamus piam, & Diuinam consuetudinem in vetera, & prisca iudicia, ne simus curiosi; omne enim, quod in recordationem Dei erigitur, acceptum illi esse constat qui autem se excludunt ab ista traditione, quam acceptauerunt, quicumq; germani in Ecclesia Catholica filij fuerant an non sunt nothi, & minimè legitimi? An non sentimus, probam, & laudabilem esse imaginum erectionem? an non sentimus spiritualiter nos per eas referri ad prototyporum recordationem? sanè sentimus, & in fine eiusdem ibid. Qui vero dicunt sufficere vsum imaginum ad memoriam solum, non vero ad salutationem eas habendas, illud quidem recipientes, hoc vero recusantes semiprobi quandotenus, & falsoueri vt ita dicam deprehenduntur, altera quidem partem veritatem confitentes, ex altera vero peruersæ agentes, deinde dicitur ibi. Igitur cum timore Dei omnia agamus, postulantes intercessionem incontaminatæ Deiparæ, & semper Virginis Dominiæ nostræ Marię, item Sanctorum Angelorum, omniumq; Sanctorum. Salutandas, & venerandas illorum reliquias, vt nos sanctitudinis eorum fiamus participes. Sic enim reddemur perfecti in omne opus bonum in Christo Iesu Domino nostro.

In eadem sessione vigesima quinta, sub decreto de regularibus, & monialibus cap. 5. in

principio, habetur in c. 1. de statu regularium 6. ibid. Periculoso, & detestabili quarundam monialium statui (quæ honestatis laxatis habentis, & monachali modestia sexusq; verecundia impudenter abiectis extra sua monasteria, non nunquam per habitacula secularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria, personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, in religionis opprobrium, & scandalum plurimorum, providere salubriter cupientes præsentis constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus vniuersas, & singulas moniales præsentis, atq; futuras cuiuscumq; religionis sint ordinis, in quibuscumq; mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasterijs debere de cætero permanere clausura, ita quod nulli earum religionum tacite, vel expressè professæ sit, vel esse valeat, quacumq; ratione, vel causa (nisi fortè tanto, & tali morbo euidenter earum aliqua laborare constaret, quod non posset cum alijs absq; graui periculo, seu scandalo commorari) Monasteria ipsa deinceps. grediendi saculas, nulliq; aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius ad quem pertinuerit (speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad easdem, vt sic à publicis, & mundanis conspectibus separatæ, omnino seruire Deo valeant liberius, & lasciuiendi opportunitate sublata, eidem corda sua, & corpora in omni sanctimonialia diligentius custodire. Sanè vt hoc salutare statutum, commodius valeat obseruari districtius inhibemus, ne in Monasterijs ordinum non mendicantium aliqua recipiantur de cætero in forores, nisi quor poterunt de ipsorum Monasteriorum bonis, siue prouentibus absq; penuria sustentari, si secus actum fuerit irritum decernentes, verum quando Abbatisa, vel Priorissa cuiusvis Monasterij pro pseudo, quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe, seu Domino temporali sibi debbit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare, nisi quod per Procuratorem illud præstet, possit efficere apud eum, de monasterio cum honesta, & decenti societate, exire poterit eo casu licenter, homagio facto, quam primum commodè poterit, seu fidelitatis præstito Sacramento, ad ipsum Monasterium è vestigio reuersura: sic quod in fraudè residentiar, siue moræ claustralis nihil fiat omnino. Porro ne moniales causam, seu occasionem habeant euagandi, Principes seculares, ac alios Dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordie

cordiæ Iesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum: nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas, & Priorissas, ac moniales quascumq; Monasteriorum suorum curam, administrationem, negotiare gerentes, quibuscumq; nominibus: censeantur per procuratores in suis tribunalibus, seu curijs, litigare permittant, ne pro constituendis procuratoribus, qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur, seu alijs huiusmodi, easdem oporteat euagari. Si qui vero contra præsumpserint, exhortationi huiusmodi rationabili, atq; sanctæ obtemperare nolentes, cum sit iuri contrarium quod mulieres (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & à via deuenient honestatis, & periculū animarū inducat, ad hoc per suos ordinarios Ecclesiasticos censure ecclesiastica cōpellantur, Episcopis aut, & alijs prælatis superioribus, & inferioribus quibuscumq; iniungimus, qd & ipsi causas, seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curijs eorundem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipse per procuratores earum fieri faciant, & tractari. Et quoniam parum esset condere iura, nisi essent qui ea executioni debitæ demandarent Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis vniuersis districtè in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione Diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in Ciuitate, ac Diocesi propria, in Monasterijs monialiū sibi ordinario iure subiectis sua, in iis vero, quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam Sedis Apostolicæ auctoritate. Abbates vero, & alij tam exempti, quam non exempti prælati Ecclesiarum Monasteriorum, & ordinum quorumcumq; in Monasterijs huiusmodi sibi subiectis de clausura conuenienti vbi non est ipsorum Monasteriorum expensis, & fidelium eleemosinis, quas ad hoc procurent diligentius faciendæ, & de ipsis monialibus includendis, quam primum commodè poterunt providere procurent: si Diuinæ, ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: contraditores, atq; rebelles, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Per hoc autē in monasterijs exemptis ordinarii locorum, quoad alia nullam sibi credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus attributam.

In eadem sessione vigesima quinta sub Decreto de regularibus, & monialibus c. 8. vers. iuxta formam constitutionis, habetur in cap.

in singulis de stat. Monach. ibid. In singulis regionibus, siue prouinciis fiat de triennio in triennium (saluo iure Diocesano Pontificum) commune capitulum Abbatum, atq; Priorum Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale capitulum celebrare: ad quod vniuersi conueniant prædicationem, canonicam non habentes, apud vnum de monasterijs ad hoc aptum. Hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quam sex electiones, & octo personas adducat. Aduocent autem in huiusmodi nouitatis primordiis, duos Cisterc. Ordin. vicinos Abbates ad præstandum sibi consilium, & auxilium opportunum, cum sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati: qui absq; contradictione, duos sibi de ipsis associant; quos viderint expedire, ac ipsi quatuor præsent capitulo vniuerso, ita quod ex hoc nullus eorum sibi auctoritate prælationis assumat, vnde cum expedierit prouida possit deliberatione mutari. Huiusmodi vero capitulum aliquot certis diebus continue iuxta morem Cister. Ord. celebretur: in quo diligens habeatur tractatus de reformatione ordinis, & obseruantia regulari. Et quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus inuolabiliter obseruetur, omni excusatione, contradictione, & appellatione remotis. Prouiso nihilominus vbi sequenti termino debeat capitulum celebrari. Et qui conuenerint vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas, ita quod si non omnes poterunt in eisdem, saltem plures simul in Diocesis domibus commorentur.

In eodem cap. vers. quæ in sacris canonibus, habetur in dicto cap. in singulis de statu monach. in §. ordinentur ibi. Ordinentur etiā in eodem capitulo religiosæ, ac circumscriptæ personæ, quæ singulas Abbantias eiusdem Regni, seu Prouinciæ non solum Monachorum, sed etiam monialium secundum formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes, & reformantes, quæ correctionis, & reformationis officio viderint indigere: ita quod si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus admonendum, denuntient Episcopo proprio, vt illum amouere procuret. Quod si non fecerit visitatores hoc referant ad Apostolicæ sedis examen. Hoc ipsum regulares canonicas secundum ordinem suum nolumus, & præcipimus obseruare. Si vero in hac nouitate quidquam difficultatis emerferit, quod per prædictas personas nequeat expediri ad Apost. Sedis iudicium absq; scandalo referatur cæteris irrefragabi-

F

gabi-

Stabiliter obseruatis, quę concordie fuerint de liberatione prouisa. Porro Diocesani Episcopi Monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant, quod commendatione quam quod correctione sit dignum, attentissime præcauentes, ne per eos dicta Monasteria in debitis oneribus aggrauentur: quia sicut volumus superiorum iura obseruari, ita inferiores nolumus iniurias sustinere. Ad hoc districtè præcipimus tam Diocesani Episcopis, quam personis, quę præerunt capitulis, celebrandis, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores, & consules, magnates, & milites, seu quolibet alios, ne Monasteria præsumant offendere in personis aut rebus; & si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, ut liberior, & quietius Deo valeant famulari.

In eadem sessione vigesimaquinta, sub eodem Decreto de regularibus, & monialibus cap. 18. vers. in casibus à iure expressis, habetur ad casus expressos in iure, nempe ad cap. significauit de conuers. coniug. ibi. Significauit nobis A. mulier quod cum ipsa F. viro suo coram Decano Sancti Quiriaci vice Archiepiscopi Senon. in hac parte fungente licentiam concesserit religionem intrandi, continentiam tamen voto eidem iniuncto, & recepta fide ab ipsa, quę perpetuo contineret, idē decanus post factam professionem à viro prædicto in Monasterio in quo habitum assumpserat monachalem, asseruit ipsam debere religionem intrare, quamquam id primo non expressisset eidem, & hoc expresso illi licentiam non dedisset, & infra. Quo circa mandamus, si est ita, & est talis ætatis, de qua suspicio, haberi non possit ipsam votum continentiam obseruantem intrare Monasterium, compelli non permittatis inuitam, & in cap. seq. eod. tit. ibid. Gaudemus in Domino, & infra. Mulieres vero, quę relicto maritali thoro lapso carnis ceciderunt, si mariti earum à te diligenter commoniti, eas ad frugem melioris vitę conuersas, noluerint recipere propter Deum in claustris cum Religiosis mulieribus studeas collocare, ut perpetuam penitentiam ibi agant.

In eadem sessione vigesimaquinta sub Decreto de reformatione, c. 1. vers. in Concilio Carthagenensi, habetur in cap. Episcopus 41. dist. ibi. Episcopus vilem suppellectilem, & mensam, ac victum pauperem habeat, & dignitatis suę auctoritatē, fidei, & vitę meritis quærat: hospitium quoque non longè Ecclesia habeat.

In eodem loco vers. Canones prohibeant, refert se ad Canones, nempe c. 39. Can. Apost. ibi. Omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam Episcopus habeat, ut ea velut Deo contemplante dispensent, nec ei liceat ex eis aliquid omnino contingere, aut parentibus proprijs, quę Dei sunt condonare: quod si pauperes sunt tamquam pauperibus subministrant, nec eorum occasione Ecclesię negotia deprudentur, & in cap. Episcopi 12. q. 1. ibi. Episcopi de rebus proprijs, vel acquisitis, vel quidquid de proprio habent hæredibus suis (si voluerint) derelinquant, quidquid vero de prouisione suę Ecclesię fuerit, siue de agris, siue de fructibus, siue de oblationibus, omnia in iure Ecclesię reseruare censuimus.

In eadem sessione vigesimaquinta sub Decreto de reformatione c. 2. vers. A sacris canonibus, habetur ad sacros canones videlicet in cap. excommunicamus il primo de hæres. ibi. Excommunicamus itaq; & anathematizamus omnem hæresim extollentem se aduersus hanc sanctam orthodoxam, & catholicā fidem, quam superius exposuimus condemnantes hæreticos vniuersos quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem diuersas habentes, sed caudas ad inuicem colligatas: quia de vanitate conueniunt in idipsum.

In eodem cap. vers. Secundum formam sacrorum canonum habetur ad sacros canones, nempe ad cap. Certum 11. q. 3. ibi. Certum est pro his tribus criminibus aliquem excommunicari debere, cum ad Synodum canonice vocatus venire contemnit, aut si postquam ille venerit, sacerdotalibus respuit obedire præceptis, aut si ante finitam causę suę examinationem à Synodo abire præsumat.

In eadem sessione vigesimaquinta, sub eodem Decreto de reformatione cap. 7. vers. quę à iure, habetur ad ius, quod est in cap. 1. de cler. ægrot. 6. ibi. Pastoralis officij debitum exequentes declaramus, atque statuimus coadiutorum Episcoporum, & superiorum prælatorum dationem intelligendam esse de causis maioribus, & referendam ad Sedem Apost. ac ab ea (consuetudine non obstante contraria) tantummodo postulādam. Verum ne hoc prætextu Ecclesię (existentes præcipuè in remotis) dispendia patiantur. Nos earum in hac parte indemnitatibus præcauere volentes, hac generali constitutione sancimus, ut Episcopus senio, aut valetudine corporali grauatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo ut officium suum hequeat exercere: possit de sui consilio, & assensu capituli, vel maioris partis ipsius, vnum, vel duos auctoritate

tate Apoſt. coadiutores aſſumere ad dictum officium exequendum. Si vero Epiſcopus demens fuerit, & quid velit; aut nolit exprimere neſciat, vel non poſſit: tunc eius capitulum, vel duæ ipſius partes eadem auctoritate vñſi, aut duos coadiutores aſſument idoneos, qui eius officium exequantur. Si autem Epiſcopus ſenio, aut incurabili morbo grauatus, vel perpetuo impedimento detentus ad ſui executionem officij reddatur inutilis, & coadiutorem aſſumere, vel habere noluerit, licet à capitulo requiſitus proprio ſe illius non indigere ſuffragio forſitan aſſerendo: tunc nñ per capitulum innouetur: ſed hoc caſu, & etiam proximo idem capitulum Epiſcopi, & Eccleſiæ ſuæ conditionem, & ſtatum, de ſa&i circumſtantias vniuerſas, quam cito poterit fideliter, & explicite referat ad notitiam dictæ ſedis recepturi humiliter, & efficaciſſe impleturi quod ſuper hoc, per ſedem ipſam contigerit ordinari. Præſenti quoq; adiſcimus ſan&ioni, vt; coadiutores huiusmodi de prouentibus prælatorum, in quorum aſſumentur auxilium ſumptus recipiant moderatòs, ab alienatione qualibet de bonis Eccleſiaſticis prælatorum, ipſorum, vel Eccleſiarum ſuarum quomodo libet faciendâ penitus abſtinentes: rationem non ſolum in diſtri&to examine; ſed, & Prælatiſ eiusdem (ſi ſan&æ mentis extiterint) ac capitulis eorundem, ſeu etiam ipſorum Prælatorum ſucceſſoribus (ſi hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Cæterum quod de Epiſcopis præmittitur, ad Superiores etiam Prælatos eſſe volumus, & intelligimus referendû, & t. r. 7. q. 1. ibi. Scripſit mihi dile&tio tua me Reuer. Fratri meo Ioanni primæ Iuſtinianæ Sedis Epiſcopo pro ægritudine capitis, quam patitur Epiſcopum præcipere ſuccedere: ne, fortaſſe dum Epiſcopiſ iura eadem Ciuitas non habeat (quod abſit) ab hoſte depereat. Et quidem nuſquam canones præcipiunt, vt pro ægritudine Epiſcopi, Epiſcopus ſuccedat, & ideo iniuſtum eſt, vt ſi moleſtia corporis itruat, honore ſuo priuetur ægrotus. Sed ſuggerendum eſt, vt ſi quis in regimine egrotat diſpenſator illi talis requiratur qui poſſit eius curam omnem agere, & locum illius in regimine Eccleſiæ (ſi poſſe non deſeruit) conſeruari, vt neq; Deus omnipotēs offendatur, neq; Ciuitas neglecta eſſe inueniatur.

In eadem ſeſſione vigeſimaquinta cap. 8. ſub Decreto de reformatione cap. Hoſpitalitæ 42. diſt. ibi. Hoſpitalitatem vero ſacerdotem eſſe oportet ne ſit de numero eorum, quibus in iudicio dicetur. Hoſtes ſui, & non recepſiſtis me, qui enim Apoſtolum ſæpius fuerit alios ad hoſpitalitatem debet inuitare, quomodo

hoſpitalitatis exhortator poterit eſſe, qui domum propriam hoſpitibus claudit? & in clem. quia contingit de relig. dom. quæ eſt ſuper relat. 26.

In eodem loco verſ. iuxta conſtitutionem Concilij Vienneniſis, habetur in clem. quia contingit de relig. dom. quem textum retuli ſuperius in relat. 26. & in relat. 61.

In eadem ſeſſione vigeſimaquinta ſub Decreto de reformatione in c. 9. & alijs iure requiſitis, habetur ad iuris requiſita videlicet ad cap. piæ mentis 16. q. 7. ibi. Piæ mentis ample&nda deuotio eſt, qua ſe Iulius nobis in re Iuliana ſui iuris fundaſſe perhibet Eccleſiam, quam in honorem San&i Viti confeſſoris eius nomine cupit conſecrari. Hanc igitur frater cariſſime (ſi ad tuam diœceſim pertinere non ambigis) ex more conuenit dedicari, collata prius donatione ſolemni, quam miniſtris Eccleſiæ deſtinare præſati muneris reſtatur oblator, ſciturus ſine dubio pter proceſſionis adiutum, qui omni Chriſtiano debetur, nihil ibide ſe proprii iuris habiturum. Et in cap. nobis de iure patr. ibi. Nobis fuit, & inf. Inquiſitioni Tale damus reſponſum, quod ſi quis Eccleſ. cum aſſenſu diœceſani Epiſc. conſtruxerit ex eo ius patron. acquirit. Cæterum in conuenuali Eccleſia, non ele&ioni prælati faciendæ, ſed iam factæ honeſtius patroni poſtulat aſſenſus, niſi aliter de ſua iuriſdi&ione obtineat, vt partes ſuas interponere debeat ele&ioni tra&ah&æ. Secus tamen eſt in cappella, in qua vnus præbyter a patrono eligitur, & pro inſtitutione habenda loci Epiſcopo præſentatur. Pro ſtundatione quoq; Eccleſiæ honor proceſſionis fundatori ſeruatur, & ſi ad inopiam vergat, ab Eccleſia illi modeſtè ſuccurritur, ſicut in ſacris eſt canonibus inſtitutum.

In eodem loco verſ. contra canon. ſan&ioni. Habetur ad canon. ſan&ion. nempe ad cap. quia de iur. patron. ibi. Quia clerici quidam aduocationes Eccleſiarum comparant, vel quocunque modo poſſunt acquirunt, vt poſtmodum eorum filij, vel nepotes ad eadem Eccleſias præſententur, præcipimus vt id ar&ius inhibere procures, eoſdem aduocationibus taliter acquiſitis appellatione poſtpoſita ſpoliando. Et in cap. de iure eod. ſit. ibi. De iure verò patron. & inf. Mandamus quatenus ſi R. illud comparaui, cum inconueniens ſit vendi ius patron. quod eſt ſpirituall annexum contra&um illud irritum eſſe decernimus.

In eadem ſeſſione 25. ſub eodem Decreto de reformat. cap. 10. verſ. iuxta Conſtitut. Bonifacij, habetur in c. ſtatutum de reſcrip. 6. ibi. Statutum quod circa Iudices à Sede Apoſtol. deputandos nuper edidimus: cum quadam

contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur indulta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam sanctione præsentis (quam irrefragabiliter observari mandamus) suadente utilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, ut nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium canonicis, causæ auctoritate literarum Sedi Apostolicæ, vel legatorum eiusdem de cetero committantur, nec audiantur alibi, quam in ciuitatibus, vel locis insignibus, ubi possit commodè copia peritorum haberi.

In eadem sessione 25. sub eodem Decreto de reformat. cap. 11. vers. Contra canonicas sanctiones, habetur ad canonicas sanctiones videl. in cap. de reb. Eccl. non alien. 6. ibi Hoc consilii summo prohibemus edicto vniuersos, & singulos prælatos, Ecclesias sibi commissas, bona immobilia, seu iura ipsarum laicis submittere, subijcere, seu supponere absque capitulo sui consensu, & Apostolicæ Sedis licentia speciali, & in cap. 1. §. quia eod. tit. ibi. Quia etiam tractatus sollemnis, & diligens, qui in talibus concessionibus perpetuis, & alienationibus rerum Ecclesiasticarum exigitur, non fuit habitus in eandem ordinationem, & concessionem ipsam (presertim cum euidentis necessitas, quare fieri deberet, vel utilitas non subesset) de fratribus nostrorum consilio, decernimus non valere.

In eadem sessione vigesima quinta sub eodem Decreto de reformat. cap. 12. vers. Ad quas de iure, habetur ad ius, quod est in cap. non est de decimis, ibi, non est in potestate hominum cum Non est in potestate hominum cum plantant arbores, vel aliqua semina terræ mandant, & inf. Re vera sicut S. Patres in suis tradiderunt scriptoris, de vino, grano, fructibus arborum, pecoribus hortis negotiatione, de ipsa etiam militia, de venatione, & de omnibus bonis, decimæ sunt ministris Ecclesiæ tribuendæ, ita, ut qui de his eas soluere neglexerint Ecclesiasticæ districtione debeant percelli, & inf. volumus ergo, & districte præcipimus, quatenus antequam villas deducatis de bonis prædictis expensas, decimas Ecclesijs, ad quas pertinent, cum integritate debita persoluant.

In eadem sessione 25. sub eodem decreto de reformat. c. 14. vers. à sacris canon. habetur ad sacros canones, nempe ad cap. 1. & seq. de cohab. cler. & mul. ibi. Inhibendum est, ut nullus Sacerdos, fornicas, de quibus suspicio potest esse retineat. Sed neque illas, quas canones concedunt, matrem amitam, & sororem, quia insurgente diabolo, & in illis scelus perpetratum

reperitur, aut etiam in pedissequis earundem. Sed si qua de his necessitatem habuerint presbyteri habeant in loco, aut in villa domum longe à sua conuersatione, & ibi eis, quæ sunt necessaria subministrant. Prohibendum quoque est, ut nulla iocunda ad altare præsumat accedere, aut presbytero ministrare, aut intra cancellos stare, sine sedere.

In eodem loco, vers. iuxta sacros canon. refert se ad sacros canon. nempe ad cap. si quis amodo 81. dist. ibi. Si quis amodo Episcopus, presbyter, aut diaconus, fornicam acceperit, vel acceptam retinuerit, à proprio gradu decedat, usque dum ad satisfactionem veniat, nec in choro psallentium maneat, nec aliquam portionem de rebus Ecclesiasticis habeat, & in c. si autem de cohab. cler. & mulier. ibi. Si autem clerici tui iurisdictionis (sive in sacris ordinibus, sive in inferioribus constituti) fornicarias detinent, nisi eas ad secundam, vel tertiam commotionem à se dimiserint, easdem de cetero contempturi; liceat tibi eos Ecclesijs, vel earum portionibus appellatione postposita spoliare officio ipsis nihilominus interdicto.

In eadem sessione vigesima quinta, sub 15. decreto de reformatione, vers. Et canonicarum sanctionum, habetur ad canon. sanction. nempe ad cap. 2. de filiis presbyterorum, ibid. Ad præsentiam nostram accedens R. Presbyter tacito, quod esset filius sacerdotis, impetrauit a nobis, ut in Ecclesia in qua pater eius ministrauerat existeret cappellanus. Ideoque mandamus, quatenus si tibi confiteris, quod memoratus R. sit in sacerdotio genitus, & quod pater in eadem Ecclesia ministravit non obstantibus prædictis literis nostris ipsum amoveas ab eadem. Et in cap. ad extirpandas eodem titulo, ibid. Ad extirpandas successiones, & inf. F. tui mandamus quatenus si qui filij presbyterorum provincie tue teneant ecclesias in quibus patres eorum tanquam personæ, vel vicarij nulla persona media ministrarent: eos, siue geniti sint in sacerdotio, siue non, ab eisdem Ecclesijs non differas amoveri.

In eadem sessione vigesima quinta, sub eod. Decreto de reformatione cap. 17. vers. sacros canones, habetur ad sacros canon. nempe ad cap. quis dubiter 96. dist. in 8. ibid. Quis dubitet sacerdotes Christi, Regum, & Principum, omniumque fidelium patres, & magistros censerit? Non, ne miserabilis infanitiæ esse cognoscitur, si filius patrem, discipulus magistrum, sibi conetur subiugare, & iniquis obligationibus illum suæ potestati subijcere à quo credit non solum in terra, sed etiam in celis se ligari posse, & solui?

In eadem sessione vigesima quinta, sub eod. De-

Decreto de reformatione cap. 18. vers. Sacra-
tissimi canones. Habetur hoc in loco sacros
canones ab omnibus seruandos esse facit, ad
hoc cap. 1. de const. ibi. Canonum statuta cu-
stodiantur ab omnibus. Et nemo in actioni-
bus, vel iudicijs ecclesiasticis, suo sensu, sed eo-
rum auctoritate ducatur. Et in cap. enimpuro
19. dist. 1. ibi. Enimvero quia in speculum,
& exemplum S. K. E. cui nos Christus præfice-
re voluit, proposita est, ab omnibus, quidquid
statuit, quidquid ordinauit, perpetuo quidem,
& irrefragabiliter obseruandū est. Et in c. sic
omnes eadem dist. 1. bi. Sic omnes sanctio-
nes Apostolicæ Sedis accipiendæ sunt tanquā
ipsius diuina voce Petri firmatæ.

In eadem sessione vigesima quinta, sub eo-
dem Decreto de reformatione cap. 19. vers. sic
iuxta sacros canones. Habetur ad sacros ca-
nones, nempe ad cap. Monomachiam 2. q. 4.
ibid. Monomachiam verò in lege non assumi-
mus, quam præceptam fuisse non reperimus:
quam licet quosdam inisse legimus, sicut Da-
uid sanctum, & Goliath sacra prodit historia,
nusquam tamen, vt pro lege teneatur, alicubi
diuina sanxit auctoritas, cum hæc, & huius-
modi sectantes, Deum solummodo tentare
videantur. Et in cap. de clericis pugnantibus
in duello, ibi. Porro si clericus alicui sponte
duellum obtrulerit, vel oblatum susceperit, si-
ne victus fuerit, de rigore iuris, est merito de-
ponendus. Sed quantumcunque eius in hoc
grauis sit, & enormis excessibus, euadere po-
test depositionis sententiam, si cum ipso suus
Episcopus duxerit misericorditer dispensan-
dum, dummodo ex illo duello homicidium,
vel membrorum diminutio non fuerit suble-
gata.

In eadem sessione vigesima quinta, sub eo-
dem Decreto de reformatione cap. 20. vers.
sac. canon. & concil. omnia, habetur ad can.
& concil. videlicet ad cap. quamquam de cen-
sibus 6. q. 1. Quamquam pedagiorum exa-
ctiones tam iure canonico, quam civili, regu-
lariter merito sint damnatæ: tanto tamen
dist. 1. ne ab Ecclesia, & personis eccle-
siasticis talia exigantur, prohiberi oportet
quanto si de hac maioris inde transgressionis
reatus incurritur. Et offensa videntior com-
probatur. Cum igitur Eccles. ecclesiasticæ
personæ, ac res ipsarum, non solum iure hu-
mano, quin et iure diuino, à secularium per-
sonarum exactionibus sint immunes consti-
tutione, scilicet. second. Alexandr. Papa IV. præ-
decessoris nostri, qui statuit Ecclesias, & per-
sonas ecclesiasticas, ad pedagia, & gaudagia
penitus non extorremus ad exhibendum, vel
soluendum talia pro rebus suis propriis, quæ

non causa negotiandi deferunt, vel deferri fa-
ciunt, seu transmittunt, volentes propter mul-
torum insolentiam, & abusum pœnæ admini-
culo adiuuare, adiicimus districtius inhiben-
do. (contraria consuetudine quorumcumq;
corruptela dicenda est verius non obstat.) vt
nec collegium, nec vniuersitas, nec aliqua
singularis persona, cuiuscumq; sit dignitatis,
conditionis aut status, a præfatis Eccles. aut
personis pro personis ipsis, aut rebus prædi-
ctis talia exigat, vel extorqueat per se, vel per
alium, suo nomine, vel etiam alieno, aut eas
ad huiusmodi persoluenda compellat. Qui ve-
ro contrafecerint si personæ fuerint singula-
res, excommunicationis; si autem collegium,
vel vniuersitas Ciuitatis castri, seu loci alte-
rius cuiuscumq; ipsa Ciuitas castrum, vel lo-
cus, interdicti sententias ipso facto incurrant:
nec ab excommunicatione huiusmodi abso-
lutionem obtineant: donec exacta plenarie
restituerint, & de transgressionis satisfecerint
competenter, & in tot. tit. de imm. Eccl.

In eadem sessione 25. sub Decreto de in-
dult. vers. Et sacror. can. habetur ad sacros ca-
nones videlicet ad cap. absit 50. dist. 1. Absit
à Rom. Eccl. vigorem suum tam profana fa-
cilitate dimittere, & nervos seueritatis euer-
sa fidei maiestate dissoluere, vt eum ad huc non
tamen iaceant in peccatis, sed etiam cadant
euerforum fratrum ruine propterea nimis re-
media communicationum utiq; non profu-
tura præstentur, vbi enim poterit pœnitentiæ
medicina procedere, si etiam ipse medicus in-
tercepta pœnitentia indulget periculis? Hoc
non est curare, sed (si verum dicere volumus)
occidere, & de indulgentijs retuli super relat.
54. & in cap. fin. de pœn. & remiss. 6. ibi. Indul-
gentiæ, quæ ab vno, vel pluribus Episcopis in
Ecclesiarum dedicationibus, vel alijs quibus-
cumq; casibus conceduntur, vires non obti-
nent si statutum excefferit conc. gen.

In eadem sessione 25. sub Decreto de dele-
cto ciborum, ieiunij, & diebus festis, vers. Quæ
in alijs cœnæ. statuta sunt, habetur ad alia
concilia, nempe ad concil. Aquilgranense 1.
c. 94. ibi. Tantum tibi ieiuniorum impone,
quantum ferre potes. Sint tibi ieiunia pura,
casta, simplicia, moderata, & non superstitio-
sa, &c. Deinde dicit, fortissimum ieiunium est
aqua, & panis, & in toto tit. de obseru. ieiunio-
rum, quatenus autem refert se ad festorum
dierum celebrationem, habetur hoc in cap.
fin. de feriis, ibi. Conquestus est nobis, & infra.
Quamuis non prorogari, sed expediri doceat
questiones, debet tamen iudicialis strepitus
diebus conquiescere feriatis, qui ob reueren-
tiā Dei noscuntur esse statuti, scilicet Natalis

Do-

Domini, S. Stephani, Ioann. Euangelist. Innocentium, S. Syluestri, Circuncisione, Epiphania, septem diebus Dominica passionis, Resurrectionis cum septem sequentibus, Ascensionis, Pentecostes cum duobus qui sequuntur, Nativitate S. Ioann. Baptiste, festiuitatum omnium Virgin. gloriosarum: duodecim Apostolorum, & precipue Petri, & Pauli, B. Laurentii, dedicationis B. Michael. solemnitate omnium Sanctorum, ac diebus dominicis, coeterisque solemnitatibus, quas singuli Episcopi in suis diocesis, cum clero, & populo duxerint solemniter venerandas, quibus utique solemnibus feriis, nisi necessitas urgeat, vel pietas suadeat, usque adeo conuenit ab huiusmodi abstinere, ut consentientibus etiam partibus, nec processus habitus teneat, nec sententia, quam contingi diebus huiusmodi promulgari. Licet diebus feriatis, qui gratia vindictarum, vel missium ob necessitates hominum indulgentur, procedi valeat, si de partium processu voluntate.

Applicatio omnium Bullarum ad Sacros Canones, & Concilia, ex quibus potest fieri septimus, ut dicit Card. Tuscus, &c.

CUe eiusmodi Pontificiarum legum, diplomatumque, & rescriptorum Collectio Bullarum nomen sortita est, & qui Pontifices eas.

Respondetur Bullae significatio multiplex est, ut recenset Rebuff. in prax. benef. in tit. 3. pars Signaturae S. nunc videamus Petr. de Gregor. lib. 17. Synrag. iur. c. 15. n. 1. & in decretalibus in tit. de rescrip. c. 45. lib. 1. Crauet. ad Vetrum in prax. Rom. Cur. lib. 1. c. 4. n. 13. & nouissime Sebastian. à Costa in suo commentar. super Bulla Cruciatæ quæ. 1. ubi antiquiores cumulat, sed usu, & consuetudine Rom. Curiae usurpatum est, ut Bulla Pontificum Diploma significet, eo quod à Bulla plumbæ cordis pendente affixa, & S. Petri, & Pauli Apostolorum Capita insculpta habent firmamentum recipiat secundum grediòdos, & apud Coniales rarissimum est. Hæc itaque collectio, in qua plurimæ extant eiusmodi diplomata, Bullæ, nuncupata, Bullarum nomen sortita est. Vide in fine Bullarum Sanctæ Inquisitionis praxis nostræ multa alia, &c. Vitalis post multas Ethimologias, quod accipitur Bulla pro toto Diplomate, Dionysius, Athanasius, quod dicitur Bulla similitudinarie à Bulla, quæ portabatur in pectore pendens à nobilibus Romanis, &c. in fine hæc Summarij Bullarum Sanctæ Inquisitionis multa.

Quot sunt Pontifices, qui fecerunt concilia, & quot sint Concilia, & unde dicantur concilia modo iam dictum est.

Quot sint Pontifices Romani, qui fecerunt bullas constitutiones, & quot sunt istæ constitutiones, seu bullæ, seu diplomata. Respondetur sunt plusquam septuaginta Pontifices, ut Leo primus qui fecit duas constitutiones, Gelasius primus vnam constitutionem, Pelagius 2. vnam, Ioannes 15. vnam, Leo 9. duas, Alexander 2. vnam, Gregorius 7. vnam, Urbanus 2. vnam, Paschalis 2. tres, Calistus 2. vnam, Honorius 2. vnam, Innocentius 2. duas, Eugenius 3. tres, Anastasius 4. duas, Alexander 3. nouem, Urbanus 3. vnam, Gregorius 8. vnam, Coelestinus 3. tres, Innocentius 3. duodecim, Honorius 3. octo, Gregorius 9. quatuordecim, Innocentius 4. viginti vnam, Alexander 4. vigintitres, Urbanus 4. octo, Clemens 4. quatuordecim, Gregorius 10. tres, Nicolaus 3. duas, Martinus 4. vnam, Honorius 4. duas, Nicolaus 4. sex, Coelestinus 5. vnam, Bonifacius 8. decem, Benedictus 11. duas, Clemens 5. quatuor, Ioannes 12. quindecim, Benedictus 12. septem, Clemens 6. quinque, Innocentius 6. duas, Urbanus 5. duas, Gregorius 11. decem, Urbanus 6. tres, Bonifacius 9. quinque, Innocentius 7. vnam, Gregorius 12. tres, Ioannes 13. vnam, Martinus 5. sexdecim, Eugenius 4. viginti nouem, Calistus 3. quatuor, Pius 2. undecim, Paulus 2. septem, Sixtus 4. viginti quatuor, Innocentius 8. decem nouem, Alexander 6. duodecim, Iulius 2. triginta vnam, Leo 10. quadraginta septem, Adrianus 6. quinque, Clemens 7. quadraginta vnam, Paulus 3. quadraginta nouem, Iulius 3. viginti quinque, Paulus 4. viginti vnam, Pius 4. centum, & sex, Pius 5. centum, quinquaginta vnam, Gregorius 13. centum, & duas, Sixtus 5. centum, & septem, Gregorius 14. decem, & nouem, Innocentius 9. duas, Clemens 8. centum viginti tres, Paulus 5. nonaginta octo, Urbanus 8. plusquamcentum.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

Constitutio super ritibus Græcorum qui tolerari, vel non tolerari possunt. Habetur in verbo Græcorum Ritus Innoc. 4.

Super unione Græcorum ad S. R. E. in bulla Iurisdictionis Patriarchæ Constantinopolitani. Desensio quinque capitum, quæ in Sancta, & œcumenica Florentina Synodo continentur. De processione Spiritus Sancti. De Sacrificio in azimo, vel fermentato. De Purgatorio. De fructibus Sanctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinum translatus, &c.

Ro.

Romæ impressus anno 1579. vbi sectione 15. fol. 141. deplorat, & describit excidium Constantinopolitanum dicens Græcos propter schisma tenuisse in manus Turcarum. De Andronico Palæologo se Imperatorem Græcorum nomine schismatico denunciato excommunicato, vide extrauag. comm. clem. 5. Ad certitudinem de sent. excomm. Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis se vnientibus S. R. E. per duas constitutiones veritatem Catholicæ fidei eos instruit incip. Cantante Domino, & alia incip. Exultate Deo infra bulla 10. Eug. 4.

Professio orthodoxæ fidei à Græcis faciendâ iussu sel. recor. Greg. Papæ xiii. edita habetur in eodem verbo, & adde ad cap. vnic. de Summa Trin. in 6. infra in Bulla Greg. 13.

Ex sententia congregationis super aliquibus ritibus Græcorum, &c. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ ad huc non sunt in bullario, sed in eo habes dictam constitutionem Eugenij Quarti, in generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta professione fidei à Græcis faciendâ supra. Aduertendum tamen est, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum, sicut alia bulla Nicolai Quinti non reperitur in bullario. De fruitione Sanctorum aderat antea extrauagans Benedicti xii. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non est in bullario, sed eam refert per extensum Alphonsus de Castro in libro contra hæreses in verbo Beaticudo supra in Florentino.

Super forma iuramenti professionis fidei.

De fidei professione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum, & aliorum cuiusvis artis, & facultatis professorum infra Pij 4.

De Constitutionibus confirmatio æcumenici generalis Concilij Trid.

Declaratio temporis ad obseruandum decreta dicti Concil. Trid. in bullario incip. sicut ad sacrorum, & sunt impressæ in fine eiusdem Concilij, & vide in verbo Concilium Trid. vbi de alijs constitutionibus facientibus ad hunc titulum infra Pius 4.

De non publicandis constitutionibus Conciliorum Prouincialium absq; Sedis Apostolicæ approbatione habetur in verbo Conciliū infra Sixtus V.

De electione contra prouisos apud Sedem Apostolicam dantes, aut promittentes nuntiatoribus infra Greg. 11. Julius 3.

Contra prouisos retinentes beneficia Ecclesiastica absq; literis Apostolicis, & breue Pij v. ibidem allegatum habes per extensum.

Quod Archiepiscopi, & Episcopi cuius-

cumque ordinis professiores ad Claustra suorum ordinum redeunt ad dignitates, & officia assumi non possint, infra Paulus IV. Pius iv.

Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis in bullario incip. In eligendis, & contra aspirantes ad papatū simoniace adest constitutio Iulij 2. Cum tam Diuino, & vide aliam Clem. 7. de electione Romani Pontificis, cum charissimus, & eiusdem Pontificis innouatio litterarum suarum super electione Rom. Pont. Licet varie, & præcedentes constitutiones addæ ad disposita in cap. licet de vitanda de elect. &c. vbi periculum cod. tit. in 6. & clem. ne Romani dict. tit. & contra ambientes ad papatum vide Pauli 4. constitutionem in bullario incip. Cum secundum Apostolum.

Super collatione Parochialium Ecclesiarum in Pio v. infra.

De Abbatissis, & alijs Monasteriorum monialium præfatis non ultra triennium per Vniuersam Italiam in futurum eligendis Gregor. 13.

De Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinaliū creandorum numero, ordine, ætate, tempore, qualitate, & officio, incip. postquam.

Super noua ordinatione titularum, & Diaconiarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, incip. Religiosa.

Contra ineuntes sponsones super vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium.

De forma faciendi processus, & inquisitiones ex præscripto Concilij Trident. super promouendis ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, seu Monasteriorum, atq; ad ceteras dignitates, de quibus in Consistorio prouideretur infra Greg. 14.

De renunciatione, relaxatio prohibitionis de non admittendis resignationibus per Ordinarios cū modificationibus constitutio de modo, & forma publicandi resignationes, & cessiones Pij v. Greg. 13. infra.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut sine dimissorijs Pius 2.

Extensio decreti Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. quod incipit, cum non deceat loquentis de clericis secularibus ad clericos regulares non professos, quod non promoueantur ad sacros nisi seruata, forma dicti decreti Pius v.

Moderatoris Bullæ sel. rec. Sixti Papæ v. contra clericos male promotos, ac in Episcopos in ordinum collatione peccantes.

De

De ordinatione Regularium, & collatione ordinum ab Abbatibus Clem. viii.

De Sacra vnctione congruunt huic titulo constitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florent. & Trid. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus Sacre Congreg.

De Filijs Præbiterorum, & alijs illegitimis natis, quod filij Sacerdotum nullo pacto, aut quouis quæsito colore in beneficijs parentum suorum succedere possint Clem. 7.

Renovatio facultatum testandi, & disponendi de rebus Ecclesiasticis feudalibus, & emphyteoticis in illegitimos pij v.

Contra illegitimos, legitimatos, &c. ad religionem transire volentes Sixti v.

Declaratio præcedentis constitutionis.

Moderatio prædictarum constitutionum Sixti v. contra illegitimos regulares Greg. 14.

De officio iudicis deleg. De assessore assumendo à Iudice iurium non Doctore de conservatore eligendo per Regulares Leonis 10.

De officio Iudicis ordin. prohibitio imprimendi libros absq; approbatione Vicarij, & Magistri Sacri Palatii Apostolici in Vrbe; ac Episcoporum, & inquisitorum hæreticæ pravitatis in alijs Ciuitatibus fol. 190. in bullar. incip. Inter sollicitudines, & vide Conc. Trid. sess. 4. §. sed & impressoribus, ac regulas Indicis librorum prohibitorum c. 10. & Nauar. in manual. confess. c. 27. n. 148.

Litteræ in forma brevis, per quas Ecclesiæ Græcorum, earumq; Prælati, & administratores visitationi, ac superioritati Ordinariorum subiiciuntur, ac faciunt tex. in cap. quoniam de off. ord. & allegata in princ. verbi Græcorum ritus Pij 4.

Præceptum omnibus Episcopis vtriusq; Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium suæ curiæ Pij 5.

Vt bonorum Ecclesiasticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum Diocæsi- bus, & administratores Ecclesiarum Sixti 5.

De Maioritate, & obedientia in Conc. Lateranen. de pulsatione campanæ in Sabbato Sancto Leon. 10.

De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum Greg. 13.

Decretum, quo declaratur Episcopis in Ecclesijs Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere. Clem. 8.

Applicatio omnium Bullarum ad Sacros Canones, & Concilia ex quibus potest fieri septimus, ut dicit Card. Tuscus, &c.

De iudicijs de nullitatibus alias quam ex defectu iurisdictionis, citationis, aut

mandati non attendendis Clem. 8.

De foro competenti, contra personas Ecclesiasticas, alias, personas Ecclesiasticas ad forum laicale trahentes in bullario incip. Ad reprimendas, vbi alterantur pœn. de quibus in cap. si diligenti de foro competenti, & contra Iudices vide etiam bullam cœnæ Domini c. 15. & de pœna clerici, qui conuenerit coram iudice seculari de prælato est tex. in c. grauem de excess. præl. Clem. 8.

De feriis de obseruatione festorum vide decreta Sacre Congregationis Pij 5.

De sequestratione possessionum, & fructuum facultas iudicum lite pendente decernendi sequestra super fructibus beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum, siue affectorum, & ordinaria, vel alia autoritate nulliter collatorum, & pœna desuper litigantium Pij 4.

Quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud personam à Iudice eligendam, non obstantibus quibuscumq; statutis disponentibus, quod Capitula, & Canonici percipiant Pij 5.

De iurciurando, inuocatio constitutionis Nicolai tertij, & aliarum sanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impossibilia, damnosa, & Ecclesiasticæ libertati, ac decretis Concilij Tridentini aduersantia Greg. 13.

De visitandis liminibus Apostolorum. posset etiam situari sub titul. de maior. & obedient.

Liber tertius de vita, & honestate Clericorum, de habitu, & tonsura per clericos, seu milites beneficia, vel pensiones obtinentes deferendis, & penis contra inobedientes infligendis Sixti 5.

Constitutionis prædictæ moderatio.

Côtra Ecclesiasticas personas Regni Neapol. bannitorum receptatores, & delinquentium, ac debitorum.

De Clericis non residentibus, super residentia Episcopali, Pij 4.

Contra non residentes.

Declaratio, quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studij non valeant sine consensu ordinarij.

Super residentia in Parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficium Pij 5.

De præbendis, & dignitatibus, quod Iudices causarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumq; affines, & familiares beneficia illa impetrare non possint Pij 4.

De pœnis conferentiû beneficia Sedi Apostolicæ reseruata.

Re-

Reſeruatio beneficiorum, & de beneficijs propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus Pij 5.

Declaratio portionum, quæ assignari debent Vicarijs perpetuis in vnione beneficiorum incip. Ad exequendum in bullarium, ſed per conſtitutionem Greg. xiii. incip. In tanta relata reuocatur, & reducitur ad terminos iuris communis, & decretum Concil. Trid. quod vide in ſeſſ. 7. de reſor. c. 7. & ſeſſ. 25. de reſor. c. 16. de quibus Vicarijs habetur in clem. 1. de iur. patr. & in cap. extirpandæ ſ. qui vero, cap. auaritiæ, & c. de Monachis de præben. eod. tit. in 6. & extrauag. Ioann. 22. de præben. & ibi gloſ. in verb. vicarios, cap. ad hæc de offic. vicar. clem. vnic. eod. tit. c. 1. de cap. monach. in antiq. & in 6. ac extat. Petri Rebuſſi tract. cōgruæ portionis beneficiorum Vicarijs maxime debitz. Pij 5.

Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ ſunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut à fide apoſtaſiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia Greg. 13.

Reſeruatio menſum Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Episcopis reſidentibus in ver. Regulæ cancellariæ, vbi de alijs reſeruatis Sedis Apoſtolicæ Clem. 8.

Ereſtio Eccleſiæ Bononien. in Metropoli, & Archiepiſcopatum in bullario incip. Vniuerſi, vbi enumerat aliqua de auctoritate Archiepiſcopi Greg. 13.

De Clerico Agrotante, vel debilitato, Congruunt huic titulo declarationes Sacre Congregationis ſacrorum rituum de facultate, quam habent Episcopos coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint relatz in ver. Archiepiſcopi auctoritas.

Ne ſede vacante aliquid innouetur. Congruunt huic titulo diſcuſſa in verbo capitulū ſede vacante.

De rebus Eccleſiæ non alienandis. De alienatione bonorum Eccleſiaſticorum non facienda, ſuit relata Paul. 2.

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum Eccleſiaſticarum, quæ à Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant delegantur Pij 4.

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli 4. ſuper alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, cum ſatis abundè per anteriores canones fuerit prouiſum in bulla. incipien. prouida. Clem. 8.

Confirmatio conſtitutionis ſanctę mem. Pij Papa V. de ciuitatibus, terris, & locis S. R. E. non infeudandis, & declarationis ſc.

rec. Innocentij Papę IX. de ſuper factę incip. Romani.

De emptione, & venditione. Vt incolę, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Sicilia: citra, & vltra Pharus contraſtus ceoſuales modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint Nicol. 5.

Super forma creandi cenſus Pij 5.

Breue ſuper confirmatione diſc. conſtitutionis Nicolai V. Iſtud breue non reperitur in bullario Greg. 13.

De rerum permutatione. Conſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide in verbo beneficium permutatio. Pij 5.

De peculio clericorum declaratio circa bona quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorū Pij 5.

Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degētium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent, & quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt verè, & propriè heres, & faciunt ad hunc titulum alię conſtitutiones Summorum Pontificum relatz in verbo ſpolia clericorum Greg. 13.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus. Quod teſtamenta, donationes, & quæcumq; alię diſpoſitiones per Eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum, facta de rebus Eccleſiaſticis nulla ſint in bullar. incip. graue nobis Pij 4.

Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus Eccleſiaſticis, feudalibus, & emphyteoticis in illegitimos Pii 5.

Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorū per triennium cum declarationibus.

De ſepulturis. Vt capſę omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur, & deſunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur in bullar. incip. cum primum ſ. & vt in Eccleſiis.

Ne liceat regularibus ſeuare deſunctorum funera, ſine proprio deſuncti Parocho, Decretum Concil. Lateran.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem. Quod Religioſi, etiam cappellani Sedis Apoſtolicæ, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſint ſubieſti, in bullar. incip. per Romani poteſt Greg. 7.

Reuocatio indultorum præter iuris communis diſpoſitionem conſeſſorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis, etiam laxioris, Pii 5.

De trium votorum profeſſione ab iis emic-

G

ten-

tenda; qui in congregationibus sub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus à secularibus Presbyteris est distinctus, in bulla incipit lubricum.

Revocatio omnium licentiarum ingrediendi Monasteria, & domos Cartusien. & aliorum, quorumcumque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibusvis mulieribus concessatum.

Declaratio precedentis constitutionis.

Contra illegitimos, legitimatos, criminosos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem transire volentes, & contra regulares absque superiorum licentia de provincia in provinciam euntes, seu transmigrantes, Sixti V.

Super dubijs in priorum constitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & professionem regularibus.

Moderatio predictarum constitutionum, Sixti V. contra illegitimos regulares Gregor. 14.

Reductio ad terminos iuris, & sacrorum canonum. vnius super qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum religiosorum, & alterius illius declaratorie constitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quoad nullitates professionum, falsis pœnis contra superiores, &c. Clem. 8.

Contra Regulares delinquentes extra claustra.

Decretum de nouitijs ad regularem habitum non recipiendis, nisi in Monasterijs, & locis designandis.

Decretum super forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & professionem.

Institutiones super receptione, & educatione nouitiorum religiosorum in Monasterijs, & conventibus designatis, vel designandis.

Contra regulares ad Urbem temerè, leui ex causa accedentes absque eorum licentia.

De statu regularium. Super clausura, & reformatione quarumcumque monialium, Pij V.

Predictæ constitutionis declaratio, & de elemosynis monialibus præstandis, Greg. 13.

Declaratio super facultate quam habent Ordinarii, & alij monialium superiores ingrediendi earum Monasteria.

Revocatio omnium licentiarum ingrediendi Monasteria monialium, & virosum, & prohibitio, non habentes licentias ab Episcopis, vel superioribus in casibus necessarijs ingrediuntur Monasteria monialium, nisi vrgens & necessitatibus.

Contra Moniales exeuntes à clausura, &

dantes licentiam, comitantes, & receptantes, Pij 5.

Quod Religiosi ad monialium Monasteria cuiuscunque Ordinis accedere prohibentur.

Ordinationes pro reformatione monialium, Clem. 8.

De largitione munerum vtriusque sexus Regularibus interdicta.

Declaratio quomodo sint soluenda elemosynæ pro monialibus supra numerum recipiendis, & quando possint concedi, vel promitti loca, in monasterijs puellis habitum regularem suscipere volentibus.

De celebratione missarum, & diuinis officiis.

Revocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Missas vespertino tempore, Pij 5.

Revocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Missas, ac alia diuina officia celebrandi hæcenus concessarum, Leo X.

Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas, Pij 5.

De fructibus quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, Clem. 8.

Decretum circa litanijs observandum.

De spectantibus ad Parochum existentem in ecclesijs extauritæ, seu magistrorum.

De reliquijs, & veneratione Sanctorum. Constitutio, ne in popularibus concionibus disputetur de Conceptione gloriose Dei Genitricis Mariæ, Pij 5.

Ne Agnus dei benedicti minio inficiantur, nec vanales proponantur, Greg. 13.

Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prædicatorum, Clem. 8.

De censibus, & exactionibus. Vtriusque sexus personis Religionis Mendicantium exemptiones ab exactionibus, gabelis, pedagijs, & vectigalibus, Pij 5.

De Ecclesijs ædificandis. Præscriptio normæ dandi licentiam ab ordinarijs ad ædificanda in posterum Regularia Monasteria, Clem. 8.

De immunitate Ecclesiarum. Contra deambulantes per Ecclesias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in eis illicita facientes, ubi de fenestris Ecclesias introspicientibus fabricandis, Pij 5.

Super immunitate Ecclesiarum, Greg. 14.

Ne clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant. De studio Philosophiæ, aut Poësis, quando constitutis in sacris non liceat Leo X.

Applicatio omnium Bullarum ad 4. lib. decret. ad Sacros Canones, & Concilia, ex quibus potest fieri septimus, ut dicit Gardin. Tuscus, &c.

DE sponsalibus, & matrimoniis decreti Sacri Concilii Trid. super impedimento publicæ honestatis, & circa Sacramentum matrimonii, quoad Græcos, vide infra in bullis pil v. & Clem. vii.

De cognatione spirituali, decreti Concilii Trid. de cognatione spirituali, ut supra.

De eo qui cognouit consanguineam uxoris suæ, vel sponsæ, declaratio decreti Concilii Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione procedente in bullis Pii v. infra.

De consanguinitate, & affinitate dispensatione non concedendi contrahentibus matrimonia scienter in gradibus prohibitis in Bulla incip. Quia. Vide Conc. Trid. sess. 24. de refor. matrimonii cap. 5. & elem. vnicam de consang. & aff. De causis dispensationis, vide Abb. in esp. quocirca di. tit. Felin. in cap. nihil de præscrip. Nauar. in manual. confess. cap. 22. num. 87. Mandos. de signatu. gratiæ tit. dispensationes matrimoniales, & supra in eodem verbo, & bulla Clem. 7.

De frigidis, & maleficiatis, & impotentia coeundi.

De Matrimonii nullitate propter Eunuchos, & spadones infra in bulla Pauli iv.

Applicatio omnium bullarum ad lib. 5. decret. ad Sacros Canones, & Concilia, ex quibus potest fieri septimus, ut dicit Gardin. Tuscus, &c.

DE simonia contra eos, qui pro obtinendis beneficiis seiplos pro aliis examine supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur, vel pro seipsis, ut aliis postea cum pensione resignent infra in bullis Pii v. Contra quoscumq; Ecclesias, & beneficia Ecclesiastica quæcumq; in confidentiam retinentes, seu recipientes ubi supra Pii iv.

Inaouatio censurarum, & poenarum contra simoniacos.

Renouatio priuilegiornm, & consuetudinū Ecclesiarum aliquid recipiendi in collatione, aut alia prouisione, seu admissione, an possessionem beneficiorum infra in bullis Sixti v.

Contra promouentes, & promotos ad Ordinem simoniacos etiam ad primam consuetudinem.

De Magistris decretum obseruandum à

Magistris, & præceptoribus scholarium, infra.

De Iudæis, & Saracenis, quod Iudæi, ceteriq; infideles ad agnitionem Catholicæ fidei venientes bona patrimonialia, maternasq; & omnia eorum consuetudine acquisita, seu quæ verum dominum habere non reminiscuntur etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & possidere valeant in bulla incip. cupientes, & vide cap. Iudæi et 2. di. tit. & extrauag. comm. l. 2. incip. Dignum eod. tit. & si bona ipsa ex usuris, aut alio illicito, quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ, quibus eorum fuerit de iure facienda restitutio, illis reddi debent, quia non remittitur peccatum nisi restituatur ablatum; personis vero non extantibus prædictis, quia bona ipsa essent per manus Ecclesiæ in pios vsus conuertenda, bona huiusmodi eisdem Iudæis, & aliis infidelibus in fauorem suscepti baptismatis tanquam in pium vsum libere concedimus, eaq; ad ipsos sit conuersos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paulus iii. in di. constitutione, ubi in materia Iudæorum habes, constitutiones pertinentes allegatas.

De blasphemis Iudæorum, in quas hereticæ prauitatis Inquisitores animaduertunt in bullis infra Greg. i 3.

Quod Medici Hebræi, vel infideles ad Christianorum curam non admittantur.

Contra impia scripta, & libros Hebræorum, publicata Romæ die 3. Apr. 1594. incip. Cum Hebræorum malitia Clem. 7.

De prædicatione facienda Iudæis semel in hebdomada incipit. Sancta Mater infra Greg. 13.

De hæreticis, excommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hereticos est tenoris sequentis. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoq; Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra quoscumq; Hussitas, Vinclephas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Vgnottos, Anabaptistas, Antitrinitarios, & à Christiana fide Apostatas, ac omnes, & singulos alios hereticos quocumq; nomine censeantur, & cuiuscumq; se & existant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorum libros hæresim continentes, vel de religione tractantes sine autoritate nostra, & Sedis Apost. scienter legentes, aut retinentes, impri- mentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis causa publice, vel occulte, quouis ingenio, vel colore, necnon schismaticos, & eos,

qui sed nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentes obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt. Absolutio à dict. excommunicatione soli Summo Pontifici reservatur, ut in fine dictæ Bullæ habetur, & declaratur per Navar. in manua. confess. cap. 27. & in ea parte quæ ad libros hæreticorum fuit relata.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres à Trident. Synodo electos, à Sixto V. aucti, & à S. D. N. Clem. VIII. recogniti, & publicati, & adde ad dict. cap. fraternitatis d. tit. Sixti 5.

Inuocatio constitutionis sel. rec. Pauli Papæ IV. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Iesu Christi, aut conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, ut nos redimeret, aut virginitatem Beatissimæ semper Virginis Mariæ, ut infra Clem. 8.

Constitutio contra offendentes statum, res, personas Sacræ Inquisitionis hæreticæ prauitatis officij Pii v.

Declaratio, & constitutio, quod sententiæ in eorum inquisitorum fauorem per quoscumq; iudic. contra dispositionem, vel sty- lum iurisdictionis officij sanctissimæ Inquisitionis latæ, & ferendæ, nunquam transierint, nec in futurum in rem iudicaram transire possint in bulla incip. Inter multiplices.

Quod principes, iudices, & iustitiæ ministri mandatis Cardinalium Inquisitorum generalium in concernentibus officium Sanctissimæ Inquisitionis pareant, & obediunt in Bulla. incip. Sanctissimus. Alias constitutiones ad hunc titulum pertinentes habes in Directorio Inquisitorum nuper impresso cum additionibus Domini Francisci Pegne nunc Rotæ Romanæ Auditoris, quæ etiam habentur in alio libro separato sic inscripto literæ Apostolicæ diuersorum Rom. Pontif. pro officio Sanctissimæ Inquisitionis Innoc. 3. Pont. Max. vsq; ad hæc tempora; & in nostra praxi Sanctæ Inquisitionis.

De apostatis, congruunt huic titulo relata in verbo Apostata bulla Greg. 13. &c.

De homicidio contra abortum procurantes, consulentes, & consentientes. Eiusdem moderatio Sixti v.

De torquentis super prohibitione tantorum, & ferarum agitatione infra Pius v.

Eiusdem constitutionis moderatio pro Regis Hispaniarum infra Clem. 8.

De pugnantibus in duello contra pugnantes in duello, & dominos, & quousvis aliis dantes eis campum, eisq; auxilium præstantes, duelloq; intereuntes cum insertione litterarum Iulij 2. & multarum poenarum, adic-

tionem in bullarum incip. Quam Deo, Leo 2.

Contra pugnantes in duello, & dantes eis auxilium, & fauorem in Bulla incip. consuevit infra Clem. 7.

Confirmatio constitutionum prædecessorum Pontificum super prohibitionem duellorum incip. in Bulla, Ea quæ infra Pij 4.

Constitutio, quæ Conc. Trid. poenis subiunguntur in duellum priuatim committentes, locum dantes, ac etiam suadentes, auxiliantes, & spectantes, Greg. 13. infra.

Confirmatio, declaratio, & extensio constitutionum Apostolicarum, & decreti Concilii Trid. contra pugnantes in duello publice, vel priuatim, nec non contra mittentes, scribentes, aut diuulgantes, & chartulas, prouocatorias aut scripta quæ dicuntur manifesta, eorumq; fautores, & complices, confessarij priuilegiati à quibus casibus possint absolvere, vide in casibus reservatis nostris.

De usuris. De montibus pietatis, infra Leo 10.

Super exercendis cambijs, infra Pius V.

Super contractibus societatum ad caput saluum, infra.

De sortilegijs. Contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcumq; diuinationum genera, librosq; de eis legentes, ac tenentes Sixtus v. Urbanus 8.

De maledicis. Contra clericos blasphemantes, infra Pij v.

De clerico non ordinato ministrante. Contra eos, qui cum ad Sacrum Presbyteratus ordinem minime promoti sint, Sacerdotis tamen authoritatem temere sibi assumere, Missarum celebrationem usurpare, & Sacramentum penitentiae Christi fidelibus ministrare, presumunt, ut infra.

De excessibus Prælatorum, & subditorum. Contra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, in Bull. incip. Etsi mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris insertis, vide in cap. nimis cum seq. de excess. prælat. clemen. vnic. dict. tit. in clem. dudum, de sepult. & in extrau. com. Sixti 4. de treg. & pace, ac extrau. com. de sepul. & in extrauag. com. 1. de iudic. atq; in extrauag. com. Inter cunctos, de priu. circa vero in eis, & clem. dudum disposita, ad ver. libere valeant clero, & populo prædicare, vide Concil. Trid. sess. 5. de reform. c. 2. & sess. 24. de reform. gen. cap. 4. Item ad 9. statuimus, & ordinamus auctoritate prædicta, vide in dict. Concil. sess. 23. de reform. c. 13. & constitutionem Pii v. super cap. confessorum approbatione, item ad 9. huiusmodi, ver. verum, vide dict. Concil. sess. 23. de reform. c. 13. quæ Pii V. constitutio contra gra-

gramina praelatorum fuit deinde reuocata per Greg. x. i. per constitutionem relata in verbo priuilegia regularium, Pii v.

Constitutio de priuatione clericorū propter incontinentiam, & eorum traditione brachio seculari, infra Pius v.

De priuilegiis, & excessibus praelatorum.

Faciunt ad hunc titulum cōstitutiones Summorum Pontificum, decreta Sacrorum Conciliorum, & declarationis relata in verbo priuilegia Regularium.

De his quæ obseruari debēt à Prædicatoribus, & potest situari sub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum est, c. quod Dei timorem, de statu monach. Leo X.

Pius 4. reuocat facultates Hospitali Sancti Spiritus in Saxia, & Monasteria S. Sebastiani ad Carthacumbas, & Capitulo S. Iohannis Lateran. de Vrbe concessas erigendi Ecclesias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, & subiicit illas, eorumq; Sacerdotes, Ministros, & bona iurisdictioni Ordinariorum, & Rectorum parochialium, in Bulla incip. Regimini, & adde d. c. recipimus, de priuilegiis, infra, Pii 4.

Quod omnes, qui impetrabunt aliquas priuilegia, gratias, facultates, licentias, & indulgentias, aut concessiones, quæ aliqua ex parte interuenerit Cameræ Apostolicæ concernere censentur, debeant illa infra tres menses à die illarum impetrationis in eadem Camera præsentare, & ibi registrari facere sub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis, in bulla incip. Ingens, infra.

Super modo, & forma per quoscunq; regulares Ordines, Religiones, instituta, seu Archiconfraternitates, & Congregationes, &c. Clem. 8.

De pœnis. Extensio Constitutionis Bonificii Papæ 8. quæ incip. Infelices eod. tit. in 6. ad sciētes, & non reuelantes eos, qui offendunt S. R. E. Cardinales, in bulla incip. Infelices scilicet Pii 5.

De pœnitentijs, & remissionibus super cōmunionē in paschate, Eugē. 4. infra.

Renouatio indulgentiarū, pro quibus consequendis manus adiutrices sunt porrigende, & quæ continent quæstionē facultatum, in bulla incip. Et si Dominici, infra, Pii 5.

Constitutio per Medicos obseruanda in infirmorum curatione.

Super approbatione Regularium ad confessiones, & Pii 5. infra.

Decretum super confessione Sacramentali, infra Clem. 8.

Decretū super casuum reservatione ab omnibus Regularium Superioribus obseruandū, infra Clem. 8.

Decretum, & eiusdem declaratio quo prohibetur absolutio à casibus reservatis, infra.

Bulla indictionis sancti Iubilei, incip. Annus Domini placabilis, infra.

Bulla suspensionis Indulgentiarum plenarum etiam perpetuarum quibuscunq; concessarum durante anno sancto Iubilei, incip. Cum sancti Iubilei.

De sententia excommunicationis. Super declaratione quæ sit leuis, grauis, vel enormis iniuria, Ioan. 22.

Decretum de absolutione ab excommunicationis per Confessarios priuilegiatos, infra Leo X.

De excommunicatorum vitiatione, Leo X. infra.

Quod nulla Ciuitas, Castrum, Villa, Locus, Territorium, vel districtus pro debito pecuniario Ecclesiastico interdito supponi possit, in bulla, incip. Licet, & vide extrau. com. Bonifac. 8. incip. prouidē, de sent. excomm. infra Clem. 7.

Contra Nuncios Apostolicos ne à principibus ad quos mittuntur debeant mendicare fauores, infra Pii 4.

De excommunicationibus ad finem reuelationis Pii 5.

De datis, & promissis pro iustitia, vel gratia obtinenda, Congruunt deniq; huic titulo relata in verbo Bona Ecclesiæ usurpantes, & bona naufragantium rapientes, & in ver. Vexigas, ac cetera disposita in Bulla Cœnæ Domini, quam quicunq; audiunt confessiones habere debent, infra Greg. 3.

De verborum significatione. Familiares, & continui commensales Rom. Pontificis, qui intelligantur, in bulla, incip. Sanctissimus, & vide aliam Iulii 3. & adde ad c. fin. d. tit. in 6. Paul. 3.

Declaratio quod Ordines Sancti Dominici, Sancti Francisci, ac Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum, seruorumq; Beate Marię sint propriè Mendicantes, & eorū priuilegijs gaudēat etiam si in communi bona stabilia possideant in bulla incip. Romanus Pont. inter quos connumeratur etiam Ordo minimorum, & Religio Societatis Iesu, & adde ad cap. vnic. §. sanē de religio. dom. sub quo tit. possit etiam situari, non enim est inconueniens, ut vna decretalis, seu lex ponatur sub diuersis, titulis glos. in extrauag. comm. de vna, & honest. cleric. Pii v.

Breue super ordinatione ad titulum seruitii Ecclesię ad tit. de temp. ord. Sixti 5. infra.

De

De præminencia inquisitorum Generaliū hereticū præuicatis, & obedientia eiusdem ab omnibus præstanda, & adde ad tit. de maior. & obed. Pij 5.

De matrimonij nullitate per eunuchos, & spadones, & adde ad tit. de frigid. & malef. & impot. coeun. Sisti 5.

De prædicatione facienda Iudæis semel in hebdomada in bull. incip. Sancta Mater, & adde ad tit. de Iudæis, Greg. 13.

Contra Confessarios ad turpia sollicitantes, & adde vna cum seq. titul. de hæreticis Pij 4.

Vt Itali extra Italiam agentes non habitent nisi in locis, ubi liber, & publicus cultus, siue vsus Catholice Religionis existat Clem. 8.

Quando per Metropolitanos Suffraganeos sit inhibendum, & adde ad tit. de appell. in lib. 3.

Sanctissimi D.N. Pauli. Diuina providentia Papæ V. Iubileum ad diuinam opem initio sui Pontificatus pro salutari Catholice Ecclesie regimine, & præsentibus necessitatibus implorari. incip. Quod in omni vita adde tabulam bullarij Flaminij, & bullarij Laertij, & bullarij Angeli Mariæ alias constitutiones, quæ sunt posteriores, seu bullæ prius alijs Pontificibus cum non insertæ sint in Sacris Canonibus per materias ordinate, & iste bullæ, ut ait Riccius possunt nuncupari septimus, ut Clemens incepit facere, & Paulus, cum Concilijs Bullarum Greg. 7. hæc de bullis applicatis ad Sacros Canones.

Primo Summaria omnium Bullarū vsq; ad Gregorium VII. & etiam vsq; ad præsentem Pontificem, ex Francisco Petrarcha plusquam 100. annis ante Platinam, Sancto Antonino in annalibus, ex Beluacensi in Historiali, Platina. Tarcagnotto. Petro Messia. Giacconio, Iacobo Philippo de Bergamo, Simonetto Guicciardino. Honophrio Panuinio, Thoma Costa, Tempesta, Antonio Ciccarello, Bartholomeo, Dionysio Campano. Barrodo, Baronio, Ioanni Baptista Caualerio M. Alphonso Giacconio Biacensi Ord. Præd. penitentiario Apostolico Transso Cabrenamoralis, & Andrea Vidorello Bassanensi Doct. Theol. Viſtorello, & Ferdinando Vchello Florent. Abbate Ord. Cristerciensis Theologo ex Moss. præsertim monumentis Hieronimo Alexandro Primo C. & alijs Giacconianum opus, &c. Eæronologia Card. Bellarminj.

Secundo erit expositio omnium Bullarum Laconica, & Paraphrastica, vsq; ad præsentem Summam Pontificem.

Quidā Abbas, & Riccius, &c. incipiendo a Diuo Petro Primo Summo Pontifice, qui quadragesimo quarto anno superauit Simonem Magum post Christum ordinauit ieiunium quadragesimale, &c. Franciscus Petrarca in vitis Pontificum in fine vite Sancti Petri dicit quod tunc apparuit phoenix in Ægypto eandem ruber, dorſi purpurei coloris, colli aurei, magnitudinis Aquilæ, & viuit diuturnius quam cætera animalia, ut regeneratur in suo nido similiter, Linus Secundus Pontifex ordinauit mulieres non ingredi Ecclesias nisi honeste, cum velo in capite, etiam Cletus Tertius Papa ordinauit, quod dicatur, Salutem, & Apostolicam Benedictionem. Quartus Papa Clemens Primus ordinauit, quod nullus Episcopus possit celebrare sine Diacono, & quod cõfirmentur Christicolæ quanto citius. Quintus Papa Anacletus Primus ordinauit, quod Cathedra Episcopalis apponatur in loco eminenti. Sextus Papa Euaristus Primus ordinauit, quod Matrimonia non fiant occulta, & diuisit titulos Præbyteris qui modo dicuntur Cardinales, septimus Papa Alexander Primus instituit aquam Sanctam Benedictam in Ecclesia. Octauus Papa Sixtus primus, quod non tangatur res sacra, nisi a sacris, & Sanctus Sanctus adderetur in Missa, & corporale ligneum, & altare. Nonus Papa Telephorus Primus statuit in Natiuitate Domini tres Missas celebrandas, cum Gloria in excelsis. Decimus Papa Iginus primus statuit in baptismo interuenire Compatrem, & Commatrem, & quod Ecclesie consecrentur, & quod Missa cantetur 11. Papa Pius primus ordinauit pœnas his, qui cadere faciebant Sanctissimam 12. Papa Anicetus primus decreuit, quod Sacerdotes non portent capillos longos, ut Apostoli 13. Papa Soterus primus, quod Moniales Sacrificium turibulo non faciant, nec res sacras tangerent 14. Papa Eleuterius primus prohibuit multas superstitiones in Comedendo 15. Papa Viſtor primus, quod quilibet aqua naturalis in baptismo sit bona 16. Papa Zepherinus, quod consecratio in vase vitreo, & non in ligneo fieret, & quod semel in anno cõmunem reciperent 16. Papa Celestinus primus statuit quatuor anni tempora ieiunando 18. Papa Urbanus primus, quod Ecclesia reciperet possessiones oblatas a fidelibus pro beneficio communi clericorum, &c. 19. Papa Pontianus primus ordinauit, ut cantentur psalmi, & in principio Missæ dicatur Confiteor, &c. 20. Papa Anterus primus ordinauit posse fieri permutationem Episcopatus cum altero, & quod scribantur vite Martyrum 21. Papa Fabianus primus, quod in feria

ſeria quinta Cœnæ renouetur Chriſma 22. Papa Cornelius primus damnauit heretiſm No-
uatianam. 23. Papa Lutus primus, quia erat
Martyrizandus totam ſuam poteſtatem tra-
didit Stephano eius Archidiacono 24. Papa
Stephanus primus, quod veſtibus ſacris tan-
tummodo in Sacrificijs, & in Eccleſijs vterē-
tur 25. Papa Siſtus ſecundus, quod Miſſa in
Altari tantummodo 26. Papa Dionyſius pri-
mus diſtribuit parochias apponeſdo termi-
nos, & contra idolatriam Herculis iuxta por-
tas, quod depingatur S. Chriſtophorus 27. pa-
pa Fœlix primus, quod celebrentur Martyrū
feſtiuitates 28. papa Eurichianus primus,
quod benedicantur primi fructus 29. papa
Gaius primus diſtinxit declarando in Eccle-
ſia oſtiariatum, leſtoratum, & ceteros ordi-
nes 30. papa Marcellinus primus loquutus
fuit cum Diocletiano talixelo, vt Martyrio ſic
coronatus, cum tribus Diaconis, & contra
idolatriam Martis falſi Dei, quod depingatur
S. Michael Archangelus, cum enſe, & ceteris
armis 31. papa Marcellus primus propter
baptiſmos faciendos ordinauit 25. parochias
32. papa Euſebius primus ordinauit, quod
laici non poſſint vocare Episcopum in iudi-
cio 33. papa Melchiades 1. quod in domi-
nica contra gentiles non ieunetur 34. papa
Sylueſter primus Baptizauit Conſtantinum
Imperatorem, ex quo tanta beneficia habuit
Eccleſia, &c. 35. papa Marcus primus, vt in
feſtiuitatibus canteretur Credo 36. papa Iolius
primus, quod Sacerdotes niſi in foro Eccleſia-
ſtico cognoſcantur, & fecit prothonotarios
Apoſtolicos 37. papa Liberius primus de
antiquiſſima, & nobiliſſima familia Sabella,
vt patet per ſua gentilitia, ſeu ſtemmata crea-
uit præbiteros, & Episcopos virtuoſiſſimos,
& contra falſum Deum Baccum, ſeu bacca-
nalia ſtatuit feſtiuitatem ſanctorum Martir.
Fœlix ſecundus non fuit receptus in pontifi-
cem ſecundum pamiuniū, ſecundum plati-
nam ſic 38. papa Damafus primus ordinauit,
vt pſalmi cantentur in Eccleſia, ijs addendo
Gloria patri 39. papa Siricius primus, quod
aqua baptiſmalis fieret Sabbato ſancto 40.
Papa Anaſtaſius primus ſtatuit, vt cum lege-
retur in Eccleſia Euangelium, circumſtantes
aſſurgerent 41. papa Innocentius primus ex-
pulit Roma hæreticos Catafrigos, 42. papa
Zofiſmus primus, vt diaconi in celebrando
vterentur Manipulo apponendo in ſiniſtro
brachio 43. papa Bonifacius primus confir-
mauit decretum Soteris circa mulieres factū
de non tangendis rebus ſacris, & ſtatuit flo-
res in feſtiuitate Spiritus ſancti contra Deam
Floram 44. papa Cœleſtinus primus addidit

in Miſſa, Iudica me Deus, &c. 45. papa Siſtus
tertius ædificauit Eccleſiam S. M. Maioris
cum donorum elargitione, & contra eſtum
gentilium ſtatuit feſtum Candelæ M. Virginis
46. papa Leo primus addidit in Miſſa Sanctū
Sacrificium, &c. 47. Hilarius primus, quod
pontifices non ſubſtituerent ſucceſſores 48.
papa Simplicius primus quod clerici non re-
cipiant beneficia à laicis 49. papa Fœlix ter-
tius, quod ſoli Episcopij debeant conſecrare
Eccleſiam 50. papa Gelafius primus compo-
ſuit hymnos multos ſicut fecit S. Ambroſius
51. papa Anaſtaſius ſecundus excommunica-
uit Anaſtaſium Imperatorem 42. papa Sima-
cus primus, quod canteretur Gloria in excelsis
Deo in Miſſa 53. papa Hormiſda primus eie-
cit Manicheos, tempore magni Boetij Seue-
rini 54. papa Ioannes primus reſtaurauit Cœ-
meteria, &c. 55. Fœlix tertius, ſeu quartus exe-
cutionem extreme vñſionis tempore pri-
ſciani, qui fecit Euangelia verſu heroico
56. papa Bonifacius tertius, quod in Eccleſia
clerici ſint ſeparati à laicis 57. papa Ioannes
ſecundus recepit à Iuſtiniano Imperatore
munera aurea danda Eccleſiæ Sancti Petri
58. papa Agapitus primus pacificauit Iuſti-
nianum, cum Theodato 59. papa Siluerius
primus tempore Gotorum fuit obſeſſus, &
induit ſe habitum monachalem, &c. 60. papa
Vigilius primus in Sicilia mortuus eſt, Syra-
culis poſt perſecutionem, &c. 61. papa Pela-
gius primus prohibuit vias illicitas ad ordi-
nes 62. papa Ioannes ſecundus placauit iram
Marſetis pro Romanis 63. papa Benedictus
primus propter penuriam, in Italia, & ipſe
nutriuit Romam abundanter 64. papa Pela-
gius ſecundus de ſua domo fecit hoſpitale
65. papa Gregorius primus ſe ſubſcripſit pri-
mo ſeruus ſeruatorum Dei. In miſſa addidit Ky-
rie eleiſon, &c. Alleluia, Litanias maiores,
&c. totum ordinem officij inſtituit multa
ſcripſit, &c. 66. papa Sabinianus primus, quod
in Eccleſia ſint lampades accenſæ 67. papa
Bonifacius 3. quod Episcopus non eligatur,
niſi poſt diem mortis Episcop. præteriti ante-
cedentis 68. papa Bonifacius 4. conſecrauit
templum Cibale, & Panteon Mariæ Virgini,
& Martyribus 69. papa Deodatus primus nō
accipiatur filia baptizantis in vxorem 70. pa-
pa Bonifacius v. incipiente peſſimo ſectatore
Mahometto, quod ab Eccleſia nullus extra-
hatur 71. papa Honorius primus ordinauit
exequendo proceſſiones, &c. 72. papa Seueri-
us primus tempore ſuo Eraclius duxit San-
ctiſſimam Crucem è Hieruſalem Conſtanti-
nopolim 73. Ioannes 4. ducere fecit corpora
Sanctorum Vincentij, & Anaſtaſij Roman-
ne

ne barbari, &c. 74. papa Theodorus primus edificavit aliquas Ecclesias 75. papa Martinus primus fecit Synodum, &c. 76. papa Eugenius primus, quod Monaci non egrediantur sine licentia superioris 77. papa Vitalianus primus composuit regulam Ecclesiasticum ordinando cantum, &c. 78. papa Deodatus secundus fecit processiones propter tonitrua, & pluvias 79. papa Donus primus lapidavit, seu marmoravit cortile divi Petri 80. papa Agatonius primus siculus panormitanus fecit sextam Synodum Constantinopolitanam 81. papa Leo 3. magnus musicus, quod danda sit pax populo in Missa 82. papa Benedictus secundus, quod Summus Pontifex non indigeat coronatione Imperatoris 83. Ioannes v. scripsit de dignitate pallii 84. Canon primus nutritus in Sicilia propter suam pietatem, & sapientiam electus 85. papa Sergius primus, quod dicatur Agnus Dei, &c. ter in Missa 86. papa Ioannes 6. ordinavit Columnas in altari S. Petri, &c. 87. papa Ioannes 7. Calaber adornavit Cimiterium Damasi, &c. 88. papa Sisinius primus vixit 20. diebus 89. papa Constantinus primus fecit synodum, &c. 90. papa Gregorius secundus per gentilitia dicitur fuisse de nobilissima familia Sabeli, qui restauravit Ecclesia, & Moenia Civitatis, vide Sanstuum Calzaranum Benedictum Cron. 91. papa Gregorius 3. quod celebraretur quotidie in Sancto Petro ex presbyteris, & Monachis 92. papa Zaccarias primus calaber consignavit suos redditus pro oleo lampadum Ecclesie, &c. traducendo in Græcum Sanctum Gregor. 93. Papa Stephanus secundus creatus à populo post mortem Stephani secundi in 3. die fuit electus Stephanus Tertius, qui est 94. papa tempore longobardorum faciendo processiones, & canendo litanias, 95. papa Paulus primus corpus S. Petronillæ transtulit in Vaticanum, &c. 95. Papa Stephanus, 3. electus, laicus populus dedignatus, elegit Stephanum Quartum siculum, fecit decretum, quod nullus laicus possit esse Pontifex 96. papa Hadrianus primus restauravit ruinam Tiberis 98. papa Leo 4. edificavit hospitale, & qui sacerdos non impeditur celebrare debere quotidie 99. papa Stephanus 4. duxit ex Gallia crucem auream 100. papa Paschalis 1. corpora Sanctorum intus Civitatem retulit 101. papa Eugenius secundus, primus ex Cardinalibus creatus papa, & tunc parochi Romæ sunt nuncupati Cardinales usque; hodie, &c. 102. papa Valentinus primus ordinavit templa gentiliū dilapidari, & dirui, 103. papa Gregorius instituit festivitatem omnium sanctorum, 104. papa Sergius secundus dictus antea Osopor-

cinum secundum platinam, & ex tunc ceperunt mutari nomina pontificum, 105. papa Leo 4. per suas orationes reiecit ab Ecclesia S. Lucie Romæ Basiliscum pestiferum, qui multos occidebat 106. papa Benedictus 3. plorando volebat acceptare se inhabilem faciendo, & ideo ordinavit multas res Sanctas 107. papa Nicolaus primus convertit ad Regem Bulgari, & cum Imperatore eiecit Saracenus 108. papa Hadrianus secundus, qui miraculum fecit de multiplicatione nummismatum pauperibus, &c. 109. papa Ioannes 8. ex Italia cum auxilio principum eiecit Saracenos, &c. 110. papa Martinus Secundus secundum pamunium, per potentiam, electus 111. papa Hadrianus 3. quod electio pontificis non sit Senatorum, & populi Romani. Sed libera à clero, &c. 112. papa Stephanus V. seu sextus secundum quosdam, tempore Normandorum destruentium Galliam coronavit Romæ Guidonem Regem Italie 113. papa Formosus 3. habuit antipapam Sergium 3. 114. papa Bonifacius 6. qui vixit per quindecim dies 115. papa Stephanus 6. voluit annullare facta predecessorum. 116. papa Romanus Galestinus primus annullavit decreta Stephani 117. papa Theodorus secundus vixit viginti diebus 118. papa Ioannes 9. fecit synodum Ravennæ Laborantibus Africam Saracenis, 119. papa Benedictus 4. dicebat quod sedes Petri erat potius occupata, quam possessa suo tempore, 120. papa Leo V. per quadraginta dies mortuus præ tristitia, dum Vnni damnificabatur in Italia, 121. papa Christophorus primus violenter fuit depositus 7. mense, & in monasterio se ipsum clauit propter potentiam Berengarii 122. papa Sergius 3. restauravit Ecclesiam Lateranensem, & posuit Christophorum in carceribus 123. papa Anastasius 3. dicebatur irreprehensibilis propter suam bonitatem 124. papa Landus nihil de eo scribitur tempore ipsius fuit bellum inter Galliam, & Italiam, per imperium, & Germaniam, 125. papa Ioannes 10. ait Cicarellus quod carceratus, & suffocatus, successit ei alter Ioannes qui statim fuit depositus, & ideo non annumeratur, ait costa 126. papa Leo 6. tempore corrupto dedit se cultui Divino, 127. papa Stephanus 8. alias 7. religione, & mansuetudine plenus 128. papa Ioannes 11. tempore quo capta à Mauris Ianua, & vngaris in Italiam adstantibus sanguinis fons comparuit, 129. papa Leo 7. propter revolutiones ait Ciacconius nihil dicitur 130. Stephanus 9. alias 8. fuit vulneratus ex seditione, &c. 131. papa Martinus 3. restauravit Ecclesias, 132. papa Agapitus secundus imitatus fuit suos

ba.

bonos predecessores, ut ait Ciaconius 133. papa Ioannes 12. propter suum regimen Romanam creantur eius loco Benedictum, ait Petrus Messias, & ab Ottone confirmare fecerunt deponendo Ioannem 134. papa Leo 6. seu 8. secundum Pamviniū Schismaticus per inconstantiam Romanorum 135. papa Ioannes 13. fecit Caput Metropolitanam in tot Romanorum revolutionibus coronando Imperatores Occidentales duos 136. papa Benedictus V. ait Pamviniū, & Ciaconius quod fuit carceribus mactatus in castro Sancti Angeli, & aliqui dicunt violenter suffocatum 137. papa Bonnus secundus propter revolutiones nihil de ipso scribitur 138. papa Bonifacius 7. qui aufugit, & male mortuus est reiectus, &c. 139. papa Benedictus 7. post electionem Bonifacii fuit electus, & propter seditionem Imperatorum Græcorum nihil dicitur 140. papa Ioannes 14. statim a Romanis, carceratus in castro Sancti Angeli, 141. papa Ioannes 15. natus in vico gallinæ albæ primo incepit disperdere parentibus, 142. papa Ioannes 16. propter Crescentium Consulē, qui de Regem volebat facere Romanorum exulavit in Hetruria 143. papa Gregorius V. decrevit quod soli Germani debent eligere Imperatorem; 144. papa Ioannes Antipapa iniuste ait platina numeratur inter pontifices 145. papa Silvester 2. platina dicit esse pessimum, & nigromantem, pamviniū negat, 146. papa Ioannes 18. sepultus in Monasterio Sanctæ Sabinæ vide platina, 147. papa Ioannes 19. similiter 148. papa Sergius 4. cum principibus ex Sicilia eiecit Saracenos 149. papa Benedictus 8. coronavit Henricum primum de Bavaria, 150. papa Ioannes 19. coronavit Imperatorem Conradum Suevum, 150. Benedictus 9. fuit depositus a Romanis 151. papa Gregorius 4. dicunt aliqui non esse eum annumerandum inter pontifices 152. papa Clemens 2. fecit iurare Romanos non debere intervenire ad electionem pontificum, 153. Damasus secundus anno 1048. eduxit a Gallia, & Germania gentilitia stemmata in Italiam, 154. papa Leo 9. habet duas bullas, 155. Victor secundus fecit Synodum florentinam, 156. papa Stephanus 4. ex Abbate Montis Cassini fuit electus pontifex vivit Ecclesiam Mediolanensem separam per biscentum annos Ecclesiæ Romanæ, 157. Nicolaus secundus post Benedictum X. antipapam fecit Concilium, & fecit renunciare Antipapam, & ordinavit quod non possit eligi pontifex sine concordia Cardinalium, 158. papa Alexander secundus secundum pamviniū post Honorium Antipapam, ex qua actione fuit mor-

talitas in prælo; 159. papa Gregorius 9. captus dum missam canebat in nocte Nativitatis Domini, liberatus deinde a populo, 160. papa Victor 3. excommunicando Henricum mortuus est in Monte Cassino venenis, & propter terremotum tunc Syracusæ Ecclesiæ maior cecidit, 161. papa Urbanus secundus fecit sinodum tempore Normandorum Placentiæ contra liberos prælatos, & aliam in Claro Monte Gallie inflammando principes ad liberationem Terræ Sanctæ, & 30000. milites cruce signatas cum famosissimo Goffredo, 162. papa Paschalis secundus sub quo Christicula deperant Hierusalem eligendo Regem Dominum Goffredum 163. papa Gelasius secundus quo tempore fuit quidam Gregorius Antipapa 164. papa Calixtus secundus noluit recipere dignitatem nisi esset confirmatus a Cardinalibus constituendo Concilium Lateranense 900. prælatorum relegando Antipapam 165. papa Honorius secundus Mecenas litteratorum, a populo, & a clero electus, 166. papa Innocentius secundus abiit Galliam, & in Claro Monte Concilium inivit, damnando Anacletum 167. papa Celestinus secundus de familia Castellantiqvisima, in Catanea Siciliæ excluso populo ad eligendum pontificem, & clero, data est auctoritas tantummodo Cardinalibus, & tunc Balduinus cum duobus filiis potitus est Regno Hierusalem, 168. papa Lucius secundus ad Sancti Bernardi hortationem fecit novam cruciatam, 169. papa Eugenius 3. Monachus Sancti Bernardi persuasit Regem Ludovicum pro Asia, 170. papa Anastasius 4. tunc Astolphus Rex Hispaniarum in redeundo a Hierusalem capta, mortuus est, ait valuacensis tunc floruit Gratianus, Petrus Lombardus, & Petrus Comestor, 171. papa Adrianus 4. abstulit a Senatoribus regimen Civitatis excommunicando populum quia vulneraverat Cardinalem Sanctæ prudentiæ, & fuit primus habitans Oruleti, 172. papa Alexander 3. abstulit quatuor Antipapas vivendo annis. 11. & dies 23. 173. papa Lucius 3. hortatus est principes ad succurrendum in Asia 174. papa Urbanus 2. concordare quærebat divisiones principum Asiæ, & tunc Saladinus reacquisivit Hierusalem, 175. papa Gregorius 7. per mare, & per terram quærebat recuperationem Hierusalem conuocatis ad hoc principibus Christianis, 176. papa Clemens 3. similiter cum Regibus, & potentatibus, 177. papa Celestinus 3. priuavit Tancredem Regno Siciliæ, & concessit monialem constantiam de montorio pro vxore Henrico Imperatori sub spe recuperandi Hierusalem 178. Innocentius 3. H simi-

similiter fecit Innocentius 3. exhortando, & mittendo milites etiam contra Saracenos invadentes Hispaniam: 179. Honorius 3. è primis familijs Romæ coronavit Imperatorem Constantinopolis, misit Cardinalem legatum in Asiam, &c. Scripsit Epistolas decretales, confirmavit ordines S. Dominici, & S. Francisci, sicut Honorius quartus Sabellus confirmavit Carmelitas dando cappam albam, & confirmando eremitanos, quorum familia dicit Franciscus Sansouinus traxit originem ex Rege Albanorum, & quod habuit sex pontifices, & plusquam 39. Cardinales, & primò Consules, tribunos, fuit auctor Conclavis, & vique hodie est marescial Ciuitatis Romæ, & tot sanctis exornata, hodie nuntij perpetui Imperatoris apud summos Pontifices: nec nò tot tenentes, & Bellorum generalissimi ex tali familia extiterunt, & extant Maiora dicunt Calzarus ordinis S. Benedicti, Franciscus Zazzara apponendo inter primas Italię familias, 180. papa Gregorius 9. cum Federico Imperatore convenit de recuperando terra sancta, & miserunt, &c. & Canonizavit S. Franciscum, & fecit prædicari Cruciatã 181. papa Celestinus 4. vixit 17. diebus exhortando pro Hierusalem recuperatione, &c. 182. papa Innocentius 4. ordinavit pilcum rubei coloris Cardinalibus, sicut Paulus secundus ordinavit vestem rubeam, & bitetum, fecit quoque Conc. Leonense, &c. 183. papa Alexander 6. Amicus Pauperum fuit, prohibendo scripta contra eos, canonizavit Sanctam Claram, & fecit etiam epistolas decretales, 184. papa Urbanus 4. celebravit Concilium Oruitense instituendo festum S&ctissimi Corporis Christi propter sanguinem qui egressus fuit ab hostia in Bolsena, quia sacerdos non credebatur, 185. papa Clemens 4. post uxorem, & filios creatus Episcopus, & Cardinalis, & deinde papa, & vni ex filijs dedit tantummodo tercium libras, aliam monacham fecit, 186. papa Gregorius 10. præcipuus legista tuæ temporis ordinavit còclave, vniuit Ecclesiam Græcam cum Romana 187. papa Innocentius V. dominicanus apposuit pacem per totam Italiam, & multa alia bona, & propter suam sanctitatem fuit disceptatio per suum corpus habendum 6. mense mortuus est, 188. papa Adrianus V. exorsus est Palatium Lateranense 189. papa Ioannes 21. medicus scribens canones medicinæ auxit fidem, inter Reges Orientales, & Paleologum, 190. papa Nicolaus 3. recuperavit Esarcatum Ravennæ, 191. papa Martinus 4. excommunicavit Regem Petrum Aragoniz, & tunc fuit famosissimus vesper Sicilię 192. papa Honorius 4. ex singulari fami-

lia Sabelli recuperavit propter mortem Guidonis, &c. Carmelitas, & Eremitanos confirmavit misit in auxilium Terrę sanctę, &c. 193. papa Nicolaus 4. pacem interposuit multos Reges exhortandos eos pro Terra Sancta succurrenda 194. papa Celestinus V. ex eremita creatus papa fundator religionis Celestinorum renunciavit papatu propter suam sanctitatem creando prius duos Cardinales Eremitas, 195. papa Bonifacius instituit 6. librum sacrorum canonum, & primum iubilei singulis 100. annis, 196. papa Benedictus 11. ord. præd. propter suam sanctitatem electus excommunicavit eos qui carcerauerant Bonifacium, exhortando, ut occurrerent Soris, & post mortem multa miracula fecit 197. papa Clemens V. transtulit sedem in Galliam vbi per septuaginta annos cum sex sequentibus Summis Pontificibus fuit, destruxit equites templarios 198. papa Ioannes 22. papa Avinionis instituit novum ordinem Religionis Christi contra moros dando redditus equitum templariorum, canonizavit S. Thomam de Aquino dicendo, quod tot miracula fecit quot articulos condidit, tunc Bavarus fecit Antipapam Nicolaum V. tempore Francisci Petrarchę, 199. papa Benedictus 12. alias 13. monachus Cisterciensis tempore Ioannis excommunicavit Bavarum usurpatorem Imperij, &c. 200. papa Clemens 4. Avinionis reduxit annum sanctum ad 50. annum emit à Regina Ioanna Avinionem 201. papa Innocentius 4. etiam limonicensis sicut præcedens, & sequens, etiam Avinionis iussit residentiam, misit Senatorem Romam Regem Cypri, 202. papa, & sextus in Galliam redeundo Romam honorificavit meliori loco capita SS. Petri, & Pauli, &c. & reuersus est Galliam incipiente ordine Iesuitarum 203. papa Gregorius 11. annorum 17. creatus Cardinalis pro præceptore Baldum habuit fertur quod reprehendens Episcopum, ut ad suam Ecclesiam se conferret, Episcopus respondit, quare, & vos cum sitis caput omnium Episcoporum non residetis in Ecclesia vestra Romę? & idem ex Gallia se contulit Romam, 204. papa Urbanus 6. priuavit Reginam Neap. & inuestiuit Carolum 3. Durazzum, & tunc fuit Antipapa Clemens 7. & ineundo Ianuam fecit proijci quinque Cardinales in mare in saccis insutis 205. Bonifacius papa 9. secundum platinam triginta annorum creatus papa, & tota potestate populi Romani dominatus est, & mortuo Antipapa Clemente 7. Cardinales schismatici elegerunt Petrum de Luna in Avinione qui dicebatur Benedictus 13. ditavit Bonifacius ararium summi Pontificis, adinueniendo vsu

annuorum introituum beneficiorum 206. papa Innocentius 7. contra quem Ladislaus Rex qui 140. creauit mendicantes magistros ad doctorandum in Theologia in Regno Neapol. arma tulit 207. papa Gregorius 12. fecit Concilium Pisatum contra antipapam adinueniendo, quod papa creatus, debet renunciare, & sic etiam debet renunciare antipapa, 208. papa Alexander V. frater ord. minorum priuauit Ladislaum tanquam persecutorem Ecclesie, inuestiendo Regno Aloysium de Angiò 209. papa Ioannes 23. decreuit ire contra Ladislaum: qui Romam occupare querebat, & priuauit antipapam, 210. papa Martinus V. recuperauit Bononiam, & Florentiam fecit Metropolim, restaurauit Urbem, &c. 211. papa Eugenius 4. coronauit Imperatorem Sigismundum transferendo Concilium ceptum in Basilea Bononiam, & propter pestem transtulit Florentinam. Et in Basilea fuit creatus antipapa Felix, 212. papa Nicolaus V. fecit renunciare antipapam Felicem, creando eum Cardinalem, & legatum in Germania. misit per totam Europam pro libris doctissimorum perditis, & inueniuntur Quintilianus, Porphyrius commentator Horatii, & tunc Saraceni ceperunt Constantinopolim, 213. papa Calixtus 3. promulgauit bellum contra Saracenos, armando triremes, mittendo predicatorum, canonizauit S. Vincentium Dominicanum Hispanum, & contra Turcas persuasit Persianos, Armenos, & Tartaros. 214. papa Pius 2. Aeneas Silvius poeta, orator, &c. recuperauit Amissum, & Noceriam, fecit Concilium Manauz, & contra Saracenos, recuperauit Vrbium, 215. papa Paulus 2. Venetus qui fecit torqueri platinam ex causa, &c. ordinauit vestimenta rubei coloris Cardinalibus sicut pileum rubeum Innocentius 4. quæ vestimenta antea nigra erant; deinde violacea, ultimo rubra, dicit Caualerius, & in principio cum coctis albis, & antea colores ad placitum, vt Apostoli, 216. papa Innocentius 8. habuit à Rege Turcarum ferrum lanceæ Christi, 217. papa Alexander 4. fecit 18. Cardinales Hispanos volens suum patrem, Regem Italia creare, 218. papa Paulus 3. vixit 16. diebus, contra quem Vrbini, &c. 220. papa Iulius 2. nepos Xisti 4. reiecit à Bononia vexantes, &c. 221. papa Leo X. creatus Cardinalis 13. annorum, eiecit à Mediolano Gallos, confirmando Sfortias, 222. papa Adrianus 6. tempore Caroli V. gubernauit Hispaniam antequam pontifex factus pro Carolo V. contra Regem Franciscum secessit, quo tempore insula Rodhia fuit à Saracenis capta 223. papa Clemens 7. exercitus Impe-

rialis depopulatus est Romam, & Clementem in Castrum eiecit post septem menses redemerunt coronauit Carolum V. Bononiæ 224. papa Paulus 3. misit 12. triremes pro Carolo V. eumq; magnificè recepit. Et transtulit Concilium Tridentinum Bononiam propter pestem, 225. papa Iulius 3. concessit inuestituram Regni Philippo filio Caroli V. & remisit Concilium iterum Tridentum, 226. papa Marcellus secundus noluit, vt parentes aduenirent Romam, nec eum viscerat, viuendo paucis diebus 227. papa Paulus 4. clausit habreos, creauit Ducem Vrbini, præfectum, priuauit columenses eorum feudis deputauit sexdecim Cardinales Iudices Inquisitionis, fuit carceratus Cardinalis Moronus 228. papa Pius 4. pepercit Romanis, absoluit Cardinalem Moronum iugulari ordinauit Cardinalem Carolum Carasam decapitando Commitem Montorij, & Comitem Alifensem, & cardines, compleuit Conc. Trid. dedit prioritatem Nuncio Hispaniarum, 229. papa Pius V. succurrendo Imperatori multis aureorum Summis Monachis, &c. 230. papa Gregorius 13. fundauit 21. collegium in diuersis partibus propter augmentum fidei, publicauit correctionem anni, in 19. Cardinalibus creatis ab ipso fuerunt quatuor summi pontifices 231. Xistus V. fecit tanta pulcherrima Romæ superando antiquos exaltando columnas, &c. relinquendo in Castro S. Angeli tot aureos, quo tempore fuit occisus Henricus 3. 232. papa Urbanus 7. vixit 13. diebus, qui fuit prædēs Cardinalis in Conc. Trid. 233. papa Gregorius 14. egrotus vixit decem mensibus, tunc per totam Italiam nimia penuria legauit Cardinalem Aquauianum Octavianum Auinionem, 234. papa Innocentius 9. ordinauit quod semper in Castro S. Angeli apponantur nummismata propter necessitatem Ecclesie auferendo onera Ciuitatis 235. papa Clemens 8. canonizauit SS. Hiacintum, & Raimundum Dominicanos, absoluit, & confirmauit Henricum Gallie, reacquisit Ferrariam, ordinauit 40 horas continuas Romæ, fecit Sanctum Thomam Aquinam quintum Ecclesie Doctorem Diuinæ voluntatis interpretem patronum Neapolis 236. papa Leo X. quartus papa de familia Medici minori spatio 100. annorum, qui iam ordinauerat contra Turcas, & pro Ciuitate Romana, & pro Italia, vt dicebat Octavius Car-

dinalis Aquaviva suus familiaris, & simul creati Cardinales in promotione principum; quia vixit 26. diebus non fuere exhibita 227. papa Paulus V. creavit tres Cardinales Dominicanos in fabricis magnificus, ut patet in facie Ecclesie Sancti Petri, in sua cappella, & in alijs, exaltando columnam Troianam, conduxit aquas mirabiliter, pacificus valde ut in bullario multa 228. papa Gregorius 15. canonizavit S. Ignatium S. Franciscum Xaverium Sanctam Theresiam, & S. Philippum Nerium, & cetera, ut infra in bullario nostro 229. papa Urbanus 8. vivit feliciter quem Deus nobis conservet creavit unum Cardinalem Dominicanum inter penultimam promotionem maculatum doctissimum, vitæ Santitate tituli Sancti Clementis ordinavit titulum Eminentissimi Cardinalibus, & Magno Magistro Hierosolimitano, fortificat, & defendit Romam, & statum Ecclesiasticum, & Castrum Sancti Angeli, & Castrum Urbanum, qui omnibus scientijs præditus perficit himnos, &c. & multa alia, &c. ut in bullario sequenti a nobis.

Ex 30. Capite Septimo
de Canon. innum. 1. p. 2.
Ex his, colligitur, quod Pontifices legitime creati sunt numero bis centum triginta novem usque; hodie Pontifices vero schismatici, seu Antipapæ nuncupati à supradictis, qui non possunt dici pontifices veri, sunt numero triginta duo, & etiam triginta duo fuere schismatica. Pontifices Martyres sunt 36. papa pontifices Monaci professi sunt numero 28. papa pontifices mortui Romæ sunt num. 193. papa pontifices mortui extra Romam sunt num. 45. papa pontifices Romani sunt num. 102. pontifices Itali sunt num. 172. pontifices, qui non finire mentem sunt num. 11. papa pontifices qui non finire annum sunt num. 40. pontifices vixerunt qui plusquam viginti annis sunt num. 8. includendo presentem Pontificem Urbanum 8. quæ Deus nobis conservet pontifex eremita fuit unus creando duos Cardinales eremitas.

Sedes vacans per quinque vices per duos annos, & amplius, & bis vacavit per annum. Ex quibus omnibus vacationibus colligitur vacasse ex S. Petro quadraginta annis, & diebus aliquibus, & per mensem circiter usque ad presentem Summum Pontificem, quem Deus nobis, ut modo dicebamus concedat plusquam ad dies Petri. Nam dictum illud non videbis diem Petri non reperitur in scriptura Sacra, neque in Concilijs, neque in Canonibus, & supposito, quod reperitur poterat glosari, ut intelligatur quantum ad primatum, & quantum ad miracula, vel quantum ad amo-

rem habitum à Christo, vel quantum ad conversationem, cum Christo, vel quantum ad fundationem fidei, vel quantum ad fundationem Ecclesie, vel quantum ad predicationem, vel quantum ad martirium, vel quantum ad poenitentiam amare stendo; vel quantum in substinendo, vel quantum ad fundamentum Ecclesie tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & primo habet potestatem clavium, & tibi dabo claves, &c. quantum ad loca scilicet in Ierusalem in Antiochia, & Romæ, &c. similia quantum ad conversionem.

Quid sit bullarium propriè dictum qui non est redactum in septimum.

Bullarium propriè sumptum, quod non est redactum in septimum, ut ordinaverat Clemens 8. ut ait Riccius, incipit à Gregorio 7. sequenti, sed primo accomodanda sunt bullæ, quæ fuerunt post decretales, Clementinas, & sextum ad ipsos decretales, &c. & à quibusdam dicitur, quod quodammodo potest dici septimus.

Si dicatis ubi sunt bullæ antè Gregorium 7. Respondet Cherubinus, quod sunt in corpore iuris Canonici antecedenti, & sequenti decretali, quia bullæ pontificum multæ sunt post canones, idè accomodantur primo ad Sacros Canones prædictæ bullæ, secundo postea erunt omnes bullæ usque ad presentem Summum Pontificem.

Bullæ propriè dictæ formaliter, & intensivè incipiunt à Gregorio vii. nam aliz aliorum pontificum, ut ait Cardinalis Tuscus in ultimo sue volumine repeten. sunt in corpore iuris Canonici.

Si dicatis quare Cherubini pater, & filius incipiunt à Leone primo? Respondetur nam quando ibi dicitur, cur genitor tuus ab isto diplomate unde hætenus sumptus fuit tex. in cap. sine exceptione 52. q. 12. q. 2. exorsus est suum opus novi Bullarij.

Respondet hoc unum ceteris diplomatibus, unde tex. in corpore iuris redacti fuerunt, antiquius sine mendo repertum, sui operis initium esse voluit, ut sit quandoque ex huiusmodi sua bullarum collectione, septimus decretalium (ut aiunt) compilandus erit, antiquus compilandi modus ex leatura huius diplomatæ, & text. inde sumpti dignosci valeat: Vetustatis, etenim mos, cuius magna est auctoritas, hac in re sedulo retinendus esset l. 2. §. tanta autem, & ibi scribentes Cod. de vet. iu. enucl. cap. anteriorum 38. §. illud caus. 2. quæst. 6. & l. testamenta 18. cum ibi not. C. de testam.

LEO Primus anno 447. Ocasio specialium, &c. In Calcedonensi Concilio cui hic pontifex præsidebat contra quædam Episcopi Siciliæ (max. patriæ) bona Ecclesiæ alienantis.

Omnes quidem, &c. anno 452. approbat Concilium Calcedonense in rebus fidei tanquam Ecclesiæ pro primo usq; ad Gelasium vide alios antecedentes, & sequentes pontifices qui non fecerunt constitutiones, seu Bullas retro fol. 39. & Baronium. Circonium.

GELASIVS Primus Africanus valde mirati, &c. anno 495. damnat Euthychetem, & eius sectatores hæreticos, &c.

PELAGIVS Secundus Romanus Manifesto, &c. anno 589. statuit, ut ad Romanum dumtaxat Pontificem spectet generalis Synodus vocare, &c.

IOANNES XV. Romanus cum Conuentus, &c. anno 993. pronunciat in Sanctorum numerum Vldaricum Episcopum Augustanæ Ciuitatis.

LEO IX. Germanus. Quia auctore, &c. anno 1051. damnat Auximadorum vsum inuadendi domos Episcoporum, & eorum bona diripiendi.

Idem Pontifex. Cum ex venerabilium anno 1053. Episcopum Carthaginensem declarat esse primum Archiepiscopum præter Roman. Pont.

ALEXANDER Secundus Italus, &c. anno 1072. approbat Congregationem Monachorum Eremitarum Camaldulensium.

Hæc addita sunt à Cherubinis supra Bullarium à Leone I. usq; ad Gregorium vii.

Commonet Principes Saxonia, ut inducias cum Henrico Imperatore, usq; ad eius provisionem seruent 14. Kalen. Ianuarij 1273.

Bulla Innoc. III. inter Bulla, &c. Declarat hæretum esse peccem, qua ministri Diaboli, & prauitatis simplicium animas miserabiliter inficientes in damnationis miseras trahunt. & Scripturarum intelligentiam pervertentes Ecclesiæ Cathol. veritatem rescindere moluntur, propterea iubet has omnino in illis partibus extirpari, hæreticosq; omnes ex suis finibus eijs, illosq; qui cum eis aliquod commercium habent superstitionisq; familiaritatem sine appellationis obstaculo virtutem etiam materialis gladij faciat coerceri.

Hæc, quæ, &c. Mandat Archid. Mediolanensis, ut quæ statuta fuerunt in Conc. Prouinc. celebrato ab Archiepiscopo, & à Card. S. Mariæ

in Porticu de eius latere legato confirmata. Ne. I. hæretici ad dignitates admittantur, iniuriabiter custodiat, faciatq; ut communitates iurent eos non admittere. Contradictoresq; excommunicationis sententia feriat Rom. 17. Kal. Iulij. Hanc ampliavit Innoc. 4. const. 10 ac Honorius 4. const. 2.

Ea est in providendis, &c. Mandat cohercetores, qui incumbunt veteri translationi scriptorum librorum, iubetq; puniri Crispinum presbyterum, & eius socium omni appellatione remota, si super opposita inuenti fuerint reuocari. Later. Id. Decemb.

Bulla Gregor. IX. Rex, &c. Symmachus Papae cuius const. hic non adest prædijs alienandis licentiam interdixit. Quare hic sanctiss. Pont. illius vestigijs inhærens vnanimi Fratrum desiderio, & concordie petitione hac perpetua valitura constitutione ordinat, ut de patrimonialibus sine tali consensu alienatio nulla fiat. Quod si fortè fuerit in alienatione processum, factum ipso iure non teneat per successorem, quatenus prædecessor de facto processerit, Dat. Later. 17. Kal. Febr. ann. 7. Hæc const. ampliatur, & declaratur per Ioann. 22. const. 1. vide Clem. 6. const. 1. Innoc. 6. const. 1. Innoc. 1. Paul. 2. constit. 2. Clem. 7. constit. 18. Paul. 3. const. 25. Iul. 3. const. 28. Paul. 4. const. 2. Pium 4. const. 19. ac 28. Pium 5. constit. 37. 71. 101. 113. 125. Gregor. 13. constit. 2. & 66. Leo 10. constit. 12. Gregor. 14. const. 2. Innoc. 9. const. 2.

Cum tota terra, &c. (Decernit quod nullum castrum ædificetur in Terra Sabinæ, quæ tota iuris, & proprietatis B. Petri existit, sub anathematis interminatione 2. mille librarum ædificantibus, ac viginti singulis operarijs, sine speciali Sede Apost. licentia Dat. Perusij 15. Kal. April. anno 8. Excommunicamus, &c.) Excommunicat omnes Hæreticos Catharos, Patarenos, &c. qui tradantur curiæ seculari. Si clerici fuerint prius dégradentur, si redire noluerint perpetuo carceri mancipentur.

Fautores, receptatores easdem poenas subeant, sint infames, intestabiles, omnium officiorum iure priuari.

Suspecti de hæresi nisi congruè fuerint purgati sint excommunicati usq; ad satisfactionem condignam. Hæretici in cæmeterio non sepeliantur, qui eos sepeluerit anathemati sit subiectus, usq; ad condignam satisfactionem, neq; absoluator nisi proprijs manibus eos extumulauerit.

Ne quis de Fide Catholica publicè disputet, vel privatim: qui contra fecerit, excommunicationis laqueo innoderetur. Idem Innoc. 4. const. 10.

Hæc.

Hæreticos, qui nouerit denuntiet confessor, vel alijs ita ut ad prælati aures perueniat sub pœna excommunicationis. Filij hæreticorum receptatorum aut defensorum talium, usque ad secundum gradum ad beneficia Ecclesiastica non admittantur. Idem Innoc. 4. const. 10. Honor. 4. const. 2. Dat. Viterbij 6. Idus Nouemb. anno 9.

Ille humani generis, &c. prouinc. fratrum prædicat. in Lombardis, volens animarum periculis obuiare sub diu attestazione iudicii di, strictè præcipit quateus aliquos de fratribus sibi commissis, & in lege Domini eruditis, atque ad id muneris idoneis ad prædicationem limitatas transmittat, qui clero, & populo conuocatis generalem prædicationem faciant ex adiunctis sibi discretis aliquibus diligenti sollicitudine inquirant hæreticos, suspectos de hæresi, fautores, defensores, & receptatores hæreticorum. Quod si redire voluerint absoluant iniungentes eis, quod talibus solet iniungi. Illis qui eos prædicantes audierint annuntient indulgentiam centum dierum. Et qui contra hæreticos illos adiuerint trium annorum indulgentiam consequantur. Quod si in persecutione decesserint, plenariam indulgentiam illis indulget. Contradictores, ac rebelles Ecclesiastica censura ferrant, & Quæstuarios prædicatores simili censura compescant. Dat. Viterbij 22. Kal. Iunii anno 2.

Priuelegijs inquisit. Clem. 7. const. 36. cum ibi notatis.

Bulla Innoc. IV. Impia, &c. Liber Talmud in suis traditionibus continet multos errores, & multi iudei habeant nutrices Christianas. Et quia Cancellarius Pariensis, ipso Rege fauente, Librum ipsum Talmud publicè concremari fecit. Hortatur Regem, ut ceteros Libros Talmud inquirat, & curet, ut igni tradatur. Prouideatque ne iudei nutrices, vel seruientes Christianas habeant. Dat. Later. 7. Idus, Maij, anno 1. Vide Iul. 3. const. 49. Greg. 13. const. 75. Clem. 8. const. 2.

Orthodoxæ fidei, &c. Præcipit Inquisitoribus Lombard. March. Taru. & Romand, ut leges editas contra hæreticos describi faciant in statutarijs Ciui Dat. Perusij, 2. id. Maij anno 9. vide Clem. 7. const. 36.

Ad extirpanda, &c. Tradit leges contra hæreticos, & eorum complices, quas Magistratus sæculares eorumque Officiales debent obseruare. Has confirmauit Clem. 4. Iurent Magistratus seruare statuta contra hæreticos, quod si seruare neglexerint, ut periuri, & infames habeantur. Et pœnam ducentarum marcharum incurrant, fautores hæreticorum, & de fide suspecti censentur, & de cætero in-

habiles sint ad quæcumque officia, & dignitates.

In principio regiminis hæreticos banno supponant, & ad inquirendos hæreticos personas idoneas eligant. Qui officiales electi inrent, fideliter se omnia executores, & seruentur indemnes in personis, rebus, & officijs suis, constituanturque illis salarium, vide Alexan. 4. const. 3.

Officiales delinquentes in fauorem hæresis infamantur, loci Ordinarij arbitrio puniantur.

Qui procurauerit, ut de eorum manibus hæretici fugiant, vel defendere, ne capiantur, relegatur perpetuo, publicatis eius bonis, & domus illa, in qua fuerit, funditus diruant sine persequutione, & bona ibi reperta fiant capientium.

Magistratus custodiant hæretico captos, ipsosque presentent infra quinque dies Episcopo, Diocesano, Vicario, vel Inquisitori sibi præsentatos recipiant, & custodiant, eosque cogat alios hæreticos, vel socios fateri, seruaturi constitutiones Hæreticorum domus diruantur, & similiter domus fautorum, & suspecti de hæresi annotentur in quatuor libellis. Vide Pij 5. const. 86.

Pœnæ hæreticorum non relaxentur, sed diuidantur, & applicentur. Qui has constitutiones immutauerit sine auctoritate Sed. Apost. &c. puniatur, & infametur tanquam hæresis fautor, &c. Intimentur hæc const. à Rege, & successori per tres electos à Dioc. & Inquisit. Vide Alex. 4. const. 3. 5. 7. & 8.

Statuta contraria omnino tollantur, &c. Dat. Perusij, 1. id. Maij anno 9.

Tunc potissimum, &c. Mandat prouinc. Ordin. Prædic. in Lombard. ut inuentos hæreticos, aut suspectos, aut infamatos, nisi examinati velint mandatis Eccles. obedire, contra ipsos receptores, fautores, & defensores Apostolica autoritate, per Inquisit. delectos procedat. Qui volunt redire abinrati absoluantur, pœnitentia imposita. Qui huic negotio se opponere præsumperint, seuerè puniantur. Conceduntur etiam indulgentiæ, &c. Dat. Brixia, &c. Vide const. 3. & 8. Vide Pij 5. Vide Greg. 9. const. 4. Pij 5. const. 118.

Cum fratres, &c. Mandat, ut hæretici eorumque fautores, & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur. Dat. Perusij, &c. Ad idem const. 3. & const. 12. Alex. 4. const. 7. & 12.

Cum per nostras, &c. Mandat Archiep. & Episcop. Lombard. qualiter ex pœnis Relapsorum prouideant inquisitoribus de expensis, omnia appellatione postposita.

Da.

Datum Pariſij 5. Kal. Feb. ann. 10. Declaratur per Alex. 4. conſt. 12.

Cum venerabilis, &c. Quod hæretici, eorumq; complices ad fidem redeuntes caueant de fide tenenda, impoſita illis ſi defecerint, pœna pecuniaria, Peruſ. 4. Kal. Febr. ann. 10. vide Alex. 4. conſt. 2.

Cum aduerſus, &c. Mandat obſervari leges Federici Imper. in hæreticos, & complices latas, quæ deſcribuntur ibi, & multæ ſunt. De his vide conſt. 9. & 10. Nicol. 3. conſtit. 2. Honor. 4. conſt. 2. Paul. 4. conſt. 42. Pij 5. conſt. 85. Gregor. 13. conſt. 68 & 92.

Litet ex omnibus, &c. Concedit facultatē Proſin. Ordin. Præd. creandi, & remouendi inſpectores viros zelum habentes fidei, potentes opere, & ſermone, iuxta formam expreſſam, Dat. Aſſi. 4. Kal. Jun. ann. 2. Vide Clem. 4. conſt. 2. Sed hodiè nemo ſolet inſpect. eligere, vel deponere inconſulto Senatu Generalis Inſpect. Rom.

Novit uniuerſas, &c. Damnat, & excommunicat omnes hæreticos, vt fecit Gregor. 9. conſt. 3. Alia decreta contra illos pronuntiat. Non expedit referre.

Qui eos ab Eccl. denotatos non euitauerit, excommunicationis ſententia feriat. Idē de eo, qui ſuſpectus ſuſpicionē notabili non ſe purgauerit, eorum appellationes minimè audiantur. Perſonæ publicæ illis nullum beneficium impendant, quod ſi fecerint, perpetuo ſint privati. Eccleſiaſtica Sacramenta illis non adminiſtrantur, & Eccleſiaſticæ non tradantur ſepultura, qui fecerit, ſit excommunicatus, neq; abſoluatur, niſi ſatiſfecerit, & proprijs manibus exempterrauerit, & locus illi perpetuò careat ſepultura.

Nulli laicæ perſonæ liceat de fide Catholica publicè, vel priuatim diſputare ſub pœna excommunicationis. Sub eadem pœna hæretici ſuſpecti, conuenticula facientes manifeſtentur, ita vt ad notitiā prælati, & inſpect. deueniant.

Qui ad præces talium, beneficia, & dignita, & officia ſunt adepti, privati ex nunc ſint, illis careant, & in poſterum ſint inhabiles ad illa, & ſimilia. Dat. Anagnin. 17. Kal. Jul. ann. 2. vide illam conſt. 3. Greg. 9.

Malitia huius temporis, &c. Mandat Inſpect. Lomb. & March. Ianuenſ. vt in locis eorum officio commiſſis verbum Crucis prædicent, & eos, qui zelo fidei ad extirpandam hæreticam prauitatem votum aſſumpſerint charactere Crucis ſignent, quibus concedit indulgent. tranſeuntibus ad Terræ Sanctæ ſubſidium. Audientibus verò indulg. 40. vel 20. dierum pro hbito annuncient. Qui

eorum officium impedire præſumpſerint, pœnis multentur. Aſſumentes ſignum Crucis abſolui poſſunt à caſibus, & cenſuris, præter maximos enormes, modo aſſumptum votum proſequantur, & caueant, ne ipſi vnquam contra Eccleſiam veniant. Poſſint diſpenſare ſuper irregularitate à Clericis in celebrando incurſa vota commutare, exceptis, &c. Dat. Anagnin. 13. Kal. Jul. ann. 2.

Cum in conſtitutionibus, &c. Domus, in quibus hæretici capri fuerunt, deſtruantur, & etiam quæ illis ſunt contiguae, ſi ſint eiſdem Domini. Idem de Turribus. Datum Anagnin. 4. Kal. Aug. anno 2. confirmatur à Pio V. conſtitu. 118.

Alexander IV. Leſſa, &c. Confirmat donationem multarum terrarum, ac iurisdictionum, quæ facta ſuit à Federico Imp. Fratribus Hoſp. Leproſorum S. Lazari Hieroſol. antequam deponeretur. Dat. Neap. 12. Kal. Mar. an. 1. vide Pii 4. conſt.

Cum à nobis, &c. Confirmat regulam Diui Aug. quam, & obſervari perpetuo voluit. Dat. Neap. 2. Apr. ann. 1.

Cum ſecundum, &c. Confirmat, & declarat conſt. 3. Innoc. 4. quod Rectores Civitatem ad inquirendum hæreticos, perſonas idoneas eligant. Et ſindicent præcedentem Rectorem, & eius aſſeſſores, circa omnia contenta in Legibus contra hæreticos, & complices editis. Dat. Neap. prid. Kal. Maii, ann. 1. vide conſt. 5. & 7.

Aduerſus mundi, &c. Cum Patrimonium, & Sabinia ſint tanquam hortus Sedis Apoſt. & ideò deputat Gubernatorem in Terris Sabinæ. Dat. Neap. 5. Kal. Jun. ann. 1.

Exortis in agro, &c. Declarat, & ampliatur conſt. 3. Inn. 4. de hæreticis, conceditq; facultatem Inſpectoribus prorogandi terminum ad exequendum contēta in conſt. Dat. Later. 2. Id. Mar. anno. 7.

Firma proſectō, &c. Prohibet, ne Corrad. Federici olim Rom. Imp. filius eligatur, vel nominetur in Regem Rom. optimiſq; rationibus monetipſum Episc. Mogunt. Quia Imper. Eccleſ. eſt Aduocatus. Federicus autem perſecutus fuit Eccleſiam, & ideò non debet eligi offenſor pro defenſore. Et quia hic Corradus erat infans, & inhabilis ad defenſionem Eccleſie, & ad regendum, & propterea maneret Eccleſia diutius, non abſq; grauib. ferè diſpendijs defenſionis commodo deſtituta. Præcipit ergo ipſi Episc. Mogunt. & in virtute Sanctæ Obed. mandat, ne ipſe Corradum in Regem eligat, aut nominet neq; conſentiat in eundem. Quod ſi contra mandatum hoc facere præſumpſerit, opem, vel operam, auxilium,

lium, &c. impenderit, excommunicatus exi-
stat. Moneatq; alios electores, ne id similiter
faciant, quod si contravenire præsumperint,
excommunicationis sen. in eos ferat Anagnin-
5. Kal. Aug. ann. 2.

Felicitis record. &c. Declarat nonnullos ar-
ticulos contentos in const. 3. Innoc. 4. Quorū
primus est de potestate officialium, ut scilicet
possint præcipere sub pœna, & banno vsq; ad
ducentas Marchas Argenti, & ultra ad arbi-
trium potestatis loci. Secundus, quod non
destruantur domus, in quibus reperti, vel cap-
ti fuerint hæretici, si illarum Domini reperti
fuerint omnino innocentes, & prorsus incul-
pabiles Tertius, quod bona ibi reperta non
publicentur, aut diuidantur si per testes om-
ni exceptione maiores reperta fuerint alia-
rum personarum, quam Dominorum. Quar-
tus, quod domus eiusdem Domini, quæ fue-
rint contiguz, licet diuersis mansionibus di-
stinguantur, destruantur tamen. Quintus, quod
electio virorum ad sindicandos potestates, &
præcessores, si non repertiantur Fratres Mino-
res, vel Prædicatores, ad solum Diocesenum
Episcopum spectet. Dat. Later. 2. Non. Mar.
ann. 13.

Implacida relatio, &c. Mandat Episcopo
Mutinensi sub excommunicationis pœna, ut
statuta Mantuz, ac eius districtus contraria,
Officio Sanctæ Inquisitionis abroget, com-
pellendo potestatem, Antianos, & Consilium
Ciuitat. eiusdem per excomm. in personas, &
commune prædictum per interdicti sententiā
omni appellatione postposita. Viterbij, 15.
Cal. Ian. ann. 3.

Cum boyiam, &c. Continet priuilegia
concessa Inquisitoribus Ordin. Minorum. Pri-
mum, prædicandi Verbum Dei in terris infi-
delium, ac conseruandi inter excommunica-
tos, & promouendi ad ordines Sacros. Dein-
de excommunicatos absolueret, ac dispensare
cum illis, qui excommunicati susceperint sa-
cros ordines, vel celebrauerint. Tum dispen-
sandi cum his, qui post assumptos ordines Sa-
cros, vel in casibus prohibitis matrimonia
contraxerint.

Possint tollere irregularitates eas, quas in
illis partibus solent tollere Legati. Et cum
clericis defectum natalium patientibus, mo-
do non sint de adulterio, vel incestu, aut de
Regularibus procreati. Absoluendi occisores
Religiosarū personarum, & fundandi Eccle-
sias, cognoscendi causas matrimoniales, cele-
brandi Diuina officia, & promulgandi indul-
gentias. Recipiendi Ordines Sacros ab Episc.
Vestis Sacerdotales, & altarium ornamenta
corporalia, & benedicendi, vbi non adest Ca-

thol. Episcoporum copia Viterbij, 13. Cal. Maij,
ann. 4. vide Clem. 7. const. 36. cum ibi not.

Quod super nonnullis, &c. Declarat quos-
dam articulos concernentes causas fidei. Primus,
qui commisit hæresim postquam abiurauerit,
licet non fuerit ante lapsus, habeatur tamquā
relapsus. Idem de illo, qui post abiurationem
hæreticis fauet, vide Paul. 4. const. 412.

Ob testimonium illorum, qui peierant non
animi leuitate, aut odij fomite, aut corrupti
pecunia, sed zelo fidei non potest procedi in
crimine hæresis.

Inquisitores de Diuinationibus, aut Sorti-
legijs cognoscere non debeat, nisi manifestam
hæresim sapiant. Vide cōtrarium Alex. 6. const.
a. Leo. X. const. 38. Adri. 6. const. 5.

Inquisitores possint cogere hæredes de-
functorum ad perficiendas pœnitentias de-
functis iniunctas, si onus habeant cum salute
annexum.

Inquisitores super quæstiones vsurarum nō
de debent intromittere, neq; de illis cognosce-
re. Neq; possint compellere hæredes eorum,
qui fuerunt hæretici, sed ab illis absolui, ad sol-
uendam pœnam, quæ illis in pœnitentia fuerat
iniungenda.

Institutus in officio inquisit. possit alios
idoneos eligere qui pacem cum illo habeant
potestatem, & similiter amouere, Clericus ob
hæresim immutandus, cum illi est pœnitentia
iniungenda, prius debet ab ordinibus degra-
dari.

Impeditores Sacri officij, per inquisitores
possunt coerceri. Religiosi hæresim lapsi, sunt
gravius, quam sæculares puniendi.

Filij hæreticorum, ac nepotes officijs, & be-
neficijs sunt priuandi, nisi illi fuerint emenda-
ti, & pœnitentiam peregerint. Dat. Viter. 5.
Kal. Oct. ann. 4.

Ex parte vestra, &c. Quidam infirmi con-
solationem ab hæreticis concipiebant; filij
eorum ad effugiendam priuationem heredi-
tates, allegabant velle probare eos tunc tem-
poris non fuisse sanæ mentis. Declarat ergo
Pontif. per hanc const. quod talis probatio
admitti debeat. Dat. Anagnin. idib. Nouembr.
ann. 4.

Super extirpatione, &c. Præcipit quod hæ-
retici redeuntes ad fidem, caueant de fide te-
nenda, & obediendo, mandatis Ecclesiæ. Et
contraueniendum pœnz exigantur, & con-
seruentur penes tres viros fides probatos ab
Inquis. & Dioces. expendendæ in prosecutione
Offic. inquisitionis. Dat. Anagn. idib. Nou.
ann. 4.

Exortis, &c. Præcipit Episcop. & alijs, ut
assistant inquisitoribus in Negotio fidei.

Da.

Datum Anag. 27. Kal. Decembr. anno 4. infra const. 17.

Firmissime teneat, &c. Continet indulg. plenariam Inquisitoribus concessam: & eorum sociis trium annorum, & his, qui eos adiuuerint in prosecutione negotii, in qua si decesserint corde contriti, ac ore confessi, plenam omnium peccatorum remissionem consequantur. Dat. Anag. 17. Kal. Octobr. ann. 5.

Ad audientiam, &c. Concedit facultatem Inquisitoribus compellendi Magistratus ad exequendum eorum sententias. Dat. Anag. 13. Kal. Febr. ann. 6.

Ad audientiam, &c. Præcipit, quod procedatur ad executionem obligationem de parendo mandatis Ecclesie, omni appellatione remota, ut supra const. 12. Dat. Anag. 10. Kal. Febr. ann. 6.

Cupientes, &c. Concedit facultatem inquisit. ordin. Minorum compellendi quoscunque ad exhibendum scripturas spectantes ad Offic. inquisit.

Absoluendi redutes ad fidem, Conuocandi clerum, & populum contra hæreticos, fautores, &c. Concedendi indulg. fautoribus inquisit. Dat. Anag. 4. Non. Mart. ann. 6.

Ad extirpandam, &c. Præcipit Episcopis, & alijs prælatis provinc. Rom. quod Fratri Andreæ, & Socijs eius inquisitoribus, ut de saluo conducto provideant. Anag. idib. Marr. ann. 6.

Dum ad studium, &c. Deputat inquisitor. Fratrem And. Ord. Minor. Mandatq; Episcopis, & alijs prælatis, ut ei, & suis socijs faueant contra hæreticos, fautores, &c. Dat. Anag. ii. Cal. Apr. anno 6.

Licet uniuerſi, &c. Commonet Petrum Iacob. Surdi Ciuem Rom. ut desistat à defensione cuiusdam Castri Capelli de Chia hæretici, qui præsentem se esse condemnatum, illud simulatè vendiderat. Datum Anag. 2. idib. Maii anno 6.

Ex insinuatione, &c. Commendat officiales, & Communitatem Viterb. quod hostiliter processerit contra Capellum de Chia hæreticum, & mandat, ut prosequantur ad exterminium terrarum illius, Dat. Anag. ibid. Maii.

Discretionis vestre, &c. Concedit facultatem inquisitoribus confiscandi, & vendendi bona hæreticorum, confiscata. Et mandat pretium eorum pro Rom. Eccles. conservari. Contradictoresq; super hoc per censuras Eccles. compescantur, omni appellatione remota, Dat. Genusz, 8. Kal. Octobr. ann. 6.

Ne commissæ, &c. Mandat quod inquisit. procedere possint contra quoscunque in causa fidei, quibuscunque priuilegijs non obstantibus.

Et concedit facultatem assumendi ad officium Notariatus personas Regulares, quando non possunt haberi seculares. Et illis etiam non repertis eligendi alios probos viros, Anag. Id. Octob. an. 6.

Consuluit, &c. Concedit, ut credatur Socijs Criminis, & excommunicatis in causis fidei, concurrentibus verisimilibus coniecturis, alioquin inquisit. off. dispendium pateretur Datum Later. 10. Kal. Febr. ann. 7. vide Pii 4. const. 48.

VRBANVS IV. Licet, &c. Continet deputationem inquisitorum Ord. Prædicat. in Provin. Lombard. March. Ianuen. cum multis facultatibus.

Puniant hereticos, & complices secundum leges contra eos aditas, Clem. 7. const. 36.

Absoluant redeuntes. Neminem damnent sine consilio Diocelanorum. Examinent testes cum interuentu duarum religiosarum personarum saltem. Iun. 4. const. 3. & 8. Id. const. 4.

Religiosi in causis fidei rebellionis officium exercere possint Et nomina testium imminente scandalo, non publicentur.

Indulg. pro labore consequantur, & socii, qui eos adiuuerint possint procedere contra impediētes inquisit. officium tanquam in hæreticorum fautores. Pii 4. const. 53. Alex. const. 17.

Possint inuocare brachium seculare, & contradictores per censuras Eccl. compellere, omni appellatione remota, cum derogatione quorumcunque priuilegiorum. Dat. Viterbii 13. Kal. April. anno 1. vide constit. 14. Paul 4. const. 42.

CLEMENS IV. Cuius, &c. Continet priuilegia Militum Hospit. S. Lazari Leprosorum Hierosolym. quæ illi concessa fuerunt ab Innoc. 4. cuius constitutio hic non adest. Sunt autem hæc.

Quod possint semel in anno eleemosynas colligere.

Quod defendantur ab Episcopis, & alijs quando opprimuntur ab aliquo. Quod militent absq; pretio.

Quod, à Decimis sint exempti penitus, atq; immunes.

Quod milites, qui habitum deposuerunt, coerceantur, & si contemptores fuerint excommunicentur. Qui illis eleemosynas porrigent, indulgent. consequantur relaxationis septimæ patris suorum peccatorum iniunctæ sibi pœnit. Quod tempore interdicti in cœmeterio sepellantur, nisi fuerint nominatim, vel publicè usurarii. Dat. Perusii 5. Kal. Maii, anno 1. Vide alia priuilegia Pii 4. const. 13. Moderationem verò Pii 5. constituit. 74. vide Pii 4. con.

constituit. 13. Clem. 6. constit. 2.

Licet ex omnibus &c. Concedit facultatem Ministro Prou. Ord. Min. prouin. S. Francisci, eligendi inquisitores per loca sibi subiecta cum facultatibus, &c. & per se, ac per suum Vicarium deponendi, ac alios instituendi, &c. Dat. Perusii, 3. Kal. Oct. an. 1.

Ad extirpanda &c. Confirmat omnes constitutiones editas ab Innoc. 4. quae supra habentur contra haereticos, Dat. Perusii, Kal. Nouem. an. 1. vide Inn. 4. constit. 9. Conf. constit. Innoc.

Ad extirpanda &c. praecipit inquisitoribus, ut constitutiones editas ab Innoc. 4. & declaratas ab Alex. 4. contra haereticos describi faciat in libris Communis, Italicae cogentes illam etiam per censur. Eccl. omni appellatione remota, Dat. Perusii, 15. Cal. Febr. an. 1.

Venerabilibus &c. Concedit facultatem Hospit. Leprosorum Hierosol. ut possint suscipere Leprosos undique venientes, & traducere eos ad habitationem aliorum Leprosorum, immo quod inquirant, & cogant eos habitare cum aliis. Datum Viterb. Non. Augusti anno 2. vide Alex. 4. constit. 1. & 2. Clem. 6. constit. 2. & 49. Pii 4. constit. 13. Pii 5. constit. 30. 46. 74. 124.

NICOLAUS IV. Vineam &c. praecipit prouin. Ord. Prad. Lombardiae, ut per se, atque per alios Fratres idoneos a se eligendos, iudeis in sua prou. subiectis Euang. praedicet, ut conuertantur ad fidem. Conuersosque benigne suscipiat, tractarique faciat, & nolentes ad conuersionem venire postea denuncientur. Dat. Viterb. 2. Non. Aug. an. 1. Paul. 3. constit. 32.

Notuit Vniuersitas &c. Excommunicat nonnullos haereticos iuxta constit. Greg. 5. & Innoc. 4. De quibus super Greg. constit. 3. Innoc. X. Dat. apud Urbem Veterem, 5. Non. Martii, anno 1.

HONORIUS IV. Olim &c. Exprimit excessus commissos in Ciu. Parm. contra inquis. Quare Legatus de latere citauit illam Communitatem, & alios ad comparendum, & sentent. excommun. & interdicti promulgauit. Martinus autem Quartus, ad preces illius Communitatis, mandauit absolui dictos excommunicatos, datis cautionibus de parendo mandatis Ecclesiae. Et citatis illis, quibus opuserat, ut per se, vel per alios idoneos instructos comparerent, & quia negotium non fuit expeditum Pont. ut denuo citentur, & infra vnius mensis spatium compareant, mandat, &c. Dat. Romae, Non. Martii, anno 1. Citatio contra com. Parmen. De relapsis, Inn. 4. constit. 8. Alex. 4. constit. 10.

Exhibita nobis &c. Mandat filium, & Ne-

potes palmerii de heresi inquisiti Spol. admitti ad officia, & benef. dum prius confiet eos esse fideles, Dat. Rom. 1. Cal. Dec. anno 2. De filiis heret. Inn. 3. constit. 2. Greg. 9. constit. Innoc. 4. constit. 3. & 8. Paul. 4. constit. 41. Pii 5. constit. 31. Greg. 13. constit. 70. Obiit Romae 3. Non. April. 1287.

BONIFACIUS VIII. Provide &c. Praesentis Constitutionis prouidet edito, ut prouincia, locus, Ciuitas, villa, Territorium, vel Districtus auctoritate ordinaria, vel delegata non supponantur Ecclesiastico interdicto pro pecuniario debito, sub quacunque occasione, vel causa, si quid contra contigerit attentari, illud inane decernit, & reuocat omnino. Non obstantibus, &c. Dat. Later. anno 8.

In suprema eminentia &c. Continet priuilegia Doc. ac studentium Gimnasii alme Urbis, Non grauantur inuiti ad Cur. capit. nisi laici pro homicidii priuilegio studii Roma. Vide Pau. 3. constit. 38.

Sint exempti a collectis, & pedagogiis, ab obsequiis praestandis pensiones domorum ab illis inhabitatis taxentur per duos taxatores electos alter ab ipsis Doct. & Schol. alter a Communitate Urbis. Gaudeant priuilegio Rom. fori si quis secum contendere voluerit, Pau. 4. constit. 44. Pii 5. constit. 179.

Rektor electus habeat auctoritatem iudicandi inter Doct. & Schol. in ciuilibus, & criminalibus leuioribus, Vide Urb. 6. constit. 1.

Bona, & prouentus benef. cum cura, & sine cura Dignitatumve, praeterquam distributiones quotidianas, dum legant, aut audiant, possint percipere tanquam si personaliter residerent, neque a quoquam valeant ad residendum pro illo tempore coarctari, non obstantibus, &c. cu clausulis derogat, & irritat, Dat. Anagn. 1302. anno 9. Vide Leo 10. constit. 2.

IOANNES XXII. Inter, &c. Quoniam quaedam loca S. R. E. fuerant ab Officialibus alienata; Propterea volens indemnitati Ecclesiae providere omnes alienationes, locationes, & donationes bonorum Eccl. sine consensu Rom. Pont. factas annullat, ac tollit; Et mandat Episcopo Vrbeuetan. B. Petri m. Rektori, ut bona, & loca alienata reducat ad obedientiam S. R. E. atque ut contradictores coarceat per spirituales, & temporales penas. Dat. Cal. April. anno 5. De hac materia Greg. 9. constit. 1. Clement. 6. constit. 1. Inn. 6. constit. 1. Inn. 7. constit. 1. Paul. 2. constit. 2. Clem. 8. constit. 18. Paul. 3. constit. 31. Iul. 3. constit. 28. Paul. 4. constit. 25. Pii 4. constit. 18. Pii 5. constit. 37. 101. 117. 126. Greg. 13. constit. 1. & 66. Greg. 14. constit. 1. Innoc. 9. constit. 2.

Exigit ordinis &c. Moderat facultatem Inqui-

Inquisitorum dandi licentiam deferendi arma, addens, vt eam concedant solummodo viris suæ familiæ, & alijs etiam pro securitate ipsorum Inquisitorum. Dum tamen ipsi familiares sint laudabilis conuersationis, & vitæ: Datum Auin. 7. Non. Maij, ann. 5.

Ad nostram, &c. Præcipit, ne Religiosi ad partes infidelium accedant sine licentia Superiorum; Qui contrafecerit, excommunicationi sit subiectus, neq; absoluant, nisi in mortis articulo, ab alio, quem à Rom. Pont. Reperi sine licentijs, capiantur, & tanquã Apostatæ habeantur. Si quid contra fidem in suis prædicationibus asseruerint, & etiam in priuatis, ac secretis collationibus, possint à quocunq; Apostolica auctoritate detineri, carcerari, atq; vt suis subditus tractari, & desuper procedatur summarie; Non obstantibus, &c. Datum Auin. 7. Id. Maij, anno 9.

Cum nulli, &c. Mandat per Inquisitor. procedi contra ineuntes fœdera cum hæret. & alijs dantes eis auxilium, consilium, aut fauorem, Auin. 22. Cal. Sept. anno 10. Vide Inn. 4. const. 3. Pau. 3. const. 412. Clem. 7. const. 36.

Paternum amorem, &c. Adrianus dominium Hybernæ Regi Angliæ concessit: sed illi Reges contra formam concessionis populum grauauerunt propterea turbatus est populus contra regem: ideo Pont. monet Regem, vt tollat ista grauamina pro quiete sui Regni. Dat.

Ratio iuris, &c. Continet reformationem Auditorum, & Notariorum Palatii Apostol. Quod antiquior causam proponat, ceteri cōsequantur, pauperi actorum copia detur absq; vilo pretio, & multa alia. Quæ ampliavit Pius 4. const. 83.

BENEDICTVS XXII. Decens, &c. Continet reformationem Aduocatorum, & prouocatorum causarum Palatii Apostol. Statuitq; quod aduocati nihil recipiant à pauperibus, aliàs teneantur ad dupli restitutionem Caneant à multitudine causarum, quibus opportunè incumbere non possunt aliàs teneantur ad interesse. Antequam causas agant, illas diligenter examinent: & vltra conuentum salarium, nihil recipiant; Si cōtrauenerint, puniantur à V. Cancellar. vel audit. Dat. Auin. ann. 1. vide Greg. 11. const. 3.

CLEMENS VI. Et si, &c. Quoniam multi contra const. Urbani 4. quam non habemus. Et Ioann. 22. inter cetera, &c. loca S. R. E. occupare non verebantur; præcipit, vt nemo præminentiam, iurisdictionem, ac superioritatem in Terris Beati Petri vigore cuiuscuq; pretextus atq; auctoritate Sed. Apost. exerceat vigore cuiuscuq; contractus.

Et bona, vel loca occupata omnes dimittant infra duos menses, sub pœna excommunicationis, & interdic. Ciu. & loca omnia alteri se non submittant, & submissionibus iam factis non vtantur, imò ab illis se subtrahant sub pœna interdicti, & priuationis honorum, indulgentiarum, & gratiarum. Alienationes verò, submissiones, & quicunq; alii contractus, quocunq; modo facti, nulli sint Occupantes, & inuadentes terras, & loca S. R. E. ac eorum fautores excomm. & interd. pœnas incurrant, siue sint clerici, siue laici quacunq; dignitate fulgentes, priuilegia omnia, & gratias amittant; Et eorum successores vsq; ad 3. gener. inhabiles ad beneficia habeantur Auign. 12. Kal. Aug. ann. 5. Vide const. 1. Ioan. 22. cum ibi adnot.

Quam amabiles, &c. Continet priuilegia Militiæ; Sancti Lazari. Concedēs, vt elemosynę pro illo possint inquiri Benefactoribus, & exhortatoribus indulg. concedantur: Et participes fiant omnium operum charitatis ipsius Hosp. & in alijs eius membris, & locis.

Dat facultatem commutandi vota (exceptis Hieros. & visit. limit. Apost.) in pecuniarũ subsidium fratrum dicti Hospit. vel Nuntiis exhibendum, quod per vouentes peregrinationes easdem, tantum pecuniarum summam, contineat, quantam vouentes ipsi pro complendo voto personaliter expendissent. Concedit facultatem absoluedi excommunicatos, & irregulares modo sic absoluti tantam pro elemosyna pecuniam tribuant quantam expendissent si Rom. Cur. pro absolutione adiissent, ibiq; manendo, vel redeundo. Fratres istius Hosp. si mori contigerit, quando eorum Ecclesię fuerint interdictę in Ecclesia sepelliri poterunt, nisi fuerint ipsi nominatim excommunicati. Et semel in anno d. Eccl. fratribus aperiantur, & indulg. proponantur. Clericus verò, vel Capellanus, qui illos de Eccl. expulerit per tres menses suspensus sit à minorum celebratione. Datum Auin. 10. Kalend. Iulij, anno 6. Vide Alexand. 4. const. 1. Clem. 4. const. 1. Pii 4. const. 13 Pii 5. const. 28. & 45. 73. & 122.

INNOCENTIVS IV. Seditis, &c. Continet citationem contra Franciscum de Ordellasis occupatorem Terrarum S. R. E. contra Pontific. constitutiones. Qui pluries monitus in occupatione perseuerauit obstinatus. Ideò citatus fuit vt compareret coram Clem. 6. de fide responsurus. Et quia non comparuit fuit excommunicatus, prout igitur denuo ipsum citat, vt compareat ad audiendum sentent. in causa fidei. Et vt ille securus ad Cur. venire possit, mandat à nemine.

molestari, Dat. Auin. 2. idus Mart. ann. 7.

GREGORIUS XI. Super, &c. Constit. magnus Eccl. Later. construxit, quare habet prerogatiuam, vt Eccl. Summi Pont. vocatur. Ideo Pont. declarat, quod illa maior super omnes Vrbs, & O. bis Eccl. & Basilicas sit, supremumq; locum obtineat. Dat. Auin. 10. Kal. Febr. anno 2.

Idem confirmauit Pius V. const. 97.

Ad Rem Pontificis &c. Præcipit Religiosos etiam Sedis Apoll. Capellanos eorum superioribus esse subiectos, cum claus. &c. Dat. Auin. 5. Id. Nou. ann. 3.

Quamuis sæc. rec. &c. Continet reformationem Aduocatorum Sacri Palatii: Quod causas à principio bene examinent, & iniustas dimittant. In causæ prosecutione libellum, positiones, articulos, & optime disponant, &c. se subscribā: Si malitiose in his se habuerint ad tempus priuentur, & condemnentur in expens. Non appellent ante senten. Notarius secreta causæ directæ, vel indirectæ non reuelet Secrete custodiat registrum si contra fecerit, officio priuetur: Nihil pro officio ad scribendum coram Aduoc. accipiat muneris, neq; esculenti, neq; per interpositam personam, & qui promiserit non persoluat, &c.

Non procurentur commissiones super articulo grauaminis, nisi prius datis Apostolicis per iudicem. Procuratores calumnioli coerceantur, &c. Dat. Auin. Cal. Mar. ann. 5. Ampliatur per Mart. 5. const. 3. Leo X. const. 24. Clem. 7. const. 50. Pium 4. const. 89. Pium 5. 68. & 82.

Sollicitè debet, &c. Ordinatur, quod nunciatis prouisionibus Benef. nihil detur, vel promittatur, & qui contrafecerit, per se, vel aliū, quisquis ille sit, quacumq; dignitate præfulgeat, excommunicationis sententiæ sit subiectus à Rom. tantum Pontif. absolendus, cum claus. &c. Dat. Auin. 6. Kal. Nou. ann. 5. Obijt Romæ 6. Kal. Apr. 1378.

VRBANVS VI. Dudum videlicet, &c. Declaratur, quod priuilegia studentium circa beneficia Ecclesiastica non extendantur ad personas non nominatas in rotulis, & non verè studentes Dat. Rom. 3. Id. Ian. ann. 2. vide Bonif. 8. const. 2. & Pij 4. const. 113.

Quia sicut, &c. Prohibet laicis quibuscumq; quacumq; dignitate fulgentibus, & quibuscumq; Communitatibus &c. sub pœna excommunicationis latæ sentent. & interd. respectiue bannire Ecclesiasticas personas, consilium, fauorem, auxilium, & cum claus. &c. Dat. Romæ, 4. Id. Decembris, anno 5. Obijt Romæ, 3. Id. Octob. 1389

BONIFACIUS VII. Superni benigni-

tas, &c. Vrb. 6. Festum Visit. B. M. Virg. 2. Iulij, celebrari præcipit, & illius Vigilia consuluit: Concessitq; indulg. interessentibus offic. per totam o. verè pœnit. & confess. sed quia eius litteræ ob mortem non fuerunt expeditæ, lo: Pont. dictam Vrb. const. cōfirmat, Dat. Rom. 5. Id. Nouembr. ann. 1.

INNOCENTIUS VII. Iniunctum nos, &c. Citat, ac monet omnes occupatores locorum S. R. E. vt dimittant eorum possessionem vacuum, & expeditam. Et redant rationē prouentuum indebitè perceptorum contradictores verò quoscumq; excommunicationi, & interdico respectiue supponit, cum decreto, &c. Dat. Rom. 3. Id. Sept. ann. 3. Obijt Romæ 8. Id. Nov. 1406.

MARTINVS V. Inter cuncta, &c. continet errores Ioan. VViclef. de Anglia, & Ioannis Vs, de Boemia, & Hieronymi de Praga damnatos in Concilio Constantiensi, ac modum examinandi super illos suspectos de hæresi.

Quia nonnulli eorundem Hæreticorum sectatores eorum libros à dicta Synodo damnatos legebant: Ideo Pontifex præcipit omnes de fidei articulis, aliter quam sēt S. R. E. sentientes, aut illorum libros tenentes, vt receptatores, & eorum auctores coerceri. Statuitq; quod principes sæculares non admittant illos in eorum tetrīs. Quod Hæretici nō sepeliātur in Ecclesia; Bona eorū cōfiscantur; Et innouat const. Bonif. 8. quæ hic non adest: Monetq; Principes, & alios, vt fauēāt, & obediāt Inquisitoribus. Atq; hæreticos captos custodiāt: Mandat Episcopis, & alijs, vt omnes suspectos de hæresi compellant respondere articulis desumptis, iuxta formam, &c. Suspecti de hæresi citentur, vt compareant personaliter ad respondendum. Mandat publicari hanc Constitutionem, & vt hæreticos, & cōplices singulis diebus festis excommunicatos denuncient. Assignat hæreticorum, & complicum easdem pœnas, quas Innoc. 4. & Paul. 4. Dat. Constantiæ, 8. Kal. Mar. ann. 1.

Viam ambitiosæ, &c. Præcipit, quod Mendicantes non transeant, neq; recipiantur ad ordines Monasticos præterquam ad Cartusianos sub pœna excommunicationis latæ sententiæ: Et quod Vagabundi redant ad eorum regulas sub eadem pœna, & Apostasiz, super quæ Sed. Apostol. tantummodo dispensare possit.

In Apostolicæ dignitatis, &c. Continet reformationem officialium Cancell. & Rotæ; iuxta constit. Ioan. 22. & Greg. 11. Decernitq; quod abbreviatores, & alij non recipiant, neq; petant aliquid ultra taxam, sineq; suffici-

cientes: Litera, quæ in Cancellaria fuerit iudicata rescribenda, rescribatur ab eo, qui culpam admisit, sub pœnis, &c. Scriptores exerceant officium per seipsos; Officium scriptoriae, & penitentiariae simul retineri non possint? Abbreuiatores ante admissionem examinentur, & accedant ad Cancellarium sub pœnis, &c. Constitutio Cancellariae non detur, vt in iudicio probet, nisi fuerit signata, scriptraque; Examinatores priusquam officium exercent, iurent in manibus V. Cancell. de illo fideliter exercendo Bullatores litterarum, & Restigra- tores non recipiant pro bullandis, vel regi- strandis litteris vltra pretium sibi taxatum; Auditor Rotæ eligendus sit Doct. iuris famo- sus, aliasq; qualitates habeat, &c. Dat. Gebé- nis Kal. Septemb. ann. 1.

Et fin cunctarum, &c. Continet reinte- grationem, & renouationem Magistrorum- viarum Urbis cum facultatibus in proceden- do, & deputatione Notar. dicti offic. &c. Quod Magistri Syndici esse non possint, imò debeant syndicari, Pij const. 160. Dat. Rom. 2. Kal. April. ann. 8.

Ad reprimendas, &c. Mandat Ecclesiasti- cas personas non trahi ad forum laicale pro causis ad forum Ecclesiasticum spectantibus, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ si sint particulares personæ suspensæ, & interdi- ctæ, si sint Conuentus, aut Capit. Quas pœnas etiam incurrant officiales laici procedentes in causis post allegatam exceptionem.

Ineffabile Sacramentum, &c. Concedit ce- lebrationem festi S. Sacram., & indulg. pro eius veneratione concedendo alias indulg. Vt qui Vigiliam ieiunauerit, aut aliud opus pium ex confesso is sui consilio fecerit centum dies, & similiter qui processioni intererit. Quas in- dulgent. duplicauit Eugen. 4. constit. 4. Rom. 7. Calen. Iun. ann. 12. Obijt Romæ, 10. Calen. Mart. 1431.

EUGENIUS IV. In eminenti, &c. Or- dinat quòd Card. quis non efficitur per pro- nunciationē de eo factam in secreto Conci- storio, donec insignia Cardinalatus suscepe- rit. Quod Cardinales non habent vocem acti- uam in electione Pontif. nisi habita expressa licentia Summi Pont. Qui contra præmissa nominat se Card. pertinaciter priuatus exi- stat omni iure prætenso, sitq; perpetuo inha- bilis. Adhærentes illis, & fauorem dantes, sint de facto excommunicati à Pontif. tantum- absoluedi. Dat. Rom. 7. Kal. Nov. 1431. ann. 1.

Alapremo, &c. Statuit per alias suas, quæ hic non habentur, quod in Vrbe perpetuis fu- turis temporibus studium generale vigeret in qualibet facultate, cum priuilegijs, &c. Nunc

ordinat, quòd Conservatores, & capita Re- gionum singulis annis de mense Decembr. duodecim de Nobil. Ciu. Roma, & tres tabel- liones publicans eligant. Camerario, vel eius locumtenenti præsentem. Ex quibus quatuor ille eligat in Reformat. ipsius studij, & ex Not. vnum Not. qui anno elapso coram Con- seruat; Urb. rationem reddant de omnibus, quæ ex redditibus gabellæ super vino proue- niunt consignando, quæ supererunt, &c. Dat. Rom. 7. id. Febr. 1432. anno 2. de elect. & re- format. stud. & applicatione emolum. vide Jul. 2. constit. 12. Leo 10. constit. 2. Bonifac. 8. const. 2.

Diuina in eminenti, &c. Mandat vt officia- les, & alij in curia commorantes, vel pro cau- sis ad Cur. venientes, & indè recedentes alibi non molestantur, cum clausul. initis; Qui con- trafecerit cuiusvis gradus, & dignitatis exi- stet, excomm. suspens. & interd. pœnam incur- rat, cum clausulis, &c. Datum Rom. 8. id. Mar. anno 2.

Aduerte, quòd hæc const. non ligat, nisi à die publicat. cuius publicatio etsi non inue- niatur, est tamen in viridi obseruantia.

Excellentissimum corporis, &c. Confirmat omnes indulgent. ab Urb. & Mart. 5. latas in- celebrat. festi Corp. Christi, & auget illas ad duplum; Madatq; prælati istius Constit. teno- rem publicari in die festi, & oct. Datum Rom. 7. Cal. Iun. 1432. ann. 2. Martin. 5. const. 6.

Latentur Celi, &c. Latina Eccles. & Græ- ca diffidebant super multos articulos: Pro ha- benda igitur concordia celebratum fuit Con- cil. Flor. in quo fuerunt terminati articuli de processione Spiritus Sancti; De Sacramento Corporis, & Sanguinis Christi, de suffragijs pro defunctis; De purgatorio, De morientibus cum originali; De Sede Apost. & Rom. Pont. De gradibus Patriarcharum, & Dat. Floren. 1439. prid. Non. Iul. an. 9.

Vide Conc. Florent. in Summa Conc. pag. 231. & Apparatum Cardin. Turrecrem. super hac constitutione in fine suæ summæ; Obijt Rom. 7. Cal. Martij 1447.

NICOLAUS V. Ad Sacram Petri, &c. Federicus Imper. Principesq; Germaniæ, & Legatus Apost. Ordin. siue concordata fece- runt. Quæ Pont. ipse approbat; De Eccles. & Benef. Sedi Apost. reservatis, S. Ecclesiæ Maio- res, & Monasteria, iuxta Constit. Nic. 3. quæ hic non adest; Vacantia in Mens. ordin. subia- ceant dispositioni eorum, qui in illas ius ha- bent, De vacantibus in Mens. Apost. de qui- bus nulla post tres menses apparuerit facta prouisio, Ordin. habeant disponendi liberam facultatem, vel alius, ad quem de illo dispo- nere

Deere pertinebit; Ecclesiæ Cathedralis, & Monasteria virorum soluant taxam annuam dimidiam infra annum post pacificam possessionem adeptam, aliam infra ann. seq. Alia omnia benef. soluant, iuxta taxam solitam intra annum a tempore possessionis, & tale debirum in successorem non transeat. Non solvatur in expectatiuis, & permutationibus. Neq; de Benefic. non excedentibus sum. 24. duc. de Cam. cum claus. &c. Datum Rom. 1447. Cal. April. ann. 2. Vide declar. Clem. 7. const. 46. & Greg. 13. vbi sup.

Olim tam, &c. Lugdun. Conc. & alia multa multis pœnis innodarunt deferentes arma ad Saracenos; Pontif. igitur illas pœnas innouat, vt scilicet excommun. subiecti sint, & Eccl. careant sepult. ne recipiantur in gremio Eccl. nisi totum restituerint, quod de commercio eo damnato perceperint, & tantundem de suo in subsidium Terræ Sanctæ. Addit autem, quod si capiantur in seruitutem capientium, decendant; Statuens ne vlllo tempore aliquid deferant in illas partes Saracenorum; Neq; victuali per decennium tantum; Qui aliter fecerint, præter pœnas prædictas, sint perpetuo infames, intestabiles, tam actiue, quam passiuè, & postquam de temeritate constiterit diebus festiuitatis, & Domin. publicè denunciètur, & bona ad fiscum deuoluantur; Datum. apud Urb. Vet. 10. Cal. Sept. ann. 4.

Si diligenter, &c. Decernit, vt officiales Sed. Apost. & Cler. Rom. Cur. concubinas tenere non præsumant; Si contrafecerint, priuati existant ipso facto officijs, & benef. & inhabiles ad illa, vel similia sint vsquequò denuo per Sæd. Sed. habilitatem obtinuerint; Et gesta tunc per illos nulla sint, Dat. Ro. 1452, 10. Cal. Oct. ann. 6.

Sollicitudo pastoralis, &c. In Regnis Siciliae contractus censuales multis modis fiebāt; Supplicatum fuit Pont. vt desuper prouideret; Ideò declarat, licere creari census, dummodo annuus census soluendus non excedat decimam partem principalis sortis receptæ cum clausulis, &c. Dat. Rom. prid. Cal. Oct. ann. 6. Vide Pii V. const. 83. Paul. 3. const. 41. Obijt Rom. 9. Cal. April. 1455.

CALIXTVS III. *Iniunctum nobis, &c.* Innoc. 4. const. 2. Mandauit Inquisit. per Lombard. constitutis ex Ord. Præd. prædicari Verbum Crucis: Quare Pont. eandem const. confirmat, Datum Anagiz, 1456. 7. idus Iulij anno 4. Vide ibi. Obijt Romæ, 3. Non. August. 1458.

PIVS II. *Triumphans pastor, &c.* Eximit Eccl. Senen. a Prou. Rom. & erigit in Archiepiscopatum concedens illi multas gra-

tias, cum claus. &c. Datum Senis, 10. Calen. Maij, anno 1. Vide similem de Bonon. Greg. 13. const. 88.

Cum seruare, &c. Decernit quod Episcopi præcedant, Protonotarijs assignat locum in Cappella, & in concistorijs, & quod electi ad Eccl. Cathedralis præcedant ipsos Protonot. Dat. Mantuz prid. id. Iun. ann. 1.

Execrabilis, &c. Quoniam multa mala caulantur ex prouocationibus ad futurum Concilium; Ideò damnat appellationes tales; atque annullat. Contrauenientes autem eorumque fautores quacunque præfulgant dignitate, ipso facto excommunic. & absolutionem præterquam in mortis articulo sibi reseruat: Datum Mantuz, 15. Calen. Februarij, ann. 2.

Confirmatur, & ampliatur per Iul. 2. constitutio 10.

Circumspecta Rom. &c. Declarat, quod omnes teneantur ad soluendam fidem pro animalibus in Dohana Prouin. Patrim affidatis: Et præcipit officialibus ne contraueniant huic const. Sed faueant ministris Dohanæ, contrauenientes priuentur officijs, & alijs pœnis multentur, Datum Senis, 12. Cal. Aprilis, anno 2. Vide Innoc. 8. const. 15. cum ibi notatis.

Misericordias Domini, &c. Continet commendationem S. Bernardini, & Catherinæ de Senis, pro qua multum instituerunt Federic. Imper. & Palchalis Dux Venet. De quo Pont. Senis degens in publico Concistorio inquisitionem super vita, & miraculis Cath. fieri iussit; Et in inquisitione fuerunt verificata omnia contenta Cuius compositionem exprimit: Quare sentent. in Basil. S. Petri cærimonijs patris, ipsam Beatam Catherinam canonizauit, & inter SS. Virg. collocauit, & eius festum celebrari iussit prima Dom. Maij, cum indulg. Dat. Rom. 3. Cal. Iul. ann. 3. vide Sixti 5. const. 98. pro canonizatione S. Didaci.

Cum ex sacrorum, &c. Statuit pœnam suspensionis ipso facto incurrendam, & irregularitatem, si celebrare sic suspensi præsumpserint, illi qui ante ætatem legitimam, aut extra tempora a iure statuta, vel sine litteris dimissorijs promoueri se fecerint ad Ordines sacros. Dat. Rom. 14. Cal. Decemb. ann. 4. vide Sixti 5. const. 113.

Inter ceteras, &c. Prohibet omnibus alienare pascua consistentia infra limites Dohanæ. Datq; facultatem Dohanarijs procedendi contra inobediētes, cum clausulis, &c. Dat. Rom. Non. Ian. ann. 4.

De limitibus Dohanæ, Greg. 13. constit. 71. Declaratur, & ampliatur per Alex. 6. const. 57. Greg.

Gregor. 13. ibi 12. constitutione 46.

Ad retinendas, &c. Præcipit Officialibus, ne concedant remissionem, ac saluum conductum bannitis, etiam habita pace, neq; per diem, aut noctem vnâ sub pœna excommunicationis ipso facto, & concessio sit nulla, iure ipso: sed solus Summus Pont. has gratias, & remissiones possit concedere. Condemnati non possint appellare; Qui condemnati, & banniti per quadraginta millia à loco delicti exules esse debent. Pius 4. constit. 188. Sixt. 4. constit. 10.

Quod homicide, & banniti non possint habere officia, vel dignitates in quibuscunq; locis, à quibus fuerint banniti, vel habuerint domicilium originis, vel resederint, etiam postquam fuerint absoluti, sint perpetuò infames Dat. Rom. 5. Cal. Feb. ann. 4.

Vide de hac materia Paul. 2. constit. 5. Sixti 4. constit. 7. Innoc. 8. constit. 5. Iul. 2. constit. 5. & 11. Iul. 3. constit. 26. & 52. Pij 4. constit. 30. 100. 132. Pij 5. constit. 8. 13. 14. 145. 150. 153. Gregor. 13. constit. 68. Sixti 5. constit. 6. & 38. Clem. 7. constit. 6. Leo x. constit. 31.

Cum aliam nostram, &c. Prohibet demolitionem, & communionem antiquorum edificatorum Urbis, & eius districtus: Et dat cōservatoribus Urbis facultatem procedendi in eos, qui contraueniunt, cum clausul. &c. Dat. Rom. 4. Cal. Maij, ann. 4.

Inter cæteras, &c. Præcipit Communitatibus, & alijs, ne impediunt conducentes animalia in Dohanam Patrim. sub pœna refectionis omnium damnorum, & expensarum, & interesse damnum passis. Et duplæ æstimationis damnorum Cam. Apost. soluendorum ab ipsis Comm. in quibus damna data fuerint. Et concedit facultatem Gubernatori Urbis, & Dohanarijs procedendi contra inobedientes, cum claus. &c. Dat. Puteol. 10. Cal. Nonem. ann. 5.

Cōfirmatur, & ampliatur per Leo 10. constit. 28. Iul. 3. constit. 57. Greg. 13. constit. 46. vide Innoc. 8. constit. 16. Alex. 6. constit. 5.

In minoribus agentes, &c. Hieron. de Praga, Ioan. Vs, & V Viclef. multas hæreses induxerunt, Pont. iste dum in minoribus erat ignoranter Eccles. Dei persecutus est, pro Conc. Basil. idè ad imitationem Diui August. sua dicta reuocat, ac retractat: Et suadet suis scriptis Apost. Sed. auctoritatem lædentibus fidem non præstan. Occurritq; obiectioni eorum, qui dicerent ipsum Pont. mutasse propositum, & idè suam vitam, & gesta recenset: Cuiq; Iulianus S. Angel. Card. multis rationibus dum ipse in minoribus esset, erroneas esse suas opiniones demonstrauit. Ad quod

etiam multum profuit Ioan. Carruccialis Hisp. qui Rotæ Audit. fuit, deindè Card. qui Pontif. cogito tandem errore Rom. venit, & reconciliauit se Ecclesiæ; In Austria minores Ord. Subd. ac Diacon. recepit, Romæq; presbyteratum: Profuitq; sibi multum Thomas Saracenus, qui tunc Theolog. deindè papa Nic. V. appellatus est. Quare pont. deponit, quæ de Rom. pont. auctoritate sentit; Et quos in contrarium scripsit errore; reuocat Dat. Ro. 6. Cal. Maij, ann. 5.

Quoniam, ut proximè, &c. Pont. contulit le Anconam Bellum Turcis illaturus, & ibi decessit: Sed prius imposuit decimam super officia Rom. Cur. pro bello; Et soluere cessantes emolumenta, Decimas officiorum per ann. puniri decernit, Dat. Rom. vlt. Octob.

Similem imposuit Pius 5. constit. 107. Greg. 13. constit. 3. & constit. 31. Obijt Anconæ, 19. Cal. Sept.

PAVLVS II. Cum detestabile, &c. Suspendit ab executione suorum ordinum omnes ordinatos per simoniam quacumq; illi fuerint dignitate: priuatq; officijs, ac beneficijs omnes, qui per simoniam illa consecuti fuerint; atq; ad restitutionem teneri declarat: Excommunicationis sententia eos ferit, à qua non valeant præterquam in mortis articulo, ab alio, quàm à Romano pont. absolui; præcipitq; in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, vt qui sciuerit aliquos simoniaca labe infectos denunciet, vel sibi, vel alteri ab eo diligendo, cui etiam si ex complicitibus fuerint nō solum veniam, sed gratiam etiam promittit, Dat. Rom. 9. Cal. Decemb. an. 1.

Vide Leo, 10. constit. 11. Pij 5. constit. 4. Sixti 4. constit. 112.

Quoniam informati, &c. Prohibet, ne pro animalibus affidatis aliquid exigatur per Communitates, & alios Dat. Rom. prid. Cal. Febr. an. 1.

Ampliatur Iul. 3. constit. 58. Greg. 13. constit. 46. vide Pij 2. constit. 4. & 7. Inn. 8. constit. 45.

Cum in omnibus, &c. Commissiones, & cōcessionem alienationum rerum Eccles. expeiebantur aliàs in Camera Apostol. in pont. præcipit omnibus Officialibus Commissarijs, & Delegatis, quibus eorum iudicio commissum est, vt examinent bene causas, ne in læsionem, ac detrimentum sint, sub pœna excommunicationis si sint Episcopis inferiores. Vel susp. per annum ab executione offic. si sit Episcopus, vel Superior Similiter excommunicatur à solo papa absolui, qui tales alienationes per fraudem procurauerint, Dat. Ro. 3. Id. Maij, ann. 4.

Vide infra constit. 6. Ioan. 22. constit. 3. Pij 5. con.

const. 37. & 71. in qua prohibuit tales concessiones, & Pius 4. const. 74.

Munera excusare, &c. Quoniam ex receptione munerum multa mala causantur. Prohibet omnibus officialibus status Sedis Apostolice receptionem munerum, & tam dantes, quam recipientes sint excommun. ab eo solo absolventi, & ad restitutionem in duplum teneantur, idque observandi iurare debeant ipsi officiales Legati, & Gubernatores prout officia suae provinciae, non possint conferre, nisi de speciali licentia Summi Pontificis. Neque pro collationibus recipere præter moderatam mercedem, Neque condemnatos, aut illis remittere sine tali licentia, & quod constitutio ista publicetur, in quolibet Aduentu Gubernat. Dat. Rom. 15. Kal. Apr. ann. 2.

Vide Sixti 4. const. 1. Innoc. 8. const. 9. Pij 4. const. 81. Clem. 7. const. 27.

Ad Romani, &c. Declarat, quod beneficia Sedis Apostolice, reservata, ac reservanda quovis modo vacantia, & vacatura, semper remanent affecta; De quibus nullus pro illa vice, præterquam Rom. pont. disponere possit, cum clausulis, Dat. Rom. 7. Kal. Sept. ann. 3.

Vide Pij 4. constit. 39. Pij 5. const. 168.

Viros sanguineos, &c. Narrat, quæ mala oriuntur ex Brigosorum hominum conventibus. Deinde vindictam sumentes contra propinquos offendentes, & in Roma. Territorio occasione rixam armatos receptare, tenere, inuitare. Præsumentes per se, vel per alium crimen læsæ Maiest. pronunciat incurrere, ac rebellionis, & seditionis, & pro talibus vult à Iud. compet. puniri, eorumque bona publicari, &c. & excommunicationem incurrere. Eisdem pœnis subiicit fautores eorum. Domus, in quibus sit armatorum collectio, demoliantur. Rixam, aut brigam habentes ad pacem deveniant iuxta ordinem Patriciorum. Inobedientes pœnas incurrant, iuxta statuta Urbis, & alias pro arbitrio, &c. Dat. Rom. 10. Cal. Octob. ann. 3. Ampliatur per Sixtum, & Iul. citatos, De eodem, Innoc. 8. const. 6. Leo 10. const. 31. Clem. 7. constit. 6. Sixt. 5. & Iul. const. 5.

Ambitiosa cupiditati, &c. Prohibet bona Ecclesiastica alienari, hypothecari, &c. innovando omnes Constit. aliorum Summ. Pont. Contrauenientes autem pœnam excommunicationis incurrere vult, & alienationes sint nullæ, Episcopi, & Abbates per sex menses ab ingressu Eccl. sint suspensi, & si per sex menses eo animo perduraverint, à regimine suæ Ecclesiæ sint eo ipso suspensi inferiores prælati, & beneficiarii beneficiis, quorum bona alienantur ipso iure privati existant, quæ vacare

intelligentur, & possint ab Ordinariis alijs conferri. Dat. Rom. 7. Cal. Mar. 1467. ann. 4. Ampliatur per Iul. 3. const. 45. Paul. 4. const. 2. & 3. Pij 4. const. 19. Pij 5. const. 37. Vide Ioan. 22. const. 1. cum annot.

Inter precipuas, &c. Decernit, quod Notarii Aud. causarum Cam. Apost. cappellani in aliqua Eccl. erigere possint. In processionibusque solemnibus cum intortitiis proficisci debeant. Non admittantur ad Notariatum, nisi examinati ab Auditore, & Notariis Cam. & idonei reperti, sintque personæ legales, honestæ vitæ, ac bonæ famæ. Non se intromittant in actibus aliorum sub pœna amissionis salarii. Ponant in eum taxam, &c. Constituatur Mensarius per turnum, cui pro labore dentur de communibus emolumentis. Detur absentia pro duobus mens. tantum: commissiones distribuantur per turnum inter ipsos, &c. Dat. Rom. 1469. Cal. Aug. ann. 5.

Vide Leo 10. const. 39. Clem. 7. constit. 47. Pij 4. constit. 54. & 78. 109. 153. Pij 5. constit. 121.

Decet Romanum, &c. Quoniam Pont. nonnulla beneficia locis pijs applicavit, & propterea talia nunquam sunt vacatura; ideo ordinat Pont. ne per hoc magnum detrimentum Cam. Apost. patiat, quod Monasteria omnia, quorum bona ad summam duc. 100. auri de Cam. ascendunt, servitia communia, beneficia verò unita solvant annuatim singulis quindecim annis; Et qui non soluerunt per quinquennium solvant infra annum, & fiat obligatio de soluendo singulis quindecim annis: alioquin uniones nullæ sint, & beneficia vacant: Obligati autem non soluentes excommunicati existant, & benefic. Privati, quæ vacare censeantur, & impetrari possint. Datum Romæ 8. Id. ann. anno 5. Ampliatur per Innoc. 8. const. 1. Iul. 2. const. 3. Iul. 3. constit. 41. Declaratur per Paul. 4. const. 9. & 41. Pij 6. const. 178. Sixti 5. const. 45.

Ineffabilis providentia, &c. Bonif. 8. instituit quolibet anno 110. Iubil. visitantibus limina Apost. Clem. 6. ad annum 50. reduxit: mandavitque visitare Eccl. Later. Gregor. 2. addidit Eccl. S. Mariæ Maioris, Urban. 6. reduxit ad ann. 33. Nicol. 5. Urbani ordinationem confirmavit, Pont. ergo iste annum Iubilæi quolibet anno 25. celebrari mandat computando illam à Nativ. Dom. Et assignat quæ facere oporteat volentes consequi indulgentiam. Dat. Rom. 13. Cal. Maii anno 6. Vide Alex. 6. constit. 7. Clem. 7. const. 9. Iul. 3. const. 2. Gregor. 13. const. 22. & 29.

Et si Dominici, &c. Declarat per confessionalia, licentias à se datas, vel dandas quibus

buſcumque perſonis, ſiue ſcripto, ſiue viuæ
voti oraculo, non poſſe Confeſſores à caſi-
bus reſeruatis in bulla Cœnz abſoluere quæ-
quam ſine ſpeciali ſuz San&.licentia. Datum
Rom. 1468. 5. Non. Mar. ann. 5. Obiit Rom. 5.
Cal. Aug. 1471.

SIXTVS IV. Sicut noſtris, &c. Decer-
nit, vt Gubernatores ſtatus S. R. E. ſemel tan-
tum viſitent prou. & loca gubernii. Subdi-
toſque nihilo grauent ſub indignationis, &
dupli pœna. Idem obſeruent cæteri officia-
les ſub pœna excommunicationis latæ ſent.
ſportulas recipiant modo illis conſtituto,
cauſas à Iudice ad quem ſpectant in prima
iſtancia non auocent, cum clauſula, &c. Dat.
Rom. Non. Iul. anno 1.

Vide Pau. 2. conſt. 4. cum ibi not.

Dilecte fili, &c. Deputat Commiſſarium
Epiſc. Bonon. contra aſſerentes non eſſe hæ-
ret. cum à Dæmonibus expectare reſponſa,
vt quicquid inuenerit ſub ſigillo ad Datarium
transmittat, &c. Datum Rom. 17. Cal. Iun.
anno 2.

Cum prouida, &c. Decernit, quod ſubtra-
hentes lapides, & alia ornamenta ex Eccl. de
Vrbe, eorumque fautores ſint excommuni-
cati, niſi reſtituant cum effectu, aut reuelaue-
rint reſpectiue. Et loca, quibus fuerint depu-
tata interdicto ſubiaceant, Rom. 7. Id. Sept.
anno 3.

Et ſi vniuerſis, &c. Decernit, quod Curia-
les literæ de eorum bonis immobilibus in
Vrbe, & infra decem milliaria exiſtentibus di-
ſponere poſſint; dummodò & bona ad pia
loca non pertineant. De quibus tamen rei
criminis non vult eſſe capaces; Reliqui om-
nes etiam alias incapaces poſſint hæredes
inſtitui, & ſuccedere etiam ab inſtato, ob-
ſeruato ordine dignitatis. Dat. Rom. 4. Cal.
Ian. ann. 4. Confirmatur per Iul. 2. conſtit. 6.
Leo 10. conſtitut. 13. Pij 4. conſtitut. 124.
limitatur.

Illius, qui pro Dominici, &c. Innocentius
3. fundauit Hoſpitale S. Spiritus in Saxia, in
Vrbe; Cui multi pontifices ſubſequentes,
quorum conſtitutiones deſiderantur, multa
priuilegia conceſſerunt, Pont. iſte dictum
Hoſpit. à fundam. reedificari fecit Eug. 4.
Confraternitatem dicti Hoſpit. innouauit
Pontif. igitur iſte omnia indulta confirmat, &
Confraternitatem de nouo erigit, & ipſe vna
cum Cardinalibus eam ingreditur, Conſra-
tribusque priuilegia concedit. Qui vult ingre-
di Conſrat. ſit honeſtæ conditionis, & deſcri-
batur in lib. Rom. & non alibi, præter Imper.
Duces March. &c. Archiepiſ. Epiſc. & alios
digniores, &c. Quilibet ex Conſratribus poſſit

ſit eligere Canfeſſ. ſemel in vita, & ab eo ab-
ſolui ab omnibus caſibus etiam papæ referu.
&c. & aliis cenſuris, & pœnis, &c. præterquã
hæreſis, rebellionis, offenſæ perſonalis in Ec-
cleſiaſticos, indulg. plen. in articulo mortis,
toties, quoties, &c. abſolutione generali ab
omnibus etiam exceptis, &c. ſuper irregulari-
tate diſpenſandi, præterquam bigamiz, & ho-
mic. voluntarij; Tempore interdicti ſepelian-
tur in Eccleſ. cum ſolemnitate, niſi interdicto
cauſam dederint.

Notarii notificant diſpoſitiones factas ad
fauorem dicti Hoſpit. ſub pœna excommuni-
cationis; Impotentes ad viſitandum Eccleſ.
ſtationes, & indulg. accipiant conferendo di-
cto Hoſp. elemoſynam, Romæ exiſtentes in-
terſint proceſſ. faciendæ quolibet anno, Die
Pent. in Baſilic. Princ. Apoſt. quibus oſtenda-
tur reliquæ, &c. & eo die per confeſſ. eledum
poſſint abſolui, vt ſupra ordinat Miſſas pro
defunctis, &c. Hoſp. regatur per præceptorē,
&c. cum clauſulis, &c. Dat. Rom. 14. 7. 12. Cal.
April. anno 7. confirm. Greg. 13. conſt. 47. In-
noc. 8. conſt. 4.

Cum nos, &c. Deputat commiſſarios in
prouinc. Marchiæ, & Romandiolæ circa re-
formationem Gubernatorum, & Theſaura-
riorum, quos vult ſeruare conſt. 3. Paul. 2. Et
contrauenientes pœnam excommunicationis
incurrant; ſupplicationes in criminalibus
regiſtrentur: Theſaurarij nõ ſoluant pecunias
niſi ille exponantur cum effectu in his, ad
quæ ordinata ſunt, Datum Romæ 2. Cal. Iul.
ann. 6.

Pernicioſam, &c. Confirmat conſt. 6. Paul.
2. De Brigofis, & officio paceriorum; Quod
ſcilicet qui actu controuerſias habent teneã-
tur in termino dierum trium remiſſiſſe; Alij
verò cum contigerit habere in termino die-
rum decem, ſub pœnis, prout in illa: Pacerii
verò ſine vlla iuris, ac ſtatutorum ſolemnita-
te cum aſſenſu tamen Gubern. debeant, quã-
primum controuerſias compoſuiſſe, &c. Dat.
Rom. 4. Id. Iul. ann. 6.

Et ſi de ſunctorum, &c. Præcipit Guber-
natoribus, ac alij officialibus ſtatus Eccleſia-
ſtici, vt obſeruent, ac obſeruari faciant Con-
ſtitutiones Aegidianas cum eorum declara-
tionibus, ita vt non præiudicent ſtatutus Ci-
uitatum; iuremque hæc obſeruare, & contra-
uenientes præter periurii culpam excomm
incurrant. Quod ſuper officiorum emolu-
mentis non faciant pactiones, conſtituens
mercedem, & officia Notariis; Quod non
impediant ne pœne deueniant ad manus
Theſaurarij cauſas in prima iſtancia non
auocent; In cauſis à Sed. Apoſt. eis commiſſis
nihil

K

nihil recipiant cum claus. &c. sub pœna excommun. latæ sentent. non concedant viagia aliis quam iudicibus generalibus. Neque de viagiis quicquam sibi reseruent, vel suis appropriare audeant, directè, vel indirectè sub quouis quæsito colore, cum decreto, &c. Dat. Rom. 3. Cal. Iun. ann. 7. Const. Aegid. Paul. 3. const. 18. & 39. de mater. offic. Paul. 2. const. 3. Clem. 7. const. 25.

Ea qua ex fidelium, &c. Modus recitandi Rosarium B. Virg. fuerat introductus in Britannia; Et Pont. requisitus à Duce, & Ducissa Britan. confirmat illum, & indulgent. concedit recitantibus quinque annorum pro qualibet quinquagena: quas & maiores cōcesserunt ahi Pont. Dat. Rom. 4. id. Maii, ann. 8. vide Paul. 3. const. 1. Iul. 3. const. 20. Pii 4. const. 33. Pii 5. const. 91. & 93.

Deo, & hominibus, &c. Confirmat Const. 8. Pii 2. contra Homicidas, & Bannitos, quas mandat obseruari per Gubernatores Ciuitatum, & publicari, & in libris solitis conscribi, Dat. Rom. 4. Cal. April. ann. 9.

Et si de cunctarum, &c. Propositis causis istius const. ordinat, quod Camerarius, & Magister viarum cogant vicinos non habitantes domos, vt vendant illas aliis habitantibus volentibus conficere domos dirutas ob decorem Urbis; Et si plures eadem domo indigerent, domus vtrique æqualiter indigenti vendatur, vel vni, qui magis indigeret; Si plures sint, qui domos habeant dirutas, & per eos non habitatas, teneatur dominus domus minus læsæ domino domus magis læsæ vendere. Pro platearum, & ædificiorum constructione, ampliatione, &c. Domini domorum locari solitarum cogantur eas vendere sin dico Urbis, vel vicinis ædificare volentibus: Inter plures, qui ædificare velint, ille præferatur, cui domus, vel Platea, siue locus vicinus, de cuius venditione ageretur, magis adiaceret, vel indigeret, tradit conditiones, quæ obseruari debent in venditionibus, & volentibus ædificare; Videntes teneantur domus dare vicinis, alias venditiones nullæ sint. Datum Romæ prid. Cal. Iul. ann. 9. vide Pii 4. const. 139.

Quoniam nonnulli, &c. Declarat litteris penitentiarii maioris expeditis sine facultatibus, &c. sub nomine Episc. habendam esse fidem, & ligare non solum in foro conscientie, sed etiam in foro fori sub pœnis excommunicat. latæ sententiæ. Datum Rom. 7. id. Maii 1484. anno 13. Quam ego vidē insertam in const. 1. Iul. 3. Obiit Rom. id. Augusti 1484.

INNOCENTIVS VIII. Apostolica Ga-

mera, &c. Pius 2. cuius Constit. hic non adest pœnam excommunicat. imposuerat non soluentibus annatas. Cuius const. approbat hic Pont. conceditque terminum ad soluendum, restituendo illos in pristinum, si soluant; Non soluentes autem incurrant eandem excommunicationem, & priuatio benef. eo ipso de nouo, quæ possint tamquam vacantia impetrari, & excipientes debeant ab omnibus iudicibus audiri, nec reprobari pretextu, quod illa const. non fuerit recepta, aut moribus vtentium comprobata; & iuxta illam omnes iud. in Cur. & extra teneantur iudicare, &c. cum clausulis, &c. Rom. 13. Calend. Mart. 1485. anno 1. Ampliatur per Iul. 3. constitut. 38. Paul. 4. constit. 40. Greg. 13. const. 66.

Cum ab Apostolica, &c. Pontifices, eorūque Legati, & Nuntij diuersimodè ius patronatus multis concesserant; Quare Pont. positis causis, quæ illum mouent, reuocat simpliciter concessionem quascumque iuris patronatus, quo ad beneficia electiua; Quo verò ad non electiua reuocat cum declarationibus, scilicet si non auxerunt illorum fructus vsque ad medietatem veri annui valoris, de propriis bonis, vel Ecclesias de nouo non ædificauerint, vel destructas non refecerint, etiam si conditiones alias adimpleuerint, cū claus. &c. Dat. Rom. 15. Cal. Sept. anno 1. Vide Adrian. 6. const. 2. Paul. 4. const. 29. Pii 5. const. 34. Pii 4. const. 72.

Circumspecta, &c. Decernit, quod officium Auditoris vacet per eius promotionem ad Ecclesiam cathedralem, seu Metropolitanam, cum clausulis, &c. Datum Romæ 10. Calend. Septemb. anno 1. de Mar. vide Pii 4. const. 40.

Et si commissio, &c. Confirmat omnium Pont. Constitutiones, quo ad priuilegia Hospital. S. Spiritus in Saxia de Vrbe. cum clausulis, &c. Datum Rom. 12. Cal. Apr. 1485. anno 2. Vide Sixti 4. const. 5.

Dilectus filius, &c. Præcipit, quod officiales Ciuitatis Brixien. executioni demandent sententias inquisitorum, & nisi exequantur intra terminum sex dierum excommunicat. sent. ipso facto incurrant, cessante legitimo impedimento, cum claus. &c. Dat. Rom. 30. Sept. 1586. anno 6. idem præcipit generalitèr Alex. 4. const. 15.

Et si de cunctarum, &c. Confirmat const. 6. Pauli 2. de sumentibus vindictam contra eos, qui propinquos offendunt, ac de Brigosis eorumq; fautoribus, ac officio Paceriorum, Datum Romæ 6. Calend. Septemb. anno 2. vide ibi, &c.

Cum

Cum ſicut, &c. Promulgant ſentent. ex-
commun. latz ſent. in eos, qui vt literarum
expeditionem facilius conſequantur, & gra-
tias, audent ſe nominare tales, quales non
ſunt. Et ſtatuit, quod huiusmodi literz ex-
peditz nullz ſint, cum clauſ. &c. Dat. Rom.
18. Auguſti anno 3. Vide Leo 2. conſt. 22. cum
ibi adnotatis.

Non debet, &c. Pontifex iſte Mitram pon-
tificalem pignoraui pro liberanda Vrbe ab
oppreſſionibus, ideo pro eiſdem Mitrz re-
demptione Secretariorum numerum, quia
Calixto 3. & Pio 2. ad ſex erat conſtitutus,
auget ad 24. Aſſignatque multa priuilegia;
Quod Collegium conſtituant cum inſigni-
bus ſolit, & immunitatibus ſolit potian-
tur, officium ſecret. ſit compatibile cum alijs
poſſint condere ſtatuta. Sint prælati palatii
Apoſt. Familiares pontif. habeant manſionem
in illo, qui vocetur ſecretaria Apoſt. eorum
expeditiones gratis ſiant emolumenta abſen-
tes pro ſeruitio Sed. Apoſt. tamquam præſen-
tes percipiant; Et etiam ſi per annum pro
ſuis negotijs ſubſtituto alio pro ſe abſuerint
detraha quinta; Poſſint de officiis liberè di-
ſponere; Receptio nec pro Rom. pont. de-
negetur; Neque à prouiſo pro reſignat. præ-
ter centum flor. pro ſignat. poſſint recipi;
prouiſus ſic recipiatur in ſecretarium, &c.
Poſſit eligi alius Secretarius à prædictis, qui
in palatio aſſiduè reſideat, emolumenta mi-
nutarum, iuxta conſeſſionem Martini V. per-
cipiant. I. Tabellionatus Altarium portati-
lium. Confeſſionalium, &c. & vltra prædi-
cta quintam taxam pro expeditione literarum
Apoſt. quæ per Cam. ſecretam expediuntur,
& qui literas huiusmodi antequam taxa de-
trahatur procurauerit, ordinauerit, &c. ex-
commun. ſent. incurrat ipſo facto, à qua non
poſſit abſolui quouis prætextu, aut conſeſ-
ſione à quoquam, neque in mortis articulo,
niſi facta ſatisfactione, vel ordinatione de
ſatisfaciendo; priuationem etiam omnium
officiorum, &c. Cauſarum autem Auditor
teneatur quoties illi conſiterit exactionem
pœnarum procurare, &c. Taxatque etiam
illis multa emolumenta ſuper officia Vrbiſ,
& ſtatus Eccleſiaſtici ſinguli ſecretarii ſingu-
las emol. ex 32. æqualibus partibus partes
percipiant, ſecretarius autem domeſticus
duas. Nullus admittatur ad officia, niſi no-
uis poſt publ. expeditis litteris ſub pœna ex-
commun. latz ſentent. Sed illi qui non exer-
cuerunt per tres meſes continuos ad adep-
tione officiorum, & qui exercere off. præſum-
plerit, ſit eo ipſo priuatus, & actus ſint inuali-
di, & ipſi ſint excommunicati, ſingulis ſex mē-

ſibus ſub eadem pœna, teneantur confirma-
tionem accipere. Quod etiam intelligatur
de officialibus ſtatus Eccleſiaſtici, ad quod
compelluntur à Gubernatoribus, & alijs iu-
dicibus locorum ad quamcumque ſecreta-
riorum inſtantiam, abſque vilo ordine iudi-
ciario. Obligat omnia bona Cam. Apoſt. pro
aſſicuratione emolumentorum, cum decret.
clauſ. &c. Dat. Rom. 1487. prid. Kal. Ian. an. 4.
Vide Alex. 6. conſt. 10. Iul. 2. conſt. 40.

Apoſtolatus officium, &c. Taxat emolumē-
ta ſecretarii à ſe ſuperiori conſtitutione crea-
ti; Decernitque quod Officiales ſtatus Ec-
cleſiaſtici ipſas ſoluere teneantur Collegio
ipſorum ſecretariorum (ſequitur tenor Ta-
xæ) Gubernatorum Alma Vrbiſ, &c. officia-
les ſoluant taxam ſingulis ſex meſibus; Alii
ſuperiores nihil ab eis exigant pro deputa-
tione ad officia. Si officia ſuſpendantur, The-
ſaurarij locorum ſoluant dictas taxas: & ſi-
militer quando legatus deputatur in prouin-
ciis, & quod Gubernator pluribus locis præ-
ſectus omnium locorum taxas ſoluere te-
neatur; Sunt tamen quædam officia non ta-
xata: & Taxa particulari Caſtellanorum Ar-
tium ipſius ſtatutus eccleſiaſtici, Dat. Rom.
prid. Cal. Ian. ann. vide vbi ſup.

Finem litibus, &c. Iuriſdictionem Audi-
torum Rotæ decernit; præſentata ſibi com-
miſſione poſſit procedere, & iudicare abſque
conſenſu aliorum coauditorum, cum citatio
ad notitiam partis peruenerit, poſſit proce-
dere ante obſeruationem terminorum, in
cauſis pupillorum habeat conſenſum coau-
ditorum, & ſimiliter in concedendis remiſ-
ſorijs, & reiteratione terminorum, Inſtitiam
miniſtrare in appellationibus, Dat. Rom. Id.
Ian. ann. 4. Vide Greg. 9. conſtit. 3. Mar. 5. con-
ſtit. 3. Pij 4. conſt. 87.

Liſt ea, &c. Confirmat conſt. Pii 2. Paul. 2.
Sixti 4. & ſtatutum vrbiſ contra Homicid. &
Brigolos, & imponit pœnam criminis læſæ
Maieſt. Rebellionis, & alias ab illis expreſſas
in eos, qui minas intulerint pro habenda pa-
ce, cum clauſ. &c. Dat. Rom. id. Sept. ann. 3.
1488. Vide conſtitut. 6. Pauli 2. cum ibi
adnot.

Quoniam intelleximus, &c. Decernit ne
debitores mercatorum Ripæ, ac Ripetæ, oc-
caſione mercium ripalium ad dilationes
quinquennales bonorum, & moratorias ad-
mittant. Et appellationem in Curijs Ripæ, &
Ripetæ concedit ad Cam. Apoſt. tantummo-
dò, Datum Rom. Id. Iul. ann. 5. Vide confir.
Leo 10. conſt. 42. Pii 4. conſt. 76. Pij 5. conſtit.
63. Paul. 3. conſt. 56.

Sicut bonus, &c. Decernit, quod vigore li-
ſtæ

licetque resignandi beneficia extra curiam resignationes debent fieri in loco distant per duas dietas à Cur. pontif. Et quod fiant simpliciter, aut verè ex causa permutationis, & non fictè ad aliorum commodum; Contrafacientes in utroque accipientes, mediatores, notarij, &c. si sint Episcopi, interdictus sit illis ingressus Eccl. Alii excomm. sentent. incurrant, & resignationes nullæ sint, & beneficia vacent; Reuocat licentias resignandi beneficia sed. Apostolicæ reservata, tam concessas, quam concedendas, & statuit, quod Resignantes beneficia valoris vltra flor. 24. de Cam. notificent de illis, alioquin illa vacare censeantur, cum claus. &c. Dat. Rom. 1491. anno 8.

De publicatione Resignationum Greg. 13. const. 9.

Officij nostri, &c. Per hanc const. innodat pœnis, qui impedire causas, & excomm. respectu eos, qui impedire præsumperint executionem mandatorum Apostolicorum, eorumque fautores. Imponit etiam pœnas periurij, & amissionis officij, & nullitatis actorum, & scripturarum Notariis recusantibus dare instrumenta executionis. Et mandat Ordinariis, ut hanc const. in Ciuitatibus, ac eorum Eccl. publicari faciant, cum claus. &c. Datum Romæ 8. Calend. Febr. 1490.

Confirmatur, & ampliatur Leo 10. constit. 26. Clem. 7. constit. 43. Gregor. 13. constit. 24.

Cum sæpe contingat, &c. Decernit, quod Ciues Romani non originarij teneantur ad soluendam fidam Dohanæ patrimonij sicut forentes cum clausul. &c. Confirm. Iul. 3. constit. 68. Gregor. const. 46. Vide Pii 2. const. 4.

Debet Romanum, &c. Monet omnes, ut soluant debitos census R. Cam. Apost. in festo SS. Petri, & Pauli, & ceteris, quibus data est dilatio ad soluendum, vel commissa est, ut alijs soluant, ut dicta die probent causas propter quas non solvunt. Et non docentes debeant huic monitioni paruissè sub pœna priuationis ipso facto, cum claus. &c. Datum Rom. 6. Non. Maii, anno 8. Confirmatur, & ampliatur Greg. 13. const. 64. Pauli 4. constit. 25. Vide ibi concordiam. Obiit Rom. 7. Cal. August. 1492.

ALEXANDER VI. Inter cetera, &c. Ferdinandus Rex, & Heliabet Regina, Regnum Granatæ à Saracenis recuperarunt. Et deinde Christophorum Columbum cum nauigijs elegerunt ad inquirendum per mare, alias minimè nauigatum alias Insulas incognitas, & inuentæ fuerunt quædam Insule Nouæ, in quibus reperta sunt pretiosa quæ-

dam diuersi generis; Quarum insularum gentes Rex, & Regina ad fidem catholicam reducere studebant; Pont. igitur eis concedit insulas, & terras firmas inuentas, & inueniendas versus occidentem, & meridiem, ut inducant ad fidem catholicam earum gentes; Declarans non tollere se in ius quæsitum alijs principibus: Et prohibens sub pœna excomm. latæ sentent. alijs accessum ad illas insulas pro mercibus habendis absque Regi entia cum claus. &c. Dat. Rom. 4. Kal. N. Maii 1493. ann. 1.

Ex qua, &c. Innotat, atque extendit constit. Sixti 4. de ædific. & iure congrui, cum deput. executorum, claus. &c. Dat. Rom. prid. Non. Octob. anno 2.

Vobis dilectis, &c. Ampliat iurisdictionem Magistrorum viarum Urbis, datq; illis facultatem in procedendo, & quod in causis clericorum interueniat Vic. Urbis cum Magistris in decidendo, si presens fuerit; Et assessoris votum detur, si petatur; Disponit de pœnarum applicatione; De tempore prosequendi causas appellationum, cum claus. &c. Dat. Romæ.

Admirabile Sacramentum, &c. Anno 1492. in Eccl. Sanctæ Crucis in Hierusalem, de Vrbe inuentus fuit titulus Crucis; Quaresum. pont. ut Eccl. illa dignis frequentaretur honoribus, multas concessit indulg. visitantibus dictam Eccl. vlt. Dominica Ianuarii, Dat. Rom. 4. Cal. Aug. anno 4.

Romani Pontificis, &c. Vestigijs plurimorum pontif. quos nominat inhzendo: declarat, quod quilibet teneatur ad soluendam fidam Dohanæ patrimonij: Et quod Domini tenatarum consistentium infra limites Dohanæ Dohanerii, & non alijs absque eorum licentiâ vendant pascua, &c. cum clausul. &c. Dat. Rom. 6. Cal. Non. anno 5. vide Inn. 8. constit. 15. & 16. Pii 2. const. 4. De limitibus Dohanæ Greg. 13. const. 89. Defectus huius constit. supplet Iul. 3. const. 61.

Cum ex relaxatione, &c. Monet debitores Cam. Apost. ut canones, census, &c. soluant infra huius mensis spatium à die publicationis, & quolibet anno in Vigilia, vel die SS. Apost. sub pœnis, &c. & committit Camera-rio, ac præfidentibus Cam. ut non soluentes in termino, declarent incidisse in pœnas, &c. & compositionem præcipit, non admittit, cum clausul. &c. Datum Romæ 15. Calen. Ian. anno 6. Vide Inn. 8. constit. 16. cum ibi adnotatis.

Intercyras, &c. Continet indicationem Iubilæi pro visitantibus Basil. S. Petri, et Pauli & S. Ioan. Later. & S. Mariæ Maioris de Vrbe anno

anno 2500. Innouando ipsulgaliorum sum-
pont. Decernens, quod detenti legitimo im-
pedimento, si iniqua incepto, vel facta prae-
paratione, contigerit ex vita migrare, contri-
ti, & confessi plen. indulg. consequantur; Pos-
sint accipi pro defunctis propinquis, amicis,
&c. atque illis valere per modum suffragii
conferendo elemosynam in capsa ad hoc
deputata; iuxta suorum confessorum taxatio-
nem; Dat. Rom. 13. Cal. Ian. ann. 8. Vide con-
stit. 10. Paul. 2. cum ibi adnotatis.

Pastoris aeterni, &c. Concedit facultatē
poenitentiariis in Basi. S. Pet. de Vrbe deputatis
absoluendi eos, qui consequi volunt subilzū
à casibus referuatis quibuscumque Bullz.
Cenz, & aliis, de quibus presentibus oportet
fieri mentionem, idest conspiratione in-
per. pont. falsificatione literarum Apost. ar-
morum delatione ad infideles; &c. & suspen-
dit pro dicto anno omnes licentias aliorum
Confessorum concessas, præcipiens, ne ipsis
possint uti sub poena excomm. latz sent. cum
claus. &c. Dat. Rom. 13. Cal. Ian. anno. 8. Vide
Clem. 7. const. 10.

Et si vniuersis, &c. Ille Pont. viam dire-
ctam à porta Castri. S. Ang. vsque ad plateam
S. Petri fieri, eamque Alexandrinam appellari
mandauit. Ideo Gubernator Urbis de mā.
dato, illius præcipit in locis diuersis dictæ
viæ adherentes ædificia fieri, quod mandatū
non obseruabatur: Propterea pont. omnes
ist. constitutione nominatos monet, ut in ter-
mino assignato in dicta via ædificent: Et in-
obedientibus penas imponit; Iudices depu-
tat in præmissis; Mandatque loca infra dictū
terminum non ædificata vendi locari, &c.
cum decreto irrit. claus. &c. Dat. Rom. anno
8. Confirmatur, & ampliatur per Leo 10. con-
stit. 13.

Insumtum nobis, &c. Mandat ducatum
vnum; pro literis gratis expediendis debere
solui; Et literæ cum inscriptione nominis
vnius Secretariis deputati expediri debere,
alias nullæ sint. Et quod Secretarii nullatenus
adstringantur ad remittendum taxas eis
debitas: Quod abbreviatores à tali solu-
tione sint exempti, cum claus. &c. Dat. Rom.
id. Mar. anno 9. Vide Innoc. 8. const. 8; cum
ibi adnotatis.

In amittenti, &c. Litigantes, qui aduersa-
rios eorumque procuratores, Iudices; Te-
stes, Notarios, &c. minis afficiunt, & verba-
rant, vel occidunt, eorumque fautores occu-
satione iuris amissione, incurrant exilii, & de-
positionis à dignitate poenam off. ac benef.
priuationem, criminis læsæ Maiest. reatum,
eorumque beneficia vacare censeantur, da-

fames, atque inhabiles habeantur, & sint ex-
communicati, cum claus. &c. Dat. Rom. id.
Apr. anno 10.

Cum acceperimus, &c. Quoniam malefi-
ci, & incantatores multa scelera, & errores
inducebant; ideo Pont. facultatem concedit
Inquisitoribus procedendi contra illos; cum
clausul. &c. Datum Rom. &c. Vide Leo 10.
const. 38. Adrian. 6. const. 5. contrarium de-
creuerat Alex. const. 10. priuil. Inquir. Clem.
7. const. 36. Obijt Romæ 15. Kal. Sept. 1503.

IV LIVS II. Quia nihil, &c. Mandat
territoria libera custodiri à furibus, & sicariis,
& quod non custodientes ad damni illati
restitutionem teneantur, Dat. Rom. 8. Nou.
ann. 1. Confirmatur, & ampliatur Leo 10. const.
23. Greg. 13. const. 68. de materia bannitorum
Pii 2. const. 8.

Cum tam diuino, &c. Præcipit quod ele-
ctio pape simoniacæ facta sit nulla, & quod
contra electum opponi possit de simonia, si-
cut de vera hæresi. Electus sic quacumque
dignitate, & beneficio priuatus existat; Ele-
ctio ista per adorationem, obedientiam, &c.
non conualescat, & quod omnibus liceat ab
eius obedientia discedere: Cardinalesque
impedire possint, ne ille se ingerat Eccl. regi-
mini. Simoniacæ eligentes, mediatoresque
ab omni gradu, & dignitate, officio, & benef.
cadant; Obligationes occasione dictæ simo-
niæ factæ, nullæ sint, & inualide censeantur
Cardinales non complices possint alium
sum. pont. eligere, cum claus. &c. Dat. Romæ
18. Kal. anno 2. Vide Paul. 4. const. 38. Pii 4.
const. 85. Pii 5. const. 4. & 149.

Ex debito pastoralis, &c. Confirmat con-
stitutiones aliorum de annatis, & quinden-
niis quo ad Monasteria, & beneficio pijs lo-
cis vnica, de cetero non vacantia, cum clau-
sulis, &c. Vide Paul. 2. const. 9. cum ibi no-
tatis.

Romani Pontificis, &c. Bonif. 8. & Alex. 6.
quorum constitutiones hic non habentur,
penas excomm. & priuationis benef. impo-
suerunt quibuscumque personis ingerenti-
bus se in administratione Ecclesiæ cuiuscun-
que literis non expeditis; Et similiter id fe-
cit Pius 2. non soluentibus annatas in termi-
no; Quod & fecit Innoc. 8. const. 1. Horum
igitur omnes constitutiones confirmat, & in-
nouat hic pont. quo. ad futura: & moderatur
quoad præterita, & presentia, vt scilicet infra
terminum assignatum si soluerint, & expe-
dierint literæ sint absoluti, & habilitati, &
restituti ad illa, si minus penis predictis, &
priuationis ipso iure se irrecitosauerint.
Cum decreto irritum, cum claus. &c. Datum
Rom.

Rom. 5. Kal. Aug. anno 2. Vide Iul. 3. constit. 38. cum ibi annotatis.

Cum homines, &c. Approbat, atque innuat Pii 2. & Sixti 4. constitutiones contra banitos, & homicidas, et illam extendit ad brigosos, receptatores, ac fautores brauorum, ac bannitorum, quos excommunicationis sententia innodat, priuatq; officijs, ac beneficijs, & dignitatibus, honoribus, &c. Et eisdem poenas incurrere vult non reuelantes dictos culpabiles homines, cum clausulis, &c. Dat. Rom. 5. Kal. Decemb. ann. 3.

Confirmatur, & ampliatur Leo. constit. 31. vide constitut. 8. Pij 2. cum his, quæ annotata sunt.

Accipimus fisco, &c. Præcipit, ne appellatio admittatur in causis maleficiorum, nisi facta deposito cum decreto: initum Rom. 16. Iun. ann. 3.

Cōfirmatur per Iul. 3. constit. 23. Pij 4. constit. 71. et eandē ille declarat, constit. 133. Pij 5. constit. 143. et 185.

Sicut pradem, &c. Erectio Collegij Scriptorum Archiuij, vide Leo 10. constit. 6.

Licenseat ea, &c. Confirmat constit. 4. Sixti 4. De priuilegijs Curialium, disponendi scilicet de suis bonis, et successione ab intestato, Dat. Rom. 13. Kal. Iun. ann. 5. Vide ibi.

Percepimus a fide, &c. Præcipit sub pena excomm. latæ sent. priuationis offic. benef. ac dignitatum, emolumentorum, & omnibus clericis, & quibuscunq; ministris Reuer. Camer. Apost. ne audeant se intromittere, vel participare, quomodocunq; auxilium, vel fauorem præstare in contrarijs rerum Cameralium. Et sub eisdem penis mandat reuelari, etc. Cōfirmatur, extenditur per Paul. 3. constit. 64.

Regis pacifici, &c. Prohibet duellorum vsu omnibusq; personis, quibuscunq; conditionis, status, & dignitatis, præcipit, ne committant, siue permittant sub pena excommunicationis latæ sententiæ, & quatuor millium ducatorum Cam. Apost. applicandum, Dat. Rom. Cal. Mar. ann. 6.

Confirmatur per Leonē X. constit. 29. Clem. 7. constit. 11. Pium 4. constit. 25. Gregor. 13. constit. 87. Concil. Trid. sess. 25. cap. 19. Clem. 8. constit. 19.

Suscepi regiminis, &c. Confirmat, & ampliat constit. 3. Pij 2. de applicatione ad futurū Concilium, sententijs, & mandatis Summ. pontific. quam Constitutionem declarat ligare omnes quacunq; dignitate, & quibuscunq; locis existant; Et illius, publicaturus, Constitutionis defectus supplet. Poenas in ea contentas innuat, & augeat, vt scilicet habeantur pro veris schismaticis, ac de catholica fide ma-

le sentiētib; poenisq; Ecclesiasticis subiaccere, &c. prouocationes ad futurum interpositas annullat; Loca, in quibus prouocantes reperiuntur, Ecclesiastico interdicto supponit, & excommunicantur respectiue; Cum claus. &c. Dat. Rom. 9. Cal. Iul. ann. 9.

Fide dignis, &c. Decernit, ne Homicidæ, & alij, de quibus poena sanguinis imponenda venit, audiantur per alios pro eis comparentes, sed ipse se in carceribus præsentare teneatur. Obtenentes remissionem, vel gratiam à Pontifice, vel alias teneantur narrata in literis, siue supplicationibus coram Gubernatoribus locorum verificare; Aetas minor 25. annorum non excuset homicidas; Et qui vigesimum annum attigerit pro maiori habeatur; Cum decreto init. claus. &c. Datum Rom. 29. Decembr. anno 7. Vide Pij 5. constit. 45. pij 4. constit. 71.

Et si ex debito, &c. Tractat de applicatione emolumentorum Gabellæ super vino impositæ pro studio Almæ Urbis; Et statuit, vt Depositarius Gabellæ det cautionem bancharium: & soluat salaria Lectorum; vide Leonem 10. constit. 1. & Eugen. 4. constit. 2.

Decet Romanum, &c. Declarat iurisdictiones Vicar. Urbis, De quo Clem. 7. constit. 23. Gubernatoris, de quo Leo decimus, constit. 7. Paul. 4. constit. 51. Pius 4. constit. 89. & 165. Pius 5. constit. 111. Greg. 13. constit. 84. & 90. Auditoris Cameræ Apost. Leo X. constit. 3. & 33. Paul. 3. constit. 155. Iul. 3. constit. 17. pius 5. constit. 1. & 21 Greg. 13. constit. 57. Senatorum, & Iudicum Cur. De quibus Paul. 3. constit. 15. Paul. 4. constit. 15. Greg. 13. constit. 17.

Marescalli Urbis; De quo Pii Quarti, constit. 89. Gregor. 13. constit. 30. Dat. Rom. 15. Cal. April. anno 9.

Et si Romanus, &c. Ordinatur, quod Officiales Curie Rōm. seruent taxas, & ne aliquid ultra ipsas etiam à sponte dantibus recipiant; Contrauenientes poenis ad arb. plectit cum deputatione executorum, clausulis, &c. Dat. Rom. 3. Cal. April. ann. 9.

Si nostram, &c. Tractat de reintegratione incliti Roman. Pont. ad superioritatem, & iurisdictionem, quam habebat in Ciuit. Tiburtina, &c. Dat. Ro. 15. Cal. April. anno 9.

Ex querelis, &c. Decernit, quod causæ spectantes ad Cur. Capitolinam per signaturam alijs iudicibus non remittantur, & commissæ reassumantur, cum clausul. &c. Dat. Rom. 15. April. anno 9.

Ad eximia, &c. Officium Audit. confert cum honoribus, & priuilegijs, & emolumentis consuetis; Facultatem concedit cognoscendi causas per locum tenentes, & causas cri-

criminales vsq; etiam ad capitale supplicium, & vsq; ad summam ducentorum; Et exequendis sententias suas, & alias per quoscunq; in Curia latas, & processus speciales, & generales exequendi, & cognoscendi causas degentium in Curia pro negotijs contractis extra, & degentium extra pro negotijs contractis in Curia; cum absolutione poenarum, &c. cum clausulis, &c. Dat. Rom. 5. Non. Maij anno 9. Obijt Rom. 9. Kal. Mar. 1513.

LEO X. Dum singularem, &c. Continet priuilegia Pop. Rom. concessa à multis summis Pont. ab ipso confirmata, &c. Dat. Rom. 14. Kal. April. ann. 1. vide Sixti 4. const. 5. Iul. 2. const. 15. Pij 2. const. 9. Paul. 3. const. 2. Paul. 4. const. 1. & 15. Pij 4. const. 77.

Dudum suauissimo, &c. Tangit creationem studij generalis Urbis, facta per Eug. & alios litteras editas super his; & nomina Rectoris, & reformatorum qui litteras impetrarunt, ponit priuilegia, & exemptiones; & deinde ordinat. Quod Lectores duo conducantur conducente salario; Circulus in scholis habeatur, Rector, & Reformatores visitare debeant studium, ac reformare; Officium Bidelli exponit; Depositarius gabellæ studij caueat de soluendo salarium lectoribus; Scholarium exemptiones, & immunitates seruentur; Cum facultate Rectoris, & Reformatorem pro istius constitutionis obseruatione, ac deputatione Cardinalium defensorum, Dat. Rom. Non. Nouemb. ann. 1. vide Urb. 6. constit. 1. Eug. 4. const. 1. Iul. 2. const. 12. Iul. 3. constit. 23. Pij 4. constit. 116. Pij. 5. constit. 62. & 189. Gregor. 13. const. 27.

In iunctum nobis, &c. Quoniam officium Audit. Cam. Apost. est cæteris antiquius; Ideo præcipit omnibus iudicibus ne de cætero se intromittant in causis ad Camer. Apost. spectantibus, & maxime obligationibus in forma Camer. sub pena excommunic. latæ sentent. Deputat quatuor Card. istius constitutionis executores, cum decreto irritæ claus. derogat, & præseruat, Dat. Rom. 1513. Non. Nouem. ann. 1. vide const. 33. & Iul. 2. const. 17. Sixti 4. const. 5. Pau. 3. const. 16. Iul. 3. const. 19. Pij 5. const. 1. & 21. Greg. 13. const. 57.

Apostolici regiminis, &c. Asserentes animæ rationalem esse mortalem, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes hæretici declarantur, & tanquam tales puniendos esse pronuntiat; Præcipitq; vt Doctores philosophiæ dissoluant philosophorum dogmata, quæ fidei aduersantur; Et discipulis explicent Catholicam veritatem; Non liceat cuiquam clerico philosophiæ studijs incumbere ultra quinquennium, nisi etiam & Theo-

logiz, aut iuri Canonico operam nauauerit: ordinarij locorum singulis annis in studijs hæc const. faciant publicari, Dat. Rom. 14. Kal. Ian. ann. 1. vide Conc. Later. sess. 8.

Saluator Dominus, &c. Ioannes 3. fundauit Hospital. S. Spiritus in Saxia de Vrbe; Cui multa priuilegia concesserunt, quorum constitutiones desiderantur; Sixtus 4. illud à fundamentis reedificauit, Eug. 4. Confraternitatem Hospit. innouauit, de qua Iul. 3. constit. 30. pont. ergo iste omnia indulta illius Hosp. Confirmat, confraternitatemque denuo erigit, & ipse vna cum Card. ingreditur illam; Confratribusque priuilegia concedit, Ordinatur, vt Notarij dispositiones factas ad fauorem eius notificent; Concedit indulg. porrigentibus eleemosynas; Quod regatur per præceptorem: eadem priuilegia confirmat Innoc. 8. const. 4. & Iul. 2. cuius const. hic non est, pont. ergo ad petitionem Hilarii de Senis Magistri, priuilegia, indulta, & indulgentias confirmat, & extendit, cum decr. & clausul. Dat. Rom. 7. id. Mart. anno 1. Vide Sixti 4. const. 5.

Ex ministerij, &c. Iulius 2. cuius constit. est hic inserta, quæ incipit, Apostolatus officium, &c. Collegium Archiuii instituit, qui officium sibi commissum per se ipsos exercere deberent, quorum duos ex ipsis Magistros, correctores nuncupauit, & interpretes in quibuscumque causis commissariis, voluitq; esse Notarios, &c. Et in alia, quæ incipit: Sicut prudens; statuit, quod Scriptores confessionalia manu propria scriberent; Notarii legitimi censeantur: Notæ quorumlibet instrumentorum in Archiuiio registrentur; Non descripti in Archiuiio puniantur vt falsarii, & prothocolla defunctorum in illo reponantur Dat. 7. Cal. Decembr. 1500. ann. 5. Defuncto autem Iul. 2. Card. existentes in Conclauis diuiserunt inter se quædam officia, quorum emolumenta erant scriptoribus assignata: Eius inter Cardinales, & Archiuiistas orta fuit super illis controuersia; ideo pro concordia, pont. iste permutationem quandam facit; Et scriptores soluerunt pontific. ducatos ductos mille pro adæquatione prouentuum illius permutationis. Confirmat etiam quæcumque priuilegia scriptorum, cum declaratione, quod Scriptoribus liceat redire ad possessionem beneficiorum dimissorum, si impediti fuerint in perceptione emolumentorum assignatorum; Et summam illam pecuniæ ponit ad introitum Cam. Apost. Dat. Rom. prid. Non. Octob. anno 1. Vide Pii V. const. 99.

Et si

Et si pro cunctarum, &c. Continet depurationem Gubernatoris, ac Vicecamerarii cū facultate ipsorum locumtenentium, & iurisdictione contra Ciues, & incolas Urbis. cum facultate procedendi manu regia; Cognoscendi causas criminales, interpretandi, & mutandi edicta; Non possit sindicari, neque irregularitatem incurrere. Dat. Rom. Cal. Iul. anno 1. Vide Six. 4. conf. 5. Iul. 2. conf. 13. Paul. 4. conf. 51. Pii 4. conf. 89. & 165. Pii 5. conf. 111. Greg. 13. conf. 84. Sixti 5. conf. 12. Quo vero ad forenses, & Curiales Greg. 13. constitut. 57. Quo ad Religiosos Clem. 7. constitut. 23.

Regimini vniuersalis, &c. Tractat de officio eorum, quibus correctio exemptorum demandata fuerit; ordinariorum iurisdictione contra exemptos; De prothonotariorum habitu, & exemptione; De eorum precedenti, de qua Pius 2. conf. 2. De exemptione familiarium Card. Quod exemptiones absque rationabili causa non concedantur; Causæ spectantes ad forum Ecclesiasticum cognoscantur in prima instantia coram ordinariis; dummodo beneficia ipsa reservata non fuerint generaliter: & ipsorum prouentus summam viginti quatuor ducatorum auri de Cam. secundum annum valorem non excedant. Iudices, non Doctores assessores assumantur partibus petentibus; innouat omnes, & quascumque Constitut. editas contra quoscumque quacumque dignitate existentes, qui impediunt libertatem Ecclesiasticam, Conc. Prou. quolibet triennio celebretur, ad quod accedant etiam exempti, & innouat decretum Conc. Vien. Dat. Rom. 4. Non. Maii anno 3.

Inter multiplices, &c. Montes Pietatis nonnulli dicebant illicitos; primo, quia usurarii; secundo, quia nullius iustitiae ratio in illis continetur: Alij autem dicebant licitos moderatione mutui nihil petatur, neque speretur: sed pro immunitate, & indemnitate illorum, & impensis pro ministris, &c. Ideo pont. declarat montes esse licitos, si nihil ultra necessarias impensas, recipiant: Et contrarium prædicantes, vel disputantes excommunicationis gladio ferit, cum claus. &c. Dat. Rom. 4. Non. Maii anno 3.

Inter sollicitudines, &c. Prohibet ne libri imprimantur, nisi prius per Superiores examinentur, & concedatur licentia imprimendi; Qui aliter fecerit libros amittat, qui cōburantur 140. duc. soluat fabricæ Ecclesiæ Sædæ Petri, per annum ab impressione sit suspensus, & insuper sit excommunicatus, & si perseverauerit in contumacia grauitur pro arbitrio Vicarii Urbis, vel Episcopi sui re-

spectuè puniatur. Dat. Rom. 4. Non. Maii anno 3.

Superne dispositionis, &c. Reformare nititur clericos, & laicos; ideò statuit, vt prælati non promoueantur ad Ecclesias, iuxta Alex. 3. conf. Non dispensentur ad Cathedralis citra 27. ann. nec ad Monasteria citra 22. examinentur diligenter à Cardinalibus; Promoti visitent Card. non commendentur Monast. nisi pro conseruatione Apostol. Sed. vacantia Card. idoneis possint commendari; Pensiones non referuentur super fructibus, nisi resignationis causa: Vniones non fiant sine causa rationabili; Ad plura non dispensentur, nisi personæ qualificatæ, & ad duo tantum, nisi ex magna, & vrgenti causa; Reservationes speciales non concedantur: Abbates priuari non possint in criminibus, et notoriis, nisi copia defensionis illis permittatur: Et insuper tractat de vita, & familia Cardinalium; De familiaribus Summ. pont. De Card. Residentia in Rom. Cur. Et pluribus aliis, quæ non expedit summa re, Dat. Rom. in Concil. Later. 3. Non. Maii anno 3. Vide in Sum. Conc.

Inter graues, &c. Innouat omnes constit. editas contra inuadentes loca ad Rom. Eccl. spectantia, & eorum fautores, pœnasque imponit excommunicationis, & omnium aliarum censurarum, inhabilitationis ad dignitates, & gradus quoscumque, infamiz, priuationis Eccl. sepulturæ. ciuitates, & loca, in quibus illi permanferint interdicto subiicit, clericos titulares quacumque dignitate fulgentes beneficiis priuat, & prælaturis sine spe restitutionis, à quibus non possint absolui, aut remitti, præterquam à Rom. pont. Et milites non recipiantur in terris S. R. E. absque pontif. licentiâ; cum claus. &c. decr. &c. publicatum Romæ 8. Cal. Iul. anno 3. de hac materia, vide constit. 1. Ioann. 22. cum ibi annotatis

Inter multiplices, &c. Innouat, & confirmat constit. Sixti 4. & Iul. 2. & Alex. 6. de ædificiis, & iure congrui, ac facultatibus Magistr. Viarum Urbis.

Romanus Pontifex, &c. Continet institutionem 60. Cubiculariorum, & 140. Scrutiferorum; Quorum loca assignat Vicecancellario, inter quos vult, vt sex tantum laici qualificati admittantur; Et quod sint familiares pont. Assignat illis facultatem creandi Notarios, & legitimandi bastardos; Si clerici fuerint Notarii: Si verò laici Milites auri militiæ efficiuntur. Exempti sint à iurisdictione ordinariorum, literæ Apost. gratis pro ipsis expendantur. Publicare acceptiones

nes non teneantur. Dat. Rom. 9. Cal. Auguſti, anno 3. priuil. collegii cubiculariorum. Vide conſtit. 41. de ſam. poſt. Clem. 7. conſtit. 14. de præcedentia, & loco, Gregor. 2. conſtitur. 90.

Reformatio priuil. Paul. 3. conſtit. 13. Ampliatio, Iul. 3. conſtit. 13. Moderatio Pii 5. conſtit. 74. & 124.

Superna Maieſtatis, &c. Iubet pont. non admitti aliquem ad oſſicium prædicandi, niſi prius examinatus, & approbatus fuerit per locorum Ordinarios: vt Euang. iuxta Ss. Doctores approbatus prædicet; Antichriſti aduentus, aut iudicii, certitudinem non proponant: Futura prædicare, aut Spir. Sancti, vel diuina reuelatione habuiſſe affirmare non præſumant; Superiores, & Prelatos incauſe non reprehendant; Approbat conſtit. Cle. 5. quæ hic non adeſt, quam vult ab eis obſervari; Inſpirationes diuinas, antequam proponantur Apoſt. Sedi, aut locorum ordinariis cognoſcendas reſeruat, cum clauſ. &c. Dat. Rom. 14. Cal. Ian. anno 4. Pius 5. conſtit. 40. de priuilegiis Mendicantium ordinat, ne adm. ſi à ſuis ſuperioribus examinentur ab Epifcopo, ſi prædicant, & legunt in propriis Eccleſiis.

In eminenti, &c. Quoniam Eccleſiaſtiſci ordines providè ab Eccleſia inſtituendi ſunt: propterea Eccleſ. Roman. in vnione, & concordia conſeruari debet; Ideo Rom. Pont. pro tali vnione, & abrogatione pragmaticæ diuerſos tractatus habuerunt cum Regibus Franciæ, Ludouicus Rex, tempore Pij 2. eam abrogauit, ſed abrogatio non fuit ſeruata, Iul. 1. propterea Conc. Lateran. indixit quo mortuo ille Pont. contra eoſdem procedere cepit; Sed omnibus maturè diſcuſſis orationibus inter pontificem & Regem concordia inſtituta fuit; Et propterea tractat de electione ad Cathedralis, & Metropolit. Eccl. Et de Eccl. vacantibus per obitum apud S. Sedem; De electione ad Monaſt. vide conſtit. 2. & benef. electione; De expectatiuis, & Reſeruationibus non concedendis; De forma conferendi beneficia per ordinarios graduatis hominibus, & quis inter illos præferendus. Quod parochiales non conferantur niſi Theologis, vel iuriſperitis, aut Doctores in artibus; Exprimatur verus valor beneficiorum, alioquin collatio nulla fit; Cauſæ in partibus cognoſcantur, & infra biennium terminentur. Triennalis poſſeſſio cum colorato ſaltem titulo non moleſtetur, Clericus concubiniarius puniatur etiam per priuationem, niſi monitus concubinam diſmiſerit; Concubiniarius publicus dicatur etiam qui mulierem ſuſpectam, & difſammatam admonitus non diſmiſerit; Filii, Cleri-

corum non permittantur habitare cum patribus; Cum excommunicatis nominatim non liceat prædicare; Ciuitates interdicto non ſupponantur, niſi &c. Datum Rom. 14. Cal. Iann. anno 4. Vide Concil. Lateran. in Summ. Conc.

Dum intra mentis, &c. Quoniam epifcopis dignitas eſt maior inter cæteras; Tradit iuriſdictionem Epifcoporum, & aliorum, Prælatorum, quoad viſitationem, vt ſcilicet Mendicantes accedant ad proceſſiones: ad omnem requiſitionem Ordinariorum: Confeſſionem audiant admiſſis ab Ordinario ſacramenta adminiſtrare non valeant inuito Curato, neq; in articulo mortis, niſi legitima de cauſa Dat. Rom. 14. Cal. Ian. ann. 4.

Temerariis, &c. Tractat de inuadentibus Cardin. domos extendendo conſtitutiones Honor. & Bonif. 8. quæ hic non adſunt: & innouando contra eorum bona diripientes, quemquam in illis exiſtentem vulnerantes eorumq; ſocios, fautores, receptatores conſultores, iuſſores, &c. cum omnibus pœnis vt in illis, cum clauſul. &c. Dat. Ro. 15. 16. 17. Kal. Apr. anno 5. Vide Conc. Later. in Summ. Concil.

Conſtituti iuxta verbi, &c. cl. 2. conuocauit Conc. Later. & durante Conc. deceſſit, pontif. iſte tunc creatus fuit, & Conc. proſequi mandauit; Et venientibus ad Conc. ſaluſ conductum conceſſit: Quod Conc. fuit congregatum pro concordia principum: Pro reformatione Curia, de qua conſtit. 2. De abrogatione pragmaticæ, de qua conſtit. 16. Imperator, & Reges Conc. conſenſerunt, vbi fuit damnatum Conc. Piſanum, & Chriſtianorum principum pax fuit conclufa, Concilium igitur pont. confirmat, cum deputatione executorum, prohibendo ſub pena excommunicata ſent. ne quis præſumat geſta in eo gloſſare, aut interpretari ſine ſpeciali S. Sed. licentia, Decimas imponit ſuper fructibus benef. pro expeditione contra Turcas. Hortatur principes ad fidei deſenſionem. Concilium claudit, prælatos dimittit, illiſq; eorum familiaribus indul. concedit, Dat. Rom. 18. Kal. Apr. 1517 ann. 4.

Ite, & vos, &c. Commendat Ord. S. Franciſci, & quoniã diſcordia fuit orta inter Fratres de Obſeruantia, & Conuenuales, pro qua concordanda inſtituerat Imper. Reges, principes, & Populi, ideo Pont. mandat eligi vnum Magiſtrum Generalem totius Ordinis, qui eligatur à Patribus, & de Fratribus de Obſeruantia, quolibet 6. anno alternatiuè de Vltamontanis, & Citramontanis: A quo eligatur Commiſſarius Generalis, Miſtri

Prouinciales. quorum officia durent per triennium.

Prohibetq; sub pœna excommunic. latæ sentent. ne aliquis audeat alium vocare Amatum Bulstam Teletanum, aut alio irrisorio nomine; Quod obseruantes non transferantur, neq; recipiantur inter Conuentuales; Nouæ reformationes non inducantur; Non liceat alicui contra formam istius consti. agere, aut iudicare sub eadem pœna cum execut. deput. claus. &c. Dat. Rom. 4. Kal. Iul. an. 5. Vide const. 15. Pij 5. cum ibi adnotatis, vide Pij 5. const. 113 & 131.

Omnipotens Deus, &c. Pontif. generalis. capitulum. Ord. 3. Francisci celebrari fecit, in Eccl. Arzeeli, de Vrbe, ad eligendum Ministrum Generalem totius Ord. & à Fratribus de obseruantia fuit electus Magister Christophorus de Furliuio, à Conuentualibus Antonius Marcellus ordinat, quod Generalis Cōuentualium teneatur petere confirmationem à Generali totius Ord. prouinciales confirmantur à prouincialibus de Obseruantia. Fratres de obseruantia nullam habeant superioritatem in Conuentuales; Conuentuales transire possint ad Fratres de obseruantia; Obseruantes præcedant in processionibus & alijs actibus publicis & confirmat omnia priuilegia, Datum Rom. prid. idus Iun. an. 5.

Inbarendo vestigijs, &c. Excommunicat omnes, qui asserunt se esse, quales non sunt, vt litterarum Apostolicarum expeditionem facilius consequantur; & litteræ expeditæ nullæ sint: Dat. Rom. 20. Febr. anno 5. Vide Paul. 4. const. 33. Vide Pij 5. const. 94. Vide Greg. 13. const. 91.

Romani Pontif. &c. Confirmat const. Iul. 2. contra bannitos, & Communitates non custodientes eorum territoria à bannitis, & sub quibus præcipiens, quod in probandis furtis, & valore, stetur declarationi Cler. Cam. Apostol. præcedente iuramento eius, qui est damnum passus, & quod damnum passus contra Dominos locorum, & Communitates agere possint, & vitæ vt sint securæ fatibula: hinc inde amoueantur; Datum Rom. Kal. Septem. anno 6. Ampliatur per Pij 4. const. 20. Pij 5. const. 14. & 10. Vide const. 8. Pij 2. cum ibi adnotatis, &c.

Cum perceperimus, &c. Decernit, quod procuratores Curia, nisi matriculati ad actus iudiciales non admittantur. Quod si non admissi exercuerint officium, illorum gesta nulla sint; Approbatq; Collegium ipsorum procuratorum eum facultate condendi Statuta cum penis, &c. contra tales, &c. Et si moniti

non abstinerint, puniantur ab executoribus dictæ constitutionis, & per menlem carceribus mancipientur, &c. Dat. Rom. 4. Octobr. ann. 6. innouatur, & declaratur Pij 5. const. 82. vide Greg. 10. const. 3. cum ibi adnot.

Cum sicut accepimus, &c. Decernit, quod appellare non licet à sententijs Magistrorum Viarum Urbis, sed datur accessus ad præsidentem Cam. Apostol. immò seruaturs dari appellationes ad Clericum dictæ Cam. pro tempore Viarum præsidentem, Dat. Rom. 10. Ian. ann. 6.

In supremo, &c. Confirmat Constitutiones Bonif. 7. & Alex. 6. quæ hic non adsunt; Decernens; quod ordinationes impediens liberam executionem litterarum Apostolicarum nullæ sint, sub pœnis interdicti, & excommunic. latæ sentent. respectiue locis, & personis si contraxerint, & executionem illarum impediuerint, vel fautores fuerint, Datum Rom. 18. Kal. Mart. anno 6. Confirmatur, & ampliat Clem. 7. const. 43. Greg. 13. const. 24.

Sollicitudo ministerij, &c. Sixtus Quartus, cuius Constitutio hic non adest, instituit Collegium Sollicitatorum litterarum Apostol. Cum emolumentis; & Cubiculariorum, & scutiferorum, cum quibusdam priuilegijs, ex quibus diminuebantur cætera emolumenta, sollicitatorum; idèb pontif. concedit dictis Sollicitatoribus priuilegia; quod possint instituere Notarios, & legitimare battardos. Et quod efficiantur sed. Apostol. Notarij, & Committes; Eximit à iurisdictione Ordinari. Dat. Rom. 13. Kal. Apr. ann. 8. vide Pij 4. const. Pij 5. c. 74.

Quoniam ex querelis, &c. Deputat committatum contra molestantes assidatos, præcipitq; quod conductores animalium in Dothanani nullo modo molestantur, imponendo penas, &c. Dat. Rom. 26. Iun. ann. 6.

Quam Deo, &c. Confirmatur const. Iul. 2. contra pugnantem in duello, præter alias penas vult, quod cadant à iurisdictione locorū, quæ habent, & extendit eam etiam ad spectatores sub pœna pecun. & excommun. latæ sentent. Dat. Rom. 10. Kal. Aug. 7. vide const. Iul. 2. cum ibi adnot.

Pastoralis officij, &c. Pont. confirmavit Statuta Floren. Nationis, cuius constitutio non adest. Nunc priuilegia concedit Consulibus, & Consiliarijs dictæ Nationis in Vrbe commorantibus iudicandi inter mercatores Floren. & subditos; Notarij eorum non teneantur deferre acta ad Archivium, sicut alij. prout in const. 6. Qui pecunias ad Consul. spectantes detinuerunt, sint excommunicati; &

domo Consulis nullus possit retineri; possint arma deferre carceres construere, & incarcerare, cum decreto, &c. Datum 4. Id. Septemb. anno 7.

Cum autem, &c.) Confirmat const. contra Homicidas, Bannitos, & eorum fautores; immo pœnas ipsius contra illos non rapientes extendit, & decernit, ut incurrant crimen læsæ Maiest. Datum Rom. 10. Kal. Febr. vide Pij 2. const. 8. cum ibi notatis.

Illius, qui, &c.) Instituta Confraternitate Charitatis in Vrbe ad exercenda opera pietatis circa eos, qui erubescunt mendicare, & incarceratos; Confirmat. eandem cum suis statutis, & in Archiconfraternitatem erigit, cum facultate concedendi nova statuta; Cōfratribus, & benefactoribus indulgentias cōfraternitatibus cōcessas per participationem extendit; Et eas poss. communicari concedit; Datum Rom. 5. Kal. Febr. anno 7. Vide Moder. & Reuoc. Pij 4. constitut. 38. & Pij 5. const. 32.

Ministerio sacri, &c.) Facultates, & iurisdictiones alijs Auditoribus concessas, concedit Aud. Cam. Apost. innouando illas etiam circa pensiones, & absolutiones etiam in foro fori, & a censuris ordinaria, & delegata auctoritate quibuscunque terris, & locis, cōtra Iudices, communitates, & particulares personas, & Collegia in causis etiam eorum, eo vigore obligationis in forma Cameræ; Et quibusuis commissionibus, etiam super cessione bonorum, &c. cum facultate procedendi in civilibus causis, & super debitis in Cur. contra & is, & appellationes à quibusuis Tribunalibus Rom. Cur. & Iudicibus (Capitolij exceptis) ad illum deuoluantur; Et in expeditionibus non teneantur inferere suas facultates; & huic constitutioni non possit derogari, nisi motu proprio Pontificis, cum decreto irrit. execut. deput. &c. cum claus. derogat. Datum Rom. 6. Id. Mar. anno 7. Vide Iul. 3. const. 13. & 17. Leo 10. constit. 3. Gregor. 13. const. 55.

Saluator noster, &c.) Mulieres incontinentes, & meretrices multæ erant in Vrbe, Pontif. ideo ob eorum conuersionem erigit Monasterium sub inuocatione Sanctæ Mariæ Magdalenz, traditque regulam, habitum, & clausuram, assignat administratores, applicat spolia meretricum sine testamento decedentium, concedit facultatem meretricibus, ut possint testari reliqua quarta parte dicto Monasterio, assignat confessorum, indulgen. cum executoris deputacione: & quod habentes notitiam de bonis meretricum sine testamento decedentium teneantur, re-

uelare Rectoribus parochialibus Vrbis. Datum Romæ 15. 20. 14. Kalend. Iun. anno 8. Vi. de Clem. 7. constit. 13. Pij 4. cap. 38. Pij 5. const. 32.

Exurge Domine, &c.) Continet errores Mart. Lutheri, damnatque articulos eius rāquam hæreticos, & falsos: scripta, in quibus continentur damnat, illaque retineri apud aliquem prohibet, & mandat comburi: ille ad futurum Concilium appellauit contra Pij Secundi, & Iulij Secundi constitutiones: quæ tamen cum adherentibus hortatur ad conuersionem, inhihet ei officium prædicationis, terminumque præfigit ad desistendum ab erroribus; inobedientes, adherentis fautores, &c. condemnat, & subijcit pœnis in hæreticos decretis, de quibus Innoc. 4. constitut. 8. opera eius omnia prohibet imprimi, teneri, laudari, &c. Sed comburi ipsum, & fautores, & complices capi mandat sub pœnis excommunicationis inhabilitatis, infamiz, & alijs; loca, ad quæ declinauerint interdicto supponit, præcipit prælatis, ut illum cum adherentibus tamquam hæreticos faciant publicari, & constitu. istam publice nt, excommunicantes eos, qui ausi fuerint id impedire, cum clausul. Datum 18. Kal. Iul. 1529. ann. 8. Vide const. 37.

Sicut prudens, &c.) Tempore Pij 2. inuentum fuit Alumen in patrimonio B. Petri; ideo Pontif. omnes redditus illius dedicauit ad fidei defensionem: & Alumnia de partibus infidelium conduci, & inter Christianos mercari prohibuit, Pontif. iste expeditionem cōtra Turcas indixit in conclusionem Conc. Later. Et pro augmento reddituum dicti Aluminis, & prosecutione dictæ expeditionis instituit Collegium 41. militum S. Petri; Officia 26. Militum Vic. Cancell. assignat; Præcipiens sub pœna excommunicationis, & amissionis habitus, & 500. ducat. habitum sibi assignatum decentem fuerant tempore prædictæ expeditionis, & Conciliorum mansionem habeant in Palatio Apostol. duo ex illis comedant in tinello Pontif. Resideant in camera cum Clericis computa Alumnium; Et habeant de fraudantibus, & pœnis quinque pro centenari: contra & is circa Alumnia non celebrentur sine illorum interuentu; Sint vna cum suis familiaribus veri familiares Pontif. & gaudeant illorum priuilegijs; vestes rubeas tempore coronationis, & lugubres tempore mortis Pontif. habere debeant; ipsi vna cum suis primogenitis sint verè nobiles, habeantque facultatem doctorandi, ac promouendi ad alios gradus; possint legitimare bastardos, etiam si milites esse desinent; remaneant Co-

mites Aulæ Later. Notarij, ac Milites auratæ militiæ, sine tamen præiudicio participantium; pensiones quandiū relederint in Rom. Cur. & officio militum obtinuerint non excedentes 150. ducat. auride Camer. fructus loco pensionum, qui tranfeant in fucceffores ad benef. ab omnibus oneribus litteras habere poffunt; cum auctoritate transferendi illas, &c. poffint teftari de eorum bonis mobilibus, & immobilibus quibufcunque, & quomodocunque obtentis; Sint exempti à iurisdictione Ordinariorum: à folutione gabellarum, & impositiōum; non teneantur feruare ftatuta circa dotes dandas, & ornamenta, Clericorum beneficio gaudeant, ipfumque & eorum familiares poffint arma deferre. Litteræ Apoftolicæ gratis pro illis expediantur, gaudeant priuilegio Scriptorum Apoftolicorum, & Cubiculariorum, de quibus confl. 14. poffint habere plura officia, & de eis difponere, & resignare, illorum Collegium poffit ftatuta condere, & fuper contentis litteras facere, & expedire gratis. Mandat Vic. Cancellario, & alijs, vt litteræ, etiam per breue expediantur, nili foluto, vel cauto Collegio. Notarij Cam. non cafferent obligationes, nili fatisfactis dicto Collegio de portione annatæ. Contrafacientes præter excommunic. quam incurrunt teneantur ad fatisfactionem. Et litteræ aliter expeditæ nullæ fint. Collegiū habeat locum Cancellariæ, & Camera Apoft. & in Cappella, & confiftorijs publicis mixtum cum fcutiferis. Præceptor Militum apponant manum in litteris Apoft. Portent baldachinū Papæ. Decimas beneficiorum colligant. Exempti fint à folutione iocalium. Affignat illis emolumenta, & qui eos fraudauerint, cneantur ad intereffe in vtroque foro, & pœnis furri, infamiæ, ac peculatus fubiiciantur. Quæ, & in quibus contractibus referuata cenfeantur. Obligat bona Collegio in euentum extinctionis, in quo refituantur ipfi omnia foluta, cum decreto irritante, & quod Camerarius, & Clerici ponant dictas pecunias ad introitum Camer. & faciant contractus, & inftrumenta cum claufulis neceffarijs, ftatuit executoris iftius confl. & apponit claufulas de rogat. Datum Rom. 15. 10. 14. Kal. Augufti anno 8. Confirmatur, & ampliatur per Clement. 7. confl. 16. Paul. 3. confl. 3. Pij 4. confl. 47.

Dict. Romanum, &c.) Continet impendium constitutionis 35. contra Lutherum. Qui cum fuis complicitibus impetrans exiftens, per hanc constitutionem excommunicatur, & declaratur fubiacere penis omnibus contra hæreticos indictis, præcipiq; prælatis;

vt illos fic excommunicatos publicari faciant follemniter cum campanis, cætelarum, & lapidum proiectione, & prædicent ardentius contra illius hærefes, cum clauf. & c. Datum Rom. 3. Non. Ian. 15. 21. anno 3.

Honestius petentium, &c.) Quoniam multa mala in Dominio Vener. committebantur, ideo Pontif. ordinat, quod laici non debeant fe intromittere in caufis Ecclefiafticis Inquifitores poffint procedere contra malificos Domini Veneri fententias inquit. exequantur, cum clauf. & c. Datum Rom. 15. Feb. 1584. anno 8. Vide confl. 8. Alex. 4. confl. 8. Alex. 4. confl. 15. Vide Adria. 6. confl. 7. Clem. 7. confl. 30. cum notatis.

Inter curas, &c.) Continet confirmationem Statuti Notariorum Cur. Cam. Apoftol. Aud. circa fcripturas ipforum Notariorum, decedentium. Datum 9. April. anno 8. Declarat, & innouat Pij 4. confl. 109. De Notarijs Paul. 2. confl. 8. Cle. 7. confl. 47. Pij 4. confl. 56. & 74. & 109 Pij confl. 121.

Apoftolica dignitatis, &c.) Continet indulta Ordin. Cittereientis, quæ illis conceffæ fuerunt ab Honoro tertio, ampliata à Martino 5. approbata à Sixto 4. Et illorum Monafterijs ab Ordinariorum poteftate exempta rat. anno 8. Quorum confutationes hic non habentur. Mandat ergo Pontif. ordinarijs, vt omnes obferuent, declaraque Milites de Alcantara huiusmodi Ordinis gaudere debere, his priuilegijs, annuitatibus, & exemptionibus, & concedit indulgentias porrigentibus manus adiutrices. Datum Rom. 18. Iul. anno 9. Vide Gregor. 13. confl. 23. Pij 4. confl. 96.

Insuper eminentis, &c.) Affignat V. Cancellario officium cubiculariorum, feptem fcutiferorum, & 26. Militum S. Petri, dando facultatem illorum loca auferendi abque litterarum expeditione. Datum Rom. 8. Id. Iul. anno 9.

Dudum fiquidem, &c.) Confirmat confl. Innoc. confl. 8. De non concedendis dilationibus Mercatorum R. parum. Vbis debitoribus occafione rerum Ripalium, &c. V. de confl. 12. Innoc. 8.

Romanum Pontificem, &c.) Iul. 2. cuius constitutio hic non addit Collegium 14. præfidentium erexit, & accepit ab eis summam 91. mil. aur. duc. Emolumenta autem 10000. aureorum illis assignauit, Pontif. ifte addit 612. portiones cum emolumentis; Ex mandat officialibus Cancell. & Cam. Apoft. ne expediant litteras Apoftol. fine fubfcriptione officialium dicti Collegij, alijs nullæ fint. Emolumenta libera fint in quibufcunque contractibus,

bus, deputat Iudices, & Defensores istius, cū iurisdictione illorum, & quod Collegium prædictum possit deputare viros probos, qui exerceant ministerium Proxenetarum; Et præfidentes retinere possint officia portionalia, & illa resignare; contrauentes excommunicationem incurrant, & emolumenta portuonariorum cum oneribus assignat, portiones per obitum vacantes eo ipso extinctæ censeantur, & ad Cameram Apostolicam libere perueniant, si emolumenta diminuantur, vel impediuntur. Camera Apostolica teneantur ad solutionem, si officia reuocabuntur, pecunie restituuntur.

Mandat Camerario, & alijs Officialibus Camer. Apostol. vt pecunias exactas ponant ad introitus Cameræ, & faciant instrumentum, & obligationes necessarias, cum clausul. & Datum Romæ 7. Idus Ianuar. anno nouo; confirmatur, & ampliat Julius tertius, constitutione 3. & 4. De eorum gradu, & præcedentia in processione Sanctis. Sacram. Greg. 13. const. 98.

Cum Sixtus 4. & c.) Sixtus Quartus; & Iulius Secundus, quorum constitutiones non adfunt, ordinant, vt expeditio supplicat. benef. Consistorialium retrotraheretur ad dantes illa; & desuper expeditur litteræ pont. istæ extendit, & confirmat, & dat formam seruandam in huiusmodi impetrationibus, qui constitutioni non possit derogari nisi per speciale mandatum. Datum Romæ 3. Ianuar. anno 9. Vide Adrian. 6. constitut. 4. Clem. 7. const. 5.

Ex superna, & c.) Confirmat scriptum factum ab Henrico Rege Angliæ, contra Lutherum, & alios hæreticos, & donat ei titulum defensoris fidei. Datum Romæ 5. Id. Octobr. anno 9. Iste deinde fuit declaratus Henricus à Paul. 3. constitut. 24. Obijt Kal. Decembr. 1521.

ADRIANVS VI. Nuper fel. rec. & c.) Leo. Pont. mortuo Pontifex iste electus est absens ab Vrbe, & cum Romam venisset inuenit Palatium Apostol. quibusdam bonis spoliatum: ideo monet decentiores saluum bonorum, vt restituant; & scientes reuelent, inobedientes pœnis excommunicat. suspens. interd. & alijs afficit respectiue. Datum Rom. 6. Id. Septemb. 1522. anno 1. Ampliatur per Iul. 3. constit. 27. Pij 4. const. 9. Clem. 7. const. 1.

Sanctiss. Dominus, & c.) Reuocat concessionem iuris patronatus ab anno primo Innoc. 8. factas ex quauis causa ad beneficia, electiua, quam limitat, & ampliat. Et reuocantur etiam concessiones quo ad alia bene-

ficia non electiua cum declarationibus, & c. est regula Cancellar. publicata 9. Nouembr. 1522. Vide const. 2. Innoc. cum ibi adnot.

Cum non alias, & c.) Sumptis supplicationem, & commissi signaturæ gratiæ Eccles. ex Registro Petri Urbani ad id deputati ex tassis, & per eum subscriptis plenam fidem adhiberi mandat, & c.

Cum dudum, & c.) Ordinatur, quæ sunt obseruanda ab his, qui beneficia consistorialia, impetrare volunt, vel impetrant iuxta constitutiones Sixti, & Iul. quæ non adfunt, & Leo 10. const. 44.

Dudum uti, & c.) Concedit inquisitoribus omnibus facultatem procedendi contra incantatores, & sortilegos fidem abnegantes, & fautoribus inquisitor. concedit indulgent. concessas Cruce signatis, de quibus Innocent. 4. const. 11. Datum Romæ 20. Iul. Vide Clem. 7. const. 36.

Satis & plus, & c.) Leo 10. Saxoniz ducem monuit, vt Mart. Lutherum dimitteret, & Catholicam religionem amplecteretur, quem, deteriore factum multis rationibus hortatur ad resipiscendum; proponit præmia si conuertatur, & pœnas si fuerit impenitens. Obijt Rom. 18. Kal. Octob. 1523.

CLEMENS VII. Cogitur Rom. Pont. & c.) Confirmat Constitutionem 1. Adria. 6. contra retinentes bona Palatii Apost. complices, fautores, non reuelantes, & c. excomm. Dat. Ro. 10. Kal. Ian. an. 1.

Cum intellexerimus, & c.) Ampliat constitutiones aliorum Pont. contra retinentes bona Palatii, & c.

Nuper fel. rec. & c.) Adrianus 6. cuius constitutio hic non adest approbauit statuta Ripetæ vrb. Ideo pontifex eadē approbat, conceditque priuilegia Mercatoribus Ripæ confirmando concessa, & concedenda, Deputat iudicem curiæ cum facultatibus, & iurisdictionibus, & c. Dat. Rom. idib. Ianuar. anno 1. Vide Pau. 3. const. 50.

Ad sacram, & c.) Sixtus 4. cuius constitutio hic non adest, concessit licentiam, omnibus arandi, & colendi tertiam partem tenutorum, & agrorum Urbis, & patrimonij ad quæcunque etiam loca ipsa spectantium, habentes licentiam ab aliquo ex iudicibus deputatis. Et differentias præmissorum occasione oriundas præcipit per Iudices deputatos cognosci, Baronibusque, & alijs mandauit, ne intercluderent eorum subditis delationem frumentorum ad Urbem, neque illos inducerent ad vendendum eis, vt carius ipsi venderent, imposuitque pœnas excommunicationis, & interdicti respectiue. Pontifex ergo iste confirmat eam.

eandem constitutionem, & extendit cum declaratione, &c. Decreto, &c. Dat. Rom. 10. Kal. Mar. anno 1.

Cum dudum, &c.) Confirmat prædecefforum conf. circa impetrationem benef. conf. forialium cum forma derogandi, &c. Datum Romæ 19. April. anno 1. Vide Leo 10. conf. 14.

In Sancta Petri, &c.) Pius 2. præcipit quod homicidæ remiffionem, aut faluum conductum ab alijs, quam à Pontif. obtinere non poffent, etiam habita pace, & contravenientibus pœnas impofuit, eosque appellare prohibuit, voluitque effe exules 50. miliaria à loco delicti, quod ampliat Pontif. ille confirmando omnes aliorum Pont. in hac materia constitutiones, & declarat Homicidas non folum à loco per quinquaginta miliaria, fed à quibuscunque locis S. R. E. exules effe debere, receptantibus imponit pœnas rebellionis, & crimen læfæ Maieft. & excommun. Et quod communitates teneantur eos capere decernit fub pœna, reuocaturque facultates quibuscunque concessas abfoluendi eos, & quod Barones remittant eos ad Sedem Apostolic. cum clauf. &c. Decreto, &c. Datum Romæ prid. Id. Iun. anno 1. Confirmatur, & ampliat Pij 4. constitut. 30. Pij 5. constitut. 13. Gregor. 13. conf. 68. Vide Pij 2. conf. 8. cum ibi adnotatis.

Quia plerumque, &c.) Clemens 5. excommunicauit contrahentes matrim. fcienter contra formam facrarum constitutionum, alij verò Pontif. cum eis difpenfabant ad obuiandum fcandalis, & ne mulieres perpetuo diffamatz remanèrent, quare multi volentes in gradibus prohib. is contrahere fub fpe difpenfationis ad carnalem copulam deueniebant, vnde maxima fcandala oriebantur, Pont. ergò declarat tales difpenfationes non debere amplius concedi, & matrimonia feparari, mandatque constitut. præfentem publicari, &c. Datum Romæ 16 Kal. Septembr. anno 1. Vide Pau. 4. conf. 26. Pij 4. conf. 142. Pij 5. conf. 23. 25. 26.

Admonet nos, &c.) Pont. collegium Curialium inftituit, vt Fabricæ S. Petri curam haberet, cui dat facultatem eligendi officiales pro cura fabricæ contra debitores, & faciendi ftatuta, à quo debent deputari collectores, & pecuniæ deponantur penes depositarium, cum excommunicatione illorum, qui impedierint difpofitiones ad fauorem fabricæ venientes, occultantes, aut procurantes, vt ad illius notitiam veniant, quas Notarij reuelare teneantur, Datu. Romæ prid. Id. Decemb. anno 1. Vide conf. 99. Pij 5. Paul. 2. conf. 75.

76. Pij 4. conf. 49. 82. Pij 5. conf. 30. 35. 98. 191. 113. 125.

Inter follicitudines, &c.) Continet indicationem iubilæi pro vifitantibus SS. Apostol. Petr. & Paul. Basil. & Ecclef. Later. & S. Mar. Maior. ann. 1525. Dat. Rom. 10. Kal. Ian. anno 2. Vide conf. 10. Pau. 2.

Pastoris æterni, &c.) Continet deputacionem, & facultates pœnitentiariorum abfoluendi à cafibus referuatis, fufpendendo alias facultates cæteris concessas. Dat. Romæ Kal. Ian. ann. 2. vide vbi fupra.

Confuevit Rom. Pont. &c.) Cõfirmat aliorum Pont. constitutiones editas contra pugnantes in duello, permittentes, afpicientes auxilium dantes, &c. Datum Romæ idib. Februar. anno 2. Vide Iul. 2. conf. 2. cum ibi adnotatis.

Conuenit aqutati, &c.) Continet priuilegia, & exemptiones Aud. Rot. & Sacri Palatii circa plural. benefic. facultatem reftandi de bonis acquisitis ea benef. transferendi benef. resignandi, residendi horas canonicas recitandi, canonicis horis propofitis, eligendi confellores, qui poffint abfoluere à quibufdam cafibus referuatis: quædam vora commutare, celebrandi in locis interdiftis.

Confequendi ftationes Urbis, vifitando propriam Cappellam circa expectatiuas, exceptiones à regula de publicandis prouifionibus, exceptiones à decimis, &c. cum clauf. &c. Dat. Ro. Non. Auguft. ann. 2.

Horum omnium moderationes, vel reuocationes. Vide Paul. 3. constitut. 38. Paul. 4. constitut. 44. Pij 4. constitut. 123. 125. Pij 5. constitut. 74. 124. Greg. 13. conf. 90.

Cum ex corpore, &c.) Continet erectionem, & indulta, & priuilegia Monialium Conuertitarum de Vrbe, Officialiumq; deputatorum facultates, ac prouifiones Conuertitarum, applicat illis bona Ecclef. S. Lucie, & decernit quod bona meretricum decedentium ab intestato perueniant ad dictum Monasterium, nifi illæ habeant legitimos hæredes. Dat. Rom. 10. Aug. ann. 1.

Romani Pontif. &c.) Continet indulta familiarium Rom. Pont. præsertim in affectatione beneficiorum, quod fcilicet illis non præferatur quifquam cuiuscunque dignitatis exiftat, & ad quorumque Principum, Regum, &c. nominationem, neque habentem quafcunque expectatiuas, quibuscunque claufulis, & exceptionibus affectas, & inter illos prior nominatus ad beneficia potiorem obtineat locum, &c. Hæc constitutio etiam non publicata robur obtineat. Datum Rom. 5. Kal. Feb. anno 3.

Mo-

Moderatur Pii 5. conſt. 74. Qui ſint familiares Pont. tradit. Paul. 3. conſt. 88. 89. Iul. 3. conſt. 47.

Et ſi ſperamus, &c.) Mandat Ducibus, & alijs Sanctæ Romanæ Eccleſ. mediare, vel immediate ſubiectis, ne abſque eius expreſſa licentia capiant arma ad inſtantiam Imperat. Regum, vel aliorum, aut deſuper auxilium præſtent.

Nec ſubditos ſuos militare, aut in eorum Civitatibus militum delectum fieri vllomodo permittant, Officialibus præcipit, vt contravenientes coerceant pœnis excommunic. rebellionis læſæ Maieſtat. priuationis benefic. & dignitatum, & reuelantes contravenientē, præmium conſequantur, non reuelantes puniantur. Dat. Rom. 11. Iun. anno 3. Vide Iul. 3. conſt. 45.

Miniſterio ſacri, &c.) Leo 10. conſtit. 36. Rexit Collegium S. Petri, cui conceſſit nonnulla privilegia, emolumenta que assignavit, Pont. iſte per alias ſuas litteras, quæ non habentur, hæc emolumenta auxit, Adrian. 6. cuius conſtitutio hic non eſt, reuocat indulgentiam obtinendi conceſſas, Pont. iſte confirmat privilegia à Leo. conceſſa, & indulgentias quoad penſiones innouat, non obſtante reuocatione Adria. ordinat de veſtibus rubeis deferendis, & menſarijs dandis. Et quod litteræ pro militibus gratis expediantur, extinguendo litterem, quæ ſuper tali expeditione inter milites, & ſecretarios verſabatur; Emolumenta collegio illo ſuper Dohana mercium Urbis assignata à Collegio ſeparat de eius conſenſu, & alia assignat, & obligat omnia bona Reuer. Camer. Apoſtol. pro aſſecuratione iſtorum assignamentorum, concedit exemptiones à ſolutione decimarum, & impoſitionum, pro exemptione teneantur ſingulis annis donare Summ. Pontif. vaſa argentea, valoris duc. 200. Confirmat facultatem deputandi collectores decimarum, cum decreto irrit. clauſ. &c. Dat. Rom. 17. Kal. Nouemb. ann. 3.

Confirmatur per Paul. 3. conſt. 3. Iul. 3. conſt. 15. Pii 4. conſtitut. 47. reuocat. & moderat. Vide Paul. 3. conſtit. 38. Paul. 4. conſt. 47. Pii 6. conſt. 124.

Illius qui, &c.) Pontif. pro neceſſitatibus quibuſdam per alias litteras, quæ hic non ſunt, erexit montem fideli, quam erectionem, quia deſiderabantur quædam cautela, innouat, cui monti assignat emolumenta Dohanæ Urbis, & quaſcunque etiam religioſas pecunias in illo deponere poſſe declarat, emolumenta que eius ad decem pro centenariis decernit, porciones illius conſicri non poſſe mandat, vt de illis diſponere poſſint abſq. Superioris li-

centia, etiam ad fauorem illegitimorum concedit, dat officialibus illius facultatē cognoscendi cauſas Dohanæ Urb. & ab eorum ſent. ad Pontif. ſolum detur appellatio, concedit exemptionem à decimis, pecunias in iſto monte ponentes declarat non obligari ad probandum verſas eſſe in vtilitatem Eccleſ. & quod mulieres impudicè viuentes habentes ſcilicet pecunias in illo non teneatur relinquere quintam partem Monasterio Conuerſitarum, vt fuerat decretum conſtitut. 13. & per Leo. conſtitut. Datum Romæ 14. Kalend. Nouembr. anno 3. Vide Sixti Quinti conſt. 16.

Si pro pauperum, &c.) Turcæ Rhodum, Belgradum, & Regnum Vngariæ occupabant, & Almam Urbem diripere cupiebant. Ideo Ludouico Regi pecunias dederat, vt illis reſiſteret, modo concedit facultatem quatuor Card. alienandi bona Eccleſ. & de euictione Cam. Apoſtol. teneri declarat, præcipitque ſingulis Eccleſ. Prælatiſ, vt ſtudeant executioni iſtius conſtitut. cum clauſul. &c. Dat. Rom. 10. Kal. Nouemb. ann. 3.

Similem habet Paul. 3. conſt. 30. & 31. Iul. 3. conſt. 50. Pii 5. conſt. 48. Vide Paul. 2. conſt. 8. cum ibi adnotatis.

Sanctiſſimus in Chriſto, &c.) Iul. 2. conſt. hic non eſt, mandauit Notariis Cam. Apoſt. vt reſignationes vſq. tunc factas annotarent in authenticis litteris ipſius Camer. infra octo dies, & reſignationes faciendas infra tres dies à die præſtiti conſenſus Leo. 10. conſt. quæ hic non eſt, eandem confirmauit, Iul. 2. addit, vt dies datæ ſupplicationis poneretur ab ipſis Notariis, declarans, quod tunc intelligeretur de omnibus, & ſingulis conſenſibus, quacunque conſeſſione, reſignatione, &c. Potiſſ. diſtas conſtitutiones innouat, & approbat, reſpuſq. conceſſit Notariis adnotandi conſenſus, &c. Dat. Rom. 30. Ian. anno 3. ampliatur conſt. 129. & 48.

Sanctiſſimus in Chriſto, &c.) Præcipit Notariis, ne dent inſtrumenta reſignationum, &c. præſidentibuſq. Cancell. & Camer. vt vigore iſtorum inſtrum. litteras Apoſtol. expediant, & iudicibus ne dent mandata capiendi poſſeſſionem.

Cum non ſine animi, &c.) Concedit indulgentiis annis pro deſenſione Papæ, & Urbis, contra Carolum de Borbonia, quæ conſueuerant dari illis, qui tranſeunt in ſubſidium Terræ ſanctæ, conceditque beneficia clericorum in illo bello decedentium, tranſeant in eorum proximiores idemque, & contra cum decreto, clauſ. &c. Dat. Rom. 15. 27. 4. Non. Maii, ann. 4.

Quoniam nonnulli, &c.) Concedit Benedicto de Valentibus, & Reuer. Camer. procuratori fiscali, vigesimam partem poenarum ex causis criminalibus ad ipsam Reu. Camer. pertinetium. Datum Romæ 10. Kal. Decemb. anno 4.

Illam in Romano, etc.) Reuocat concessiones, & gratias, & inualidas esse declarat, quas concesserat in Arce S. Angeli de Vibe, quo ad benef. Apost. Sedi referuata, vel affecta; cum claus. &c. Dat. Rom. 15. Kal. Iun. anno 5. vide const. 31.

Collocatis in tribunali, &c.) Excommunicat omnes illos, qui tam in direptione Urbis, quam postea furto abstulerunt quascunque res ad Sed. Apostolic. spectantes, nisi restituant, aut reuelent. Datum Viter. 10. Aug. 1518. ann. 5.

Li et Ecclesiarum, &c.) Deputat Vicariū Urbis, cum facultatibus visitandi, & reformandi, corrigendi quosunque Religiosos, Eccl. Monasteria; cognoscendi causas ciuiles, & criminales, reiciendi moratorias, & dilationes præterquam à Pontifice motu proprio concessas, causas Clericorum, Religiosorum, & Mendicantium, congregandi Synodum, conferendi ordines, cognoscendi causas contra usurarios, blasphematores, periuros, hæreticos, &c. procedendi contra inobedientes, cum claus. Dat. Rom. 10. Kal. Octob. ann. 5. vide Leo. 10. const. 9. Iul. 2. const. 62. Pii 4. const. 89. Pii 5. const. 21.

Accepimus nuper, &c.) Alexan. 6. cuius constituitur hic non est, statuit solos Cursos, & non alios, Nuncios, siue Mandatarios citationes, & intimationes facere posse, quod etiā in causis à principio compendariis seruari voluit, Iul. 3. const. 19. licet contrarium statuisset Pau. 3. const. 14. const. Alex. confirmauit, & Iul. 2. cuius constitutio similiter non est hic, quas constitutiones Pontifex iste confirmat cum clausula (quatenus sint in usu) quam postea tollit infra in constit. 31. & contrarietibus poenas excommun. lata sentent. & 500. duc. Fab. Sancti. Petr. de Vrbe applicand. imponit. Datum Rom. 15. Octob. ann. 5. Declaratur const. 39. const. Pau. 3. const. 12. ampliatur Iul. 3. const. 19.

Onus pastoralis, &c. Iul. 2. cuius constitutio non adest, decreuit, quod Officiales finito officio coram Pont. sindicatui se subdere, & pro eis, ac eorum auditoribus deputatis, & familia rationes redderent, Officialibusque in sindicatu condemnatis appellare prohibuit, illosque adrequam incipiant exercere officia iussu iurare, & cauere debere de iurando, promissa, salariorumque officialibus debito-

rum in fine officii mandauit retineri tertiam partem penes communitatem, & Thesaurarios usque ad finem sindicatus, præterea etiam tempore sindicatus fieri præcipit, vt grauati querelas proponere possent, Sindicatoribus facultatem summarie procedendi concessit: multi tamen cessabant querelas proponere vt euitarent expensas veniendi ad Urbem, ideo Pontif. confirmat const. Iulii, & modificat sic, quod officiales sindicentur in Ciuitatibus, quatum officium exercent coram Commissario per Pontif. ad id deputando Episcopo loci, vel eius Vicario procuratore fiscali, prioreque Magistratus, quod Sindicatores summarie procedere, & processus contra Gubernatores, Vicedelegatos, & presidentes factos, clausos ad Pont. transmittere, & illorum officiales condemnare, vel absolueret teneantur, quod officiales condemnati, in sindicatu ad Pontif. recurrant, & reuocationem sententiarum infra mensem obtinere possint, quod cautiones præstandæ per officiales scribantur in libro Reg. Cam. Apostol. &c. cum clausulis derogat. publicata 8. Decemb. 100. 6.

De sindicatu Gubernat. Leo. 10. const. 7. Greg. 13. const. 19. Iudic. Cur. Sabel. Greg. 13. const. 30. Magistrorum Viarum Pii 4. const. 160.

De materia officialium Paul. 2. constituit. 4. Sixti 4. constituit. 1. Innocen. 8. const. 9. Pii 4. const. 77.

Cum post huius, &c.) Ad lites post Urbis direptionem, de qua const. 24. ortas decedendas commisit iudicibus deputatis const. 24. ortas decedendas commisit iudicibus deputatis constituit. quæ non adest, vt summarie procederent, & ideo modo facit aliquas declaratorias, de locationibus factis ante Urbis direptionem, de melioramentis cedentium, locationibus, de animali, &c. quas seruari mandat in decisionibus causarum, nisi aliter Deputatis videatur, ex aliqua rationabili causa, & quod à sent. deputatorum appellari non possit, cum facultate circa alienationes, &c. Dat. Rom. 1. Ian. ann. 9. Vide Paul. 4. const. 49. Pau. 3. const. 77.

Licet potestatis, &c.) Pontif. decreuit conuenire in Ciuit. Bonon. cum Carolo Impetator. pro componenda pace Italiæ, bello contra Turcas inferendo, & pro Urbis regimine deputat usque ad eius reditum Cardis. de monte cum facultatibus cognoscendi causas, committendi easdem in Curia, & extra, providendi ad beneficia iurisdicendi, non officiales, Curiales, Barones, &c. dispensandi circa ætatem, & Natalium defectus: derogandi regulis; Cancell. absoluerendi à censuris, concedendi com-

compositiones in forma, ſi in euidentem, ſuper alienatione, &c. coercēdi rebelles, & cōtradictōres, cum clauſul. &c. Dat. Rom. Kal. Oſob. ann. 6.

Cum bodie, &c.) Eadem die eidem tradidit facultatem ſignandi cōmiſſiones ſignaturę iuſtitie derogandi conſtitutionibus deputandi referendarios vtriuſq; ſignaturę, de ſimilibus deputationibus, Paul. 3. conſt. 3. cum ibi adnotatis.

Cum de viribus, &c.) Innouat ſuam conſt. 26. quam fecerat contra Mandatarios in fauorem curſorum confirmando conſtitutiones Alexandri 6. & Iul. 2. quam ſine illa clauſula; (Quatenus ſint in vſu) robur obtinere, decernit, inualidaſq; declarat cōmiſſionum præſentationes, & citationes per alios factas, quam per curatores, contrauenientibus pœnas excommun. & interd. imponit, cum clauſul. &c. Datum Romę 4. Non. Oſobr. anno 6.

Cum cariffimus, &c.) Declarat, quod cum Bononiam proſecturus ſit, ſi cōtingeret cum mori, electio ſucceſſoris debeat fieri in Alma Vrbe, prid. Non. Oſobr. anno 6. innouator, conſt. 47.

Decet Romanum, &c.) Quia multas expectatiuas reuocauerat conſt. 23. Ideo declarat reuocationem ſuam ſe extendere etiam ad conſeſſiones, & gratias factas antè tempus ſuę detentionis in Arce S. Ang. Dat. Ro. Kal. Nouemb. ann. 6.

Cum ex multorum, &c.) Impetrantes beneficium ceſſionis, vel diſcuſſionis bonorum, aut dilationis quinquennalis infra tres mēſes cauſas expedire teneantur, alioquin priuati exiſtant; quod tamen iudices vſq; ad alium mēſem prorogare poſſint, dilationes, & beneficia debitoribus ex cauſa panis non ſuffragari iuſſit, neque obligatus in forma, Cam. Apoſt. atque in cauſis mercedum, alimētorum, Eccleſ. pupillorum, &c. Datum Rom.

Cum nuper, &c.) Extendit præcedentem conſt. ab impetrantes benef. cap. Odoardus, de ſolut. &c. peruenit.

Cum ſicut, &c.) Inquiſitoribus ex Ordin. Prædic. concedit facultatem procedendi cōtra quoscuque Relig. etiam exemptos de hæreſi Lutherana ſuſpectos, Camerlitæ, tamen eximit à iurisd. Inquiſit. infra conſt. 40. quam reuocat Pius 4. conſt. 70. Dat. facultatem deputandi Vicarios, ſiue cōmiſſarios, abſoluendi hæreticos, eorumq; fautores, ac eos, qui legerunt, ac tenuerunt libros Lutheri ſi pœnituerint, & hæreſes abiuraueſſint, diſpenſandi ſuper irregularit. communicatque

eis quaſcunque facultates, & indulta aliis Inquiſit. conceſſa. Mandat Episcopis, vt hanc conſt. faciant obſeruare, cum clauſul. &c. Dat. Rom. 15. Ian. ann. 7.

De priuilegiis Inquiſit. Innoc. 4. conſt. 4. Greg. 9. conſt. 4. Alex. 4. conſt. 8. & 9. 15. 17. 23. Vib. conſt. 1. Clem. 4. conſt. 3. Ioann. 22. conſt. 4. Innoc. 8. conſt. 6. Alex. 6. conſtit. 12. Leo. 10. conſt. 38. Adr. 6. conſt. 5. Pau. 3. conſt. 29. Iul. 3. conſt. 14. Pii 4. conſt. 48. Pii 5. conſt. 86.

Quoniam ex diuerſis, &c.) Reuocat facultatem quaſtuandi, erigendi cappellas, communicandi indulg. & ſub pœna excommunicata ſentent. Et mandat Episcopis, & alij ſub pœna ſuſpenſionis à diuinis, vt Queſtores in eorum Diœceſ. non permittant. Dat. Rom. 9. Kal. Iun. ann. 7.

Declaratur, & ampliatur Pii 4. conſt. 43. & 79. Pii 5. conſtit. 32. Vide Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 9. de reform.

Licet ea, quæ, &c.) Quoniam tempore interdicti Eccleſ. multa mala cauſantur, propterea Pontif. præcipit, confirmando conſtitut. Bonif. 8. Quod nullæ Prouinc. Ciuitates, Caſtra, &c. pro pecuniariis delictis interdicto ſupponantur, Dat. Ro. 9. Kal. Iun. ann. 7. Leo 10. conſt. 16.

Ad canonum candidorem, &c.) Decernit, quod filij præbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Eccleſiaſtica per eorum patres obſenta obſtinere non poſſint, iuxta conſtit. Alex. quæ hic non adest, quibus neque vult ſuffragari diſpenſationes conceſſas. Dat. Ro. Non Iun. ann. 7.

Ex Clementis ſede, &c.) Ioan. 22. & Alex. 5. quorum conſtitut. non adſunt, conceſſerunt Conſratribus Ord. Carm. pia opera expreſſa adimplētibus, remiſſionem tertie partis peccatorum, & alij Pontif. alias gratias illis communicarunt Pontif. iſte omnes alias gratias, & indulgentias non tamen plenarias, per prædeceſſores conceſſas confirmat, & de nouo concedit, priuilegia mendicantium illis communicat, eximit à iurisd. Inquiſitorum licet contrarium ſtatuiſſet conſtitut. 36. Concedit facultatem eligendi Confeſſorem, qui poſſit commutare eorum vota (præter viſit. limin. Apoſt. Peregr. Hier. caſtitatis,) Et iuramenta, quæ non ſunt in præiudicium tertii, & plen. indulg. ſemel in vita, & in mortis articulo concedere, & abſoluere.

Sanctiffimus in Chriſto, &c.) Declarat, quæ benef. Card. conferre poſſint, regulasque Cancellarię reſeruationem, aut affectionem benef. inducentes ad illas Cardm. collationes non ſe extendere, decernit, niſi beneficia in Curia vacent, & quod ordinationes, & ſtatuta

M qua-

quæcunque non comprehendant, neq; impediant istas collationes Cardin. reuocantque, quæcunque multa alia Cardin. concessa cõtra formam istius constitutionis, & quod prouisi à Cardin. nouas prouisiones à Sede Apostoli. desuper expedire, ac annatas soluere teneantur. Datum Romæ 3. Octobr. anno 8.

Cum sicut nobis, &c.) Declarat, quod annata ex pensionibus benef. annum valorem 24 ducat. de Camer. non excedentium non exigantur, imponiturque contraueniens pœnas excommunicationis latæ sententiæ, & suspens. à perceptione emolumentorum, iuxta beneplacitum Sed. Apostol. cum clausul. &c. Dat. 30. Ianuar. anno 9. De annatis, vide Paul. 2. const. 8.

Et si ad singula, &c.) Deputat Vic. Cancellarium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Hippolytum Card. de Medicis, & ei, ac eius successoribus in officio, confert administrationem, & titulum Ecclesiæ Sancti Laurentii in Damaso, cum palatio, illique concedit quæcunque privilegia aliis concessa, mandatque, ut eius officium, ac administratio Sancti Laurentii in Damaso, prudenter, ac fideliter exerceat, Capitulo Sancti Laurentii, ac officialibus Cancellariæ præcipit, ut illi obediant in omnibus, &c. Dat. Rom. 3. Nov. Jul. ann. 9. Vide similem Paul. 3. const. 6.

In suprema, &c.) Post Leonis 10. ordinationem factam constit. 20. qui dum Fratres Ord. Sancti Francisci magis stricte regulam profiteri voluerunt, iuxta declarationem Nico. 3. & Clement. 5. quorum constitutiones hic non habentur, mandat Pontif. prælati dicti Ord. ut assignent loca dictis Reformatis, & non impediant eos in obseruatione strictioris regulæ, quod acceptandi in illa examinentur per prouincialem, assignat modum remouendi Fratres de loco, & custodis officium, quod in præmissis habeant recursum ad protectorem, & non possint impediri sub pœna excommunicationis latæ sententiæ cum clausul. &c. Datum Romæ 16. Kal. Decembr. anno 9. Confirmatur, & ampliatur Greg. 13. const. 38.

Romanus Pontifex, &c.) Urbanus 6. cuius constitutio non adest, concessit quibusdam prælati, ut litteræ Apostolicæ sine illorum approbatione, exequi non possint, Bonif. 9. illas reuocauit, Martin. 5. idem fecit, Leo 10. constit. 26. Bonif. constitutio approbauit, & quæcunque Synodales constitutiones impediētes executionem litterarum Apostolicarum annullauit, & illas absque alicuius licentia exequi mandauit, & contrarias constitutio-

nes synodales cassari iussit. Horum omnium constitutiones Pontifex confirmat; & impediētes executionem litterarum excommunicat, & anathematizat, cum clausul. &c. Datum Rom. 4. Kal. Ian. ann. 11.

Sedis Apostolicæ, &c.) Nonnulli Fratres Minores de obseruantia sub variis prætextibus extra claustra debebant, ideo Pont. mandat prælati dictorum Fratrum, ut litteras eis presentandas à Fratribus super præmissis diligenter examinent, & illas annullent, si minus sufficientes inuenerint, Fratresque ipsos ad claustra redire compellant, præcipitque sub excommunicationis pœna, & aliis ad arbitrium imponendis, ne audeant ingredi Monasteria Monialium absque consensu Guardianorum, Ministrorum, & cetera, impediētes executionem istius constitutionis excommunicat priuationem offic. & benefic. incurrant, cum clausul. &c. Datum Romæ 26. Jul. anno 10. De apostasia, Jul. 3. const. 63. Paul. 4. const. 29. Pii 4. constit. 8. & 72. Greg. 13. const. 44. & 74.

Licet varia, &c.) Decreuit Pontifex causas, &c. conuenire cum Francisco Franc. Reg. ideo pro electione Pont. in euentu eius obitur ante redditum in nouat const. 32. Datum Rom. 3. Non. Sept. ann. 10.

Sanctissimus in Christo, &c.) Declarat à quo die incipiat currere terminus præfixus in const. 19. Notariis Cameræ Apostol. ad notandum consensus, &c. Et quod diem missionis per Datarium Papæ in fine supplicationis appositum adnotare teneantur. Dat. Rom. 14. Apr. ann. 11.

Admonet nos, &c.) Prælati, & Principes quidam usurpabant dispositiones benef. contra formam concordatarum Sed. Apostol. reseruatorum, & prouisiones Apostol. non admittēbant, ideo Pont. collationes benef. factas contra formam, &c. inualidas esse decernit, & sic prouisos malæ fidei possessores ad restitutionem fructuum teneti decernit, prouisum autem à Sede Apostol. iuxta tenorem, & iura quæcunque reseruat de agendo quodcumque contra intrusos, &c. Datum Romæ, Kalen. Jul. anno 1. Vide Gregor. 13. constit. 42.

Cum alias, &c.) Tradit reformationem Notariorum Urbis, ac taxas per eos seruandas de quibus Pii 4. const. 252. Obiit Rom. 6. Kal. Octobr. 1524.

PAVLVS III. Rationi congruit, &c.) Clement VII. cuius constit. hic non habes quæcunque indulg. & privilegia confraternitatis Rosarii confirmauit, & Sixt. 4. ordinationem circa Psalterii recitationem ignouit,

vt

vt hic Leo 10. concessit indulg. Stationum Urbis, confratribus visitantibus Altaria deputata, Clem. 7. hoc confirmavit Sixti 4. indulgent. psalterium recitantibus concessas à Clem. 7. auxit Pont. iste decreuit constitutionem Clem. 7. non expeditam propter eius obitum validam esse. Datum Romæ 3. Nou. 1534. anno 1. Vide Pii V. const. 94. Iul. 3. constitut. 20.

Novimus, &c.) Mancipia confugientia pro libertate ad Senatus Cameræ Urbis officium, & const. & veteri consuetudine libertatem consequiebantur, quod intelligitur de baptizatis. vt in Pii V. const. 19. Dignum, Pontif. iste confirmat hanc facultatem const. cum decreto irrit. &c. & claus. derog.

Privilegiolorum Officiorum, & Portionariorum Ripa, et Cubiculariorum Militum S. Petri.

Providentia, &c.) Iul. 2. cuius const. hic nō habes, erexit Collegium centum quadraginta vnus presidentium, Leo 10. addidit alias portiones, vt habes sup. in eius const. 4. Romanum, idem Leo erexit Collegia cubiculariorum, & scutiferorū, vt habes sup. in eius constitut. 14. Romanus, erexit etiam Collegium Militum S. Petri, vt habes constit. 36. sicut prudens Clem. 7. cuius constitut. hic non habes, suppressit dicta officia quæ per obitum, resignationem, aut promotionem vacarent Clem. 7. & Pont. iste ex causis expressis, quam plura officia, vt sup. suppressa, & eorum temporibus vacantia diuersis personis concesserunt, Pontif. ideò pro maiori illorum, & aliorum securitate officia portionarum, Cubiculariorum, scutiferorum, & militum S. Petri reintegrat. & de nouo erigit, & instituit, & illorum privilegia & indulta quæcunque confirmat, cum decreto irrit. claus. &c. Dat. Romæ Kal. Mart. 1534. anno 1. De president. & portion. Leo 10. c. 44. De Cubicul. & Scutif. Leo 10. const. 14. De Milit. S. Petri, Leo 10. constit. 36. cum ibi adnor.

De emolumentis portionariorum super Redditibus Thesaur. Aſcul.

Cupientes, &c.) Sinibaldus de Gaddis conductor Thesaurariæ Aſcul. promisit soluere R. Cam. Apostol. siue portionariis bis mille ducatos anno quolibet, Pontifex ideò committit Thesaurario, vt quolibet mense soluat ratam dictæ summæ ipsi portionariis, Thesaurario si contrauerit penas imponit, exequutores illius const. deputat, &c.

Benef. possessio non capiatur sine litterarum expeditione.

Cum nobis, &c.) Transumpta supplicationum super prouisionibus benef. & vigore illarum litteris Apostol. non expeditis mandata adiscendi possessionem concedebantur per Iudices Rom. Curie, ideo Pont. officialibus, & notariis mandat, vt de cetero ab illis se abſtineant, contrauenientibusque pœnam excommunicationis latæ sententiæ imponit à se abſoluen, & insuper addit pœnam pecuniariam, patresque talibus transumptionibus vtentes perpetuo inhabiles, & ad restitutionem fructuum percepturum in viroq; foro teneantur, cum decreto irrit. &c. claus. &c. publicata 13. Mar. 1534. ann. 1.

Deputat Vic. Cancellarium S. R. E.

Singularis, &c.) Pontifex iste Vicecancellarium deputat Alexandrum Fernelium Cardin. eius nepotem ætatis annorum 15, & illi confert administrationē, & tit. Eccles. Sancti Laurentii in Damaso, Vicecancellario mandat, vt officium suum, ac administrationem Eccles. Sancti Laurentii prouideret exerceat, Capitulo S. Laurentij, & officialibus Cancellario in omnibus obediant, cum clausul. &c. Dat. Ro. tertio Id. Aug. ann. 1. Vide similem Clem. 7. const. 43.

Quid de hæreticis Regni portugal. &c.

Illius vices, &c.) Clem. 7. cuius constitutio istam hic non habes, accepit hæreſes, nonnullas esse in partibus portugallicæ, & Algarbiorum, ideò Fratrem Didacum Commillarium, & Inquisitorem deputauit, vt contra eos procederet, sed eius facultates postea ad beneplacitum suspendit, postea per alias eius litteras (quas hic nō habes) conuertentes se ad fidem infra terminum expressum absoluit, & pœnas condonauit, & remisit, ab irregularitate eisdem absoluit, illosque & eorum successores ad honores, & dignitates habilitauit, indultis quibuscunque & priuilegijs quibus veri Christiani vtuntur iisdem gaudere posse decreuit, confiscationes bonorum filco non incorporatorum, & processus, & sententias contra eos latas deleuit, habentes fidem à confessoribus, vel in eorum libris annotatos securos esse declarauit, condemnatos de hæresi publica, illam abiurare debere decreuit, de his habes supra Innoc. 4. const. 4. & const. 8. Condemnatis sententibus se grauatos, ad Nuntium recursum concessit, relapsos debitis

M 2 tis

tis pœnis puniri iussit, diffamatos coram Nuncio abiurare, seu se purgare posse mandauit; Contra nouiter conuersos, & eorum filios, & descendentes, quorum excusationes ad ipsum Pontificem transmissæ, superfederi præcepit, inhibuitque omnibus prælatis, ne de cetero molestant eos, qui gratias super delictis eorum obtinuerant, & contrauentibus pœnas expressas imposuit, decretumque irritans adiecit, exequutorem eius constituit. Nuncium deputauit, Ioannemque Portugallie, & Algarthorum Regem rogauit, ut eidem Nuntio assisteret, ac faueret, postea per alias litteras, quas hic non habes, constitutionem suam publicate prohibuit, & deinde illam publicari, & exequi mandauit. Paulus autem Pontifex, iste ex causis expressis superfederi mandauit in executione dictæ constitutionis Clem. 7. sed tandem per eius litteras, quas hic non habes, superfessionem reuocauit, & ad illius constit. executionem procedi mandauit, modo autem eadem constit. confirmat, & innuat, ampliarique ut quo ad forum fori non teneantur ad aliquam confessionem, aut pœnit. publicam, tam quo ad hæreses, &c. quam in foro conscientie modo eorum excessus confessori per eos electos sacramentaliter corde contriti, & ore confessi fuerint absque alia pœnitentia publica eius iniungenda, condemnatosque liberat à careeribus, &c. Indulget Christianorum eos uti vulg. processus, & sententias contra eos latas annullat, & in pristinum statum reponit; Contradicentes verò quoscunque quacunque dignitate fulgentes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiæ supponit, benefic. ac dignitatum priuatione ferit, exequutores deputat cum facultatibus claus. &c. decreto, &c. Dat. Rom. 1535. 12. Octob. ann. 1. Vide Jul. 3. const. 6.

Cum nobis, &c.) Confirmat Clem. 7. motum proprium, quod hic non adest; Causas criminales in Ripa, & ex causis Ripalibus prouenientes camerarius cognoscat, de quo vide ampliationes Pii 4. infra constit. 76. cupientes: Visitatores carcerum non possint relaxari facere carceratos pro debito Ripali, nisi cum consensu Camerarii, & interuentu Notarii Ripæ, Datum die . . . anno primo, Vide Pii 3. const. 63. Leo. 10. const. 45. Clem. 7. cap. 30.

Promissionis nostræ, &c.) Confirmat const. Clem. 7. de erectione, inductis, & priuilegiis Nonasterii Monialium Conueritarum de Vrbe, officialiumque & deputatorum facultatibus, & iurisdictione. Datum Romæ millesimo quingentesimo septimo octauo Kal. Maii

anno. Vide Leo. 10. const. 34.

Cupientes, &c.) Mandat Cardinali de Carpo protectori, ut præcipiat Ministris, & Superioribus, ut degentes extra claustra coerceant, præcipit Episcopis, & aliis, ut isti Ministris contra apostatas faueant, &c. cum claus. derogat. Datum Rom. die vigesima nona Aprilis, millesimo quingentesimo quadragésimo septimo, ann. 2. Vide Clem. 7. const. 43. cum ibi norat.

Eximia fides, &c.) Ioannem Guidiccionem Nuntium cum potestate legati de latere destinat ad Carolum Imperatorem facultatibus expressis, videlicet, cognoscendi causas, &c. Comites Palatinos, Tabelliones, &c. creandi, quod limitatur infra in Pii 4. constit. 22. In sacrosancta &c. Bastardos legitimandi, doctorumque in utroque iure, &c. illegitimos & factos ordines, & dignitates habitandi, & circa pluralitatem beneficiorum dispensandi ætatis, & membrorum defectus patientes ad sacros ordines etiam extra tempora promoueri posse, indulgendi, & cum studentibus quoad personalem residentiam, & fructuum receptionem, occasione studii dispensandi, dispensandique in 3. & 4. consanguinitatis, & affinitatis gradibus, &c. & horas canonicas per se ipsos, vel cum aliis recitandi facultatem concedendi. Beneficiorum designationes, & concessiones admittendi, & illa conferendi, etiam celebrandi in locis interdicto suppositis, confessorum eligendi facultatem, quibuscunque concedendi, ab homicidiorum reatibus facultatem absoluendi, reuocauit. Pius 4. infra in constit. 30. In eminentia, &c. dat facultatem concedendi licentiam disponendi de bonis Ecclesiasticis, & illa alienandi, & alienationes factas dum modo cognouerint cedere in utilitatem Ecclesiæ confirmandi, & defectus supplendi cum claus. derog. &c. Datum Romæ millesimo quingentesimo trigésimo sexto quinto nonas Maii, anno 2.

Alia fgl. &c.) Confirmat constitutiones Alex. 6. Jul. 2. & Clem. 7. ad fauorem cursorum Papæ, circa executiones citationum, &c. in causis Commissariis. Datum Romæ die 15. Iulii millesimo quingentesimo trigésimo sexto, anno secundo, Declarat in constit. 14. Jul. 3. const. 19.

Romani, &c.) Indulta exemptiones, & priuilegia quæcunque Auditorum Rotæ confirmat, priuilegia Referendariis Apostolicis concessa, & concedenda, eisdem Aud. communicat, quæ priuilegia Referend. habes infra in constit. 22. debita confid. Decretum irritans, exequutores istius constit. claus. derogat. Datum Romæ.

Romæ die decimaseptima Augusti, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, ann. 3. Vide Clem. 7. const. 12. & Pii 4. const. 87.

Officij pastoralis, &c.) Privilegia, & statuta, ac nouas reformationes Urbis confirmat populum Rom. ad iurisdictionem Curie capitoli reintegrat Mandatarios in causis capit. etiam si superueniant commissiones citare posse decernit, Proconsulibus, & Correctoribus Collegii Advocatorum, &c. facultates expressas concedit, decretum irritans apponit executores istius constituit, claus. derogat. &c. Vide Gregor. 13. const. 63. de iurisd. Cur. Capit. Pii 4. const. 77.

Si diffusi, &c.) Decernit, ut tenentur casalia, & alia prædia rusticana spectantia ad beneficia Ecclesiastica Monaster. & alia pia loca, de Vrbe possit de nouo fieri conducentibus, & non requisitis antiquis colonis. Dat. Romæ 20. Sep. 1536. ann. 2.

Grata deuotionis, &c.) Petrum Paulum Parisium Cusentinum (per alias eius litteras, quas hic non habes) A. C. creauit, cum facultatibus consuetis, & signanter cognoscendi summarie causas summam, vel valorem 50. florenorum non exceden. & modo ampliat, & extendit dictam eius facultatem ad quasunque causas summam, vel valoris floren. 100. claus. derog. Dat. Rom. 31. Octob. 1537. ann. 3. Vide Greg. 13. const. 57.

Licet potestatis, &c.) Pontifex decreuit ex causis Ciuitatem Placentie se conferre, ideo pro Urbis, & Curie Rom. regimine, Legatum de latere deputat, cum facultatibus expressis cognoscendi causas, facultates committendi causas in curia, & extra, facultates circa sententiarum nullitates, & exequutiones, ac restitut. in integrum, derogandi omnibus privilegiis, & constituit, per signaturam iustitie derogari solitis, Referendariosque signaturæ iustitie duos, vel vnum deputandi, conferendi beneficia quæcunque etiam reseruata suis familiaribus, & commensalibus, ius dicendi contra officiales Rom. Cur. ac curiales barones, communitates, dispensandique ad plura beneficia, & circa ætatis, & natalium defectus, derogandi regulis cancellariæ, & iurispatronatus: absolvendique à censuris, commissiones in forma, si in euidẽtem super alien. bon. Eccles. concedendi, contradictores etiam coercendi, omniaque faciendi, quæ Pont. mer. facere posset, concessio quarumcunque aliarum facultatum aliis legatis concessarum ei datur, decretum irritans apponit, claus. derog. Legatus in suis concessionibus non teneatur inferere hanc constituit. Hortatur Legatum, ut eius manus diligenter exequantur. Datum

Rom. 1. Kal. April. anno 4. Vide constit. 24. De signat. iustit. Pii 4. const. 84. Moderatur. Pii 5. const. 69. Pii 4. vbi sup. Vide Iul. 8. const. 2. Legati prou. Marchiæ constituit. 29. & Iul. 3. const. 8. prou. Vmbriæ c. 47. Ad principes I. d. Paul. 4. c. 26.

Moderationes, & reuocationes Nuntiorum &c. Vide Pii 4. const. 69. & 90. Pii 5. const. 59. & 124.

Officij nostri, &c.) Egid. Card. Sedis Apostol. Legatus, quasdam prouinciales constituit, edidit Sixtus 4. cuius constituit. habes num. 8. Constitutiones Egid. etiam aliorum per eundem collectas, obseruari mandauit, et illas etiam ad Urbem, & alias Ciuitates extendit, ut ibidem. Dubitabatur tamẽ de viribus dictæ constituit. Sixt. 4. quia non apparebat illas constituit. vlu receptas fuisse Pontif. ideo const. Sixt. 4. confirmat cum decreto irrit. clausul. derog. Datum Rom. 1538. 3. Kal. Aug. ann. 4.

Cum sicut, &c.) Declarat confirmationem quam ediderat de Aegi. constituit. dicens se per illam præiudicasse facultatibus Add. Cameræ, quæ appellat, recipit omisso medio circa formam, &c. cum decreto, etc. et exequutores deputat. Dat. etc. Vide const. 42.

Romani, &c.) Iul. 2. erexit Collegium Archiuii Romanæ Curie, & eius officialibus concessit facultatem legitimandi Bastardos sine præiudicio venientium ab intestato, ut habes sup. & illi vigore istius facultatis multos legitimarunt, dubitari tamen ceptum est talem illegitimorum filiorum legitimationem non valere stantibus aliis filiis legitimis, ideo Pont. tales legitimationes valere declarat, cum decreto irrit. claus. derog. Dat. Rom. prid. Kal. Nou. ann. 4.

Cum nobis, &c.) Rodolphum Cardinalem de Carpo Legatum in prouincia Marchiæ creat cum facultatibus hic expressis, videlicet, Comes palatinos, Tabelliones, &c. creandi Beneficiorum Resignationes recipiendi, & de vacantibus prouidendi, ac pensiones referendi, et constituendi, et ad plura beneficia dispensandis, dispensandique tertio, & in quarto gradu, etc. Horasque Canonicas per se, vel cum aliis dicendi, et absoluiendi à iuramento ad effectum agendi, et excipiendi et periurii, ac infamiæ maculam tollendi, absoluiendi etiam eos, qui in Clericos manus violentas iniecerunt, aut ad infideles prohibita detulerunt, absoluiendi quoque à reatu Apostasiæ, etc. Falsificatores litterarum Apostol. et hæreticos puniendi, et absoluiendi, alienationes rerum Eccles. concedendi, et confirmandi in euidentem vtilitatem Eccles. cum

eum studentibus circa residentiam, et fructuum benef. perceptiones dispensanda, indulgentiasque interessentibus solemniter Missæ ipsius legari concedendi, vota commutandi clausul. derogat. Datum Romæ 1539. 11 Kal. Maii. anno 5.

Licet nos, &c.) Auger pretium libræ salis ad tres quattrenos in terris S.R.E. tam citrà, quam vltra montes vsque, etc. præcipiens omnibus Dohaneriis, etc. sub excommunicationis, & decem millium ducatorum auri Cam: Apostol. applicand. pœnis, ita extendi, et solui debere pretium ex augmento proueniens etc., et omnes accipien. clausul. etc. ita soluere debere, etc. cum executorum deput. Datum Romæ, 11 Kal. Maii, ann. 5.

Cum Redemptor, &c.) Henricus Rex Angliæ tempore Leonis X. scripsit contra Lutherum, et alios hæreticos, vt habes in eius constitut. 45. ex superne, et Leo eius scripta, confirmauit, et titulum defensionis fidei donauit, vt in dicta constitut. 45. Rex postea deuiauit à fide, et demisit Catherinam eius coniugem, et de facto cum Anna matrimonium contraxit, et quasdam leges hæreticas edidit, et subditos suos illas seruare nolentes carcerari, et Car. Rossen. decollari fecit, Clemens 7. cuius constitut. hic non habes, multis medijs d. qum Regem inducere tentauit ad dimittendum Annam, et reducendum ad consortiũ Catherinam, et tandem censuris Ecclesiasticis eum innodauit, et ille infor. descendendo deterior euasit, idè. Pontif. iste contra Regem, complices, et fautores decreuit procedere: Regem itaque hortatur, vt hæreticas illas constitutiones reuocet, et ab huius erroribus desistat. Complices verò et fautores monet, vt abstineant Regi desuper fauere, vel adhzrere, inobedientesque maioris excommunicationis sententia innodat. Rebellionis quoque, et amissionis Regni pœnam imponit. Regemque, et complices monet, vt infra certum terminum compareant, alioquin in pœnas expressas incidisse declarat, et quasunque Ciuitates: Ecclesias, et alia loca, ad quæ ipsi declinauerint, interdicto Ecclesiastico supponit, filiosque eorundem digressibus, gratis, et priuilegiis, ac dominiis, et bonis omnibus priuatos: et ad alia de cætero obtinendi inhabiles esse declarat, subditosque à iuramento fidelitatis, et subiectione liberat, immò eisdem subiectis mandat, vt ab obedientia omninò recedant. Henrico, et complicitibus alias pœnas expressas imponit. Christi fidelibus sub pœnis hic expressis præcipit, vt eorum commercium euitent, prælatis quoque, et cæteris personis Ecclesiasticis mandat sub

pen. excommun. suspens. et interd. vt à Regno discedant dimissis tamen aliquibus presbyteris in Ecclesiis pro Sacramentis Baptismi, et pœnit. Duceſque, et alios monet sub pœnis supradictis, vt Henricum, et eius complices de Regno expellere procurent, ne eis auxilium aliquod præstent, Principum Christianorum consideraciones, et obligationes contractas cum Henrico nullas, et inualidas declarat Principibus, et aliis mandat, vt contra Henric. et complices arma capiant, infidelesque, et inobedientes capientium seruos, et eorundem bona occupantium fieri decernit, Prælatis, et aliis quibuscunque personis Ecclesiam secularibus, quam regularibus exemptis, et non exemptis vbilibet constitutis sub excommun. et priuat. offi. et benef. priuileg. graduum, et pœnis ipso facto incurrendis Prælatis, et aliis mandat sub pœnis, de quibus, &c. vt in eorum Eccles. Henricum, & complices, qui sup. dictas pœnas, et censuras incurrerint, excommunicatos publice enuncient, et quitari faciant, publicationem istius constitut. impediens eisdem pœnis imponit, publicari mandat hanc constitutionem. Sed tamen executionem istius constitut. per triennium suspendere voluit cum spe futuræ resipiscentiæ, Rex verò peiora commisit, idè. Pontif. ad executionem præsertæ constitut. deuenit, quam publicari mandat, etc. Vide Ioan. 22. const. 5. Leo X. const. 45. Pii 5. const. 195. Datum Romæ 16. Kal. Ian. anno 5. Vide Innoc. 4. constit. 8. Alex. 4. c. 16. Honor. 4. c. 2. Nicol. 5. c. 2.

Presbyteri quidam nominati in vnum conuenerunt, et Dei, ac Rom. Pont. seruitio se dedicarunt, pia opera quædam expressa faciendo, et cum Romam venissent, et certam viuendi regulam instituisſent, multi eorum vitæ institutum laudarunt, et sequuti sunt, quam Pontif. hanc constitutionem confirmat. Datum Romæ 5. Kalend. Octob. ann. 6. Vide Gregor. 13. constit. 107. qui confirmat eandem.

Cum scut, &c.) Confirmat Pont. constitut. aliorum Pont. decernitque, quod appellationes, et causarum commissiones, non facto deposito nullæ sint. Commissiones fiscum, et Cam. concernentes signari non debere declarat, nisi ipsis citatis, cum decreto, etc. clausul. etc. Datum in Ciuitat. Urbisuet. 13. Septemb. 1540. ann. 6.

Romanus in pont. &c.) Erigit Collegium militum S. Petri, et Collegio assignat Cameram in Palatio Apostol. Milites duos in tinello comedere posse mandat, familiaresque suos esse declarat Vestes rubeas in coronatione

tionem Pont. & lugubres in obitu illis assignat. Nobilibusq; eos esse declarat. Vide Clemen. 7. const. 14. Iul. 3. const. 5.

Doctrinandi etiam in utroque iure, &c facultatem concedit. Notariosque, & Tabelliones creandi, legitimandi quoque Bastardos; Milites clericos declarat esse Notarios Apostol. & laicos esse milites auratæ militiæ, pensionesque super beneficijs retinendi, transferendi, &c facultatem concedit, testandi quoque potestatem tribuit de bonis acquisitis ex beneficijs, etiam ad fauorem illegitimorum; Milites eximit à solutione Gabellarum, & impositionum, &c. Et ab obseruatione Statutorum circa dotes, & ab impositionibus profectiuitatibus Pont. Ferant insigne scilicet brachium nudum, quod enses distinctum, gerat velli consutum, quod gestari non possit ab alio sub pœna excommunicationis mille dies ipso facto. Armaque ipsi, & eorum familiares liberè per Urbem deferre possint. Litterarum Apostol. expeditiones gratis habeant, descripti intelligantur in litteris, in quibus veri familiares describuntur. Expectatiuas ad plura beneficia obtinere possint. Milites non ligantur constitutionibus de publ. Resignant. priuilegia familiarium, & scriptorum, ac cubiculariorum eiusdem communicat. Milites plura officia obtinere, & illa resignare possint; Collegium habeat ius condendi Statuta, & alia iura collegialia. Litteras Apostol. præcipit non expediti, nisi satisfacto Collegio Militum de eius prouentibus, & mandat non cassari obligationes per Notarios Cam. Apostol. nisi vt supra, contraueniens pœnas infligit præter excommunicationem teneantur ad restituendum, soluendumque Collegio duplum eius, ad quod annata ascenderint, Militibus assignat locum in Cancellaria, & Camera Apostol. & in Cappellis, consistorijs, cauallarijs, & processionibus. Insignia ipsiusmet Pont. confert, præcedentium autè quosunque, alios milites etiam S. Petri non participantes, ac S. Ioannis Hierosolymitani concedit, Baldachinumque deferre posse declarat, dat facultatem colligendi decimas, exemptionem à iocalibus, summam pecuniarum quas milites soluerunt Pont. pro subleuandis Ecclesiæ necessitatibus, explicat emolumenta, & prouentus militibus Pont. assignat. Fraudantes eos de eorum emolumentis, ac prouentibus ad interesse in utroq; foro teneantur, & actione furti possint conueniri, & infamiæ, ac peculatus pœnis subiaceant, emolumenta militum exempta remaneant in concessionibus rerum cameralium, Camerarij teneantur in contractibus reservare prouentus Militum,

defalcatio facienda pro conductoribus non tangat prouentus Militum; conductores soluant emolumenta militibus quolibet mense, & dent cautionem idoneam; Milites non teneantur probare summam pecuniarum expositarum Pont. fuisse versam in utilitatem. Sed. Apostol. obligat omnia bona Cam. Apostol. pro assecuratione Militum; si collegium aliquo casu dissoluatur, vniqueque pecuniæ integræ absque aliqua excomputatione fructuum restituantur, cum decreto irrit. Summam pecuniarum solutarum à collegio militum, mandat poni ad introitum Cam. Apostol. & per camerarios fieri instrumenta obligatoria super promissis ad fauorem collegij, constituit defensores collegij cum claus. derogat. &c. Datum Rom. 1540. anno 6. confirmatur per Iul. 3. const. 4. Moderationem, & reuocationem, vide in Pij 5. const. 74. & 124. Abrogat Pij 5. const. 62. Vide Pij 4. const. 116. & const. 96. & Pij 5. const. 124. Reuocauit Pius 5. const. 74. Vide const. 41. Reuocauit Pius 5. const. 73. Vide Gregor. 13. const. 92. de famil. Clem. 7. c. 14. De script. Pij 5. const. 90. Vide Greg. const. 75.

Debita consideratione. &c. Leo. 10. Clem. 7. const. quorum hic non habes; Referendarios absoluit ad effectum præsen. Referendarios creat Sed. Apostol. Notarios, & comites Parlatinos, ac veræ Nobilitatis titulo decorat, &c. insignia, & arma ipsiusmet Pont. eiusdem concedit Notarios, & Tabelliones, creandi tribuit facultatem, legitimandiq; Bastardos, doctrandieriam in utroque iure, &c. Mitra, anulo & Baculo pastoralis vtendi, & solemnem benedictionem dandi facultatem eisdem Referendarijs concedit; Referendarij, & eorum duo familiares, litteras Apostol. & alias expeditiones gratis obtinent; Vini Gabellam Riparum Urbis non soluant, quoad sex Vegetes, & pro eorum vsu; Exemptique sint ipsi, & eorum familiares, ac beneficia à iurisd. ordinariorum, & à Gabellarum, Decimarum, & Impositionum solutione; Gratias expectatiuas, & plura beneficia consequi possunt, constitutione de publicandis prouisionibus non ligentur; In quibuscunque prouincijs beneficia retinere possint, ac si in illis nati essent; Referendarij absentes iussione pontificia, aut studij occasione fructus beneficiorum percipere possunt; confessorum sibi eligant Referendarij, qui in casibus præter quosdam absoluerè, & vota præter quosdam commutare possunt: cum facultate habendi Altare portatile, & celebrandi in locis interdicto suppositis; In indulgentias stationum Urbis Referendarij consequuntur, visitando alta-

altaria per eos eligenda; Horasque canonicas postpositis horis recitare possunt; testarique etiam de bonis acquisitis ex beneficijs, prout Auditores Rotæ; cum facultate testandi, ac disponendi de bonis acquisitis etiam ex beneficijs. Referendarij officium durat vita durante, & primo admissi cæteris præferuntur cum decreto, &c. claus. derog. &c. Pij 4. const. 116. Pij 4. const. 90. Pij 5. const. 124. 62. Vide const. 41. Reuoc. Pij 5. const. 74. Greg. 13. const. 2. Pij 4. const. 117. Pij 4. const. 123. Pij 5. const. 75. infra c. 77. & Pij 5. const. 74

Moderatur electionem confess. quoad absol. in casibus, &c. ita ut nulla sit, si desecerint à fide vel ab obedientia Rom. Pont. vel si huius concessionis confidentia aliquid enorme commiserint; Quod indulto celebrandi ante diem parce vtantur; In dicendo horas Canonicas obseruent morem Eccles. loci ubi se inuenerint in disponendo de bonis suis libera'es se demonstrent ergà Eccl. ex quibus talia bona perceperunt. Datum Rom. 30. Iul. 1540. ann. 6.

Renocatio, & moderatio horu priuileg. Pij 4. const. 90. Pij 5. const. 62. & 74. & 124.

De officio eorum Pij 4. const. 88. Quod sint familiares Pont. hic Pont. const. 81. De eorum loco in processione SS. Sacram. Greg. 13. const. 95.

Romani Pontificis, &c.) Capuccinis prohibuerat Pont. iste ne fratres obseruantes reciperent absque licentia eorum Superiorum; Hæc iterum prohibet ea causa expressa cum executoris deputatione, & claus. derog. Dat. Rom. 5. Aug. 1541. ann. 7.

Confirmatur Iul. 3. constitut. 10. Vide Paul. 4. const. 8. & 29. Pius 5. const. 94. Greg. 13. const. 76.

In Apostolici, &c.) Multi, qui prætendebant vigore priuilegiorum, exemptos se esse à iurisdictione Inquisitorum proponebant quasdam scandalosas propositiones: Ideo Pont. declarat Inquisitores contra eos posse procedere non obstantibus eorum priuilegijs, cum claus. derogat. Datum Rom. 14. Ian. 1541. ann. 7. Vide Clem. 7. const. 33. Greg. 13. const. 75.

Periculis, &c.) Continet deputationem Cardinalis de Monte, cui concedit facultatē affrancandi, & alienandi census, &c. Ecclesiarum cum recompensa procedendi absque causæ cognitione, & non seruatis sollempnitatibus, locationes prorogandi, seudaque extendendi, & perpetuandi, cum decreto irrit. præcipit omnibus prælatis, ut studeant executioni istius const. cum clausul. derogat. si recompensa tempore affrancationis non reperiatur,

pecuniarum conferuentur: patentes super affrancationibus gratis expediantur Datum Rom. 5. Februar. anno 8. vide constitutionem sequentem.

In sacra, &c.) Turcarum Tyrannus Regnum Neapolitanum inuasit, & Carolus V. Imperat. illi obstitit. & idem tyrannus parabat se ad inuadendum Pannoniam, Fines Germaniæ ac Italiam, Pontifex ideo ad hoc bellum sustinen. Card. Sfortiam in Thesaurarium deputat ad liberan. census, &c. Eccles. Facultatesque procedendi concedit absque causæ cognitione, & sollempnitatum obseruatione, & bona Eccl. de nouo locan. & infeudan. Ista declaratur infra per Pium 4. constit. 130. Apostolicæ, cum decreto irritan. præcipit prælatis, ut studeant executioni istius constitut. cum clausulis derogat. Vide Clem. 7. constitut. 18. De Materia Alienat. Paul. 2. const. 3. & 7.

Cupientes Iudaos, &c.) Decernit quod infideles ad fidem conuerter. eorum bona non amittant; Bona male acquisita restituere tenentur si personæ notæ sint, sin autem licet retinent; conuersi pauperes, piorum elemosynis adiuuantur, & ciues efficiuntur locorum, in quibus baptizantur. In articulis etiam fidei instruantur. Abstineant se à commercio fidelium; cum originarijs Christianis matrimonia contrahant; Ritus antiquæ sectæ non obseruent, contraueniens coarceantur; Neophiti redeuntes ad vomitum, sicut heretici puniantur, & eorum fautores pœnas fautoribus hæreticorum impositas incurrant, cum clausulis derogatorijs, hæc const. publicetur in Ecclesijs, &c. Vide Nic. 3. const. 1. infra const. 37.

Altitudo diuine providentiæ, &c.) Nonnulli deuoti curiales, & ciues Roma, quādam confraternitatem in Vrbe instituerunt, & orphanos in loco deputato recollegerunt, & eis de victu, & vestitu, ac litterarum magistris, & alijs necessarijs prouiderunt. Confraternitatis istius institutionem statuta, & ordinationes confirmat, erigitque in Archiconfraternitatem sub inuocatione Sanctæ Mariæ Visitationis Orphanorum: Ecclesiam Sanctæ Mariæ in Aquiro (aliàs per Iul. 2. concessam Confraternitati pauperum Sacerdotum) non obstante dicta concessione incorporat, & concedit Archiconfraternitati Orphanorum cum omnibus eius iuribus, &c. parochianus dictæ Ecclesiæ per officiales Archiconfraternitatis deputetur, indulgentiæ expressæ concedantur Confratribus Orphanis Ministris, &c. præbiteris celebrantibus in Ecclesia istius Archiconfraternitatis, & illis, pro quibus celebratur

beatur indulgentias concedit, Protectorem, & Iudicem eligant Confratres, coram quo causæ Confraternitatis, & Ministrorum, &c. cognoscantur; Protectoris, & Indicis iurisdic-tio procedendi iuxta facultates; Aud. G. de-claratur, quas vide Leo 10. const. 33. Cum exemptione à iurisd. Ordinariorum, cum clausulis præseruatiuis, cum decreto irritante Indulgentiæ pro porrigen. manus adiutric-es, & visitantibus Ecclesiam in festo Visita-tionis Beatæ Mariæ Virginis; Executores istius const. cum clausul. derogat. cadit sub anno 7. Dat. Romæ 7. Id. Febr. 1547. ann. 7. Reuoc. Pij 5. const. 38. vide Pij 4. const. 38. Re-uoc. const. 34.

Romani Pontificis, &c.) Declarat Pont. quod spolia prælatorum, & aliarum Ecclesiasticarum personarum secularium, & regula-rum in quibus suis Regnis, & dominijs existi-tum, & sine testamento, vel facultate testan-di decedentium ad Reuer. Camer. Apostol. spectare intelligantur cum deputatione exe-cutoris, clausul. &c. Dat. Rom. 1549. 4. Non. Ian. ann. 8. vide Gregor. 13. const. 44. & 72. & Pij 5. const. 46.

Licet Ecclesiarum, &c.) Decernit iurisdic-tionem, & facultates Almæ Urbis Vicarij in subiectas sibi personas, & loca cognoscendi causas civiles, & criminales. Dilationes, & moratorias reiicien. in causis expressis carce-resque visitandi; Iudiciorumque, & Clerico-rum, ac aliorum Religiosorum, & matrimo-niales causas cognoscendi ordines sacros conferendi, festiuis diebus vetita exercitia, facientes puniendi, & procedendi in omni-bus alijs, in quibus cæteri Vicarij, processerāt de stylo, iure, vel priuilegio coercendi contra-dictores.

Et quod causæ alienationum, permutatio-num, & venditionum bonorum Ecclesiasti-carum spectent ad Vicarium, & ille sine eius cognitione, & approbatione nullæ sint eum clausul. præseruatiuis, cum decreto irritante, cum clausul. derog. &c. Datum Romæ 3. No-nem br. ann. 3. Vide Clem. 7. const. 25. cum adnotat.

Decens esse censemus, &c.) Clem. 7. Mon-tem fidei erexit, quem Pont. iste per alias lit-teras, quas hic non habes, auxit, & assignauit emolumenta Montis ad rationem septem, cum dimidio pro centenariis, soluenda quo-libet bimestri, & iterum auget dictum Mon-tem, & pariter emolumenta ad septem cum dimidio pro centenariis, Montis assignat soluend. quolibet bimestri, sed Clem. 7. assi-gnauerat decem pro centenariis, & priuile-gia, exemptiones Clem. 7. confirmat ad fauo-

rem nouorum Montis, & pro Montis affec-uatione quæcunque bona Reu. Cam. Apostol. obligat, ponentes pecunias in hoc Monte, declarari non teneri ad probandum, veritas fuisse in utilitatem Eccles. cum decreto irri-tante, cum clausul. derog. &c. vide Leo. 10. const. 36 de Montib. Sixt. 4. const. 18.

Illius, &c.) Iudæi quamplurimi ad fidem veniebant ob diuersas gratias, quas à Pont. consequebantur. Ideo Pont. pro Iudæis con-uerſis, Monasterium, & Hospitale erigit, & in-stituit ad supplicationem Ioannis Rectoris Ecclesiæ S. Ioannis de Mercato. Confraterni-tatem istam erigit in Archiconfraternitatem, Præpositum deputat ipsum Ioannem, cum facultate eligendi duodecim clericos, præpositum per confratres ad triennium eligi mandat: Iudæis se conuertentibus victum, & vestitum assignari, & ante conuersionem in Monasterio, pro tempore proposito bene-viso instrui præcipit, si confratres opem cha-ritatis deserint exercere fructus Archicon-fraternitatis, &c. applicat Archihospitali S. Ia-cobi Incurabili de Vrbe. Indulgentiæ cõ-fratribus, & alijs concessit Clericis istius At-confraternitatis celebrari, & eis, pro quibus celebratur Indulgen. conceduntur, & facul-tates quæstuandi, & colligendi eleemosynas, proponendo Indulgentias, mittendo per Vr-bem deputatos, &c. protectorem, & Iudicem sibi eligunt confratres, coram quo causæ Archiconfraternitatis per Ministrum cognoscân-tur, Protectoris, & Indicis iurisdictiones pro-cedendi iuxta facultates A. C. assignat, cum clausul. præseruat. &c. cum decreto irritante, &c. Confratribus visitantibus, &c. & pœnigē-tibus manus adiutrices concedit Indulgentiam. Dat. Rom. 11. Kal. Mart. ann. 9. vide const. 33. Monast. pro puell. Pij 5. const. 38. Re-uoc. Pij 4. const. 34. Leo 10. const. 33. reuoca-uit Pius 5. const. 34.

Solent Romanus Pontifex dubio, &c.) Pont. iste per alias eius litteras, quas hic non ha-bes, imposuit subsidium Feudatarijs, & nonnulli recusabant soluere momentes dubium. Pont. ideò declarat Feudatarios omnes etiam nihil annuatim soluentes, teneri ad solutio-nem subsidij, nisi probauerint directum do-minium in eos translatum fuisse. Cardinali-bus de Sancta Flora, & de Crescentijs, con-cedit facultatem declarandi alia dubia cum decreto irritante, &c. cum clausul. derogat. &c. Datum Bonon. 9. Maij 1543. ann. 9. vide Pij 5. const. 10. Nota, quod non loquitur const. de subsidio triennali, quia illud fuit postea im-positum vt patet const. 40. & 59.

Sanctissimus in Christo, &c.) Discessurus
N Pon-

Pontifex, ut cum Carolo Imperatore, & Francisco Francorum Rege se conferret pro pace tractanda, per quamdam eius const. quam hic non habes, declaravit, Officiales, & Curiales tam enim sequentes: quam in Vrbe remanentes, Curialium privilegijs gaudere. Declarationem affert circa publicationes provisionum Aposto. & etiam circa commutationes, & decisiones censurarum, referuntur tamen tam in Vrbe, quam in Civitate, in qua conquiratur, & infra duas dictas vacantia. Constitutio ista ligat a die dictesius, etiam ante publicationem. Pont. iste iterum discessurus ab Vrbe, tunc eandem const. innouat, publicata 1541. 27. Aug. De privileg. Curialium, Pij 4. const. 32. 1542. 24. const. 4.

Ex debito pastoralis officij, &c.) Imposuit Pont. de anno 1543. subsidium triennale trecentorum millium scutorum, sed licet istius impositionis hic non inveniuntur, & modo imponitur aliud triennale subsidium unius decem annui valoris fructuum beneficiorum secularium, aliud etiam subsidium imponitur quartae partis annui valoris fructuum beneficiorum Regularium totius Italiae. Quae subsidia deinde prorogantur, ut infra const. 59. Exemptos quoscunque ad solutionem istorum subsidiorum (exceptis Cardinalibus, & Militibus Hierosolymitanis) tenet declarat Pensiones, & fructus repositos habent ad solvendum subsidia (exceptis Cardinalibus) tenet decernit Titularesque pro eis solvere posse declarat, Card. de S. Flora Camerarius deputat collectorem istorum subsidiorum cum potestate concordandi, & componendi, & contradictores coercendi cum claus. derog. &c. publ. istius const. non innotuit, &c. Dat. Rom. 1543. 6. Id. Martii. 10. Vide similem in const. 52.

Ex debito pastoralis officij, &c.) Imposuit Pont. subsidium trecentorum millium datorum, sed licet istius impositionis non inveniuntur, Decretum etiam per alias eius litteras, quas hic non habes, quod quicunque exempti teneantur ad solutionem subsidij, Nonnulli tamen lites de sepe introduxerunt, quas Pont. exstinguit, decernit, quoscunque exemptos ad subsidij contributionem teneri. Cum decreto irritante, &c. Cardinalis Sancta Flora Camerarius executor istius deputatur, cum facultate dubia quacunque in praesentia tollendi, &c. cum clausul. derog. &c. Datum Ro. anno 16. De exemptionum revocatione, Paul. 4. constituit. 44. Pij 3. const. 10. Pij 3. const. 15. & 40. Vide Pij const. 10.

Ex debito pastoralis officij, &c.) Aegid. co-

stitutiones ob rationes expressas, in varios sensus interpretabantur in provin. Marchiae. Iacobi Card. de Carpo illas reformavit, & Pont. iste confirmat, & illas in dicta provincia Marchiae in quibuscunque causis servari precipit, cum decreto irritante, &c. cum clausul. derogator. &c. Datum Perusia, 10. Septemb. 1541. anno 20. Id. Aegid. const. 16. 4. constituit. 8.

In his nostris, &c.) Continet indicationem, suspensionem, translationem, & prosecutionem sacri, & Oecumenici Conc. Trid. & quoniam est appositae cuilibet volumini huius Const. 1000. & inquitur. Dat. Ro. 8. Kal. Mart. ann. 11. Vide Iul. 3. const. 15.

Dispositio filius, &c.) Declarat censum annuorum contractus super bonis immobilibus in provincia Marchiae licite fieri posse, cum clausulis, &c. Datum prid. Non. Martij, anno 11. Vide Ruj const. 80. Nicolai 9. constit. 4.

Accipimus nuper, &c.) Iul. 2. cuius const. hic non habes, accepit, quod nonnulli bona naufragata diripientes, ex antiqua consuetudine ad se spectare pretendebant, & occupare praesumebant, ut habes etiam infra in const. 61. Accipimus, &c. Ideo ipse Iul. 2. talem consuetudinem nemini suffragari posse decrevit, & occupantibus bona naufragata, ultra penam ei inflictas, confiscationes bonorum, & excommunicationis poenam imposuit. Quod procedit in naufragijs sequentis in quocunque Marii, ut Greg. 13. in bulla Coenae constituerunt. Immo illi recuperatores, & auxiliores, quartam partem bonorum recuperatorum consequi possunt, ut infra in const. 61. Accipimus Naufragantibus auxilium praebent indulgentias concessit. Idem fecerunt Iul. 3. & Pius 5. in const. citatis inferant, & quia Iul. 2. confirmatio non servabatur, ideo hic Pont. illam innouat, & observari precipit. Executorumque huius const. deputat, cum claus. &c. Dat. Rom. 13. Mart. ann. 11. declaratur in const. 59. confirmatur, & ampliatur Iul. 2. const. 52. Pij 5. const. 7.

Cum sicut nobis, &c.) Decernit familiares, vel servitores praetorum, infra annum a die obitus, & stipendium biennij, tantum petere posse. Quod est verum si constet de mercede conventa, alias nihil petere possunt, ut in Pij 5. const. 3. cum decreto irritante, &c. claus. derog. Datum, & publicatum Romae 11. April. ann. 11.

Cum omni universali, &c.) Deputat legatum de latere in provincia Umbrae Card. de Dattibus cum his facultatibus cognoscendi causas civiles, & criminales, cum facultati-

bis

bus expressas. Et illas alijs committendi, & deinde ad se aduocandi, appellationesque, à sententijs iudicum ordinariorum, & delegatorum recipiendi, sæculares, & Ecclesiasticos Dominos, Barones, &c. coercendi, Gubernatores, & Officiales remouendi, & alios deputandi, & inter Comites, Barones, communitates, & alios pacem, vel treguas firmandi, & ad obseruationem compellendi, homicidas absoluendi. Componendique, & concordandi super quibuscunque delictis, etiam rebellionis, & confederationis contra Ecclesiam, hostes, rebelles, vel inobedientes coercendi, parlamenta etiam generalia conuocandi, & cetera quæcunque faciendi, quæ ad Legationis officium pertineant quouis modo. Causas criminales in Curia per Pontificem, commissas, aut alibi pendentes cognoscendi, & decidendi in causis malefactorum non admittitur appellatio ante cõdemnationem, & cõdemnati in capitalibus non audiuntur, nisi in carceribus constituti, & in pecuniarijs, nisi facto actuali deposito. In causis fractæ pacis, noua causa non possit allegari. Assassini, Homicidij, Latrocinij, & alicuius criminis absolutio Pontifici, & Legato reseruatur, cum decreto irritante, &c. clausul. derogat. &c. precipit omnibus officialibus, vt legato pareant: Prouisionem solitam à Communitatibus legationis exigendi facultatem legato concedit, deinde, conceditur facultas creandi Tabelliones doctorandi in vtroque iure. Comites Palatinos creandi, dispensandi cum illegitimis. Constituendi Notarios, absoluendi à periurio, & infamiae maculam tollendi, & suspendendi. Licentiam promouendi etiam extra tempora, & ad plures ordines eadem die cum necessitate diebus Dominicis, &c. Dispensandi super censuras cum promotis per saltum, atque absoluendi simoniacos, & eos, qui in Clericos manus violentas iniecerunt, & qui Apostasie labe sunt contaminati. Concedendi licentiam parochis absoluendi suos subditos ab excessibus non reseruatis ordinario, & vota non reseruata Sed. Apost. commutandi, leges, & artes audiendi sine licentia. Horas Canonicas per se ipsos, vel cum alijs recitandi, dispensandi ad plura beneficia se compatiencia sub eodem tecto, etiam si alterum sit curatum, vel dignitas. Cum studentibus circa residentias, & fructuum beneficiorum dispensandi. Beneficia quæcunque familiarium suorum quocunque modo qualificata, per obitum vacantia, vel intra fines legationis, personis idoneis etiam quæcunq; beneficia obtinentibus conferendi. Dispensandi in tertio, & quarto consanguinitatis, &

affinitatis gradus, & circa matrimonia scienter contracta absolutione, &c. Dispensandi ad plura beneficia, & circa ætatis, & natalium defectus, & membrorum irregular. etiam homicid. præterquam voluntarij, dandi licentiam circa alienationem bonorum Eccles. in euidentem vtilitatem. Indulgen. concedendi interessentibus eius Missæ solen. vtendi suis facultatibus in locis ad quos declinauerit eundo, vel redeundo ad curiam, & impetrantes eius concessionem absoluendi à censuris ad effectum illis obtinendi, & faciendi alia quæcunque alij legati illius prouin. facere consueuerunt. Datum Romæ 1545. 13. Kal. Nouembr. anno 11. vide sup. const. 17. & Iul. 3. const. 8. Vide Pij 5. const. 116. Pij 5. const. 62. Pij 4. const. 92. & 116. Pij 5. const. 4. Greg. 13. c. 65. Pij 5. const. 184. Pij 4. const. 69. Pij 4. const. 113. Pij 4. const. 69. & seq. Pij 4. ibid. Paul. 2. c. 20. Pij 5. const. 71.

Cum sicut accepimus, &c.) Declaratio circa exemptionem ob numerum duodecim filiorum, aliam declarationem habes in Pij 4. const. 159. quia licet. Reuocatio aliarum exemptionum. Cum decreto irritante, &c. Executores istius const. cum clausul. derogat. &c. Dat. Rom. 14. Kal. Nouembr. ann. 11. Declaratur à Pio 4. const. 159. Quo ad alias impositiones, & subsidium triennale infra const. 40. Pij 5. const. 10.

Cum sicut, &c.) Ministri R. Camere Apostol. integrè compotum reddere teneantur. Contrafacientibus pœnas excommun. lata senten. periurij falsi, ac dupli crediti exigendi, & Camer. applicandi imponit. Cum decreto irritante, &c. cum clausul. derogat. publicata 21. April. 1544. de reuisione compotorum, Pij 4. const. 168.

Dudum antiqua, &c.) Martinus 5. consulis artis iurisdictionem dedit cognoscendi causas circa res spectan. ad artem. Librisq; eorum plenam fidem adhiberi decreuit vsque ad ducatos 20. Et Pius 4. auxit ad 30. in eius constitut. 6. volentes, Pont. iste confirmat constitut. Martin. 5. cum decreto irritante, &c. cum clausul. derog. Dat. Rom. 16. Kal. Maij ann. 12. ampliatur Pij 4. const. 61. de materia mercatorum, Pij 5. const. 152.

Et sic, &c.) Iul. 2. cuius constitut. hic non habes, prohibuit asportari Alumina de partibus infidelium sub certis pœnis vt habes supra in Leon. 10. constitut. 36. sicut Pont. iste innouat, & confirmat dictam const. Iulij 2. & declarat in pœnas incurrere conducentes, vendentes, contrahentes, &c. Excommunicatq; eos, & inhabiles reddit ad testandum, & incapaces officiorum, & Ciui-

tates, ad quas illi declinabunt, interdicto Ecclesiastico subijcit. absolutioneq; sibi, & successoribus reservat. Mandat etiā officialibus, ut illos expellant de locis, ad quā declinabūt, Episcopisq; & alijs præcipit, ut eosdem publicent excommunicatos. Cum decreto irrit. &c. Cum clausul. derogat. &c. Datum Rom. 3. Non. Maij, anno 12. Vide Leo. 10. constitut. 36. Iul. 3. constitut. 45. Pij 4. constit. 43. Gregor. 13. constit. 21.

Ad intolerabiles expensas, &c.) Pontif. iste maximas sustinuit expensas, ut Turcarum Tyranno resisteret, & ab hæreticis fidem Catholicam defenderet, hæresequē in Germania ortas, multis modis extinguere curavit, & quia non potuit, ad armorum remedium devenit, & Alexandrum Farnesium Cardinal. eius Nepotem cum magno exercitu in Germaniam ad Carolum Imperatorem destinavit pro sustinendis itaque expensis exercitus imponit duas decimas. Exemptos quosunque exceptis Card. & Militibus Hierosolymitanis, & Hospitalibus Hospitalitatem servantibus, ad decimarum solutionem teneri declarat. Cardinalem de Sancta Flora Camerarium deputat, Collectorem Decimarum cum facultatibus expressis. Pensionarios, & fructus reservatos habentes, ad decimarum solutionem obligatos esse decernit, exceptis reservatis. Titularesque pro eis decimas solvere posse declarat. Cum clausul. derogator. &c. Dat. Romæ prid. Id. Aug. ann. 12. Vide similem Pij 5. constit. 103. Greg. 13. constit. 3. & 31.

In Reali Petri, &c.) Pont. iste per alias litteras, quæ non adsunt: erexit Collegium Militum Lauretorum, & Collegium Militum S. Gregorij ex causis expressis, Et modo erigit Collegium Militum de Lilio. nu. quinquaginta, in provin. patrim. Tusciæ, quæ ob suam amantissimam meritò Liliū appellari potest, Collegium verò exposuit Papæ summam vigintiquinque millium ducatorum pro necessitatibus Ecclesiæ sublevandis; Collegio assignat Papa honestam mansionem in Civitate Viterbien. Militesq; familiares Pontif. esse, declarat. Nobiles etiam, & Comites eos, & eorum primogenitos esse decernit, doctorandi facultatem eisdem concedit, Notariosque creandi, legitimandique illegitimos, Milites Clericos, Notarios Iudaicos verò, aureatæ militiæ milites esse declarat; Indulta militum circa obtinendas, & transferendas pensiones, &c. Testandi facultatem militibus concedit; Eximitque à iurisdictione Ordinartorum; exemptionem etiam, circa solutiones impositionum concedit; Insignia Militum; Milites descripti intelliguntur in litteris, in quibus

veri familiares describuntur; Regulæ de publicis provisionibus non subijciuntur; Milites officia resignare possint, soluendo compositionem; Collegium habet ius condendi Statuta, & alia iura collegialia; Litteræ Apostolicæ gratis pro eis expendantur; Insignia Familiæ Farnesiæ, videlicet tria Lilia militibus assignantur; Baldachini Pontif. delatio, exemptio à solutione iocalium, assignat illis emolumenta; Thesaurarius Papæ defendat assignamenta militum, Conductores Thesaurariæ, & Dohanarum obligent se ad favorem militum; Emolumenta Militum incipiant currere die prima Septembris Milites non teneantur probare hanc summam scutorum vigintiquinque millium in Ecclesiæ utilitatem versam fuisse; Asscuratio pro militibus in casu extinctionis Collegij, cum clausulis derogator. &c. Cum decreto irritante, &c. Camerarius ponat ad introitum Camere hanc summam pecuniarum per Milites solutari, Defensores Collegij, cum clausulis derogat. &c. Pont. formam publicam istam constit. & Nomina Militum de Lilio. Datum Romæ 4. Non. August. 1546. de augmento istius Collegij Paul. 4. constit. 22. Moderatio, & reuocatio privileg. Pij 5. constit. 74. Clem. 7. constitut. 14. Abrogatur Pij 5. constit. 69. Pij 4. constit. 116. Limitatur Pij 4. constit. 69. Reuocatur Pij 5. constit. 74. Limitatur ib. & quoad illegitimos abrogatur c. 124. declaratur constit. 40. Gregor. 13. constit. 92. De eorū præcedentiâ, Greg. 13. constit. 95.

Cupientes, prout nostro, &c.) Confirmat, & roborat omnia statuta, & bannimenta facta, per Camerarium, sub die 14. Augusti 1544. & declarationes novas editas sub die 14. April. 1545. in favorem Gabellæ, & etiam omnia privilegia, quæ emanarunt à se, vel ab alijs Summa Pont. in eiusmodi favorem quoad illius exactiones, & exactionis modos, & quantitatem, &c. cassando, & annullando omnes dilaciones, securitates, & gratias contra statuta illius, & bannimenta ab officialibus Cur. factas, & exemptiones concessæ quibuslibet non intelligantur in præiudicium eius exactionis, & nemini in futurum possint suffragari, & præterquam Card. Camerario Apost. Thesaurarijs, & Clericis Congregatorum, & Capitulis ordinum pro bonis tantum per ipsos venditis, & alienatis, & alijs, quibus specialiter fuerit per se gratiose remissa. Quam remissionem nullus alius facere possit. Nec prædicti in aliam personam possint illam transferre. Instrumenta non admittantur in iudicio, nisi soluta Gabella, Notarij omnia instrumenta tradere teneantur sub pœnis, &c. Deputat executores, & superintenden-

tem

eam. Gubernat. Vrbis impediens executio-
nem excommun. incurrant, cum decreto, &c.
Dat. Rom. 31 Aug. 1546. ann. 12.

Sanctissimus in Christo, &c.) Reuocat fa-
cultates Hosp. Sancti Spiritus, de quibus Leo.
10. const. 5. præter indulgentias, & faculta-
tem questuandi, quam tamen abrogat. Pius
4. const. 82. Limitat facultates Fabricæ Sancti
Petri, de quibus Clemens 7. const. 8. inhibens
hospitularijs, ac fabricæ præfectis sub pœna
excommun. latæ sententiæ, priuationis off. &
benef. inhabilitatisque ad omnia, nè contra-
ueniant prædictæ constitutioni, cum decreto,
clausul. &c. Datum Romæ 29. Nouembr. an-
no 12. De materia Fabricæ Sancti Petri, Pij 5.
const. 100. S. Spiritus, Greg. 13. const. 47. Sixt.
4. const. 5.

Cum postquam, &c.) Innocent 8. cuius
const. habes sup. num. 12. Quoniam Leo 10.
cuius const. habes sup. nu. 42. Dudum, Clem.
7. cuius constituit, non habes. Decreuerunt
dilationes non concedi debitoribus occasio-
ne rerum Ripalium; Clerici verò admissi ad
beneficium cap. peruenit, seu cap. Odoardus,
prædebant non comprehendi in const.
dictorum Pont. Pontifex ideo extendit illas
constitutiones, & declarat seruari debere
contra quosunque, etiam si commissiones,
vel admissiones, cum expressa mentione re-
rum Ripalium obtinuerint; Libris Mercato-
rum Ripalium concordantibus cum libris
Proxenetarum, plenam adhiberi fidem de-
cernit; Exequutio namque habere, sicut ob-
ligationes in forma Camere declarat. In re-
bus extantibus, cæteris præferantur, & res
extantes suas esse probare possunt; Credito-
res Ripales, in rebus non extantibus concu-
runt cum creditoribus hypothecam habenti-
bus. Cum decreto irritante, &c. Camera-
rius inventarium bonorum debitorum con-
fici mandat, non obstantibus significationi-
bus cuiusunque Iudicis, cum clausul. derog.
&c. Admissa 26. Aug. 1547. ampliatur Pij 4.
const. 76.

Romanus Pontifex, &c.) Prælati quidam
testandi facultatem non habentes, institue-
bant hæredes quædam loca pia, quæ ex in-
dulto poterant consequi huiusmodi bona, &
multa legata faciebant in fauorem eorum, ad
quos bona deuenire non poterant, Pont. ideo
declarat istos prælatos iure tantum legati,
vel donationis decimam partem bonorum
relinquere posse illis locis pijs, Cardinalem
de Sancta Flora Camerarium, & Spoliorum
Collectorem deputat istius const. exequu-
torem, cum clausul. derogator. &c. Datum
Romæ 28. Martij 1548. anno 14. Vide Pij 4.

const. 11. Pij 5. constitut. 74.

Cum alias spoliorum, &c.) Collector spo-
liorum in Regno Neapolis cœpit possessionem
bonorum, quæ reliquerat Episcopus Sa-
gonensis. Sed Princeps Melphien. de manda-
to Proregis, illa sequestrari obtinuit. Causam
istam Pontifex commisit Achilli de Grassis, &
Hieronymo de Colle cognoscen. Neapoli.
Achilles post concessam Principi remissoriâ,
Romam remeant, & ad Concilium Tridenti-
num missus fuit à pont. Pontifex ideo in lo-
cum illius Ioannem Baptistam Osum Nea-
polim misit, qui tamen causam expedire non
potuit, & ideo Romam redijt, & quidam Io-
annes Martialis interim pecunias ex bonis
sequestratis exactas exigent. Principi consi-
gnari mandauit. Pontifex ideo causam istam
ad se aduocat, & in Cam. Apostolica termi-
nandam committit. Inhibetque sub pœnis,
&c. de quibus ibi, & attentata per Ioannem
Martialem reuocat, cum decreto irritante,
&c. cum clausul. derogator. &c. Dat. Rom. die
vlt. Mar. ann. 14. Vide Greg. 13. const. 74. Pij 5.
const. 47.

Novit ille, &c.) Pontifex (per alias eius
litteras, quas non habes) de anno 1543. im-
posuit subditis secularibus subsidium trecet-
torum milium scutorum ad triennium; Im-
posuitque alia quatuor subsidia expressa ad
triennium, hæc subsidia Pontifex proroga-
uit postea ad aliud triennium, & modo ad
aliud triennium prorogat, Cardinalem de
Sancta Flora Camerarium deputat collecto-
rem istorum subsidiorum, cum facultate du-
bia declarandi concordias facien. & contra-
dictores coercendi, & quosunque cogendi
ad soluendam decimam fructuum benefi-
ciorum secularium, & quartam partem fru-
ctuum beneficiorum regularium; Excipiun-
tur Cardinales, & milites Hierosolymitani;
pensionarij; & illi, quibus fructus reseruatj
sunt tenentur (exceptis Card.) ad soluendum
subsidium. Titula, resque pro eis etiam pos-
sunt, cum clausul. derogator. &c. Datum Rom.
10. Kal. Iul. ann. 14. Vide Iul. 3. c. 23. Marcell. 2.
c. 11.

Cum sic ut accepimus, &c.) Romani in pu-
blico Concil. decreuerunt, quod sclauus in Ca-
pitoliū confugientes, & libertatem accla-
mantes, libertatem non consequantur. Pon-
tifex hoc decretum Populi Romani confir-
mat. Et hoc idem ipse de nouo statuit, & su-
per sclauis licet quosunque cōtrahere per-
mittit. Conf. Vrbis exequutores istius const.
& Iudicis deputat causarum, tam ciuiliū,
quam criminalium occasione sclauorum, &
eorum bonorum vertentium, cum clausul.
derog.

derog. &c. Datum Rom. 5. id. Nou. 1545. Reuocatur Pij 3. const. 19.

Accipimus per Statuta nostra, &c.) Statuta Ripæ disponunt, quod recuperatores, aut auxilium præstantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum: Statutorum tamen dispositio in dissuetudinem abiit. Et domini locorum, ad quæ naues naufragium patientes perueniebant, bona occupabant, & ideo nauæ ad ripam venire recusabant, cōst. 42. accipimus ideo Pontifex per alias cōcessit quartam partem bonorum recuperatorum auxilium præstantibus, sed nonnulli varijs modis intelligebant, propterea Pontifex eius litteras declarat, & idem de nouo statuit, & decernit, & contra occupantes bonorum naufrag. pœnas imponit. Hic casus est de reseruatis in Bulla Cœna Domini, vt in Gregon. 13. const. 90. consueuerunt, cum decreto irritante, &c. cum clausul. præseruatiuis. Exequutores istius constitut. cum clausul. derogator. &c. Datum Rom. idib. Mart. anno. 15. Vide supra, constitutione quadragesima quinta.

Adonus Apostolica, &c.) Ad fauorem pauperum, & carceratorum in Vrbe hæc Statuta Pontifex seruari mandat. Cum decreto irritan. apponit. cum clausul. derogator. &c. Carceratus sine mandato Iudicis, vel culpabilis non reperiatur, aut qui indicia purgaue-rit, relaxetur gratis. Carceratus iniuste relaxetur gratis, & aduersarius soluat omnes im-
pensas, captus tanquam testis pro informatione Curie non soluat capturam, nec carceretur, sed examinetur, & dimittatur. Carcerati infra triduum examinentur, & deinde, vel dimittantur, vel ponantur ad largam: sine indicijs nemo capiatur, Indiciorum copia detur ante torturam, nisi in criminibus exceptis. Testes pro habendis indicijs examinati repetantur, Captus pro vno crimine, non interrogetur super alijs sine indicijs: Verba ei scribantur, per Notarium illius idiomatis, quo prolata fuerunt, indiciorum copia datur in modum extractus: Custodes carcerum seruent decreta Camera; Exequutores idem faciant, carceratorum cibatio, Custodes non possint petere expensas, vltra quinque dies a detentis in larga, Custodes præsentent Visitatoribus detentos in publicis, & notificent detentos in secretis carceribus. Arresta dentur per Iudicem, de cuius mandato est alij, quis carceratus. Dilationes seruentur per duos menses. Visitatores qualibet hebdomada carceres visitent, & eorum decreta exequutioni mittantur. Relaxandi ex decreto

Visitatoris non possint arrestari. Computationum pecuniæ deponantur. Eleemosyna quomodo distribuatur, significationes concessæ a Reu. Cam. seruentur. Infirmi detenti pro debito, habita fide Medicorum, & data cautione de se repræsentari relaxentur, vel Guardiani alicuius Hospitalis consignentur, immò relaxentur cum cautione iuratoria, si aliam non habent, vt infra in Pij 5. constit. 193. Reuerendi pecuniæ repertæ penes carceratos deponantur penes custodes carcerum. Teiremes visitentur bis in anno. Carcerati non possunt transportari absque decreto Iudicis. Exequutorum mercès taxantur. Non carceretur quis pro altercationibus, & iniurijs verbalibus sine armis, vel sanguine, nec pro summa non excedente quinque ducatos. Confirmatur constitutione sequent. & Pij 4. constitut. 89. Vide Pij 5. constit. 193. & 188.

Cum alijs, &c.) Continet confirmationem Statutorum, de quibus in constitutione præcedenti. Et deputationem exequutoris istius constitutionis, & est clericus pro tempore carceris præficiens, cum clausul. &c.

Alijs fidel. record. &c.) Iul. 2. const. 8. prohibuit Officiales Cam. Apostol. participare in contractibus Cameralibus sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ priuation. Offic. pont. idem confirmat, & extendit ad clericos, quorum affines, & consanguinei dicuntur Dohanas, Thesaurias, salaria, & introitus conduxerint cum decret. &c. clausul. &c. Off. Cam. Apost. & cler.

Exhibita moles, &c.) Confirmat omnia statuta, & priuilegia Fratrum Ord. Minorum Conuentualium, de quibus Leo. 10. constit. 11 cum declaratione, quod bona temporalia per prædecessores concessa de superiorum licentia possint cedere in vsus particulares, cum decreto clausul. &c. Datum Romæ 27. Octobris anno 6. Vide Pij 5. constitut. 14 priuileg. Ord. Minor. Reuoc. Pij 5. constitut. 64.

Quia sicut accipimus, &c.) Reuocat dilationes concessas ad soluendum annatas, & iura Cam. Apost. prohibetque ne amplius concedantur, si secus factam fuerit sit irritum, & inane, cū clausul. &c. publicata 10. Apr. ann. 15. Reu. Dilationum.

Licet nuper, &c.) Prohibetque sub pœna excommunicationis, & priuationis præpositis, & officialibus S. Eleutherij ne de cetero audeant concedere excommunicationes, & concessas annullat: cum decreto, clausul. &c. Pij 5. const. 127. Excom. S. Eleuth.

Inter

Inter alias, &c.) Confirmant facultates Magistrorum Viarum Urbis procedendi summarie, &c. de quo Gregor. 13. const. 25. in causis mercedum operatorum, vsque ad summam 25. ducat. & in alijs vsque ad 75. ducat. & non detur appellatio. Et quod causæ appellationum interpositarum ab eorum sentent. in causis summam 30. duc. non excedentes infra duos menses determinari debeant aliàs deserte remaneant. Priuileg. Magist. Via. Vr. Leo. 10. constitut. 25. Greg. 13. const. 25. Alex. 6. const. 5.

In causis personarum Ecclesiasticarum, & locorum piorum Vicarius Papæ in decisione interueniat si petatur; cum claus. decreto, &c. Vide Pij 4. const. 44.

Brief per alias, &c.) Diuersæ erant quæstiones occasione impetrationum soluendarum pro totius domorum, 16 pont. ponit eas in de-
super seruandam cum decret. &c.

Sacrosanctissimus, &c.) Pont. per alias, quæ hic non sunt, mandauit impetrationes benef. & sunt obreatas illo uiuente nullas esse. Et per alias statuit impetrantes beneficia ab alijs per anulum posseda exprimerent nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quot annis illud beneficium possederet, & tamen multi impetrabant illa beneficia, tanquam certo modo vacantis, Pont. idem ponit formam de cetero seruandam in impetrabilibus benef. et quod impetrantes exprimerent excessus, & crimina per quos modos, & causas, per quas, &c. & impetrationes aliter factas invalidas, & nullas esse declarat. Impetrantesq; inhabiles esse, & ad interesse vexate partis teneri pronunciat. cum decret. claus. &c. Dat. Rom. 17. Aug. 1541.

Extraordinarias, &c.) Causa fabricæ concernit interesse Cam. Apost. Idem Collegiū pro agilis, & alijs stipendijs tantum soluere teneatur quantum fiscalis procurator Rom. Cum in causis civilibus suum interesse concedere uenerit. Notarijque nihil ultra recipere possint. Curiores pro commissionibus utriusque signaturæ, in causis fabricæ concernentibus nihil recipere decorrit, cum clausul. Dat. Rom. 8. Aug. 1545.

Cum dictis, &c.) Officiales, & Iudices nonnulli sub cuiusdam indulti pretextu, retulabant parere mandatis, & commissionibus iudicantibus, quibus et signaturæ ipsius committuntur, immo illis non obstantibus ad ultimum processum indultum Pontificis iste per aliam eius constitutionem, quæ non videtur, & cum indultum reuocatur. Debetur postea fore, an in reuocatione ista esset derogatum indulto fabricæ Sancti Petri, cuius constitutio

commissiones, aliter quam manu Papæ, & citato Oeconomo signaturæ nullæ sunt, Pont. igitur declarat tali priuilegio fabricæ non fuisse derogatum, cum decret. irrit. claus. &c. Confirmatur Iul. 3. const. 33.

Cum scut, &c.) Debitores ad effugiendum satisfactionem à ludæis Urbis, dilationes contra creditores obtinebant, & quia ex eo multa mala oriebantur. Idem Pont. omnes præterquam ab ipso, & eius signaturæ concessas reuocat, & annullat. Inhibetq; Iudicibus, ut illas de cetero non concedant. Immo exequi iubet mandata exequenda illis non obstant. &c. cum claus. vide Clem. 7. const. 34. Innot. 8. const. 12. Iul. 3. const. 32.

Cum scut, &c.) Deputat Card. Fatnessum, Archipresbyt. S. Mar. Maioris Iudicem super controuersias Cap. & Canonicorum dictæ Eccles. ut olim deputauerat per alias suas, quæ hic non adfunt Cardin. de Cesis. cum facultate iudicandi, etiam in causis Criminalibus (intellige circa sanguinem, & corporis afflictionem, ut declarauit Pius 4. const. 66.) Procedendi summarie omni appellatione remotæ, et audiendi, inhibendi, in Curia, & extra, cum clausul. &c. deputat Notarium. Declarat, quod sola signaturæ sufficiat. Et quod habeat facultatem procedendi etiam in causis obligatorijs in forma Cam. & ferijs non obstant. &c. & iuxta facultates Aud. Camer. de quibus Leo. 10. const. 15. facultates illæ extendantur ad Eccles. S. Potentiânz, & Euphemiz, & possit procedere contra quoscunque Religiosos, & priuilegiatos, &c. Dat. Rom. 9. Kal. Decem. ann. 5. Confirmatur Pij 4. const. 116. vide const. 79.

Inter, &c.) Fabricæ S. Petri, à Iul. 2. inchoata, ut habetur Clem. 7. const. 8. Donat iste Pont. flumen Anienis cum eius ripis, & limitibus, lignaminibus, & arboribus, & minerias lapidum Puteolane. Deputatisque facultatem concedit putgandi dictum flumen, ut nauigabile efficiatur: et utendi mineris. Cam. Apost. Dominos, et possessores prædiorum flumini adherentium per quatuor Cânas extra Apam, eorum possessiones mundare iubet. Et exequutores istius constitutionis deputat. cum claus. &c.

Per fabricam, &c.) Reuocat licentias effodiendi lapides quibuscunque personis, et etiam magistris stratarum concessas. Et ordinat quod deputati possint effodi facere lapides tam marisortios, quam lateritios in quibuscunque locis. Et lapides effossi in locis publicis, et in locis priuatis vendantur. Deputatis. Datq; facultatem procedendi contra inobedientes, cum claus. &c. Dat. 21. Iul. 1540. an. 6.

Si diffusi, &c.) Administratores piorum locorum colonis non requisitis, & etiam inuitis Casalía, & pradia alijs colonis locabant, quas locationes nonnulli prætendebant esse nullas. Ideò Pont. declarat, quod de cætero tales locationes fieri possint habita tamen dispensatione Sed. Apostol. in casibus necessarijs. Dat. Rom. 1536. 13. Kal. Sept. vide Paul. 4. const. 2. Pii 4. const. 125.

Attendentes &c.) Concedit Audit. Rotz, & Sacri Palatii exemptionem à Gabella vini pro 15. vegetibus, cum inhibitione contra officiales Gabellæ, & alios eos desuper molestantes, cum claus. &c.

Cum dilectus, &c.) Alex. Card. Farnesius Archipresbyter. S. Mariæ Maior, fuit deputatus Iudex Capit. à Canon. dict. Eccles. constit. 74. Cumque deinde Archipresbyteratum S. Petri consequutus fuerit eandem auctoritatem in eundem Papa extendit. Conceditque de quo omnes exemptiones, facultates, & privilegia cum potestate procedendi summarè omni appellatione postposita in Curia, & extra, cum clausulis, &c. Datum Romæ Kalend. Nouembr. anno 9. Confirmatur Pii 4. constit. 49.

Non sine, &c.) Aduocat causas Fiscum tangentes à quibuscunque Iudicibus, & illas Camerario, & Clericis Roman. Cam. Apost. committit. Et concedit illis facultatem procedendi non obstantibus commissionibus eorum extra Cameram, cum claus. &c. Declaratur, & ampliatur Pii 4. const. 49.

Santissimus, &c.) Panem habentes ex palatio pontificio, & illi in palatio deferuientes declarantur esse veri familiares, & continui commentales, cum decreto, &c. claus. &c. Dat. Ro. 1534. anno 1. Declaratur const. seq. & Iul. 3. const. 47. De privilegijs ipsorum vide Clem. 7. const. 14.

Santissimus, &c.) Declarat præcedentem constitutionem primo, quod à die publicationis inclusivè locum habeat in omnes Officiales, siue dicti Officiales, vel quicunque alii coniunctim, & divisim panem ex palatio haberent, & in eodem custodiam facerent. Secundo, quod ista declaratio postea etiam si in Cancellaria publicata non fuerit, debeat habere locum. Tercio, quod non extendatur ad Notarios non participantes, & supranumerarios creatos à Card. Legatis de latere, alijs legatis, & Nuntijs cum potestate legati de latere. Sed tantum ad non participantes creatos à pontificibus, cum decreto, &c. Datum Romæ, 1543. Vide Iul. 3. constitution. 47. De privileg. familiarium Papæ, Clement. 7. const. 14. Obiit Rom. 4. id. Nou. 1549.

IULIUS III. Rationi, &c.) Penitentiarius maior litteras officii expediebat absque insertione facultatum cum assertionibus, & sigillo, ac sub nomine Episcopi, licet esset Cardin. Quidam tamen his litteris fidem non esse habendam asseriebant. Ideò Sixtus Quartus, cuius litteræ hic non ad sunt fidem illis habendam esse detreuit. Sed iterum dicebant litteras Sixti ad forum tantum conscientie se extendere, & ipsum non posse sibi commissam à Sede Apostol. facultatem, alijs committere. Ideò idem Sixtus contrarium verum esse declaravit, poenalesque maledictionis, excommunicationis, & interdicti, inobedientibus imposuit, cum claus. &c. Paul. autem 3. cuius constitutio similiter desideratur Sixti 4. constit. confirmavit, litterarumque executionem impediens, auxiliumque, & fauores illis præstantibus poenam excommunicationis reservavit in Bulla Cæpæ imposuit, cum decreto irrit. & clausulis. Cuius litteræ ob mortem eius non fuerunt expeditæ. Hic igitur Pontif. constitutio Pauli Terti valere decernit. Exequutoresque depurat, cum clausulis, &c. Datum Romæ, 1549. 8. Kalend. Martii, anno 1.

Officiū hoc reformatum fuit à Pio 4. const. 78. Pii 5. const. 8.

Si pastores, &c.) Continet institutionem anni iubilæi, quem Paul. 2. const. 10. ad annum 25. reduxit, & confirmavit Alexand. 6. const. 8. innovavit Clemens 7. const. 9. Paul. 3. eundem publicari eodem modo volebat, sed morte præventus non potuit perficere. Ideò hic Pontif. Iubilæum indicit, indulgentiasque alijs pijs locis concessas pro beneplacito suspendit. Dat. Rom. 6. Kal. Mar. an. 1.

Cupientes, &c.) Concedit facultatem Curialibus disponendi de suis bonis in Vrbe consistentibus, de quo Pii 4. constit. 45. cum successione heredum in eorum bonis exclusa Reuer. Camer. cum inhibitione contra officiales ipsius Camer. inobedientes, cum claus. derog. &c. Dat. Ro. 6. Id. Mar. an. 1. Confirmatur Pii 4. const. 35.

De materia spoliū Paul. 3. constit. 34. & 58. & Paul. 4. const. 26. Pii 5. const. 111. Pii 5. const. 48. Greg. 13. const. 38. 44. 74. Sixti 5. const. 1.

Circumspecta, &c.) Paul. 3. constit. 26. Breve Collegium Sancti Petri cum privilegijs, & exemptionibus. Quæ omnia Pontif. istæ confirmat, cum claus. &c. Dat. Rom. 4. Id. Apr. anno 1.

Licet non, &c.) Decernit, quod Cardinales quibus Gubernia Civitatum iuxta conclavis dispositionem à Pontif. committuntur, introitus

troitus Theſaurariorum: aut communitatum percipere non poſſint. Datum Rom. 30. Apr. Anno primo. Confirmatur Pii 4. conſt. 3.

Illius. &c.) Infideles multi ad fidem venire recuſabant, quia publicam pœnitentiam facere horrebant. Ideo pont. quocumque infideles hæreſes priuatim abiurantes, ac priuatam pœnitentiam agentes termino aſſignato abſoluit, & ſuper irregularitate diſpenſat, ipſosque, atque eorum ſucceſſores ad gradus, & honores reſtituit, impœnitentesque inquisitoribus nuntiari præcipit termino 30. dierum ſub pœna hæreſis, & aliis contra hæreticos decretis, & per inquisitores generales eoſdem impœnitentes omni appellacione remota coerceri mandat; cum clauſul. &c. forma publicandi, &c. Et de abiuratione conſtare debeat per ſcripturam manu propria eius ſcripta, & per Notarium publicum, aut inquisitorẽ ſubſcriptam. Dat. Ro. 3. Kal. Maii, an. 1. Vide Pau. 3. conſt. 7.

Cum meditatio. &c.) Reuocat facultates legendi, & tenendi lib. de fide ſuſpectos, quibuſcumque conceſſas, exceptis inquisitoribus. Inhibetque eiſdem perſonis ſub pœnis omnibus, & cenſuris à Sede Apoſtol. huiusmodi impoſitis, ne legant, aut teneant. Monetque impreſſores, & bibliothecarios, præcipitque ſub pœna hæreſis, vt infra terminum 60. dierum; Inquiſit. locorum eoſdem libros aſſignent, & contra inobedientes. Inquiſit. generales procedant, cum clauſul. &c. Conſignantes autem lib. in termino præfixo abſque alia abiuratione à pœnis incurſis ſint abſoluti, niſi ex alio, quam ex retentione lib. de hæreſi ſuſpecti fuerint. Dat. Ro. 3. Kal. Maii, ann. 1. Pau. 4. cõſt. 39. Pii 4. conſt. 102.

Cum omni. &c.) Continet facultates Card. Sabelli legati in prouin. Marchiz. Cognoscendi cauſas, &c. Committendi, & auocandi illas. Religioſos, & Barones coercendi, & bona eorum conſiſcandi. Officiales ſuſpendendi, remouendi, deputandi. Diſcordias ſedandi; Homicidas abſoluendi. Conſiderationes contra Eccl. ſtatum annullandi; ſuper delictis Vniuerſitatum componendi. Inhabilitatis, & infamiz maculas tollendi. Contra Rom. Eccl. hoſtes bella incidendi; Contradiſtores coercendi. Priuilegiis omnibus aliis huius prouin. Legatis conceſſis gaudeat, cum decreto, clauſ. &c. Dat. Rom. 12. Kal. Maii, ann. 1. Vide Pau. 3. conſt. 1721.

Cum ſicut. &c.) Hæredes Clericorum beneficii ſuſtus tempore obitus inexactos exigebant, debita autem, & legata eorundem, & precium annull. Cardin. & ornamenta Cappella recuſabant Cam. Apoſtol. aſſignare,

Pont. idẽ declarat huiusmodi hæredes tam ex teſtamento, quam ab inteſtato fruſtus inexactos exigere non poſſe ſed illos ſpectare ad benef. ſucceſſores, qui inde debita, & legata ſoluere debent, ſi aliundẽ perſolui nequeant, Et quod ornamenta Cappellæ Card. ad Reu. Camer. Apoſtol. ſpectent; Et annulos, qui pretiũ dac. 50. habent, hæredes Card. Cam. Apoſ. ſoluere teneantur cum clauſ. &c. Dat. Rom. 26. Iun. an. 1.

Dudum. &c.) Declarat ſuperiorem conſt. Quod ſolum legata, quæ per ipſos beneficia-rios dũ in ſanitate exiſtebant ad pias cauſas facta, & debita, quæ occasione benef. ad quæ fruſtus ſe extendunt contracta eſſent, compræhendat; & idẽ ſucceſſores ad alia minime teneantur, cum decreto irrit. clauſ. &c. publicata 4. Aug. an. 1.

Dudum. &c.) Ponit aliam declarationem, quod ſcilicet prædicta conſtitutio non ſe extendat ad beneficia locorum, in quibus collectores à Cam. deputantur, cum decret. clauſ. &c. publ. die 1. Iulii 1551.

Officij noſtri. &c.) Pau. 3. conſt. 28. & 68. præceperat Fratribus Cappuccinis, ne recipere Fratres de Obſeruantia, abſque licentia ſuorum Superiorum; Et nih.ominus contractum fuit. Quare pontifex receptiones tales annullat; Generalique Fratrum de Obſeruantia facultatem concedit reducendi dictos Fratres ad eorum Monasteria, Cappucinique iterum prohibet ſubſcens. & pœnis ne receptionem dictorum Fratrum impediunt; Deputat exequutores iſtius conſt. cum decret. clauſ. &c. Dat. Rom. 25. Aug. 1550.

Licet. &c.) Pont. quoniam tempore obitus Pau. 3. ærarium exhaustum inuenit, ita vt nõ potuerit veſtes iſtituere pro Militibus S. Petri iuxta conſt. Leo. 10. idẽ in recompensam veſtium, ac laborum eorundem primogenitos; etiam illegitimos nobiles eſſe decernit, ipſosque Cubicularios, & Scuriferos etiã laicos coniugatos, & bigamos penſiones habere poſſa declarat; Teſtarique, & diſponere poſſe concedit de acquiſitis de bonis Eccl. etiam ad fauorem incapacium; Quod benef. impetrationibus non ligentur Regulis Cancell. Gaudeant inductis, & priuilegiis, etiam poſtquam officium diſmiſerint Militum S. Petri, S. Pauli, De Lilio Referendariorum familiarium pontif. &c. cum decret. clauſ. &c. Dat. Rom. 15. Kal. Nouembr. 1550. anno 1. De Militibus Sancti Petr. Leo. 10. conſt. 36. S. Pau. Paul. 3. conſt. 24. De Lilio, Pau. 3. conſtit. 53. Referend. conſt. 24. Familiarium pont. Cle. 7. conſt. 24. Reuocat Pius 5. conſtit. 74. Idem conſt. 124.

Licet

Licet, &c.) Inquisitores à nonnullis impediebantur in eorum officio sub diuersis pretextibus contra Gregor. 9. const. 3. Innocen. 4. const. 4. Alex. 4. constit. 10. Pont. idè præcipit, vt nemo illos impediatur in negotio inquisitionis, nec se ingerat in cognoscendo crimina hæresis, nisi ab Inquisit. requisitus. Inobedientes, & eorum complices, atque fautores pœna priuationis communionis fidelium, participationis Sacram. maledictionis, & excommunicationis incurrant; Quas, & Inquisit. incurrant si admittant laicos cognoscere de hæresis, cum forma publicationis, &c. Datum Rom. 14. Kalend. April. 1550. anno 1. Vide Pii 5. const. 86. de priuil. Inquisit. Clem. 7. const. 36.

Cum ad tollenda, &c.) Paul. 3. indixerat Conc. Trident. const. 43. quod translatum fuit Bonon. idè hic Pont. reuocat illud ad Ciuit. Tridentini prælatosque monet, vt eius prosecutioni assistant. Dat. Rom. 18. Kal. Decemb. 1550. an. 1.

Cum sicut, &c.) Deputat dictum D. Franciscum de Aspra familiarem suum antiquum Collectorem Spoliorum per totam Italiam, reuocando omnes alios collectores, atque subcollectores, & facultates illis tributas, cum omnimoda facultate super spoliorum collectione; & videndi computa aliorum collectorum, & subcollectorum, & compellendi vsurpatores eorum sub pœnis, & censuris ad cõsignationem, & solutionem. Declarandique contradiçtores incurrisse in illas aggravandi, & regrauandi eos, &c. Vnum, & plures subcollectores substituendi, & reuocandi quoties videbitur, cum decr. & clausul. &c. Dat. Rom. 8. Feb. an. 1.

Romanus Pont. &c.) Prælati assistentibus in Cappella pont. priuilegium concedit conferendi beneficia quandiu præfuerint suæ Ecclesiæ mensibus alternatim vacantibus, modo reservationi Summ. Pontif. non fuerint affecta. Nobilitatisque titulo decorat, sua insignia eisdem donat. Exemptionem à solutione decimarum, & impositionum concedit. Et facultatem deputandi Visitatores, & assistendi beneficiorum prouentus ad biennium; Disponendi de eorum bonis etiam acquisitis de rebus Ecclesiæ etiam ad fauorem incapacium. Notarios, Milites, & Equites auratos creandi, & legitimandi illegitimos, sine tamen præiudicio venientium ab intestato. Doctorandi in utroque iure, quod abrogat Pii 5. const. 62. Ordines conferendi extra tempora à iure statuta; procedendi contra quoscunque criminosos. Visitandi Ecclesias, etiam exemptas; Causasque criminales cum Iudice, vel assessoribus

fore cognoscendi absque incurfu criminalitatis. Concedit etiam indultum circa permutationes, ac resignationes beneficiorum, cum facultate eligendi confessorum, cum clausul. decreto, &c. Datum Rom. 6. Aprilis 1551. anno 2. Reuoc. Pii 5. constitut. 10. Reuocat. Pii 5. const. 124. Greg. 13. const. 92. Pii 4. constitut. 123.

Cum sicut, etc.) Continet absolutionem. Hæreorum à quibuscunque delictis, præterquam læsæ Maiest. homicidii, & falsæ monetæ; Et quod contra illos procedatur iuxta formam iuris, & const. locorum collectæ, extraordinariæ eis non imponantur; Ad signi delationem non cogantur; Dilationes eorum debitoribus non concedantur; Eorum filii ijs inuitis non subducantur; Eorum instrumenta per Christianos Notarios effici possint; Officiales hæc const. seruent, cum clausul. &c. Dat. Ro. 9. Iunii 1551. ann. 2. De Iudicis Nic. 3. const. 1. Reuoc. Pii 4. const. 5.

Cum ea, &c.) Decernit Cursores solum, & non alios posse, & debere citare in omnibus causis Rom. Cur. etiam à prin. ordinariis, in quibus aliqua commissio papæ presentatur Capitolinis dumtaxat exceptis; Contrauenientibus pœnam excommun. latæ sententiæ imponit, & inhabilitatem ad beneficia obtinenda, & obtinenda; Deputat exequutorem, & apponit clausul. &c. Datum Romæ 6. id. Iul. anno 2. Vide constit. 24. Clem. 7. paul. 3. constitut. 12.

Sincera, &c.) Continet confirmationem. indultorum, & indulgentiarum SS. Rosarii, per prædecessores concessorum, cum clausul. etc. Dat. Ro. 24. Aug. ann. 2. Vide Six. 4. const. 9. cum ibi notatis.

Ad aures, &c.) Confirmat, & innouat exemptionem à paul. 3. cuius constitut. non adesset concessam Cathecumini ab omnibus gabellis, datis, et angariis pro rebus ad eorum familiarium vsum spectantibus assignat exequutores cum potestate puniendi quoscunque inobedientes omni appellatione remota, cum clausul. decreto, etc. Dat. Ro. 18. Kal. Oct. ann. 2. Vide paul. 3. const. 32.

Ad eximia, &c.) Confert Francisco de Albertis officium Auditoriatus Cam. Apost. cum omnibus indultis, et priuilegiis, de quibus Iul. 2. constitut. 17. Leo. 10. constitut. 3. cum ibi notat. Dat. Rom. prid. Non. Decemb. ann. 2.

Cum sicut, etc.) Multi iuris ignari licetiam doctorandi se à Sede Apostol. obtinebant; Ex quo, quia multa mala oriebantur, pont. decernit, neminem de cætero Doctorem in Vrbe creari posse, nisi à Collegio Doctorum Ad-uoca-

uocatorum Consistorialium, Doctorumque creationes ab aliis faciendas, irritas, & nullas pronunciat; pauperes quoque gratis doctorati debere iubet, cum claus. &c. Dat. Ro. 6. Feb. 1552. ann. 2. Doctorandi formæ in artibus, & scientiis pij 4. cõst. 116. Reuocat priuileg. doctorandi, pij 5. cõst. Depriuil. studij, ac studentium, Leo. 10. cõst. 2.

Licet nos, &c.) Suspendit ad suum beneplacitum omnes exemptiones à solutione subsidij, & censuum Reuer. Camer. Apostol. debito: rum, & assignationes, prouisiones, & largitiones super prouentibus eisdem Camer. quibuscunque concessas. Inhibetque officialibus, ne illas præterquam Camerario signatas admittant; cum claus. &c. publicata 23. Feb. 1551. ann. 2. Vide reuocationem generalem omnium exemptionum, paul. 4. cõst. 44. pij 5. cõst. 30. paul. 3. cõst. 41.

Ab initio, &c.) Subsidia à paulo 3. imposita ex causis prorogat ad aliud triennium; Collatorem deputat Cardin. S. Floræ cum facultate declarandi dubia; Concordandi, &c. pensionarios pro rata teneri declarat, soluentes pro illis; ratas posse sibi tenere decernit, cum clausulis, &c. Datum Romæ, 27. Kalend. Aprilis, anno 3. Idem fecit Marcellus cõstit. vnica.

Mensis, &c.) Declarat, quod tempore Sedis vacantis, Paul. 3. in fatalibus causarum nõ computetur: immò Iudices ad fatatiz restitutionem teneantur: cum clausulis, &c. Vide similem pij 5. cõstitut. 185. Greg. 13. cõstitut. 17.

Cum accepimus, &c.) Decernit, quod retinentes scripturas ad Camer. Apostol. spectantes restituant sub pœna excommun. latæ sentent. priuationis, inhabilitatis, &c. Sciens sub eisdem pœnis reuelent, inobedientes coercentur per incarcerationem; publ. vltim. April. ann. 3. ampliatur pij 4. cõst. 9. Vide Adriæ. 6. cõst. 1.

Cum scit, &c.) Paul. cõst. 7. Alienationem bonorum Eccles. prohibuit, sed tamen multa contra formam suæ constitutionis. fuerunt alienata: idè Pont. deputat Cardinales duos, vt dictas alienationes summarie, &c. reuocent; Et concedit facultatem eisdem eandem bonam euidentem vtilitatem Eccles. de nouo locandi, & condendi, cum claus. &c. Dat. Rom. 21. Maii 1552. ann. 3. Similem fecit pan. 4. cõst. 3. & pius 5. cõst. 101.

Cum ciuitates, &c.) Confirmat, & innouat multas cõstit. Summ. Pont. contra homicidas, eorumque fautores editas; Reuocatque, & prohibet Franchitias sub pœna læsæ Maiest. cum claus. &c. Dat. Rom. Vide Pij 2. cõst. 8.

cum ibi adnot. De Franchitiis, pij 4. cõst. 64. Greg. 13. cõst. 20.

Et, & Saluatoris, &c.) Hospit. Sanct. Spirit. in Saxia de Vrbe, vacabat per obitum Alex. Ep. Adiacent. pontif. ergò pro maiori vtilitate ipsius supprimit illius præceptoriam vacantem, & Confraternitatem erigit; Cui regimen, & curam Hospitalis committit, ordinatque, vt Cõgregatio fiat qualibet hebdomada, & quod à maiori parte deputatorum ordines executioni mandentur; Disponit deputatorum facultates, cum decreto, &c. claus. &c. Decanum Card. deputat defecorem, Dat. Rom. 17. Kal. Nov. 1552. anno 4. Leo. 10. cõstitut. 5.

Cum scit, &c.) Furnationum Vniuersitas condidit varia Statuta artem concernentia; Consulesque artis vigore eorundem vsque ad quamcunque summam inter homines de qua, & contra alios vsque ad summam scutorum 20. ius reddebant, de rebus spectantibus ad artem; Leo. 10. cuius litteræ non habentur: decreuerat debitores pro precio panis additiones, seu cessiones bonorum non admitti, & in causis panis ad quoscunque Iudices summarie procedi ordinauit; pontif. statuta confirmat; Conceditque Consulibus iurisdictionem, & quod dilationes, & cessiones debitoribus non suffragantur, cum decreto, claus. &c. Dat. Rom. 2. Decemb. 1552. anno 3. Confirmatur, & ampliatur per Greg. 13. c. 80. Sex. 5. c. 47.

Nuper nonnullis, &c.) pontif. per alias suas quæ non adfuerunt, reuocauerat dilationes, & moratorias, inhibuitque Iudicibus, ne de cætero illas concederent; Confirmat nunc eandem litteras, & dilationes concessas annullat; inhibet, ne concedantur; committitque Aud. Cam. vt inobedientes coerceat, cum decreto, &c. claus. &c. Excipiuntur Visitatores Carcerum, quando miserabiles persone non possunt creditoribus satisfacere. Quod declarat cõst. 57. Dat. Rom. 16. Decemb. ann. 3. Similem habet paul. 3. cõst. 73. De visit. Carcerum, pij 5. cõst. 193. cum ibi adnot.

Decet, &c.) Paul. 3. per quamdam constitutionem, quæ non adest, reuocauit indultum, per quod nonnulli officiales recusabant parere mandatis, &c. Et per constitutionem 72. declarauit per illam reuocationem non esse derogatum indulto fabricæ Sancti Petri, pont. iste confirmat dictam declarationem; Et illud denuò statuit, & ordinat, quod commissiones causarum tam gratiæ, quàm iustitiæ interesse Fabricæ Sancti Petri de Vrbe concernentes, aliter quam manu pont. et citato œconomo signatæ nullæ sint, cum decreto, etc. clausul. etc.

etc Datum Rom. 20. Iul. anno 3.

Nuper, &c.) Hic pont. per alias suas, quæ non adsunt, imposuit Gabellam vnius quaterni pro qualibet libra carnis minuatum vendende per emptorem soluendi, Et cum mutuum recepisset à subditis anno præcedente, quod ne detrahatur in ordinariam impositionem extinguit; Subsidium quaterni carnis ad quinquennium durare decernit; Exatorem deputat; Dat. Rom. 4. Apr. 1553. ann. 4. Declaratur infra in const. 37. extenditur Paul. 4. const. 6. prorogatur const. 17.

Videntes nos, &c.) Prohibet suos subditos militare sine licentia sub pœnis, &c. Stipendia occultè dari, promitti, & recipi prohibet sub pœna excommun. & priuationis; Reuelatores inobedientium præmia consequantur; Non reuelantes verò pœnas: Notificantes se ipsos intra biduum impunitatem recipiant; Dat. Rom. 25. Apr. ann. 4. 1553. Vide Clem. 7. const. 15.

Sanctissimus, &c.) Confirmat litteras aliorum pont. prohibuitque, ne quis assequatur, seu retineat suum beneficium litteris Apost. desuper non expeditis sub pœna amissionis eiusdem, & inhabilitatis ad ea, & similia, cum decreto; &c. publicata 21. Maii, 1555. an. 4. Vide Iul. 2. const. 4. & Pau. 4. const. 5. Clem. 5. const. 20.

Dudum, &c.) Declarat, quod Gabella Quaterni carnis non comprehendat carnes hædorum, & quod quicumque etiam exempli ipsam gabellam soluere teheantur, cum claus. &c. Dat. Rom. 1. Iul. anno 4. Vide pii 5. constit. 10.

Ex incumbenti, &c.) Prohibet sal exterum in locis Sancti Roman. Eccles. mercari posse in publicos, vel priuatos vsus, cum claus. &c. Datum Rom. 11. Iul. 1553. anno 5. Greg. 13. const. 52.

Sapenumero, &c.) Statuta Urbis antiqua, disponebant certo modo transumptari debere instrumenta Notariorum defunctorum, quod & disponunt noua. Heredes verò privilegia transumptandi non seruatis illis solemnitatibus impetrabant, ex quo mala oriebantur, idèo pont. reuocat, & annullat dicta privilegia, cum claus. &c. Reuoc. priuileg. transportandi instrum.

Sanctissimus, &c.) Continet, quæ beneficia Cardinales conferre valeant. Quod Regulæ Cancell. Apostol. reservationem, aut affectionem benef. inducentes non se extendant ad istas collationes Cardinalium. Quod prouisi à Cardin. de beneficiis valoris ultra duc. 24. de Cam. nouas prouisiones à Sede Apostol. & litteras desuper expedire, et annatam (ol-

nere teneantur. Reuocatque omnia indulta Cardin. concessa, quæ huic constitutioni contrariantur, cum clausulis, &c. publicata 21. Octobr. 1544. anno 5. vide Clement. 7. const. 41. Reuocat, & declarat pii 5. const. 36. Indulta Car. benef. colla.

Cupientes, &c.) Pius 2. cuius constitutio non adest, non soluentibus annatam pœnam excommun. imposuit. Quod fecit, & paul. 2. const. 9. de benef. & Monast. vnitis, & non vacantibus, statuens solui quinquennia, & Innocent. 8. constitut. 1. confirmauit post prædictas constitutiones multe vniones factæ sunt, & in Apost. non fuerunt receptæ obligationes de soluendis annatis. Idèo, pontif. innouat, & confirmat constitutiones prædictas, & illas ampliat ad quæcunque beneficia cum decreto, claus. &c. Datum Rom. 15. Kal. Ian. an. 4. 1553. Vide dictam const. 9. pauli ibi adnotatis.

Crescentibus, &c.) Confirmat, & innouat statuta Dohanæ, seu Gabellam mercium Almæ Urbis circa solutionem duorum duc. pro qualibet salma ferici. Dat. Rom. 18. Decemb. ann. 4.

Volentes ut teneamus, &c.) Præcipit, quod Fauis mellis, qui mercimoni causa ad Urbem afferuntur Dohanæ mercium solutioni subiecti sint.

Cum nos, &c.) Deputatur Camerarius, & Thesaurarius exequutores Constitutionum Apostol. edictarum circa annatas, & quinquennia soluenda Rom. Cam. ob prouisiones, & vniones benef. cum facultate procedendi, &c. cum clausulis, &c. Dat. Rom. Ianuar. 1554. ann. 4.

Et si, &c.) Confirmat const. paul. 3. quam commemorat paul. 3. constitut. 51. & Leo. 10. constitut. 36. & pœnas excommun. &c. aggrauat circa eos, qui Alumina de partibus fidelium deferunt. Et loca, ad quæ illi declinauerint interdicto supponit. Mandat officialibus, et aliis, vt eos expellant, præcipitque Episcopis, vt hanc constitutionem publicare faciant, et contranientes denuntiet excommunicatos, cum claus. etc. Dat. Ro. 13. Kal. Feb. ann. 5.

In multis, &c.) Continet pœnas blasphemantium applicando eas orphanis, et Cathæcumenis, deputat Indices inquisitores generales hæret. prauit. Modum reuelandi, et qui non reuelant incurrant easdem pœnas. Eisdem incurrant falsi denunciatores, et testes. Se ipsos accusantes sint absoluti. Quod ista constitutio liget etiam exemptos, & in Vrberantur. Dat. Romæ 1. Febr. anno 4. vide pii 5. const. 4.

San-

Sanctissimus etc.) Declarat, quod Ecclesiastici praelati panem habentes ex palatio pont. sint veri familiares, & commensales ipsius pontif. Vide paul. 3. constit. 70. Clem. 7. constit. 14.

Cum scis, &c.) Approbat constitutiones aliorum pontif. circa non soluentes annatas, & decernit, quod benef. fructus Camer. Apostol. restituere teneantur, quos illis remittit, si solvant. Camerario, & Thesaurario committit, ut illas exigant, & facultates concedit, &c. cum claus. &c. publicata 7. Aprilis, anno 5.

Cum scis, &c.) Inquisitores generales sub die 9. Septembr. millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, omnes Lib. Talmud. intra Hebræos Urbis repertos comburi fecerunt. Et inde per publicum edictum manderunt Episcopis, & aliis, ut idem exequerentur in suis Diocesis, & intimarent Hebræis, ut tales libros infra certum tempus officialibus consignarent. Ideo pontif. precipit, ut elapsis quator mensibus à die supradictæ intimationis, tenentes libros huiusmodi, coercerentur pœnis impositis, apostatantibus à fide, cum claus. &c. Dat. Rom. 29. Maii, millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, ann. 5. Vide Innoc. 4. constit. 1. Greg. 13. constit. 75. Clem. 8. constit. 2.

Quamvis, &c.) Deputat Cardin. de Puteo, & S. Clement. cum facultate liberandi bona emphyteutica Ecclesiarum cum recompensatione Dominis assignanda, & aliqua pecuniarum summa per Camer. Apostol. soluenda, dummodo bona deuoluta directis Dominis incorporata non sint, vel iudicatum non fuerit ad fauorem eorumdem. Prouidendi absque causæ cognitione, & prorogandi bona etiam sic liberata eximendi à solutione cuiusque oneris, ad quod tenerentur tanquam bona Ecclesiastica statuendi, ut non possint confiscari, nisi pro crimine læsæ Maiestatis, aut rebellionis. Et liberè vendi, & alienari valeant. Appellatio, restitutio in integrum, aut reductio ad viam iuris, & reclamatio omnino prohibetur, cum claus. decreto, &c. Recompensatio censuum, &c. si tempore liberationis, & affrancationis non reperiantur, deponantur pecuniæ penes aliquam personam fide dignam, & facultatibus idoneam, quæ de ipsis benef. recompensam reddere, &c. Datum Romæ 4. Kal. Iun. ann. 5. Vide c. 5.

Confirmatur, & ampliatur constit. 53. Vide Clem. constit. 18. cum ibi adnotat.

Pastoris, &c.) Precipit, quod Iudæi pro qualibet Synagoga quolibet anno soluant duc. 10. Hospitali Cathecumenorum Urbis,

cum decreto, &c. claus. &c. Datum Rom. prid. Kal. Sept. ann. 5. Declaratur, & ampliatur paul. 4. constit. 14.

Cum nobis, &c.) Nautarum naufragantium bonorum diripiebantur, ut in Paul. 3. constit. 45. Ideo pontif. præter pœnas excommun. & alias, imponit pœnam pecuniariam his, qui nauibus naufragantibus, &c. impedimentum, & molestiam attulerint, &c. concedit Martino Consuli, & præceptori subditorum Caroli Imperat. facultatem recuperandi talia bona, & restituendi ea eorum patronis, Baronibus, &c. præcipit, ut eidem fauorem præstent. Indulgent. concedit his, qui Naufragantibus auxilium præsterint, cum claus. &c. publ. 22. Oct. ann. 5.

Dudum, &c.) Declarat constit. 50. de bonis emphyteuticis primo, quod procedat quoad bona caducitati, & deuolutioni non subiecta. Et Montes in recompensam liberationum assignari possint. Secundo, quod habeat locum etiam si inter partes sit conuentum bona illa affrancari non posse vigore litterarum Apostol. & circa applicationem recompensæ. Quod inhibeatur iudicibus, & partibus etiam sub pœnis, & censuris, & decreto irrit. ne procedant ex causis pendente tractatu liberationis. Reuocatque quascunque facultates liberandi bona Ecclesiastica. Dat. Rom. 24. Oct. anno 5. Leo. 10. constit. 13. Clem. 7. c. 18.

Beatissimus, etc.) Aromatarii exponunt, quod alias Vicar. papæ, & Conseruatoris Urbis eorum Consulibus concesserunt iurisdictionem cognoscendi causas contra quoscunque seculares de rebus spectantibus ad artem. Eorumque libris uti publicis scripturis fidem adhiberi. Et Archiepiscopum Beneuentanum hanc concessionem confirmasse. Quare petunt confirmationem. Et quod non obstante constitutione paul. 3. quæ hic non adest, eorum libris credatur etiam elapso anno, & eorum credita valeant, ut obligationes in forma Cameræ, pont. mandat expediri morum proprium arbitrio Cam. & post consultationem fuit resolutum, ut expediretur, videlicet, quod Aromatariorum libr. crederetur usque ad annos quinque inter præsentis, & ipsos anteriores esse aliis creditoribus defuncti, vel decessi pro medelis ei subministratis, & non venire in discussione. Libri tamen per Consules approbari debeant, alias nihil probent, & statuta artis seruentur, &c. cum claus. &c. Dat. Rom. 15. 51. 16. Nouemb. ann. 2. Vide Pii 5. constit. 208.

Dignum, etc.) Decernit, quod exules quoruncunque locorum, & præsertim Regni Neap.

Neapol. penas incurrant, si capiantur in locis Sancti. Roman. Eccles. subiectis post publicationem presentium. Idem de recuperatoribus. Datum Rom. vigesimo quinto Maii, millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, anno quinto. Vide const. 57. Bannit. Vide Pii 2. c. 8.

Cum nuper, etc.) Quoniam visitatores carcerum dilationes concessas principalibus carceratis eorum etiam fidei floribus suffragari decreuerant. Ideo pont. mandat visitatoribus, ne de cetero id faciant, cum clausulis, etc.

Nuper, etc.) Declarat constitutione quingessimam quintam, quod scilicet in illa non comprehendantur Cives. Rom. etiam non originarii, neque illi, quorum bona coram Gubernatore prodita, & non fuerunt publicata, cum claus. &c. Dat. Rom. 29. Maii, anno quinto. Vide const. 8. Pii 2. cum ibi adnotatis.

Cum sicut, etc.) Confirmat statuta Dohanæ mercatorum Urbis, cum clausulis, decreto, &c.

Cum sicut, etc.) Confirmat constitutiones omnium aliorum pontif. contra homicidas, ac bannitos duellantes brigolos, &c. Et committit Urbis Gubernatori, ut contra transgressores procedat etiam ex officio Cur. citando etiam per edictum. Contrauenientes ignorantiam possint allegare ad se defendendum seruato iuris ordine. Sed hoc in futurum non valeat. De publicis hospitatoribus scientia, & culpa non presumatur, cum clausulis, &c.

Cum sicut, etc.) Concessit affidatis, ut itinerare per modicum pascuare possent, & via stricta ampliaretur, quod declaratur Greg. 13. const. 46. Quibus non obstantibus Affidati impediabantur. Ideo pont. confirmat constitutiones aliorum pont. eorumque defectus supplet: precipitque Affidatos non molestari sub poenis indignationis, interdicti, & 500. duc. exequutorem deputat cum facultate, puniendi inobedientes, & quod quo ad damna illata conducentibus medio iuramento credatur, cum decr. claus. &c. Vide Pii 2. const. 10. cum ibi adnot.

Cum inter, etc.) Confirmat const. 25. Innoc. 8. Quod cives Rom. non originarii soluant fidem sicut forenses, cum decr. claus. &c. vide ibi adnot.

Cum sicut accepimus, etc.) Confirmat facultates Vic. Urbis, circa causas iudiciorum. Inhibetque Iudicibus Vrbi, ne in causis iudiciorum se intromittant, cum claus. &c. Non procedit in causis iud. Bancheriorum, Grego.

13. const. 43. De iurisd. Vic. Urbis. Vide Clem. 7. const. 23.

Cum sicut, etc.) Religiosi multi sub variis pretextibus extra claustra debebant. Ideo pont. committit Aud. Cam. ut eos moneat ad ostendendum eorum iura. Et inobedientes coerceant. Comparentes cogat ad videndum si dispensationes sint minus legitime, & ipsi sint vitæ scandalosi. Penitentes absoluat, cum facultate citandi, &c. appellatio non admittatur, nisi ex rescriptu signato manu papæ, cum claus. &c. vide Paul. 4. const. 29.

Dudum, etc.) Paul. 3. concessit militibus de Lilio, facultatem resignandi officia, & vnâ stantiam, &c. penit. iste ex causis impetrationis officiorum à pontif. tantum, & in eius manibus resignationes fieri mandat. Prohibet legatis, & prouin. Gubernatoribus, ut à resignationibus officiorum se abstineant. Resignationes aliter factæ nullæ sint, extra. Curia non admittantur, cum claus. &c. publ. 13. Feb. 1551, ann. 2.

Cum inter, etc.) Continet, quod singuli Artifices, & Opifices Alme Urb. quolibet trimestri Julium vnum pro expurgatione viarum Urbis soluere teneantur ex ætore Magistrorum viarum, cum claus. &c. Dat. Rom. 11. Ian. 1551, ann. 2. Obiit pont. Romæ 10. Kal. Marti. 1551.

Successit MARCELLVS II. Tusens, qui vixit dies 28. Et vnica const. His proximis, &c. prorogauit subsidium triennale à Paul. 3. impos. Obiit Kal. Maii.

PAVLVS IV. Cum sicut, etc.) Conservatores Urbis euitent, ut exploratores fraudum artificum, eorum officium diligenter exerceant. Et artifices delinquentes puniant vsq. ad suspensionem exercitii. Quod exploratores non defraudentur suo salario. Si negligentes sint penam incurrant, & Gubernator exequutor sola signatura sufficiat, &c.

Intinctum nobis, etc.) Symmachus papa, cuius constitutio non adest, alienationes bonorum Eccles. prohibuit. Paul. 2. const. 7. alienationes ultra triennium. Et tamen factæ fuerunt multe. Ideo Pont. illas rescindit, & annullat. Detentoresque debere relaxare bona occupata, ac fructus restituere decernit, cum clausulis, &c. decreto, &c. Datum Romæ, prid. Id. Jul. anno primo. Hæc constitutio redacta fuit ad terminos iuris communis Pii 4. constitut. 59. Deinde ab eodem innouata Eccles. Roman. ac Camer. Apostol. constit. 125. postea fuit generaliter renouata Pii 5. const. 101.

Cum nos nuper, etc.) Auditor Cam. Apost. deputatur exequutor præced. constitutionis, Et

Et iudex causarum in alienatione bonorum Ecclesie, iudex autem ordinarius fit Vicarius papæ in Vrbe, atque eius districtu, iuxta de. pup. Clem. 6. constit. 23. Sed Pii 5. omnes istas causas commisit Collegio fabricæ S. Petri const. 101.

Ex Clementi, &c.) Minister generalis ord. Minorum de Obleruant. exponit Pont. quod multi prædecessores exemptiones, & indulta suis fratribus concesserunt. Sed inter alios Martinus V. cuius constitut. non adest, concessit ut fratres ipsi quibus aliquod fiebat legatum speciale personam nominare possent, quæ illud exigeret, & de eo disponderet. Sed Ioann. 22. prohibuit fratribus dicta concessione uti. Martinus V. e. s. in integrum restituit, quod confirmavit Eugen. 4. Nicolaus verò V. & Sixt. 4. concesserunt confessionaria, & administrationem sacramentorum, idè Pontif. confirmat omnia, suppletque defectus const. prædictarum. Conceditque facultatem deputandi syndicos, & actores bonorum elemosynarum, & monasteriorum: cum decreto irritan. Ampliatque facultates audiendi confessiones, & administrandi sacramenta, eximit à solutione Pedagogorum, & gabellarum, quod declarat, & ampliat Pii 5. const. 15. Deputat exequutores cum claus. &c. Dat. Romæ 2 Iul. anno 1. Almam confirmationem facit Greg. 13. const. 35. Vide Leo 10. constit. 17. 20. 21. Clem. 7. const. 44. Paul. 3. c. 10. & 28. Iul. 3. const. 12.

Cum nimis absurdum, &c.) Ordinatur, quod Iudæi habitent in locis sepiis, & separatis à Christianorum habitationibus synagogam unicam habeant in terris, ubi habitant, destruentes alia, immobilia Christianis vendant. Signum glauci coloris deferant (Contrarium autem statuerat Iul. 3. const. 18.) Nutrices, & seruientes Christianas non habeant. Libris eorum non scriptis vulgari Italico sermone fides non adhibeatur. Mercaturam frumenti, & similes non exercent. Medici eorum ad Christianorum curam non accedant. Pignora ante lapsum 18. mensium non vendant. Statuta locorum obseruent, & inobedientes coercantur tanquam rebelles, cum decre. claus. Datum Rom. prid. id. Iun. anno 1. fuit immutata per Pium 4. const. 63. Sed deinde approbata, & innouata Pii 5. constit. 6. Gregor. 13. const. 75. Inr. 3. c. 1. & contravenientes debent puniri per inquis. Greg. 13. const. 75.

Cum sicut, &c.) Mandat subsidium vnus quatuor pro qualibet libr. carnis Iul. 3. const. 34. impositum extra urbem exigi durante dicto quinquennio, cum decre. &c. Dat. Rom. 24. Iul. anno 1. prorogatur c. 17.

Cum quorandam, &c.) Negantes Trinitatem, aut Diuinitatem D.N. Iesu Christi eorum errorem abiurent, & de abiuratione doceant. Coram inquisitore abiurantes, & penitentes poenarum remissionem consequantur, dummodò delati, inquisiti, aut relapsi non fuerint. De quorum penis Honor. const. 2. impenitentes, & alij de cetero errantes poenas relapsorum incurrant, cū claus. &c. 2. Id. Aug. anno 1.

Cum venerabiles, &c.) Decernit, quod Cardinal. Decanatus de cetero spectet ad Episcopum Cardinal. antiquiorem in Curia, præsentem, aut extrà Curiam per Pont. destinatum, cum decreto, &c. 1. Kalen. Septembr. anno 1.

Quoniam sicut, &c.) Confirmat const. 5. Iul. 3. de annatis, & aliorum prædecessorum de quibus Pau. 2. const. 9.

Cum nuper, &c.) Deputat Datarium, & Thesaurarium Exequutores const. Apostol. circa annatarum, & quindenniorum solutiones in locum Camerarii, & Thesaurarii, cum facultatibus clausulis, &c. 1. Octobr. anno 1.

Inter ceteras, &c.) Societas officiorum sine officio fiebat ad rationem duodecim pro centenariis. Et super officiis etiam contrahantur societates ultra valorem officiorum, cum pactis illicitis. Idè Pontif. societates aliter quam super officiis ad certam participationem fructuum fieri prohibet, officialesque super officii pecunias ultra dimidium valoris recipere, ac societates contrahere non posse decernit. Et in hoc seruatur const. 64. Pii 4. Societatesque iam contractas Datario notificari mandat, cum decreto, forma publicandi, &c. 5. Octobr. anno 1. abrogatur Pii 4. const. 64.

Superioribus mensibus, etc.) Subsidium impositum à Paul. 3. prorogatum ab eodem à Iul. 3. & Marcello 2. Pont. prorogat, per totum annum 1564. Montemque Nouennalem erigit 187 mil. scutorum: ponentibus in eo pecunias assignat octo pro centenariis de redditibus dicti subsidii. Depositarium quoque dicti Montis, ac exactorem subsidii deputat Thomam de Marinis, ut quolibet bimestri soluat debitos fructus. Et finito nouennio, restituat sortes principales, &c. Quemlibet etià Religiosum super ipsum montem pecunias ponere posse declarat. Et de illis disponere posse indulg. non obstantibus quibuscunque condemnationibus, &c. Et etiam ad fauorem illegitimarum: illaque confiscari non posse concedit, & per mortem non vacare, sed ad successores deuenire decernit. Monit. 25. 6. 1. legium

legium inter se cum facultatibus expressis cō-
struere posse declarat. Privilegiaque Montis
fidei. Exemptionemque à decimis, & imposi-
tionibus concedit. Quod mons non proroge-
tur, neque innovetur, cum decreto, promissio-
ne clausulis, &c. Et quod extinguit. Datum
Romæ 10 Kalend. Nouemb. ann. 1. Eundem
prorogavit Pius 5. cōst. eadem. De montibus
Sixt. 5. cōst. 16. Pii 5. cōst. 80. Pij 5. cōst. 124.
Clem. 7. c. 17. Reo. exemptionum Pij 5. cōst.
10. & 170.

Cupientes, ut mensa, &c.) Deputat The-
saurarium Montis præcedentis cum faculta-
tibus, &c. admittendi quascunque cessiones,
& expediendi, ac expedire faciendi litteras
super patentes, constituendi ministros, cum
saliis, & emolumentis, quotquot sibi vide-
buntur, et omnia alia necessaria, et opportu-
na faciendi. Quod Montistæ possint ad loca
Montis alios nominare, reſeruata sibi loco-
rum, et fructuum dispositione. Subrogatur-
que præſidens Camer. in locum Thesaura-
rii absentis, cum clausulis, etc. Vide Pii 5. cō-
ſtit. 80.

Cum alias, &c.) Iul. 3. præter ea, quæ circa
solutionem annatarum edidit cōstit. 41. &
44. Renouauit inhibitiones Camerarii Cardin-
alium, qui prætendebant, quod annatæ ad
eorum Collegium spectarent, cuius cōstit.
hic non haberetur, idè pont. sua cōstitutio. 9.
confirmauit cōstitutiones Iulii, & aliorum.
Modo autem litteras Iul. 3. & suas iterum
approbat, & gesta per dictos executores
confirmat, (supplendo omnes defectus, cum
facultatibus omnes, & singulos debitores ci-
tandi, monendi, requirendi sub sententiis, &
censuris, pœnisque Eccles. & pecuniariis co-
gendi, compellendi, substituendi, & remouen-
di etiam plures officiales, cum clausul. derog.
Dat. Rom. 16. Kal. Dec. anno 1. vide cōst. 25.
Pii 5. cōst. 178.

Sincera fides, &c.) Gabellam quateni car-
nis, quam sup. cōstitut. 6. confirmauerat, hic
annullat. Exemptiones Thesaurariis conces-
sas in præiudicium Gabellæ Studi Vrbis re-
uocat. Hebræorum licentias emendi res fur-
tiuas, & deſuper pecunias mutuandi tollit.
Dilationes debitoribus concessas annullat.
Barissellum, & executores iustitiæ de inde-
bitis extorsionibus, & simoniis ſindicari poſ-
ſe præcipit. Monopolia prohibet, iurisdic-
tionem Curie Capitoli reintegrat, iuxta formã
Paul. 3. cōst. 14. Ciuitatem Triburtinam po-
pulo Romano reſtituit. Conſeruatores Vrbis
in eorum iurisdictione reponit. Repraſalia
relaxari poſſe a Roman. Pontif. decernit. Of-
ficiales Vrbis Popul. Roman. in præmissis nõ

molestare, ſed ſauere, & aſſiſtere præcipit, cū
decreto, &c. clausulis, etc. Datum Romæ Kal.
Decembr. anno 1. Pii 4. cōst. 126. Iul. 3. cō-
ſtit. 32. Pau. 4. cōst. 77. Iul. 2. cōst. 15. Leo. 10
cōst. 1.

Ab ea ipſa die, &c.) Matrimonium contra-
here volentes in 2. gradu, matrimonia de ſa-
cro contrahebant ſub fiducia obtinendæ, po-
ſtea diſpenſationis: idè Pont. declarat tales
diſpenſationes ſe de cetero concedere nolle,
etiam ſi proles ſequuta eſſet, niſi ex cauſa
vrgentiſſima. Datum Romæ Id. Decem. ann.
2. Hoc idem generaliter prohibuit Clem. 7.
cōst. 7.

Graues, & ferme, etc.) Prorogat ad Nouen-
nium ſubſidium vnus quateni pro libra car-
nis à Iulio 3. impositum. Et extendit ad loca
Baronum. Camerarius, & Clerici Cameræ
deputantur collectores, cum decreto, clau-
ſulis, &c. Datum Romæ 15. Martii 1555. anno
1. Vide Iul. 3. cōſtitut. 34. ſup. cōſtitut. 6.
& 14.

Dudum poſtquam, &c.) Quoniam ex cō-
ſtit. 5. orta fuerat dubitatio. An Iudæi de-
berent ſoluere 10. ducatos pro qualibet ſyna-
goga demolita etiam, vel demolienda. Idè
pontif. declarat ipſos ita debere ſoluere, iuxta
cōſtitut. 51. Iul. 3. omneſque congregatio-
nes Iudæorum, in fidelium eſſe obligatas pro
tali annua ſolutione, & quod miniſtri con-
gregationum Iudæorum taxas iſtius ſolutio-
nis, iuxta congregationum facultates impo-
nere, & ad ſoluendum cogere poſſint. Cathe-
cumenos, Neophitos in Vrbe, & extra com-
morantes, eorumque bona, & officiales à iu-
riſdictione quorumcumque iudicum eximit.
Eorumque iudicem Cardin. Saracenum de-
putat, confirmatque omnia priuilegia, & ex-
ceptiones cathecumenorum, & Neophitorum
cum clausul. &c. Dat. Rom. 23. Mar. 1556. an.
1. de Iudæis Nic. 3. cōst. 1. cum ibi adnot. de
Neophitis, & Cathecumenis, Iul. 3. cōst. 21.
Paul. 3. cōst. 42. Pii 4. cōst. 2. & 62. Pii 5. cō-
ſtit. 28.

Cum nos ingraueſcentes, &c.) Continet de-
putationem, & facultates Card. & aliorum
deputatorum ad cognoscendum, & terminan-
dum quæcunque negotia Alme Vrbis, et to-
tius ſtatus Eccleſiæ, cum decreto, clauſ. etc.
Vide pau. 3. cōst. 16.

Et ſi in mente gerimus, etc.) Continet im-
poſitionem duarum decimarum ſuper fructi-
bus benef. ſtatus Eccleſ. exceptis Cardinali-
bus, & militibus Hieroſolymic, Deputat The-
ſaurarium exactorem, cum clauſ. etc. Datum
Romæ 20. Iulii, anno ſecundo. Vide paul. 3.
cōst. 52.

Ro-

Romanus Pontifex, etc.) Reuocat quascun-
que concessiones Cancellariorum, præterquā
ex causa onerosa concessas. Inhibetque offi-
cialibus status Ecclesiast. ne de cætero de eis
disponant. De quo pius 4. constituit. 12. 1. The-
saurariumque deputat ad alienandum ad vi-
tam tantum, immo & ad locandum cum de-
creto, &c. Et ordinat, quod cancellaria vacet
per mortem. Et Cancellariæ prouin. non pos-
sint à prouincialibus emi, neque cancellariæ
aliorum locorum ab originariis. Quod can-
cellarii à Gubernatore habilitationem habeāt
& de emolumentis nihil officialibus respon-
dere teneantur. Quod sigilli emolumenta sint
gubernatoris. Quod scripturæ cautionis pacis
& aliarum rerum criminalium, per Cancellari-
um tantum rogari possint. Cancellarii fer-
uent taxes quoad earum solutiones. Copias
examinum non dent, nisi præiudicis de-
creto, sub pœnis, &c. Libros seruent, &c. Sin-
dicatui stare teneantur vna cum Gubernato-
ribus tempore eorum mutationis. Scripturas
per inuentarium teneantur finito officio, cō-
signare successoribus, officia exercere valeāt
per substitutos, cum claus. &c. Dat. Rom. Kal.
Sept. ann. 2.

Ita est præsentium, etc.) Collegium Mili-
tum de Lilio institutum à paulo 3. constituit. 53.
augent pont. ad 300. milites, qui teneant
scuta 150. mil. & eis assignat redditus 18. mil.
scutorum, & confirmat omnia eorum priui-
legia. Et quod milites infra sex menses in fa-
uorem, quæcunque officia resignare possint,
absque compositione, & resignatarii admit-
tantur gratis, cum decreto, &c. clausulis, &c.
Datum Rom. Kalend. Septembr. Ann. 2. De
resignationibus offic. Iul. 3. constitution.
64.

Cum nos, etc.) Ordinat, quod officia Mili-
tum de Lilio hæcenus cōcessa, de cætero usq̄
ad annum extensionis collegii concedenda,
non vacent, cum decr. &c.

Cum sicut accepimus, etc.) Iacobus Giral-
dinus Iudæus ad fidem conuersus deputatus
fuit à Iulio 3. reuisor, & expurgator librorum
Hebræorum cum salario 10. ducat. Hoc sa-
larium applicat pontif. Collegio Cathecume-
norum Urbis, cum decret. claus. &c. Dat. Ro-
m. Septem. anno 2. Reuocat expurgat. offic.
const. 37.

Incumbentia nobis, etc.) Gregor. 12. cuius
cōstit. non adest pœnas dupli, & excommu-
nificauit occupantibus bona Reuer. Camer.
Apostol. Alex. 5. cuius constitutio non adest,
deceuit, quod prouisi de Eccles. expedire
facerent super prouisionibus litteras Aposto-
licas infra annum, & litteris non expeditis

regimini Ecclesiæ se non ingererent, pius 2.
cuius constitutio hic non extat, statuit, quod
obligati ad solutionem annatarum non solu-
uentes in terminis præfixis pœnas priuationis
incurrerent. Iul. 2. declarauit, & amplauit
constitutiones prædictarum constituit. Fiscus
igitur in Camer. Apostol. acceptauit omnes
deuolutiones, & caducitates per quoscunque
aliquid soluere obligatos incursas, &c. Came-
ra autem declarauit omnes non soluentes in-
cidisse in prædictas pœnas, &c. Nihilominus
multi contrariam, idē pontifex confirmat
dictam sententiam Clericorum Cam. & con-
stitutiones prædecessorum, Et decernit, quod
Reg. Camer. non soluentes infra duos menses
à tempore publicationis pœnas in sententia,
& constitutionibus prædictis contentas in-
currant. Cum decreto, claus. &c. publicata
30. Octobr. ann. 2. Maiores pœnas imposuit
pius 4. const. 9. Vide Innocent. 8. constituit. 16;
Alex. 6. const. 6. Clem. 7. constit. 1. Iul. 3. con-
stituit. 28.

Cum sicut accepimus, etc.) Bona persona-
rum Ecclesiast. absque licentia testandi de-
cedentium ex fructibus benef. acquisita tanquā
spolia ad Camer. Apost. pertinent, idē pontif.
deputat Thesaurarium in collectorem dicto-
rum spoliatorum totius Italiæ, cum facultati-
bus, &c. decr. &c. claus. &c. Dat. Ro. 14. Noue.
ann. 2.

Cum nos hodie, etc.) Cardinal. Carrafa de-
stinatur Legatus de latere ad principes Ita-
liæ, cum facultatibus cognoscendi causas
summariæ, & illas committendi, & illas auo-
candi.

Notarios creandi Vide Pii 4. constituit.
116. in Sacrosancta, Doctorandi, & Mili-
tes auratos, & Comites Palatinos creandi, re-
uocat pius 5. const. 62. Quamuis.

Dispensandi circa defectus. Natalium pro
obtinendis ordinibus sacris. Et circa defectu
ætatis: & circa matrimonia contracta, & con-
trahenda in tertio, & quarto gradu. Reuocat
pius 4. const. 69. sanctiss. Et cum studentibus
circa residentiam, & fructuum perceptionem.
Declarat pius 5. const. 113.

Concedendi facultatem ad eligendum cō-
fessorem. Reuocat. pii 5. const. 123. Et licentia
ingrediendi Monasteria Monialium, Greg. 3.
const. 77.

Absoluendi à casibus reservatis, Gregor.
13. constituit. 97. Relaxandi iuramenta, &
absoluendi à reatu pœiurii. Absoluendi ho-
micias pro homicidiis casualibus, pii 2. cō-
stit. 8.

Remittendi pœnas Simoniacis, Pii 5. con-
stituit. 4.

Absoluendi eos, qui manus violentas in Clericos iniecerunt, vel rapinas, sacrilegia, & alia mala. bellorum tempore perpetrarunt.

Remittendi pœnas ab Apostatis incurfas, infra constitut. 29. puniendi, & absoluendi falsificatores litterarum Apostol. atque hæreticos.

Visitandi quæcunque Ecclesias, & Collegia, etiam exempta, & illa reformandi. Et concedendi licentiam personis Ecclesiasticis ad testandum, pii 4. constitut. 32. Roman. pontif.

Recipiendi resignationes benef. ac cessiones, pii 4. constitut. 69. concedendi indulgentias; pii 5. constitut. 32.

Vendendi, & locandi bona Ecclesiastica, licentiam dandi, sup. constitut. 2. Concedendi facultatem transeundi ad alios ordines, pii 5. constitut. 94. Faciendi omnia, quæ maior pœnit. facere potest. De quo pii 4. constitut. 72. cum clausul. &c. Datum Rom. Kal. Iun. 1516. anno 2.

Capietes absolui, &c.) Committit Card. de Carpo, ut Magistros, & Ministros Ordinis Minorum moneat, quatenus contra Fratres religiosos extra claustra vagantes procedant vsque ad, &c. Et harum occasione ipsi propterea nullam irregularitatem incurrant. Et quod ordinarii locorum ipsis desuper saueant. cum clausulis, &c. Datum 29. Aprilis 1557. anno 2. Vide Clem. 7. constitut. 46. Paul. 3. constitut. 10. Iul. 3. constitut. 63. Greg. 13. constitut. 34. pii 5. constitut. 94.

Postquam diuina, &c.) Religiosi multi sub variis prætextibus extra claustra viuentes apostatæ notam incurrunt, idè pontif. declarat, quod qui in legitima ætate professionem fecerunt, ut antea factam probauerunt, si extra claustra Religionis vagabuntur pœnas priuationis off. & benef. quorumcunque, et dignitatum incurrant suspensionem à sacra administratione, et cuiuscunque ministerii etiam sui Ordinis, quod si contrafecerint, condignis pœnis puniantur. Apostatarum autem receptores; et fautores per Ordinarios locorum moniti, et non desistentes, declarantur excommunicati præsentantes ad aliquod beneficium de iure patronatus præsentandi iure priuati sint. Apostatæ biretum nigrum, dubis lineis albis ex tela confectis in Cruce, et circumferentia alba suffulti teneantur gestare, præpositi, qui prætendunt extra claustra degere, litteras patentes ostendant protectori, et procuratori generali, etc. Translationes Apostatarum nullæ sint, nisi ad parem, vel ætiorum ordinem. Et translati in obseruan-

tia manean. Contrafacientes ad sua loca redire cogantur, pœnis apostatarum puniendi, Greg. 13. constitut. 74.

Reuocatq; priuilegia omnia recipiendi Fratres aliorum Ord. Min. Quod fecit, et pius 5. constitut. 169. et quod locorum ordinarii faciant publicare hanc constitut. cum deer. clausul. etc. Dat. Ro. 13. Kal. Aug. 1558. anno 4. Vide ut in superiori, et Con. Trid. in sess. 25. cap. de Regul.

Gloriosus Deus in Sanctis, &c.) Mandat pont. festum S. Dominici celebrare debere, solemniter die 4. Augusti, qui mortuus est die 6. sed propter festum Transfigurati. celebratur die 5. idè ob festum B. M. ad Nives remouet illud. Conceditq; indulg. visitantibus ea die, aliquam Eccl. Frat. præd. cum clausul. etc. Dat. Rom. 6. id. Aug. anno 4. publ. 1559. 30. Iul. anno quinto.

Cum sicut experientia, &c.) Continet applicationem confiscationum bonorum, et aliarum pœnarum in locis Sanct. Roman. E. commissariis. 25. annis citra, non exactarum facta fisco Reuer. Camer. Apostol. cum deputatione Thesaurarii in Commissariū, et exactorem, cum clausul. etc. Dat. Rom. 26. Octobr. anno 4.

Cum omnibus, &c.) Ordinatur, quod in solutionibus pœnit. Camer. Apostol. solvatur vnus ducatus auri de Camera loco 10. illiorum, quod debitores ita non soluentes incurrant pœnas impositas non soluentibus debita Camer. De quibus Gregor. 13. constitut. 66. cum deer. clausul. etc. Registrata 26. Nou. anno 4.

Inter ceteras, etc.) Ordinauerat, ut beneficia personis idoneis conferantur, et eorum distributioni deputauerat Card. Nannensem, et de pisis vna cum Datario. Nihilominus multi occasione beneficiorum pro aliis in examine se supponunt, et beneficia pro se ipsis impetrant, ut cū pensione aliis resignent, aut pro aliis, ut ab eis aliquod commodum assequantur, idè pontif. ad hoc pœnas anathematis, priuationis, inhabilitatis, restitutionis, etc. imponit. Et dispositiones, ac provisionis huiusmodi nullas esse decernit, cum clausulis, etc. sola signatura sufficiat publicata 27. Nouembr. 1557. anno 3. Vide Leo. 10. constitut. 22.

Si ex præcepto, etc.) Auditoriatus Camer. Apostol. off. vacauerat, de quo Iul. 3. constitut. 22. Quod pontif. suppressit, et de cætero officium Regentis Camer. denominari, et vni ex Card. conferri debere decernit ad instar off. Camerariatus, paremque iurisdictionem habere, declarat. Et eidem Regenti concedit quascūque

que facultates per prædecessores concessas; deputandi Vicegerentem. Cognoscendi causas obligationum in forma Cameræ, promulgandi censuras Ecclesiasticas; Cognoscendi causas prælatorum, oratorum, & officialium Cur. & Notariorum off. Regentatus, & familiarium eorum; Campsorum, & mercatorum, & pensionum etiam alibi soluendarum, Greg. 13. c. 55.

Cognoscendi causas appellationum interpositarum à sententiis latis in Curia, præterquam à Vicario Governatore, & Iudicibus Capitoli, & latis etiam extra Curiam, etiam à Iudicibus ordinariis, & arbitris in terris S. R. E.

Procedendi summarie in causis non excedentibus valorem 200. scutorum, aut Mercatorum, vel Notariorum off. Regentatus cognoscendi causas delictorum in Curia, & etiã extra per officiales Sed. Apostol. & alios Cur. sequentes, et à iurisdictione ordinariorum, exemptos commissorum, et exequendi litteras Apost.

Demandandi executioni senten. in Curia latis, et procedendi contra degentes extra Curiam pro debitis, et negotiis in Curia contractis, et contra degentes in Curia pro quibuscunque negotiis, Et inhibendi in vim Eugen. constitut. volentibus Curiales extrahere extra Curiam ad litigandum imponendi etiam in Curia penam sanguinis, & capitalis supplicii absque incurfu irregularitatis, & cætera omnia faciendi, quæ Auditores Cameræ olim facere potuerant [Eugen. 4. constitut. 7.

Remittendi pœnas, & commutandi. Creandi Notarios, doctorandi, & promouendi ad alios gradus, legitimandi concedendi licentiam, testandi etiam ad fauorem incapacium, de quibus vide sup. constit. 27. quo ad reuocat. moderat. declarat. Concedendi saluum conductum pro debitis, & delictis etiam bannitis. Confirmando const. Leo. 10. & aliorum, & etiam priuilegia aliis concessa Audit. Cam. extendendo illa officio Regentatus, pii 2. c. 8.

Ordinans, quod causæ Romanorum, et incolarum Urbis à Curia Regentis non assumantur; Dilationes, et alternatiuæ, non prorsus obligatis in forma Camer. non concedantur. Quod Barifellus iuramentum præstet de parendo Regenti. Regens, eius Vicegerent. Locumtenentes, et eorum bona, et familiares à iurisdictione ordin. exempti sint, et à solutione pedagiorum, et impositionum; Officia quinque Notariorum Curie Regentis ad ipsius Regentis dispositionem spectent, Pii 4.

constitut. 77. Clement. 7. constitut. 34.

Et Officiales non molestant Regentem in præmissis, cum decreto, clausulis, etc. Datum Romæ, 4. Kalend. Decembr. anno, 4. Pii 5. constit. 10.

Eximia tua &c.) Confert officium Regentis Cameræ Alphonso Carafæ Cardinali; cum iuribus, &c. clausul. etc. Dat. 4. Kal. Decemb. ann. 4.

Ad Rom. Pontif. &c.) Statuit Paul. 3. cuius decretum hic non adest, quod Cardinales accessum, vel regressum ad vnicam tantum Ecclesiam habere possint. Et habentes ad plures vnam eligant, & aliam dimittant. Reuocatq; regressus, & accessus ad plures. Et modò iste pont. prohibet eisdem, ne vigore cuiuscunque regressus possessionem Eccles. capiant absque licentia pontif. cum decreto, clausul. &c. publicata 7. Decembr. ann. 3. Vide pii 5. constitut. 140. Concil. Trident. sess. 25. cap. 7. de Reform.

Apostolica sedis, &c.) Reuocat facultatem concessam const. 14. fac. Giraldo expurgandi libros hebræos, & alia, &c. Dat. Rom. 14. Apr. 1559. an. 4.

Cum secundum, &c.) Confirmat pœnas olim promulgas contra ambientes papatû, pœnasque imponit tractantibus de eligendo futuro pont. viuenti, & inconsulto papa, & complicibus, & præmia constituit reuelantibus, cum decr. clausul. &c. Dat. Ro. 17. Kal. Iun. an. 4. vide Iul. 2. c. 2.

Quia infuturorum, &c.) Reuocat licetias legendi lib. hæreticos quibuscunque concessas: præterquam Inquil. Generatibus, prohibetque ne quis legat, teneat, imprimat, aut venales habeat eosdem libros, sub pœna excomm. & aliis à pontif. latis, monet, vt iidem libri officio Inquisitionis consignentur, sub censuris, & pœnis prædictis infra terminum ab Inquisitore assignandum, cum decreto, &c. clausulis, &c. quod Ordinarii hanc constit. publicari faciant in eorum Diocesi. Datum Rom. 21. Decemb. ann. 4. vide Iul. 3. constit. 7.

Decens esse, &c.) Quoniam quædam congregationes prætendunt adhuc non teneri ad solutionem annatarum. Declarat pont. omnes congregationes, & alios ad quorum fauorem beneficia vnita sunt, teneri, & ad se obligandum de illis de cætero soluendis, cum decr. &c. ordinatque quod Cardinales Saracenus, & de Spoletto procedant, vt Iudices istarum causarum, iuxta formam istius constitut. & quod beneficia habentia indultum non soluendi, Quindennia notificentur Cardinalibus prædictis, cum clausulis, &c. Datum Rom. 10.

Kal. Februar. ann. 4. Vide Pau. 3. const. 9. pii 5. const. 178.

Ineffabilis diuine &c.) Iubet, quod festum Cathedræ S. Petri Romæ, sub dublici officio celebretur die 18. Ian. singulis annis. Antiochenz autem 22. Februar. Dat. Ro. 8. id. Ian. ann. 4.

Cum ex Apostolatus, &c.) Confirmat, & innouat omnes pœnas contra hæreticos, & schismaticos quomodolibet latas, quinimmo prælati, Regibus, &c. à fide Catholica deuian- tibus aggrauat usque ad priuationem quarumcunque dignitatum. Ius patronatus habentes ad beneficia propter huiusmodi vacantia teneantur infra legitima tempora præsentare personas idoneas, alioquin ad pontif. deuoluantur. Prælati, & pontif. qui ante eorum promotionem apparuerint à fide Catholica deniasse, eo ipso priuati sint omni auctoritate, & officio, & promotio nulla sit, & nullo pacto possit reualidari. Subditis eorum liceat ab eorum obedientia impunè recedere, cum claus. &c. Dat. Rom. 11. Kal. Mart. 1558. an. 4. vide Innoc. 4. const. 3. & 8. Honor. 3. const. 2. pii 5. const. 86. Greg. 13. const. 70. pii 5. const. 105.

Apostolica Sedis, &c.) Præcipit, vt Collegia Ecclesiarum collegiatarum de cætero indicent beneficia, quæ possident, & titulum possessionis, alias illa vacare censeantur. Deputatque exequutorem, &c. Confirmatur pii 5. const. 179.

Cupientes indemnitati, &c.) Reuocat quascunque exemptiones, quibuscunque concessas à solutione subsidii à paul. 3. const. 60. impositi, cum claus. &c. Dat. Ro. 15. April. 1559. an. 4. vide Iul. 3. const. 24. pii 5. const. 10. pau. 3. const. 41.

In sacra beati, &c.) Decernit, quod Archiepiscopi, & Episcopi redeuntes ad claustra suorum ordinum, ad officia assumi non possint; Et dispensationes desuper concessas annullat; Eligentes eos scienter ad officia priuati existant voce tam actiua, quam passiuæ ad eligendum, cum decr. claus. &c. Dat. Ro. 19. Iul. an. 5.

Ea fuit superiorum, &c.) Alumen Tulphis inuentum fuit tempore pii 2. vt constitut. 26. Leo. 10. Alumeriæ autem locata fuerunt pro annuo affictu, 28333. ducat. & mox auctus est affictus ad alia scuta 16. mil. idè pontif. iste erigit Montem, quem vocat Alumerarium, vacabilem 13033. scutor. & ponentibus in eo pecunias assignat duodecim pro centen. de dictis 16. mil. scut. augmenti. Affictus Alumerarium; & obligat omnia bona Sed. Apost. pro maiori assècuratione Montistarum; Et

decernit, quod quilibet etiam Religiosus in monte iste pecunias ponere possit. Et quod loca dicti Montis resignari possint, & non confiscari, aut sequestrari, & de illis liberè disponi ad fauorem etiam illegitimorum. Montistæ possint erigere Collegium cum facultatibus, quas habet etiam Mons fidei, & exceptiones ab impositionibus, cum decreto, clausulis, &c. Datum Rom. Id. Ian. 1556. ann. 3. De Montibus. Sixt. 5. const. 16. pii 5. const. 124.

Ex ordine, &c.) Pont. mandauit Gubernatori Urbis, vt pœnas contra lenones, & complices publicaret, iuxta constitution. pro humanis, Inn. 4. quæ hic non adest, Clem. 7. constit. 17.

Cum sapius, &c.) Aduocat ad se causas omnes inter Cardinales coram quocunque iudice vertentes in terminis, in quibus reperiuntur. Eamque cognitionem sibi reservat. Idque extendit etiam ad causas futuras cum decreto, clausulis, &c. publicata 1555. 9. Ianuar.

Cum ab inuasionem, &c.) Ob inuasionem Urbis à Militibus Hispanis, multæ differentię super locationibus, & pensionibus Casalium, domorum, &c. ortæ sunt, idè pont. vt dictæ differentię summarie deciderent, ad se auocat omnes causas desuper vertentes, & illas committit Cardinali Miganello, & Cardinali Reomano cum facultatibus, &c. cum clausulis, &c. Vide similem Clem. 7. constit. 28.

Licet ex iuris, &c.) Statuit, quod carcera- ti confessi, vel forsan ex indiciis torquendi, non relaxentur sub cautionibus, cum decreto, &c.

Cupientes, &c.) Gubernator Urbis cond- cit palatium pro eius Curia sumptibus Cam. Apost. in Curia Gubernatoris, tres Indices deputantur pro causis criminatibus, & alii tres pro ciuilibus. Qui Auditores syndicati stare debeant, contra quod statuerat Leo. 10. constit. 7. Quibus Gubernator causas committit, sed votum non præstat, duobus ex illis dare tenetur cameras, & alimenta. Gubernatori, & Auditoribus pont. præcipit sub pœna excommun. lata sententiæ priuationis, &c. quod propinas non accipiant, & ab omni genere munerum abstineant: præter paucos fructus, cognitio fiat quolibet die sabbati, &c. cum clausulis, &c. Obiit Rom. 15. Kalend. Septemb. 1559. Reuoc. pii 4. const. 156. pii 4. const. 89.

PIVS IV. Ad Charitatis, &c.) Aduocat ad se omnes causas Archihospitalis S. Iacobi de Vrbe, vertentes coram quocunque iudice, & eius

eius, officiales quomodolibet concernentes. Et illas committit Cardinali pro tempore, proteſtori cum facultate, & Iudex procedendi summarè, &c. citandi, & inhibendi in Curia, & extra cum clauſ. &c. Dat. Rom. 22. Ian. 1560. an. 1.

Saluatoris Domini, etc.) Paul. 3. conceſſit Ioann. de Torrano facultatem erigendi Monasterium, & Hospitalē pro iudeis; vt in eius constitutione trigesima septima. Archiconfraternitatem ibi quoque erexit, præpositumq; deputauit eundem Ioannem eius vita durante, & alium quolibet triennio eligi mandauit, Iudeisq; se conuertentibus victum, & vestitum assignauit, & antè conuersionem, & fidem instrui mandauit. Et in euentum, in quem charitatis opera ibi nōn exerceantur fructus Monasterii, & hospitalis applicat Hospital. Sancti Iacobi Incurabiliū de Vrbe, de quo in præcedenti indulg. Confratribus, & aliis conceſſit, præposito quoque, & aliis, facultatem conceſſit publicari faciendi indulgent. recipiendi elemosynas: præpositaque regimen hospitalis commisit. Quod Confratres, & alii possint eligere confessorē, & etiam præpositum. Et si verè penitentes, & confessi viſitauerint Eccles. Hospital. & Monaster. & porrexerint manus adiutrices, indulgentiam conceſſit. Exemptionem quoque à decimis, quam Paul. 3. eius constitutio non adest, & confirmauit Iul. 3. const. 21. confirmat. Et beneficia omnia per eundem Io. obteenta Archiconfraternitati applicat. Vide const. 38. & 62. Renoc. ibi, & pii 5. const. 32. Vide vbi sup., Renoc. pii 5. ibi.

Et pro qualibet synagoga iudeorum in statu Ecclesiastico existente Iudeos soluere iussit quolibet anno ducat. 10. in festo Omnium Sanctorum, vt in eius constitut. 48. etiam pro synagogis demolitis addidit Paul. 3. const. 18. Cathecumenosque, & Neophitos, & eorum bona, & officiales à quorumcunq; iurisdictione eximit.

Proteſtoremque, & Iudicem ipsorum deputauit Cardinalem Saracenum. Confirmauitque eorūdem priuilegia, & exemptiones. Et eisdem applicauit annuum salarium, quod Iudei soluebant Iacobo Giraldo, vt in eius constitut. 24. Hic autem pontifex omnes dictas concessiones confirmat, & supplet defectus, cum decreto, clauſ. etc. Dat. Rom. 23. Ianuar. anno 1.

Aliis aſſ. record. &c.) Præcipit, quod Cardinales non possint percipere introitus Theſaurarium, seu communitatum locorum eorum gubernio commissorum, cum decr. clauſ. etc. Dat. Ro. 9. Febr. ann. 1. vide Iul. 3. const. 5.

Cum ſicut, &c.) Quoniam Cam. Apost. circa subſidium quatuor carnalis pro libra à Iul. 3. const. 34. impositum, et à Paul. 4. constit. 17. extensum quoad modum exigendi multas ordinationes fecerat. Ideo pont. eas confirmat, suppletq; defectus, cum clauſ. etc. Dat. Ro. Kal. Mar. an. 1.

Pij patris altissimi, &c.) Leo. 10. erexit tria Collegia Clem. 7. erexit Montem fidei, Paul. 3. erexit duo Collegia, Paul. 4. erexit duos Montes, hic autem Pont. erigit Collegium 375. Militum piorum, sed postea addit alios 160. vt infra in constitut. 16. Milites ipsos familiares suos declarat. De quorum familiarium priuilegiis, vide sup. Clem. 7. c. 14. Romani. Nobiles quoque creat. Doctorandi alios in iure Canonico, et Ciuili, et aliis facultatibus auctoritatem eisdem Militibus concedit. Notariosq; creandi: ad hoc autem vide infr. const. 112. In sacrosancta, legitimandique illegitimos, quod limitatur infr. in const. 86. quamuis Milites Clerici efficiuntur Notarii Sedis Apostol. laici verò milites auratæ militiæ. Pensiones super fructibus beneficiorum obtinere, & in alios transferre possunt, quod reuocauit pius 5. infr. in eius constitut. 71. Sacrosanctum. Testandique facultatem habent de bonis acquisitis ex beneficiis: reuocauit autē pius 5. infr. in eius const. 74. sacrosanctum. Milites illegitimi in quibuscunq; impetrationibus defectum Natalium exprimere non tenentur, et nihilominus gratiæ validæ sint. Exemptio militum à iurisdictione Ordinariorum. Exemptio eorundem à solutione eorundem, etc. ad quod vide infr. pii 5. const. 10. Et si ea, ingenia militum constituit, licentiam deferendi arma concedit, milites descripti sunt in litteris, in quibus veri familiares pontificis describuntur. Expectatiuaq; absq; signat. ad duas collationes, et duo beneficia iure præterquam, etc. obtinere possint, constitutionibus de publicandis prouisionibus milites non ligantur: Et gaudent omnibus priuilegiis concessis Scriptoribus, et Cubiculariis Apostolicis. Milites eorum officia ad fauorem quorumque personarum per eos nominandarum in manibus pontificis resignare possunt, compositionem in concessione officii soluere debent. Collegium habeat faultas, res ministros deputandi Statuta condendi, restringendi, ampliandi etiam sub pœna, etc. litterę Apostolicę gratis militibus expediantur. Militum præcedentiam assignat, ad quod vide infr. in Gregor. 13. c. 92. omnibus. Cum exemptione eorundem à solutione iocatum et aliorum iurium Camer. Apostol. delectum. Milites soluerunt pontifici centum obolus.

ta septem millia, et quingenta scuta auri in auro; Et pont. eis concedit assignamenta, de quibus hic. Et postea concessit alia, de quibus infra in dicta constit. 10. Deposita Militum. Baptista de Causalantibus deputatur Gabel- la, & Thesaurarius predictarum conductores teneantur assecura e milites de eorum emolumentis. Assecuratio militum super redditibus subsidii triennalis constituit. De quo vide sup. in paul. 3. constit. 55. Milites non tenentur prebare istas pecunias pontifici solutas conversas fuisse in utilitatem Sed. Apost. Obligatio omnium bonorum Sed. Apostol. pro assecuratione militum assignat, cum clausulis praeferuatiuis, &c. cum decreto irritante, &c. Camerarius, & alij ponant ad introitum Cameraz summam scutorum centum octoginta septem millium, & quingentorum per milites solutam, & faciant quaecunque instrumenta obligatoria pro militum assecuratione. Deputatio, & facultates defensorum istorum militum constituit. cum clausul. derog. &c. officia militum non vacant per triennium ab hodie inchoatum milites infra descripti possint etiam post triennium de medietate officiorum disponere. Dat. Ro. 3. Id. Mar. an. 1. de augmen. huius Collegii. c. 16. precedentis in processu. SS. Sacram. Greg. 13. c. 61. Reuoc. Pij 5. c. 62.

Cum sicut accepimus, &c.) Et g. 4. Studium generale in Vibe introduxit, et Gabellam vini forensis, quod in Tabernis vendunt, imposuit pro soluendis salariis lectorum, ut habetur in eius constit. 2. Six. 4. & Iul. 2. confirmarunt, quam Iul. 2. constituit. habes; Gabella ista per populum Romanum plus offerenti vendi solet; Et quia variis modis Gabella ista defraudabatur, ideo quaedam capitula condita fuerunt, pontifex autem dicta capitula confirmat, supplendo omnes defectus, cum decreto irritante, etc. cum clausulis derogator. etc. Dat. Rom. 11. Kal. April. ann. 1. Vide constit. 126.

Volentes ex rationabilibus causis, &c.) Paul. 4. mandauit exigere taxas equorum, sed eius constit. hic non habes; Et pontif. iste eadem quibuscunque conuentualibus exigere iubet, cum claus. derog. &c. Datum Rom. 19. Mart. ann. 1.

Sedis, &c.) Paul. 4. commisit Card. de Carpo protectori Ord. Fratrum Minorum, ut contra Fratres extra claustra religionis vagantes procederet, ut in ipsius constit. 28. cupientes absolui. Idemque Paul. 4. ut contra apostatas plenius provideret, aliam edidit constitutionem, quam habes sup. nu. 29. Postquam, in executione autem dictae constituit. Paul. 4.

multae lites, & scandala orta fuerunt ex causis hic expressis, ideo hic pont. absolute omnes apostatas, & translatos in saeculo vagantes a censuris, & poenis incurfis ob non partitionem dictae constit. Paul. 4. Et super irregularitate per eosdem contra dicta dispensat; Et dictam Paul. 4. constitutionem ad formam iuris, & sacrarum constitutionum reducit. Aduocat etiam ad se omnes causas contra eosdem coram quibuscunque Iudicibus introductas, easque summarie, & iuxta dispositionem iuris, & sacrarum constitutionum cognoscendas committit Vicario Urbis, & respectiue ordinariis locorum, & superioribus monasteriorum, &c. cum clausulis derogat. &c. Apostatae translati absolute poenitentiam a confessoribus iniungendam facere debeant. Apostatae, & translati dispensationes, & indulgentias Iudicibus praesentare, & eam expedire debent infra sex menses, alias in censuras antea incuras recidant. Dat. Ro. 3. Non. Apr. ann. 1. vide Paul. 4. constit. 28. & 29.

Pastoralis, &c.) Praedecessores bona Cam. Apol. vel notitiam habentibus multas poenas imposuerunt. Hic autem pont. monet detectores, & scientes, ut in termino hic assignato, bona restituant; Inobedientibusque poenas excommunicationis imponit, in qua si per octo dies praesentauerint, sint dignitatibus priuati, officia, & benef. sine alia declaratione amittant. Scientibus quoque, & reuelantibus retributionem promittit, cum claus. derog. etc. Forma publicam constit. quam tamen non inueni. Dat. Ro. 3. Non. Apr. ann. 1. vide paul. 4. constit. 25.

De statu, &c.) Continet exemptionem Monialium a solutione Decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum; Prohibetque commissariis, & aliis exactoribus, ne illas molestent super id, etc. cum deputatione executorum istius constitutionis, clausulis, &c. Datum Romae, Non. April. anno primo. Ampliatio Pij 5. constit. 15. & 192. Vide Greg. 13. constit. 41.

Gratus, &c.) Decernit omnia, et singula testamentis, et donationes, atque quascunque dispositiones causa mortis factas a quibuscunque Personis, quacunque dignitate fulgentibus de bonis Ecclesiasticis facta in futurum quomodolibet, tam in fauorem piorum locorum, et hospitalium absque licentia Sed. Apostol. sint nulla, et irrita, et nullius momenti. Sed tamquam spolia ad Camer. Apostol. spectantia deuoluta esse; Quare omnia nunc prout lex tunc reuocat, et annullat, cum decr. claus. etc. Dat. Ro. 26. Maii anno 1.

Cum venerabilis, &c.) Leo x. erexit Archie-

chiconfraternitatem Charitatis in Vrbe, vt habes in eius constit. 2. illius, qui. Hic autem Pontifex applicat dictæ Archiconfraternitati pœnas, & taxas expressas. Scias autem, quod exactio taxarum non est in vsu. Deputat exequutores istius constit. cum clausul. derog. & c. sola signatura sufficit. Dat. Ro. 13. Kal. Iun. anno 1.

Pastoris aterni, &c.) Alexand. 4. confirmauit donationem factam Hospitalis, & Fratribus Sancti Lazari per Federicum Imperatorem; vt habes sup. in eius constit. lecta. Clem. 4. facultatem eisdem Fratribus concessit, leprosos vndique suscipiendi, & illos cum eorum bonis transeundi ad hospitalia, vt habes sup. in eius constit. 5. Venerabilibus, Gregor. 10. cuius constitut. hic non habes, exemptionem concessit à solutione decimarum, gabellarum, & c. Ioann. 22. cuius constitut. hic non habes, inhibuit Episcopis, & aliis, ne Ecclesias, Hospital. vel fratres excommunicarent, Paulus 2. cuius constitut. hic non habes, confirmauit quæcunque indulta Domui leproforum Sancti Lazari extra muros Capuam, & Fratribus concessas, & eosdem sub sua protectione suscepit, Adrian. 5. & alij pontifices, quorum constit. hic non habes, varia priuilegia, & indulta Fratribus Hospital. Sancti Lazari concesserunt, hic autem pontif. omnia, & singula eorum priuilegia exemptiones, & indulta approbat. Statutaque, & stabalimenta eorum confirmat, cum decreto irritante, & c. cum clausul. derogator. & c. Dat. Ro. 7. Kal. Iulian. 1. vide Alex. 4. constit. 1. Clem. 4. constit. 1. Clem. 6. constit. 2. Pij 5. constit. 30. 46. 74. 123. vide Pij 5. c. 30.

Circumspecta, &c.) Mart. 5. cuius constit. istam hic non habes, commisit cognitionem omnium causarum vertentium inter Fratres, & subditos Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani Magistro, vel eius commissariis. Fratribusque, & subditis alios trahentibus coram alijs Iudicibus pœnas imposuit. Sixt. 4. cuius constitut. istam hic non habes, quascunque dispositiones, ab alio quàm magno Magistro factas, & faciendas de præceptorij annullauit; Et detentores prætextu dictarum concessionum monuit, vt Magno Magistro possessionem restituant sub pœna excommunicationis lata sententiæ sibi reseruata. absolutione priuationis dignitatum, officiorum, & benef. si erunt Fratres, & per mensem excommun. sustinerent cum inhabilitate, & c. Inno. 8. cuius constitut. istam hic non habes, ordines S. Sepulchri, & Militiæ Sancti Lazari, vniuit, & subiecit Magno Magistro huius ordinis, Sed Pius 4. talem vniionem

Militiæ Sancti Lazari reuocauit, vt infra in constitut. 13. 1. Inter assiduas. Et quascunque exemptiones concessas, & concedendas etiã à Sede Apostolica, declarauit idem Inno. non excusare ab obedientia magni Magistri, & solutione iurium communis ærarij, beneficia huius ordinis non comprehendere sub reservationibus Apostol. voluit idem Inno. Beneficia ista, Fratribus Hospitalis tantum conferri per magnum Magistrum, & conuentum; hoc idem voluit Gregor. 13. in constitut. 64. quo magis, prouisionesque beneficiorum eorundem, etiam apud Sedem Apostol. vacantium per magnum Magistrum, & conuentum, solummodo; & non per alios, etiam Rom. pontif. debere declarauit Iul. 2. cuius constit. hic non habes, cessiones, & gratias de beneficijs Hospitalis Sancti Ioannis, absque consensu magni Magistri, & conuentus factas reuocauit Et omnia loca Hospitalis libera dispositioni magni Magistri, & Conuentus reseruauit, accessusque, & alias gratias alijs; quam Fratribus Hospitalis concessas annullauit. Causarum quoque omnium super beneficijs Hospitalis vertentium inter Fratres, & alios cognitionem magni Magistri, & eius Commissarijs reseruauit; Priuilegia, & gratias à prædecessoribus, & alijs principalibus concessas confirmauit: indulgentiarum quoque, & peccatorum remissiones publicari permisit; Leo 10. cuius constitut. istam hic non habes, confirmauit concessionem Mart. 5. Alex. 6. Pii 2. & Iul. 2. & aliorum. Facultatemque dedit magno magistro, & Conuentui; deputandi Vicarios in prioratibus Hospitalis cum auctoritate conferendi præceptorias, & ancianitates, & exigendi responsiones; Litterisque magni Magistri, & Conuentus credi iussit quoad professionis emissionem, & c. Alienationesque bonorum immobilium Hospitalis prohibuit. Expectatas quoque, & gratias quascunque, & c. super benef. Hospitalis concessas, & concedendas reuocat, & annullat, non obstantibus quibuscunque, Clemens 7. confirmauit omnia priuilegia, & gratias huius Hospitalis, & militiæ, Iurisdictionemque etiam militi, & meri imperij, concessit Magno Magistro, & Conuentui in personas, & bona Hospitalis, & Militiæ, non obstante quouis indulto. & procuratorem generalem in Romana Curia cum simili potestate deputandi eisdem facultatem concessit. Et in eadem Curia per se, vel aliam de benef. Hospitalis apud Sedem Apostol. vagantibus, & non tamen per resignationem in manibus pontif. conferendi, & de benef. etiam affectis prouidendi, illasque dismembrandi, & pensiones assi-

assignandi, &c. indulgentias quoque publicandi, quæstuari, &c. elemosynas colligendi. Sepeliendi mortuos in eorum Ecclesijs, & arma deferendi, Cappellanis, Hospitalis auctoritatem dedit audiendi confessiones militum, & aliorum, & Sacramenta ministrandi, & celebrandi etiam tempore interdicti, facultatemque omnibus dedit erigendi loca sub dependentia Hospitalis, quæ gaudeant omnibus Hospitalis privilegijs. Alienationes bonorum Hospitalis in eius damnum factas absque licentia Magistri, & Conuentus reuocauit. Accessusque, & coadiutorias, &c. ad beneficia Hospitalis concessas præterquam ex causa onerosa, & de licentia magni Magistri, & Conuentus annullauit. Causas etiam vertentes super benef. Hospitalis, à quibuscunque Iudicibus auocauit, & magno Magistro commisit. Hospitaleque, & eius personas, & bona sub Sedis Apostol. protectione suscepit, & à quorumcunque iurisdictione exemit. Exemptionemque à decimis, &c. concessit, etiam si in impositionibus expressè grauarentur. Hoc idem concessit Pius 5. & Gregor. 13. vt in Gregor. const. 64. quo magis. Exemptionem quoque à iurisdictione Ordinariorum, & aliorum eisdem dedit etiam ratione delicti, contractus, & rei, de qua ageretur. Ius patronatus, & præsentandi ad benef. hospitalis decreuit non concedi, nisi ratione foundationis; aut dotationis, &c. Pensionesque super prouentibus beneficiorum Hospitali prohibuit etiam per Sedem Apostol. assignari alijs, quam personis Hospitalis sine consensu magni Magistri, & Conuentus, &c. hoc confirmauit. Gregor. 13. in eius constitut. 62. quo magis. Personas, in dignitate Ecclesiastica constitutas per Fratres, & alias personas hospitalis in eorum conseruatores lectos, iussit debere eos defendere. Cappellanos huius Religionis ad deseruiendum in Ecclesijs eiusdem Religionis per ordinarios admitti præcipit, & presbyteros non professos recipi vetuit absque licentia. Fratres illos declarauit gaudere privilegijs hospitalis, qui habitum suscepissent, & vagabundos illis vti non posse decreuit. Greg. 13. const. 81. Idem c. 4. Idè ibi. Greg. 13. 161. Pij 5. c. 74. Pij 5. ibi. Reuoc. infra c. 38. Pij 5. const. 74. Pij 5. const. 143. ibi. Greg. 13. c. 64.

Confugientesque ad Ecclesias Religionis, iussit non molestari. Et ipsis Clemen. litteris derogari non posse decreuit. Et ita per quoscunque ludides iudicari voluit; Confirmauit etiam concessiones Alexand. 6. & aliorum pontif. circa exemptionem à solutione decimarum, & extendit ad bona in emphyteusim

vel feudum concessa, non tamen in perpetuum. Expectatiuas quoque, & omnes gratias præuentiuas alijs, quam personis hospitalis super illius benef. concessas, etiam per Sedem Apostol. reuocauit, & illis non obstantibus, magnum Magistrum, & Conuentum de illis disponere posse declarauit, Paul. 3. cuius constitut. istam hic non habet, confirmauit Clement. 7. & aliorum pontif. concessiones, & maximè quoad perceptionem Decimarum, Noualium, & applicationem factam huic hospitali de Militia Sancti Lazari, &c. Declarauitque longum tempus in materia feudi, vel emphyteusis, intelligi de tempore 99 ann. seu vitæ trium. Cappellanosque dicti ordinis prouideri posse declarauit de Ecclesijs huius ordinis, non obstante, quod presbyteris secularibus solum fuerit eas conferri. Pius autem 4. pontifex iste, ex causis expressis confirmauit priuilegia, & gratias per Martinum 5. & alios prædecessores hospitali, & Militiæ Sancti Ioannis Hierosolymitani, eiusque personis; & rebus concessas, iuxta Leonis 10. Clement. & Pauli 3. concessiones Regum Aragonum editas. Constitutio ista edita in Curia. Idem pontifex confirmat decreta, & ordinationes Capituli generalis nouissimè celebrati, & maximè de celebrandis duplici officio festis Apostolorum; De responsionibus, & nouis impositionibus; De illegitimis non illustribus non recipiendis; De animalium reperorum in præceptoris tempore obitus præceptorum diuisione. De commutatione solutionis iurium, &c. De dilatione diuisionis spoliatorum. De forma licentiarum exercendi Militiam secularem. De acceptatione administrationis communis ærarij. Extenditque dicta priuilegia, & gratias Hospitalis præfati ad hospitalem Melititanen. Insula consistens. Causas etiam hospitalia, & Militiæ committit magno Magistro, & Conuentus, priuatim quoad alios. Appellationesque à sententijs latis per Iudicem hospitalis, ad magnum Magistrum, & Conuentum, & à sententijs latis per magnum Magistrum, & Conuentum ad Capitulum generale deuolui debere declarat Rescripta, & ordinationes magni Magistri & Conuentus absque aliqua licentia: vbique exequi debeant. Conseruatoribusque nominatis à personis hospitalis, mandat vt eos defendant, habeantque propterea facultates expressas. Fratribus etiam, & alijs personis Hospitalis, dat facultatem sacros ordines suscipiendi etiam extra tempora, à quocunque Antistite, et celebrandi absque licentia etiam super Altari portatile. Exemptionemque cõcedit à decimis

timis, & subsidio à Rege Hispaniarum, ac quarta à Rege Franciæ impositis, &c. Extra-
hendique frumenta ex locis Hospitalis, illa-
que loca fidelium asportandi sine aliquo da-
tio, licentiam concedit. Reuocationem hu-
iusmodi licentiarum habes infra in constit.
138. inter multiplices. Indulgentias à præde-
cessoribus concessas confirmat. Facultates
etiam commutandi vota, & super malè abla-
tis, & relictis pro sustentatione pauperum, &
super diuinis officijs omisissis componendi à
Clem. 5. concessas approbat, &c. Beneficia
hospitali vnita de cætero non vacare, & illa
non in titulum, seu commendam conferri
mandat. Fratres, & aliæ personæ hospitalis, in
eius causis ad testificandum admittuntur de-
ficientibus alijs probationibus magn. Magis-
& Priores, &c. possunt Fratres, & alios delin-
quentes vbique capere, & punire. Publicatio
præsentium, & aliarum litterarum Apostol.
magn. Magister. Conuentus in prioratibus, &
alijs locis, ligat omnes tanquam si personali-
tèr facta esset. Suscipientes habitum extra
Conuentum etiam à Roman. pontif. vel pro-
uisionem beneficiorum obtinentes, infra an-
num in Conuentu comparere debent. Obti-
nentes beneficia, vel pensiones, citati non
comparentes, coerceantur cum decreto irri-
tante, &c. cum claus. derog. &c. Dat. Rom. Kal.
Iul. an. 1. vide Pij 5. constit. 79. Greg. 13. c. 64. Re-
uoc. Pij 4. c. 131. Conf. Greg. 13. c. 64. Pij 5. cõ-
stit. 31.

Sanctissimus in Christo pater, &c.) Resi-
gnationes beneficiorum publicari, mandauit
iste pont. dubia tamen expressa de super orta
sunt. Ideò hic pont. illa declarat, cum decret. ir-
rit. &c. publ. 2560. 10. Sept. an. 1. vide Greg. 13.
const. 87.

Cum nos, &c.) Hic pontifex pro subleuân-
dis necessitatibus [Sed. Apostol.] erexit Col-
legium 375. Militum piorum, qui soluerunt
scuta centum octuaginta millia, & quingenta
scuta. Et eisdem emolumenta, & priuilegia
assignauit vt supra in eius constit. 5. Pij patris;
Et modo propter alias vrgentes necessitates
auget dictum Collegium ad alios centum
sexaginta Milites, qui soluerunt pontifici scu-
ta octoginta millia, & eisdem concedit om-
nia indulta, & priuilegia prioribus militibus
concessa assignat alia scuta octo millia auri
in auro super Dohanis Urbis: Dohanerij Vr-
bis tenentur se obligare de soluendo quot-
annis Collegio militum piorum scuta octo
millia auri in auro, videlicet singulis mensi-
bus ratam partem: Defensorum Collegij Mi-
litum deputatio. Secretarij eiusdem Collegij
deputatio. Forma publicæ hanc constitutionem

Datum Romæ, idib. Septembr. ann. 1. vide
const. 5.

De salute gregis Dominici, &c.) Ordinatur,
quod Episcopi absentes redeant ad eorum
Ecclesias, quod si cessantibus legitimis cau-
sis per sex menses continuos abtuerint in-
currant pœnam quartæ partis fructuum: si
per alios sex aliam quartam amittant, si con-
tumacia creuerit, denuncient per Metropol.
& ille per antiquiorem suffraganeum relidē-
tem sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso
iure incurrenda infra tres menses. Obedien-
tes, & Residentes potiuntur priuilegijs infra-
scriptis, videlicet. Citari non possunt ad com-
parendum in Romana Curia, nisi de com-
missione papæ iurisdictionem quoque ha-
bent contra Clericos sæculares, & etiam Re-
gulares extra claustra degentes quomodoli-
bet exemptos; à quorum decretis ante diffi-
nitivam non appellatur, & vbi agitur de cor-
rectione morum appellatio non admittitur
cum decreto irritante, &c. Exequutorum
istius constit. deputatio, & facultates, cum
claus. derog. &c. Forma, & effectus publica-
tionis. Datum Romæ, prid. Non. Septembr.
anno 1. Vide Concil. Trident. sessio. 6. cap. 1.
sess. 23. cap. 1. sess. 24. cap. 12. De resid. curato-
rum, constit. 91. contra non residentes pro-
cedat. Aud. Cam. Pij 5. constit. 82. infra constit.
127.

Cum in alienationibus, &c.) Solemnitates
seruandæ in conductionibus, & locationibus
bonorum Camera Apostol. cum decreto ir-
rit. &c. Pacta damnosa R. Camera fieri pro-
hibentur in subhastationibus eius bonorum,
sola signatura sufficit, cum clausulis derogat.
&c. Datum Romæ, 16. Kalend. Qæobr. anno
primo.

Prouida, &c.) Paul. 4. cuius constitut. ha-
bes num. 3. alienationes bonorum Ecclesiæ,
& locationes, & vltra triennium in damnum
Ecclesiarum, non seruatis solemnitatibus fa-
ctas annullauit, & rescidit. Et deinde in alia
constit. (quam habes cum nos nuper) Iudi-
cem alienationum huiusmodi deputauit
cum facultatibus ibi, & hic contentis. Lites
autem, & quæstiones multæ ortæ sunt, & quæ
plurimi de rigoro exequutione dictæ con-
stitut. Paul. 4. conquerebantur. Ideò hic pont.
illam constitut. reducit ad terminos iuris cõ-
munis, & quoad causas pendentes, & futuras
quo verò ad decidas, absoluit condemnatos
à censuris, & causas mandat reuideri secun-
dum iuris communis dispositionem, decret.
irrit. &c. Forma, & affectus publicationis, cum
claus. derog. publicatio. Datum Romæ 3. id.
Septembr. anno 1. Reduc. ad ter. iur. comm.

Q. conf.

cons. Pau. 4. de aliena. bon. Eccles.

Cupientes, &c.) Ordinatur, quod Iudices causarum beneficialium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non possint, impetrantes autem illis priuati existant, impetrationes nullae sint, cum de cr. irr. &c. cū clau. derog. &c. sola signatura sufficit. Dat. Ro. 5. id. Nou. an. 5.

Solet, &c.) Declaratio, quod indulta Nunciorum Apostolicorum circa collationes beneficiorum, &c. non comprehenduntur sub quauis reuocatione. Tu autem vide moderationem, & reuocationem, de qua infra in cons. 65. & 66. Sanctis. cum clau. derogat. &c. cum de cr. irr. &c. Dat. Ro. 3. Kal. Nouembr. anno primo.

Quia non solum, &c.) Ordinatur, quod Domini restituant infra sex menses Vassallis pecunias pro eis solutas, & ab alijs obligationibus indemnes releuent eosdem subditos debitis temporibus. Obligationes vassallorum de cetero pro Dominis faciendae inuolidae erunt, cum decret. irrit. &c. sola signatura sufficit, cū clau. derogator. &c. publicata 30. Octob. anno 1.

Decens esse censentes, &c.) Decernit, quod bona Clericorum ex illicita negotiatione acquisita, vti spolia spectent ad Cam. Apost. cum decret. irrit. &c. Exequutorum deputatio, & facultas, cum clau. derog. &c. Datum Romae, 9. Nouembr. anno 1. vide Pij 6. cons. 47. De facultate Thesaur. sup. spol. Gregor. 13. cons. 74.

Providentia Romani Pontificis, &c.) Caesarij S. R. E. multis priuilegijs vsi sunt vsque ad tempus Paul. 4. qui illa limitauit, vt habes sup. in eius cons. 34. si ex precepto; hic autē pontifex reuocat limitationem Paul. 4. & antiqua priuilegia confirmat, & innouat. De Hebraeorum tolerantijs habes infr. in cons. 139. cum sicut, cum clau. derog. &c. Dat. Romae, idib. Nouembr. anno primo. Vide cons. 74.

Ea, qua à praedecessoribus nostris, &c.) Continet confirmationem in constitut. Iul. 2. Leo. 10. & Clem. 7. extensionem constitutionum ad fautores duellantium, & affigentes, vel subscribentes cartas duelli. Reuocationem quarumcunque concessionem duellorum. Monitionem ad omnes Principes Christianos etiam non subditos R. C. vt duella, & certamina prohibeant, ad quod habes Concil. Tridentin. sess. 25. cap. de reformatione. cum clausul. derogato. &c. Dat. Rom. idib. Nouemb. ann. primo. Conc. Trid. sess. 25. c. 19. Greg. 13. cons. 87. vide Iul. 2. cons. 9. cum ibi adnot.

Ad Ecclesiae regimen, &c.) Paul. 3. & Iul. 3. indixerunt Concilium Tridentinum sed prosequutum non fuit ex varijs causis, de quibus hic, & in Paul. 3. cons. 4. Initio, & Iul. 3. cons. 13. Cum ad tollenda. Iste autem pontifex ex causis expressis dictum Concilium prosequi mandat ad diem resurrectionis Domini 1561. Monetque Praelatos, vt accedant ad Concilium, hortatur etiam Imperatorem, Reges, & Principes, vt per se ipsos, vel eorum oratores Concilio interfint. Dat. Rom. 3. Kal. Decemb. ann. 1.

Cum nostra intentionis, &c.) Impudicis mulieribus vsus habitus Romani, & thedorum, prohiberi mandarunt Iul. 3. & Paul. 4. Hic pontif. idem confirmat; Matronasque, & alias honestas mulieres, dicto habitu vti debere decernit, cum clausulis derogatorijs, &c.

Cum sede, &c.) Populus Romanus, Sede vacante per obitum Pauli 4. maximos excessus expressos commisit. Et modo à Pio 4. petit, & sine prauiudicio tertij obtinet absolutionem ab huiusmodi excessibus, & reintegrationem ad gradus, honores, & bona, cum decreto irritante, &c. cum clausulis derogatorijs, &c. cum clausulis praeseruatiuis, &c. sola signatura sufficit. Clausula sine prauiudicio tertij. De eorum priuilegijs. cons. 27. quae clausula tollitur mox infra. Populus Romanus post obtentam gratiam, cum clausula sine prauiudicio tertij diligentiam fecit vsque modo reperiendi damnum passos, & illis satisfacit; Et modo petit, & obtinet gratiam, liberè, & sine dicta clausula. Cum clausulis derogat. &c. sola signatura sufficit. Dat. Ro. id. Jan. ann. 1.

Cupientes, &c.) Continet applicationem R. Camer. Apostol. fructuum benef. in Regno Neapol. pro tempore vacantium eisdem Sed. referuat. à die vacat. vsque ad diem, quo prouisi à Roman. pontif. possessionem capient de manu Nuntij Apostol. Inhibitionemque contra Episcopos, et alios ne se intromittant in dispositione benef. sic referuatorum, cum decret. irr. & facul. Nuntij Apost. in prosecutione d. constitutionis, claus. etc. Dat. Rom. 7. Decemb. anno 1. Vide Pij 5. cons. 56. et infra cons. 37.

In eminenti, &c.) Confirmat constitutiones aliorum Pont. contra homicidas, & bannitos. Et decernit, quod banniti etiam habitata pace exulent à toto statu Ecclesiastico. Recipientes, acceptantes, eis fauentes, poenas laesae Maiestatis rebellionis, priuationis, etc. incurrant. Communitates, et Barones teneantur homic. et complices capere, et si non possunt

possunt, debeant eos notificare. Reuocaturque facultates d. homicidas absolendi, & deputari exequutores, cum facultatibus, clausulis, &c. Datum Romæ 8. Id. Ianuar. anno 2. De inde Clem. 7. c. 6. Pij 5. const. 18. 19. Vide Const. 116.

Cum nos, &c.) Confirmat const. Clement. Deinde declarat se in const. precedenti non intendisse comprehendere eos, qui secundum iustitiam à ius dicentibus absoluti, & liberati fuerunt, exceptis his casibus, in quibus de iure contra illos procedere, denuò permissum est, cum clausulis, &c. & quod absolutiones minus validas habentes, recedant à statu Ecclesiastico. Dat. Rom. 11. Kalen. Jun. ann. 1.

Romanus, &c.) Iul. 3. in eius const. 3. quam habes de Curialibus, & Urbis incolis in Curia, & eius districtu decedentibus, quibus concessit facultatem testandi de omnibus eorum bonis in Vrbe, & eius districtu consistentibus etiam ex redditibus Ecclesiæ acquisitis, & ad fauorem incapacium. Quod limitatur per Pium 5. in dicta eius const. 74. & 124. & eisdem Curialibus ab intestato decedentibus, eorum proximiores succedere debere exclusa Reu. Cam. Apostol. declarauit idem Iul. 3. in d. eius const. 3. Quod limitatur per eundem Pium 5. ibid. Hic autem Pontif. in eius const. 25. quam habes supra, statuit bona Clericorum ex illicita negotiatione, &c. acquisita tamquam spolia ad Cam. Apostol. pertinere. Ideò dubitabatur, an ista constitutio præiudicauerit dictæ constitut. Iul. 3. Declarat igitur non fuisse præiudicatum priuilegijs Curialium, & eius constitut. non se extendere ad Cardinales ubique decedentes, aut alios testandi facultatem habentes ex priuilegio, aut licentia Sed. Apostol. Ad quod vide infra const. 115. in suprema, & dictam. Pij 5. constitution. 120. Quæ ordini confirmatio constit. Sixt. 4. & aliorum, quam Sixt. 4. const. habes ubi notauit. cum decr. irrit. &c. cum claus. derog. &c. Dat. Rom. Vide Sixt. 4. const. 4.

Dum praelara, &c.) Indulgentiarum concessio, confirmatio aliarum indul. sola signatura sufficit. Dat. Ro. prid. Kal. Mar. ann. 2. hoc pro SS. Rosar.

Circumspecta, &c.) Hic Pont. reseruauit quædam beneficia, de quibus hic. Et deinde Episcopis, & alijs apud eorum Ecclesias residentibus facultatem disponendi de beneficijs non reseruatis vacantibus. Exemptionemq; à solutione decimarum, &c. eisdem concessit, ut sup. in const. 17. de salute. Et modo eadem priuilegia concessit prælatis Concilio Tridē-

tino interessentibus, pro tempore, quo ibi resederint, aut in itinere fuerint, exequutorum deputatione, cum clausul. derogator. &c. Datum Rom. Kal. Mart. ann. 2. Vide const. 16.

Decret Romanum, &c.) Paul. 3. cuius const. istam hic non habes, Scriptoribus Apostol. concessit facultatem testandi de redditibus Ecclesiæ, usque ad summam sex militum ducarum. Iul. 3. cuius const. istam hic non habes, dictam facultatem extendit ad quamcunque summam. Hic autem Pontifex ex causis expressis extensionem Iul. 3. reuocat quoad Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas. Ea autem vide inf. const. 119. in suprema prop. cum decr. irritan. &c. cum claus. derog. &c. Datum Rom. Idib. Mar. ann. 2. Pij 5. const. 74. & 124.

Volentes, &c.) Continet facultates capiendi possessionem beneficiorum reseruatorum per obitum illa obtinentium, facultas Thesaurarij procedendi contra inobedientes, & eorum fautores, &c. Inhibitio quod Ordinarij de beneficijs reseruatis non disponant super pœnis expressis. Hoc habes etiam in const. seq. cum decr. irrit. &c. cum claus. derog. &c. Datum Rom. 22. April. ann. 2. Gregor. 13. const. 74.

Capientes, &c.) Applicatio Reuer. Camer. Apostol. fructuum Sedi Apostol. reseruatorum, seu affectorum à die vacationis, usque ad diē prouisionis, facultas collectoris spoliatorum exigendi dictos fructus. Inhibitio contra Episcopos, & alios: ne se intromittant in dispositione dictorum beneficiorum, cum decreto irritante, &c. facultates collectoris pro executione istius constitutionis, cum clausul. derog. &c. Ex fructibus supradictis onera beneficiorum supportari debent pro rata. Dat. Ro. 25. Apr. ann. 2. vide Pau. 2. const. 4. Pij 5. const. 163.

Cum nos, &c.) Hic Pontif. multis pijs locis, & alijs personis concessit, & respectiue confirmauit, varias gratias, & indulgentias ministri autem piorum locorum gratiarum, concessarum fines excesserunt cum scandalo infidelium: Ideò hic pontifex reducit dictas indulgentias, ac facultates erigendi Cappellas, Confraternitates, & Ecclesias originales, ita ut suffragentur illas personaliter tantum, & deuotè visitantibus, & extra eas publicari, & questus desuper fieri nequeant, præterquàm pro redemptione captiuorum, & expeditione contra infideles, & Fabrica S. Petri de Vrbe: immò reuocauit etiam indulgentias, & gratias Fabricæ Sancti Petri, ut infr. in const. 78. De commissio, & ibi not. inhihet etiam Ordinarijs loco-

locorum, nè concedant licentias publicandi indulgentias, & quatuor, sed eosdem coerceant. Ad hoc etiam habes Pij 5. const. 30. Et si Dominici. Exequutores quoque deputat contra publican. indulg. & quatuor, & etiam contra permittentes. Forma, & effectus publicationis, quam hic non habes, cum decreto irritante, &c. cum clausulis derogator. &c. sola signatura sufficit. Datum Romæ 7. Kalen. Maij, ann. 2. Vide const. 43. & Clem. 7. const. 34. Pij 5. const. 32. infr. const. 82. 79. 123.

Ad eximia, &c.) Officium Audit. Cameræ vacavit olim per obitum Francisci Alberici Aud. de cuius facultatibus habes sup. in Iul. 3. const. 19. Ad eximia officium Aud. in officium Regentis Cameræ transformavit, & illud Card. de Neapoli concessit Paul. 4. vt in eius const. 34. 35. Officium Regentatus vacavit postea per resignationem Card. de Neapoli, & illud hic pont. suppressit, & Officium Auditoriatum in pristinum restituit per alias eius litteras, officiumque Auditoriatum nunc confert Flavio Ursino, qui postea fuit Cardinalis, cum solitis facultatibus, & privilegijs, & maximè infra scriptis, Iul. 2. const. habes sup. num. 17. Leo. 10. const. habes num. 3. Clem. 7. const. illam hic non habes, Paul. 3. const. habes sup. num. 16. & Iul. 3. sup. num. 22. Facultas cognoscendi causas obligationum in forma Cameræ: immò etiam garantigæ, & Ripæ, & Ripertæ, & in quibus consensus est in relaxationem mādati, executiui, vt in Greg. 12. const. 57. Ad generis facultas reassumendi causas dictarum obligationum à quibuscumque Iudicibus præterquam commissas vigore ita scripti de eis spiritualement mentionem facientis, facultas promulgandi censuras vigore oblig. in forma Cameræ. Causasq; Prælatorum, Oratorum, & Officialium Curia, & Notariorum ipsius Auditoris, & illorum, ac Papæ familiarium, Campforumque & Mercatorum, & pensionum, etiam alibi soluedarum cognosc. Appellationum quoq; interpositarum à sententijs in Curia latis, præterquam à Vicario, Gubernatore, & Iudicibus ordinarijs, & arbitris, &c. in terris S. R. E. mediatè, vel immediatè subiectis: hoc vltimum intellige iuxta reformationem de qua in const. 78. inter multiplices. Summarièque, &c. procedendi in causis non excedentibus valorem 100 duc. & in causis mercatorum Curia, & Notariorum ipsius Auditoris. Et causas delictorum cognoscendi, tam in Curia, quàm extrà per Officiales Sedis Apostol. vel Curiam sequentes, & alios à iurisdictione Ordinariorum exemptos commissos

rum. Litterasque Apostol. & Camerarij, & Penitentiarij exequendi. quod declaratur in Pij 5. const. 121. Inter illa quæ. Sententiasque in Curia latis executioni demandandi. Et cognoscendi causas motas contra Vniuersitates, & Collegia, & alios extrà Curia degentes, pro negotijs, vel contractibus in Curia factis, & cōtra degentes in Curia, vel Curiales absentes pro quibuscumque rebus. Compulsoriales, & remissoriales intelligere, tamè vt pro Fisco non decernat; vt in dicta const. 87. Et in vim Eugenianæ, & Leoninæ inhibendi trahentibus Curiales extrà Curiam. Quod declaratur ibidem, Monitoriaq; &c. ad partes decernendi, &c. Quod declaratur ibidem. Censuras Eccles. promulgandi. Et cetera alia faciendi, quæ prædecessores facere consueuerant. Confirmat constitutionem Leo & aliorum, quos indicaui. Dilationes, & alternatiuæ non possunt obligari in forma Cameræ, quo ad bona. immò etiam quoad personas, vt in dicta constit. 57. Greg. 13. De materia dilationum, vide supra in Clem. 7. const. 31. locus A. C. in Cappella Pont. Officiales non molestant Auditorem super præmissis, cum clausulis præseruatiuis, &c. cum decreto irritante, &c. cum clausulis derogatorijs, &c. Iuramentum 4. Cam. possent. Datum Romæ Kal. Maij anno 2. Vide const. 57. Gregor. 13.

Cum sicut, &c.) Causa const. Aduoc. ad se Pont. ille causas ciuiles societate Crucifixi, actiue, & passiuè cōcernentes, & inter illam, & quoscumque Iudice motas, & mouendas. Illorumque Iudicem ordinarium deputat protectorem Societatis, vel ab eo deputandum cum facultate præcedendi summarie, iuxta facultatem Gubernat. & Regent. Cam. cum facultate præfati Iudicis, citandi etiam extrà Curiam, & inhiben. sub censuris, & pœnis pecuniarijs, &c. Sententiasque exequendi. Contradiçtores etiam coercendi. Nullitas ex defectu iurisdictionis, & citationis, & mādati solummodò opponi potest facultas Iudicis. Societatis cogendi hæredes debitoris, & alios ad satisfaciendum societati, data cautione de restituendo prioribus, & potioribus non obstante pendentia litis discussionis corā alio Iudice etiam commissario, neque inhibitione indè sequuta, facultas proceden. singulis diebus, & horis. Notariumque ad sui libitum deputandi. Mandatarij capitoli possunt exequi eius citationes. Exequutores omnes exequi debent eius mandata. cum decreto irr. &c. cum clausul præseruat. &c. cum clausul. derogat. &c. De privilegijs fabricæ S. Petri habes sup. Clem. 7. const. 8. Ad-

S. Admonet. Datum Romæ 6. Id. April. anno 1. De facul. Gubernat. Leo. 10. const. 7. Regentis Cam. Paul. 4. const. 34. Vic. Urb. Pau. 3. const. 35.

Cum nos, &c.) Continet approbationem gestorum per Card. S. Praxedis circa cognitionem, & expeditionem causarum, & negotiorum Almæ Urb. statusque Ecclesiastici. Ampliationemque facultatum circa huiusmodi causas, & negotia, cum præsertione ab incurfu irregularitatis, vel infamiae, cum decr. claus. &c. Datum Rom. 16. Kal. Septem. anno 2.

Curia, &c.) Paul. 4. consilium ordinavit sub die 10. Mar. 1559. quolibet anno exponi debere pro separatione portus Ancon. Icuta 8000. exigenda à prou. Romadiolæ Marchie, & Vmbria, & Communitate Ancon. Hic autem pontif. mandat tale subsidium solui, & exigi debere tam à supradicta die impositionis, quam in futurum, donec aliud ordinatum fuerit, cum deputatione exequutorum, cum facultate compellendi per pœnas, & censuras, & inuocatione brachij sæcular. decreto, clausulis, &c. Datum Rom. 9. Jun. anno secundo.

Romani, &c.) Decreuerat iste pont. ut Ministri Hospit. & aliorum locorum S. Antonij solitas quæstas continuare, & colligere elemosynas citrà publicationem indulg. & confessionum concessionem. Sed eius constitutio non habetur. Deinde reuocauit indulg. & gratias similes quibuscunq; pijs locis concessas constitutio. 38. Modo autem declarat sub tali reuocatione non comprehendere istas facult. S. Anton. cum decret. clausul. &c. Dat. Rom. 19. Iulij, ann. secundo, vide const. 141.

Ex Apostolica, &c.) Iul. 2. multas pœnas imposuit asportantibus Alumina Paul. 3. const. 51. easdem promulgauit: idè Iul. 3. const. 45. Hic autem pont. prædictas const. & pœnas innouat, & confirmat, excommunicatque eosdem, &c. Mandat etiam Dominis, & Officialibus locorum, ut eosdem expellant de locis ad quæ declinabunt. Episcopisq; & alijs præcipit, ut eosdem excommunicatos publicent. cum decret. claus. &c. Dat. Ro. 8. Id. Jan. 1561. ann. 2. vide Leo. 10. const. 56. Greg. 13. const. 21.

Cum scit, &c.) Paul. 3. const. 77. auocauit ab omnibus Iud. Civiles causa Fiscus sui interesse concernentes, & illas ac alias mouendas in Camer. Apostol. cognosci mandauit. Multi tamen prætendebant id non procedere, quando Fiscus in iurisdictionem alterius consensisset, vel eius interesse secundo

detegeretur in causis. inter alios pertrictibus, pont. igitur extendit d. const. etiam ad illos casus, cum claus. &c. Dat. Ro. 26. Iul. 1560. anno 1.

Superna, &c.) Fratres ord. Cartus. ob aeris malignitatem resistere non valebant in Monast. Sanctæ Crucis in Atrio Sessoriano de Vrbe; Ideo pont. illis cōcedit, & donat Themas Diocletiani, ut ibi Monast. construant, & ad illud se transferant, cum omnibus ornamentis antiqui sui Monast. bonis, & Sanctorum Reliquijs, Priuilegiaque omnia. exemptiones, & indulg. d. Monast. Eccles. & Fratibus hactenus concessas ad nouum Monast. transfert, & illa innouat, & cōfirmat; indulgentiaque plen. concedit visitantibus d. Eccles. diebus Natiuit. Paschatis pent. Veneris Sancti Sollemnit. 45. B. Marty. & Medic. Eccl. à primis vesp. &c. cum claus. &c. Dat. Rom. 6. Kalend. Aug. anno secundo, de Carthus. Pij 5. const. 23.

Circumspecta, &c.) Leo X. const. 37. erexit Collegium Militum Sancti Petri, quibus certa emolumenta assignauit, & priuileg. concessit, Clem. 7. quædam officia militum extinxerat, quæ Paul. 3. const. reintegrauit. Hic autem pont. militum priuilegia innouat, & confirmat, cum decr. claus. &c. Dat. 8. Kal. Sept. ann. 2.

Pastoralis, &c.) Concedit facultatem Inquisitoribus eligendi Notarios quoscunque etiam Clericos sæculares, vel regulares in causis inquisitionis cum claus. &c. Dat. 6. Kal. Septemb. anno 2. Vide Alex. 4. const. 22. Urban. 4. const. 1. De alijs facult. Clem. 7. const. 39.

Cum, &c.) Capitulum S. Petri, & alij petierunt confirmationem facultatum Archipresbyterij, & aliorum priuilegiarum, de quibus Paul. 3. const. 26. Hic igitur pont. confirmat d. indulta, & de nouo concedit, cum decret. clausul. &c. Datum 10. Kalend. Octobr. anno 2.

Exponit, &c.) Minister Gen. Hospit. S. Lazari iud. ord. causarum militum, &c. sed multi coram alijs Iud. conueniebantur, & molestabantur: ideo pont. d. iurisd. Mag. confirmat: Quam, & declarat pius 5. const. 30. Statuitque milites, & alias personas d. Hospit. pro causis Relig. concernentibus, vel commendas, aut eorum bona coram alijs Iudicibus trahi non posse.

Committitque eidem Magistro omnes eorum causas cum potestate eas cognoscendi summarie, militibusque, & personis Hospit. alios coram alijs Iudices trahentibus pœnam imponit priuationis causæ, & exco-

mu.

municationis respectu, facultatem concedit magno Mag. sententias exequendi, & contraditores coercendi, &c. cum claus. &c. Dat. Ro. 24. Sept. an. 2.

Cum sicut, &c.) Hic pont. concessit officium Aud. Camerae Flavio Vrsino cum multis facultatibus const. 38. Modo autem declarat ex tali concessione noluisse dare maiores facultates, quam alijs Aud. concessas Vic. & Gubernatoris facultates remanere in suo robore, cum claus. &c. Dat. Rom. prid. Kal. Sept. ann. 2. Decl. c. 38. De facult. Aud. Cam.

Cum sicut, &c.) Declarat iterum non voluisse praedjudicare facultatibus Vic. & Gubernator. Urbis per facultates concessas Flavio Vrsino Cam. Aud. Datum 8 Kalend. Octobr. ann. 2.

Cum sicut, &c.) Notarij S. Spiritus desinunt officium exercere & eorum haeredes instrumenta per eos rogata, & interesse hospit. concernentia dimittere debere in Canc. Hosp. mandat. Successoresque in eorum officio posse, & debere illa capere, & in publicam formam redigere absque praemio, & quod eorum scripturas plenè credatur, cum clausulis, &c. Datum Romae. Vide Greg. 13. const. 47.

Cupientes, &c.) Paul. 4. const. 15. statuit debitores obtinentes alternatias, vel dilationes teneri deferre biretum viride. Hic autem pont. declarat debitores teneri debere gestare dictum biretum coram Iudicibus Urbis antequam inhibitionem obtineant, & promittere ipsum de cetero deferre, cum claus. &c. publicata 27. Octobr. anno secundo, procedit in Curia tantum, & pro negotijs in ea contractis, ut colligitur ex causa ipsius const. Nos suffragantes in causa panis, Jul. 3. c. 28. Neque obligatis in forma Cam. Greg. 13. const. 57. Nec fraudolosis decoctoribus, pij 5. const. 120. Neq; in causis piorum locorum, Clem. 7. const. 23. Neq; in debitis Ripal. Inn. 8. const. 18.

Cum sicut, &c.) Inquisitorem Auinioni, non teneri publicari dicta testium examinatorum contra haereticos decernit, neque rationem reddere de processibus contra illos formatis alteri, quam Roman. pont. aut Inquisitoribus Generalibus Almae Urbis. Inhibet omnibus, ne Inquisitores Auen. super praemissis molestent, irritando quicquid factum fuerit contra huius const. tenorem, cum decreto, claus. &c. Dat. Ro. Kal. Nou. ann. 2. vide Urb. 4. const. 1.

Cum sicut, &c.) Praecipit, ne registra fiant in causis ordinarij a principio, sed simplices

extractus. Registra, & extractus faciant probationem in alio tribunali, ad quod transportantur. Quod fiat in causis commissarijs Quod Festa incerta, & Mobilia, & de praecepto, & consuetudine Urb. a stylo Curiae, & pal. Apostol. obseruentur. Tradidit formam conficiendi registra. Iudices non admittant registra, vel extractus aliter factos. Aliter fidem nullam faciant, nec sententiari possit: cum claus. &c. public. 22. Nouembr. anno 2. de Registr. paul. 2. const. 8. infra const. 78. & 15. in Archiuio Urb. Gregor. 13. const. 96. in Cur. Capit. const. 150. Vide const. 37. Clem. 7. const. 49.

Cum sicut, &c.) Continet applicationem fructus, & emolumentorum quorumcunque ad Capitulum & mensam Ecclesiarum status Urbis spectantia ad distributiones quotidianas, distribuendas inter eos, qui officijs diuinis intererunt, cum exequutorum deput. claus. &c. Dat. 11. Kal. Dec. an. 1.

Decet, &c.) Poenae pro debitis impositae in locis status Eccles. vigore statutorum, & banimentorum applicatae erant communitatibus, & propterea delinquentes tanquam potentes eas non soluebant, & in dies maiora delicta committebantur, ideo pont. dictas poenas maleficiorum (non tamen impositas pro damnis in vineis &c.) Cam. Apostol. applicat, & non exactas exigi mandat per Depositarios Cam. Inbetque locorum Rectores, ut de cetero tales poenas applicent eidem Camer. & applicationes aliter factas annullat praeseruando illas, quae pijs locis applicatae erant, vel ex causa onerosa, cum clausulis, &c. Dat. Non. Decemb. anno secundo. Vide const. 65. officiales quid debeant habere de d. poenis const. 106.

Decet, &c.) Nautae vendebant mediantibus proxenetis eorum vina cauponibus, & alijs, quos non cognoscebant, & pro consequutione precij litigare cogebantur, ideo obtulerunt pontifici se soluturos Iulius 4. pro dolio vini Camer. Apostol. vltra alias praestaciones, si idem pontif. super praemissis providere voluisset. Pont. igitur Nautarum, & Mercatorum vini securitati, ac vini vbertati consulendo decernit ipsos proxenetas teneri pro pretio vini venditi eis mediantibus, quando emptores soluere recusant, vel dilatio vltra viginti dies concessas non sit ab ipsis Mercatoribus, proxenetaeque ita soluentes agere posse declarat contra emptores vini, prout si ipsimet vinum eius vendidisset. Et pro maiori cautela Mercatorum vini, ac proxenetae praecipit quoscunque caupones, & tabernarios cauere debere pro scut. 100. de stando iuri

iuri occasione vini, pro quibuscunque personis; Et cautionem non præstantes coerceri mandat per Camerarium Ripæ; Et Gabeliam Iul. 4. solui, & per ministros exigi debere. Registrat. in Cam. hæc cōst. Dat. 12. Kal. Dec. an. 2. De officio proxen. & Monte accenso, Pij 5. cōst. 184.

Et si, etc.) Fabricæ collegium habet facultatem exequendi ultimas voluntates per hæredes non exequutas infra annum à die obitus testatorum. Ad quod Pij 5. cōst. 98. Ideo Pont. dat facultatem eidem collegio cogendi Notar. ad aperiendum d. testamenta, & ei ostendendū post annum à die obitus testatorum, cum decr. irr. claus. &c. Dat. 15. Kal. Ian. an. 3. Vide Cle. 7. c. 8.

Volentes, &c.) Ampliat, & extendit priuileg. Artis mercantiz pannorum Urbis, & eius cōsulum, & decernit, quod libris Mercatorum mercantiliter tentis fides adhibeatur etiam vsque ad ducatos triginta de rebus spectantibus ad artem. Extendendo Consulum iurisd. vsque ad prædictam summam contra quoscunque laicos etiam curiales cum decreto, &c. Datum 28. Kalend. Febr. an. 3. Vide Paul. 3. cōst. 50. De priuileg. Artis Lanz, Pij 5. cōst. 33.

Cum inter, &c.) Paul. 3. Monast. pro puelis, & Hospit. pro viris Hebræis, & alijs ad fidem venientibus erexit cōst. 32. & Archiconfraternitatem instituit, cum priuilegijs, vt ibi. Hic autem pont. prædicta omnia confirmauit cōst. 2. Et Monast. Virg. Neophitarum ord. prædicat. sub iauocatione Annunt. ædificandi licentiam concessit. Sed non eximit Moniales à quorumcunque iurisdictione, indulgentiasque concedit visitantibus Eccles. cum clausulis, &c. Datum 27. Ianuar. anno 3. Translatio huius Monast. Pij 5. cōst. 28. Pij 5. cōst. 1.

Ad Romanum, &c.) Continet declarationem cōst. 18. vt scilicet comprehendat castra, & loca subiecta iurisdic. Ciuitatum, & terrarum ipsius status Ecclesiæ. cum decreto, clausulis, &c. Datum 7. Idus Februar. anno 3.

Inter ceteras, &c.) Iul. 3. cōst. 29. Franchitias in Vrbe prohibuit. Hic verò Pont. approbat dictam constitutionem, & aliorum pont. Et contra Franchitias tenentes, & acclamantes, & iustitiz Ministros impediētes crimen læsæ Maiestatis incurrere, & ista puniri vult, cum clausulis, &c. Datum 12. Kalend. Martij, anno tertio. Vide Greg. 13. cōst. 20.

Dudum, etc.) Paul. 4. multa statuit circa iudeorum inuand. modum, cōst. 5. Hic autem

Pont. similiter decernit, quod iudei in itinere de loco ad locum biretum nigrum deferre possint, stabilia, neque ad locatio. 1500. habere valeant; Mercaturam quorumcunque rerum exercere; Pignora post lapsum 18. mensum vendere valeant; Statuta Urbis eorum priuilegiorum non contraria obseruare teneantur; Domini domorum existentium in septis ipsorum locare debeant illis pro pensionibus à Camerario declarandis, quæ postea augere non possint; Qui emerunt à iudeis bona stabilia, soluant pretium absque cautionis præstatione, vel illa cum fructibus restituant, cum absolutione à criminibus commissis; Querelans contra eos occasione exactionis interesse, habeat annum ad prosequendum querelam in respectu pœnæ, præscriptio iuris communis contra iudeos opponi possit. Possint habere hypothecas extra septim. iudeorum. Quod libri eorum non probent, nisi scripti sint vulgari lingua italico sermone, cum taxa compositionis factæ in Cam. Apostol. exequutorū deputatione, decr. claus. &c. Dat. 27. Febr. an. 3. de Mat. Pau. 3. c. 32. Reuoc. Pij 5. cōst. 6.

Hic, quæ, &c.) Cosmus Medices Florent. & Senatus Dux, licentiam obtinuit à Summo Pontifice instituendi aliquam miliciam Sancti Stephani sub Reg. Sancti Benedicti, & comparētibus prouentus assignauit, Charitatemque, & coniugalem castitatem, & obedientiam milites expressè profiteri iussit. Statuta quoque huiusmodi Reg. condidit. Hic autem Pontifex erectionem huius, ac Statuta confirmat; Et ipsum Cosmum, & alium pro tempore Ducem Florent. magnum Magistrum Militiæ creat, cum facultatibus, & priuilegijs, quibus aliarum militiarum magni Magistri inter Milites vtentur; cum decreto exequutorum deputat, claus. &c. Dat. Kal. Febr. anno 3.

Altitudo, etc.) Continet priuileg. militiæ supræ erectæ; Quæ sunt exemptio à iurisdictione Ordinariorum; Possint obtinere, & transferre pensiones, etiam si sint coniugati; Disponere de bonis quocunque modo acquisitis, & ad fauorem illegitimorum; Prius possit celebrare in pontificali, & sollempniter benedicere; Transgressio Reg. non inducat mortale peccatum, nisi propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & rebellionem; Exemptio à solutione decimarum, & aliorum onerum pen. super benef. militiæ non possint imponi, nisi pro militibus; Indulg. concessio in expeditione contra infideles; Et visitantibus Eccles. cōuent. militiæ. Gaudeant priuileg. aliarum Religio-

gionum, cum decreto; clausul. &c. Dat. Non. Iul. an. 3.

Confirmat, vel reuocat priuilegium. vide Pij 5. const. 74. & 156. De militia S. Lazari, infra const. 131. Hierosolymitanis, const. 14. milites S. Pauli, Paul. 4. const. 26. milites Pij sup. const. 5.

Cum vices, etc.) Continet prohibitionem deferendi, & retinendi Archibusetos breuioris mensuræ duorum palmorum, qui contraherent, pœnam læsæ Maiestatis. & rebellionis, & alias à iure infligendas incurrat. Officiales licentias deferendi desuper non concedant. Si dentur nullæ sint, & à prædictis pœnis non exculent, cum clausul. Dat. prid. Non. Mar. ann. 3. Extensionem ad pugiones, &c. Vide Pij 5. c. 154.

Sanctissimus, &c.) Reuocat etiam facultates Nunciatorum, & cum potestate legati delatere; De mense Iunij. Deinde reualidauit easdem quoad ea, quæ iusticiam, visitationem, reformationem, & morum correctionem concernunt, die 7. Nouembr. anno 3.

Pastoris, &c.) Continet facultatem Inquisitorum generalium, & particularium procedendi contra quoscunque Fratres, & Religiosos etiam exemptos, dummodo eorum Superiores non præuenierint, cum decr. clausul. &c. 1. Apr. anno 3. consonat. Alexand. 4. const. 33. Clem. 7. const. 33. Pau. 3. const. 29. infra const. 92.

Et si cuncta, &c.) Iul. 2. const. 11. decreuit Reos delicti, pro quibus pœna sanguinis venit imponenda non audiri nisi in carceribus constitutis; Et gratiam desuper à papa obtinentes voluit supplicationes eorum locorum Gubernat. exhiberi, & verificari debere. Minoritatemque non excusare; Et const. 6. Leo. & Clem. 7. quorum constitutiones non adsunt, decreuerat in causis criminalibus non admitti appellationem, nisi factò deposito, Paul. 3. const. 25. id confirmauit, & appellat. in causarum commissionibus, etiam à Pontifice assignatas nullas esse decreuit. Commissionesque Fiscum, & Cameram Apostolicam concernentes illis non citatis signari prohibuit; Hic autem Pontifex easdem confirmat, & defectus supplet; Nominationemque, & remissionem consequi volentes iubet non audiri, nisi in carceribus constitutos. Derogari etiam non posse declarauit, nisi per pont. cum decr. clausul. &c. Datum 16. Apr. anno 3. Declaratur infra const. 84. & Pij 5. const. 45. & 183. & 141.

In sublimi, &c.) Ordinatur, quod pœnitentiarius ab expeditionibus vltima-

rum voluntatum derogatur, & communitatibus benef. vnionibus, &c. iurispatr. concessione, nisi ob fundationem, aut dotationem, Innocent. 8. const. 2. Religios. declaratorij circa prætensum, & metum, Paul. 4. const. 29. Tractandi ad alios ordines licentia: & Apostatarum absolutionibus, & standi extra Monasteria, Pau. 4. ibi.

Alienationes, & permutationes bonorum Ecclesiæ non missionibus, Paul. 2. const. 6. Delictorum, pro quibus capitalis pœna imposita est absolutione in foro conscientie tantum, in minoribus autem procedat dum delinquens non fuerit citatus, inquisitus, &c. cum simoniacis realibus, vel conuentionalibus disponendo videat, ne permittat fructus retinere. Homicidæ voluntario absoluto non concedat altaris ministeriū: Litteras promouendi ad ordines non concedat, neque ad primam tonsuram; nisi allegata causa, cur ab eorum ordinarijs, etc. Absolutiones à iuramento concedat ad effectum agendi tantum. Dispensationes matrimoniales committat ordinarijs. Ab indebita perceptione fructuum non nisi illis restitutis, pro usurpata, vel violata Ecclesiastica libertate cum satisfactione partis læsæ.

Testandi facultates cum clausula, dummodo non supra 100. ducat. etiam ad pias causas. Religiosis extra claustra nullo modo. Non confirmet gesta per Ordinarios contra formam iuris. Non dispense super ætate promouendorum. Non excedat suas facultates in expeditionibus. Sede vacante officium eius vacet in his, quæ spectant ad forum fori. Inhibetque pœnitentiario, et officialibus, ne aliquid expedire præsumant contra prædictorum tenorem. Expeditiones contra factas etiam cum particula viuz vocis oraculo, nullius sint roboris, atque momenti. Dat. 4. Non. Maij anno 3. 1561. Vide Pij 5. const. 87. et 88. eiusdem Pij 5. c. 86.

Romanus, &c.) Continet Reformationem Cameræ, Apostol. et eius officialium. Et ideo ordinatur, quod Camerarius, et Clerici causas Fiscus interesse concernentes, et non alias cognoscant. Causam cognitiones, auocationesque, etc. non expediant nisi in causis prophanis non excedentibus 25. et infra 40. millaria ab Vrbe. Alienationes bonorum Ecclesiæ in forma; si in euidentem non concedat, quando annuus redditus summam 5. ducat. excedit. Delictorum absolutionem, aut remissionem non expediant. Neque dilationes debitoribus ad modicum tempus. Hebræis priuilegia non concedant contra Christianos. Super possessionem benef. nihil expediant. Vexatilia non

impo-

imponant, neque immutent. Spolia, & alia credita ſicilia non remittant. Nihil expediât niſi ex commiſſione habita in Came. 1. Notarij in expeditionibus, & ſcripturis faciant mentionem de tali commiſſione. Spirituales materias non expediant. Nihil ultra expreſſa in eorum facultatibus, expediant, etiam ſub prætextu cōſuetudinis, vel quaſi poſſeſſionis. Notarij nihil indebitè exigant. Sede vacante Camerarij creditorum Cam. exactioni, ac Sedis vacantis prouiſionibus tantummodo incumbant. Contrafacientes penam excommunicatæ ſent. incurrant. priuat. offic. & benef. inhabilitatis ad illa, & alia, cum decreto clauſ. &c. Datum 6. Kalen. Iun. anno 3. Vide con. conſt. 114. & Greg. 13. conſt. 104.

Vniuerſi, &c.) Continet correctionem offic. ipſius Correſtoris quod eſt antiquiſſimū, & ideò ordinat, quod correſtores, & procuratores nihil expediant, in cauſis, in quibus papa, aut ſignaturæ reſcripta emanarunt Indulgent. iuriſpatron. & teſtamentorum confirmationes non concedant. Sententiarum, laudorum, contraſuum, confirmationes expediant, cum clauſula, quòd rite ſint lata, &c. Beneficiorum vniones non concedant. Neq; alienationum bonorum eccleſ. confirmationes, ſed committantur ord. vel metropol. &c. Non expediant Declaratorias nullitatis profeſſionis Relig. Non concedant licentias manendi extra clauſtra quouis prætextu, niſi de licentia ſuorum Superiorum. Neque abſolut. à iurament. niſi, &c. Licentias teſtandi, vt de peniten. Et iſta per ordinarios confirment in cauſibus illis de iure expreſſis. Non concedât. Titul. aut poſſ. benef. Neque declarent ſuper homicid. aut irregul. Neque ſuper rebus litigioſis dent confirmationem. Priuilegia in cauſibus, &c. In re dubia nihil reſcribant. Non immutent qualitates facti: contrafacientes pen. excomm. latæ ſent. priuat. inhabilit. &c. incurrant, cum decreto, clauſ. &c. Dat. 6. Kalend. Iun. anno 3. Vide aliam Pij 5. conſt. 104. De Mar. Mart. 5. conſt. 3. inf. conſt. 83. Pij 5. conſt. 29.

Cupientes, &c.) Confirmat conſt. aliorum pont. ſtatuentes dilationes, & ceſſiones non ſuffragari debitoribus Mercatorum Ripaliæ, & ſtatuta eorum mercatorum. Declarat etiã ſuam, & prædeceſſorum mentem fuiſſe, quod omnes cauſæ occasione rerum Ripalium cognoscantur in Cur. Ripæ, & Ripetæ, & alibi reſuſciti non poſſunt etiam ratione vniuerſalis iudicij, ac dotium. Sapientisq; votum adhiberi ſtatuit in cauſis arduis vbi cadit pūctus iuris. Cauſas quoque criminales delictorum in mari, vel ripa commiſſorum in eiſdē

cognoſci voluit vſque ad vltimum ſupplicij, cū decreto irrit. Declarando, quòd in conſt. 6. per motum proprium confirmatorium cap. Gabellæ ſtudij non fuit eius intentionis auferre, benef. prælationis, prioritatis, & domini ipſorum mercat. & nautarum in reb. ac vinis exiſtentibus iuxta tenorem conſtit. Pau. 3. contraveniētes penam incurrant excomm. & duc. mille toties quoties, &c. Datum, &c. Reg. 27. Maij anno 3. Vide confirmat Pij 5. conſt. 63. De Mat. Leo. 10. conſt. 43. Clem. 7. conſt. 3. Paul. 3. conſt. 8. & 56. ſup. conſt. 59. Pij 5. conſt. 184. Gregor. 13. conſt. 106.

Dilectos, &c.) Concedit vt Rom. & incolæ in Curia Capit. conveniri debeant. niſi pro obligationibus in forma Camer. in quibus attenditur præuentio actionis inter iudices Capit. & Audit. Cam. Reuocando facultates deſuper conceſſas Aud. Cam. Gubernat. & Vic. Urb. Decernit, quod Chirurgi crimina deferant ad Cur. Capit. vel Gubernat. Nullitates tantummodo ex tribus attendantur. Feriæ antiquæ in foro capit. obſeruentur. Aſſertamentum voti quando ſeruentur. Et aſſertamentum quando fiat per tres iudices tantum altero abſente, vel infirmo, vel vno ſuſpecto reſutato. Iudice abſente, vel infirmo, alter eius loco procedat vſque ad diffinitiuā excluſiuè, cum clauſ. &c. Limitatur priuilegiū fori Romanorum, & incolatum, vt illud non procedat in cauſis Fiſcalibus, & quando in alterius iudicis iuriſdict. conſenſerunt. Deinde declarat conſt. 7. Leo. 10. quod ſcilicet præiudicet iuriſd. Gubernatoris Urbis; de cuius facultatibus illa agitur, quas iſte innouat per præſentes, &c. Vide Sixt. 4. conſt. 5. Iul. 2. cōſt. 13. num. 16. Paul. 3. conſt. 14. Paul. 4. conſt. 15. infra conſt. 89. & 134. Greg. 13. conſt. 17. & 84. 116. Stat. Urb. lib. 1. conſtit. 41. priuilegiū pop. Rom. Pij 2. conſt. 9. Iul. 2. c. 15. Leo. 10. conſt. 1. Paul. 3. conſtit. 2. Paul. 4. conſt. 1. & 15. infra conſt. 89. 160.

Inter, &c.) Continet reformationem Tribunalis Audit. Cam. Quando decernat monit. in prophanis. Appellationes de partibus recipiat; monit. generalia decernendo, reſeruet ord. facult. abſol. & cenſ. Cedulones non permittat affigi cum picturis dæmonum. Sequetura quomodo decernat. Episcopos non citet ad perſonaliter comparendum, niſi de mandato Papæ. Expensæ contumaciales in criminalibus reſtituantur inſtigatori, &c. Remiſſoriz Fiſco non concedatur, niſi de delicto conſtet. Fiſcus non examinet reos. Rei ultra triduum non retineantur in ſecretis ante examen. Fiſcus non audiat, niſi doceat incontinenti de ſuo intereſſe, neque eius appellatio

R lauo

latio admittatur ab absolutoria rei. Inuentarium pro Fisco fiat, nisi agatur de delicto, &c. Sportulæ non recipiantur in causis ordinarijs. Notarij cum procuratoribus non paciscantur de quota lucri. Decreta per seiplos non faciant. Communitates cognoscere studeant. Terminos acceptos ad referendum eadem die referant. Mandata de manutenendo non decernant, nisi constituto saltem extrajudicialiter de possessione. Mandata suspicionis fugæ nō possit facere, nisi constituto, &c. Indictorum copiae dentur petenti ante torturam. Registra non fiant in causis ordinarijs. In causis verò criminalibus vide const. 161. Aud. Cam. & id ex obligatorum in forma Cam. &c. Quæ contrasacta fuerint, sint nulla, & inualida, &c. cū decret. clausul. &c. Datum Rom. 4. Non. Iun. ann. 3. vide Reform. aliam Pij 5. const. 121. Dei Mater Greg. 13. const. 75.

Regimini vniuersalis, &c.) Ministri Eccles. dependētium ab Hosp. S. Spiritus, vel Monast. S. Sebast. ad cathedras, siue cap. S. Io. Later. de Vrbe prætendebant se exemptos esse à iurisd. ord. & diuersos excessus committebant: ideo ponit lites omnes vertentes inter illos, & ordinarios ad se auocat, & extinguit, reuocando illorum facultates erigendi Eccles. & societ. siue illas recipiendi in eorum membra, & communicat indulg. quas Societates subijcit iurisd. ord. & Rectorum parochialium. possintque penas quascunque ad eorum arb. contraueniētibz, & impediētibz imponere, quas incurrant contraueniētes, et præter illas penam duorum mil. duc. et priu. off. et benef. cum decret. claus. etc. Dat. Id. Iun. an. 3. vide Clem. 7. const. 34. sup. const. 38.

Inter, &c.) Iul. 3. erexit montem Iulium non vacabilem, cuius const. non adest. Pau. 4. cuius const. non adest, erexit alium montem vacabilem Thesaurariæ perusiz; et etiam montem Nouennalem non vacabilem, const. 12. Et montem Alumeriarum vacabilem, const. 46. Hic autem pontif. supprimit d. montem Iulium, et montem Thesaur. perusiz. Erigitque montem pium recuperationum vacabilem. Et emolumenta, ac prouentus assignat. Et omnia bona Cam. Apost. obligat pro assecuratione. personarumque etiam Religiosas in hoc monte pecunias ponere posse decernit. Et fructus ad rationem 12. pro cent. quolibet bimestri montistis soluendos esse. Montis loca, et fructus non possint confiscari, aut sequestrari, vel aliter impediri. Resignari quoque posse indulgent. ad instar aliorum off. Rom. Cur. etiam ad fauorem illegitimorum. Montistæ possint instituere collegium. Sint exempti à solut. decim. et aliarum impositionum.

quo ad pecunias in monte positas. Non teneantur probare pecunias versas esse in utilitatem Sed. Apost. cum promissione de restituendo personis, quæ habeant portiones in ipsis montibus suppressis, sortem principalem infra annum, & inter fructus ad rationem pro quolibet centenario soluere, cum deputatione Depositarij, & Exactoris. Et quod habentes loca, vel portiones in Montibus suppressis possint infra annum transferre illa in hunc montem, & durante anno, percipiant fructus ea ratione, qua percipiebant in illis. Ponit formam expediendi litteras, & admitteendi Montistas Depositarij possit deputare secretarium, & alios ministros. Cum prorogatione subsidij quartæ partis fructuum, & montis Nouennalis, de quo Paul. 4. const. 12. loca huius montis per certum tempus non vacent, cum decreto, claus. &c. Pecuniarum prouenturæ ex vacatione, conuertantur in reparationem montium vacabilium. Dando cautionem pro D. Thoma de Martinis aduersus obligationem alias per eum præstitam de extinguendo monte nouennali. Et postquam loca aliorum montium redempta fuerint, loca huius montis per obitum pro tempore, ac alia loca redempta extinguantur. Datum Rom. prid. non. Iul. 1652. anno 3. De montibus Sixti 5. const. 16.

Cum alijs, &c.) Hic pot. applicauit Cam. Apost. penas malefactorum, &c. const. 56. officiales tamen Ciuitatum prætendebant posse capere propria autoritate penarum portionem illis tangendam. Ideo pont. mandat, ut eorum portiones recipiant de manu depositariorum Camer. cum clausul. &c. Vide const. 106. Paul. 3. const. 37.

De commissis, &c.) Hic pont. & eius predecessores concesserunt Fabricæ S. Perri, & Hospit. S. Spiritus, diuersas gratias, & facultates dispensandi, &c. Ministri autem d. locorum, d. facultatibus abutebantur. Ideo pont. illas reuocat non tamen facult. Fabricæ quo ad reliqua ad pias causas, inhibetque ministris, ne de cetero illis vtantur cum decreto, claus. &c. Dat. 13. Kal. Octob. anno tertio. sup. const. 38. infra const. 123. Pij 5. const. 98.

Solent interdum, &c.) Hic pont. supra reformauit offic. penit. Cam. Apost. & Exactoris, et modo præcipit præfectis signat. Gratias, et litterarum Apost. ne aliquid signet, vel expediant contra præfatas Reformationes. cum decreto, claus. etc. Dat. id. Iul. ann. 3.

Cum nos, &c.) Hic pont. const. 78. decreuit homicidas non audiri nisi in carceribus constitutos. Declarat modo const. procedere etiam contra non dum condemnatos reos equis.

transcunque etiam in his, pro quibus sit impos-
nenda poena corporis. Hæresesque occisi ad
claustra citari debent. Eundemque loco, in
quo hæreses occisi morantur remitti possunt
verum, nisi habita pace. Inhibetque iudicibus,
ne præmissis contraveniant, cum detrato,
clausis &c. Datum prid. Non. Octob. anno 3.
In eligendis, &c. Romanus pontifex
maxima diligentia eligendus est. Ideo multi
pontifices ediderunt circa pont. electionem.
hic tamen pontifex decreuit, quod exequi ponti-
ficis defuncti per nouem dies continuos d.
Cardifant. Et impetere non excedant summā
10. mill. dec. Conclauis ingrediantur Card.
præfentes post decem dies a die obitus. & ad
elect. procedant. Electio pontif. non possit inu-
pugari sub prætextu impediment. Cardin.
absentium. Decernit circa quæ disponere
possit Cardin. collegium. Sede vacante. Card.
tres, vna cum camerario quolibet tertio die
eliganter, vt Conclauis curam habeant tamer-
arii, & clerici. & alij. Cam. officiales incom-
pares. Sede vacante, rationibus pecuniarum,
& promissionibus Sed. vacante. & ab alijs se ab-
stineant. Penitentiarius, & eius officiales ex-
pediant tantum ea, quæ ad forum conscientie
spectant. Datarij officium expirat morte po-
ntif. prælatorum signat. officium quiescat. Cel-
lar. conclauis forte distribuuntur. Apud con-
clauis nemini liceat habitare. Cardin. deputa-
ti visitent sepe loca conclauis. Cardin. con-
clauis duos tantum habeant seruitores, &c.
Conclauis approbentur a Cardinali depu-
tatis. Sacrista cum unico clerico sit in conclauis.
Magistri ceremoniarum duo, confessor vnus.
Secretarius collegij vnus. Medici duo. Chi-
rurgus vnus. Armaturarius vnus. Faber ligna-
rius vnus. Seruientes decem. Conclauis clauso
nemo ad colloquium admittatur, & clauis in-
gredientes, poenas excomm. latæ sentent. in-
currant, non absoluitur a Summo pont. & præ-
uentione omnium offic. benefic. & dignitatum,
et tradatur Curie seculari a cervice puniendi.
Non recipiantur, nec admittantur licent. sub
poena excomm. latæ sentent. committitur non
fiant, super elect. & nullæ sint, contractus
inter Gubern. vel futuri pont. arbitrio puniuntur.
Card. quilibet in conclauis unico, & modera-
to serculo sit conceptus, & in propria cella
releatur. prælati & consilij ad custodiam des-
putati earent, ne sub epulis, & alijs licentijs
transmittantur. Conclauis & discessari, a con-
clauis eugere non possint, sed alij in eorum
locom admittantur. Card. in Diaconatu
non constitutus ad electionem non ad-
mittatur. In electione omnes seruiant hic tra-
dita. Et conclauis custodes omnia faciant

seruari. Cardin. collegium non possit immu-
tare hanc constit. Sed legatur, & iuretur. Su-
spendantur omnes excommunicationes ad
effectum electionis Summi pontif. & const.
procedat in electione etiam faciendâ extra.
Vrb. Dat. 7. Id. Octob. ann. 3. vide Pau. 4. const.
38.

Decretum. Præcipit, quod indulg. & gratia
expediantur excepta solutione registrata, cum
exequit. deput. claus. &c.

In theono, &c. Continet reformationem.
Rota Palatij Apostol. statuens, quod vnica
commissio, in qualibet instantia, sufficiat, &
illius vigore Auditor causam sibi commissam
cognoscat, & decidat cum omnibus depen-
dentibus, & prorogationes fatalium conce-
dantur. & causæ arbitrio Rote, sententiæ nõ
præferantur, nisi causa in Rota proposita, &
habitis votis sententiæ prout in cedula, vel
in vim termini pro seruato publicentur. No-
tarij recipientes decreta ad referendum re-
ferant, &c. Registra perficiantur ante sent.
Decisionum in causa factatum detur copia
partibus præsentibus. Causæ ipsorum Audi-
tor, & aliorum familiarium in Rota non co-
gnoscantur. Affines domestici, & Notarij Aus-
dit. non se intromittant in causis Rote. Audi-
tor, non inducant partes, & assumant certum
Aduocatam, vel procuratorem. Et animadu-
uertant, ne contra ius, aut Statum, aut decisio-
nes impressas aliquid deciderint, nisi &c. Nul-
litates tres solummodo attendantur. Aliqui
datione fructuum, & taxas expensarum semel
appellari liceat Auditor, remittat causas ad
Cancellarium, quando senserit adesse suspi-
cionem, &c. Criminalitates ad iudicem ordi-
narium remittantur. Taxa sportule in causis
prophanis, & in beneficialibus, Sportule de-
ponantur apud Notarium post latam sententiam.
Notarij idonei eligantur officiaque non at-
teant, & pro substitutorum facto teneantur
constitutio ista legatur, & publicetur quoli-
bet anno in principio Rote, & obsequetur sub
poena excomm. &c. cum claus. &c. Dat.
Rom. 6. Kal. Jan. 162. ann. 3. 10. 22. 1608. 6.

Curia super, &c. Concernet reformationem
signaturæ iust. ideo ordinat, quod commissio
nes reiectæ in signaturæ iust. præponere pos-
sint in signaturæ gratia, quando causa scientiam
pape requirit. Aduocatorum, & alij præiudi-
ciales non signentur nisi parte citata. Appella-
tiones ab interlocutorijs, vel vim diffinitiu-
uz habentibus committantur, si habeant re-
pressum graues. Nullitates non signentur,
nisi ex defectu citationis, &c. A sentent. lata
prout in cedula appell. non committantur.
Fatalium prorogationes non dantur, & c.

R 2 penul.

penultimam vicem, iudicis causarum, &c. Causæ crimin. & matrimon. quomodo committendæ causæ discussionum, &c. Dat. Kal. Ian. ann. 3.

Deinde declarat, quod concedit fatalium prorogationes, iuxta eius solitum, &c. Idibus Febr. anno tertio. Vide Iul. 2. constit. 16. Leo. 10. constitutio 2. Paul. 3. constit. vigesima-quinta, & septuagesima prima, Iul. 3. constit. 39. Pij 5. constit. 100.

Cum ab ipso, &c. Continet reformationem Ordinariorum Almaz Vrbis, & Rom. Cur. Tribunalium off. Aduocati, & procuratoris Fisei, ac pauperum, & etiam mercedis Curiorum, Mâdatorum, Baricellorum, & aliorum exequutorum. Non expedit summarie.

Quamuis, &c. Continet annullationem legitimatum de naturalibus spurijis factarum in præiudicium vocatorum ex testamento, &c. dummodo non sint fortitè effectum. Reuocationem facultatum legitimandi in præiudicium vocatorum ex testamento. Extinctionem litium pendentium circa eas: inhibitionem contra Comites Palatinos, & alios legitimandi, facultatem habentes, ne præsumant legitimare contra formam, &c. cum decreto, clausulis, &c. Ligat ubique, quoad legitimaciones factas auctoritate Apostolica, quo verò ad alias factas Imperiali concessiones, ligat in terris Roman. Eccl. subiectis. Datum Rom. public. 17. April. 1564. ann. 3. Vide Pij 5. constit. 123.

Inter, &c. Beneficia per obitum vacantia iusserat hic pont. vt personis idoneis, præiudicio examine, & iuramento, & cautione, de residendo conferri deberent. Multi tamen, vt de illis prouiderentur personæ minus idoneæ, faciebant illa vacare per resignationem, vel intrusis iura cedebant, ideo pont. decernit beneficia ista eodem modo conferri debere: Contrauentibus penam excommunicationis latæ sententiæ imponit. Et beneficia ipsorum vacare, & per omnes non tamen illorum affines, & confidentes impetrari posse declarat cum decret. &c. claus. &c. publicata 10. Mar. 1563. anno 4. Pij 5. constit. 34. de resid. constit. 17. sup.

Romanus Pontifex, &c. Continet facultatem Card. Reip. Christianæ Inquisitorum generalium procedendi etiam contra prælatos hæreticos, cum decreto, &c. 7. id. April. 1563. anno quarto. Vide constit. 170. & constit. 112. 351. Pij 5. constit. 177.

Ceteris, &c. Continet moderationem, & reuocationem facultatum Legatorum, etiam Nuntiorum de latere. Et quod prouisi à Legatis, & alijs obferendi indultum habentibus,

de beneficijs per obitum vacantibus, nouas prouisiones à Sede Apost. impetrare, & litteras Apostolicas expedire teneantur infra sex menses etiam, vel octo, ultra menses à die vacationis computandos exprimendo verum. valorem, alias collationes sint nullæ, & beneficia, vt prius vacent sic sententiam excommunicationis incurrat, & inhabilitatis, eum decreto, &c. publicata 9. Martij 1562. anno 4.

Ad vniuersalis, &c. Continet erectionem Montis primi vacabilis pro succurrēda Auenion. Ciuitat. ab Hugonotis noniter infestata, cum emolumentis ad duodecim pro centenario, prout in alijs. Obligat etiam omnia bona Sedis Apostolicæ pro securitate dicti montis: Religiososque declarat in eodem monte pecunias ponere posse: confiscarique, & sequestrari non posse decernit. Resignati etiam posse concedit in fauorem aliorum, etiam illegitimorum, motibusque facultatem dat ad erigendum collegium quoque tribuit alijs montibus non vacabilibus concessa, exemptionem etiam pro pecuniis in monte positis elargitur. Montistas asserit probare, nō teneri pecunias redigendas ex locis eiusdem montis per obitum vacantibus, in extinctionem locorum montis Nouennalis, & successiue montis Pisfarinæ, aliorum montium exponi debere approbat, statuit, & confirmat, cum decret. &c. 1563. 15. Kal. Sept. anno 4. De Monte Sixti 5. constit. 16.

Sacri, &c. Continet studij Bononiensis commendationem, & Rectoris eiusdem iurisdictionem facultates, & privilegia, nec non privilegiorum, & ordinationum ipsius confirmationem, cum decreto, &c. claus. &c. 23. Septembr. 1565. De quibus constit. 113. Pius 5. constit. 62.

In eminenti, &c. Continet limitationem, & exemptionem quorumque Monast. & personarum Ord. Cisterciensis à iurisdictione, & aliorum. Super illius Ordinis, ac moderationem facultatum, illa visitandi Episcopis, & alijs concessarum. Confirmationem, ac inuocationem antiquorum indultorum dicti Ord. concessionem aliorum privilegiorum. Abbas, & Superiores non obstantibus quibuscunque, &c. possent visitare quæcunque Monasteria, & loca ord. De quo Greg. 23. Indultorum Apostolicorum Episcopis, et alijs concessorum visitandi eadem loca, vt Abbas, et alij superiores illa etiam visitare possint inhibitionem contra Episcopos, et alios impediētes eos in visitationibus Monach. & Moniales teneantur benignè recipere eosdem visitatores sub penis, etc. Confirmationem indultorum Ordinis, et maxime, quod com-

mca;

mendatarii non habeant iurisd. in Monasteria commendata. Confirmationem statutorum ordinis. Vt in Monasteriis commendatis alijs personis, quam ipsius ordinis, institui debeat mensa conuentualis distincta ab Abbatiali, et sufficiens pro Monachis. Immo hæc mensa teneatur ad expensas ornamentaque, etc. vt declarat Greg. ibidem. Religiosi alterius ordinis intrusi in locis huius ordinis, aut eiiciuntur, aut eiusdem ordinis professos faciant: Vniones, et suppressiones Monasteriorum, et fructuum dismembrationes fieri non possint: Monachi degentes in Monasterijs vnitis alijs pijs locis remaneant sub correctione Superiorum illius ordinis. Moniales alterius Ordinis; quando in Abbatissas eiusdem Ordinis recipi possint: Monasteria quæcunque teneantur ad contributiones soluendas eidem Abbatibus, et capitulo, cum clausulis, etc. Datum, Romæ, 6. Kal. Octobr. 1563. anno 4.

Cum sicut, &c.) Aduocat ad se omnes causas coram quocunque iudice vertentes inter Hospitale, et societatem, eorumque ministros, et alias personas, et loca etiam exempta. Iudicemque earundem causarum deputat Cardinalem de Carpo, et alium pro tempore protectorem. Intelligit quo ad causas mouendas tantum. Facultatesque concedit, & iurisdictiones omnes, quæ concessæ fuerunt Aud. Cam. & Vicario Urbis, de quibus omnibus vide Leonem X. constitut. sup. De Vicario Urbis Paulum 3. constitution. 32. sententias quoque per alios iudices latas nullas fore declarat. Fabricæ Sancti Petri indultum huiusmodi, vide in Clement. 7. const. 8. pop. Rom. indultum habet in const. 73. dilectus. Aliquæ verò Tribunalium, & priorum locorum indulta quere in indice materialium. Declarat constitutionem hanc intelligi de causis in futurum mouendis tantum, cum decreto, &c. clausulis, &c. prid. Non-Septembris anno quarto.

Cum sicut, &c. Decernit, quod hospites urbis non possint molestari pro rebus in eorū hospitibus furto substractis, & eis non consignatis per aduenas; quibus Hospites, & Caupones hoc notificauerint. Priuilegiaque nec non ordinationes Societatis Hospitum confirmat. Condendi denique statuta licita, sacrisque Canonibus non repugnanda tribuit facultatem. Cum decreto, &c. clausul. &c. signatur. sufficiat. 4. id. Nouembr. anno 4. De his vide etiam Iul. 3. c. 59. fol. 95.

Sedis, &c. Lis orta erat inter Canonicos Regulares S. Augustini, & Monachos S. Benedicti super præcedentia. Quam Pontifex audiens, & sibi referendam commisit tribus Car-

dinalibus; qui reuulerunt Pontifici præfatos Canonicos præcedere debere. Pont. ita sententiat Abbates ipsarum Religionum debere præcedere singulariter, & de per se absque eorum conuentibus, iuxta antiquiorem promotionem. Et modo supplet eiusdem sententia defectus; & illam inuiolabiliter obseruari mandat, cum decret. &c. claus. 1564. 18. Ian. ann. 5.

Benedictus Deus, &c.) Continet confirmationem sacri, & œcumenici Concil. Trid. &c. 1563. 7. Kalend. Febr. ann. 5. Et præcipit Prælati, & alijs, vt obseruent decreta, quæ etiam circa reformationem, & ius posituum ligant: Et iuramenta contraria nulla esse decernit: prohibetque sub excommunic. lata sent. ne commentaria, vel declarationes, fiat, sed sibi reseruat, 7. Kal. Febr. anno 5. vide Concil. sess. 25. cap. fin. Greg. 13. const. 108.

Romanus, &c.) Græci prætendentes se exemptos à iurisd. Ordinationum, immunitate sibi proposita, committebant multos errores: ideò Pont. iste eos subiecit iurisd. Ordinationum, circa ea, quæ spectant ad Deicultum, &c. Ritusque alios eorundem Græcorum approbatos, reseruat, cum claus. &c. decret. &c. 1564. 16. Febr. ann. 5. quoad officiorum celebrationes, vide Pium 5. const. 18. prouidentia.

Cum pro munere, &c.) Reuocat omnes licentias legendi libros Lutheranos, aut de heresi suspectos. Prohibet ne libri prohibiti, & prohibendi legandi, &c. Et quod tales libri consignentur locorum Inquisitoribus, cum decret. &c. claus. &c. 24. Martii 1564. De eodem Iul. 3. const. 7. fol. 83. Paul. 4. const. 39.

Dominici, &c.) Continet approbationem indicis librorum prohibitorum, cum regulis concessis per Patres Trid. Synod. delectos, ac prohibitionem legendi, cum decreto, claus. &c. 1564. 24. Mar. ann. quinto. Vide Greg. 13. const. 10. index fuit auctus à Sixto 5. Et modo à Clem. 8. Sacrosancta, &c. 1595. 19. Oct. anno 4.

Sanctissimus, &c.) Annullat omnes electiones, ad regimen monast. præpositurarum, & aliarum dignitatum conuentualium factas absque Sed. Apost. prouisione, aut confirmatione. Traditque formam in futuro seruandam, cum pœnis electorum, vel electiones confirmantium publ. vlt. Oct. ann. 5.

Iniunctum nobis, &c.) Continet confirmationem confraternitatis Sanctiss. Nominis Dei, & indulg. concessionem plen. in die Circumcisionis, confess. & commun. Decem verò annorum conuenientibus ad Missam, & process. in prima Domin. cuiusque mēsis. Et pro adiu-

adiuvantibus, & prædicantibus contra blasphem. & iuratores, cum facultate eligendi confessorum approbatorum ab Ordinario, qui possit absoluerè, auditis confessionibus à quibuscunque censuris, & penis à iure, vel ab homine latis quavis causa salvo iure tertii, & à casibus (non autem reservatis in Bulla Coenæ) etiam ordinis reservatis, quando quis ali. quid commiserit per confidentiam huius Bullæ, & Gratiæ, vult enim, quod tunc gratia nulla sit. Dat. Idib. April. 1564. ann. 5. Vide Greg. 13. const. 82. Pii 5. const. 237.

Nota, quod facultas absolvendi sublata fuit à Clemente 8. ut patet ex Decreto Congreg. super negotiis Episcoporum, & Regul. sub pœna excomm. lata sentent. priuationis off. & benef. vocis tam acrius, quam passius, inhabilitatis ad confess. audien. & ad benef. Datum sub die nona Ianuar. 1601.

Cupientes, &c.) Statuit, quod officiales status Ecclesiastici, decem tantum pro centenario penarum malefactorum accipere possint. Accusatores autem quartam partem penarum bannimentalium habere valeant cum decret. claus. &c. 20. April. anno quinto vide const. 81. & const. 58.

Onerosum, &c.) Hic Pont. erexit montem succursus Auenionis scut. 23000. quia Hugonoti infestabant Civit. Avin. & Comitatum Venayfini, ut constitut. 90 Et modo ex causa erigit alium Montem succursus Avin. scutorum 3000. & Monti assignat scuta 4000. ex redditibus Sed. Apostol. obligat etiam omnia bona Sed. Apost. pro asservatione, Religiosorum; in monte pecunias ponere posse concedit. Emolumenta quoque ad rationem 12. pro centenario solvend. quolibet bimestri Montistis assignat. Confiscari, & sequestrari non posse declarat. Resignationes fieri mandat in manibus Camerarii, & eo absente, in manibus thesaur. generalis. Facultatem concedit constituendi collegium. Deputandi defensores. Gaudeat privilegiis aliorum montium. Habet exemptionem Decim. Mens. semin. & aliarum impositionum. Montistæ non teneantur probare pecunias versas esse in utilitatem succursus Civit. Avinion. Deputat protectorem cum facultatibus. Depositarius possit deputare computistam. Loca montis non possint vacare per triennium Montistæ possint nominare ad huiusmodi loca quascunque personas reservata nominantibus dispositione tam locorum, quam fructuum. Apponit decretum irritum. clausulis derogator. Pecuniarum redigendæ ex locis huius montis per obitum vacant. exponantur in extinctione locorum montis Nouennalis, & pii. Et Farinæ.

De quibus vide Sixti 5. const. 16. Datum Rom. prid. Non. Nouembr. ann. 5. vide Sixti 5. const. 161.

Nuper siquidem, &c.) Declarat const. 30. quod gratiæ, & compositiones cum inquisitis, & condemnatis, & bannitis ex causa homicidij per officiales Sed. Apost. fieri non possint, nisi supplicationes manu Pont. signatæ fuerint, & per eius Datarium data, cum decret. claus. &c. Dat. 6. Kal. Mart. ann. 5.

Decet, &c.) Collegium Notar. Aud. Cam. statuit ex causis hæredes Notariorum decedentium teneri vendere Collegio omnes scripturas pro summa duc. 600. Et Notarios subrogandos teneri restituere Collegio d. pretium ad const. 39. Leo. 10. confirmavit Iul. 3. cuius const. non adest, auxit pretium ad scuta mille. Hic vero pontif. dictas constitutiones confirmat. Et ultra ducat. mille concedit eisdem Notar. alios ducatos duc. mille superscripti. officij. Et scripturas de cetero non vacare, decernit. imò, notar. de eis liberè dispendere posse declarat. Hæredesque notar. decedentium teneri vult scripturas Collegio pro duc. mille consignare. Et notarios subrogandos dict. Collegio illud pretium restituere. Collegium tamen primum officium vacaturum debet emere pro scut. 3300. computatis à d. ducat. 3000. cum claus. decreto, &c. Dat. Rom. 14. Kal. Ian. ann. 5. vide Pii 5. const. 21.

Sicut, &c.) Dubitabant multi à quo tempore ligaretur C66. Frid. circa reformationem, & ius postrium. Ideo Pont. declarat cepisse ligare à Kalend. Mart. 1564. Dat. 15. Kalend. Aug. ann. 5. Conc. Trid.

Superna, &c.) Reuocat quascunque concessionem Cancellariorum præterquam ex causa onerosa factas, & Cancellar. & Cam. Apost. Confirmatque const. 21. Paul. 4. de super editam, Thesaurariumque deputat. ad illas alienandum ad vitam donatæ. Item & ad assignandum, ut in const. 117. Cancellarii officia ementes Notarii publici, eo ipso efficiantur. Traditque Thesaurariis facultates vendendi Cancellarias etiam locorum originari contra const. Paul. 4. Obligandi bona Camer. Apost. in venditionibus eorum. Expellendi detentores Cancellariorum. Interpretandi dubia summariè. Inhibendi etiam Magistratibus, Officialibus ne de Cancellariis amplius disponant. Decernit quod Camera teneatur defendere, ac manutenerè Cancellarias. Cancellariæ vacent per mensem elapso triennio à data presentium. Quod Cancellarii quascunque instrumenta rogare possint, cum decreto, &c. Quod Cancell. feriant scripturas. Cancellariorum concessionem re-

seindantur in Cam. Apost. si vltra dimidium laesa sit. Cancellarij scripturas successoribus consignent. Habeantur pro Archiuijs. Ad eorum instantiam officiales requirant, an Notarij sint legitimi, & non repetitos tales expellant. Custodiant script. notar. decedentium si non adsint Archiuii causæ inter plures Cancellarios per triennium mensario distribuuntur. Non se intromittant in script. notar. si adsint Archiuii. Non cogant partes ad extrahenda instrumenta. Possint cogere arrham dantes ad solutionem pro scripturis. Erigant collegium in Rom. Cur. eorum officia non confiscentur. Eorum collegium gaudeant priuileg. Archiuii Roman. Cur. & aliis, de quo Pii 5. const. 92. Datum prid. Non. Oct. ann. 5. vide Paul. 4. const. 21. infra const. 132.

Cum inter, &c.) Concedit licentiam inquisitoribus Generalibus habendi, & legendi lib. Hæreticos prohibendique omnibus aliis ne teneant, ne legant sine facultate illorum, vigore cuiuscunque priuilegii. Et quod ipsi tales licentias concedere possint, cum claus. &c. Datum 6. Kalend. Sept. ann. 5. Vide Greg. 13. const. 10.

Romanum, &c.) Beneficia, Ecclesias, ac Dignitates in confidentiam receptas à die receptionis vacasse decernit, & eorum dispositionem Sed. Apost. reseruat. & fructuum reservationes annullat. Redditusque, & promventus à die receptionis perceptos Cam. Apost. restituendos esse declarat. Prohibetque de cetero, ne talia fiant in virtute sanct. obed. sub penis interd. ingressus Eccles. quoad Prælatos, excomm. latæ sent. quoad reliquos. Iudicari etiam mandat, per præsumptiones, & coniecturas cum decreto, claus. &c. Datum 17. Kal. Nouemb. ann. 5. Vide Pii 5. const. 90.

Cum inter, &c.) Hic Pont. celebrari fecit Concil. Trid. vt const. 100. Curiamque Rom. cum eius Tribunalibus reformauit, vt const. 66. & præsertim offic. Cam. Apost. const. 74. Hic autem confirmat omnes eorum facultates, & priuileg. huic reformationi non contraria. Et aliam facit reformationem: videlicet clerici Cam. non eligantur, nisi vitæ, ac morum integritate præstantes. Litterarum scientia, ac rerum experientia pollentes, &c. Camerales contraßum Cam. participantes prohibentur adesse, cum agitur de interesse illorum, vel propinquorum sub penis à Pont. decretis. Clerici causas propinquorum non cognoscant, aut earum discussionibus interfiant. Suspicionis causa contra Camerales in Cam. approbatur. Tradit formam ineundi contraßus Camerales. Prouentus Cam. sub hasta licitari debeant. Camerales conueniant

diebus statutis summo mane in Camer. Curiores debeant Cameram pridie intimare, Camerales abesse non debeant absque licentia Camerarij, vel Decani. Vestib. decretis induti Missam audiant deinde ad Cameram se conferant. Ante causarum propositiones imperato silentio Procuratores audiantur. Notarij Camer. Procuratoris officium exercere non possint. Causæ miserabilium personarum per Aduocatum, & Procuratorem pauperum in Cam. gratis tractentur. Propositiones occurrentes scribantur per clericum mensarium antequam fiat Camer. Oratioque Beati Isidori per clericum nouissimè postea legatur. Deinde litigantes audiantur. Cam. postea claudatur, & nemo admittatur per Curiores custodes, nisi cum licentia. Et causarum propositiones pro Fisco, vel Commiss. aut Procuratore pauperum scribantur. Camera denique fiat per duas horas, hoc modo. Mensarius clericus in primis legat causarum propositiones. Decanus postea distribuatur causas per turnum, non tamen concernentes officia, vel Gubernia inter clericos distributa: clerici deinde causas proponant præuia citatione ad informandum, & transmissa cedula propositionis. Notaque desuper sumantur, & decidantur causæ pro maiori parte. Auditis autem æqualibus ea pars præualeat cui Camerarius adhaerit, vel eo absente maior pars aliarum Camerales habentium vora consultiua. Decanus vero remittat ad Pont. causas, & Gubernatoris, vel Thesaur. Auditor. Cam. remittat causas ad eos spectantes. Vota aliorum reuelantes excóm. sentent. incurrant à Rom. Pont. tantum absolu. præter penam 200. duc. pro prima vice. Delinquentes in Cam. coercantur, & Pont. denunciuntur. Proponentes causas adnotentur à proponentibus in lib. Decisionum Cam. Mandata, & alia, quæ prius verbo facto in Cam. expedienda sunt ab omnibus clericis, tunc præsentibus scribantur exceptis sentent. & mandatis exequutiuis, ac expeditionibus concernentibus officia inter cleric. distribui solita. Administratores Cam. rationem reddere debeant modo, &c. Computa fideliter non reddentes penas incurrant, de quibus Paul. 3. const. 46. commissar. cam. officium describitur, & computatorum. Expeditiones Ministrorum registrentur, & scribantur à tergo per computatores. Ministri iurēt, & caueant, & sub pena, vt sup. in Pau. 3. Librorum, & Scripturarum Cam. occupatores excommun. penam incurrant, apponit decretum irritan. claus. derog. & præseruat. exequutorum deput. formam, & effectus publicat. Legatur hæc const. cameræ, an quolibet,

bet, &c. Dat. Rom. 20. Kalend. Nouemb. anno quinto. Iul. 2. const. 8. Paul. 3. const. 64. Vide c. 89.

Romanus &c.) Decernit, quod banniti à Regno Neap. non affecurentur in statu Eccl. Quinimo capiantur, & capti ad Proregem mittantur. Saluiconductus ab Officialibus concessis nullius sint roboris. Oriundi ex locis S. R. E. vel incolæ exerceantur ab officialibus stat. Eccl. pro delictis in Reg. Neap. commissis. Ministris Proregis possint insequi bannitos etiam intra territor. stat. Eccles. per decem mill. Prorex autem contra eadem decernat, & obseruari faciat, cum claus. &c. Dat. 10. Nouembr. ann. 5. Vide Pij 5. const. 2.

In sacrosancta, &c.) Præcipit, quod Doctores, ac ceteri cuiuscunque facultatis professores, tam electi, quam eligendi illas non exerceant, nisi prius Catholicam fidem profiteantur, iuxta formam traditam. Rectores studiorum, & alij superiores non eligantur, nisi seruatis præmissis. Scholares non promoveantur ad aliquem gradum nisi his seruatis. Superiores non permittant aliter quem promoueri ad gradum, vel facultates profiteri, aut electiones retinere respectiue, sub pena inter. Eccl. quoad Antistites. Ex excomm. quo ad inferiores latæ sent. & priuat. omnium dignit. offic. benef. &c. inhabilitate ad illa, & similia, &c. & admissio facta nulla sit, sublata facultate aliter iudicandi, interpretandi, &c. Dat. Idib. Nouembr. anno 5. Doctorandi facult. concessas Comit. Palat. & alijs, reuocauit Pius 5. const. 61. de Doct. & student. Iul. 3. const. 22. & sup. const. 95.

Sanctiss. &c.) Pont. inhærendo Conc. Trid. à se firmato const. 96. Decernit dispensationem ratione studij non suffragari absque consensu Ordinariorum. publ. 24. Nouemb. an. 2.

Iniunctum nobis, &c.) Continet formam iuram. professionis fidei obseruanda à prouisis de benef. ac dignitatibus Eccl. Monast. & alijs locis ord. Regul. & militiarum, &c. Dat. Idib. Nou. ann. 5.

In suprema, &c.) Concil. Trid. sess. 6. c. 1. & sess. 23. const. 1. De reform. Deceuit curatos apud eorum Eccl. residere debere. Hic Pont. monet, & hortatur eosdem ad residentiam. Atque non residentia bona tempore obitus ad Camer. Apostol. tanquam spolia pertinere decernitur, non obstante licentia testandi à Sede Apost. obtenta. Facultates, & licentias pro quacunque causa concessas, ac iteratis vicibus confirmatas in euentum obitus huiusmodi etiam in Vrbe, aut eius districtu indictæ contumaciæ penam ex nunc, prout ex tunc cassat, atque nullas esse declarat. Resi-

dentibus autem non suffragetur generalis licentia testandi, sed requiratur specialis, cum decreto, clausul. &c. Dat. 7. Kal. Decembr. anno 5. Vide const. 6. contra non residentes procedit Aud. cam. const. 128. De red. prælat. & curat. & facult. testandi spol. const. 23. Vide de his, const. 35.

Cum ad solitas, &c.) Continet reuocationem priuilegiorum cōfraternitatibus, & alijs concessorum liberandi homicidas carcera- tos: etiam si illa pluries fuerint à Summ. Pont. approbata, & quibuscunque volens, quod si quis casus miseratione dignus occurrat, illū ad se, aut pro tempore existentem Roman. Pont. referri debeat cum decreto, clausulis, &c. Datum 19. Kal. Ian. anno 5.

Dum inter, &c.) Continet deputationem Illustriss. Card. Clementis, in legatum totius status Ecclesiastici, cum facultatibus visitandi reformandi, corrigendi populos, cognoscendi causas summarie. Restituendi in integrum. Sollemnitates in contractibus supplendi. Relaxandi iuramenta, committendi causas alijs. Auocandi illas ad se etiam à iudicibus à Papa delegatis. Recipiendi iuramenta fidelitatis. Concedendi, si in euidentem super alienatione bonorum Eccles. Puniendi quoscunque, & eorum bona confiscandi coercendi officiales, & subrogandi alios in eorum locum. Corripiedi delinquentes etiam in terris feudatiorum puniendi feudatarios, & alios auxilium denegantes componendi inimicitias, firmandi pacem. Inducias indicendi. Remittendi, & absoluendi bannitos. concedendi salui conductos delinquentibus, de quo const. 115. sup. Annulandi confederationes contra bonum pacis initas. Recuperandi bona iniuste occupata. Absque vitio spolij ad ea reintegrandi. Terminos inter communitates, & alios male assignatos ad eius arbitrij ponendi. congregandi exercitus contra pacis perturbatores, compescendi hostes, atq; rebelles absq; appellatione, conuocandi parlamenta quæcunque, edendi reformationes, & statuta in temporalibus. Restaurandi pontes, & vias publicas. Siluas aperiendi. Priuilegia à Sede Apost. quibuscunque concessa reformandi, & reuocandi. Comites palatinos, Acolitos, ac Cappellanos, & Nota. Apostolicos creandi. Omniaque alia faciendi, quæ ipsemet Pontif. si præsens esset facere posset. claus. derog. apponit. confirmatque omnia gerenda, per ipsum Card. legatum, & eius delegatos, præcipitque, vt omnes officiales, & alij illi obediant. Adhortatur legatum onus legationis suscipiat, & studiosè exequatur. Datum 8. Kal. Nouembr. anno 5. Vide similes Paul. 3. constit.

constit. 17. Paul. 2. constit. 6. Greg. 13. cap. 68.

Cum pastoralis, &c.) Conseruatores Urbis assignarunt vniuersitati Merciariorum locum in foro Capitolino, vt ibi consules ius dicerent de rebus spectantibus ad artem. Senator Urbis tempore Bonif. 9. eidem vniuers. facultatem dedit vendendi quasunque res, etiam concernentes alias artes, & erigendi vnum collegium. Inter alia statuta, modo decernit, quod consules artis, facultatem habeant cognoscendi causas de rebus spectantibus ad artem, vsque ad quamcunque summam inter homines de arte. Sed inter alios vsque ad duc. 30. librisque eorum mercantiliter tentis fides adhiberetur. falsitatem si habere cognitum fuerit à consul. publicè comburantur, & pœnis ille subiaceat, &c. Quod à sentent. consulum vsque ad scuta 10. non possit appellari. Quæ statuta senator, & conseruatores approbarunt. Hic Pont. modo confirmat, & innovat d. concessionem Senat. & confer. & omnia: & præcipit iudicibus Urbis ne consules desuper impediunt, & claus. apponit. Deinde ampliat iurisd. consulum, quando partes consentiunt, vt possint citare infra districtum: reassumere causas ab alijs iudicibus, & inhibere, &c. Datum Non. Febr. anno 6.

Facultates Iul. 2. constit. 13. An facult. Aud. Cam. præiudicent huic constit. Greg. 13. constit. 57. Confirmatio earundem facult. Greg. 13. constit. facult. Gabellarij maiores circa fraudes Merciar. infra constit. 143.

In principis, &c.) Continet reuocationem omnium indultorum, & gratiarum etiam Maremagnum, &c. quibusunque concessarum in quibus contrariantur status Conc. Trid. & ad terminos illius reducit, cum decr. &c. Dat. 13. Kal. Mar. ann. 6. 1564. Vide constit. 38. 141. Greg. 13. constit. 47. & 37. & 67.

Ad generis, &c.) Officium Aud. Cam. vacauit ob promotionē Plauij Vrsini ad Card. honorem. Nunc autem Pont. confert illud idem Alex. Riario Bonon. cum solitis facultatibus, & specialiter, cognoscendi causas per Locumtenentes, & causas obligat. in forma Camere. Reassumendi causas dictarum oblig. præterquam commissas vigore rescripti de eis mentionem facientis, et vigore talium obligat. conf. promulgandi. Vide constit. 39. et 73. Pii 5. constit. 21.

Cognoscendi causas Prælatorum oratorum. Official. Rom. Cur. Notar. ipsius Campsorū, Mercatorum, pœsonum, etc. Appellationum interpositarum à sentent. in Curia latis (præterquam à Vicario, Gubern. et iud. Capito. curia latis (præterquam à Vicario, Gubern. et iud. Capito. et latis etiam extra Cur. Sum-

marieque procedendi in causis non excedentibus valorem 200. duc. & in causis Merca. & notar. Admittendi reiterationem terminorum vnico contextu: litterasque Apost. & Cancellarij, ac pœnitent. exequendi, & sent. in cur. latis. Cognoscendi causas motas contra communitates, & alios extra curiam degentes pro rebus, & contra & ibus gestis in curia, & contra degentes in curia, vel curiales etiam absentes pro quibusunque rebus &c. compulsores, & remissoriales eius arbitrio decernendi. Et in vim Eugenianæ inhibendi trahentibus curiales extra cur. censurasque Ecclesiasticas infligendi quasuis. Excommunicatosq; ab alijs absoluedi. Obligat. in forma cam. exequendi, & alia omnia faciendi, quæ antecessores facere consueuerunt. Confirmatque constit. Iul. 2. & aliorum circa iurisd. Auditor. cam. Alternatiuè obligatis in forma cam. non profint quoad bona; immò neque quoad personas, Greg. 13. constit. 55. præcedentiam eius assignat in cappella Papæ, & alibi. Iudices quicunq; nō molestent eum super præmissis, cum claus. decr. &c. Dat. 3. Non. Apr. ann. 6. ampl. constit. seq. & per Pium 5. constit. 1. Declaratur Pij 5. constit. 21. Reformatur Pij 5. constit. 121. De Mar. Greg. 13. constit. 57. Vide c. 78. & Pij 5. constit. 151. Pij 5. constit. 121. Limitat pro Fisco Pius 4. constit. 78. & 89. Greg. 13. con. 57.

Cum no., &c.) Ampliat facultatem sup. traditam, cognoscendi etiam priuatiuè quo ad alios, causas obligationum in forma guarantee, ac Ripæ, & Ripettæ, & in quibus consensum est relaxationi mandari executioni (exceptis in dependentibus à litibus coram alijs iud. & inter Rom.) iuxta formam constit. 73. Dat. Id. Oct. ann. 6.

Cum sicut, &c.) Continet erectionem montis scutorum 25. mill. super Gabella studij, cum fructibus ad 11. pro centenariis. Religiosi possint deponere pecunias. Confiscari non possint. Resignari, & vendi valeat. Loca vacantia per obitum supprimantur. Conseruatores pop. Rom. patientes concedant. pecuniaz deponantur ad idoneum depositariū, cum clausulis, &c. Dat. 7. id. Apr. ann. 6.

Cum nuper, &c.) Continet declarationem circa applicationem pecuniarum redigendarum in erectionem montis: nempe infundendas esse in extinctionem censuum. Residuum debeat erogari in fabricam studij, & palatij conseruatorum, & conductione aquæ Silonis, &c. Dat. 15. Iun. ann. 6. Hic mons auctus fuit cum moderatione tamen fructuum. Greg. 13. constit. 81. De materia studij, & Gabellæ, Eug. 4. constit. 2. Iul. 2. constit. 12. Leo. 10. cōst. 2. Paul. 4. constit. 15. sup. constit. 6.

Cum tam, &c.) Concil. Trid. & Pont. iste mandant omnibus curam animarum habentibus vt in earum Eccl. residerent, const. 115. Multitamen resistere recubant: ideo Pontif. Audit. Cam. committit vt contr. non residentes procedat declarando eos incurrisse in pœnas à Conc. decretas, & ad effectuale executionem, & alia grauiora procedat. publ. 11. Maij, ann. 6. cont. const. 182. Pij 5.

Et si &c. Inhibet Nuntijs, & alijs, ne à Principibus, ad quos mittuntur fauores procurent, aut illis viantur ad obtinendas dignitates sub pœna excomm. latæ sentent. priuat off. & benef. infamiz, &c. Et quod litteræ Principum, vel eorum Oratorum preces Sed. Apost. porrectæ sufficiant ad condemnandos præfatos inobedientes, cum decr. claus. &c. Dat. 15. Kal. Iun. ann. 6. vide Paul. 3. const. 16.

Apostolica, &c.) Cassat, & annullat quæcunque alienationes bonorum Eccl. Rom. Sed. & Cam. Apost. sine competenti recompensa, vel necessitate, seu euidenti utilitate facta. Et declarat huiusmodi alienationes nunquam tenuisse: Vassallosque nullum ius vassallagij debere occupatoribus bonorum. Sed. Apost. Occupatoresque bona occupata, & fructus restituere debere, incurrisseque pœnas, censuram aulæ, quam penam annat. &c. cum clausulis, &c. Datum 15. Kal. Decembr. anno 6. Pij 5. const. 37.

Inter. &c.) Innoc. & Honor. 3. quorum constitutiones non adsunt, multas gratias militiæ S. Lazari concesserunt, Greg. 9. cuius const. non adest, idem fecit, & indulg. 10. dierum adiecit porrigentibus eleemosynam. Innoc. 4. cuius const. non adest, concessit facultatem eligendi aliquem militem non leprosum in magistrum generalem, non obstante contraria consuetudine, & Hospit. Leproforum S. Mariæ Magdalenz Terranens. concessit medietatem molendini Nimphæ, Alexand. 4. cuius const. non adest. Prioribus istius Relig. dedit potestatem absolu. Fratres se inter claustra percutientes. Et confirmauit Reg. S. Aug. quam dicti Fratres profitebatur, vt habetur in eius const. 2. & donationem factam à Feder. Imperat. const. 1. & concessit Eccl. de Galbazi, & facultatem componendi de vsuris, & alijs mala acquisitis, & redemptionis votorum: prohiberi que fecit Diœcesanis locorum, ne præsumerent ponere administratores, in domibus leproforum. Nicol. 2. cuius const. non adest, eximit à solutione decimarum redditus leproforum. Clem. 4. eisdem Fratribus concessit facultatem vnicuique suscipiendi leprosos, eosque ad Hosp. eorum bonis ducendi, vt in const. 9. & voluit eosdem

Fratres ad quæcunque loca accedere posse pro colligendis eleemosynis, vt in const. 1. Exemptionem concessit a decimis de fructibus terrarum, & animalibus ibi. Fratres quoque, seu milites eorum in Prioribus rebelles, aut habitu deposito vagantes coerceri mandauit, & multa alia concessit Clem. 6. const. 5. 10. ann. 22. cuius constitutio non adest, inhibuit Episcopis, & alijs, ne fratres istos, vel eorum Eccles. excommunicarent, vel interdicto supernerent Gregor. 10. siue Alex. 4. mandauit eosdem Fratres non molestari in animalibus, & bonis à quibusdam clericis Et solutionem a pedag. & impositionibus, Paul. 2. cuius const. non adest. Confirmauit quæcunque indulta domus leprosi S. Lazari extra muros Capuan. & Fratribus concessa, & eosdem sub sua tutela recipiat. Alexan. Urban. Clemens, & Greg. quorum const. non adsunt, concesserunt indulg. visitantibus Hospit. leproforum de Colle. Perus. & porrigentibus manus adiutrices. Nicolaus 4. cuius constitutio non adest, id approbauit, & alios adiecit visitantibus alia pia loca, & exemptiones dedit. Leo. 10. cuius constitutio non adest, restituit Hosp. S. Lazari, Capuan. Hospit. S. Ioan. Leprosi Panormitan. & S. Agathæ Messan. Alexand. 6. & alij. multa alia priuilegia concesserunt, pontif. autem ista omnia confirmauit, vt in const. 13. & præsertim iurisdictionem mag. Magist. circa causas militum, ac const. 50. Et ad augendam Hospitalitatem, & roborandum milites ad incursionem contra infideles; alias gratias hic cōcedit videlicet. Confirmat erectionem Hospit. & Militiæ S. Lazari Hierosolym. & translationem ad Hosp. Capuanum. Confirmat omnia priuilegia S. Lazari Hierosolym. cum particula quat. Concil. Trident. non repugnent. Restituit Hospit. & eius membra aduersus suppressiones. Erigit Hospit. Capuanum in caput præceptoriarum ord. S. Lazari. Quod electio magni Magist. spectet ad ipsum conuentum, & eo ipso censeatur confirmatus, à Sede Apostol. Possint transferre sedem Militiæ ad quemcunque locum sibi bene visum fuerit de licentia Sed. Apostol. addit Pius 5. Possint reformare habitum, & crucem. Corrigere Regulam, & eius stabilimenta, de consensu protectoris. Et erigere in commendam benef. de iure patron. laicorum. Quod quæcunque loca sub inuocatione S. Lazari in quibus fieri possit, vel sit Hospitalitas infirmorum, sint subiecta Hospit. S. Lazari, & ad liberam dispositionem magni Mag. & conuentus pertineant. Quod milites possunt transferre pensiones in articulo mortis, & in fauorem cuiuscunque personæ tempore quo milita-

Si ia est in expeditione contra infideles. Magister personarum, bona, ac iura quaecumque; d. Relig. sint sub protectione Sed. Apost. Eximit à iurisdic. quorumcunque Dominorum spiritalium, & temporalium, præterquam d. Relig. ordinariarum, iuxta terminos Concil. Trident. Pius constit. 30. decimis, & omnibus alijs impositionibus, & collectis quavis de causa impositis, & imponendis, & subsidiorum licentiam concedit extrahendi frumenta ex locis d. militiarum, illaque ad quaecumque fidelium loca asportandi, sine datij solutione. Eximit etiam bona eorum patrimonialia post emissam professionem. Conuentus, & magn. Mag. habeant iurisdictionem inter personas d. Relig. Milites, & alia personarum Relig. non possint inter se litigare coram alijs, quam Iudicibus d. Relig. magnus Mag. possit procedere contra inobedientes, etiam ad priuationem, quorumcunque beneficiorum. Auocare ad se quascumque causas personarum Relig. Exequi sententias, & re iudicatam. Appellationes à sent. iudicum Hospit. detur ad magn. Mag. & conuentum, & ab illis ad Capitulum Generale, iuxta formam stabilimentorum. Rescripta, & ordinationes magn. Mag. & conuentus exequantur absque alicuius licentia, nec per quemcumque; etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentem impediri possint. Magister, & Conuentus possint procedere contra quoscumque detentores locorum, & bonorum huius Relig. seu non solucentes debita communi ærario. Milites, & alia personarum Relig. possint quamlibet personam, in dignitate ecclesiastica constitutam eligere in eorum conservatorem. Obtenentes beneficia hospit. teneantur soluere iura mortuorum. Possint sumere ordines etiam extra tempora. Quod mag. Magist. conuent. Priores, & præceptores intra limites suarum iurisd. veri ordinarij iudices sint. Possint capere in quocumque loco quomodolibet privilegiatos Religiosos delinquentes, & eos coercendi. Annulatq; gratias præuentivas quomodolibet concessas super locis Relig. & facultates magn. Mag. de eis providendi quibuscumque non obstantibus mag. Magist. possit apprehendere possessionem bonorum Relig. quæ detinentur à non prouisis à magno Mag. Loca Relig. non apprehendantur sub reservationibus Apostolicis. Conferantur per magn. Mag. & non alijs personis Relig. Exemptiones militum non suffragentur quo ad debita communis ærarij, & obedientiam magni Mag. & conuentus collationes locorum Relig. per alium quam mag. Magist. & conuent. faciendæ sint. Idè de alienationibus in damnum Relig. factis etiã

de licentia Sed. Apostol. sine consensu magn. Magist. & conuentus. Cassatque omnes accessus, ac regressus præterquam ex causa onerosa, & de consensu mag. Mag. Loca, bona, & iura Relig. occupata reducuntur ad ius, & proprietatem Hospit. Bona de cetero non alienentur omnia Hospit. & loca sub inuocatione S. Lazari intelligantur huic Hospitali incorporata. Quæ si obedire recusabunt, magn. Magistri, & conuentui demoliantur ab illo. Quæ omnia loca subdita sint ipso magno Magist. etiam si non sint per illum, aut Fratres possessa. Loca Relig. Patrib. illius, ac professis conferri possint. Et Presbyteri sæculares obtinentes benef. Ord. illis cedere non possint, nisi de consensu eorum, ad quos præsentatio, seu alia prouisio spectat. prouisiones de benef. d. Ordin. sine clausula, & de consensu mag. Mag. nullæ sint. Similiter ius patronatus, & præsentandi ad benef. Hospit. ex fundatione, vel dotatione non competenti. Super quibus benef. nullæ possint reservari pensiones, nisi in fauorem Fratrum eiusdem Ordinis. Obtenentes nunc beneficia, siue pens. debent ea cedere magn. Magistro, vel habitum suscipere, & professionem emittere. Ad Parochiales Ecclesias huius Relig. deputari possint Fratres cappellani non obstante, quod presbyteris sæcularibus fuerint collata. Res iudicata super tali iurisd. non præiudicat mag. Magist. nisi citato ad causam. Milites, & alia personarum Hospit. in eius causis in testes recipi possint, deficientibus alijs probationibus. In Ecclesiis huius Ordin. non nisi per Capellanos eiusdem deseruiatur, & non recipiantur presbyteri non professi, nisi habita licentia. Priuilegijs istis gaudeant, qui habitum à Mag. susceperint, & professionem emisserint. Iura mortuorum, & areragiorum vacantium solui debeant quacumque exceptione non obstante, Mag. & conuentus possint deputare Vicario cum facultate conferendi beneficia. Ancianitatesque concedendi, & solitas responsiones exigendi. Habenda cimiteria in eorum Eccl. & sepeliendi. Legata exigendi. Sacros ordines à quocumque Antistite recipiendi. Arma deferendi tempore interdicti celebrandi, &c. magni Magist. & Conuentus possint communicare indulgent. & alias gratias personis Hospit. & Eccl. ab eo dependentibus, ac Confraternitatibus. Erigendi, & instituendi Eccles. Oratoria, hospit. &c. ubicumque; locorum sub inuocatione S. Lazari, in membris eiusdem hospit. milites, & alij possint testari de quibuscumque bonis ex fructibus benef. acquisitis, dummodo quinta pars conuentui relinquatur, prior Eccl. & Conuen-

tus possit celebrare in habitu Pontificali, & dare benedict. solemnem, dummodo non adfit aliquis Antistes, nisi de eius licentia Milites, & alij ex transgress. Reg. non incurrant peccatū mortale, nisi ex inobedientia, & contumacia pluries commissa, & rebellione mag. Mag. possit recipere Fratres de quocunque ordine, præter Cartusi. de consensu suorum Superiorum. Conceditur indulg. plenar. omnibus perfr. nis militiz in aliqua expeditione contra infideles, vel hæreticos decedentibus. Possunt eligere confessorum: & decedentes tempore interdicti, cuius ipsi causam non dederint, possint in loco sacro sepeliri. Stationesque Urbis consequantur, visitando vnam, vel plures ecclesias locis, in quibus degunt, mulieres in Confraternitate descriptæ possint quater in anno ingredi monasteria. Monialium cuiusvis Ord. consequantur Confratres indulg. S. Spiritus, de quibus Leo. 10. const. 5. (Est reuocatum.) Benefactores Hospital. & militiz in articulo mortis plen. indulg. consequantur. Consequatur indulg. pro defectis, erogando elemosynam taxatam à mago. Magist. Notarij teneantur sub pena excomm. notitiam dare de legatis factis in fauorem dicti hospitalis. Decedentes in Hosp. infirmis obsequijs illius gaudeant omnibus priuilegijs confraternitatis Magist. & conuentus, possint componere de vsuris, rapinis, incendijs, & legatis hospit. debitis, vel alias ad pios vsus relictis. Publicare indulg. plenarias. Pœnitentarios deputare. Confraternitas instituere, & confessionalia concedere. Hospit. & loca sub inuocatione S. Lazari, sint subiecta Magistro, & conuentui. Priores à die palmarum, & per totam octauam possint per se, vel per alios confessi. audire de consensu Mag. in sui Eccl. Campanellos appendere. Et fratres huius Ord. possint administrare sacramenta infirmis degentibus in eorum hospitalibus. Huic Relig. concedit omnes gratias concessas alijs locis, & quod nunquam intelligantur suspensæ. Suscipientes habitum extra Conuentum etiam à Rom. pont. infra annum in Conuentu comparere teneantur, alias priuentur. Possidentes beneficia dicti Ordin. vocati, si comparere recusauerint, coerceantur, scilicet legitimo cessante impedimento, iuxta Pij 5. const. 28. declarationem, cum claus. decreto, &c. cum declaratione, quod semper intelligatur repetita clausula. Dummodo Conc. Trid. non repugnent, &c. Datum Rom. 4. Non. Maij 1505. ann. 6. Reuoc. Pij 5. const. 32. Pij 5. c. 30. Pius 5. addit quatenus sint in vsu, & nō præiudicent alienis iuribus. Pius 5. infra tres menses confirmat. Limit. Pij 5. ibi deinde ab-

rog. const. 74. Reuoc. Pij 5. ibid. Pij 5. const. 170. & const. 30. Reu. cap. 130. Vide const. 50. ibi. Limit. Pij 5. c. 30. Vide Pij 5. ibi. Limit. ibi. Reuoc. Pij 5. c. 41. Limit. Pij 5. c. 30. Limitat de his, quæ non sunt sortitæ effectum ib. Vide const. 74. Pij 5. & 30. quo ad loca vacantis Sed. De cætero ib. P. 14. Pij 5. const. 46. Reu. ibi. Greg. 13. Clement. 8. Limit. ibi. Quando vacant per dimissionem pii 5. const. 30. Declar. ibi. Reuoc. Pij 5. const. 45. Pius 5. ibi. Reuoc. Pij 5. const. 74. Pij 5. cap. 74. Reuoc. Pij 5. const. 27. Pij 5. constit. 32. ibi. Vide d. c. 30. Reuoc. const. 38. & const. 46. Pij 5. c. 30

Continuum, &c.) Quia non seruabatur constit. 21. Paul. 4. fol. 120. Ideo Pontifex reuocauit quascunque concessiones Cancellariorum, præterquam ex causa onerosa, vt in const. 170. Modo autem eidem Thesaurario facultatem concedit locandi Cancellarias. Præcipitque vt Camerarios, & Clerici contrahtus cum solitis obligationibus desuper fieri curent, cum clausulis. 28. Maij 1565. Vi. de Paul. 4. const. 21. & supra const. 121.

Licet, &c.) Hic Pont. & alij prædecessores prohibuerunt appellari in causis criminalibus non factis deposito, &c. vt in constit. 71. Re eos non audiri, nisi in carceribus constitutos. Et causarum commissiones etiam per Pontif. concessas nullas esse non factis deposito, &c. Commisionesque causarum Fiscum, & Cameræ Apost. concernen. signari non posse, illis non citatis, &c. Dubia tamen expressa excitabantur circa prædictas const. Ideo Pont. iste declarat, appellationem non admitti in causis Fisci, & Cameræ interesse concernen. nisi cōstito prius ante appellationem factum fuisse æquale depositum. Condemnatosque capitaliter non audiri, nisi in carceribus constitutos. In obtinendisque expeditionibus, & commissionibus causarum huiusmodi, citari debere Fiscum, & Thesaurarium Prouinciæ, & causa in Curia, vel præfidi Prouinciæ committi. Hoc reformauit Pius V. in eius const. 184. Cum sicut, &c. pœnas conuentionales pacis, vel treguarum nuptiarum, & fideiussores de nō offendendo stipulari debere, ac stipulatas cēferi decernit in fauorem Cameræ Apost. No. namque causam allegari non posse statuit. Pœnam quoque conuentionalem committi declarat, etiam si constet offensionem factam esse de mandato principalis. Mandatque apponi, & pro apposita habere in instrumentis fideiussionum de non offendendo. Exemptionemque fideiussori denegat, quod principalis contrauenit ex causæ necessariæ defensionis. Legitimam declarat filiorum à parentibus solui debere. Condemnatos in con-

tuma-

tumaciam infra ſex meſes tantum ad deſenſiones admitti decernit in loco condemnationis ſecutæ, vel in curia Prouinciæ delicti commiſſi. Immo infra annum, vt aſſerit Pius V. cōſt. 11. Homicidæ maiores 14. annis, licet maiores 20. non excuſantur. Præuentio inter Ordinarios, & iudices ſæculares. Ad hoc autem reducit Pii V. in diſta eius conſt. 11. ad terminos iuris, & Concil. Trid. cum decreto, &c. clauſulis, &c. Datum Romæ, & publ. 1565. 20. Maii anno 6. Reformata circa appellationes à Pio V. conſt. 147. & cōſt. 184.

Cum ſicuti, &c.) Continet facultatem Collateralium, & iudicis malefactorum altero collaterali abſente, vel infirmo, Urbis, & eius in criminibus loci tenentis interponendi de cauſa in contrariis: & iuriſdictionem vſq; ad ſententias definitiuas exercēdi, cum clauſ. &c. 10. Kal. Iun. anno ſexto.

Sed noua ſtatuta Urbis aliter diſponunt. Quæ confirmata ſunt à Greg. 13. conſt. 65.

Solita, &c.) Ordinatur, vt Commiſſarii à iudicibus Roman. Curiz deputandi ad capiendā bona delinquentium omnia inuentariare, & conſignare debeant deputato, & inde viaticum conſequentur. Cum pœnis contraueniētiū ſignatura ſufficiat. Admiſſa. 8. Auguſti 1565. anno 6.

Ingens, &c.) Ordinatur, quod impetrantes indulta concernentia intereſſe Cameræ debeant infra tres meſes illa in Camera præſentare, & regiſtrari facere ſub pœna nullitatis, cum decreto, &c. clauſulis, &c. 8. Auguſti ann. 6.

Exigit, &c.) Ordinatur, vt Iudices Almæ Urbis compoſitiones pro delictis facere nequeant abſque conſenſu Theſaurarii Papæ, & quod Theſaurarius poſſit deputare iuriſperitum, qui compoſitiones ſollicitet, & referat. Cum pœnis iudicum contraueniētiū, & facultate theſaur. cum clauſulis, &c. decreto, &c. 8. Auguſti anno 6.

Inter, &c.) Continet reuocationem quarumcunq; licentiarum, præterquam ex cauſa oneroſa conſeſſarum extrahendi frumenta, blada, & legumina ex Prouinciis, Ciuitatibus, & locis diſtionis Eccleſiæ. Innouationeq; prohibitionum emanatarum contra extrahentes. prohibitionemq; denuo extrahendi, pœnaſque contraueniētiū. Alias pœnas vide apud Gregor. 13. conſt. 55. Quod licentias habere prætendentes ex cauſa oneroſa debeant verificare coram Camerario alioquin eis vti non poſſint, quod licentiæ extrahendi frumenta à Camerario non approbatæ, valere nequeant cum clauſulis, &c. Idibus Auguſti, anno 6.

Inter multiplices, etc.) Confirmatur conſt. Sixt. 4. & Leo. 10. præſigiture terminum ad ædificandum illis qui ædificare promiſerunt, & ſub tali prætextu vicinorum domos ſibi vendi fecerunt. Et non ædificantibus in diſto termino pœnas imponit. Declaratur etiam venditiones dominorum, &c. ſemper intimandas eſſe vicinis. De hoc vide Greg. 13. conſt. 25. Vicinosque poſt intimationem adimplere illic expreſſa debere ſtatuit. De hoc vide d. Greg. ſimiliter. Vicinos quoque præferendos eſſe inquilinis declarat: ſimulataſque venditiones annullat, & contrahentibus pœnas imponit. Confirmatur etiam quorumcunq; Pontif. conſtitutiones editas circa officium, & facultates Magiſtrorum viarum. Dubiaque deſuper emergentia in ornatum Urbis interpretari debere decernit, & ius iſtud fauorabile cenſeri. Vicinis etiam fabricare volentibus, decernit alios vicinos domos tam locari ſolitas, quam non, vendere debere. Declaratur denique, multaſque alia fecit, quæ quoniam ad nos parum pertinent omittam cum clauſulis, &c. 10. Kal. Septembr. anno ſexto. Hæc conſtitut. ſic declarata, & modificata in multis fuit per Pium 5. conſt. 138. & Gregor. 13. conſt. 25.

Romanum, &c.) Burgum Sancti Petri admodum ornavit Leo. 10. & illud appellari Ciuitatem Leoninam. Pontif. verò apud dictum Burgum cepit edificare aliud Burgum quod ciuitatem piam denominari mandat. Conuentumque, & Eccleſiam Beatæ Mariæ Tranſpontinæ tranſfert ad Ciuitatem piam; eiufque fratribus concedit omnia priuilegia habitantibus in ciuitate pia conſeſſarum: & eadē Eccleſiam viſitantibus, &c. Nouamq; Eccleſiam ædificari iubet: & dictam Ciuitatē piam Fonte, & Ludo litterario ornari mādatur. Aedificantibus in ea priuilegia concedit. De limitationibus, & reuocationibus eorum, vide Pium 5. conſtit. 74. & conſtit. 124. Aedificia ibidem conſtructa conſiſcari nequeant iuxta priuilegia Montis fidei, de quibus vide Clem. 7. conſtitutio. 17. Domino fundorum. ibidem exiſtentium debeant, aut ædificare, aut ædificare volentibus locare. Conductores autem eorum fundorum aucta decima parte, cauſas affrancare poſſint. Ciuitates pia tandem ciuitatis Leoninæ omnibus priuilegiis gaudeat. cum decreto, &c. clauſulis, &c. 10. Kal. Septembr. ann. 6. vide ſimiliter de ædificantibus in via Felici. Sixtum 5. ann. 171.

Ex debito, &c.) Confirmatur omnia induita, & gratia Hoſpit. S. Antonii, quo ad ea, quæ ſunt in vſu, & Conc. Tridentino non contrariantur, cum decret. &c. clauſ. &c. 10. Aug. ann. 6.

ann. 6. Vide const. 42 & declaratur, pij 5. const. 12. Concil. Trid. sess. 21. const. 11. de reform. priuilegij S. Antonij.

Sanctissimus, &c.) Ordinatur, ut in dispensationibus matrimonialibus omnes gradus, tam proximiores, quam remotiores exprimi debeant, publicata 20. Sept. ann. 6. Declaratur per Pium 5. const. 24.

Cum sicut, &c.) Ordinatur, ut Gabellarius maior officium per seipsum debeat exercere. Extraordinarij admittendi, vel confirmandi sunt à Consil. Et explicat extraordinariorum officium in perquirendis fraudibus Mercatorum Urbis, ut Gabellarius, & officiales syndicari debeant à Senatore. Notarius seruet taxam Statutorum Fiscus Capitolij obseruationem huius reformationis debeat obseruare, cum claus. &c. prid. Idib. Octob. anno 6.

Cum sicut, &c.) Confirmat capitula per Cam. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ edita circa reformationem Bancheriorum Hebræorum Urbis, ac iurisdictio. Came. circa causas, concernentes dictum Capitulum. 12. Kal. Decembr. ann. 6. Reformat. in aliquibus fuerat à Greg. 13. const. 43.

Cum sicut accepimus, &c.) Ordinatur, quod commissarii, qui extra Cur. ad formandos processus destinantur, eorumque Notarij, finita commissione, debeant processus originales consignare Notario causæ, vel cui Fiscus Cam. Apost. mandauerit. Kal. Ian. ann. 6.

Alias nos, &c.) Continet facultates Cardinal. deputandi pro obseruantia, & exequutione Concil. Tridentini, & reform. huius pontif. de quibus const. 72. & 100. Conc. Trid.

Sanctissimus, &c.) Reuocat omnia priuilegia Conclauistarum, & aliorum circa cessiones, & resignationes beneficiorum, cum decreto, &c. claus. &c. 22. Septembr. anno 6. Reuocatio aliorum priuilegij habetur Pij 5. const. 71.

Sanctissimus, &c.) Continet prohibitionem simulatarum permutationum benef. annullandi illa, &c. 22. Septemb.

Nobilitas, &c.) Concedit officium Camerariatus Card. Vitello, qui soluit Cam. scuta 70. millia, cum facultate resignandi cui voluerit infra annos octo, & pretium ab eo recipiendi, cum asssecuratione, quod interim non valet per obitum, cum claus. &c. 4. Id. Nouëbr. anno 5.

Eximia tue, &c.) Camerariatus officium vacauit per obitum Card. S. Floræ. Et modo illud confert Card. Vitellio, de quibus vide supra 15. Kal. Decembr. anno 1.

Cum nos, &c.) Decernit, quod maior pars Card. Inquisitorum in Congregatione inter-

uenientium valeat, promde ac si interfuissent omnes, cum decr. &c. claus. &c. Deputatione vide in const. 70. & Pij 5. const. 117. & 197.

Cum nuper, &c.) Continet taxam quam seruare debent Notarij causarum civilium. Gubernatoris, Vicarij, Iudicis, Burgi, & Magistrorum viarum Urbis, & etiam capitolij in casibus de quibus per statuta non est prouisum penas autem contravenientium habes supra const. 88. Taxa Not. Archiuij Greg. 13. const. Not. Aud. Cam. pij 5. const. 121.

Cum nuper, &c.) Continet taxam Notariorum criminalium eorundem, officiorum, cum penis, &c. quam in tabella officiorum tenere debent in loco publico affixam.

Dum accepimus, &c.) Officium expurgandi immunditias Urbis, erectum fuit per cameram Apostolicam certa taxa Artiftis Urbis imposita. Extinctum tamen fuit ex decreto eiusdem cameræ ob certas causas. Et ideo Pont. confirmat decretum dictum cameræ & extinctionem officiorum, cum decreto, &c. clausulis, &c. 6. Kal. Iun. anno 6.

Cum sicut, &c.) Auocat causas Monasterij non intructas coram quocunque Iudice, venientium quibuscunque etiam priuilegiatis. Deputat Iudicem cum facultatibus causarum, & protectoris Monasterij 16. Kal. April. anno 3.

Inter multiplices, &c.) Continet deputationem Alexandri Stortia Præfecti annonæ, cum facultatibus, & priuilegijs solitis, & consuetis. Facultatem necnon cogendi quoscunque ad notificandum frumenta, & legumina, & prohibendi, ne illa transportentur de loco ad locum absque eius licentia. De quo vide Greg. 13. const. 119. Frumenta quoque, & legumina vndique cogendi, & emendi pro pretijs sibi beneuolentis. Ministros desuper deputandi cum salarijs ab eo declarant. Ceteraque omnia necessaria, & opportuna faciendi. Officiales status, & alij omnes eius mandatis pareant. Frumenta quoque, & legumina præfecto annonæ notificent, & grassia non asportent absque eius licentia. De quo vide Greg. 13. const. 114. cum claus. &c. decreto, &c. 30. Iun. 1560.

Nos pro, &c.) Clerici in Vrbe degentes debitam tonsuram, & habitum clericalem gestare debeant sub penis excommunicationis, & alijs, &c.

Cum sicut, &c.) Continet facultatem Gubernatoris, coercendi Mercatores Urbis exercentes cambia illicita, & infligendi penas expressas, & contetas in constitutionibus Marchiæ contra vsurarios, & de his vide Marchiæ const. lib. 3. c. 12. cum decreto, &c. claus. &c.

Quia

Quia licet, &c.) Reuocat exemptiones quo ad solutionem Dohanarum Urbis, quibuscunque, præterquam pijs locis concessas, vel in capitulis expressis. Declarat etiam exemptiones duodecim filiorum ob numerum, cum decreto, &c. clausulis, &c. Simile facit Paul 3. const. 48.

Pastorali, &c.) Duo Patritij Romani assistere debeant Magistris viarum computa redditionis, ac taxas imposturis, cum decreto, &c. clausul. &c. Confirmatur à Pio 5. const. 173.

Cum ob celebrationem, &c.) In causis prælatorum, eorumque familiarium, & aliorum ad Conc. Trid. proficiscentium, & ibi residentium, siue inseruiendum supersederi debent ibi, si voluerint.

Romanum, &c.) Continet deputationem, & facultatem Camerarij cognoscendi vna cum quinque deputatis, causas concernentes interelle Camer. Apostol. Computatque Ministrorum, & aliorum etiam solidata reuendendi, contraususque læsionem Camer. Apost. continentes rescindendi: Detentoresque bonorum eiusdem Cameræ coercendi, & manu Regia, & appellatione remota, &c. procedendi, eius mandatis status Ecclesiastici obediāt officiales, cum decreto, &c. clausul. &c. De cognitione harum causarum Paul 3. const. 80. fol. 80. De rescissione computorum, idem, const. 49. De rescindendis alienationibus. sup. const. 130.

Decent, &c.) Deputat Camerarium exequutorem dictæ constit. 125. de qua fol. 40. an qua annullauit in feudat, &c.

Cum sicut, &c.) Reuocat const. 11. Paul. 4. Declaratque vt societates iuxta antiquum solitum nulla desuper expedita supplicatione licite contrahantur super officijs non tamen ultra valorem officiorum. Officialesque teneantur ad requisitionem contrahentium verè exprimere alias societates contractas, cum decreto, &c. clausulis, &c.

Licet, nos, &c. Paul 4. const. 51. deputauit tres Auditores pro criminalibus, & alios tres pro ciuilibus causis in curia Gubernatoris, ventilandis, vt habes in eius const. 51. Pont. autem dicta deputationem, & alia in Pauli 4. const. concessa reuocauit, & nunc de nouo reuocat. & officium Gubernatoris ad pristinum statum reducit, cum decr. &c. clausul. &c. Reu. const. 11. Paul. 4.

Cum sicut, &c.) Continet aduocationem causarum Basil. & capit. Sanctæ Mariæ Maioris coram quocunque indice verten. Confirmationem etiam priuilegiarum, & iurisdictionem Archipresbyteris, & Basilicæ præfata

ta, quæ intelligitur cum clausula, quatenus Conc. Trid. non contradicant cum decr. &c. clausul. &c. Vide const. 74. Paul. 3. Obijt Romæ 5. Idus Decembris 1565. & sepultus est in Basil. Sancti Petri, & mox delatus ad Eccles. Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis Diocletiani translatus, cui successit Pius Quintus. Reu. const. 51. Paul. 4.

PIVS QVINTVS. Cui sicut, &c.) Pius 4. deputauit Alexandrū Riarum A. C. cum multis facultatibus, & priuilegijs vt in eius const. 170. Ad eximiam, & constitutio sequen. Alijque Pontifices Auditori Cameræ, & offic. alibus, ac Notarijs ipsius Auditoris concesserunt. De quibus vide infra in Greg. 13. const. 57. Ad generis. Hic autem Pontifex omnia priuilegia, & facultates eorūdem confirmat. Cum decr. irritante, clausul. derog.

Romanus, &c.) Ordinatur, quod banniti à Regno Neapolitano non assecurentur ab officialibus status Ecclesiastici. Quinimodò capiantur, & ad Proregem mittantur. Quod intellige, vt mox sequitur. Saluiconductus ab Officialibus concessi annullantur. Oriundi ex locis S. R. E. vel incolæ pro delictis in Regno Neapolitano commissis carcerentur per officiales status Eccl. Ministri Proregis insequi possint eosdem bannitos etiam intra territorium status Ecclesiæ per decem milliaris, vt hic. Prorex autem vniuersa hæc omnia decernat, & obseruet cum clausul. derog. Datum Rom. die 1. Febr. 1566. ann. 1. Pij 4. const. 115. Greg. 13. const. 48.

Supra gregem, &c.) Innocentius 3. cuius constitutio hic non adest, præcipit Medicis, vt cum ad infirmos vocantur eis studeant, vt primum medicos spirituales vocent. Idem mandat Pontifex iste sub penis præter illas Inn. perpetuæ infamiæ, priuationis gradus, electionis à Collegio, & pecuniæ arbitrio ordinarij. Et quod medici iurent contenta, & Ordinarij exigant idem iuramentum: & iurare renitentes, coerceant per priuationem, &c. cum clausulis, &c. Dat. Rom. 8. Mart. ann. 11.

Sanctissimus, &c.) Reuocat omnes facultates celebrandi Missam tempore vespertino, & contrarium facientes, suspensionem à Diuinis incurrant, cum clausulis, &c. Datum Romæ 29. Mart. anno primo. Vide const. 19. Conc. Trid. sess. 22. c. 8. sess. 25. de reform. c. 4. infra const. 18.

Cum primum Apostolatus, &c.) Ordinatur, vt diuini cultui obseruantia ab omnibus teneatur, & contraueniens penis arbitrarijs afficiantur. Et pauperes in Ecclesijs eleemosynas petere non permittantur, dum Diuina celebrantur officia. Cadauera deposita, siue capsa

cap. in Ecclesijs super terram existen. amoucantur: festa que venerentur. Contra simoniacos obseruentur, constit. Paul. 2. Iul. 2. constit. 2. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 14. Blasphematores puniantur, iuxta constit. 11. Leo. 10. Iul. 3. constit. 43. Sodomit. grauit. plectantur, ad quod vide constit. 73. de concubinarijs, ad quod vide Nicolai 5. constit. 3. Concil. Trid. sess. 24. c. 13. Principes, & Barones faciant obseruari hanc constit. cum clausulis, &c. Dat. Rom. Kal. Apr. ann. 1.

Consueuerunt, &c.) Hæc est Bulla, quæ continet casus in Cœna Domini, quæ quoniam est eadem cum alijs, idèò omittitur. Bull. Cœna Vide Greg. 13. c. 97.

Romanus Pontifex confirmat constit. 15. Pauli 4. declaratque, quod iudæi deferant colorem illis constitutum (idèst Giallo,) & derog. constit. 63. Pij 4. cum claus. &c. Dat. Ro. Kal. Maij ann. 1.

Cum nobis, &c.) Nautarum bona naufragata diripiebantur ab incolis locorum maritimorum in quibus naufragia inueniebant: idèò hic Pontifex pœnas imponit impediens naufragium patientes, aut occupantibus bona naufragata. Et Martino Consuli subditorum Regis Hispaniarum in Vrbe, dat facultatem bona naufragata à quocunq; recuperandi, & patronis restituendi. Saluantibus, aut recuperantibus bona naufragata, præcipitur, ne de eis disj. onant, inuito ipso Consule Baronibusque, & Gubernatoribus, & alijs præcipit, vt in præmissis eidem Consuli auxilium præstent Et auxilium dantibus indulgentias concedit. Omnibus commorantibus prope loca naufragiorum iubet, vt vocati auxilium præstent. Cômunitates etiam, & Dominos locorum secuti naufragij, latrones, & occupatores capere decernit. Camerariumq; S. R. E. Iudicem istarum causarum deputat. Consuli quoque, & eius Deputatis facultatem deferendi arma concedit. Exequutorum deputatio, & facultatem. Vide similem Iul. 2. constit. 52. Paul. 3. constit. quadragesima quinta.

Circa pastoralis, &c.) Constitut. Bonif. 8. quæ hic non adest, & decretis Conc. Trid. inhærendo Pont. decernit, quod Moniales tacite, vel expressè religionem professæ clausuram seruent. Inobedientes coerceantur per Ordinarios. Tertiariæ quoque si solemn. vorum emisserint, clausuræ subijciantur, sin. autem per Ordinarios eius clausura persua. deatur. Et volens sine clausura, & professione viuere non recipiantur in aliqua Religione. Eleemosynæ pro Monialibus colligantur per Conuersas, aut per Professas, habitantes

propè monasteria, & ætatis annorum 40. Monialium clausura Conc. Trid. sess. 25. constit. 5.

Conuersæ de cetero non recipiantur. Monialium recipiendarum numerus reguletur iuxta redditus monasteriorum. Cum exequutorum deputatione, & facultatibus. cum clausulis derogatorijs. Ordinarij non habeant iurisdictiones in locis exemptis, nisi circa hic expressa. Datum Romæ Kal. Iun. anno 1. 1566. Declaratur constit. 102. Greg. 13. constit. 13. De earum exemptionibus. Pij 4. constit. 10.

Et si eas sit, &c.) Continet reuocationem quarumcunque exemptionum, præterquam ex causa verè onerosa concessas super solutione subsidij triennalis quaterni carnis. Taxarum Equorum, & aliarum impositionum. Cameralium. Et confirmationem aliarum. constit. Apost. super tali reuocat. cum facultatibus S. R. E. Camerarij cum decreto, &c. Datum Romæ 1565. 8. Iun. anno primo. Vide Pij 4. constit. 38. Iul. 3. constit. 14. Paul. 4. constit. 44 & infra constit. 12. Reu. facu. sol. subsid. trien. quaterni carnis. Talis impos. Paul. 3. c. 59. Iul. 3. c. 32. Taxa equorum Pij 4. constit. 7. Decl. constit. 133. Pij 4.

Cum ob innumeras, &c.) Pius 4 prohibuit allegari posse nouam causam in causis treguæ, & pacis fractæ, vt in eius constit. 133. Licet dudum, præuentionisq; terminos declarauit inter iudices ecclesiasticos, & sæculares, vt ibidem. Hic autem Pont. moderatur illius constit. vt hic circa allegationem nouæ causæ, vt intelligatur quando principales ipsi interueniunt. Contumaces infra annum ad defensiones admitti posse decernit. Sententiasq; aliter latas nullas esse declarat, præuentionem reducit ad terminos iuris, & Concil. Trident. cum decreto irritant. contraueniendum pœnis, clausulis, &c. publ. 20. Iun. 1566. anno 1. Vide c. 141.

Sedes Apostolica, &c.) Ordinatur, quod exempti omnes in Prouincia Marchiæ contribuere debeant subsidij, & impositionibus reuocando exemptiones quacunq; causa, & quibuscunque personis, in quacunq; dignitate existentibus concessas, præterquam ex numero duodecim filiorum, cum decreto, &c. exequutorum deputatione, clausulis, &c. Datum Romæ 28. Iun. anno 1.

Exigit Apostolica, &c.) Confirmat constit. Iul. 2. & 3. Leo X. editas contra Dominos, & communitates non custodientes eorum territoria à furibus, & bannitis, & quod teneantur ad refectionem damnorum in casu, &c. com decreto, clausulis &c. Datum Romæ 8. Iun. ann. 1. Vide Pij 5. constit. 8. Iul. 2. constit. 5. & 11. Leo 10. c. 23. & 21.

Contra

Contra homicidas, & bannitos.

Ex suprema, &c.) Confirmat omnes const. ab alijs Pontificibus contra bannitos editas, declaratque, quod Communitates locorum, in quibus banniti damnum alicui dederint, & capti non fuerint, teneantur ad emendationem damni. Deputat exequutores cum facultatibus, &c. clausulis. &c. Datum Rom. 3. Non. Iul. anno 1. Confirmatur, & ampliatur const. 16. & Greg. const. 68. Vide Pij 5. const. 30. Pij 2. const. 8. Paul. 2. const. 5. Sixt. 4. constit. 2. Iul. 2. constit. 15. Leo. 10. const. 31. Clem. 7. const. 6.

Dum ad uberes, &c.) Continet exemptiones, & priuilegia Mendicantium. Quod sint exempti à collectis, subsidijs, & hospitij militum. Quod sal illis detur gratis pro vsu per ministros R. Cam. cum decret. &c. clausul. &c. Datum Romæ 29. Iul. anno primo. De Mendicantibus Mar. 5. const. 2. Leo. 10. const. 17. Greg. 13. const. 91. priu. Mendicantium. Vide c. 41. & 48.

Indefessa pastoralis, &c.) Et si multæ penæ impositæ fuerint ab alijs Pontif. contra homicidas, & bannitos. Pont. tamen hic alias imponit his, qui bannitos, & eorum complices receptabunt, videlicet confiscationis, demolitionis, exilij perpetui vna cum totis eorum familijs, & contra eos procedere iubet omnes officiales etiam per officium inquisitionis, cum decret. claus. &c. Datum Romæ 18. Kal. anno 1. Contra accip. homicid. Vide Greg. 13. c. 66.

Contra homicidas.

Cum nuper nos, &c.) Præcipit. sub indignationis penâ, & mille duc. quod comm. legant in consilio quolibet ann. & in Archiuiis custodiant constitutiones editas contra bannitos, & receptatores eorum, cum decret. &c. claus. &c. Datum Rom. 4. Sept. anno 1.

Reuocatio facult. celebrandi Missam, &c.

Prouidentia Romani, &c.) Reuocat facultates concessas Græcis celebrandi ritu Latino, & Latinis ritu Græco. Quam const. mandat publicari in quacunque Diœcesi in virtute sanctæ obedi. Datum Romæ 28. Kal. Septembr. anno 1.

Sclauis baptizati consequ. libertatem.

Dignum, & rationi, &c.) Quia Paul. 3. constit. 2. reintegravit facultatem Conserua-

toribus Urbis donandis libertatem sclauis ad eos confugientes, ideò Pont. eandem confirmauit, & ita iudicari mandat. derogando constit. 60. eiusdem Pau. quam declarat procedere quoad sclauos baptizatos, cum claus. &c. Datum Rom. 5. id. Sept. anno 1.

Pia deuotio, &c.) Confirmat Statuta, & priuilegia nobilis artis agriculturæ Urbis, & iurisdictionem Cōsulum eiusdem artis, cum decret. claus. &c. Datum Rom. 5. idus Septēbr. anno 1. Vide constit. 22. priuileg. artis agric. Clem. 7. const. 4.

Confidentes, &c.) Declarat, quod facultates Aud. Cam. per Pium 4. constit. 124 concessas, non impediunt iurisdictionem Vicarij circa exequutionem obligationis in forma Cam. quoad personas ecclesiasticas, & loca pia, cum decreto, claus. &c. Datum Romæ prid. Idus Septembris anno 1. vide const. 1.

Cupientes, &c.) Prohibet, ne quis impediat deterentes ad Urbem frumenta, & blada, & ea emat ultra vsum familiæ, & absque licentia nemo carius vendat, & cōcedit exemptionem deferentibus blada ad Urbem à solutione Gabellarum, & aliorum onerum. Et priuilegium ijsdem, ne molestantur pro eorū debitis: idemq; exercentibus agriculturam, ne molestantur pro debitis, dum colunt, vel seminant frumenta. Boues aratorij &c. pro debitis capi non debent, & in tacitis hypothecis non comprehenduntur, & gaudent priuilegijs bonorū dotalium, cum claus. &c. Datum 11. Octob. 1566.

Regularium personarum, &c.) Reuocat licentias quibuscunque mulieribus concessas ingrediendi Monasteria, & loca quorumcūq; ordinum Regul. illasque inanes esse decernit: præcipitque sub penâ excomm. latæ sententia à Papa tantum absolueudæ, ne ingrediantur. Et sub penâ susp. ipso facto, & priuationis inhabilitatis, &c. ne intromittatur, cū claus. &c. Datum Rom. 23. Octob. anno 1.

Sanctissimus in Christo, &c.) Innouat cōstitutionem 137. Pij 4. Statuitque, quod quotiescunque contigerit impetrari dispensationes super gradus affinitatis, aut consanguinitatis, aut mistis, præterquam super primū, semper remotior attendatur, qui trahat secū propinquiorem, atque ob id sufficiat exprimere remotiorem obientis tamen postea super propinquiore litteris declaratorijs, iuxta Gregor. & Clem. const. regist. Cancell. publicata 20. Augusti anno primo.

Sanctissimus in Christo, &c.) Ad tollendū omne dubium eos, qui ante Conc. Trident. Matrimonia contraxerunt, dummodo non sint ex personis in decretis Concil. Trident.

T enu.

enumeratis posse absque dispensatione libere contrahere declarauit, Et matrimonia post Cont. confirmationem contracta absque dispensatione inter affines infra secundum gradum ex fornicatione esse valida, & dirimi non debere. publicata 20. Augusti anno 1.

Cum illis vicem, &c.) Nullum impedimentum ratione cognationis spiritualis subesse decernit inter maritum, & uxorem, suscipiētis, & baptizatum, baptizatique patrem, aut matrimonium, quo minus matrimonium contrahere possint. Et ita iudicari mandat. Datū Rom. 4. Kal. Decemb. anno 1.

Ad Romanum, &c.) Decernit nullum impedimentum remanere, quo minus inter affines ex fornicatione in gradibus vltioribus, præter primum, & secundum matrimon. liberè contrahi valeat. 4. Kal. Decembr. anno primo.

Sacro sancta Catholica, &c.) Iudæorum multi ad fidem conuersi sunt tempore istius Pont. & ad eius monitionem, ita, vt Hospital. Cathecumenorum, & Monasterium Neophitarum repleta erant hospital. erectione, vide supra in Paul. 3. const. 37. illius qui, Monasterij erectionem habes supra in Pij 4. cōst. 62. Cum inter cæteras. Pont. igitur inuenit satis commodam esse pro Monasterio Neophitarum Ecclesiam S. Blasij iuxta viam in regione Montium Vrbis. Ideò d. Ecclesiam à prioratu Vrbis, & hosp. S. Ioannis Hierosolymi. dissoluit, & illam vnā cum omnibus iuribus, &c. Archiconfraternitati Cathec. & Neophit. assignat pro d. Monasterio. Inhibetque Magistro hosp. S. Io. Hierosol. & priori prioratus Vrbis, ne effectum præsentium audeant impedire, exequutorum deputatio. claus. derog. &c. Datum 5. Kal. Decembr. anno 1. Eccl. S. Cecilie tradit Monast. Neophitarum. Vide Pau. 3. c. 32. Greg. 13. const. 111.

Cum sicut, &c.) Præcipit, quod in dispensationibus matrimonialibus, & alijs gratijs Apostolicis à Procuratoribus penitent. veritas exprimat sub pena falsi, &c. cum decreto, &c. clausulis, &c. publicata 5. Decembr. anno primo. Alias penas, vide in const. 85. De dispens. const. 65.

Inter multiplices, &c.) Reducit ad terminos iuris communis quascunq; litteras Apostolicas in causis heresis emanatas, & reuocat easdem quatenus sint contrariæ dispositioni iurisdictionis, ac stylo inquisitionis, declarando quod sententiæ in fauorem reorum contra dictum stylum latæ, & ferendæ nunquam transeant in rem iudicatam datque facult. inquisit. general. reuocandi dictas causas, dictis sentent. etiam à Sed. Apost. confirmatis non

obstantibus. Et confirmat const. editas contra hæreticos à Paul. 4. num. 42. Dat. 14 Kal. Ian. ann. 1.

Sicut bonus, &c.) Omnia indulta hosp. S. Lazari iste Pont. confirmauerat, cuius constitutio hic non adest. quibusdam conditionibus adiectis. Nunc autem reuocata confirmat, limitat, & declarat. Quod priuilegia concessa per Pont. ante Pium 4. confirmata censeantur, quatenus essent in usu tempore ipsius Pij, & non præiudicent iuri quæsito alteri. Et quod priuilegia concessa per Pium 4. cōst. 131. sint omnia inualida præter infra scripta, cum moderationibus, &c. Quod militia S. Lazari Sed. Apostol. contra eius hostes suis expensis deseruire tenetur. Electio mag. Magistri spectat ad Conuentum, & Milites. Electus petere debet cōfirmationem à Sed. Apostolica. Facultas magni Magistri, & Conuentus transferendi sedem militiæ ad quemcunq; locum eis bene visum habita. licentia Sedis Apostolicæ. Erigendique in commendas, &c. beneficia de iure patronatus laicorum. Ius patronatus, & præsentandi fundatoribus, vel dotatoribus referuandi, & præsentatis beneficia conferendi. Erectionem prædictarum confirmatio peti debet à Sed. Apost. Quæcunque loca sub invocatione S. Lazari, in quibus fuerit, vel erit. Hospitalitas infirmorum, incorporata censeantur Hosp. S. Lazari Facultas militum obtinendi pensiones. Hosp. itale eiusque personæ, & bona non tamen patrimonialia sub protectione Sed. Apostol. suscipiantur, iuxta decreta Conc. Trid. Exemptio eorundem à solutione decimarum, gabellarum, &c. Exemptio à iurisdictione ordinario procedat etiam ratione delicti, contractus, & rei, cum tribus limitationibus, seu declarationibus positis hic, & mox infra. Milites, & aliæ personæ hospitalis coram magn. Magistris, vel deputatio tantummodo super præmissis conueniri possint postquam Religio Sedem firmauerit, & interim coram ordinarijs tanquam Sed. Apost. delegatis. Exemptio eorundem à solutione decimarum, & collectarum pro culturis beneficiorum hosp. videlicet eorum, quæ alij milites talia priuilegia habentes non soluunt. Exemptio à solutione subsidij, per Regem hisp. & quartæ impositionis per Reges Franciæ, & aliarum impositionum. Facultas extrahendi frumētum, & alios fructus, & pecunias ex locis militiæ, & hosp. S. Lazari, & ad quæcunq; fidelium loca sine datio, & gabella asportandi. Iurisdic. magn. Magistris, & Conuentus, seu eorum delegatorum, inter personas Religionis, & militiæ. Citati coram mag. Magistro, & Conuentui,

uentui, seu eorum delegatis, comparere teneantur. Milites, & alie personae religionis prohibentur coram alijs quam religionis iudicibus inter se litigare. Iurisdicatio Magistri, & conuentus super personis, et rebus religionis. Facultas magni Magistr. procedendi contra inobedientes, etiam ad priuationem beneficiorum. Facultas eiusdem aduocandi singulas causas lites, et querelas, personarum religionis (nondum tamē coram alijs iudicibus motas, et pendentes.) Et exequendi sententias, et rem iudicatam. Appellationes à sententijs iudicium hospitalis ad Magistrum, et Conuentum, et ab eis ad Capitulum generale permittuntur. Expeditiones, et exequutoriales Magistr. et Conuentus exequantur absque alicuius licentia, neque à quopiam possint impediri. Facultas magn. Magistr. et Conuentus procedendi contra occupantes bona Religionis, seu non soluentes debitas responsiones quando illis actores sunt, quando autem sunt rei conueniri debent coram ordinarijs, sed Pius 4. ibi indistincte hoc concesserat. Facultas magn. Magistr. et Conuentus eligendi conseruatores religionis. In causa hospitalis milites, et alij admittuntur ad probandum alijs deficientibus probationibus. Obtenentes beneficia hospit. tenentur soluere iura mortuorum, etc. Fratres istius Ordin. extra tempora ordines sacros sumere, et in quibuscunque Eccles. celebrare possunt, vt hic Magister, Conuentus, Prioresque, et Praeceptores intra limites suarum iurisdictionum veri ordinarii existunt. Magister, et Conuentus, Priores, et Commendatores possint suorum locorum milites, ac alios delinquentes vbique praeterquam in Vrbe capere, et carcerare. Annulatio, quarumcunque expectationum, et aliarum gratiarum praenitiuarum super locis Religionis absque consensu Magistr. et Conuentus concessarum, dummodo non sint sortitae effectum. Et facultas magni Magistr. de eis prouidendi illis non obstantibus. Pius verò 4 concesserat sine ista limitatione. Loca Religionis non comprehendantur sub reservationibus Apost. et per magn. Magistr. et Conuentum, dumtaxat conferri debent personis Religionis. Religiones, seu cessiones beneficiorum religionis fieri nequeant: nisi in personis in d. Religione professis, habitum solitum gestantibus. Exemptiones concessae Prioribus, et militibus non suffragent aduersus debita per ipsos communi arario hospit. et obedientiam magn. Magistr. et conuentus. Loca Religionis qualibet, praeter quam apud Sedem vacantia, non nisi in Religione professis, ac habitum gestantibus

cóferri possint. Alienationes bonorum hospit. nullae sunt, iura patronatus, & praesentandi, ad beneficia hospit. reuocentur, & mag. Magistr. & Conuentus disponant de illis, restitutio patronis quicquid propterea datum fuerit. Prohibitio reservationis pensionum super beneficijs d. hospitalis, nisi in fauorem Fratrum eiusdem ordinis. Ad parochiales, & alias dicti ordinis Ecclesias, deputari possunt fratres Cappellani, eiusdem ordin. non obstante, quod alias Presbyteris saecularibus fuerunt collatae, aut conferri consueuerunt. In Ecclesijs huius religionis deseruiatur per Cappellanos ordinis: & in earum defectum per Presbyteros non professos. Priuilegijs Religionis dumtaxat gaudeant, qui habitum suscepierint, & infra certum tempus professionē emisierint, Vagabundi, & dictis priuilegijs nō gaudeant. Confugientes ad Ecclesias huius Religionis non molestantur. Facultas magn. Magistr. & conuentus, deputandi Procuratorem generalem Romana Curia, cum facultate conferendi beneficia etiam reseruata, & c. Cemeteriaque in eorum Eccles. habendi, ac mortuos sepeliendi. Legata quaecunque exigendi. Fratres, & alie personae Religionis sacros ordines à quo volunt Antistite, recipere valeant, vt hic. Cappellani hospit. possint audire confessiones militum, & aliorum, ac eis sacramenta ministrare, ac tempore interdicti celebrare. Facultas eligendi domos. Hospitalia, sub dependentia huius hospit. Facultas militum, & aliorum testandi de omnibus bonis, & de fructibus beneficiorum acquisitis, relicta hosp. 5. par. milites, alie personae Religionis possint eligere confessores, consequantur plen. indulgent. si contriti fuerint, & confessi, tempore professionis, ac mortis. Indulgentia pro visitantibus Ecclesias Religionis, in festiuitatibus Domini nostri, & eius Matris Virginis Mariae. Notarij tenentur sub pena excommunicationis notificare legata facta Hospitali, & militiae. Priores, & Praeceptores in festo Dominicae palmarum, & eius oct. possint per seipsos si Sacerdotes sint, vel per alios, de consensu ordinariorum confessiones audire, & c. in eorum Ecclesijs. Facultas appendendi Campanas, vel aliqua nota, subsignandi porcos, & alia animalia San. Lazaro oblata. Facultas Fratrum ordinis celebrandi in eorum Ecclesia. infirmisque sacramenta ministrandi, & mortuos sepeliendi. Et verbum Dei praedicandi. Concessio militiae, & hospitali postquam sedem formauerint omnium priuilegiarum, et gratiarum concessarum. Militibus Hierosolymitanis, de quibus habes in Pii 4. constit. 14. circumscripta. Militibus

tibus S. Iacobi, de quibus hic non habes. Hospitalisque S. Antonii. De quo habes supr. in Pii 4. constit. 141. Hospitalisque S. Spiritus, de quo habes supra in Leo. 10. constit. 5. Saluator. Militibusque Sancti Stephani, de quibus habes supr. in Pii 4. constit. 64. Altitudo, clausulæ præservatiæ, decretum irritum, claus. derog. Datum Rom. 1566. 7. Kal. Febr. ann. 2. Reuoc. constit. 75. Reuoc. ibid. Reuoc. constit. 45. Limit. constit. 71. Reuoc. constit. 176. Reuoc. constit. 47. Vide ibid. Clem. 8. Bullas Greg. 13. aliorumque Sum. Pont. confirmat, ac adiuvicem vnit, militias, & Religion. Ss. Lazari, & Mauritiij, quinimo sint facta per Greg. 13. ann. 1572. Idibus Nouembr.

Cum ex Apostolatus, &c.) Reservat sibi omnia beneficia propter crimen hæretis vacantia, cum declaratione, quod hæc beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis ob crimen hæretis, non sit expressus, neque tunc, nisi crimine sit deductum, & super illud sententia lata fuerit. Datum Rom. 6. Kal. Febr. anno 2. vide similem Gregor. 13. constit. 70.

Et si Domini, &c.) Reuocat quascunque indulg. concessas à quibuscunque Pontif. quibuscunque personis, & locis cum facultate quæstuandi, & pro quibuscunque porrigendæ sunt manus adiutrices: prohibetque sub pena indignationis licentias concessas, & concedendas per quoscunque Summ. Pont. & legatos, etc. quoscunque prætextu, cum quibuscunque clausulis, deputandi quæstuarios, et ne quis audeat quæstus facere pro quibuscunque hospitalibus, et locis, nisi de speciali licentia, et scientia Rom. Pont. cum derogatione istius constitutionis, Prælati in virtute sanctæ obed. hanc constitu. publ. et observari faciant. Principes facultates Prælati in his faueant, cum claus. etc. Derogando omnibus priuileg. et indultis quorumcunque hospitalium, militiarum, Confraternitatum, etc. Datum Rom. 6. Id. Febr. anno 2. De indulg. Pius 4. constit. 86. 123. et infra constit. 103.

Vt ad artis, &c.) Confirmat statuta, et privilegia Artis lanæ, et concedit licentiam Consulibus cognoscendi causas, etc. præcipiens iudicibus Urbis, ne illos impediât, cum claus. etc. Datum Rom. 9. Septembr. anno 2. Vide Greg. 13. constit. 80.

In conferendis, &c.) Conc. Trid. sess. 7. cap. 13. et sess. 24. cap. 18. De reform. tradit formam conferendi Parochiales Ecclesias. Quidam vero Episcopi de huiusmodi Eccl. providebant non servata tali forma. Ideo Pontif. collationes factas, ac faciendas contra talem formam annullas, & beneficia vacare decernit.

Imò collationes, Parochialium spectare ad Sed. Apost. si de illis collatores, ad quos de iure spectat, intra sex mensium spatium à die vacationis perfectæ examine non providebant. Et in his, quæ ad sedem pertinent intra quatuor menses magis idoneos electos non præsentauerint dictæ Sedi, vel illi ad quem collatio spectabit. Atque in his, quæ sunt de iure patronatus cler. vel laicorum si ordin. præsentatum à patrono intra spatium duorum mensium non elegerint. Possit patronus habere recursum ad Metropolitanum, vel ad Sanctam Sedem. Et quod possit prorogare tempus à Cancell. patronis ad præsentandum statutum præterquam per alios decem dies. Statuitque quod appellari possit à mala electione ordinarij ad Metropolitanum, vel viciniorum Episc. Quæ tamen appellatio interim non suspendat executionem electionis. Et iudici appellationis detur appellatio ad Sed. Apost. in omnibus, & singulis quicquid secus factum fuerit sit irritum, & inane, cum decreto, &c. claus. &c. Datum Rom. 15. Kal. April. anno 2. Vide Pij Quarti. constit. 91.

Cupientes litium, &c.) Decernit quod defunctis quibuscunque Prælati nullus super eorum bonis mercedem petere possit, nisi euidenter de illa constet innouando quatenus opus sit. constit. 43. Pauli 3. Familiares Prælatorum abstineant à petentis regalibus. In satisfaciendis debitis primus locus detur his qui cibaria dederunt: secundus his qui dederunt vettes, ad vsum, non ad ornatum: tertius Mercenariis, quando apparet constituta merces. Et his satisfactis in reliquis seruetur ius commune. Et hæc constitutio seruetur etiam in pendentibus causis deputatione, &c. cum decreto, clausulis, &c. præsentata 22. Martij 1567.

Sanctiss in Christo, &c.) Reuocat indulta omnia S. R. E. Cardinalibus concessa de collatione beneficiorum, decernendo, quod de cetero facultates, quæ illis concedentur ad vnam tantum Cathedrali, vel maiorem Eccles. vnum, vel duo Monasteria, vel alia beneficia, quæ tunc temporis obtinebant extendatur. Reservando sibi facultatem commendandi, &c. publicata 30. April. 1567. anno 2. Vide Clem. 7. constit. 38. Iul. 3. constit. 37. Regul. Cancell. Sixti 5.

Admonet nos, &c.) Aliorum Pontif. vestigijs inhærendo. Decernit quod Civitates, & loca Sed. Apost. Alienata, vel infeudata, tam deuoluta, quam deuoluenda ipso facto censentur Sedi Apost. incorporata. Prohibetque sub excomm. latæ sent. Sed. Apost. reservata, rebellionis, læsæ Maiest. prodigiones Civitatum,

tatum, ne de cætero quis alienet, vel infeudet, vel de hoc tractet, vel suadeat. Alioquin bona talia sint fisco Cam. Apostol. deuoluta, priuati existant omnium offic. dignit. &c. sine spe futuræ remiss. quibus nihilominus si contigerit remitti, sint perpetuo infames. Reuocat, & annullat facultates concessas quibuscunque etiam S. R. E. Cardin. possidendi, &c. & non relinquendi nisi restitutis melioramentis, quas nulli vult suffragari posse, & nemini deinceps concedi, nisi in casu necessariæ conseruationis locorum, quod secus factum fuerit, contra tenorem, &c. Melioramenta ipsi Camer. Apostol. cedant, cum clausulis præseruat. Decreto irrit. & clausulis derogat. Iurent Card. de seruanda hac constitutione. Et similiter Pont. electus obseruâtias illius promittat curet, & confirmet. Datum Rom. 4. Kal. April. 1566. anno 2. Vide const. 1. Ioann. 22. cum ibi not.

Mirabilis Deus, &c.) Ioann. 22. ex causis rationabilibus Festum S. Thomæ de Aquino singulis annis celebrari iussit septimo die Martii. Hic autem Pont. ex alijs causis ordinat, vt in Prou. Neapol. omnes ab omnibus operibus seruilibus abstinentes celebrent dictum festum sollempniter, sicut alia de præcepto. In alijs partibus celebretur vt festum aliorum Doctorem. Conceditque indulgent. visitantibus eius altare, &c. Datum Rom. 3. Id. Apr. anno 2.

Quantum utilitatis, &c.) Humiliatorum fratres ita dissoluti erant, vt reformatione indigerent: ideo Cardinal. Borrom. Protector vnâ cum Generali, & alijs præpositis multa statuit pro eorû reformatione, sed nihil profecit: propterea hic Pont. pro eorundem emendatione annullat collationes ipsis fratribus factas de beneficijs huius ordinis, & reuocat indulta desuper quibuscunque concessa; inibetque eisdem, vt ab administratione omnino abstineant. Promittit etiam beneficia, alijs extra personas ordinis collata, ad eundem statum cum vacauerint, reducere. Institutaq; eiusdem ordinis huic reformationi non contraria confirmat. Ordinationesque quasdam decernit, & obseruari præcipit. Inibet omnibus collatoribus in virtute sanctæ obedientiæ, ne de beneficijs in hac reuocatione comprehensis in aliquo prouideant, vel ad illa præsentent, cum decreto irritante, &c. præcipit etiam Cardinali protectori, vt faciat obseruari præmissas ordinationes, & quicquid ipse voluerit ordinare etiam sine interuentu alicuius dicti ordinis. Contradictores etiam, per censuras eccles. & inuocatione brachii secularis coercet: præcipit Ordinarijs, vt

omnes fratres dicti ordinis vagantes quouis priuilegio quæsito colore etiam incarcerando cohibeat, cum claus. &c. Datum Romæ 1567. Kal. Maij anno 2. De illius ordinis extinctione infra, const. 127.

Et si Mendicantium, &c.) Ordinarij locorum molestabant Medicantes in multis. ideo Pont. iste omnia hæc, quæ sequitur, declarat. Quod prædicare possint in proprijs Ecclesijs admissi à suis Superioribus non obstante Episcopi contradictione, nisi ipse Episcopus prædicauerit.

Admissis ad cōfessiones vbilibet, & quoscunque audire possint, & semel admissi ibi semper intelligatur idoneus etiam quo ad prædicationem.

Confessores Monialium, & Lectores admissi à suis, non examinentur ab Episcopo. Vide contrarium const. 138.

Disponere liberè possint quo ad Moniales sibi subiectas sine respectu Ordinarii. Et similiter quo ad suos fratres, neque ab Episcopis impediuntur.

Fratres degentes extra claustra non recipiantur sub protectione Episcopi ordin. neq; etiam in bonis illorum ordin. se intromittat. Neque impediatur vniones suorum beneficiorum.

Possint fratres per seipsos exercere curam animarum in suis benef. parochial. aut per Cappellanos amouibiles adnutum, approbato tamen ab Ordinario.

Non impediuntur quo minus possint quibuscunque diebus campanas pulsare, officia celebrare, mortuos associare, & in suis Ecclesijs sepelire sine interuentu Rect. & clericorum legata recipere, &c.

Episcopi, vel Vicarii requisiti à fratribus ad examen puellarum Deo dedicatarum facien. non nisi intra quindecim dies fiat, nec septem ingrediuntur, alias interrogationes faciant, quam de coactione, & seductione.

Fratres à quolibet Antistite possint ordinari Episc. loci, licentia minimè requisita.

Quod omnes in eorum Ecclesijs quocunque anni tempore etiam diebus Dominicis missas eorum audire, & alia diuina cuiuscunque generis officia, & celebrari facere tam prouiuis, quam pro defunctis, prædicationes, lectiones, scripturæ, &c. Etiam ante celebrationem Parochi, &c. & sacram communionem percipere omnibus diebus, præterquam Resurrectionis Domini. Interdicta in festiuitatibus suorum Sanctorum ord. secundum indulgentia Religionis suspensa intelligantur.

Controuersie durantes, iuxta Conc. Trid. decretum possint per Ordinariū terminari, non

non autem innouari possint, si sint infamiz.

Possint admitti ad curam animarum Regulares examinatione precedente. Quarta funeralium soluenda à Monasterio, & intelligatur de his, quæ tempore sepulture deferentur, & ubi viget consuetudo soluendi, non autem demissis, &c. Neque de his quæ dantur, seu relinquuntur ad ornatum Ecclesiarum: Neque soluant, nisi quod consuetum est solui curatis tantum iure sepult.

Exempti sint ipsi, eorum bona, ac beneficia etiam curata à contributione seminarij, Decimarum, primitiarum, quartarum, &c. pro quavis causa, & quibuscumque personis concessarum etiam auctoritate Apostolica.

Non comprehendantur inter quæstores eleem. synarum.

Non possit ordinarius procedere, vel punire quem quam Regul. intra claustra degentem, neque vigore Concil. Trid. nisi propter manifestum scandalum, & precedente consulto, ac negligentia suorum Superiorum.

Licentia de construenda domo Religiosis gratis detur.

Die Cœnz Domini possint mortuos associare. Mandatum sollempniter facere, & prædicare hora sibi placita.

Ordinarius non permittat Parochos in eorum Eccl. officia mortuorum agere contra eorum voluntatem, neque sepelire in illis quempiam sine illorum licentia, & presentia. Et Moniales eligere sepult. in eorum Eccles. non soluta Parochiali portione.

Non teneantur ad processiones nisi illæ fiant iuxta antiquam consuetudinem locorū, vel pro bono pacis. Neque ad has teneantur Collegia.

Pont. aduocat ad se omnes lites, & controverfias ortas & oriundas inter fratres, & Episcopos, seu Capitula, aut Collegia, &c.

Confirmat quæcunque alia privilegia à quibuscunque Pont. emanata in fauorem Mendicantium. Apponitque decretum irrit. executorum deput. claus. derog. Datum Rom. 17 Kal. Ian. anno 2. 1567.

Quæ constitutio reducitur ad terminos iuris communis ab ipso constit. 145. & Greg. 13. constit. 15. Vide constitut. Deinde.

Exsuperna, &c.) Extendit prædicta omnia privilegia ad alias Religiones non mendicantium Canonicorum, & Monachorum, tam virorum, quam mulierum, eorumque domos, & loca limitando, quod teneantur ad contributionem seminarij, & subsidiorum Apostolica auctoritate impositorum, & Quæst. eleem. syn. cum decr. &c. Dat. Rom. 7. Kal. Septembr. ann. 2.

Quoniam, &c.) Populus Romanus ad cohortationem huius Pont. super moderatione dotium condidit statutum. Quod Pont. laudat, & confirmat, quod scilicet non possint transcendere summam scutorum 1400. Notarij non possunt rogare instrumenta contra talem formam, sub pœna falsi duc. 200. priuationis offic. &c. Ad quam etiam cadant Mediatores cuiuscunque sint conditionis. Sponsa non possit offendere tut. c. sua bona paraphrenalia. Prohibita sint diebus nuptiarum munera inter coniuges, & affines, &c. Dat. Rom. 9. Kal. Iun. anno 2.

Cum sicut, &c.) Reuocat quæcunque commissarias, præterquam ad iustitiæ cognitionem, & executionem. Deputatis pro rebus, & negotijs Cam. Apostol. interesse concernentibus; prohibetque, ne de cetero depurentur absque scientia Summi Pontif. cum decreto, clausulis, &c. Dat. Rom. & Registr. 29. Maij 1567.

Officium, &c.) Suspendit facultates Episcoporum, & aliorum, admittendi resignationes, vel permutationes beneficiorum, seu de illis sic vacantibus disponere usquequo per Pontificem dabitur forma illas admittendi, provisiones factæ nullæ sint: & prouisi perpetuo inhabiles ad eadem beneficia obtinenda, cum decreto, &c. claus. derog. &c. Datum Rom. Formam tradit infra constit. 50.

Licet, &c.) Pius 4. statuit, reos cuiuscunque criminis pro quo pœna corporalis est imponenda, non audiri, nisi ipsis in carceribus statutis, & hæredibus defuncti citatis, ut in constit. 68. Absolutionem, & remissionem obtinentes causare debere à loco, in quo occisi hæredes commorantur nisi habita pace. Hic autem Pontif. declarat dictam constit. Pii 4. comprehendere etiam condemnatos in contumaciam. Et in quacunque instantia id procedere decernit cum clausulis præseruatiuis, decretum irritum cum claus. derog. publicata 1667. 12. Iulij, anno secundo. Vide Pii 4. constit. 71. & 84.

Graues ad nos, &c.) Pius 4. in eius constit. 131. & iste Pontifex in constit. 32. Privilegia concesserunt Militari, & Hospitali S. Lazari, ut quæcunque loca sub inuocatione S. Lazari instituta, censerentur incorporata huic hospitali, & ad liberam dispositionem magni Magistri, & Conuentus spectarent, & per Fratres huius ordinis, & non alios referentur, aliqua annua responsione grauentur. Vigore istorum privilegiorum multæ lites per ordinem S. Lazari introductæ fuerunt. Ideo hic Pontif. illas ad se aduocat, & extinguit. Privilegiaque huiusmodi reuocat, & dispositiones eorum

eorum vigore factas de supra dictis locis annullat. Inhibet quoque magno Mag. & Conuentui, & alijs de dictis locis prouisis, ne vigore priuilegijs de cetero sub pœna excom. lata senten. priuationis officiorum, beneficiorum, ac dignitatum priuileg. & inhabilitatis ad omnia, cum decreto irrit. clausul. derogator. deputatione exequutorum, &c. publicata 1567. 11. Augusti, anno 2. Vide const. 32.

Romani, &c.) Decernit quod ornamenta, & paramenta, ac res sacræ, & alia bona ad vsum & cultum Diuinum spectantia, non veniunt sub nomine spolijs pertinentium ad Cameram Apostol. sed spectant ad Ecclesias tempore obitus illas obtinentium. Quod successores propria auctoritate illa apprehendere possunt. Detentoresque illorum bonorum ad restitutionem compelli debent. Suppellestilia Presbyterorum, & clericorum non veniunt sub nomine spolijs. Spolium non potest prætendi per obitum obtinentis beneficia, vel pensiones non excedentes 30. ducatos. Inhibitio contra spolijs collectores, ne de super se intromittant, cum decreto irrit. clausulis, &c. & quid ornamenta. Beneficentia obtinebāt plura beneficia diuidantur habita ratione fructuum, & temporis, quo ea possederint. Datum Rom. 3. Kal. Septembr. Vide Pauli 3. constit. 34. Pij 4. const. 23. Greg. 13. const. 44. 74.

Romanus, &c.) Medicantes exempti sunt à contributione seminarij, per Concil. Trid. sess. 23. cap. 18. de reformat. Et etiam à decimis, & alijs oneribus, vt supr. in const. 40. Ordinarij tamen desuper molestant Mendicantes indulto Apostol. immobilia possidentes. Ideo hic Pont. declarat Mendicantes immobilia in communi possidentes exemptionibus, & priuilegijs gaudere debere. Inhibetque ordinarijs, & alijs, ne desuper eos molestant, & si quid exactum est, restituatur. In virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis ad arbitrium, cum clausulis præseruat. &c. Decreto irritante, exequutorum deput. clausulis derog. &c. Dat. Rom. 1. Octob. ann. 2.

Ad exequendum, &c.) Ordinarij excedebāt mentem Conc. Trid. in assignatione portion. Vicarijs perpetuis faciendæ; idèo Pont. declarat iuxta Conc. Trident. ita constituendas esse, vt non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum aureorum summam computatis omnibus etiam incertis emolumentis, &c. eis omnino assignetur. Et si Vicariis temporarijs solitum esset plus assignari, nisi Parochialis vnica minus quinquaginta valeat, quia eo casu debet assignari totus annuus valor pro portione. Et Vicarij perpetui teneantur

accipere nonam prouisionem à Sede. Et soluere annuatim pro portione fructuum, & expedire litteras, nec alias ad illarum Ecclesiarum seruitium admitti possint, nec admissi possint tuta conscientia fructus suos facere. Quod nominentur ab illis quorum sunt Ecclesiæ vnitz, & præuio examine deputentur. Et si Parochiales vnitz sunt Monasterijs, possit eligi à superioribus ex ipsis, qui approbetur per examen ab Ordinario, & sit ad nutum superioris amouibilis, & tam de Mendicantibus, quàm de Monachis intelligetur, si cum illo electo, & deputato in illa Parochiali habitant saltem quatuor alij monachi, cum decreto, clausul. &c. Dat. Rom. Kal. Nouemb. an. 2. Vide Conc. Trident. sess. 7. c. 5. 14. c. 9. sess. 24. c. 13. de reform.

De salute, &c.) Taurorum, & aliarum bestiarum agitationem prohibet sub excommunicationis pœna, & anathematis, ipso facto: tum exercentibus, tum permittentibus. Et si quis ibi mortuus fuerit eccles. careat sepultura. Annulando quæcunque vota, & iuramenta de huiusmodi agitationibus faciendis emissæ. Barones omnes obseruent hanc constitutionem, Ordinarii autem faciant illam publicari, cum clausul. &c. Dat. Romæ Kal. Nouemb. anno 2. vide Greg. 13. const. 108.

Apostolica, &c.) Declarat, quod ordo Minorum S. Francisci de Paula, inter ordines Mendicantium comprehenditur, & eorum gaudet priuilegijs, & imponit finem omnibus litigijs, & controuersiis ortis, & orituris, præcipiens Prælati sub pœnis ad arbitrium, ne illos desuper audeant molestare, cum decret. irritan. clausul. derog. Datum Rom. die 9. Nouembr. 1567. ann. 2. De priuilegijs, vide 14. & 41.

Romanus, &c.) Declarat, quod Congregatio Iesuitarum inter ordines Mendicantium comprehenditur, & illorum gaudeat priuilegijs. Inhibitio contra Ordinarios, & alios, ne eos desuper molestant, cum clausul. præseruatiuis, cum decre. irritan. Exequutorum deputatio, & facultates, clausul. derog. Dat. Romæ 19. Nouembr. 1567. anno secundo. De priuilegijs, vide vbi supra. Confirmatur Greg. 13. const. 50.

Cum nuper, &c.) Facultas cõceditur duodecim Congregationibus Regularibus imponendi census super eorum bonis, & ea respectiue alienandi, ob solutionem subsidij, & largitionis triginta millium scutorum Pontifici præstan. pro subuentione Regis Francorum, & præsidio contra classem Turcarum. Oblatio Congregationum soluendi scuta 30. millia Pont. Facultas datur Congregationibus

bus imponendi census pro ea summa super bonis earum, eaque respectu alienandi. Clausulis præseruatiuis, decreto irrit. exequutorum deput. & facultates, cum claus. derog. Dat. Rom. 1. Decemb. 1567. ann. 2. Vide constit. 107. Facultas 12. Congr. faciendi census, &c.

Cum multis, &c.) Turcarum tyrannus præparabat maximam classem, ut insulam Melitam, Militum S. Ioannis Hierosolymitani expugnaret, idè hic Pontifex pro defensione insulæ monet fratres, & alios beneficia Hospitalis possidentes, ubicunque commorantes, ut infra sex menses personaliter se cõferant ad defensionem insulæ. Pensionariosq; & alios eorundem beneficiorum fructus percipientes similiter monet, ut pro rata fructuum, & pensionum contribuere debeant præsidio eiusdem insulæ, & debitores soluant iura debita communi ærario.

Et magno Magistro iurisdictionem concedit, procedendi contra inobedientes etiam ad priuationem beneficiorum, &c. Receptoribusque communis ærarii dat facultatem apprehendendi possessiones beneficiorum huiusmodi per priuationem vacantium. Cõfirmatq; processus faciendos contra eosdem inobedientes per magnum Mag. & eius deputatos, cum decreto irritan. Coloni beneficiorum sic vacantium. Receptoribus communis ærarii respondeant de illorum fructibus usque ad integram ærarii satisfactiõnem. Iudicesque sæculares, contra tales inobedientes non insignitos charactere clericali tanquã priuatos omni priuilegio huius ordinis procedere possint, clausulis derogatoriis. Datum Romæ 12. Decembr. 1567 anno secundo. Vide Pii 4. constit. 14.

Licet, &c.) Pius 4. constit. 13. contra recipientes beneficia in confidentiam, &c. edidit constitutionem quam habes. Quia tamen huiusmodi confidentiæ fiunt inter potentes viros, & iudices contra eos negligenter procedunt. Ideo hic pont. causas confidentiarum ad se auocat, & sibi ac successoribus suis earum cognitionem reservat. Appellarique non posse decernit, cum clausul. derog. public. 1568. die 5. Ian. anno secundo. Vide constit. 165. & constit. 87. Sixti 5. constit. 53.

Cupientes, &c.) Applicatio Reu. Cameræ Apostol. omnium fructuum beneficiorum Sedi Apostolicæ in Regno Neapolis reueruatorum à die vacationis usque ad diem, quo prouisi à Pontifice possessionem ceperint de manu Nuntii Apostol. in dicto Regno, inhibicio, &c. Inhiberi que Episcopis, & aliis sub pœna susp. interdicti, & ingressus Ecclesiæ,

aliis verò inferioribus sub pœna excommuni. & aliis ad arbitrium, ne se intromittant in collatione huiusmodi beneficiorum, cum decreto irritan. Datum Romæ 8. Ian. 1568. anno 2. vide Pii 4. constit. 29. & constit. 37.

Beatus, &c.) Franciscus in humanis existens multos fratres sub vnica regula colligit. Sed dicta regula in plures congregationes diuersorum cognominu segregata fuit. Ideo hic Pontifex interdicit omnes congregationes discrepantes ab institutis regulæ fratrum Minorum de obseruantia. Omnesque illas congregationes vnit sub ordine dictorum Minorum de obseruantia, & iuramenta: vota, & promissiones, quæ eos impedire possunt. Fratribusque præmissa adimplere recusantibus pœnas. Et Fratres sic aggregatos alio, quam de obseruantia nomine appellari prohibet, & eorum antiqua priuilegia regulæ de obseruantia non contraria retinere posse decernit. Vniuersorum autem priuilegia præcedentia declarat. Loca regularia non deferantur absq; permissione Pontificis. Gubernatio Monasterium, ad quos spectet. Minister Generalis facultas circa deputationem officialium, & Fratrum usque ad celebrationem Cap. Loca aggregata sint eius Prouinciæ intra cuius fines exiluit, cum clausulis præseruatiuis, cum decreto irrit. exequutorum deputatio, & facultates, cum clausulis derogatoriis. Datum Romæ 1568. 10. Kal. Febr. anno tertio. Vide Greg. 13. constit. 35.

Ad Romani Pont. &c.) Deputati à gubernatore adnotare debent dictas notificationes in eorum libris: Successoribus in officio consignationis. Fabrica Sancti Petri de vrbe relicta huic Ecclesiæ exigere non potest si constiterit de negligentia ministrorum illius in illis exigend. De facultatibus Fabricæ vide infra in constit. 95. Decret. & constit. sequen. cum clausul. derog. Datum Rom. 13. Mar. anno 3.

Licet, &c.) Hic Pontifex bellum gessit contra Turcas, & victoriam reportauit, ut supra in constit. 130. & 142. in quo multi Christiani reperti sunt serui apud Turcas, qui tamè non permittebantur libere abire. Ideo hic Pontif. pœnas eos impediens imponit, ut in excommuni. incidant non absoluendi, nisi à Rom. Pontif. præterquam in mortis articulo, qui tales Christianos liberos abire non sinunt. Datum Romæ.

Cordi, &c.) Beneficiorum litigiosorum fructus lite pendente percipiebantur a capitulis, & canonicis, vigore eorum statutorum, vnde lites efficiebantur immortales. Hic Pontif. modo decernit eos deponi debere penes personam à iudice eligendam, cum decreto irritan.

tan. claus. derog. Datum Rom. 3. Kal. April. anno 3. De sequestris. Pij 4. const. 147.

Quanta, &c.) Pont. iste alias suspendit facultates admittendi resignationes, & permutationes beneficiorum, & istis sic vacantibus disponendi, ut habes supra in const. 45. officiorum creditur. Declarat autem modo, quod resignationes de cetero admitti, & recipi possunt. Beneficia resignanda non conferantur consanguineis, collatorum, vel resignantium. Qui contra fecerit à beneficiorum, & officiorum collatione, præsentatione, electione, & tamdiu suspensus sit, donec per Summ. Pont. remissionem obtinuerit, & si sic suspensus præsentaretur, eligere, conferre, &c. ausus fuerit, si est persona, excomm. lata sent. incurrat, si Capitulum, Conuentus, sit à diuinis suspensus à nullo absoluen. præterquam in mortis articulo, nisi à Summ. Pontif. cum clausulis, &c. decreto, &c. Datum Rom. Kal. April. 1568. anno 3. De forma publicandi reg. Greg. 13. const. 92.

Quamuis, &c.) Reuocat facultates Comitum Palatinorum, & aliorum promouendi ad gradum Doctoratus, licentiatum, & Magisterij, & declaratur quod ab illis promoueri non gaudeant, quo ad dignitates, & cetera alia beneficia ecclesiastica, aliqua gradus prærogatiua. De qua in Concil. Trid. sess. 22. cap. 2. de reform. & sess. 24. cap. 12. de reform. cum decreto irritan. cum claus. derog. Datum Romæ Kal. Ian. anno 3. Vide Iul. 2. const. 23. Pij 4. const. 116.

Romanum Pont. &c.) Multi prædecessores concesserunt varia indulta Tribunali, & Mercatoribus Ripæ Urbis. Mandatque omnibus iudicibus, ut prædicta obseruent, ac obseruari faciant, cum decreto irrit. cum claus. derog. Dat. Rom. 5. Kal. April. anno 3. Vide Pij 4. const. 76.

Ad extirpandos, &c.) Fratres Conuentuales nihil proprium habere posse decernit. Et dispensationes quascunq; desuper concessas, reuocat, & annullat. Et bona quæcunque in communes omnium vsus conuerti mandat, Officiales manducare iubet cum alijs fratribus in tinello. Bona quæ priuatim alicui donata, vel relicta fuerint, superioribus consignari præcipit. Bonorum administrationis, ac dispensationis, & rationis reddendæ formam ponit. Præcipit insuper, & interdicat omnibus, & singulis, ne pro Magistratibus, & officijs ulli ambitus fiant, ac vi pecuniæ pro confirmationis sigillo, vel quid aliud soluatur, vel aliæ præstationes, siue promissiones inter cedant, munera mittantur, neque quisquam etiam in officio existens pecunias, aut de domo, vel custodia

sibi commissæ, vel aliunde Generali, seu alicuique conferat. Qui secus fecerint, penam priuationis Magistr. & officiorum incidunt, & ad futura inhabiles sint, & infames, & penam furti puniantur. Generales tamen, Prouinciales, & Visitatores non detraudent in his, quorum sunt necessaria, cum claus. &c. Datum Rom. 6. id. Iun. anno 3.

Ad Romanum, &c.) Declarat Concil. Trid. cap. 13. sess. 24. de reformat. Anatum non super impedimento publicæ honestatis circa sponsalia, siue matrimonia, quod Sac. Concilium procedat in sponsalibus de futuro, non autem in matrimonio iam contracto, licet non consummato, quia in illo adhuc durat impedimentum, cum claus. derog. Dat. Rom. 8. Kal. Iun. ann. 3. Vide Paul. 4. const. 16. Pij 4. const. 12. Et est officij, &c.) Cõtinet reformationem Tertij Ord. S. Francisci. Extinctio officij visitatoris Ministri, & Vicarij Tertij Ordinis. Subiecto eiusdem ordinis Generali, & Prouincialibus ministris Fratrum Minorum de obseruantia. Fratres, & Sorores Tertij Ordinis recipiunt in superiores Fratres de obseruantia, eorumque protectorem. In Capitulo huius Ordinis interueniat Generalis, vel Commissarius, vel Prouincialis de obseruantia. Electiones Visitatorum Prouinc. fiant, ut his officia sint annalia. Visitatorum Prouincialium facultates. Fratres, & Sorores huius Tertij Ordinis progressi, nihil priuatim habere possint. Sorores eiusdem Ordinis in comuni, & sub clausura viuere debeant. Confessores, & Concionatores earundem approbari debent à Ministro Gen. vel Prou. Dubia desuper oriuntur à Generali Prou. declarentur, claus. præseruatiuis, cum decr. irritan. Prælegia Minorum de obseruantia, conceduntur huic Tertio Ordini. Exequutorum deputatio, & facultates, cum claus. derog. Dat. Rom. 5. Non. Iul. 1568. ann. 3. Paul. 4. const. 4. Greg. 13. const. 35.

Cupientes, &c.) Rectores Parochialium compellantur ad residendum per Ordinarios, ut hic cum decr. irritan. claus. derog. Dat. Rom. 8. id. Iul. ann. 3. Vide Conc. Trid. sess. 23. cap. 11. de reform. sess. 24. c. 12. Pij 4. const. 17. & 119.

Licet contra, &c.) Decernit, quod Notarii, & alij, quibus conceditur loqui cum reis in carceribus detentis, si ausi fuerint propalare responsiones reorum, aut diuina testium, præter alias penas sint relegati in perpetuum, vel ad triremes damnati. public. 23. Iul. ann. 3.

Cum (sicut accepimus) diuersa, &c. Causæ huius constitutionis. Humilitatos à cura Monialium liberat. Et Moniales subiicit ordi-

V nariis

nariis locorum. Exequutorum deputatio, & facultates, claus. derog. Datum Romæ 23. Iul. anno 3.

Illa nos, &c.) Hic Pont. pro reformatione minorum Conuentualium edidit const. quam habes supra num. 61. Ad extirpandos, quæ in Cap. generali Romæ celebrato recepta sunt, eam Pont. confirmat, & seruari mandat, exequutorum deputatio, & facultates, cum clausulis derogatorijs, cum decreto irritan. Nouitii ante 18. sue ætatis annum non recipiantur, & recepti dimittantur, nisi expleuerint ann. 15.

Laici minores 25. non recipiantur, & recepti dimittantur. Nouitii educantur in Conuentibus insignibus. Prouinciales eligantur ex aliena Prouincia. Guardianatus officium duret quantum. Paternitatis titulo non gaudent, qui non obtinent officium Prouincialatus, vel 40. ann. agant. Fratres in eodem conuentu ultra biennium manere non possunt, nisi ut hic. In quolibet Conuentu maneant duodecim Fratres ad minus exceptis Conuentibus retinendis pro commoditate Fratrum iter facientium. In studiis lectiones, de quibus hic legantur. Fratres proprium nihil habeant, & in tinello comedant, exceptis infirmis. Quod iussit etiam Pius Quintus sup. in const. 61. ad extirpand. res sacras, & prophanas custodiantur, ut hic. Superiores omnes vnica cella, & lecto, ac mensa humilibus contenti sint. Horti sint communes omnium exceptis hortis nouitiorum. Velles, & alia reperia penes Fratres decedentes, pro dimidio Conuentui, in quo decessit assignentur: Per officialium deputationem nihil exigatur, in promotionibus nihil à promouendo etiam oblatum recipiatur. Fratres utantur camisis laneis, & reliquo vestitu paupere, & humili. Forma publ. Datum Romæ 10. Kal. August. anno 3. De Materia Leo 10. const. 20. Paul. 3. const. 10. sup. const. 64. Greg. 13. const. 74.

Volentes, &c.) Reuocatio facultatis Camerarii Clericorum, & aliorum officialium, & Cameræ concedendi commissiones in forma. Si in euidentem, circa alienationes bonorum Eccl. cū decreto irritan. claus. derog. publicata 17. Aug. ann. 3. vide Pauli 2. const. 2.

Diuina, &c.) Extinctio litium vertentium inter Fratres Prædicatores, & alios mendicantes super præcedentia. Declaratio quod Fratres Prædicatores præcedant ceteros mendicantes. Reuocata autem fuit hæc declaratio infra in Greg. 13. in const. 89. expescit pastoralis. Inhibet contra impediētes ipsos fratres prædicatores super tali præcedentia clausulis præseruatiuis, cum decreto irritan.

exequutorum deputatio; et facultates, cum claus. derog. Datum Rom. 17. Aug. anno 3. Reuocatur Greg. 13. const. 91. De eorum priuilegijs const. 144.

Horrendum, &c.) Omnes, et quoscunque Presbyteros, et alios clericos sæculares, et regulares cuiuscunque gradus, et dignitatis qui dictum, nefandumque sodomiz vitium exercent, omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, et beneficio ecclesiastico præsentis Canonis auctoritate priuat. Ita quod per iudicem ecclesiasticum degradari potestati statim sæculari tradantur, qui de eis illud idem capiat supplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos legitimis reperitur sanctionibus constitutum. Datum Romæ 3. Kal. Septemb. anno 1. Ad hoc Leo 10. const. 11.

Sacrosanctum, &c.) Renocat facultates militiarum condendi expectatiuas, et reuocationes ad beneficia, et vniendi, incorporandi, vel supprimendi beneficia, et priuilegia de obtinendis, vel transferendis pensionibus, et expectatiuas, et vniones, et suppressiones iam factas, et concessas, et facultates testandi, aut aliter disponendi de bonis ecclesiast. & quicquid secus factum fuerit irritum, & inane sit, cum clausulis præseruatiuis, cum decreto irritan. cum claus. derogatorijs. Datum Romæ 5. id. Septembr. anno 3.

Quod à nobis, &c.) Diuini officij forma à Gelasio 1. & Gregor. 1. instituta, & à Greg. 7. reformata, sed tamen postea multis modis immutata fuit. Ex qua varietate orandi mala hic expressa orta sunt, ideo Paul. 4. id commēdare tentauit, sed morte præuentus minime perfecit. Pius 4. perfectionem huius operis commisit patribus Conc. Trid. Sed Cōcilium id remisit Pontifici, ut habes in Concil. Sed Pius Quartus non perfecit morte præuentus. Hic verò Pont. perfecit Breviarium, & approbavit. Et modo prohibet aliud Breviarium, aliàs editum à Franc. Card. omniaque alia Breviaria, non approbata in prima institutione, vel consuetudine excedēte annos 200. Reuocat etiam quæcunque statuta, & facultates orandi, iuxta formam antiquorum Breviariorum. Breviariumq; istud nouum recipi, & iuxta eius formam orari præcipit. Monet quoque Ecclesiarum Prælatos, ut hoc Breviarium introducant. Indulg. pro dicentibus Pæl. Pēnit. vel Grad. vel offic. B. Virg. & Defunctorum diebus in eis præscriptis. Forma public. quæ mox sequitur. Breviarium Romæ tantum, & non alibi, sine licentia Pont. imprimi potest. Datum Romæ 3. Idus Iul. anno 3.

Quantum, &c.) Extinctio beneficiorum. Eccle-

Ecclesiasticorum insulæ Sardinia, alijs vnitorum, vel suppressorum, quæ habent Parochiales vti præbendas, &c. Reductio Parochialium ad primæuum statum, penarum impositio contra non residentes in Parochialibus. Deputatio Vicariorum in Parochialibus, quæ sunt annexæ dignitatibus, &c. Exequutorum deputatio, & facultates, cum claus. derog. cū decret. irritan. Datum Romæ Kal. Octobr. anno 3.

Romanus, &c.) Formam statutam à Conc. Trid. in promouendo clericos sæculares ad ordines extendit etiam Pontif. ad Regulares non professos: promotionesque factas non seruata forma, irritan. Datum Romæ pridie id. Octob. anno tertio. Vide Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. de reformat.

Lubricum vite, &c.) Viuentes sub obediētia voluntaria, & extra sollemne votum Religionis debent professionem trium votorum emittere. Volentes eundem statum seruare contra huiusmodi decretum excommunicat. incurrant. & priuationem omnium dignitatum, offic. & benef. &c. cum claus. &c. Dat. Rom. 15. Kal. Dec. ann. 3.

Et si cuncta, &c.) Milites Hierosolymitani multa priuilegia à Summ. Pont. obtinuerunt, de quibus in Pij 4. constit. 14. Et præfercim. exemptionem à decimis, & aliorum onerū. Sed quia ordinari eos desuper, molestabant vigore Conc. Trid. idē Pont. dictum priuilegium exemptionis, ac alia quæcunque approbat supplendo in ipsis omnes defectus, cum claus. decret. &c. Limitando tamen, quod huiusmodi litteræ non comprehendant, neque Ecclesias, neque personas in quibus in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Conc. omnino seruari debent. Dat. Ro. 29. Nouembr. ann. 3. Alia confirmatio Greg. 13. constit. 65. priuileg. Pij 4. constit. 14.

Cum alijs, &c.) Paul. 4. montem Nouenalem non vacabilem ad octo pro centenariis super redditibus subsidij quartæ partis fructuum Congregationem Regularium erexit. Pius 4. montem Pium recuperationum erexit super residuo reddituum eiusdem subsidij; quod destinatum fuerat pro extinctione Montis Nouennalis. Hic autem Pontif. vt Regn. Franc. ab hæreticis oppresso subueniri possit, montem Nouenalem ad maiorem summam extendit, sed fructus ad septem pro centenariis reducit: pro admissione soluuntur quinque Iulij medietas Cam. Apostol. altera medietas Collegio Montistarum: montistæ ementes loca superaddita alijs præferantur. Decernit autem exequutores. Et prorogat dictum subsidium Congregationum Admini-

stratio illius datur Thesaurario. Quod & fecit Paul. 4. constit. 13. cum decret. irrit. Et quod Mons extinguere possit. Dat. Rom. 4. id. Iun. ann. 3. Vide Paul. 4. constit. 12. & Pij 4. constit. 80. De montibus Sixti 5. constit. 16. Montis Nouennalis extensio. Paul. 4. constit. 12. Pij 4. constit. 80.

Capiētes, &c.) Concedit facultates officialibus puellas in periculo amittendæ pudicitia existentes inuitis parentibus capiendi, illasque, & alios earū occultatores, &c. coercendi. Causas ciuiles, & criminales Monasterij Sanctæ Catherinæ eiusque Confraternitatis Monialium, & puellarum, & Monasterio egressarum, & nuptui traditarum in quacumque instantia summarie, &c. cognoscendi, inhibendique in Curia, & extra, & in obediētes coercendi. Et singulis diebus, & horis procedendi Notariumque in huiusmodi causis eorum arbitrio deputandi. Mandatarij omnes citare possint in his causis. Exequutores omnes exequi debent decreto protectoris, & deputatorum. Confraternitates, Moniales, Puellæ, & Administratores coram protectore dumtaxat conuenire, & conueniri possint: processus, & sententiæ ab alijs iudicibus desuper formata nullæ sint, cum clausulis præseruatiuis, cum decret. irritant. clausul. derogat. Datum Rom. 4. Id. Febr. ann. 3.

Nuper, &c.) In Romana Cur. quilibet etiā imperitus, & calumniosus, procuratoris, vel sollicitatoris officium exercebat. Vnde mala oriebantur: idē hic Pontifex eos tantum procuratores, & sollicitatores recipi iubet, qui iam matriculati sunt in Collegio, vel de cetero admissi fuerunt à deputatis, cum deputatorum facultatibus.

Procuratorem approbatorum nomina describenda sunt in tabula retinenda in Tribunalibus Vrbis. Iudicum facultates coercen. procuratores non approbatos, cum clausul. derog. publ. 13. Ian. ann. 3. Vide Bened. 12. constit. 1. Greg. 11. constit. 3. Mart. 5. constit. 3. Leo. 10. constit. 24.

Cum onus, &c.) Decernit, quod census imponi debet supra re immobili fructifera, & certis confinibus designata. Et in pecunia numerata in actu celebrationis instrumenti. Soluunturque in fine, & non anticipata obligationes ad casus fortuitos extra naturam contractus nullæ sint. pacta impediētia facultatem alienandi rem censuatam, sint illicita. In re censuali vendenda Dominus census præferatur, ad quod vide Greg. 13. constit. 25. pacta, quod debitor census ob morositatem aliquam damnum incurrat, nulla sint. Census augeri, vel creati non possunt super fructibus

census, pacta continentia solutiones eorum, ad quæ aliquis non tenetur inualida sint. Censuræ perit pro rata rei peremptæ, vel infructuosæ effectæ, extinguí potest quodcumq; pro eodẽ pretio facta intimatione per duos menses ante. Repeti tamen ab inuito non potest. Contrausque aliter celebrati feneratoritij sint: pretium cenus semel constitutum minui, & augeri non debet. Hæc constitutio ligat quoad census contrahen. claus. derog. Datum Romæ 14. Kal. Febr. anno 4. Vide Nicol. 5. const. 4. Paul. 3. const. 41.

Hebræorum, &c.) Decernit, quod iudzi omnes discedant de locis dominij S. R. E. Romæ, & Anconæ, exceptis, infra tres menses à die publicationis, quæ est hic in fine. Inobedientium penas apponit. Barones, Gubernatores, & alij exequantur hanc const. clausulis derogat. Datum Rom. 4. Kal. Mart. anno 4. 1568. Vide Paul. 3. const. 29.

Iniunctum, &c.) Decernit, quod Fratribus reformatis in qualibet prouincia loca assignentur, cum claus. præseruatiuis, cum decreto irrit. claus. derog. Datum Rom. 9. Mart. 1569. anno quarto. Vide Greg. 13. const. 56.

Si de protegendis, &c.) Offendentes, siue impediētes personas Inquisitoris, bonaque dissipantes, & carceres frangentes, eorumq; complices, fautores: excommunicationis, læsæ Maiest. priuationis officij, & benefic. ac dignitatis incurrant, & relinquuntur in potestate curiæ secularis, quæ de illis penas sumant, quæ damnatis primo capite dictæ legis per constitutiones legitimas irrogantur, bonis rebusq; omnibus fisci iuribus applicatis, ut etiam de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum, eorum filij paterne fama subiecti omnis cuiusque hæreditatis successionis, & propinquorum, & extraneorum penitus sint incapaces. Delinquentes præfati claras tantummodo probationes in contrariam adducere possint Episcoporum, tamen causæ Rom. Pont. referuantur. Intercedentes pro præfatis delinquentibus hæresis penas incurrunt. Reuelantes huiusmodi delicta impunitatem consequuntur. Formæ seruanda in absolutionibus huiusmodi criminum à Pont. concedant. Exequutorum deputatio, cum facultate, & claus. derog. Datum Rom. Kal. April. anno 4. Vide Greg. 9. const. 3. Innoc. 4. const. 3. & 8. Alexand. 4. const. 10. Iul. 3. const. 12. De priuilegijs inquisitorum. Clem. 7. const. 36.

Tempus, & necessitas, &c.) Reuocat, ac suppressit omnem auctoritatem, atque omnes facultates hucusq; concessas maiori penitentiario, præcipiens illi, ac omnibus per-

sonis Collegij, ne de cetero illis utantur, nevé illarum prætextu, quidquam etiam inceptum audeant expedire sub pena priuationis omnium officiorum, inhabilitatis, atque excommunicationis lætæ sent. cum decreto, claus. &c. Datum Romæ Kal. Maii anno 4. De priuileg. Maioris penit. Iul. 3. const. 1. Reuoc. facult. penitentiariæ.

In omnibus, &c.) Officia Correctorum, Reuisorum, Scriptorum, & Procuratorum penitentiariæ Pont. iste subduxit à penitentiaria, exceptis duobus officiis scriptorum, & procuratorum. Alioque officiales hic descriptos deputat, officiorum dispositionum fieri prohibet ad voluntatem illam dimittentium. Penitentiarius exerceat officium per se ipsum, & si absens, vel impeditus fuerit, subrogetur Cardinalis, qui nomine suo proprio expeditiones faciat, Reges, Datarius, & Magister in Theologia quales esse debeant. Corrector qualis esse debeat. Sigillator qualis esse debeat. Scriptorum, & Procuratores quales esse debeant.

Officiales isti in Sacris Ordinibus constituti, & arcanorum continentissimi esse debeant. Penitentiariæ, & scriptoriæ officia conferuntur à penitentiario. Officiales per se ipsos officia exercere debeant, & actu exercentes tantum emolumenta capiant, contentiq; sint, eorum stipendiis, & nihil ultra etiam à spõte dantibus capiant, sub penis hic expressis. Regentis penitentiariæ officium. Pro expeditione litterarum nihil soluatur. Sigillator custodiat omnes scripturas penitentiariæ officium concernētes. Officiales singulis annis iuramentum præstent de obseruando etiam in manibus penitentiarii maioris. Qui contenta non obseruauerint per alias penas priuationem officiorum incurrant, sint perpetuò infames, & inhabiles reputentur. Si secus factum fuerit, sit irritum, & inane, cum claus. derog. Datum Romæ 15. Kal. Iun. anno 4. Vide Pij 4. const. 72. Martin. 5. const. Iul. 3. const. 1.

In earum rerum, &c.) In const. præced. hic Pont. subduxit à penitentiariæ officia Correctorum, Scriptorum, & Procuratorum exceptis duobus officiis scriptorum, & procuratorum. & nunc dicta officia script. & procuratorum omnes ad Cancellariam transfert. Et locum illis in ea assignat. Formamque statuit expeditioni litterarum. Emolumenta officialibus assignat, præter sigillatoris officium. Et inhibet officialibus ne aliquid accipiant pro quocunque extraordinario labore sub penis hic expressis, clausulis derog. Datum Rom. 14. Kal. Iun. anno 4. Vide de Mat. Cancell. Pij 4. const. 72.

Intro-

Intolerabilis, &c.) Pius 4. decreuit beneficia in confidentiam recepta vacare à die receptionis, & eorum dispensationem Sedi Apost. referuauit, vt supra in eius constit. 109. Et in illis per coniecturas, & præsumptiones iudicari voluit, vt ibi. Sed quia iudices negliger procedebant, ideo Pont. dictas causas, & illorum cognitionem sibi, & successoribus referuauit sup. in const. Nunc autem declarat causas confidentiarum, & præsumptiones, & coniecturas desuper attendendas. Et confidentiarum criminis reos penes hic expressis afficit, ad quod vide etiam dictam constit. Pij 4. num. 109. causas confidentiarum coram ependen. circa beneficia cōcistorialia, ac contra Prælatos, sibi referuat, & alias per alios iudices cognosci decernit. Immo cognoscenda sunt per iudicem specialiter deputatum, vt infra in const. 58. & sequent. cum claus. derogatorijs. Datum Rom. Kal. Iun. anno 4. Vide Pij 4. const. 113.

Inter, &c.) Ercatio Cappellarum Rosarii permittitur Magistro Generali ordinis. Prædicatorum dumtaxat. Confirmatio indulgentiarum concessarum à Leo. 10. de quibus vide sup. in Paul. 3. Const. cum claus. derog. Dat. Rom. 29. Iun. 1569. anno 4. Vide const. 93.

Pridem nos, &c.) Archiuij Romanæ Curie institutionem hic pont. ex causis expressis reuocauit, sed talem reuocationem non habes. Nunc autem ex rationibus hic assignatis Archiuium reintegrat. Archiuijque institutionem à Iul. 2. factam, ac priuilegia, & facultates scriptoribus, per eundem Iulium, & Leo. 10. & alios concessa confirmat, & defectus supplet. Hanc institutionem, & priuilegia, vide sup. in Leo. 10. constit. 6. Ex ministerij. Scriptoresque Archiuij declarat esse Notarios causarum verten. coram iudicibus commissarijs, & ordinarijs, videlicet non habentibus Notarios proprios. Et addit etiam esse Notarios causarum verten. coram Cardinalibus. Collegium Archiuii deputat. Notarios ad scribendum in dictis causis, & acta per alios scribenda nulla sint. Curamque omnium scripturarum, & omnia emolumenta perferat. Gabellæ quoque, & loca Religiosa non sint exempta à solutione dictæ gabellæ. Facultas Collegii erigendi montem, vel creandi census super ipsius proprietatibus. Hic autem Mons, & census extingui debent à collegio infra 11. annos. Obligatio omnium bonorum Cam. Apost. in fauore collegii, cum clausulis præseruatiuis, cū decreto irrit. clausulis derogat. Datum Rom. 14. Kal. Aug. anno 4. Vide Leo. 10. const. 6. Paul. 3. const. 18. Taxam. Greg. 13. const. 96. & de eorum præcedentia ibi const.

75.

Consueuerunt, &c.) Rosarium instituit S. Dominicus, cuius Ordinis Frater hic pont. fuit. Ideo hic pont. ad excitandum maiorem Christi fidelium deuotionem, Rosarii indulgentias, & indulta omnia confirmat. Et Confratres Rosarii oblationes, & legata quæcūq; recipere posse decernit, vt conuertantur in pios vsus Confraternitatum. Indulgentiasque concedit eisdem Confratribus clausulis præseruarijs, decreto irrit. cum claus. derog. Datum Romæ 17. Septemb. anno quarto. Vide Sixti 4. const. 9. Paul. 3. const. 1. Iul. 3. const. 17. Pii 4. const. 32. sup. const. 91.

Quacunque, &c.) Continet reuocationem facultatum præter iuris communis dispositionem concessarum, recipiendi, vel retinendi Religiosos alterius ordinis etiam laxioris. Tu vide facultatem penitentiarum circa licentias transeundi ad alios ordines in Pii 4. const. 69. Annulationem litterarum Apostolicarum desuper confectarum, ac processuum, & contrauenientes sint priuari officiis, ac benef. dignitatibus habitis, ac habendis, exequutores sint Ordinarii locorum, qui contradictores quoscunque per censuras, & penas appellatione remota coerceant. Dat. Rom. prid. Id. Octobr. ann. 4.

Romanus, &c.) Creatio Cosmi Medices, & eius successorum in magnos Duces Etruriæ, quam intellige, vt hic in Franc. Coronæ Realis donatio, cum claus. præseruat. decret. irritan. cum claus. derog. Dat. Rom. 6. Kal. Sept. 1569. ann. 4.

Infelici sæculi, &c.) Bonif. 8. cuius const. hic non habes, Offendentibus Cardinales, illorumque fautoribus penas hic descriptas imponit. Hic autem Pont. easdem penas imponit scientibus, & non reuelantibus. Dat. Rom. 14. Kal. Ian. ann. 4.

Infirmat, etc.) Sacerdotes Basilicæ S. Petri contendebant de præcedentia cum Sacerdotibus S. Ioannis Latheran. ideo Greg. 1. declarauit Basilicam S. Ioann. esse maiorem ceteris Vrbis, & Orbis Ecclesiis, vt sup. in eius constit. Sed tamen Sacerdotes S. Petri admodum se opponebant ideo Pius 4. causam huiusmodi in Rota commisit, & ad fauorem Basilicæ S. Ioannis pronunciatum fuit, & hic pont. confirmat sententiam dictam, & Greg. 1. const. prædicta. Appellarique posse prohibet. Contrauenientes priuari officiis, ac beneficiis, dignitatibus, & cum inhabilitate ad ea, & similia in futurum, & cum decreto irrit. Dat. Rom. 12. Kal. Ian. ann. 4.

Decet nos, &c.) Fabrica Collegium habet facultatem exequendi legata pia, & ex eis quartam partem pro Fabrica retinendi. Ad quod

quod vide etiam constituitur. seq. quia imò habet medietatem, ut ibi. Vicarius autem Papæ vigore similis facultatis concessæ à Sede Apost. in executione se intromittit piorum legatorum in Vrbe executioni demandan. Ideo Pont. declarat Fabricæ Collegium posse exequi legata ista, dummodo in illis Vicarius non præuenerit, infra 15. menses à die obitus testatorum cum clausulis præse. Decretum irritum cum clausulis derog. Datum Romæ 11. Kal. Ian. anno 4.

Exigit, &c.) Ampliatur Fabricæ S. Petri, medietas piorum relictorum per triennium, à die mortis testatorum non executorum, si deputati fabricæ illa exequi fecerint, etiam clausulis præseruatiuis, clausulis derogatorijs. Datum Rom. 11. Kal. Ian. anno 4.

Et si omnium, &c.) Decernit, & in causis Fabricæ S. Petri in duabus sententijs, faciunt re iudicatam in ea parte, in qua sunt conformes, non datur appellatio. Commissiones appellationum concedendæ nullam tribuant iurisdictionem, & intelligantur sine præiudicio executionis trium conformium, cum clausulis præser. decreto irritum cum clausulis derogatorijs. Datum Rom. 11. Kal. Ian. anno 4.

Et si de singulis, &c.) Fabricæ S. Petri, Deputatis datur facultas reuocandi, ac rescindendi alienationes bonorum Eccles. absque licentia Sedis Apost. aut non seruatis sollemnitatibus, aut in damnum earum factas. Occupatoresq; cogendi, & relaxandi bona cum fructibus. Imò poterint illa de nouo concedere, & super fructibus componere, ut infra in const. 115. exigi, & tertiam partem bonorum fructuum recuperandam applicandi Fabricæ. Imò loco tertie partis possunt percipere omnes fructus indebitè perceptos, &c. ut infra in const. 123. ex debito, cum clausulis præseruatiuis, decreto irritum ex clausulis derogatorijs. Datum Rom. Kal. Ian. anno 4. vide sup.

Quam plenum, &c.) Quidam Præfides Ecclesiarum Hispaniæ publicabant aliquid soluentibus indulgentias, & facultates eligendi Confessores, &c. Ideo idem Pontif. gesta per illos annullat, & publicationis huiusmodi indulgentiarum prohibet. Contrauenientes Antistites etiam Cardin. suspensi sunt ab ingressu Eccl. perceptione Sacramentorum usque ad restitutionem, & relaxationem suspens. quo ad Sed. Apost. inferiores sunt excommun. contraria gesta nulla sunt. Datum Rom. 4. Non. Ian. ann. 4.

Detori, &c.) Præcipit ne Moniales absque licentia ex causa magni incendi, aut infirmitatis lepræ, vel epidimiæ tantummodo concedenda possint exire à clausura sub pena

excommun. latæ senten. quam vult incurrere etiam concomitantes, recipientes, & superiores tamen licentiam absque tali causa concedentes. Reuocat licentias quomodolibet concessas exeundi ex ipsis clausuris, cum decret. &c. Datum Rom. Kal. Febr. anno 5. Vide Greg. 13. const. 36. & supra const. 9. & 23.

Romani, &c.) Continet reformationem officij Correctoris, & præcipit quod Correctores, & Procuratores abstineant à commissionibus causarum, &c. Ad quod vide declarationem intra const. 171. Corrector concedere possit confirmationes contrarium, & sententiarum Regul. Cancell. non concedat sine licentia. Beneficiales materiæ non expediat. Licentias testandi concedat. Statutorum ordinum, & priuilegiorum confirmationes non expediat. Bonorum Eccl. alienationum confirmationes non det. Litteræ per officiales istos expediendæ examinentur. Regularium personarum materiæ non expediat. Procuratoris istius fuerit collegium, & litteræ Regis sunt. Contra reformationem istam nihil expediatur decret. irritum cum clausulis derog. supplicationes commissionum causarum expediti possint, tam per offic. contradiCTORUM, quam per litteras in forma breuis Secretarij, & Scriptores eorum taxam occasione aliqua non angeant. Litteræ registrentur, & ad Archivum Pont. portentur. Forma, & effectus publ. quam non inueni, &c. Datum Romæ Kal. Nouembr. anno 4. Vide const. 76. & Pij 4. const. 73.

Regnans in excelsis, &c.) Henricus Octauus Rex Angliæ, hæresim introduxit in illo Regno, ut supr. in Paul. 3. const. 20. Elisabeth Regina hæretica etiam fuit, & est, committendo multos errores. Ideo hic Pont. illam, & ei adherentes hæreticos declarat, & Regno, & alijs omnibus priuat. Subditosque ab illius obsequio liberat. Et eide cetero obedientibus penas anathematis imponit. Datum Romæ 5. Kal. Mart. anno 5. De Collegio Anglicano ad tollendas hæreses illorum, vide Greg. 13. const. 105. De hæreticorum penis Paul. 4. const. 42.

Pro nostri, &c.) Alias omnes Fratres S. Mariæ Seruorum sub vno ordine existentes ab vno generali regebantur. Sed postmodum de licentia Sed. Apostol. quidam ut arctiorem vitam degerent, creato sibi Vicario generalis ceteris sunt sequestrati. Sed quoniam tandem à regulari obseruantia deferunt. Ideo Pont. extinguit dictam Congregationem omnesque subijcit vnico Priori generali, ac Prouincialibus ordinis coniungendo omnes in vnam, & eandem familiam sub eadem disciplina, regulari;

gulariq; obseruantia, inualidando quæcunq; priuilegia, & pacta, quæ huic vnioni obſtare videntur, præcipiendo, vt fratres omnes huic conſtitutioni omnino obediant; & Generali vt ipſos acceptet, & publicare, & obſeruare etiam faciat. Contradiſtores, ac rebelles etiã proteſtantes, ac reclamantes auxiliumvè directè, vel indirectè præſtantes per cenſuras, ac penas Eccl. compellendo, cum clauſ. &c. Dar. Rom. 1573. 3. Non. Maij ann. 5. Ac ſubindè per alias ſuas incipientes. Poſtquam nos Deo, &c. Reuocat priuilegia omnia aliquid priuatim retinendi. Cameræ redigantur in commune dormitorium. Ambitus omnes recedant, & munera. Superiores diſpenſare valeant circa omiſſiones prædicationum, & diuinorum officiorum. Confeſſiones, communiones, & ieunia ſeruentur iuxta regulam, &c. In quolibet conuentu adſint fratres ſaltem duodecim, exceptis Conuentibus commodis pro iter facientibus. Prædicationes habeantur ſingulis diebus feſtis. In ſtudijs generalibus duæ lectiones legantur, & in minoribus vna. Catheciſmus ad Parochos ſingulis feſtis. Habentes libros prohibitos, præter penas à iure communi expreſſas, & ab Inquiſitoribus perpetuò priuati exiſtant officio legendi, prædicandi, ſacramenta adminiſtrandi, voce actiua, ac paſſiua. promouendi habeant ætatem legitimam, & examinentur, & omnia alia requiſita de iure: alioquin ſuſpendantur. Et qui licentiam conceſſerit per ſexennium, ſit inhabilis ad omnia. Confeſſores habeant omnes qualitates, quæ ad tale munus requiruntur. Priorum officium non duret ultra triennium. Fratres in eodem Conuentu manere non poſſint, niſi ſenes ſupra annum 60. Donata, & reliſta debeant Fratres conſignare ſuperioribus. In Refectorio omnes cõmunibus epulis veſcantur Nouitij ante annũ 18. non recipiantur. Recepti qui non ſint huius ætatis dimittantur. Laici minores 25. annis non recipiantur, & recepti dimittantur. Nouitij recipiantur, & educantur in Conuentibus inſignioribus tantum. Infirmaria in quocunq; Conuentu inſtituatur. Res Sacrificiæ non alienentur. Dar formam inſtituendi Nouitios, & qualitates Magiſtrorum, & veſtium, &c. cum decreto, &c. clauſulis, &c. Datum Romæ 1573. Kal. Jun. anno 5.

Chriſtiana, etc.) Continet impoſitionem ex decimarum ſuper benef. totius Italiæ, præterquam dominij Venetorum, à quibus excipit Hoſpit. Hieroſolymit. cuius priuilegia ſup. conſt. 32. & alias ſex decimas ſuper penſionibus. Tempora ſolutionis aſſignat, penas non ſoluentium in tempore conſtit. Condu-

tores. poſſeſſoresvè, &c. debere ſoluere nomine Dominorum, & penſionariorum percipit. Solutio fiat iuxta communem eſtimationem, & ſuper penſiones ad rationem decem pro centenariò, non excuſent à ſolutione exemptiones, aut pacta. Quietantię Miniſtrorum Camerę de decimis valeant, prout ſi eſſent principalium. Cum conductorum prorogatione vſquè ad ſatifaſtione decimarum, cum decreto, &c. collectoris deputatione, clauſ. &c. & quod decimę ſoluantur ad monetam eurrentem. Et carlinus vnus ſoluator pro quietantia quantumcunq; generali. Datum Rom. 1573. prid. Id. Maij ann. 5. Vide Greg. 13. conſt. 31. moderationem pro Mendicantibus infra, conſt. 112. 114. Cum declaratione circa ſoluentes in termino.

Quia, ſicut, etc.) Quodam motu proprio, qui incipit, Cupientes, &c. conſt. 34. Tradiderat ordinem ſeruandum in ſatifaſciendis creditoribus circa mercedem familiarium Prælatorum: ideo dubitatum fuit, an contineret aromatarios: Pontif. ideo dubitationem tollere cupiens declarat, Aromatarios, quo ad medicinalia, & expenſas funerum non comprehendere, nequè eos, qui fuerunt decorum credito ſatifaſti. De aromatariis priuilegijs. Iul. 3. conſt. 54.

Durum nimis, etc.) Concil. Trid. ſeſſ. 24. conſt. 14. de reformat. mandauit Epiſcopis, vt prauas conſuetudines Eccleſ. Collegiatarum, & Cathedralium aliquid recipiendi in prouiſionibus beneficiorum tollant. Hic Pont. modò reuocat conſuetudines, & conſtitutiones huiusmodi. Et contrauenientibus penas imponit ſuſpenſionis quo ad Antiftites, vſquè ad ſatifaſtione interditi quo ad collegia. excommunicationis, quo ad ſingulares perſonas, donec per Summ. Pont. &c. abſoluatur, cum clauſ. derog. Datum Romæ Kal. Jun. anno 5. Vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. conſt. 14. de reform.

Licet, etc.) Hic Pont. conceſſerat remiſſionem bannitis, qui iuxta eorum facultatem præſtarent Remiges inſeruientes claſſi trirremium contra Turcas. Sed modo eam reuocat, ex cauſis expreſſis Facultatesque concedit Camerario, Gubernatori, & Theſaurario generali remittendi bannitos infra tres meſes, cum decr. irrit. clauſ. derogat. Dar. Rom. 2. Iul. ann. 5. Vide inf. num. 148. & Gregor. 13. conſt. 102.

Alias, etc.) Continet moderationem facultatis nominandi bannitos, ita vt qui bannitum tradiderit, vel interfecerit, ſi ipſe æquali delicto bannitus ſit, poſſit ſe ipſum via prædicta liberare, alias autem conſequi præ-

præmium non possit. Præcipitur etiam quod officiales seruent hanc const. post illius admissionem in Camera Apost. cum decr. irrit. clausul. derog. admissa in Canc. Apost. 12. Jun. ann. 5.

Cum Apostolica, &c.) Continet facultates R. P. D. Montis de Valentib. Gubernatoris Urbis. De quibus Leo 10. const. 7. Approbationem, & in omnium rerum ab ipso gestarum, & gerendarum, quibus vult ab omnibus fides adhibeatur, ac si constaret à se emanasse per cedula etiam propria sua manu signatam, cum clausul. derog. Dat. Rom. 5. Id. Aug. ann. 5. Vide Greg. 13. const. 90.

Ex superno, &c.) Hic Pont. imposuit sex decimas super fructibus, & pensionibus beneficiorum, ut sup. proxime in const. 16. iussitque eas solui iuxta communem estimationem, & ad decem pro cent. respectu, ut ibid. Exemptionesque neminem releuare ab earum solutione, ut ibid. Sed modo ex causis expressis reducit illas sex decimas ad tres, & ad antiquam taxam pro Mendicantibus. Declarat etiam ad solutionem decimarum non teneri Mendicantes, qui alias soluere non consueverunt cum decret. irritan. Inhibet contra exigentes à mendicantibus ultra tres decimas: & præceptum de restituendo quicquid ultra exactum fuit, cum clausulis præf. exequutorum deputatio, & facul. cum clausul. derog. Datum Romæ 29 Augusti anno 5. Vide const. 108. Greg. 13. const. 31.

Licet nos, &c.) Declarat, quod soluentes in terminis constitutis decimas super fructibus & pensionibus beneficiorum Italiæ impositas, soluant iuxta taxam antiquam, morosi verò secundum verum valorem. Et quod Congregationes Regulares, quæ Camera Apost. soluant singulis annis quartam suorum reddituum, non tenentur ad solutionem illarum decimarum decreto irritan. cum clausulis derog. Datum Rom. 5. Sept. anno 5.

Exigit nostri, &c.) Fons aque Virginis ad fistulas fontis Triuij de Vrbe conductus fuit Pro 4. & Lio 3. mandantibus idem Pius V. modo iubet aquam ipsam distribui in varios fontes per Urbem, & ad id deputat duos Cardinales vna cum Conser. vel à populo Romano deputandis. Immo interuenire debent etiam Magistri viarum, ut mox sequitur cum deputatorum facultatibus. cum decreto irritan. clausulis derogator. Datum Romæ 13 Kal. Octobr. anno 5. Vide const. 172. Greg. 13. const. 25.

Præf. Magistorum, &c.) Declarat quod etiam Magistri viarum interuenire debeant cum deputatis in ista const. cum decreto irritan. cum clausul. derog.

Exigit, &c.) Hic Pontif. facultatem dedit collegio Fabricæ S. Petri reuendendi, & rescindendi alienationes bonorum Eccles. factas absque licentia Sedis Apost. aut non seruatis sollemnitatibus, vel in damnum eccles. ut hic, & sup in const. 102. & sic de singulis. Quia tamē multæ causæ coram diuersis iudicibus pendebant super præmissis, & non expediebatur, ideo Pontif. dat facult. illas ad se vocandi, & cognoscendi, ac terminandi. Item quia Episcop Bononiens. vigore Conc. Trident. & Ra-uennatens. & facultatis ad eodem Pont. habitæ in causis alienationum huiusmodi in sua Diœcesi procedebat, & ideo facultates Fabricæ impediebantur, propterea Pontif. declarat Fabricæ deputatos cognoscere posse omnes causas Ecclesiarum, & locorum exemptorum à iurisdictione ordinariarum, & etiā omnes alias causas ordinarijs non instituendis. Facultatemque eisdem deputa. concedit bona sic pro locis pijs recuperata, denuò in euidentem illorum utilitatem dare in emphyteusim, vel ad tertiam generationem, aut aliter, & super fructibus componere de consensu interesse habentium, & circa tertiam partē fabricæ applicatam, ac fructus arbitrio suo componere, aut aliter de eis disponere, eorū arbitrio. Imò loco tertiz partis bonorum applicati sunt fructus de quibus infra in const. 123. Possessoresque bonorum in utilitate Ecclesiz, sed non seruatis sollemnitatibus alienatorum penis pecuniarijs fabricæ applicari punire pro tali excessu, & fructibus perceptis, & certum terminum præfigere ad obtinendum confirmationem à Sede Apostolic. &c. Possidenres quoque monere, ut instrumenta concessionum huiusmodi, ac pacificā possessionem, & canonis solutionem ostendant, alioquin eos bonis ipsis priuare, &c. Fructus bonorum pro quibus prima sententia pro fabrica lata fuerit deponi faciendi penes idoreum depositarium vsque ad finem litis. Nota autem duas sententias pro fabrica facere rem iudicatam, ut habes supra in const. 99. Notarios etiam rogatos de scripturis bonorum ecclesiasticorum, & alios informatos cogere, ad illas notificandum. Causasque huiusmodi cognoscere, & terminare, & procedere, sicut in causis debitorum fabricæ, de quo habes supra in Clement. 7. const. 8. admonet, inhibet contra molestantes fabricam, & eius deputatos super præmissis, aut illorū exequutionem impediētes, cum decreto irritan. clausul. derog. Datum Romæ 3. Idus Septembr. anno quinto. Vide const. 126.

Sacro sancta, &c.) Societas Cruce signatorum instituta fuit, pro inquisitorum præsidio in.

in cauſis fidei, & à prædeceſſoribus varia priuilegia ei conceſſa fuerunt. Et hic Pontif. diſtam inſtit. ſocietatis, ac priuilegia, quæ ſunt in vſu, & Conc. Trid. non repugnantia confirmat, cum clauſulis derogatorijs. Datum Romæ 13. Octobr. anno quinto. Vide Innoc. 4. conſt. 36.

Cum nihil, &c.) Tondentes monetam auream de iure puniuntur vltimo ſupplicio, liquicunque, ſſ. de falſ. illa tamen lex non procedit contra tondentes monetam argenteam, vt per Couarruiam in ſin. primi voluminis. Pontifex tamen eadem pœna vltimi ſupplicij puniri mandat, tondentes etiam monetam argenteam, cum decreto irritan. clauſ. derog. Datum Rom 8. Kal. Nouemb. anno 5.

Poſtquam, &c.) Pius 4. conſtit. 1. ſtatuit debitores obtinentes alternatiuas, vel dilationes teneri deferre biretum viride, quod ampliavit Pius 4. conſt. 52. Multi autem bona prodigalitate, & luxu dilapidabant, & debita contrahebant, & tandem ceſſione bonorum creditores dolosè deludebant. Hic igitur Põtiſ. decernit huiusmodi perſonas nedum ad ceſſionem bonorum non eſſe admittendas, ſed vltimo ſupplicio pleæi debere. Exequutores deputat. Inhibetquè quibuſcunque, ne in præmiſſis eos impedire audeant ſub pœna excommunicationis, cum decreto, clauſulis, &c. Hæc cõſtitutio publicetur, vt in omnium notitiam deducatur, nulluſquè ignorantiam prætereſſe poſſit. Datum Romæ Kal. Nouemb. anno 5. Vide Pij 4. conſt. 54.

Inter illa, &c.) Continet reformationem Tribunalis Auditoris Cam. Taxam expeditionum. Emolumentorumque diuiſionem, quæ non expedit colligere, cum clauſul. &c. Datum Rom. 12. Kal. Decembr. anno 5. Vide Pij 4. conſt. 78. & 153. De iuriſd. Audit. Cam. Greg. 13. conſtit. 57. De eius Notarijs, Pij 2. conſt. 7. Leo. 10. conſt. 39. Clement. 7. conſtit. 50. Pij 4. conſt. 58. & 78. & 109. & 153.

Quo primum, &c.) Ex decreto Conc. Trid. Catheciſmus, Miſſale, & Breuiarium iam fuit emendatum, & ab iſto Pont. cõfirmatum conſtitut. 75. Et mox emendari fecit Miſſale, quod nũc confirmat, ac recipit, & iuxta illud vbiquè celebrari iubet, niſi alia inſtitutio à Sede Apoſt. approbata, vel conſuetudo ſupra 200. annos obſeruata ſit, cum clauſ. &c. Miſſale non imprimatur, aut vëdatur abſquè Pontif. licentia: ligare incipit conſtitutio in Curia poſt menſem. Citra montes poſt tres. Ultra montes poſt ſex, aut cum primum Miſſale venale expoſitum fuerit, &c. Datum Rom. prid. Id. Iul. anno 5.

Super ſpeculam Domini, &c.) Confirmat

decretum Sixti 4. approbatum à Conc. Trid. ſeſſ. 5. de peccato origin. Mandatquè quod. Nemo cuiuſcunque ordinis gradus, &c. in popularibus conſeionibus, vel vbicunq; promiſcua virorum, & mulierum multitudo cõuenire ſolet de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctõrum auctoritate aſſerendo propriam ſent. & contrariam reſellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſvis pietatis, aut neceſſitatis, prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel diſſare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſquè noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus, & quocunque præterea gradu, ſeu dignitate, vel adminiſtratione fungatur, iſtis omnibus ſit ipſo iure priuatus, inhabilis ad eadem, vel ſimilia, & alijs pœnis ad Prælati arbitrium ſubiectus. Licet tamen in Academijs, & publicis diſputationibus, ceſſante ſcandali occasione diſſerere, &c. cum clauſ. &c. Dat. Rom. prid. Kalend. Decembr. ann. 5.

Quæ ordini, &c.) Continet reuocationem indultorum teſtandi, & diſponendi de acquiſitis ex bonis Eccleſiaſticis, ac de alijs rebus in fauorem illegitimorum etiam legitimatorum, non tamen hoſpitalibus Expoſitorum, & Orphanorum: quod declaratur infra in conſt. 157. ad Romanum. Reuocando habilitationum cuiuſcunq; illegitimi ab inteſtato, vel aliter ad diſta bona ſuccedendi. Reuocat facultatem Legatorum Nuntiorum, & aliorum ſimilia conceden. Annulatio teſtamẽtorum, & aliarum diſpoſitionum in contrarium factarum, & effectum non ſortitarum, ac ſimiliũ ab inteſtato ſucceſſionum. Quod ampliatur inſ. in d. conſtit. (Annulat diſpoſitiones aliter facien. & pœnas diſponentium ſucceſſores in beneficijs, bona de quibus aliter promiſſum eſſet: recuperare poſſint, & eis non inſiſtenti- bus idem faciant locum ordinarijs pro Sed. Apoſt. Bona Eccleſiaſtica feudaliz non exiſtentiſus legitimis ad Eccleſiam deuoluuntur, cum decreto irritan. clauſ. derogat. Dat. Rom. 6. Kal. Febr. anno 6. De his facultatibus hic reuocatis, Pii 4. conſtitut. 32. Quo ad legitimatorem idem conſt. 98. Quo ad ſcript. Archini, Iul. 2. & Leo. 10. conſt. 6. confirmata ſupra, conſt. 93.

Ex debito, &c.) Hic Pontif. conſtitut. 100. dederat facultatem Collegio Fabricę S. Petri applicandi eidem tertiam partem bonorum recuperandorum. Modo ex cauſis expreſſis loco diſtæ tertiæ partis applicauit Fabricæ omnes fruſtus ex illis bonis à cõduſtoribus, vel alijs occupatoribus indebitè perceptos,

X ſue

fructus unius anni percipiendos. Fabricæque deputatis facultatem concedit componendi, & transigendi in casibus debitis, ita ut qui sic transegerint, amplius molestari nequeant. Inhibendo etiam molestantes Fabricæ Ministros super præmissis, cum clausulis, decreto, exequutorum deputationes, &c. in alijs autem firma vult remanere const. 100. & 118.

Quemadmodum, &c.) Card. Borrom. multa statuit pro emendatione Fratrum Humiliatorum. Et hic Pont. alia decrevit pro eorundem reformatione const. 39. Sed tamen flagitiosam vitam retinuerunt, & multos excessus commiserunt. Hieronymusque pognana, & quidam alij, ipsius Card. necem procurarunt. Ideo Pont. ordinem eorundem extinguit. priuatque Generalem, & alios omnibus offic. ac benefic. Conuentibus, & bonis. Et fratres professos in locis assignandis regularem vitam ducere, aut ad pares, vel strictiores ordines transire debere præcipit. Nouitiosque, & professos omnino expelli mandat. Aliosque ad hunc ordinem recipi, & alia loca acquiri prohibet. Reseruatque Sed. Apost. beneficia secularia ob huiusmodi perturbationem vacantia, & loca, & bona huius ord. cum decreto, &c. Datum Romæ 7. id. Febr. anno 6. Ampliatur, & declaratur const. 137. vide const. seq.

Quoniam, &c.) præposituræ, & alia beneficia, quæ erant Ord. Humiliatorum iam extincti, depurat, & vniit alijs locis. præcipitque locorum Ordinarijs, ut iuxta diuisionem, & assignationem præscriptam curent, ut omnia seruentur etiam per censuras, & penas Eccl. cum inuocatione si opus fuerit brachij secularis, cum decreto, clausulis, &c. Datum Rom. 6. id. Febr. anno 6.

Muneris, &c.) præcipit omnibus Episcopis, ut conficiant inuentarium actorum criminalium quolibet anno, & confectum custodiant. Not. manuscriptum, & morte impediente suo. Confessori manu sua, & sigillo munitum, committat. Qui huiusmodi actus subtraxerit, corruperit, &c. priuat. omnibus dignit. offic. & benefic. cum perpetua inhabilitate ad ea, & similia, &c. Datum Rom. Kal. Mart. anno 6.

Superni, &c.) præcipit, ut recipiatur officium iam emandatum B. Mar. aliaque officia abolet, nisi, &c. Hortatur omnes non obligatos illa recitare, ut officio isto reformato uti velint. Officiaque antiqua inquisitoribus consignari mandat. Officium verò reformatum mutari non posse statuit, illudque recitantibus indulg. concedit: Prælati, etiam præcipit, ut illud introducant. Et illud Romæ, tantum im-

primi posse declarat. cum clausulis, decreto, &c. Datum Rom. 5. id. Mar. anno 6.

In his extremis, &c.) Imponit subsidium 400. mil. scutorum super bonis duodecim Congregationum Religios. pro expeditione contra Turcas. Constituyendo Commissarios, & Procuratores. Datum Rom. 14. Kal. April. 1570. anno 6.

Decet, & expedit, &c.) Cōcedit facultatem Superioribus duodecim Congregat. nominatarum, ut tali subsidio possint alienare bona Eccl. per se, vel Procuratores suos etiam reclamantibus particularibus Abbatibus, supplendo defectus pro Procuratoribus Generalibus, qui Romæ adsunt: & speciale mandatum ad hoc non habent, cum decreto, clausulis, &c. Datum Romæ 14. Kal. April. anno 6.

Ad hoc nos Deus, etc.) Reducit ad ius commune litteras Sixti 4. Leo. 10. Pij Quarti, & aliorum Pontif. quæ de iure congrui emissæ sunt, cū quibusdam tamen modificationibus, præcipiens iudicibus, ne alio modo iudicent, & sentent. aliter latæ sint nullæ. Cum decreto, clausulis, &c. Datum Romæ 4. Idus April. anno sexto. Vide Sixti 4. constitutio. 11. Leo. 10. constitutio. 13. Pij 4. constit. 123. Paul. 3. const. 68. supra const. 82. & 139. Greg. const. 25.

Cum scut, etc.) Continet commendationē Confraternitatis sanctissimæ Trinitatis de Vrbe. Facultatem Protectoris, & Indices Archiconfraternitatis cognoscendi quascunque causas illius interesse concernentes ab alijs iudicibus reassumendis Summariæque, &c. procedendi in Curia, & extra inhibendi. Et singulis diebus, præterquam in honorem Dei feriatis procedendi. Notariumque eius arbitrio in causis huiusmodi deputandi. Mandatarii cuiuscunque Urbis possunt exequi citationes, &c. in his causis. Exequutores omnes mandata protectoris exequi debeant. cum clausulis præseruatiuis, decreto irrit. cum clausulis derogator. Datum Romæ 12. Kal. April. anno 6.

Sacro, etc.) Hic Pont. fædus contraxit cum Rege Hispaniarum, & Venetis contra Turcas. Immo reportauit victoriam, ut infra in const. 146. & pro impensis propterea faciendis impasuit Congregationibus regularibus subsidium 400. millium scutorum concessit etiam eisdem Congregationibus facultatem alienandi earum bona pro dicta summa. Sed postea dictæ Congregationes composuerunt cum Camera Apostolica, de soluen. quolibet anno scuta 32. millia. Ideo hic Pont. eisdem Congregationibus imponit dictum annum subsidium 32. millium scutorum loco subsidii

400. millium. Erigitque super ipso subsidio montem Religionis non vacabilem cum emolumentis ad septem cum dimidio procentenario. Et personas etiam Ecclesiasticas in eo pecunias ponere posse declarat. Et obligat omnia bona Sedis, & Cam. Apostol. ipsarumque Congregationum pro securitate dicti Montis. Facultatemque Montis concedit de locis, & fructibus Montis ad eorum arbitrium. Non tamen ad fauorem illegitimum de bonis Ecclesiasticis, ad quod vide etiam inf. in const. 157. ad Romanum. Montis loca, & emolumenta confiscari non possint, cum clausulis præseruatiuis, cum decreto irritant. præsentis depositarii, & secretarii, & computatoris officio Thesaurarii facultatibus, cum claus. derog. Datum Rom. 12. Kal. Jun. anno 6. De aliis montibus, vide Sixti 5. const. 16. & de augmento montis Relig. const. 132. ipsius Sixti.

Pastoralis, etc.) Tractat de electione, & officio Ministri generalis, & aliorum Superiorum ordinis Minorum S. Francisci de obseruatiâ. Decernens qui, & quomodo eligi possint inferiores huius ordinis. Minister, & commissarius, siue procurator generalis non habeant vocem in Capitulo in quo absoluntur. Ministrorum Prouincialium electio fiat per vota secreta. Subornantes in electionibus incurrant penas excommunic. latæ sent. non absoluenti ab alio, præterquam in mortis articulo, & vocis actiue, ac passiuę priuationis: eandem incurrant subornati, et qui subornantem non detulerint officium Ministri generalis duret 8. menses, et proc. 4. neque eligantur usque post ann. prouinc. possit deinde eligi in aliena Prouincia Discret. generalis habeant vocem in Cap. præcedant alios. Lector Theol. qui quatuor cursus absoluerit actiua, & passiuâ voce, utatur in Cap. Prouin. Tradit Nouitiorum recipiendorum formam, cum decreto, claus. &c. Datum Rom. 1571. ann. 6. vlt. Maij.

Cum scut, etc.) Ordinatur, quod præpositi extincti Ordinis Humiliatorum bireto quadrangulâri, denominationeque, & aliis præminentibus præpositilibus, de cetero non utantur. Locationes per eosdem præpositos, vel alios eiusdem Ordinis Ministros, & Generales, & Procuratores factæ de bonis ipsarum præpositurarum nullæ fuerunt à tempore dictæ extinctionis, cum exequutorum deputatione, & facultatibus, cum decreto irritante clausulis derogatoriis. Datum Romæ 16. Kal. Jun. anno 6. Vide const. 127.

Decet, etc.) Societates nominis Dei institutę fuerunt ab ordine Fratrum Prædicatorum: ideo hic Pont. mandat huiusmodi Societates

erigi in Ecclesijs eiusdem ordinis tantum, si ibi existunt, sin autem in alijs Ecclesijs cum licentia prioris. Confratresque aliter admissos, indulgentias non consequi decerni. Et controuenientes coerceri mandat per conseruatores eiusdem ordinis, claus. præseru. decr. irrit. claus. derog. Datum Rom. 21. Jun. ann. 6. Confirmatur Gregor. 13. const. 82. vide Pij 4. const. 105.

Tanta est, etc.) Hic Pont. ad terminos iuris reduxit, constitutiones Sixti 4. Leo. 10. & Pij 4. quarum vigore vicini tenebantur domus vicinis vendere in certis casibus: aderat tamen decretum Camere Apost. quod inquilini domorum vendendum exquiri deberent. Quod decretum valde restringebat dictam reductionem huius Pont. ideo Pont. declarat eius reductionem tollere etiam dictum decretum Camere, & illam procedere etiam contra inquilinos, decreto irrit. claus. derog. Datum Rom. 5. Non. Jul. ann. 6. Vide const. 133.

Romani Pont. etc.) Ordinatur, quod Regulares non audiant confessiones læcularium, nisi ab Ordinariis sint approbati, decr. irrit. form. publ. quæ mox sequitur. Datum Rom. 8. id. Aug. anno 6. Vide Conc. Trid. sess. 23. cap. 15. De reform. Greg. 13. constit. 15. ideo reuocatur, quod statutum erat quo ad hoc in const. 41.

Romani Pont. etc.) Cõtinet reuocationem accessuum, regressuum, & coadiutoriarum ad beneficia concessarum super quibus litterę Apostol. reintegraliter expeditę non fuerunt ordinat, quod Cancellarię, & Cam. Apost. officiales litteras desuper non expediant, cum decreto irritante, cum claus. derog. Datum Romæ prid. id. Septemb. anno 6. Vide Paul. 4. const. 36. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 7.

Dudum, etc.) Pius 4. statuit condemnatos in contumaciam infra sex menses tantum ad defensiones admitti, ut in eius const. 128. Licet dudum. Hic verò Pont. illum terminum, sex mensium ad annum prorogauit, ut supra in const. 10. Cum ob innumeras. Et modo declarat huiusmodi constitutiones intelligi debere quo ad sponte comparentes tantum. Captos verò infra annum non admitti ad defensiones, sed contra eos sententias legitimis præcedentibus iudiciis ad inquirendum latas exequi debere decernit. decr. irrit. cum claus. derog. Datum Romæ, id. Septembr. anno 6.

Ex proximo, etc.) Concilium Lateran. decreuit non recitantes horas Canonicas amittere fructus benef. pro rata omissionis offic. Hic Pontif. modo declarat dictam ratam: Ut qui horas, & describe totum usque ad Nulli

ergo. Clericos autem pensiones habentes officium Beatz Mariz tantummodo recitare debere decernit. Datū Romæ 12. Kal. Octob. anno 6.

Exposit, &c.) Ortæ erant lites inter Episc. multos, & Militiam istam super iure visitandi Ecclesias militiz, & personas, quod illi habere prætendebant vigore Concil. Trident. sess. 21. cap. 6. de reformat. Pont. ideo lites omnes extinguit. Declaratquæ iurisdictionem Episcoporum, & aliorum superiorum super iure visitandi, quod scilicet vigore Concilii quam à Sede Apostol. delegati, & in his quæ ad eius curam pertinent, & non alias iurisdictionem habere. Datum Romæ 22. Septembr. anno 6. Vide Greg. 13. cons. 62. & 69.

Ad hoc, &c.) Hic Pontif. & prædecessores concesserunt multa privilegia ord. Prædicatorum, ut habes supra in cons. 15. Dum ad Vibes. Et etiam Concil. Trid. sess. 25. cap. 13. circa quartum funeralium, ut in d. c. 38. Exemptionemquæ à contributione pro Seminarijs, & decimis, ac iurisdictione ordinariorum, ut in d. cons. 41. & ab omni iurisdictione, & superioritate ordinariorum. Nonnulli tamen Episcopi, & alij molestabant Fratres, & Moniales supra præmissis. Idcirco hic Pont. ad se advocat omnes controversias ipsis Fratribus desuper illatas. Confirmatquæ omnia privilegia eiusdem Fratribus concessa. Declarat etiam eorundem privilegia, circa prædicationes, quod scilicet in suis Ecclesijs admissis à suis superioribus possint prædicare sine licentia Episcopi, immo etiam ipsi contradicentibus possint sepelire defunctos in suis Ecclesijs, levando, ea, de domibus etiam sine interuentu curati, salva tamen etiam portione, (non tamen tempore interd.) quæ circa funeralium, de cereis, cum candelis, quæ circa funus, & alijs, quæ circa cadaver deferuntur, solacere teneantur non de alijs, & vasa tantum. Et circa exemptionem à decimis, & constitutionibus. Domos edificare possint absque licentia Ordinariorum. Monasteria sua, & Moniales sui ordinis benefic. & loca quomodolibet ab illis pendentia coloni laboratores, & conductores. non teneantur ad decimas, quartas, primitias, &c. Facultatem etiam eisdem Fratribus, & Monialibus concedit, eligendi quascunque personas in Ecclesiastica dignitate constitutas in eorum conservatores, & indices, qui hoc munus recusare non possint. Declarat etiam eosdem Fratres, & alias personas eiusdem Ordinis, alibi, quam coram eorum Conservatoribus convenire, nec conveniri posse, conservatorum iurisdic. facultates, clausulis derog. decreto irritan. Datum Ro-

mæ 23. Septemb. anno 6. Redigitur ad cor. inq. Greg. 13. cons. 15.

Decet, &c.) Continet facultatem Congregationis Calhrens. &c. alienandi bonæ viquæ ad 50. millia scuta: vltra alias alienandi facultates eisdem concessas, ut supr. in cons. 127. cum confirmatur Pontificis huiusmodi alienationum à congregatione facien. contrahentes cum di&a congregatione non teneantur probare alienationes huiusmodi factas fuisse urgente aliqua necessitate, vel causa. Decreto irrit. Exequutorum deputatio, facultates, cum claus. derog. Datum Romæ 5. Octobr. anno 6. vide cons. 132.

Cum perturbatissima, &c.) Hic Pont. sedus contraxit cum Rege Hispaniarum, ac Veneris, contra Turcas. Victoriamque reportavit. Et modo intendit ulterius contra Turcas procedere ex causis hic expressis, & propterea pecunias inquirere. Et ideo erigit Montem Sacri Fæderis vacabilem scutorum 300. millium. Et montis auctoritatem concedit erigendi Collegium cum facultatibus. Montiq; assignat annuum redditum 21. millium scutorum. Exemptionesque à decimis impositionibus, & oneribus pro quantacunque re impositis à Summo Pontif. & alijs concedit. Montis emolumenta ad decem cum dimidio esse declarat. Obligat etiam omnia bona Sedis & Camere Apostol. pro asscuratione mortis. Loca montis, & emolumenta non confiscari decernit. Nec sequestrari posse declarat. Resignarique posse statuit in manibus præfidentis privilegiaquæ aliorum montium vacabilium, huic monti concedit, quas vide in cons. 16. Sixti V. depositarii deputatio iocretarii deputatio. Facultas Præfidentis Camere concedit loca vacantia per obitum, & resignationem. Inductum quod loca ponentem, pecunias in hac prima creatione montis obitum non vacent per triginta menses, cum claus. derog. Datum Rom. 16. Kal. Jan. ann. 6.

Licet iuri, &c.) Decernit, quod appellationes causæ in criminalibus infra sex menses expedire debeant, alioquin iudex à quo exequi potest tradi faciant, acta appellantiibus. Cum claus. derogatoris.

Venerabilibus, &c.) Hic Pont. Fædus contraxit cum Rege Hispaniarum, & Veneris contra Turcas, ut supra prox. in cons. 147. Et propterea magnas fecit expensas, ut ibidem, & in cons. 135. Nunc autem pro ulteriori prosecutione Turcarum pecunias exquirat, & ideo deputat Cardin. ad alienandum infra annum census, &c. impositos super bonis Ecclesiasticis Italia, non tamen super castis, & fortalicis. Bona hic liberata, & affrancata,

gau-

gaudere possunt priuilegiis hic expressis arbitrio ipsorum deputatorum. Affrancationes faciendæ ex nunc ab isto Pont. cōstituantur. Et de bonis affrancandis liberè disponi posse cōceditur, prout de bonis prophanis clausulis præseruatiuis, cum decreto irrit. Recōpensa detur locis pijs, quorum bona alienabuntur. Recompensa assignanda obligata remaneat pro euictione bonorum affrancatorum. Affrancationes faciendæ validæ remaneant, etiam si recompensæ euincantur. Affrancantes non teneantur probare pecunias erogatas fuisse, ac versas in utilitatem Sedis Apost. cum claus. derog. Datum Rom. 3. Non. Decemb. anno 6. Greg. 13. const. 59. Clem. 7. const. 18.

Et s. Romani, &c.) Iure ciuili cauetur iudices, & alios iustitiæ ministros sine quoquam suffragio debere, vt in Auth. vt iudices, &c. Hic autem Pont. pēnas omnes in transgressore, &que inflicta innouat. Immo addit pēnas confiscationis omnium bonorum degradationis, & amissionis omnium graduum, ac dignitatum sæcul. & Ecclesiasticarum, ac demum, ultimi supplicij, procurantibus, vel obtinentibus mediante pecunia dignitates, officia, &c. Et exequutionem ignorantiz non admitti decernit. Soluentibusq; aliquid ex causa manutentionis officiorum iam obrentorū easdem pēnas infigit. Promissionesq; desuper factas anuullat, cum claus. decret. &c. Datum Romæ Non. Decembr. anno 6. Ampliatur const. 154.

Dum mentis, &c.) Continet facultatem Cardin. de S. Cruce, & Aldobrand & Gubernat. Urbis, ac Thesaurarij General. absoluedi bannitos. Ordinaturq; quod Officiales non molestant sic absolutos cum clausulis, decreto, &c. Dat. Rom. Non. Decembr. anno 6. Vide aliam similem, num. 117. & Gregor. 13. const. 102.

Postquam nuper, &c.) Pont. iste cum Philipp. Rege Hisp. & Repub. Venet. bellum fecit contra Turcas, & victoriam reportauit, & ex classe Turcarum captiui multi effecti sunt: ideo Pont. modo prohibet captiuos huiusmodi relaxari durante bello, & mandat officialibus notificari officialesq; sibi nunciare debere decernit. Et contraueniens pēnas excomm. latæ sent. amissionis omnium fendorum, Dominorū, ac læsæ Maiest. imponit. Cum exequutorum deputacione, & facultatibus, decreto, clausulis, &c. Dat. Rom. 12. Kal. Ian. ann. 6.

In eam, &c.) Damnat omnia cambia ficta, & ficta, & quo ad cambia realia præcipit, ne quisquam audeat pacisci de certo, & ter-

minato interesse, neque aliter, quam pro primis nundinis, vel pro primis terminis iuxta receptum locorum vsum exercere cambia, possint, aliter incurrant pēnas vsurarum: neq; exerceantur Monopolis, cum decret. &c. Datum Romæ Kal. Febr. anno 6. Vide Pij 4. const. 84. Greg. 13. const. 57.

Quoniam pro paterna, &c.) Hic Pont. factus contraxit cum Rege Hisp. ac Venet. contra Turcas, & victoriam reportauit const. 141. Et modo dat facultatem duobus Cardinalibus, & alijs deputatis ad soluendum delinquentes, qui contra Turcas militare, aut militantibus stipendia subministrare voluerint, cum claus. &c. Dat. Rom. 3. Kal. Febr. ann. 7. Vide indulg. const. 159.

Cum nuper, &c.) Declarat, quod const. 151. ligat etiam recipientes pecunias pro impetratura officiorum, & mediatores, cum decreto, claus. Dat. prid. Id. Febr. anno 7.

Cum vices, &c.) Extendit const. 65. Pij 4. vt non solum intelligatur de archibusetis, sed etiam de pugionibus, cultellis, &c. quando sunt breuioris mensuræ duorum palmorum. Easdemq; pēnas imponit inhihetq; officialibus, ne desuper licentias concedant, cum decret. &c. Datum prid. Id. Febr. ann. 7.

Ad Romanum, etc.) Pius 4. const. 86. annulauit legitimaciones de naturalibus spurijs factas in præiudicium vocatorum ex testamento, dummodo non fiat sortitæ effectum. Reuocauitq; facultatem legitimandi, &c. Hic Pont. const. 120. reuocauit facultates testandi, & disponendi de acquisitis ex bonis, & redditibus Eccl. & alijs rebus in fauorem illegitimarum, non tamen Hospitalibus expofitorum, & orphanorum. Reuocauit etiam facultates concessas Legatis, Nuncijs, &c. hoc faciendi, & testamenta, & dispositiones in contrarium factas nondum effectum sortitas: prohibuit etiam modo aliquo disponi, aut etiam cum alijs contrahi ad effectum, vt aliquid ad illegitimos perueniat. Modo autem declarat eandem const. procedere, etiam quo ad bona patrimonialia, cum decret. claus. &c. Datum 5. Martij 1572. anno 7.

Cum presenti, etc.) Hortatur omnes, vt subueniant Hospitali infirmorum erecto pro classe Christiana. Deputat exequutores, & collectorem eleemosynarum, cum claus. &c. Dat. 12. Mart. 1572. ann. 7. Vide Greg. const. 4. qui finito bello eleemos. applicauit Hospit. const. 16.

Cum nos, etc.) Hortatur omnes Christi fideles, vt bellum contra Turcas initum personis, ac facultatibus adiuuent, plenissimamq; peccatorum indulg. concedit. Et super lessoriam

riam in eorum causis, & liberat ab usurarum solutione, cum claus. &c. Datum Romæ 22. Mart. anno 7.

Romani, etc.) Imperat. l. i. C. de libell. famos. imposuerat penam capitis componentibus libellos famosos. Et Sacri Can. eisdem flagellari, & excommunicari decreuerunt 5. q. 1. c. Cui in alterius. Et hic Pontif. eisdem penas confirmat, & extendit ad scribentes litteras nuncupatas d'auusi. continentes conuicia, iniurias, &c. & futuros successus, dictantes, exemplantes, detinentes, &c. Sed vult quod statim cum ad manus alicuius deueniant, igni tradant, vel alio modo consumant, vel consignent, sub iisdem penis, & aliis, &c. cum decret. claus. &c. Datum 16. Kal. April. anno 7. Vide Greg. 13. const. 7.

161 Ex debito, etc.) Præcipit vt Ord. Confraternitatem Doctrinæ Christianæ erigant in eorum Diocesis: indulg. concedit tam doctrinam docentibus, quàm percipientibus. Datum 6. Octobr. anno 6. Vide Gregor. 13. const. 11.

162 Ad Pastoralis, etc.) Hic Pont. volens pecuniarum præsidium dare Regi Francorum, reducit emolumenta Montis Iulii, ad decem pro centenario, cum clausul. &c. Registrata die 7. Martii 1569. Sixti 4. const. 16.

163 Cum sicut accepimus, etc.) Hic Pontif. auocauit ad se omnes causas confidentiarum beneficialium, & earum cognitionem sibi, & successoribus reseruauit const. 52. Modo autem ad easdem causas audiendas, vsquè ad definitiuam sentent. exclusiue Honophrium Canathenum delegat. & Andream de Grassis Notarium deputatum confirmat, cum facultatibus, &c. decreto, &c. Datum. Deinde.

164 Cum alijs, etc.) Extendit facultates de super concessas Honophrijs & Andree ad terminandum coniunctim easdem causas, vsque ad sent. definitiuam inclusiue, non tamen contra Card. Patriarchas, Archiepisc. & Episcop. cum claus. &c. Datum, &c.

165 Volumus vt omnes, etc.) Determinat, quod elemosynæ pro carceratis in Vrbe colligendæ exponantur pro soluendis debitis pauperum carceratorum. Et quod pro debito more civili, & infra septem aureos nullus carceri mancipetur.

166 Sanctissimus, etc.) Continet reseruatiorem benef. vacantium Episcopali Sede vacante, si secus factum fuerit irritum sit, atque nullum. Publicata 9. Mart. 1567. anno 3.

167 Cogit nos, etc.) Continet formam obseruandam in consecratione, & expeditione litter. Apostol. super gratijs in resignatione benefic. cum decret. claus. &c.

168 Cupientes litium, etc.) Continet facultates iudicum Curie Capitoli restituenti in integrum litigantes ad fatalia decursa à die Sedis vacantis Pij 4. vsque ad diem coronationis huius Pont. cum claus. &c. Similem habes Iul. 3. const. 23. Greg. 13. const. 17.

169 Sanctissimus, etc.) Continet reseruatiorem mentium Apostolicorum, & alternatiuam pro Episcopis residentibus. Public. anno primo. Similem habet Gregor. 13. const. 6. priuile. Episcop. Resident. Pij Quarti, const. 17.

170 Sanctissimus, etc.) Continet reseruatiorem melium, &c. & alternatiuam, &c. public. anno 6. vide const. præced. & 166.

171 Et si ea quæ, etc.) Declarat, quod impositiones pro fortificationibus locorū S. R. E. ab omnibus solui debeant, & nullus excusare se valeat aliquo quæsito colore: Deputat exequutores, cum claus. &c.

Cum fal. record. etc.) Pius 4. constituit. 47. Deputauerat quosdam Cardin. Inquisitores Generales. Hic verò Pontif. alios deputat, declarando, quod maior pars eorundem in Cōgregatione conuenientium quicquid facit, valeat, ac si omnes interuenerint, cum decreto, claus. &c.

173 Cum urbes, etc.) Cōinet deputationem quatuor Cardin. vnus clerici de Cam. ac Magistrorum viarum. Et duorum deputatorum à Pop. Rom. De quibus Pij 4. const. 156. Cum facultate faciendi omnia, quæ sibi videbuntur vtilia, ac necessaria super vias publicas, Urbis flumina, ac portus Tiberis, deputandique Ministros, ac exequutores, procedendique manu regia, & via exequutiua omni appellatione remota. Et cum claus. &c. decret. &c. Statuta Urbis constituit. 39. Deputatorum facult. circa fontes, constituit. 14. Magist. & Camer. super iure congrui, Greg. 13. const. 25.

174 Cum nostra, etc.) Pius 4. cuius consil. hic non adest, iussit ædificari in oris maritimis Urbis turres pro securitate nauigantium. Hic Pontif. idem fieri expensis Dominorum locorum, ac conuicinorum. Et aliam turrim fabricari mandat in ore Tiberis pro securitate ingressus, & egressus barcarum. Fabricæq; dictæ turris applicat emolumenta solui solita Castellano Ostiæ. Emolumenta etiam tractæ, siue tractæ nauium, seu barcarum applicat eidem: pontesque à Dominis locorum Tiberi vicinorum fieri, & viam accommodari mandat. Deputat etiam custodem eiusdem Turris cum facultate effodiendi lapides, & faciendi lignamina in locis conuicinis pro constructione, & manutentione illius. Deputat exequutores, apponit clausul. &c. Registrata in lib. Canc. 9. Maij 1567.

175 Cum

175 *Cum alijs, etc.*) Pius 4. cuius constitutio non adest, decreuit Montem farinæ, nec extinguere, nec alterari, neque ab administratione admoueri posse. Montistas, & fructus montis ad septem cum dimidio taxauit. Hic verò Pont. ad effectum extinguendi dictam gabel- lam, concedit Populo Roman. administratio- nem dicti montis, & fructus illius reducit ad septem pro centenario. Formamque extin- guendi tradit, cum decr. claus. &c. Hanc ga- bellam duorum carlenorum pro molitura, cuiuslibet rubei farinæ imposuit Iul. 3. montē verò extinxit, Greg. 13. const. 86.

176 *Nuper certis, &c.*) Continet declaratio- nem facultatum Correctoris, & Procuratorū litterarum contradictoriarum: cuius officij reformatio continetur in Pij 4. const. 75. Pij 5. const. 105.

177 *Sanctissimus, &c.*) Continet proroga- tionem expeditionis litterarum Apostolica- rum, quo ad concessa per ſæl. record. Paul. 4. ad alios sex menses, publicata 16. Iul. anno 1.

178 *Sanctissimus, &c.*) Continet aliam pro- rogationem ad alios sex menses. publicata 6. Februar. ann. 2.

179 *Apostolica Sedis, &c.*) Confirmat Pont. constitutiones prædecessorum circa materiā agnatarum supplendo omnes defectus. Et de- clarando, quod monasteria, quorum fructus in libro Cam. Apostol. taxati reperiuntur, vt quæcunque beneficia perpetuò vnita de cæ- tero non vacantia quindennium, & alia iura soluere teneantur. Ideò habentes dicta bene- ficia debeant se obligare ad solutionem quin- denniorum, & aliorum iurium. Apponit de- cretum irrit. Et quod iudex causarum, &c. procedat iuxta formam huius constitutionis. Et Capitula Ecclesiarum Cathedralium iu- dicare debeant beneficia, quæ possident, & ti- tulum possessionis, ac annuos valores, cum clausulis, &c. Vide Pauli 4. const. 40. & 43.

Sanctissimus, &c.) Iubet omnibus, vt obe- diant Inquisitoribus generalibus. Hortaturq; Reges, ac Principes, vt faueant Ordinariis. Et quod carcerati pro alijs delictis, si de hæresi inquiruntur, transmittantur ad Inquisitores, vide Pij 4. const. 69. & 90.

181 *Romani Pont. &c.*) Confirmat consti- t. 138. Pij 4. extenditque illam ad quodcunque genus graſſiæ, statuitque, quod licentiam ha- bentes, eis vti non possint absque Camerarii patenribus litteris, cum clausul. &c. Vide Greg. 13. const. 53.

182 *Postquam fuerint, &c.*) Pont. deputa- uerat Reformatores officij Reu. Cam. Apost. Et dedit reformationem Procuratorum, const. 81. & Penitentiariæ, const. 87. & contra-

dictoriarum, const. 103. Et Aud. Cam. const. 119. Modo deputat eosdem super exequutio- ne dictarum reformationum, cum facultatib. decr. claus. &c.

Cum alijs, etc.) Pius 4. const. 123. facultatē dedit Audit. Cam. procedendi contra non- residētes. Hic autem Pont. dictam facultatem confirmat. De horum penis, vide Pij 4. const. 17.

184 *Sanctissimus, etc.*) Continet reuocatio- nem facultatum Nūtiarum Apostolicarum, & Legatorum in quibuscunque Regnis, Pro- uinc. &c. per quoscunque Rom. Pont. ac Sed. Apost. & cōcistorialiter creatorum, & depu- tatorum sub quibuscūq; tenoribus, & formis. Motu etiam proprio, & quibuscunque vrgentissi- mis de causis: quicquid prætextu facultatum reuocatarum fecerint, sit irritum, & inane, &c. publicata anno 1.

185 *Cum sicut accepimus, etc.*) Pius 4. const. 133. statuit non recipi appellationes, &c. in causis criminalibus, nisi prius factō deposito. Hic autem Pontifex declarat illas recip. pos- se data cautione in forma depositi, si pars nō sit diues. Confessoſque appellare non posse decernit, cum decreto, claus. &c. Vide Pij 4. const. 71. & 84. & 123. sup. const. 148.

186 *Cum sicut, etc.*) Paul. 3. cuius constitutio hic non adest. erexit Collegium quadraginta Proxenetarum Ripæ, cum ordinationibus eo- rum exercitio necessariis; Pius 4. Extinxit po- stea dictum Collegium, & aliud nouum ere- xit, quorum officia singula vacabilia excepto primo esse voluit. hic autem Pontifex remo- uet nouos istos ab officiis, & ea cum priuile- giis iterum concedit antiquis erectis à Pau- lo 3. Substituens nouos in locum demortuo- rum absque facultate exequendi officia per- substitutos. Quod Proxenetæ de cætero ad- mittendi absque alio ministerio patentes lit- teras Cameræ obtineant solutis scutis 25. & Cameræ ducat. sex habita probatione Colle- gii. Resignare possint officia quādocunque, & coram quocunque collationes spectent ad Camerarium. Statuta per Collegium facta, & Cameram ex nunc confirmantur. Proxenetici exaatio interdicitur officialibus dohanarū Ripæ, & alijs.

Erigitque montem non vacabilem super emolumentis massæ Collegii Proxenetarum Ripæ pro scutis viginti sex millium, & quin- gentorum.

Montistas assignantur scuta septē pro cen- tenario soluenda quolibet bimestri pro rata de scutis 1820. dictæ massæ.

De dicta summa scutorum 26500. resti- tuantur Proxenetis, vt supra, remotis scutis viginti

viginti mille, & residuū extrahatur pro subuēctione Sedis Apostolicæ. Montistæ, & proxenetæ non teneantur vnquam probare, tales pecunias versas esse in vtilitatem Sedis, vel Cameræ Apostolicæ.

Montistis, & eorum hæredibus conceduntur priuilegia concessa Montistis, & Collegio Montis Farinæ Urbis.

Proxenetarum Collegiū debeat quolibet anno partem montis extinguere, modo, &c. Quo extincto omnia emolumenta remaneāt libera pro ipsis proxenetis, pro assecuratione Montistarum in casu quo impedirētur quolibet anno in exactione, obligat omnia bona Cam. Apostol. cum claus. &c. Deputatur exequutor Camerarius, cum facultatibus, &c. Datum Rom. prid. Non. Mart. ann. 4. De proxenetis, Paul. 3. const. 56. Pij 4. const. 59.

Sanctissimus, &c.) Continet formam publicandi resignationes, & iurium cessiones à die datæ supplicationis, non autem præstiti consensus infra sex menses. Et formam cedendi consensus resignantis, vel cedentis, resignationes, & cessiones, & consensuum extensiones aliter publicatæ, vel factæ nullæ sint. Et quod hæc constit. procedat etiam in beneficijs cōcistorialibus, cum decreto, &c. public. 2. Septembr. anno 3.

188 *Sanctissimus, &c.*) præcipit, quod excommunicationes expediantur ad instantiam eorum, quorum ciuilitè interest. Quod specificentur res deperditæ. Quod committatur ordinarijs, vel eorum Vicarijs, cum decreto, &c. public. 27. Iun. anno 5. vide Paul. 3. const. 67. Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de reform.

189 *Cum sicut, &c.*) Cōtinet declarationem facultatum Visitatorum circa relaxationes carceratorum ex causa criminali. Et quod iudices causarum non concedant mandata relaxandi carceratos vigore ordinationis visitatorum, contra tenorem istius constit. cum clausulis, &c. public. 29. Iul. anno 3. consonat Paul. 4. const. 50.

190 *Accepimus, &c.*) Cardinalis de Capranica instituit Collegium Capranicense pro studentibus in Vrbe: & Cardin. Nardinus Collegium Nardinum, & eorum Gubernatores deputandi Custodes Sanct. Salaatoris. Scholares autem dictorum Gubernatorum iurisdictiones euitare tentabant. Ideo Pau. 3. declarauit dictos Gubernatores esse iudices ordinarios eiusdem. Et quod scholares non sustinentes conclusiones, iuxta Collegij statuta expellerentur. Paul. 4. prædicta omnia confirmauit. hic Pont. similiter easdem confirmat. Armorumque vsum, & retentionem ipsis scholaribus interdicit. Ludum quoque

alearum, & taxillorum prohibet. Habitumque, & Capucium eos gestare debere præcipit. Et Logicæ, Philosophiæ, & iuri ciuili, operam dare posse declarat. Licentiasque à Pio Quarto concessas reuocat. Constitutionesque Collegium circa promotionem ad sacros Ordines declarat. Exequutores deputat ipsos Generales. Apponitque claus. atque decretum irrit. De priuilegijs Doctorum atque Scholar. Urbis. Vide Bonif. 8. const. 2. cum ibi adnotatis.

191 *Aequum censemus, &c.*) Confratres Societatis Misericordiæ de Vrbe petierunt à Pio 4. facultatem celebrare faciendi Missam ab eorum Cappellano ante diem Et administrandi etiam ante diem Euchar. morituris, & similiter carceratis. Pont. igitur concedit quod petunt. Et addit facultatem absoluen- di quoscunque condemnatos à quibuscunque peccatis reservatis etiam in Bulla Cenzæ Domini. Et indulgentiam plenariam eisdem cōcedendi. Hic verò Pont. eandem concessionem Pij 4. valere decernit perindè ac si litteræ tunc desuper expeditæ fuerint. Dat. 17. Ian. 1566. anno 1. De erectione huiusmodi Confrat. vide const. seq.

192 *Cum sicut, &c.*) Innoc. 8. Erexit societatem Misericordiæ in Vrbe, cum facultate habendi Cappellanum, qui administraret sacramenta. Et confortaret condemnatos. Cōfessorem eligerent cum facultate commutandi vota, & concedendi Confratribus indulg. Causas ciuiles Societatis Aud. Cam. cognoscendas tantum comisit. Et consequi posse voluit bona relicta. Leo. 10. omnia approbauit, & addidit, Confratres cogi non posse ad recipiendum in societatem eos, qui non sunt nationis Florentinæ, indulgentiasque concessit. Clem. 7. præmissa confirmauit. Cappellano dedit facultatem ministrandi sacram. Eucharistiam in die Resurrect. & dicendi Missam condemnatis ante diem. Indulgentiasque concessit visitantib. d. Ecclesiam. Et Confratribus dedit authoritatem consequendi legata à condemnatis relicta, & eorum vestimenta. Paul. 3. prædicta omnia approbauit, & Confratrum facultates consequendi legata ab ipsis condemnatis relicta ampliauit. authoritatemque concessit liberandi vnum condemnatum. Iul. 3. prædicta approbauit, Confratrumque facultates consequendi bona condemnatorum ampliauit. Pius 4. prædicta omnia etiam confirmauit. Confratribusque dedit facultatem celebrare faciendi in eorum domibus durante infirmitate. Hic Pont. modo confirmat prædicta omnia priuilegia, gratias, & indulgentias, & defectus supplet,

plet, cum clauſ. &c. Et declaratione, quod d. Confraternitas teneatur Summo Pontifici denominare condemnatum, quem vult liberare, &c. Reuocauit Pius 4. conſt. 116.

193. *Cum ſicut, &c.*) Imponit penas duorum millium ducatorum, & alias contra illos, qui assignant milites in monaſterijs, & alijs pijs locis, & contra Capitaneos, & alios diſtribuētes ibidem Milites, & Gubernatores locorū, & alios officiales hoc fieri permittentes, cum exequutorum deputatione, deer. clauſul. &c. Vide pro Mendicantibus, conſt. 14.

194. *Reuer. DD. Viſitat. &c.*) Continet facultates Viſitatorum carcerum Urbis. Quod Statuta obſeruare debeant. Vide Paul. 3. cōſt. 62. Dilaciones concedendz Iul. 3. conſt. 53. & conſt. 8. Viſitationes quando fieri debeant. Paul. 3. c. 62.

195. *Accepimus multos, &c.*) Præcipit, quod miſerabiles perſonæ in cauſis diſcuſſionum, præferantur pro ſumma ducatorum triginta, cum decret. &c. Viſit. carcerum, ſup. cōſt. 189.

1. GREGORIVS XIII. *Inter cetera, &c.* Confirmat Pij 5. conſt. 35. Qua prohibuerat nō alienari, aut inſeudari loca S. R. E. Datum Romæ 6. Kal. Iun. anno 1.

2. *Omni certè, &c.*) Prohibet ſub pena excom. lata ſentent. ne quis Agnus Dei pingat, vel venales proponat. Quos & ab Ordinarijs locorum alijs penis puniri mandat, cum clauſ. &c. 8. Kal. Iun. ann. 1.

3. *Et ſi in craſtinum, &c.*) Reualidat decimas, & ſubſidia à Pio 5. impoſita, cum decret. clauſ. &c. Idib. Iunii anno 1. Vide Pii 5. conſt. 108. 131. inſrā. conſt. 31.

4. *Cum ſicut, &c.*) Hortatur omnes fideles ad ſubueniendum Hospitali Corcirenſi, vbi infirmi claſſis Chriſtianæ recipiebantur, durante bello contra Turcas. Deputat exequutores, & collectores eleemoſynarum. 17. Iun. anno 1. Vide Pij 5. conſt. 153.

5. *Sanctiſſimus in Chriſto, &c.*) Prorogat expeditiones Pii 4. 8. Nouembr. anno primo. Idem Pii 5. conſtit. 172. 178. prorog. expedit. Pii 4.

6. *Sanctiſſimus in Chriſto, &c.*) Continet reſeruationem menſium Apoſt. cum alternatiua pro Episcopis reſidentib. 26. Ian. ann. 1. Vide Pij 5. conſt. 164. 169. Sixti 5. conſt.

7. *Ea eſt rerum, &c.*) Prohibet ne quis audeat commentarios conficere (vulgo Reporti) neuē ab alijs confectos recipere, deſcribere, ſpargere, aut ad alios mittere ſub pena perpetuæ ignominiz. Et deputationis ad triremes ſine ſpe veniz. Idem qui recepta non conſignauerint Urbis Gubernatori. Kal. Septembr. anno 1. Vide Pii 5. conſt. 160.

8. *Inter nomas, &c.*) Continet veſtigialium impoſitionem cum deputatione Theſaurarij, & facultate deſcribendi blada, & coercendi contrauenientes: & quod officiales contra ſtatuta Eccleſiaſtica non intromittant ſe in præmiſſis. Sed requiſiti aſſistant, & Theſaur. & eius Miniſtris cum decreto, clauſ. &c. Kal. Septembr. anno primo. De prohibitione extrahendi blada, conſt. 53.

9. *Dum ad vrbes, &c.*) Datur facultas fratribus S. Auguſt. & Monialibus, bona etiam ſtabilia alienandi, & in emphyteuſim concedendi dummodo id fiat in vtilitatem Monali. & de conſenſu duarum partium, ac Prioris Generalis. Quare, & confirmat alienationes faciendas, cum deputatione exequutorum, irritan. clauſulis, &c. Datum Romæ 5. Septembr. anno primo. De eorum priuilegijs, conſt. 14. Excep. tio Monial. à Congreg. Lombard. conſt. 61.

10. *Et peſſiferarum, &c.*) Index lib. prohibitorum confeſtus per patres Conc. Trid. confirmatus fuit à Pio 4. conſt. 103. Hic autem Pont. ad recognoſcendum, & declarandum, talem iudicem, & expurgandos lib. prohibitos deputat quinque Card. cum facultatib. &c. clauſul. &c. Idus Sept. anno 1. Alia expurgatio facta eſt ordine Clemen. 8. conſt. ſacroſanctum. 17. Octobr. 1595. anno 4.

11. *Illius qui, &c.*) Ampliat indulg. Confratribus Doctrinæ Chriſtianæ cōceſſas à Pio 5. conſt. 156. 21. Octobr. ann. 1.

12. *Sanctiſſimus, &c.*) Concedit omnibus Chriſti fidelibus ingredientibus confraternit. Doctr. Chriſtianæ 10. ann. indulg. & alias, &c.

13. *De ſacris, etc.*) Applicat Monialibus clauſuram ſeruantibus medietatem eleemoſynarum pro Chriſti pauperum victu, & veſtitu deſtinatum, & erogandarum. Ordinans quod ordinarii locorum exigant, & applicēt, & diſtribuant huiusmodi eleemoſynas. Conſanguineoſq; Monialium, & alios hortentur, vt eiſdem Monialibus charitatiuē ſubueniant etiam declarando conſt. Pii V. ordinat, vt Ordinarij Conuerſas compellant ſub clauſura viuere, & nolentes habitu priuent. Et non recipiantur. Conuerſæ amplius extra Monaſterium degentes. Quod nullis etiam Tertiarijs liceat habere oſtium per quod poſſint à Monaſterio Eccleſ. ingredi, in quam ingrediuntur ſæculares. Quod Domini temporales ſanciant in præmiſſis, ordinarijs. Faciant hanc conſt. publicare, cum decreto, clauſ. &c. Datum Rom. 3. Kal. Ian. anno 1. Conc. Trid. ſeſſ. 25. De regul. Pii 5. conſt. 9. & 23.

14. *Si præſentia, etc.*) Augumentum veſtigialis quaterſi carnis reducit ad ſcuta 300. mil. Et ſimul cum ſubſidio trienniali, ac eodem

Y modo

modo exigi mandat. in communitatibus, & particulares personas dicta immunitate gaudere decernit, cum decreto, &c. Kal. Febr. anno primo. Vide Iul. 3. conf. 31. Et nota quod gabellæ carnis summam pro lib. 50. imposuit Pius 5. pro bello contra Turcas, sed eius cōf. non adest.

15 *In tantarum, etc.*) Omnia quæ a Pio V. diuersis cōstit. decreta sunt. reducit hic Pont. ad terminos iur. conf. & Concil. Trident. dubiorumque futurorum declarationes Sedi Apost. referuat, cum decreto claus. &c. Kal. Mar. anno 1. Vide Pij 5. conf. 41. 50. 155.

16 *Cum dilecti, etc.*) Eleemolynæ collectæ pro Hospital. Corcirenfi finito bello applicat hospital. Hierosolymit. deputando collectorem, cum clausulis, &c. 11. April. anno 1.

17 *Cupientes litium, etc.*) Concedit facultatem iudicibus Cur. Capit. restituendi in integrum litigantes ad fatalia decursa a die Sed. vacante. Pij V. vsque ad diem coronationis sue, &c. cum claus. &c. Vide Iul. 3. conf. 23. Pij 5. conf. 168.

18 *Et si summa, etc.*) Statutum Vrbis antiquum, lib. 1. cap. 22. & l. 4. cap. 3. &c. disponebat syndicos, & capit. iudices eligendos post exitum officialium, & syndicis nullum constituebat salarium, contrarium tamen sæpè obseruabatur, idè Pont. huiusmodi obseruantias annullat, syndicosque duos absq; salario eligi iubet, postquam iudicum officia vacauerint. Quod habetur in nouo cum decreto, clausulis, &c. & statuta confirmat cōf. 65.

19 *Postquam Deo, etc.*) Iul. 3. erexit in vrbe Collegium Germanicum, sed quasi destitutū remansit, idè Pont. iste de nouo illud erigit, & pro illius sustentatione applicat annuos duc. 10. mil. at eius gubernationem concedit Presbyter. Societ. IESV. Exemptionem a decimis, & gabellis. quod melius declarat cōf. 26. priuilegia quoque studij Vrbis, eiusque Doctoribus, & officialibus, inhihetque omnibus officialibus ne dictum collegium desuper molestant, Regentibus, & Superioribus collegij dat facultatem, vt vna cum protecto-ribus possint ad gradus seculares promoueri. Deputatq; protectorem eum facultatibus, clausulis, indulg. &c. 8. Id. Augst. anno 2.

20 *Et ratio, etc.*) Mandat conf. 62. Pij 4. de franchitijs omnino, & inuolabiliter obseruari sub penis, vt in illa. Datū Non. Septemb. ann. 2. Vide Iul. 3. conf. 26.

21 *Muneris nostri, etc.*) Confirmat omnes prohibitiones applicatas contra asportantes Alumina infidelium ad partes Christianorū, eorum complices, & fautores editas, cum

claus. &c. Idib. Septemb. anno 4. Vide Paul. 3. conf. 51.

22 *Dominus, ac Redemptor, etc.*) Continet indictionem magni Iubilæi pro visitantibus ecclesias deputatas in toto anno 1575. Datū 6. Id. Maii, ann. 2. Vide Paul. 2. conf. 10. cum ibi notatis, infra conf. 29. & 33. pro Anglis impeditis. Vide Paul. 2. conf. 10. cum ibi adnotatis.

23 *Superna dispositione, etc.*) Pius 4. ex clausulis confirmauit antiqua priuilegia ord. Cisterciens. & alia desuper statuit constit. 96. Pius 5. eadem confirmauit, & alia adiecit conf. quæ hic non est, Pont. iste omnia confirmat, & ampliat, ita quod Abbas, & ceteri eiusdem ord. superiores possint iuxta illius instituta visitare quæcunque Monasteria, & loca non obstantibus quibuscunque exemptionibus, vide d. conf. Pij 4. Indulta Apost. Episc. et alijs concessa visitandi eadem loca imitantur, ita vt Abbas prefatus, et superiores illa etiam visitare possint.

labibetque Episcopis, et alijs ne impediāt illos in visitationibus, Monachi, et Moniales omnes admittant Abbates, et alios superiores visitantes sub penis excommun. Confirmat quascunque gratias, et exemptiones ipsius ordinis, atque statuta, ordinatque, quod in Monasteriis commendatis alijs personis quam ipsius ord. institui debeat mensa conuentualis distincta ab Abbatis, et sufficiens pro Monachis. Religiosi alterius ord. intrusi in locis illius ord. aut inde eiiciantur, aut eiusdem ord. professionem faciant. Moniales alterius ord. non nisi causa legitima subsistente in Abbatissas huius ord. Monast. Monistium assum possint: vel si assumatur non possint recipi in Monast. nisi illorum mandato patre Superiore presente, qui habitū illi exhibeat, etc.

Monasteria omnia teneantur ad contributiones soluendas Abbati, et Cap. et reficiantur, et reducantur ad clausuram etiam si sint de iure patron. laicorum, et destituta. In ecclesijs provideatur de omnibus necessariis ad vsum Monachorum, et cultum diuinum, Missæque celebrentur, etc.

Nouitii ordinentur, et instituantur in duobus monast. cuiusque Provinc. conuentus claudantur, et nullo modo impediuntur a Commendatariis, vel alijs. Mulieribus interdicitur sit ingressus ad eorum loca inuentariū fiat in quolibet monast. omnium iurium, et bonorum. Monast. existentia in locis non tutis transferantur ad loca vicina, visitationes fiant sollicitè, et prudenter, et visitatores hospitari debeant a Commendatariis, qui nihil dect-

detrahant de mensa, et aliis necessariis Monachorū, & eos propter delicta non eiciant, sed ad superiores suos deferant. Archium fiat in monasterio Cistercij, & fiat iudex cuiuscumque monast. & benef. ac bonorum, & iurium eorum. Reuocat omnia indulta habendi proprium, elemosynas pauperibus subministrantes commendat. Appellatio non detur ad Legatos, vel Nuncios Apost. à sent. Abbat. & aliorum, claus. præséruat. apponit decret. irrit. exequut. deput. claus. derog. Dat. Rom. 12. ann. 3. vide Leo. 10. const. 40. Pij 4. constit. 96. Pij 5. constit. 41 Quo ad Moniales eius ord. infra, const. 62. Pij 5. const. 23. Pij 4. c. 17.

24 *Ad Romani. &c.*) Rom. Pont. solet quandoq; præcipere, vt possessio, & fructus benef. Sedi Apost. reseruatorum nomine eiusdem Sedis Apost. deprehendantur, donec litteræ Apost. expediuntur, & quandoq; etiam mandat prouisos ipsos in possessionē induci, &c. Multi tamen ad impediendam exequutionem dicebant causas omnes in prima instan. spectare ad ord. exceptis causis à Pont. per speciale rescriptum committēdis idē hic Pont. declarat exequutionem huiusmodi litterarū Apost. impediri non posse ex prædictis causis, apponitque decretum irrit. & claus. præséruat. volens, quod contradictores per cens. & pœnas ecclēs. & alias coerceantur, cum claus. derog. Datum die 10. Iul. ann. 3. Vide Concil. Trid. sess. 24. c. 20. de reform. De penis imped. exequut. Innoc. 8. const. 14. Leo. 10. const. 26. Clem. 7. const. 41.

25 *Quæ publicæ utilia, &c.*) Continet abrogationem omnium dispositionum Apost. circa const. hic. Dat facultatem Cam. & Magistris viarum, &c. Cognoscendi Dominos locorum ad ea vendendum pro vijs, & locis publicis dirigendis, domosque dirutas, & areas, aliaque loca vacua existentia penes loca publica claudendi. Quod ædificantes possunt mutuo propinquo vti soluto pretio. Viculosque intermedios absque pretij solutione eorum domibus adiungere, vicinos quoque cogere ad vendenda loca eius vicina aucto pretio. Domini habitatores domorum ob opus publicum dirutarum cogere possint vicinos ad vendendum eis domos contiguas locari solitas aucto pretio. Domini autem nō habitatores earumdem domorum, si plures sint, idem inter se facere possint, sed electio sit eius, qui maiorem iacturam passus est. Inter plures verò dominos habitatores electio sit eius, qui domum suam sarfit in termino à Magistr. præfixo. Vendere volentes domos, aut fundos debeant vicinis intimare, &

ipsi, ac emptores iurare venditionem esse veram, alioquin retrahere possint quancūq; infra annum id rescuerint. Vicini autem, quibus venditiones firmatæ fuerint si mere voluerint, hoc debeant declarare, &c. Simulatoremque eiusmodi venditionum pretio, priuentur, & pœna falsi puniatur, & venditio nulla sit. l. 3. stat. c. 39.

Inquilinis etiam fieri debeat præfata intimatio, & ipsi præstare teneantur, contenta in venditione, non autem ædificare. Vicini autē eis præferantur, si ædificare voluerint. Vicinisque pluribus concurrentibus, magis qui indiget præteratur.

Ædificare volentes pro stabili in emphyteusim, &c. Concessionem obtineant à Cam. Apost. & Magistr. eorum liberatione præstita alia re stabili eiusdem pretij, & redditus cum oneribus, quæ erant in re sic liberata Vineæ, aut Canneta intra milliaria tria ab Vrbe, & locari solita. vendantur vicinis habentibus ibi vineas, &c. Prædiola decem Ruborum, intra 12. ab Vrbe, & maioribus prædijs contigua, vel ea intersecantia vicinis vendantur.

Declarat etiam quod, dispositio circa prædictas venditiones spontē, vel coactē faciendas locum habeant etiam in bonis ad pia loca spectantibus, aut fidei commissio subiectis. Concedit facultatem Cam. & Magistr. & formam procedēdi in casibus, in quibus recusat quis vendere aliqua bona iuxta formam huius const. Et procedendi etiam quando quis consensit vendere, iuxta hanc dispositionem. Et præscribendi tempus ad ædificandum, & summam ibi exponendam à volentibus vti fauore huius const. ex causa ædificandi. Qui emerunt bona vigore licentiarum Sixti, ac Pij 4. Et ædificare promiserunt, debeant ea adimplere infra sex menses. Pœnz contrauenientibus imposita applicentur locis pijs. Cam. & Magistr. possint procedere summarie, &c. pro exequutione prædictorum. Idem possint facere iudices vrbis pro exequutione d. penarum, cum decreto, clausul. &c. Datum. Romæ 4. Kal. Octobr. anno 3. vide Mart. 5. const. 4. Sixti 4. const. 11. Alexand. 6. const. 2. Leo. 10. const. 13. & 25. Paul. 3. const. 69. Pij 4. const. 138. 160. Pij V. const. 84. 133. 139. De Taxis imponendis. Paul. 3. constit. 69. Pij 4. const. 160. Pij 5. const. 114. 170. De pontibus, & fluuijs, &c. Pij 5. const. 118. 163.

26 *Vt ceteri de Rep. &c.*) Continet exemptiones Collegii Germanici, eiusque scholarium, & aliorum in eo degentium à subsidijs. Gabellis, et impositionibus, ac facultates, et iurisdictionem protektoris. Cū decreto, clausul. etc. Idib. Iul. ann. 3. Vide Pij 5. const. 10. sequuntur facult.

37 *Cupientes, &c.*) Statuit, quod quilibet Doctor Romanus admittatur ad legendum in publico Gymnasio cum salario 25. scut. in anno ex redditibus ipsius Gymnasij, cum exequutorum deputatione, claus. &c. Datum 12. Octob. anno 3. De ipsis redditibus pro salario, vide Pij 4. const. 127. De privileg. Doctor. & Studij Bonif. 8. const. 2.

28 *Ab ipso Pontificatus, &c.*) Bonif. 8. excommunicavit dantes, vel recipientes aliquid, siue promittentes, aut promissiones recipientes pro obtinenda gratia, vel iustitia, Sed. Apostol. Expeditionesque obtinendas nullas esse declaravit. Hic ergo Pont. id confirmat, & ad praedictorum fautores extendit, & omnes etiam benef. & Eccles. Offic. & secularibus priuat, perpetuoque priuatos, inhabiles, & infames esse decernit. Reuelantibusque eisdem immunitatem concedit, Dat. Non. Nouembr. anno 3. Vide Com. Nauarr. super hanc const. in const. in tom. 3.

29 *Quoniam Sancti, &c.*) Quoniam indixerat Iubilum, Moas suspendit durante ipso anno quaecunque plenar. indulgent. quibuscumq; concessas. Cum prohibitione interim publicandi eandem ad beneplacitum Sed. Apost. cum decreto, claus. Datum Id. Nouemb. anno 3. Vide exposit. Nauarr. tract. de Iubil. 20. & indulg. tom. 1. Vide const. 22.

30 *Dum resiste, &c.*) Continet reformationem Curiae Sabellicae. Quod index gratuito deputetur Paul. 4. const. 85. & ad annum, siue ex rationabili causa ad biennium. Syndicariui stare debeat. Commentariensis, Capitanei officia non vendantur, nec locentur. Iudex non cognoscat causas, pro quibus statuta, & pena Corporalis, neque alias si alibi sit preuentum. Significationesque non concedat. Fiscus citetur in causis criminalibus eiusdem Curiae. Penarum solutiones adnotentur. Appellatio detur in civilibus ad Audit. Camerae. Immo stylus est, ut detur Gubern. Tributum non exigatur ab inhonestis mulieribus, cu claus. &c. Datum 6. Kalen. Febr. anno 3. Vide Iul. 2. const. 13. cum ibi adnotatis. Sixti 4. const. 5. Pij 4. const. 89.

31 *Quo in statu, &c.*) Continet impositionem sex decimarum super fructibus, & pensionibus benef. Eccles. totius Italiae, praeterquam Domino Venet. A qua excipiuntur Congreg. Regul. & Card. & hospit. Hierosolym. Cum pena interd. his qui vel iuste, vel non in termino soluent. Conductores soluant nomine Dominorum. Et soluant communem estimationem ad rationem decem pro centenaria. Exempti non excusentur cum prorogatione conductionum usque ad integram solutionem.

Deputatione Collectoris, claus. &c. Datum 15. Kal. Mart. anno 4. Vide similem Pij 5. const. 108. & infra const. 50.

32 *Inter ceteras, &c.*) Deputat praefectum Annont. Urbis, & totius status Eccles. cum facultate cogendi quoscunque ad notificandum eorum frumenta, & legumina. prohibendi, ne asportentur de loco ad locum sine eius licentia. Coercendi fraudes desuper committendas. Congregandi, & emendi frumenta, & legumina pro pretijs sibi bene visis. Deputandi ministros cum salarijs a sede declarandis, & faciendi cetera omnia necessaria, & opportuna. Cui omnes officiales obediant, cum claus. &c. Registrata 7. Maij 1576. Vide similem Pij 4. const. 162. de veatigal. const. 8. Quod tractu concedantur a Camerario, const. 114.

33 *Saluator Dominus, &c.*) Concedit Iubilum Catholicis Anglis Romam venire impeditis, cum facultate Confessores eligendi, &c. cum claus. &c. Datum 30. Mart. 1575. anno 3.

34 *Quoniam nostro, &c.*) Continet prohibitionem appellandi a Praelatis Ord. S. Francisci de Obseruant. ad secularia tribumalia, sub pena excommunic. lata sent. a Papa absolue. priuationis, inhabilitatis, &c. Quam incurrant fautores, consultores, &c. & resistendi Commissarijs pro visitandis Prouinc. sub eisdem pen. Facultatem Ministri Gener. mittendi Commissarios; Et quod Prouinciales non immutent ordinata a Commissarijs, sine expressa licentia Gener. cum decr. claus. &c. Dat. 8. April. 1575. anno 3. Vide const. 35.

35 *Ex benigna, &c.*) Christophorus de Capitefontium, Minister generalis petit a Papa confirmationem privileg. a praedecessoribus concessorum: Ideo Pontif. confirmat omnia cum clausula, quatenus sint in usu, & Can. Conc. Trid. non contraria, cum exequutorum deputatione, clausulis, &c. Datum 21. Mart. anno 3. vide Paul. 4. const. 4. Pij 5. const. 14.

36 *Vbi gratia, &c.*) Reuocat licentias ingrediendi monasteria Monialium, & virorum cuiuscumq; ord. respectiue. prohibet, ne quis ingrediatur vigore earum sub pena excomm. lata sent. & a Papa absolue. priuationis, inhabilitatis, &c. quo ad Religios. & quod nullus possit ut licentijs sibi concessis ab Ordinario in casu necessitatis, nisi necessitas ipsa urgeat sub eisdem penis, cum clausul. Dat. Idib. Iun. 1575. anno 4. Vide Pij 5. const. 23. Conc. Trid. sess. 25. de regul. Pij 5. const. 104.

37 *Regimini, &c.*) Multi Pont. quorum constitutiones hic non habes, concesserunt multas gratias ordin. S. Trinit. Redemption. capti-

ptiuorum. Hic Pontif. modo quæcunque priuilegia illius confirmat, cum claus. dummodò sint in vsu, & Conc. Trid. non contraria, de quo Pij 4. const. 123. Dat. 19. Nouemb. 1575, anno 4.

38 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet deputationem Thesaur. in Collectorem spoliatorum, ac bonorum vacantium in Italia cum facult. Et quod causæ spoliatorum coram Thesaur. tantum cognoscitur, nisi Pont. alteri ipsas committat illo citato. Et appellatio super præmissis non detur absque cedula bancaria in forma depositi, cum decreto, clausul. &c. Datum 4. Decembr. 1576. ann. 5. Vide const. 74.

39 *Cognoscentes, &c.*) Declarat, quod à sententijs Subcollectorum, & ministrorum circa spolia in Italia. Deputatorum à Thesaur. generali ad eum immediatè appelletur, & inhibet Camerario, ne desuper se intròmittat, &c.

40 *Romani Pont. &c.*) Pius 5. officium Cancell. Marchiæ, & Secretariæ Romandioliæ, erexit in quatuor officia venalia ad instar aliorum offic. Roman. Cur. priuilegiaque, & emolumenta concessit, & exemptiones, & honores Secret. Apost. concessos eisdem condonauit. Hic Pontif. modò augeat numerum Secret. Prouincialium ad sex cum eisdem priuilegijs, & exemptionibus. Obligatque omnia bona Cam. Apost. pro securitate, cum decr. claus. &c. declarando, quod const. in nullo præiudicet antiquis Secretarijs Dat. Idib. Ian. 1575. anno 4. Vide Innoc. const. 4.

41 *Pro paterna, &c.*) Pius 5. pro bello contra Turcas auxit vectigal quaterni carnis, reuocando immunitatem concessam pro lib. 50. carnis suillæ, illudque ab omnibus exigì mādauit. Hic autem Pont. dictum augmentum reduxit ad scuta 30. mil. illudque exigì à Cōmunit. decreuit vnā cum subsidio trienn. & d. immunitatem omnibus restituit, vt const. 14. imò super d. augmentum erigit montem Prouinc. scut. 30. mill. monetæ. Fructusque ad sex cum dimidio monti assignat: videlicet 19. mill. & sex ipsius augmenti. Residuum verò in extinctionem eiusdem montis conuerti mādauit. Et pro securitate obligat, &c. Religiosos præter Mendic. pecuniæ in illo ponere posse decernit. Disponere posse concedit ad fauorē incapacium. Non possint sequestrari, aut confiscari. Ad successores liberè deuenire possint, secundum iuris dispositionem. Montistæ possint constituere Collegium. Habeant priuileg. Montis fidei. Mons non teneatur probare pecunias in utilitatem Sed. Apostol. apponit claus. præseruat. decretum irrit. Thesaurarij

deputationem ad faciendum parentes, &c. Montistæ possint nominare alios ad locum montis reseruatis sibi fructibus, & locorum dispositione. Præsidentes Reg. Cam. absente thesaur. easdem habeant facultates. Exequutores deputantur, claus. derog. Forma extinguendi montem. Quo extincto cesset impositio duc. 30. mill. scutor. durante autem vnāqueque terra teneatur secundum taxam in Camer. constitutam dictam imposit. soluere summa d. scur. exponatur in redemptionem prouentuum Sed. Apostol. alienatorum, &c. Dat. Rom. prid. Kal. Septem. 76. anno 5. Vide Sixti 5. constit. 16. Pij 5. c. 125. Clem. 8. const. 17.

41 *Qua in Ecclesiam, &c.*) Nicol. 5. statuit Ordinarios posse disponere de benefic. vacantibus in mensibus Sed. Apostol. reseruatis, nisi fuerit à dicta Sede prouisum, vt in eius constit. 1. Hic Pont. modò declarat d. constit. locum non habere, quod post lapsum trium mensium à die notæ vacat. ord. vel alijs collatores disponere possint de vllis beneficijs prædictis alijs sub cōcessione, & litteris prædictis comprehensis extra Rom. Cur. in mensib. prædictis quodquò modo vacantibus, vel vacaturis, de quibus intra dictum tempus trium mensium per Rom. Pont. ac d. Sed. qualicumque gratia, vel dispositio, aut cōcessio facta fuerit. Sed tamen teneantur intra tres menses à die vacationis de gratia sibi facta significare collatoribus. Dat. Kal. Nouembr. ann. 5. Clem. 7. const. 46.

43 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet confirmationem Capitulorum per Camer. Sed. Apost. editorum circa reformationem bancheriorum Hebræorum Urbis. Et iurisdic. Camerarii circa causas concernentes dicta Cap. Datum 1. Febr. ann. 5. 1577. Vide Pij 5. const. 143.

44 *Officij nostri, &c.*) Pius 4. const. 4. ad ter. iur. & sacrarum Constituc. reduxit const. 29. Paul. 4. in qua inter cetera applicauerat bona Regul. degentium extra claustra Monast. in quibus illi primo professi fuerant. Sed const. 3. Paul. 3. spectabant ad Cam. Apostol. Multi tamen contrarium prætere voluerunt: ideò Pontif. declarat bona eorundem ad Cam. semper spectasse, & spectare pleno iure, cum decr. claus. & exequut. deputatione. Datum 21. Ianuarii ann. 5. 1577.

45 *In Apostolica, &c.*) Græci imperio, & scientia erant sublimes, sed ad præsens sunt in maxima calamitate, ignorantia, & à fide Catholica deuiarunt. Hic igitur Pont. volens ad salutis viam, & lumen veritatis eos reducere, statuit in Vrbe Collegium Græcorum erigere, cui

cui assignat redditus cum exemptione à superioritate Ordinarij; & solutione gabelarum. Conceditque priuilegia studij Vrbis. Cum facultate promouendi Scholares, ac gradus, & deputatione Car. prorektoris, cum decreto claus. &c. Datum Ioh. Ian. anno 5. De materia Græcorum Pij 4. const. 101. Bonit. 8. const. 3. 46 *Decet Romanum, &c.*) Multi Pontifex causis decieverunt, & mandarunt fidam Dohanæ quoscumque soluere debere. Affidatosque conducentes animalia in Dohanæ nullo pacto etiam molestari, aut aliquid ab eis exigi posse. Multi contrarium faciebant. Ideo hic Pont. præfatas Constituit, confirmat, & innouat. Declarat etiam quoscumque teneri ad solutionem fidæ. Molestantibusque ipsos affidatos penas imponit. Et quo ad damna illata decernit credi debere, medio iuramento, conducentibus animalia. Intimationumque faciendam vni ex Dominis, ac prioribus locorum omnes ligare debere. cum exequutorum deputa. clausulis, &c. Datum 18. Febr. anno 5. Vide Pij 2. const. 10. Paul. 2. constit. 1. Leo. 10. const. 28. Iul. 3. const. 57 & 57. Innoc. 8. const. 15. Alex. 6. const. 5.

37 *Si inter præcipuas, &c.*) Confirmat, & ampliat indulg. priuilegia Hosp. S. Spir. in Saxia de Vrbe, cum claus. Quatenus sint in usu, & Sac. Conc. Trid. non contraria, cum claus. decreto, &c. Datum 15. Mart. anno 5. vide Sixti 1. const. 5.

48 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet auocationem quarumcumque causarum tangentium Eccles. Capitula, &c. S. Io. Lateran. coram quocumque iudice Roman. Cur. vertentium, cum deputatione Card. Altemps. & pro tempore existentis Archipresbyt. eiusdem Eccles. ad audiendum omnes causas Eccles. & cap. summarie, cum facultate inhibendi, & coercendi inobedientes in Cur. Rom. & extra excommunicandi, & absoluedi canonicos, fatalia prorogandi, & restituendi in integrum, auocata reuocandi. Iudices causarum appellationum procedere possint: non obstantibus feriis. Causæ ab Archipresbyt. auocari non possint, nisi illo citato, cum decreto, claus. &c. Datum 13. Iun. 1577. anno 6. De dignitate Eccl. Later. Pij 5. const. 97.

49 *Cogit muneris, &c.*) Quidam Matthæus della Puente, in Eremo del Turdon, pauper, ac religiosam vitam ducere cepit, quem multi secuti sunt, qui tandem noticiam habuerunt const. 75. Pij 5. Et propterea Regulam S. Basilij professi sunt, & quasdam domos ibi eorum manibus ad Monast. formam fabricatas habitare ceperunt Monachorum more viuendo, & diuina officia conuentualiter recitando,

necessariaque proprijs laboribus sibi parando. Ipse autem Matthæus Abbatis munere functus mortuus est, in cuius loco Didacus Vidas in Abbatem fuit electus. Quæ tamen eorum professio nulliter emissa erat, neque Eremitoria in Monasterium canonicè fuerant erecta. Ideo Pont. ea erigit, & dignitatem Abbatialem, & alia officia instituit, illisque concedit facultatem tenendi in Eccl. Eucharistiam, Missam, & alia officia celebrandi iuxta Missale restructum, ac Breuiarium. Monasteria prædicta del Turdon, & Galleguillos, ac S. Mariæ de Quiedo, & alia in Regno Hispan. construenda subijcit Ord. S. Basilii, & sub protectione Sed. Apost. recipit, & ab ordinarij iurisd. liberat eadem Monasteria constituendo inter se vnam Prouinciā nuncupandam Hisp. in qua prouinciale Cap. fiat quolibet triennio, habitu nigro omnes vtantur, priuilegia omnia concedit S. Iustin. de Pad. quatenus sint in usu, & Sacri Conc. Trid. non contraria, Visitatores ad triennium eligant, qui omnes cum Prouinc. & ceteri sint subiecti Vic. Generali Ord. & Visitator conueniat in electione Generalis, & aliis rebus, & in electione Abbatis habeat vocem tam æuiam, quam passiuam, in Cap. prouinc. fieri possint ordinationes Concilio Trid. & ord. Constitutionibus, & sacris Canon. non contraria. Degentes in Eremitorijs del Tardon, & de Galleguillos, si professionem S. Basilii emittere voluerint, recipiantur in Monachos, quivè per annum sub voluntaria obedientia vixerunt professionem facere debeant: exemptionem concedit à solutione decimarum, cum decreto, claus. &c. Dat. 8. Kal. Iul. ann. 6. Vide const. 61. 50 *Plurimis, & grauissimis, &c.*) Sex decimæ, quarum exactio dilata fuerat vsque nunc, præcipit, vt exigatur, & soluantur, cum claus. &c. 7. Id. Iul. ann. 6. vide const. 31.

51 *Cum nos, &c.*) Easdem sex decimas impositas reducit ad tres in fauorem Mendicantium, inhibetque Collectoribus, ne permittant eosdem desuper molestari, cum clausulis, &c. 17. Sept. ann. 6.

52 *Ex incumbentis, &c.*) Continet prohibitionem mercandi sal. exterum in locis S. R. E. cum decreto, &c. 17. Decembris ann. 6.

53 *Volentes prouidere, &c.*) Continet prohibitionem extrahendi frumenta ex statu Ecclesiastico, & impediendi eos, qui illa afferunt, contrafacientes amittant iumenta, blada, &c. cum claus. etc. 18. Decembr. ann. 6.

54 *Cum ad nostram, etc.*) Tribuit Ordinarijs facultatem absoluedi à censuris incurfis ob extractionem frumentorum, recepto iuramento, talia in futurum non committendi, die, etc.

55 In

55 *Inter multiplicis, etc.*) Continet eandem prohibitionem, præcipitque, ne quis emere possit ultra vsum vnius anni, deputat exequutorem: reuocat licentias concessas, etiam ex causa onerosa, &c. Dat. 1. Maij 1578. anno 6. vide Pij 4. constit. 138. Pii 5. constit. 181. priuil. Blada deferentium, Pii 5. constit. 21. licentiam possit concedere Camer. infra, constitut. 114. Veſigal. constit. 8.

56 *Speſtatur qui, &c.*) Mart. 5. suscepit sub protectione Sedis Apostol. Congreg. Iesuat. Eugen. 4. & alij Pont. multa priuil. exempt. & indulg. concesserunt eisdem; Pius 5. extendit ad illa priuil. Mendicantium; hic verò Pont. omnia confirmat, cum claus. quatenus sint in vsu, & Concilio Trident. non contraria, cum claus. exequut. deput. decretum. Dat. 1. Febr. 1578. anno 6. de priuil. mendicant. Pii 5. constit. 40.

57 *Ad generis nobilitatem, &c.*) Offic. Aud. Cam. vacauit ob promotionem Alex. Riatii ad Card. de cuius facult. Pii 4. constit. 120. & Pont. modò cõfert illud Hieronym. Matthæo cum facultatibus cognoscendi causas per locumtenentes, reassumendi causas d. obligationum à quibuscumq; Iudicib. præterquam commissas vigore rescripti specialem mentionem de eis faciendi, & vigore realium obligationum censur. promulgandi, cognoscendi causas Prælatorum, official. Cur. ac Notar. Audit. ac aliorum, & Papæ familiariū Campsorum, mercatorum, & pensionum alijs soluen. appellationum quoq; interpositarum à sent. in cur. latis (præterquam à Vicar. Urb. Guberna. ac Iud. Capit. & latis, etiam ex Cur. à quibuscumque Iudic. Ord. & Arbitris in terris S. R. E. subiectis. Procedendi summarie in causis non excedentibus valorem 200. duc. de Cam. & mercat. Cur. & Notar. ipsius Audit. Admittendi reiterationem terminorum, vnico contextu, & cognoscendi causas delictorum in Curia, vel extra per officiales Sedis Apostol. vel Sedem ipsam sequentes, & alios exemptos à iurisd. ord. demandandi exequutioni sentent. in Cur. latis, cognoscendi causas contra Communitates, & alios extra Cur. degentes pro negotiis, vel contractibus in Curia latis, vel degentes in Cur. aut Curiales, etiam absentes pro quibuscumq; rebus decernendi Compulsoriales, & remissoriales ad eius arbitrium, & in vim Eugenianæ, & Leoninæ inhibendi habentibus Curiales extra Curiam: censuras promulgandi à quibus non possint per alium absolui, nisi in mortis articulo, absoluendi excommunicatos ab alijs, diebus Paschalibus, & Natalitijs, obligationesque in forma Cam. exequendi etiam post

mortem debitoris, &c. confirmatque constit. Iulij 2. & aliorum circa iurisd. Aud. Cam. præcipit, quod dilationes, & alternatiue non profint obligatis in forma Camer. Decernit eius præcedentiam in Cappella, & alibi. Dat. facultatem præferendi miserabiles personas in causis discussionum creditoribus anterioribus iuxta formam Pii V. constit. 190. cognoscendi causas Cambiorum iuxta formam, Pii 4. constit. 154. Iudices illum molestantes excommunicationes consuetas incurrant: apponit decretum, præcipit Camer. vt ponat Aud. in possessionem officii, cum claus. et declaratione, quod hæc constitutio non præiudicet Concil. Trid. neque reformationibus Pii 4. et Pii 5. et Aud. Camer. præstet solitum iuramentum de fideliter exequendo suum officium. Datum 14. Kal. Apr. 1578. ann. 6. Vide Iul. 2. constit. 13. cum adnotatis. Pii 4. constit. 78. et Pii 5. constit. 120. Quo ad Fiscum Pii 4. constit. 78. Pii 5. constit. 121. Clem. 7. constit. 32.

58 *Cum illius vicem, &c.*) Clem. 7. constit. 41. nonnullas tradidit ordinationes pro regula, reformatorum, et à fratribus de obseruantia desuper non molestari iussit, et nihilominus molestabantur, ideo Pont. decernit, Nouitios, et fratres de obseruantia ante iam professos ad Reformatos transeuntes, annum habere ad deliberandum an velint inter Reformatos manere: et professos inde recedentes apostatas esse declarat: Reformatos non nisi ad Capuccinos, habita prius licentia Custodis, trāsire permittit. De penis apost. Paul. 4. constit. 29.

Nouitii, et fratres reformandi per Custodē recipi possint, habito tamē consensu fratrum eiusdem loci, et loca Reform. assignentur, etc. Paul. 3. constit. 28.

58 Minister Generalis fratrum de obseruantia, et non alij facultatem habeat visitandi, et corrigendi reformatos: reformati non retineant in eorum locis aliquem non reformatum nisi Lectores, Prædicatores, de suorum superiorum licentia. Custos possit mittere fratres ad loca extra Reformatorū custodias pro negotiis necessarijs, et pijs causis. Capitula custodialia singulis annis in locis custodiz ad electionem custodis fieri debeant. Capit. præesse possit cultos, vel eo mortuo Commissarius, vel ipse Minister Generalis fratrum de obseruantia. Custodes ad triennium eligantur, et confirmationem perant à Prouine. Custode decedente, eligatur Commissarius vsq; ad Capitulum custodiz. Constitutiones faciendæ in capit. generali non contrariæ isti obseruantiz obseruentur per reformatos, veses eorum sint viliores, et despecti coloris: cum

cum claus. præferuat. decret. irrit. Exequuto ris deput. claus. derogat. Datum 3. Iun. 1579. anno 8. alijs declarat. Vide constit. 72. & 101. Vide Clem. 7. constit. 41. Pij 5. constit. 86. Iul. 3. c. 10. Pij 5. constit. 85. Vide c. 87.

59 *Cum ab initio, &c.*) Pius V. deputauit quosdam Card. super liberatione bonorum Eccles. constit. 146. Quorum facultates hic Pont. pluries prorogauit per constitutiones, quæ non habentur hic, quas & nunc prorogat ad triennium. Datum Kal. Septemb. 1578. ann. 7.

60 *Quæ inter Religiosorum &c.*) Pius V. ordinauit quolibet triennio celebrari cap. gener. & ibi eligi gener. & Prælatos quod confirmauit hic Pont. ac denuò confirmat, inhi- betquæ sub pœna priuat. offic. dignit. &c. vocis actiuz, & passiuuz, & alijs cens. ad arb. ne de cetero tractetur de immutando hoc decreto, & confirmatione, cum claus. &c. Datum 16. Decembr. ann. 8.

61 *Benedictus Dominus, &c.*) S. Basil. Magnus Monachorum ord. erexit, qui in sanctitate, & doctrina olim floruerunt, nunc autem quasi defecerunt: ideo hic Pontif. pro reformatione dicti ordinis præcipit fieri capitulū eligiquæ Abbatem gener. & alios officiales, qui electi fuerunt, & modo hic Pont. electiones confirmat, & Abbatem de nouo eligi, cui omnium Monach. ordin. S. Basilij committit, habitum nigri coloris assignat, professionem emittere iubet, & cap. gener. celebrari quolibet triennio, officia sint triennalia, sed confirmari possint.

Capitulo interesse possit, & præmissè aliquis Abbas Congr. Cassin. si prore&ori ord. videbitur opportunum, in quolibet Capitulo designetur locus alterius Capituli, electiones fiant per suffragia secreta, Monast. commendatis clericis secularibus. Mensa conuē- tualis sit distincta ab Abbatiali, & commendatarius assignet tot bona quæ pro Monachorum subuentione sufficiant.

Monasteria omnia etiam commendata, huic Congregat. aggregata censeantur, saluis remanentibus dignitatibus Abbatialibus, de quibus Sed. Apostol. liberè disponere possit priuilegiarum, & gratiarum omnium Ordin. S. Basilij, vel congreg. Cassinensi concessorum confirmationem apponit. Eximit à iurisdic- tione Ord. & Commendatariorum, qui Reg. S. Basilij professi non sint. Abbas, & Visit. visitent, ac reformēt Monachos, atq; inobedientes corrigant, &c. Apponit decretum clausul. &c. Datum Romæ Kal. Nonem. 1579. ann. 8. Vide constit. 49.

62 *Vniuersi Dominici, &c.*) Continet exem-

ptionem Monialium Ord. Cisterciensis à su- perioritate. Ministr. eiusdem Ord. quas subij- cit iurisdic. Ordinariorum. Inhibetquæ Ab- bati, & alijs ipsius Ordin. Superioribus, ne de cetero super præmissis se intromittere au- deant, cum decreto, clausul. &c. 15. Kal. Mart. anno 8. Vide constit. 23. De clausul. Pij 5. constit. 10.

63 *Pronostri Apostolatus, &c.*) Continet exemptionem Monialium Ord. S. Aug. de ob- seruantia, à fratribus illius Ord. quas subijcit Ord. &c. Kal. Mart. anno 8.

64 *Quo magis, ac firmitus, &c.*) Pius 4. constit. 14. Confirmauit, & amplauit priuileg. Hospit. S. Ioa. Hierosol. Clem. 7. quod & fecerunt alii Pont. & idem Pius constit. quæ hic non adest, confirmauit priuileg. prioris, & Commenda- tiorum prouidendi de beneficiis à suis præ- bendis dependentibus, & confirmandi decre- tum, quod benef. huius Ordin. alijs, quam fra- tribus Ord. professis non conferantur. Hic ve- rò Pont. dictas concessiones prædecessorum confirmat. Declarat etiam, quod nunquam fuit intentionis suæ, ac prædecessorum in cō- cessionibus benef. huius Relig. & cum simpli- ci derogatione stabilitamentorum, & priuile- giorum Religionis factis, absolvere à susce- ptione habitus, & omissione professionis: imò sic prouisos, et de cetero prouidendos, decreuit intra sex menses habitum suscipere, et professionem emittere, si secus fecerint priuat eos quocunque iure dicti benef. præci- pit vt amoueantur, tanquam intrusi, neque possint gaudere aliqua Regula de triennali, etc. neque aliqua, temporis, etiam longissimi præscriptio illis suffragetur. Obedientes autē, scilicet, iam prouisi spolia condonari posse declarat per Priores, et Commendatarios, ad quos id spectat.

Confirmat etiam quo ad exemptionem à decimis, et alijs oneribus cōcessionem Pii 5. constit. 78. apponit decretum irrit. cum depu- tatione facultatum exequut. huius ord. claus. etc. Datum 23. Mart. 1580. ann. 8. Vide Pii 4. constit. 14.

65 *Vrbem Romam, etc.*) Pop. Roman. insti- tuit reformare antiqua statuta Urbis, et noua condere, quæ fuerunt Pontif. exhibita in trib. lib. Pont. autem deputauit Card. S. Severinæ, et alios ad illa examinanda, et corrigenda, quod et fecerunt. Quare Pont. antiqua statuta abrogat, et noua confirmat, et obseruari præ- cipit in Cur. capit. generaliter, et in alijs Cur. Urbis, et distric. quo ad decisoria tantum. Derogationemque statutorum sibi reseruat. cum decreto, clausul. etc. Datum 8. Kal. Iun. 1580. anno 9. Vide derogator. circa iurisdic.

Con-

Consulum, constit. 84. et quo ad causas criminales, constit. 116.

66 *Ad Romani, etc.*) Innoc. 8. constitut. 16. Alex. 7. constit. 6. Paul. 4. constit. 32. penas imposuerunt non solventibus iura debita Camer. Apostol. Fiscus cam. quolibet anno in vig. festo SS. Petri, et Pauli acceptauit quascunque caducitates, et deuolutiones, et non solventes morosos, et contumaces declarari à Cameralibus obtinuit, quas protestationes, et Camer. sententias comprobauit idem Paul. postea quolibet anno feudatarii, et alii Camer. debitores dicta die citati fuerunt, et non solventes cens. et penis innodati fuerunt. Multi tamen adhuc terras, et bona Sedis Apost. detinent, et in penas non incurrisse prætendunt ex causis, etc. ideo Pont. innouat, et confirmat prædecess. constit. et Fisci protestationes sent. ac decreta prædicta, et declarat quoscunque feud. etc. Comprehensos fuisse in dispositionibus, & Cam. Apost. ad realem locorum possessionem, & incorporationem potuisse deuenire. Feudationesque, & alios decernit anno quolibet in Camera Apost. ubi eam adesse contigerit, dicto die debita iura Cam. soluere debere, solutionesque factas, & faciendas semper intelligantur sine præiudicio iurium R. Cam. solutiones etiam oblatas post dictam diem non recipi decernit, cum decreto, claus. forma publicandi, & quod liget statim præsentem, absentes vero post decem dies, quam in Cam. lecta, & præsentata fuerit. Dat. 1580 Kal. Ian. 9.

67 *Christiana nobiscum, &c.*) Hic Pont. redemptioni captiuorum præficit Archiconfrat. Cösalonis de Vrbe facultatem concedit colligendi elemosynas ad hunc effectum. Hortatur etiam eosdem Confratres, & alios, vt Redempt. curam suscipiant, & faueant, &c. Monetque omnes Religiosos, vt Christi fidelibus hoc denuncient, & ad succurrendum huic operi cohortentur, cum decreto, clausul. exequit. deput. &c. Dat. 6. Kal. Iun. 1581. anno 9. Vide constit. 37.

68 *Tanta, tamque, &c.*) Innouat Constitutiones prædecessorum contra bannitos, & homicidas, aut recipi permittentes, & fautores eorum, & impediētes iusti Ministros, qui excomm. priuantur bonis, &c. inhabiles fiunt, &c. eorū vassalli liberantur, &c. ædificia eruantur, dominia, & bona Cam. Apostol. applicantur: privilegia de recipiendis bannitis annullantur. Bona publicata non comprehendantur in constit. 38. Pij 5. cum exequit. deput. &c. Dat. 5. Id. Iul. anno 9. Vide Sixti 5. constit. 8. Pij 2. constit. 8. & concord.

69 *Circumspecta, &c.*) Continet restitutionem

privilegiorum, & exemptionum Ordin. S. Io. Hierosolym. ad ter. Conc. Trid. cum declaratione iurisd. Ordin. in puniendis Ministris, & familiaribus militum de excess. etiam extra visitationem, cum clausul. &c. Datum Rom. 25. Nouembr. ann. 9. Vide Pij 5. constit. 142.

70 *In Ecclesijs, etc.*) Annullat dispositiones beneficiales pro perionis prohibitis cum reservatione omnium benef. eisdem collatorū, & modo impetrandi illa cum decreto, &c. Ignorantia non excuset. Datum Id. Nouemb. an. 9. vide Pij 5. constit. 312.

71 *Romanum decet, etc.*) Continet prohibitionem vendendi palcos existentia intra limites Dobanz alteri, quam Dohanerio, vt Pij 2. constit. 7. Confirmat omnes constit. Apostol. editas super Dohana, & apponit declarationem circa sementes, & alienationes possessionum existentium intra dictas limites, cum decret. clausul. &c. Dat. Kalend. Febr. anno 9. Vide constit. 46.

72 *Ex quo nos, &c.*) Edidit constit. observandam à Fratribus de obseruantia, & eorum Reformatis circa eorum Reg. & tamen Reformati contra formam d. constit. 56 molestantur: ideo pontif. eximit à iurisd. Ministr. prouinc. de obseruantia, omnes Reformatos commorantes in Regnis Aragon. & Valent. & principatu Cathalonæ. Et omnia eorum loca in vnam prouin. redigi iubet, & eam pro Ministr. prouinc. ab ipsis reform. eligendi gubernari. mandat Prouinciamque ipsam sub obed. Ministro, aut Commiss. Gener. remanere declarat, cap. Gener. Ministr. vel Commiss. Gener. præsidere possit Prouinc. confirmationem petat à Ministr. vel commiss. gener. professi inter Minores de obser. & alij Nouitij non professi transcentes ad Reformatos habeant annum probationis, & eo finito inde recedere non possint Prou. possit eos admittere absq; licentia Generalis de consensu tamen fratrum illius loci. Ordinationes in capit. general. factæ, & faciendæ seruentur per reformatos, dummodo huic reformæ non sint contrariæ, elemosynæ diuersis diebus quarantur à Reformatis, & Minoribus de obseruantia, cum clausul. decreto, etc. Inhibet fratribus de obseruantia, ne reformatos desuper molestant, reuocant quascunque facultates eisdem de obseruantia concessas de visitando, vel corrigendo reform. cum exequit. deput. Datum Rom. 28. Febr. ann. 9. vide constit. 56. Vide constit. 50.

73 *Alidapia me, etc.*) Pius 4. constit. 5. prohibuit, medicos Iudæos curare posse Christianos, Pius autem V. constit. 6. id approbauit, quas

Z

quas consil. hic Pont. innouat, præcipitque id publicari singulis annis, & Parochos egrotantibus significare debere: quod si contra hanc prohibitionem facere audebunt eis sacram. eccl. nullatenus administrantur, neque à religiosis exemptis, & si decedant Eccles. careant sepultura. Episcopi in transgressores debita animaduersione procedant, etiam in ipsos medicos, cum claus. Datum 30. Mart. 1581. an. 9. De H. br. Paul. 3. const. 29. De medicorum officio Pij V. const. 3.

74 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet deputationem Thesaurarii in collectorem, & iudicem spoliatorum, & bonorum vacantium, coram quo vult, ut cognoscantur omnes causæ huiusmodi bonæ concernentes, aut cum eis connexionem habentes, nisi aliud ipse Pont. ordinauerit illo citato, & appellatio super præmissis non concedatur nisi cum cautione Bancheriæ in forma depositi cum decreto, claus. &c. Datum Tusculi 7. April. an. 9. Vide const. 38. & 44.

75 *Antiqua Iudeorum, &c.*) Continet errores pro quibus Hebræi ab Inquisitoribus puniri possint, videlicet negantes quæ communia habent circa fidem cum Christianis, demonibus immolantes, & invocantes illos: Christianos nefaria ista docentes: Blasphemias in Christum, & Beatam Virginem proferentes, Christianos à fide deducentes, infideles ad fidem Christianam transire impediētes, hæreticos scientes, receptantes, vel fauētes illis: libros prohibitos deferentes, vel detinentes, Hostiam altaris despicientes, aut aliquid Cruci affigentes, deridentesque: Nutrices Christianas habentes, siue cogentes lac in latrinas effundere, præcipit locorum Ordin. ut has publicari faciant, & ab inquisit. obseruari, cum decr. claus. &c. Datum Rom. Kal. Iul. ann. 10. Vide Clem. 8. const. 2. Iul. 3. const. 46. Innoc. 4. const. 1.

76 *Sedis Apostolica, &c.*) Pius V. constit. 98. Fratribus de obseruantia aggregauit Clarenos, &c. Illorum tamen multi ad ordinem conuentualium transferunt absque licentia Sed. Apostol. Pont. ergo facultatem concedit genera. d. translatos à quibuscunq; cens. & pæn. absol. & admittendi ad liberam cōcessionem vtendi gratijs conuentualium, cum decreto, claus. &c. 20. Decemb. anno 10. De Mat. conuentual. Pij V. const. 71. De translat. ad ordin. vel degen. extra clausul. Pau. 4. const. 29. Pij 4. const. 69. 71.

77 *Dubijs quæ, &c.*) Declaratio, quod Prælati monast. Monialium in casibus tantummodo necessarijs ea ingredi valeant: & si contrafecerint Episc. prima vice ingressu eccl. sint

privati secunda à munere Pontificali sint suspensi, & deinceps ipsos facto excommunicati. Regulares verò omni officio, ac beneficio privati, excommun. incurrant cum decreto, claus. &c. Datum 23. Decembr. ann. 10. Vide Pij 5. const. 22. supra const. 36. Conc. Trid. sess. 25. cap. 5. de Regul. claus. Monial. Pij 5. const. 104.

78 *Inter grauissimas, &c.*) Prælati Concil. Trident. remiserunt Pontificuram restituendi Breuiarium, ad quod duo requirebantur, primum officij recitatio, quod exequutus est Pius 5. constit. 76. alterum emend. Kalend. quam hic Pont. viris peritis proposuit, & primò reponit vernum æquinoctium in sede sua ad 12. Kal. April. & ne inde recedat, ordinat, ut omnium anno centesimo auferatur bissextus, præterquam 40. quoq; anno centesimo; Cyclum Epactarum constituit in Calendario loco aurei numeri. Cyclum solarē antiquum ad nouam, & quamcunque inter calandi rationem accommodat. Calendarium sic restitutum approbat. Illudque imprimi prohibet sine licentia Pont. præcipit, ut omnes eo vtantur post diem 10 Septembr. 1582. Hortatur, imperat Principibus, ut Calendarium sic emendatum recipiant, & seruari faciant. Datum 6. Kal. Mart. 1581. anno 10.

79 *Cupientes pro Pastoralis, &c.*) Continet declarationem super obseruatione Calendarij pro his, qui de mense Octobris 1582. obseruare nō ceperunt. Dat. 1582. 7. Nouemb. anno 11.

80 *Cum sicut accepimus, etc.*) Præcipit, quod furnarii vrbis in causis discussionum ceteris creditoribus præferantur, omnesque iudices vrbis in eorum causis manu Regia procedere possint. Dat. 13. Nouembr. 1581. anno 10. Vide Iulij 3. const. 31. Clem. 7. const. 31. Pij 5. const. 36. & 199. inf. const. 84.

81 *Dudum fcl. record. etc.*) Pius 5. declarauit quoscunque obtinentes benef. Relig. S. Ioan. Hierosolym. fructus, aut pensiones percipientes teneri pro rata soluere iura debita comm. ratio quacumq; exceptione non obstante. De anno 1578. in cap. gener. fuit impositum subsidium 400. mill. scut. super fructibus benef. d. Hospit. Multi tamen maximè à Sede Apost. prouisi soluere recusarunt: idèò Pont. declarat omnes benef. huiusmodi etiam iurispatr. & à Sede Apostol. obtinentes, & pensiones percipientes quibuscunq; exemptionibus obtentis, & obtinendis, non obstant. teneri ad solutionem quorumcunque onerum, cum decr. deputatione exequut. clausul. &c. Datum 20. April. 1582. anno 10.

82 *Alijs per fcl. etc.*) Pius 4. const. 105. constit.

cessit indulg. Conf. nominis Dei, cōfessoresq; approbatos eligendi concessit, Pius 5. const. 137. decreuit Confraternit. istas instituendas esse in Eccles. Fratrum Prædicat. si ibi existāt, sin autem alibi, de consensu prioris illas const. Pont. iste confirmat, indulgentiamq; plenat. Confratribus pēn. & confess. communicatis in die ingressus, ac mortis articulo concedit, cum claus. &c. Datum die 9. Jul. 1580. anno 9. 84 *Pius Papa IV. etc.*) Concedit, quod celebratio Missæ, quæ solita fieri erat prima Dominica Mens. possit fieri Dominica secunda, conceditque indulg. confratribus interessentibus proress. Dat. 5. Sept. 1580. ann. 9.

84 *Almam Urbem, etc.*) Mart. 5. & Paul. 3. constit. 47. concesserunt iurisdic. Consulibus Mercatorum Urb. cognoscendi causas ad artem spectantes, idem Pius 4. constit. 118. concessit consul. Merciariorum, & Jul. 2. constit. 51. consul. Aromatar. & constit. 28. Furnarijs, & consules vigore huiusmodi facultatum causas cognoscebant, etiam contra personas, quæ non erant de arte, contra Statuta non confirmata, const. 63. idē hic Pontif. declarat hæc Statuta non præiudicare facultatibus dd. consulum, quas & confirmat. Appellarique posse, decernit ab eorum sententia ad consul. tantum, cum decreto, clausul. &c. Datum 1. Maij 81. Deinde.

85 *Ne præinsertus, etc.*) Declarat corrigendo sup. d. constit. ne præiudicet facult. Gubern. & Capitan. appellat. Urbis, Datum Non. Jul. anno 10.

86 *Dilectos filios, etc.*) Jul. 3. cuius const. non adest hic, imposuit gabellam farinæ carlen. 2. pro molitura rubei grani, & montem vacabilem desuper erexit, cum emolumentis ad 10. pro centenariis, Pius 4. demolumenta reduxit ad septem cum dimidio, const. non adest, Pius 5. constit. 172. illa reduxit ad septem, & administrationem concessit pop. Rom. pop. autem Romanus cum auctoritate huius Pōr. extinxit gabellam farinæ, & pro eius extinctione montem gabellæ studij locorum 1180. nō vacabilium cum fructibus ad quinque pro centenariis auxit, Pont. ergo modō approbat illam extinctionem, & erectionem, administrationemque pop. Rom. concedit, & montis indulta elargitur, privilegiaque concedit, quæ alijs montistis concessa sunt, utque montistæ nō teneantur probare pecunias per eos solutas, conuersas esse in dictam causam, cum decreto, &c. Dat. 1. Ian. 1583. anno 15. Vide Sixti 5. constit. 26.

87 *Ad tollendum, etc.*) Hic Pont. extendit pēnas à Concil. Trid. impositas duellantibus, ac permittentibus duellum, etiam priuatim sua-

dentibus, fauentes, cum clausul. &c. Dat. Non. Sept. 1582. anno 12. Concil. Trid. sess. 25. cap. 19. Vide Jul. 2. constit. 9. cum ibi notatis.

88 *Vniuersi orbis, etc.*) Erigit Eccl. Bonon. in Eccl. Metropolitanam, & Archiepiscopalem, cum privilegijs aliarum, subiicitque illi ecclesijs, placeatinam, ac parmensē, præfulesque Regiens. Mutinens. Imolens. Ceruiens. Gremensē cum decreto, clausulis, &c. Datum 4. Id. Decembr. anno 11. Idem fecit Pius 2. de Eccl. Senensi, const. 1.

89 *Exposcit debitum, etc.*) Decernit, quod Abbatissæ Monialium ad triennium tantummodo eligantur, iuxta formam suorum ordinum, & instituta Concil. Trident. sess. 25. c. 6. de regul. cum decreto, clausul. &c. Dat. 1. Ian. 1583. anno 11.

90 *Sperantes te, etc.*) Deputat Gubernatōrē cum solitis facultatibus, & emolumentis, præcipit quod Camer. & alii admittant eum ad eius officium, Thes. & Depos. solita soluant emolumenta Gubernat. solitum præstet iuramentum, cum clausul. &c. Dat. 27. April. 1583. ann. 11. Vide Leo. 10. constit. 7. cum adnotatis.

91 *Exposcit Pastoralis, etc.*) Continet extinctionem litium vertentium inter ordines Medicantium, & Confraternitates laicorum super præcedentiam, declarans, quod inter Mendicantes ille ordo præcedere debeat in processionibus, qui est in possessione præcedentiæ: & similiter id etiam obseruent Confraternitates; si autem de possessione præcedentiæ non constat inter Mendicantes, præcedāt antiquiores in loco præcedentiæ, & inter fraternitates præcedant, quæ prius sacris vsz sunt. Inter mendicantes etiam ille ordo intelligatur habere præcedentiam, qui prius habuit Monasterium in illo loco, & constitutio ista intelligatur habere locum in processionibus tantum, nullumque præiudicium forat Capuccinis, volentibus incedere sub Cruce conuentualium, vel de obseruantia, cum decreto, clausul. &c. Datum 15. Kal. 1583. anno 11. De Fratribus Prædicatoribus, vide Pii 5. constit. 74.

92 *Humano vix, etc.*) Præcipit, quod omnes resignationes, & iurium concessiones publicentur intra sex menses, si beneficia sint citrà montes, si autem ultra, intra nouem. Fiacque publicatio in Ecclesia Cathedr. et benef. Ecclesiastica, vel Ecclesijs, si in pluribus illud sit, inter Missarum sollempnia, etc. assignaturque scriptum in valuis Eccl. is, in quem disponi de benef. contigerit, teneatur intra dictum tempus possess. apprehendere vigore litterarum desuper confectarum, vel saltem (si ali-quod aderit impedimentum) præsentare lit-

teras illi, cui exequutio commissa est, et possessionem instanter petere. Forma praedicta seruetur in omnibus benef. specinè, & non per æquipollentem. Formæ autem ommissio faciat gratiam nullam, inducatque vocationem, inualiditatem, inhabilitatem, nec profit, resignanti possessio, postea continuata, specificaturque modus impetrandi ob non seruata formam, & quod propter nullitatem concessionum non sunt irritæ resignationes, nisi in casu, &c. & in casu benefic. Religiosorum procedatur contra cedentem, donec successor venerit ad eum. Resignationes in manibus Ordinarij, Nuntiorum, & Legatorum, etiam ob permutationem expediuntur, & prouisos intra tres menses a die prouisionis illam publice, & possessionem capiat, aliter prouisio nulla sit, & benef. vacet, & ordini pro tunc sint priuari, cum decreto, &c. Datum Non. Ian. 1587. ann. 12. Vide Innoc. 2. constit. 13. Pij 4. constit. 15. Pij 5. constit. 187. De resignat. Clem. 7. constit. 19. Pij 4. constit. 91. Pij 5. constit. 43. & 62. 188.

93 *Consuevit sedes, &c.*) Præcipit, quod Ordinarij non se intromittant in visitatione, & correctione Militum, nisi in concernentibus curam animarum, & administrationem sacræ. Deputat exequut. cum facultatibus, &c. clausulis, &c. Datum 7 Ian. 1584. Vide Pij 5. constit. 142. & sup. constit. 69.

94 *Quo in vos, &c.*) In cap. mox celebrato subsidium ann. 50. mill. scut. sub benef. Hospit. Hierosol. impositum fuit ultra aliam impositionem factam in alio cap. de qua constit. 8. hanc igitur impositionem Pont. confirmat, & non soluentibus penas imponit, deputando exequut. cum facultatibus. Datum 7. Ian. an. 12.

95 *Omnibus, & singulis, &c.*) Continet ordinem obseruandum Romæ in process. sanctissimi Sacramenti in die Corporis Christi, &c.

96 *Alias cupientes, &c.*) Continet taxam seruandam a scriptoribus Archiuii Roman. Cur. Datum Kal. Iun. 1581. anno 10. De taxis Notat. Pij 4. constit. 148. De Archiuio, Pij V. constit. 93.

97 *Consueuerunt Rom. Pont. &c.*) Est Bulla Censuræ, quæ continet casus reseruatos ipsi Summo Pont. & excomm. & sunt contenti hoc versu.

Hæretici, Appellas, Eatroque, Pedagia,
Falsas,

Ferrum, Annona venit Romam, cum Cardine, causas

Vsurpas, Satuis. Decimas, Capitalia Auer-
tis,

Atque Peregrinos, Terras, Rapis, ipseque
solues.

98 *Alias emanarunt, &c.*) Declarat, quod const. adita contra ementes sal. exterum in locis S. R. E. comprehendat non solum immediate, sed etiam mediatè subiectos Sed. Apost. cum decreto, &c. 3. Decemb. 1582. an. 11. Vide constit. 52.

99 *Ad Apostolica, etc.*) Continet nonam erectionem montis Pii non vacab. iam a se extinctum, scut. 176. mill. & 50. cum ratione sex pro cent. quem extinguere non possit mand. deputat. exequut. facultates montistarum, & Card. protectores, cum claus. &c. & nomina montistarum. Dat. 6. Kal. Nou. 1577. an. 6. Vide Sixti 5. constit. 16. Pij 4. constit. 76. 80.

100 *Sancta Mater, etc.*) Ordinatur festum S. Annæ celebrandum quolibet anno die 26. Iulij sub dup. officio, quod Episcopi id faciunt obseruare. Kal. Maii 1584. anno 12.

101 *Ad facinorosos, etc.*) Edidit constit. 66. contra bannitos, ideo concedit facultatem Presbyteris approbatis ad confess. ut possint absoluer. eos, qui cens. incurrerunt ob id, & duret per annum, cum clausul. &c. 4. Id. Maii anno 12.

102 *Cui Regis, etc.*) Continet facultatem, & deputationem quatuor Card. absoluendi bannitos cum claus. &c. 12. Maii anno 12. Vide similem, Pij V. constit. 111. & 158.

103 *Pia consideratione, etc.*) Innoc. 4. confirmauit declarationem Reg. ord. Carmel. Eugen. 4. mitigauit d. Reg. circa ieiunia esum carnium, & solitudinem, sed postea de anno 1565. multi Religiosi primitiuam Reg. obseruare ceperunt, & nonnulla alia, & Discalciati appellati sunt, qui ab aliis obseruantibus Reg. mitigatam molestabantur ideo Pontif. d. Discalciatos in Regn. Hispan. ab ipsis mitigatis seiungit: Monasteriaque ipsorum discalciatorum, tum erecta, tum erigenda in vnam Prouinciam erigit, quam appellandam censuit Discalciatorum, & eam & Magistro Generali totius ordinis subiicit, assignatq; facultates tum Generalis, tum Prouincialis Discalciatorum: conceditque priuilegia. Discalciatos ad alium ordinem, quam Carthusiensem, transire prohibet: idem de mitigatis, & quod officiales mitigatorum non molestant ipsos discalcios sub pena excomm. ipso facto. Discalciati possint habere recursum ad Sed. Apost. vel ad ord. protectorem: Reuocanturque omnes facultates, quas habebant mitigandi, visitandi ipsos discalcios, cum decreto clausul. &c. Datum Rom. 21. Ian. 1580. anno 9. Clem. 7. c. 37. Pij 5. constit. 49.

104 *Ad hoc nos Deus, etc.*) Quidam Fratres Ord. de obser. strictiorem vitam degentes in Regn. Hispan. Discalciati Congreg. S. Ioseph; nua-

nuncupabantur, & à Fratribus de obseruantia desuper molestabantur: ideò Pont. confirmat ipsam Congreg. Inhibetque officialibus Fratrum de obseruantia, ne eos ab eorum viuendi modo molestant, aut innouent, & eisdem Discalciatis concedit facultatem recipiendi Fratres de obseruantia, & retinendi transientes ad eos, & alia loca concedenda statuitque, quod Obseruantes nullum onus illis imponere possint, & quod Custodia S. Gregorij sit incorporata Prouinc. S. Iosephi. Et Discalciati remaneant sub iurisdictione Magistri Generalis ipsius Ord. cum decret. clausul. &c. Datum 12. Nou. 1578. an. 7. Pij 5. const. 95.

105 *Quoniam diuinum, &c.*) Gregorius I. reduxit Anglorum Nationem ad fidem Catholicam, Angli verò, qui tunc erant obediētes, in hæresim deinde prolapsi sunt. Quare hic Pont. ad imitationem d. Greg. pro d. Anglorum ab hæresi liberatione Collegium Anglosum in vrbem erigit, & in eo quinquaginta scolasticos Anglicos cum suo Rectore, & Ministris alijs ali, & in studijs instrui decernit. Annuosque redditus scutorum quinque milium dicto Collegio assignat Hosp. Anglorum, & Eccl. S. Trin. & S. Thomæ Mar. ac omnia bona eiusdem Hosp. eidem Collegium applicat, & concedit. Vultque, quod Ministri Collegij obediant per omnia Protectori, & Rectori. Et quod si Collegium dissoluatur, bona omnia remaneant dicto Hospitali. Inhibentque Ministris dicti Hospitalis, ne molestant Collegium, & eius personas super prædictis. Conceditque exemptionem à iurisdic. Ordin. & quorumcumque iudicum: à solutione gabeliarum, & pedagiorum. Præcipit officialibus omnibus ne Collegium, aut illius personas molestant in præmissis. Superiores Collegij de consensu Protectoris possint promouere Scholares ad gradus; Scholares, & alumni eiusdem Collegij promoueri possint extra tempora, & absque ord. litteris, & sine titulo, & non obstante defectu natalium. Deputat protect. cum facultatibus, & formam recipiendi alumnos, & probationis ipsorum antequam recipiantur, & iurament. post admissionem, & absoluendi ipsos alumnos, & à quibuscumque excessibus, etiam refer. in Bulla Cœnz, cum clausul. indulg. concess. &c. Dat. 9. Kalend. Maii ann. 9. De hæresi Anglorum, Paul. 3. const. 23. Pij 5. const. 104.

106 *Cum alijs sgl. &c.*) Paul. 4. const. 46. exerecit montem Alumerarium. Pius 5. vacabilem illum efficit, & fructus ad septem pro centenario reduxit, Pont. igitur ille hunc eundem montem perpetuum, & non vacabilem

esse statuit, & illius fructus ad quinque pro centenario reducit; pro assecuratione montistarum assignauit annuam summam 8477. scuto. ex redditibus Alumerarium, & obligauit omnia bona Cam. Apost. sed litteræ hic non habentur. Deinde idem Pont. sciuit nonnulla loca eiusdem montis personis pignorata, quemdam annum censum super eodem monte constitutum fuisse: ideò loca illa non supprimit, & censum illum extinguit, additque eidem monti quædam alia loca: pro quorum assecuratione obligat omnia bona Cam. Quæ loca sic addita eidem indulgentiis gaudere decreuit, quibus alia loca potiuntur, & gaudent, cum clausul. decret. &c. Decernit, quod hæc constitutio admittatur, & describatur in Cam. Apost. Apponit clausul. derog. Dat. Rom. 4. id. Iul. anno 13. admissa fuit 23. Iul. &c. Vido Sixti 4. const. 16.

107 *Ascendente Domino, &c.*) Quoniam Societas IESV assiduos labores pro Christo impendit, Paul. 3. & Iul. 3. Societatem hanc approbarunt, exemptionem, eidem Paul. 3. à iurisd. Ord. subtraxit, Pius autem 5. intra ordines Medicantium illam ascriptis. Hanc Pont. commendat cum illius statutis: probationis Nouitiorum, cum illorum admissione inter scholares approbatos, vel coadiutores temporales nondum formatos Coadiutores prædicti admittuntur deinde in gradum Coadiutorum formarum. Qualitates admittendorum ad professionem quatuor votorum distributorum. Admissi sint incapaces successionis hæreditariæ, & loca Societatis non succedant bonis eorum ob eorumdem mortem, aut professionem professi 4. votorum emitte debet sollemne votum obed. erga Pont. ultra alia sollemnia vota. Omnes debent alia duo simplicia vota emitte, etc. Non immutandi Constitutiones circa paupertatem, nec procurandi aliquam dignitatem: probatorum vna sit in Societate viuendi ratio; Qui ad gradus professorum, et coadiutorum formarum non peruenerunt, retineant dominium suorum bonorum ad beneplacitum præpositi generalis, sed quoniam multi contra Societatem præmissa statuit abiicere non sunt verti; ideò Pontif. declarat, et decernit confirmando instituta, gratias, et privilegia, quod tria vota et si simplicia, verè tamen sunt Religionis substantialia, quod verè sint Religiosi, et exempti à iurisd. ordin. Discedentes à Congregat. sunt verè Apostata; inhabiles ad matrim. ante absol. Pont. vel præpositi generalis. Quod nulli liceat impugnare instituta huius Relig. nec in hac Constitutione interpretare contenta. Dubia desuper oriunda ad Sed.

Sed. Apostol. pertinent, cum decret. claus. etc. Datum 8. Kal. Iul. 1584. anno 13. Vide Pau. 3. capst. 24.

108 *Inter Apostolicas, &c.*) Innouat Nic. 2. & aliorum constitutiones editas circa reprobationem iuram. de illicitis damnosis, & impossibilibus Eccles. libert. & decret. Concilij Trident. aduerfantibus, & eadem de cetero exigentibus imponit penas susp. à dignitatibus, irreg. & excomm. respectu iurantibus verò scienter, ipso facto priuati sint gratijs, pro quibus iurauerint: ignorantes verò à iuramento huiusmodi sint absoluti, cum decreto claus. &c. Dat. Non. Sept. anno 13.

109 *Inter multiplices, &c.*) Statuit, quod deposita actualia sup. leuta 5 fiant penes Montem Pietatis cum decret. &c. Iud. & Notarij contrafacientes emolumentis vnius anni careant, deinde officio priuati existant. Datum 1. Octobr. anno 13.

110 *Cum alijs, &c.*) Aduocat ad se omnes causas vertentes inter Mercatores Ripæ, & quoscumque ipsorum ex vna, & quascumque mulieres etiam coniugatas, declarando cōst. 52. Pau. 3. procedere etiam contra mulieres tam in debitis contractis, quam contrahendis, cum decret. &c. Datum 3. Maij 1584. anno 13.

111 *Sancta Mater, &c.*) Episcopi, & alij current qualibet hebdomada prædicari iudæis in terris, vbi sunt Synagoga, quibus prædicationibus interfint iudæi maiores 12. annis vtriusque sexus. ita vt saltem tertia eorum pars adsit sub penis interdicti à consortio Christianorum, quod si Christiani eos à prædictis impediunt, excommunicati sint ipso facto, principes faueant Ordinariis in præmissis. Datum 3. Kal. Sept. anno 13.

112 *Vt Apostolicam, &c.*) Continet reservationem omnium benefic. Monaster. S. Crucis Fontis Auelian. Ordin. Camald. D. cecel. Eugubini. cum decreto, &c. Dat. Non. Sept. 1578. anno 8.

113 *In conferendis, &c.*) Camerariatus officium vacauit per obitum Card. Cornelii, & modo illud confert Card. Vastauill. asscurando illud, vt fecit Pius 5. constit. 142. & obligat omnia bona Cam. Apost. cum decreto, &c. Dat. prid. Id. Mart. anno 12.

114 *Quæ à Romanis, &c.*) Pau. 3. prohibuit clericis, ne expeditent Camerales expeditiones aliter quam sub nomine, & sigillo Camerarij, quod confirmauit Iul. 3. Clerici tamen contrafaciebant, ideo Pontif. innouat, & confirmat dictas Constitutiones, & inualidas esse decernit expeditiones à clericis faciendas.

Præcipitque eisdem, vt omnes expeditio-

nes sub nomine, & sigillo Camer. signent, & cum sola subscriptione visa, &c. Exceptis Gubernatore, &c. Iqhibet quoque Notariis, ne expeditiones aliter scribant. Inter Cler. Auditor ne expedit. super rebus ad Cam. pertinentibus subscribant. Camerarij expedit. & tract. tritici, & segetum spectent ad d. Camerarium, cum decreto, clausulis, &c. Datum Non. Decembr. anno 13.

115 *Non sine graui, &c.*) Excommunicantur diripientes animalia, & bona alia in statu Ecclesiastico, vel illa emētes Episcopi status Eccles. & Reg. Neapol. ac Duc. Hetruriz Ferrar. Urb. faciant publicari hanc constit. cum clausul. & Datum 7. Decembr. anno 13.

116 *Cum in Curiam, &c.*) Concedit facultates procedendi, & iudicandi in causis crimin. non seruata forma statutorum, & iuxta facultates Gubern. de quibus Leo. 10. constit. 7. cum decreto, &c. Obiit die 10. Aprilis 1585.

1 *SIXTUS V. Virium nostrarum, &c.*) Continet indictionem Iubilæi ad implorandum à Deo lumen, & auxilium pro bono regimine christiana Reip. vt in forma, &c. Datum Rom. 8. Kal. Iun. anno 1.

2 *Onus Pastoralis, &c.*) Deputat tres Card. ad audiendū grauamina subditorum, & facta ipsi Pontif. relatione desuper providendum, cum decreto, clausul. &c. Datum Rom. 5. Iun. anno 1.

3 *Sollicitudo paternusque, etc.*) Cōfirmat statuta prohibentia alienationem bonorum ad fauorem forensium, & non subditorum, prohibet, ne vendantur bona stabilia in statu Ecclesiastico existentia, & quod extraneus, aut subditus originarius bona huiusmodi in dicto statu habens, & in eo habitans, si discedat, amplius non reuerſurus, illa non possit retinere, sed immediatè ea vendere, vel pro alijs rebus extrā existentibus ea commutare debeat. Possit quilibet de bonis suis omni titulo disponere, præterquam venditionis, donationis, permutationis, &c. Bonorum appellatione non veniant loca Montium, nec doctes, neq; Vrbes: Contrahentes contra dictam formam sint inhabiles, etc. Datum Romæ Kal. Iul. anno 1. Vide Pau. 4. constit. 2. quo ad bona in vniuersum, quoad feuda infra constit. 25.

4 *De Statu, etc.*) Thesaurarij officium vacans ob resignationem Benfiole, ideo Pontif. erigit illud officium perpetuum ad instar Clericatus, illique annectit officium collectorij spolijs cum emolumentis: locum in cappella, etc. Annua scuta 200. pro conducenda domo, et victu pro se, et familia expatio

latio Apoſt. præſtari decernit privilegia etiam, et exceptiones aliis Theſaurariis, et Colleſtoribus conceſſa ſpecialiter non reuocatas eidem concedit. Officiumquæ Theſaur. ſic erectum vñd cum officio Colleſtoriz, et aliis ei annexis D. Bened. Iuſtin. confert. Et pro aſſecuratione eius, qui Rom. Cam. ſcuta 30. mill. ſoluit omnia bona eiufdem Camer. obligat: ipſumquæ decernit non teneri probare hanc ſummam conuerſam in ſubuenti-
onem Sedis Apoſt. nequæ regiſtrari facere in Cam. has litteras, iuxta conſtit. 13. Pii 4. cum clauſulis, etc. decreto, etc. exequutorum deputatione, etc. Dat. Romæ 1585. 6. Non. Maii anno 1. Deinde cum ſequitur Theſaurariatus Greg. 13. c. 74.

5 Cum bodie, etc.) Facultates ipſius Theſaurarii explicat reuocando, et annullando omnes alias auctoritates conceſſas Colleſtoribus, et Subcolleſtoribus ſpoliorum per prædeceſſores ad hunc uſquæ diem. Decernens, quod ipſe habeat in perpetuum plenam facultatem colligendi per alium, ſeu alios, tam in Vrbe, quàm per totam Italiam omnia bona quæcumquæ, et ſpolia, fruſtus, atquæ proventus quarumcumquæ Eccleſiarum ex quouis titulo indebitè perceptos, et bona vacantia, de quibus diſponi contigerit, contra conſtit. 12. Pii 5. et 44. et Gregor. 13. etc. Vocandi coram ſe, vel alium ad reddendum compotum quocumquæ dignit. etc. etiam Colleſtores prædeceſſores, etc. Monendi, citandi, etc. etiam ſub cenſ. et pœnis Eccleſ. etiam excommunicationis, confiscationis, et priuationis, etc. Declarandi incidiſſe, etc. cum auxilio etiam brachij ſæcularis, etc.

Abſoluendi, et liberandi, componendi, cõcordandi, etc. conſtituendi Colleſtores, Subcolleſtores, Commiſſarios, etc. Cognitioni ſuper controuerſias ortas, et orituras ſuper quibuſlibet fruſtibus, et ſpoliis, etc. cauſis appellationum à ſuis Subcolleſtoribus deputatis, etc. Quod hæc conſtit. non eſt regiſtranda in Cam. licet generaliter contrarium decreuerit Pius 4. conſtit. 135. cum clauſ. etc. Datum Rom. 11. Maii anno 1.

6 Deinde cum ſicut accepimus, etc.) Cum noua Ciuitas Terracina de mandato Greg. 13. ædificari cœpta fuerit. Hic Pontifex pro illius perfectione proventus illius Communitatis ſequeſtrari, et in tali ædificatione erogari mandat. quod Theſaur. Salariumquæ Gubernatorum, et alia ſubſidia, onera d. Communitatis ſolui mandat ex diſtis prouëtibus durante d. ædificat. cum clauſ. etc. Dat. Rom. 11. Maii ann. 1. Deinde.

Alias cum, etc.) Quoniam Pius 5. conceſſe-

rat facultatem Boſſoloſo Theſaurario vendendi loca Montis Iulii vacantia per obitum Montiftarum d. Greg. 13. declarat Episc. Laud. eius Theſaurario facultatem diſponendi de locis quocumquæ modo vacantibus ipſius Montis Iulii, ac montis ſecundi ſuccuſus Auenion. Hic etiam Pont. eaſdem dat facultates iſti Theſaurario, perſoniſq; huiuſmodi montium ab ipſo Theſaurar. Empturis dat privilegia conceſſa antiquis montiſtis, cum decret. clauſ. &c. Regiſtr. 9. Sept. 1585. De ſpolijs, Paul. 3. conſtit. 34. 53. Iul. 3. conſtit. 16. Pau. 4. conſtit. 26. Pij 4. conſtit. 119. Greg. 13. c. 38. & 44. & 74. De facultat. Theſaur. Pij 4. conſtit. 127. Greg. 13. conſtit. 41. De monte Iulio, Pij 5. conſtit. 159. De monte primo ſuccuſ. Auin. Pij 4. conſtit. 94. De ſecundo idem conſtit. 103.

7 In Cœli Throno, &c.) Recenſitis S. Fræc. de Paula meritis, & laudibus narrat illum inſtituiſſe Ord. Minimorum, & à Leo. 10. in nu. Sæctorum adſcriptum, & modo iſte Pont. eius diem feſtũ 2. Aprilis celebrari præcipit. Dat. Rom. 1585. ann. 1.

8 Hoc noſtri Pontificatus, &c.) Confirmat conſtitutiones à prædeceſſ. editas contra Bann. eorumq; fautores cum pœnis in eis contentis, præterquam excomm. præcipitquæ ut Barones, & Communitates eorum Territoria à bannitis &c. liberis cuſtodiant, eoſquæ capiant, & officialibus Pont. conſignent. Capere non valentes proſequantur conuocatis Communitatibus conuicinis. Ad cauilloſas excuſationes non admittantur: particulares perſonæ contra bannitos, &c. Arma capiant, & accurrant. Exequutoribusquæ iuſtitiz armata etiam manu ſubueniant Barones, & Communitates loci, in quo furta, latrocinia, vel alia damna illata fuerint facinoroſos capere debeant, alioquin ultra alias pœnas ad reſeſionem damnorum, & pœnam Camer. Apoſt. ſoluendam aſtricti ſint. Barones & alij maiores annorum 14. & S. R. E. mediatè, vel immediatè in temporalibus ſubiecti, auxiliantes, aut eoſdem bannitos receptantes quomodocumquæ, ſiue impediētes Miniſtros, verberantes, terrefaciētes, &c. Conclamantes ad arma, aut excitantes alios, franchitias appellauerint contra conſtit. 10. Greg. 13. læſæ ſuz Maiest. reatum verum, & rebellionis pœnam incurrant, amiſſionem privileg. & gratiarum, nec non exemptionum, ac dignitatum temporalium, atquæ Eccleſiaſticorum offic. & benefic. honorum, iurium & bonorum omnium, atquæ actionum cum inhabilitate perpetua ad illa, & ſimilia. Et omnia intelligantur ipſo facto applicata fiſco Cam. Apoſt. iuxta conſtit. 48. Pij 5. Communitatesq; eadem

eadem tolerantes, eadem penas incurrant, particulares autem personæ eos capere non valentes, illico propalare, & conuicinos conuocare debeant. Sciētes in præmissis aliquem esse culpabilem reuelare teneantur. Iudices procedant etiam per inquisitionem, & priuilegium de recipiendis, & non consignandis omninò sublata sint; Receptantes non excusentur prætextu agnationis, vel consanguinitatis, aut non dolosæ receptionis nisi coacti quis legerit, cum decreto, &c.

Exequutorum deputatione. Clausulis. Hortatur principes extra statum Ecclesiasticum temporalem iurisdictionem habentes, ut bannitos non affecurent, sed capiant, & remittant, tradit formam publicandi, ac præcipit Communitatibus, ut hanc const. publicent in publicis Consilijs, & eam in Archiuijs custodiant. Et quolibet anno in publico Consilio recitent. Dat. Rom. Kal. Iul. anno 1. Vide Pij 2. const. 8. cum concordantijs.

9 *Alias felicias, &c.*) Pius 5. const. 2. Bannitos à Regno Neapolit. affecurari non posse ab officialibus Status Eccles. sed ad Proregē remitti debere iussit. Hic Pont. modo idem statuit, oriundosquē ex locis S. R. E. puniri posse decernit pro delictis commissis in Regno. Proregis officiales insequi bannitos intra territorium Eccl. posse concedit. Et etiam Monasterijs perquirere, & personas Ecclesiasticas capere. Familiasquē à Regno expellendas prohibet receptari in statu ecclesiastico. Communitatibusquē, & alijs mandat, ut faueant exequutoribus istius Constitutionis, Prorex autem idem faciat in ipso Regno cū clausulis, &c. Dat. Rom. 28. Iulij anno 1. vide Pij 4. const. 115. *Multa. & graua, etc.*

10. Continet erectionem Montis Pacis non vacabilis, cum assignatione fructuum ad quinque cum vno quarto pro ceterario obligatione omnium bonorum Sed. Apostol. pro assecuratione. Facultatibus disponendi de locis ipsius, & fructibus ad fauorem etiam illegitimorum: Et transferendi in alios reueruata sibi libera administratione, & dispositione. Declarando quod illegitimi sint inhabiles ad succedendum in acquisitis de bonis Eccl. loca Montis, & fructus non possint sequestrari. Conceditquē illi priuilegia Montis Fidei, & Alueriorum, & Religionis, cum decreto, clausulis, &c. Dat. Rom. 4. Kal. Augusti anno 1. Pij 5. const. 135. Clem. 7. c. 17. Paulus 4. const. 46. Pij 5. const. 135.

11 *Spektata tua fides, &c.*) Deputat Gubernatorem cum solitis facultatibus, & emolumentis, præcipiendo Camerario, & alijs, quod admittant eum ad eius officium, quod

Thesaurarius, & Depositarius præstent solita emolumenta, & Gubernator præstet solitum iuramentum. Datum Romæ 20. Aug. anno 1. De facultatibus gubernat. Sixti 4. const. 5. Leo. 10. const. 7. Pij 5. const. 113.

12 *Quia ob discessum, &c.*) Deputat Michaelē Perettum Gubernatorem Burgi S. Petri. Conceditquē iurisdictiones, & facultates, de quibus Pij 4. const. 85 cum earum declaratione iuxta formam eiusdem Pij. Assignatquē solita emolumenta, &c. Dat. Rom. 12. Nou. ann. 1.

13 *De tua fide, &c.*) Deputat gubernatorem Burgi S. Petri, ac generalem Capitaneū custodiæ Sanctiss. D. N. Papæ Robertum de Altemps, cum facultatibus cognoscendi causas ciuiles, & criminales habitantium in Burgo in prima instantia. Conceditquē illi easdem, quas habuerunt alij Capitanei, officialibus dictæ custodiæ, quod illi obediant: quod Camerales præstent illi solita emolumenta, præstetquē ille solitum iuramentum. Dat. Rom. 25. April. anno 1.

14 *De doctrina, &c.*) Ioannem Iacobum Panici I. C. Maceratens. &c. Deputatquē in Procuratorem generalem Fisci, & Reu. Cam. Apost. cum claus. &c. Dat. Rom. 28. Maii anno 1.

15 *Volentes dilectum, &c.*) Sixtus 5. dum erat Cardin. fuit deputatus tutor, & curator Iuliani Cesarini in testamento paterno: ideo ipse Pont. ad extinguendum debita contracta per antecessores ipsius Iuliani erigit mōtem non vacabilem 100. mil. scutorum. Montis illiusquē assignat fructus ad quinque cū dimidio pro centenario, & declarat eos non teneri probare pecunias in mōte positas versas fuisse in extinctionem debitorum ipsius Iuliani illisquē concedit facultatem eligendi Secretarium, priuilegia Montis fidei, & aliorum concedit. Declarat eos esse obligatos ad retrouuendum ipsi Iuliano sua credita post triennium Iulianumquē debere illa creditum emere, & partem montis extinguere, iuxta prouentus, qui superfuerint. Et obligatio Depositarii de triennio in triennium reuocetur, cum decreto, clausul. &c. Dat. Rom. 13. Jun. ann. 1. Deinde &c.

16 *Cum nos nuper, &c.*) Montem supradictum post triennium extinguere debere decreuit pro rata prouentuum, quæ superessent, præcipiens Deposit. ut iura, quoquē mense exbursare debeat, quicquid ex dictis prouentibus ad manus habebit pro extinctione, ita ut in circulo annorum quatuordecim extinctio perficiatur, cum claus. decr. &c. Dat. Rom. vlt. Jun. anno 1.

17 Mons fidei Clem. 7. constit. 17. mons Alumeriarum. Paul. 4. constit. 46. mons Religionis, Pij 5. constit. 135. mons gabellæ Urbis; Pij 5. constit. 175. mons Iuliani, Pij 5. constit. 159. mons proxenitarum Ripæ, Pij V. constit. 186. mons Nouennalis, Paul. 4. constit. 12. mons Patris sup. constit. 7. mons Pius, Pij 4. constit. 8. Greg. 13. constit. 99. mons primus succurs. Aninon. Pij 4. constit. 94. mons secundus constit. 103. mons Prouinciarum, Greg. 13. constit. 73. mons Thesauraria, Pij 4. constit. 86. mons Monialium S. Bernardi, inf. constit. 25. mons Sixti; constit. 70. mons Camerariatus, constit. 80. mons Dataria, constit. 88. mons Urbis veteris, constit. 89. mons Cancellarium, & Secretarium, constit. 99. mons S. Bonauentura, constit. 103. Mons Archiuorum constit. 122. mons Sabellius. constit. 127.

18 *Cum in Curia, &c.*) Continet facultates Senatoris Urbis procedendi, & iudicandi in causis criminalibus secundum facultatem gubernatoris, & non seruata forma Statutorum nuper editorum, ac confirmatorum, cum clausul. &c. Datum Romæ 16. August. ann. 1. De confirmat. Statutorum, Greg. 13. constit. De facult. gubern. sup. constit. 9.

19 *Cum primum à te, &c.*) Continet deputationem Cardin. qui causas Religiosorum degentium extra claustra audiant, & desuper provideant, cum clausul. &c. Dat. Rom. 16. Augi. ann. 1.

20 *Intemerata Virg. &c.*) Continet indicationem festi Præsentationis B. Mariæ Virg. celebrandum 21. Nouemb. sub duplici officio singulis annis. D. c.

21 *Cum à primaua, &c.*) Continet indulg. plenar. perpetuam pro omnibus Christi fidelibus visitantibus Eccl. Fratrum Ord. S. Frac. in sollempnitatibus S. Franc. S. Ant. de Padua, Lud. Episcopi, & confess. S. Bernardini, & Bonauent. Dat. Rom. 28. Sept. ann. 1.

22 *Ex supernis, &c.*) Summus Pont. cupiens Ecclesiam Assisii, in qua requiescit corpus S. Franc. amplius decorare, Archiconfraternitatem Cordigerorum erigit in illa Eccl. ingredientibus indulg. plen. concedit. Conceditque facultatem Generali illius Ord. erigendi alias Confraternitates in quibuscumque Eccl. Ord. S. Franc. communicandi; eisdem eadem indulg. Dat. Rom. 13. Kal. Decembr. ann. 1. Vide constit. 68.

23 *Et si nos, &c.*) Officiales status Ecclesiastici dantes participationes prouentuum officiorum pro illis obtinendis, aut retinendis participationes ipsas, ac Barigelli ultra eorum stipendia aliquid exigentes priuati existant perpetuo suis officiis, & inhabiles

ad illa, & infames, &c. Dat. Rom. Id. Octobr. ann. 1. Vide Sixt. 4. constit. 8.

24 *Cum aliis, &c.*) Sanctiss. Pontif. volens introducere in Urbe artem lane pro pauperum sustentatione, Cardin. S. Sixti deputauit, qui quasdam ordinationes fecit, quas nunc confirmat, quatenus Conc. Trid. non sint contrariæ. Conceditque iurisdictionem Consulibus cognoscendi causas artem ipsam concernentes, & credita ab Hebræis consequendi, cum clausul. decr. &c. Dat. Rom. 18. Decemb. ann. 1. Vide Pij 5. constit. 34.

25 *Romanus Pont. &c.*) Præcipit omnibus Prelatis ad aliquam Eccl. ordinandis, tunc transferendis, ut iurent, quod limina Apost. ita, ac hic temporib. personaliter visitabunt, & Pont. de pastoralis eorum officio rationem reddet, mandataque Apostolica diligentissime exequentur: si impediti fuerint, faciant id per eorum Nuncium. Hortatur principes, ut per ipsos Episcopos, & eorum Nuntios eis fides à Sede Apost. subsidia petant. Tempus Visitacionis antecessoribus excusum, successoribus excurrisse declarat, cum clausul. Concedit absolutionem à reatu periurii his, qui utaque modo visitationem distulerunt. Inobediētes suspendit ab ingressu Ecclesiæ eorum, & fructuum administratione. Datum Rom. 13. Kal. Ianuar. anno 1.

26 *Sancta Romana, &c.*) S. Nicolaus de Tolentino à Ioann. 22. & Innoc. 6. in Sancto, rum numerum relatus est, & modo Pont. præcipit eius festum celebrari die 10. Sept. sub officio duplici. Dat. Rom. 10. Kal. Ianuar. ann. 1.

27 *Pia Sanctorum, etc.*) Præcipit festum SS. Ianuarii, & Sociorum mart. singulis annis celebrari 19. Sept. Dat. Rom. 5. Kal. Febr. anno 1.

28 *Cæli, ac Terra, etc.*) Inuehitur multum contra Astrologiam iudiciariam, recensens in compendio omnia mala, quæ in sortilegiis, & incantationibus concurrunt.

Deinde prohibet, ne Astrologiæ iudiciariæ ars, vel faciendi sortilegia, incantationes, & diuinationes exerceantur. Qui seus fecerint, ab Ordinariis, & Inquisitoribus Canonicis penis puniantur, vel aliis ad arbitrium. Neque libri huiusmodi, licet per Regulas Conc. retineantur. Cum facultate Inquisitoribus facta, coercendi illos, qui legunt, vel detinent cum clausul. &c. Dat. Rom. Non. Ian. 1585. ann. 1. De penis incantatorum, Leo. 10. constit. 11. sed non sunt descriptæ. Vide summam Concil. Constantiensis.

29 *Pro eo quum, &c.*) Statuit, quod Fratres Capuccini de cetero non regant, neque retineant Fratres de obseruantia, neque hi de

obseruantia ad Capuccinos transeant absque speciali licentia Summ. Pontif. sub pena excomm. late sent. priuationis, &c. clausul. decr. deputatione exequutorum; &c. Dat. Rom. Ian. anno 1. Vide Paul. 3. constit. 28. Iul. 3. const. 10.

30 *Superna dispositionis, &c.*) Card. Alexandrinus suo, & aliorum Officialium nomine Cōfrat. S. Bernardi exponit, quod quidam Franciscus Tuscus Eccl. S. Bernardi in sua domo sita in Regione Montium Urbis construi fecit, & omnia bona sua ei donauit, in eaquē confraternitas S. Bernardi erecta fuit de anno 1368. Redditus eius Ecclesiz diuersis ipsis operibus à confratribus usquē modo erogati fuerunt. Nunc autem diuino Spiritu ducti Monasterium pro Monialibus S. Bernardi cōstruere cogitarunt. Et quod ob mortem Card. Vercellens. vacabat Eccl. SS. Viti, & Modesti in macello Mart. de Vrbe: in qua nec sacra celebrantur, nec paramenta, & alia necessaria existunt. Et si apud dictam Eccl. dictum Monasterium congrueretur, eiq; fructus d. confraternit. & pr. dict. Eccl. SS. Viti, & Modesti, cum suis iuribus, & redditibus donarentur pauperibus puellis, quæ Moniales effici cuperent, ac restitutioni de rebus Ecclesiz admodum consuleretur; ideo Pont. dicto Car. & Confratribus licentiam concedit construendi dictum Monasterium apud dictam Eccl. & quicquid peticum est. Applicatquē omnes eleemosynas concessas, & cōcedendas. Moniales sub protectione Sedis Apost. recipit, ac Confraternitatem Orphanorum, & crucifixi Officialibus Confraternit. dat facultatem concedendi statuta, & ordinationes licitas à Vicario Urbis approbandas. Cardinali protectori tribuit facultatem extrahendi tres Moniales à Monasterio Sanctæ Cecilie, pro instructione Monialium huius Monasterij, & Monialibus omnes gratias, & indulg. & priuilegia alijs Monaster. concessa elargitur, cum clausulis, &c. Dat. Romæ Idibus Febr. anno 1. Paul. 3. const. 32.

31 *Egregia pop. Roman. &c.*) Memorat, quod statutionum consuetudo antiquissima est, & quod Roma hanc retinet, & conseruat usquē modo, & præsertim ad septem in Urbē Eccl. celeberrimas, in quibus antiqui Pontif. diuina officia celebrare solebant: ideo Pont. ad ipsarum Basilicarum uenerationem, & populi deuotionem augendam in eisdem Basilicis solemnes Missam Cappellas Pontificales in futurum celebrari decernit, vno ex Cardinalibus Missam cantante. Et propterea ad dictas Basilicas vias latas aperuit: & in loco in locum Eccl. S. Sebastiani Ecclesiam

S. Marci subrogat. Cappellarumquē ordinem ordinem subnequit, vt prima sit in S. Mar. de populo. Secunda S. Pauli. Tertia ad S. Laurent. extra muros. Quinta ad S. Crucē in Hierus. Quinta ad S. Mar. Maiorem. Sexta ad S. Petrum. Septima ad S. Ioan. Lateran. Et hoc in Quadrag. In Aduētū autem. Prima ad S. Laurent. Secunda ad S. Ioann. Lateran. Tertia ad S. Crucem. Quarta ad S. Paulum. Quinta ad S. Mariam Maiorem. Sexta ad S. Mar. de populo. Septima ad S. Petrum. primo autem die Quadrag. ad S. Sabinam Card. S. Marci penit. Cantabit Missam hortatur populum, &c. Et indulg. concedit. Datum Romæ Idibus Febr. anno 1. infra const. 70.

32 *Quarta Apostolica, &c.*) Confirmat constit. Pij 5. de non infeudandis, & alienandis Castris. & locis S. R. E. Datum Romæ Kal. April. 1586. anno 1. Vide const. 3. Pij 5. const. 38. Greg. 13. const. 1.

33 *Blex nostris, &c.*) Pont. ob multa merita Relig. Hierosolym. confirmat omnia eius priuilegia, cum decreto, clausulis, &c. Exequutorum deput. sine tamen præiudicio const. 143. Pij 5. Nec non const. 88. Greg. 13. Datum Rom. 20 Mart. 1586. anno 1. De priuilegijs Militum Hierosolym. Vide.

34 *Cum benigna, &c.*) Greg. 13. Redimēdorum captiuorum status Ecclesiastici opus in Vrbe statuit, & Archiconfraternitati Consalonis hanc curam dedit. Hic igitur Pont. dictam institutionem confirmat, & assignationem, cū facultate deputandi Quæstores eleemosynarum; prohibetquē Fratribus S. Trinitatis, & alijs, ne id faciant. Assignat eisdem redditus expeditionum, &c. Bonorum emphyteuticorum dispositionem ad fauorem dictæ Confraternitatis pro hac redemptione fieri posse declarat. Legata, & reliqua facta, & facienda in toto statu Ecclesiastico (non autem pro certa quadam persona, & regulari loco) applicat eisdem. Ecclesiasticis personis ad eius fauorem tertiz partis, eisdem soluta usquē ad scuta 300. disponere posse indulgent. Caplas ad colligendas eleemosynas in toto statu Ecclesiastico deputandi licentiam concedit. Ordinarios hortatur, vt huic operi faueant, & statuta condēdi, & mutandi approbanda à Vicario Urbis non contraria Conc. Trid. indulget, concedit etiam indulg. cum facultate illas communicandi alijs Confraternitatibus, & certis personis respectiue, cū claus. decr. &c. Dat. Rom. 12. Kal. Apr. ann. 1. Vide Greg. vt supr. de Confraternit. S. Trinit. Greg. 13. const. 37. Vide const. 43. Archiconfrat. Consalonis, Greg. 13. const. 65.

35 *Ex omnibus, &c.*) continet institutionem,

nem, & confirmationem cuiusdam Societatis ministrantium infirmis: datquē illis facultatem colligendi eleemofynas pro illis visitandis. Audiendi eorum confessiones in quibusvis Hospitalibus sine præiudicio Superiorū eorundem: modo à Vicario Urbis sint approbati, & in cōmune viuant, &c. Dat. Rom. 18. Mart. ann. 11.

36 *Inuictorum Christi, &c.*) S. Petrus martyr Ordinis Prædicatorum professus, & inquisitionis officio functus, martyrio coronatus est: ideo eius diem festum 29. April. sub duplici officio præcipit celebrari ab omnibus. Dat. Rom. Idib. April. ann. 1. 1586.

37 *Romani Pontif. &c.*) Supprimat officiū Secretariatus domesticæ, eiusquē curam concedit Collegio, cum facultate deputandi Secretarium à Summo Pont. approbandum, cui consignat mansionem in palatio, cibaria, & emolumenta. Collegio concedit licentiam capiendi possessionem prædictorum propria auctoritate, teneatur ad ostendendum computa Secretarijs, deputat Scriptores Breuiū: taxat assignat, Secretarios, Doctores, post annum 25. in habitu Prælatorum incedentes ex nunc utriusquē signaturæ Referendarios esse, eorumquē privilegijs gaudere decernit. Antiquiorem autem singulis Papæ signaturis interuenire posse concedit, habitum designat, & locum in Cappella. Confirmat concessionem Pij 5. cuius non adest constitutio: præsentem vim contractus habere decernit Cameralibus mandat, ut faciant quietantiam de scutis 2500. cum obligatione restitutionis in casu non obseruantie, cum claus. &c. Datū Rom. 1. April. 1586. Vide Innoc. 8. constit. 8. cum concordantijs alijs. Vide constit. 15.

38 *Cum primum, &c.*) Contra bannitos, & alios facinorosos, qui totam Italiam infestam reddebant, constit. 6. ediderat. Quare eum infra annum prou. S. R. E. tranquillat, & his facinorosis hominibus expurgatas reddiderit; Modò ex paternæ charitatis affectu mandat Gubernatoribus locorum, ut quoscumquē in contumaciam bannitos, aut nondum in iudicio delatos, quibusdam tamen exceptis, infra sex menses remissionem perētes gratiosè liberet, & absoluat: processusquē desuper contra eos formatos, & executioni non demandatos cassare præcipit, cum claus. &c. Dando facultatem Confessoribus ab Ordin. approbandis, ut eos absoluant ab omnibus cæsuris, & penis ecclesiasticis, propterea incurſis Dispensando cum clericis & veteris, ut in suis ordinibus remaneant, beneficia retineant, ac recipiant. Dat. Rom. 3. Kalen. Maij 1586. ann. 1. De bannitis, vide Pij 2. constit. 8. cum concordantijs.

39 *Circumspecta, &c.*) Continet priuilegia nobilitatis, ciuilitatis, & familiaritatis Conclauistarum; exemptionem à solutione decimarum: Remissionem fructuum Eccl. indebitè perceptorum, propter dimissionem officij, habilitationem illegitimarum ad successionem, ordines, & dignitates, & officia secularia. Expeditiones gratiarum gratis fiāt pro illis. Indultum si sint Presbyteri audiendi iura ciuilia, & Doctoratus gradum suscipiendi. Pensiones eis reseruatæ transferēdi. Cum decreto, clausul. &c. cum intimatione litterarum, repetitione supradictorum, deputatione executorum, &c. Datum Romæ Kal. Martij 1586. ann. 1.

40 *Ad Clauum, &c.*) Sanctiss. iste Pont. ex urgenti. causis expressis, ostendit necesse esse S. R. E. aliquid Thesauri præsidium habere propterea decies centena millium aureorum nummū in primo anno sui Pontificatus hinc inde licitè, & absquē alicuius oneris impositione collegit: modo in Arce S. Ang. pro Sed. Apostol. præsidio reponit. Deoque, & B. Virg. & Apost. Petr. & Paul. dicat. Indeque promi prohibet præterquam pro recuperatione terræ Sanctæ: Generali contra Turcas expeditione, & tūc cum Christianus exercitus comparatus, & mare ad ipsorum Turcarum fines traheret, & in casu extremæ Ciuitatis penuriz. Deinde quasdam alias causas excipit, in quibus pars tantum possit auferri, idquē seruaturum iureiurando deuouet: & eius successores dictum iuramentum ligare declarat; exemplum quoque proponit impij Heliodori Machab. 2. cap. 3. calus etiam hic præscriptos ad alios etiam grauiores non vult extendi, sed ad litteram intelligi: clauis sex ad custodiam dictæ pecuniæ sex personis nominatis assignat prædicto iuramento de obseruandis promissis sub pœna excommun. præfesto C. S. Ang. iuramentum dari præcipit circa præmissorum obseruationem sub eadē pœna. Contrauenientibus quibuscumquē circa amotionem dictarum pecuniarum pœnam excommunic. latæ sent. omniumq; dignitatū priuationem, & inhabilitationem imponit Cardinales. absentes in eorum accessu ad Curiam, & Cardin. futuros in assumptione pilei præmissa obseruatos iurare voluit, prout & præsentis iuratur. In Conclau. etiā Cardinales, & Pontifices post coronationem idem iurare debere decernit: hanc constitutionem in Conclau. legi, & in quinternis Cæcellariæ describi iubet. Et si successores contrauenerint, decernit post eius obitum licere successoribus pro recuperatione harum pecuniarum agere contra Pontificis contrauenientis,

Aa 2 nientis,

nientis, & Cardinalium consentientium coniunctos, & quia Pontif. & Cardinal. bona quoquo modo obtinuerint, &c. Dat. Romæ 11. Kal. Maij 1586. ann. 1. idem const. 80. Confirmat Clem. 8. const. 1.

41 *Pro excellenti, &c.*) Lauratanum Oppidum in Civitatem, & Ecclesiam in Episcopalem erigit, designando illi Diocesim, & subiiciendo Ecclesiam Recanensem, &c. Cum dote duorum millium scutorum. Dignitatis distinctione iurisdictionis ad præsentandum Archipresbyterum referuat familiæ Perettæ, cum clausul. &c. Datum Romæ 16. Kal. April. anno primo.

42 *Cum sicut nobis, &c.*) Continet concessionem, & declarationem pro Fratribus Ord. Minorum de Observantia, ut liberè, & licitè retinere valeant omnes Ecclesias, & Conventus, quos ubique terrarum possident, dummodò Ordinarij consensum habeant quoad eos dumtaxat Conventus, quos possident à decem annis citrà. Indulgent. & privilegia concedit quæ concessa fuerunt locis, & Ecclesijs à principio licitè receptis, & ædificatis, cum decreto, clausul. &c. Datum Romæ 3. Sept. anno 2.

43 *Postquam divina, &c.*) Collegium 200. Militum ad honorem B. Virgin. erigit, & eorum officia per triennium tantum non vacare decernit, creando ipsos familiares, & Notarios Sed. Apostol. Comites Palatinos, Milites Laureatos, & Lauretanos, pensiones, siue fructus Ecclesiasticos ducat. 200. super quolibet officio dicto Militiæ, eisdem Milites Clericos, & laicos etiam coniugatos obtinere, & iam obtentos retinere, & in alios Clericos, & coniugatos, si saltem per triennium tale officium exercuerint, transferre posse, concedit coram solo Notario, & testibus etiam laicis, etiam sine consensu eorum, qui pensiones solvere debent. Qui sub excommunicationis lætæ sentent. pœna teneantur ad illas, perinde, ac si de translatione per ipsum Pont. cum clausul. &c. id factum fuisset testandi de bonis ex Eccles. acquisitis vsq; ad duc. 500. pro quolibet officio, & de alijs bonis vsq; ad quamcumquè summam disponendi facultatem largitur, insignia collegij design. officiũ huius Militiæ cum alijs officijs Rom. Cur. compatibile, & plura simul ab vno retineri, & quandocumquè resignare posse decernit. collegium istorum statuta condere, & alia necessaria facere possit. Baldachinum portare posse. à locatum, & aliorum iurium in Cam. Apostol. si lum eximit, scuta 100. mil. ab illis recipit, fructus annuos 8. mil. duc. super redditibus Datarie eidem assignat, obli-

gat omnia bona Camer. Apost. in casu defectionis cum clausul. &c. Exequutorum deputatione, &c. forma, & effectu publicetur, &c. Dat. Rom. 5. Kal. Iun. ann. 1. 1586. Deinde.

44 *Ad exequendum, &c.*) Recenset in cõpendium omnia privilegia, & extendit illa circa pensiones, & fructus ecclesiasticos, quos habere, & retinere eis concessum est, derogando const. 17. Pij 2. et aliorum, et Regulis Cancellariæ eorum præmissis quovis modo fauentibus, public. 26. Septembr. anno 2.

45 *Camera nostra, &c.*) Continet confirmationem aliorum Summ. Pont. const. super solutione annatarum communium, et quindenniorum, cum declarat. et extensione ad beneficia vnita quæ 24. duc. aur. de Cam. excedunt, etiam si sint de iure patronatus, etc. cum decr. etc. clausul. etc. Datum Romæ 14. Maij anno 7. Vide Paul. 2. constit. 9. cum concordantiis.

46 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet facultates, et iurisdictiones Archiconfrat. Cõsalonis eligendi vnum ex quatuor Referendaris nominatis in Iudicem ordinarium, qui possit audire causas motas, et mouedas; procedendi sola facti veritate inspecta: citandi, et inhibendi in Curia, et extra: Contradictores cohibendi; Appellatio ab eius sententia, semel tantum detur de uolutione, etc. Tres nullitates tantum opponi possint, de quibus Pius 4. const. 85. Cogere possit hæredes in causis discussionum, etc. Citaciones fieri possint per quoscumquè mandatarios. Mandata eius ab omnibus exequutoribus exequi possint, cum decreto, etc. clausul. etc. Et declaratione, quod sub eius iurisdictione sint omnes redempti, et puella, quæ cõsequuntur dotam ab Archiconfrat. Præfectus signaturæ iustitiæ Regens, et Referend. non signent commissiones contra formam præsentis constit. Iudex cogere possit Notarios ad consignanda instrumenta, etc. Datum Rom. 14. Kalen. Sept. anno 2.

47 *Cælestis Pater, &c.*) Confirmat iurisdictiones, et privileg. Pastorum Almae Urbis: iurisdictionemquè Consulibus in causis vsq; ad duc. 30. et inde supra præfecto Annontæ contra quoscumquè concedit. Pistorumquè credita occasione panis in discussionibus nõ venire, sed ceteris creditoribus etiam habentibus obligationes Cameriales anteriores esse decernit. Et à sententijs Consulium ad Cõservatores tantum in causis à decem scutis supra appellare posse cõcedit, cum clausulis, &c. Datum Rom. 14. Kal. Sept. anno 2.

48 *In tantarum rerum, &c.*) Declarat, & moderatur prædicta, quod scilicet non præiudicent

cent facultatibus Gubernatoris Urbis, & eius superintendentis quoad recursus, cum claus. &c. Dat. Rom. 9. Octobr. ann. 2. Vide Iul. 3. const. 31. Greg. 13. const. 77. & 80.

49 *Quemadmodum, etc.*) Referendariorum numerum ad centum prafinit cum qualitatibus, &c. qui admittendi sunt ad signaturam iustitiae, & gratiae, expedire debeant litteras. Concedit insignia nobilitatis, familiaritatis, &c. De quorum priuilegiis Clem. 7. constit. 24. Utendi mitra, baculo, benedictione solemniter. Eligendi Confessorem approbatum ab Ordinario, &c. Celebrandi circa auroram, etiam in locis interdictis. Stationes consequendi in propriis Cappellis. Comedendi laetitia de consilio, &c. absque scandalo, &c. Extenditq; ad illos constit. Bonif. 8. cum clausul. Datum Romae 10. Kalen. Octobr. ann. 2. Vide Paul. 3. const. 27.

50 *Afflicti, & crudeliter, &c.*) Continet Anglorum hereticorum immanitatis execrationem, Catholicorum praeclaram laudem. Collegij Rhemensis commendationem: pro Angliae liberatione orationem pro eiusdem Collegij subuentione exhortationem ad Christi fideles praecipitque, ut ecclesiastici has litteras publicent, & elemosynas colligant. Hortatur Imperator, & Princeps, ut Anglos exules Catholicos recipiant, ac foueant. Dat. Rom. 3. Non. Sept. ann. 2. Vide Greg. 13. cōst. 105.

51 *Expositum est nobis, &c.*) Continet indulgentiam plenariam pro omnibus monast. Concept. B. Mar. Ord. S. Francisc. de obseruantia, & pro omnibus Christi fidelibus Eccl. d. monast. visitantibus ipso die festo Conception. cum claus. &c. Dat. Rom. 18. Octobr. ann. 2.

52 *Inter varias, &c.*) Praecipit, ut Communitates pro quibuscumque personis obligatae, infra annum à die denunciationis liberentur, & si obligationes sunt eiusdem naturae, ut ipsi creditores ad eas extinguendas cogi nequeant: tunc eiusdem Camerae releuationes dentur. Communitates, & particulares personae ad praemissa agere valeant. Iudices omnes unica citatione praecedente mandatū exequutium post annum à die denunciationis exequendum relaxent. Communitates in futurum absque licentia Papae, aut Camerae Apostol. eorum bona alienare, aut obligare, praeter locationem non ultra decennium non possint; neque pro alijs fidei iubere. Obligationes contra hanc formam nullae sint. Oratores ad Summ. Pontif. sumptibus publicis sine eius, vel Cam. Apostol. licentia mittere nequeant. Contrauenientes arbitr. Gubernat. puniantur, cum clausul. &c. Datum Romae

pridie Kalen. Octobr. ann. 2. Vide Pij 4. const.

53 *Ad excelsum, &c.*) Officium Commissariatus Camer. Apostol. in officium perpetuum vacabile erigit, cui annexa administrationem Archiuu script. Cam. Apostol. Concedit iurisdictionem coercendi detinentes, & non restituentes, scientes, & non reuelantes scripturas Cam. ubique existentes, iuxta constit. Iul. 4. numero 24. Et similiter Praelatos, & Clericos ingerentes se in benef. ante expeditionem litterarum Apostol. iuxta constit. Iul. 2. num. 4. & Iul. 3. nu. 33. Consuetam portionem panis, &c. assignat. Salaria, regulas, & emolumenta concedit. Creat ipsum Referendarium veriusq; signat familiarem, continuum Comensalem, &c. Locum in Camera, & actibus Cameralibus visitationem Camerae, & Cappellam Concistorialem, & in actibus publicis assignat. Resignandi facultatem concedit. Expeditiones pro Commissario gratis fieri iubet. Concedit ad vitam Bonaldo Lomellino, cum facultatibus, &c. qui soluit 20. millia scuta, & per annos 8. officium non vacare decernit, interim vult, ut disponere possit de eo, & de eius pretio. Et pro asscuracione omnia bona Camer. Apostol. obligat, cum claus. &c. Dat. Rom. 4. id. Octobr. ann. 2. Vide const. 66.

54 *Vt in negotiorum, &c.*) Officium Thesaurarii, Dacariatus erigit in officium perpetuum vacabile, ad instar aliorum officiorum Cur. in iurisdictione circa differentias negotiorum, & expeditionum Dacariae, emolumentorum assignatione, creando ipsum Referend. Praelatum, &c. assignando locum in Cappella, & alijs actibus publicis. Eximendo à gabellarum solut. & aliarum impositionum pro se, ac familia sua: transferendi pensiones in alios, etiam in mort. art. Disponendi de dicto officio, et de eius pretio: obligando omnia bona Cam. Apostol. Retinendi quaecumq; officia, et beneficia, etc. Testandi, et disponendi infra annos sex de pretio istius officij, cum claus. etc. Iuramentum praestandum, etc. Datum Rom. pridie id. Octobr. ann. 2.

55 *Detestabilis auaritia, &c.*) Continet damnationem illicitarum pactiorum in societatibus apponendarum, ut quod societate contrahentes vnus det pecuniam, animalia, etc. Alter vero operam, vel industriam debeat ponere pure, et sincere, etc. Iustis conditionibus, et pactis, etc. sine fraude, palliatione, etc. Ita ut non ad certam summam ab omni damno, & periculo immune lucrum nomine persoluum, neque ad capitale, si casu fortuito perit. restituendum socius accipiens teneatur; si verò in fine ipsum capitale extat, restituatur conferenti, nisi recipienti fuerit

fuerit communicatum, aut aliter inter ipsos legitimè Conuentum, aliter factæ Societates sint nullæ, & contrahentes pœnis vsurariorum puniantur, cum decreto, clausul. &c. cum deputatione exequutorum, &c. Dat. Romæ 12. Kal. Non. anno 2.

56 *Ad compeſcendam, &c.*) Decernit, quod Coniuges à cohabitatione, & coniugali thoro temerè absquè Iudicis licentia separantes, Iudicis arbitrio puniantur. Maritus, qui Iudicis autoritate thori separationem obtinuerit, & deinde cum scortis, aut alijs mulieribus impudicam vitâ duxerit, ita vt appareat, quod separationem affectauerit, vt luxuriosè viueret pœna vltimi supplicij puniatur. Eodè modo de vxore decernit. Eadem pœna plectatur vxor, quæ impudicè viuit, vt fugiendo à Monasterio sibi assignato. Eadem pœna sumatur de illo, qui Virginem deflorauerit, si fuerit in carceribus detentus. Idem de illo, qui filiam, vxoremvè prostituerit. Eadem seruentur contra alios adulteros, lenones, &c. Idem de coniugatis, qui non respuerint, cum decreto, clausulis, Iudicis deputatione, & facultatibus. Datum Rom. 7. Kal. Nouemb. anno 2.

57 *Super vniuersa, &c.*) Continet Montis alti Oppidi in Ciuitatem sublimationem. Et dotis pro Episcopo assignationem cum decreto, clausul. &c. Datum Rom. 18. Kal. Decemb. ann. 2.

58 *Superna dispositione, &c.*) Continet sublimationem Oppidi S. Seuerini in Ciuitatem, assignationem dotis pro Episcopo, &c. Datum Rom. 6. Kal. Decembr. ann. 2.

59 *Postquam verus, &c.*) Continet Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium creandorum numerum, vt sint 70. Episc. 6. Presbyt. 50. Diacon. 14. Quoad ordinem. Diebus ieiuniorum creatur mense Decembr. quoad tēpus. Non minores 22. annorum, si debent esse Diaconi. quoad ætatem. Quo verò ad qualitates, saltem quatuor sint Magist. in Theologia, nullum habeant impedimētum ad sacros ordines suscipiendos, etiam si obtinuerint dispensationem à Sede Apostol. sint caractere clericali insigniti, & quatuor Minoribus ord. Nullum habeant filium etiam legitimum ex legitimo matrimonio. Non sint consanguinei alicuius Cardinalis viuentis. Illegitimus, sed legitimus per subsequens matrim. esse possit. Absentes à Cur. creentur, adiecta conditione, vt infra annum Apostol. limina visitare teneantur, quod iurent facere ante receptionem bireti rubei à Pont. transmissi, cum decreto, claus. &c. Datum Rom. 3. Non. Decemb. ann. 2. Vide const. 65.

60 *Diuina Dei prouidentia, &c.*) Erigit officium Auditoriatus causarum confidentialium, cum assignatione emolumentorum. Qui communicat priuilegia omnia, quæ veri familiares Pont. continuiq; commensales, & Prælati domestici, Sedisquæ Apostol. Notarij obtinent. Iurisdictionemquæ cognoscendi causas quascumquæ confidentiales, &c. Applicatq; Notariatus officium ad officium prædictum Auditoriatus. Quod in personam Alexandri Catalani Rom. vtriusquæ signat. Referendarij cum prædictis iurisdictionibus, emolumentis, & priuilegijs confert, obligatq; omnia bona Cam. Apost. pro assecuratione, cum clausulis, decreto, exequutorum deputatione, &c. Datum Rom. Kal. Nouemb. ann. 2. De confidentijs, earumquæ casibus, præsumptionibus, probationibus, & pœnis Pij 4. c. 113. Pij 5. const. 91. & 160. infra const. 75. De familiaribus Pont.

61 *Vt litium diuturnitati, &c.*) Notarijs tunc coram Collateralibus scribentibus officia interdicit, eaquæ Camer. Apost. applicat, Collegiumquæ erigit 30. Notar. quorum 15. coram primo, & 15. coram secundo, Collatim causis scribere, &c. valeant. Numerumquæ illum augeri prohibet. Et eisdem Notarios Collegium cum officialibus, &c. Constituire posse decernit. Officiaquæ per substitutos exercere, arrendare, resignare, & alienare, & desuper Societates contrahere. Collationem verò horum officialium pro hac prima vice Datario, & deinde Conseruatoribus, & Prioribus cap. Regionum concedit, pretiumquæ sibi pro ea vice. & postea pop. Romano applicat, Notarios etiam incolas, & forenses esse posse declarare: eosquæ Ciues Rom. effici, & eorum priuilegijs gaudere vult. Locum etiam in processionibus, & diebus publicis assignat: candelasquæ officialibus dari solitas eisdem dari mandat. Ordinationes pro Collegij directione statuendi facultatem concedit. Taxam circa mercedem scripturarum imprimi, & impressas in officiis retineri, & obseruari mandat. Collegio quoq; dotem, seu massam emolumentorum assignat, & quolibet mense inter Notarios diuidi mandat. Collateralibusquæ ex signatura rescribi posse decernit. Causas commissarias per turnum inter Notarios diuidi iubet. Festos dies, aliosquæ à Pōtifice, & statutos decretos Iudici prohibet, & quosdam reuocat. In obligationibus Cameralibus assertamenti votum dari vetat, & prauentioni locum esse inter Audit. Camer. & curs. cap. decernit. Notariosquæ nuper electos subrogatos esse declarat, etiam in locū aliorum Notariorum amotorum, quibus reſeruat

seruat facultatem rogandi contractus, &c. Collatores etiam coram consulibus artium officia habere posse decernit, eisquẽ decedentibus scripturas inventariari mandat per officiales collegij. Depositorum occasione tam Notar. & recipientes, & eorum hæredes, quam Dominos scripturarum obligatos esse declarat. Suspectosquẽ recusari non posse decernit, nisi, &c. conueniri autem alibi, quam in cur. capit. eos, eorumquẽ familias prohibet, iurisdictionesquẽ omnes à prædecessoribus capit. concessas de nouo concedit, saluis iurisdictionibus Gubern. & Auditor. camer. Officiaq; horum Notariorum per triennium in nihilò, & post triennium pro medietate tantum vacare decernit, & pro securitate Notariorũ obligat omnia bona cam. Apost. cum claus. decret. Exequutorum deputat. forma, & effectus publicationis, &c. Dat. Rom. 4. Kal. Ian. ann. 2. Quoad iurisdictionem iudicum cur. capit. Pij 4. const. 77.

62 *Cum in unaquaque, &c.*) Sanctiss. Pont. ob summum erga Urbem, affectum, & ex causis, iussit conseruatoribus pop. Rom. vt reformationes fecerunt opportunas, circa immoderatos sumptus. Quod & fecerunt, quatinus Summ. Pontific. detulerunt, & card. alij ab eo deputati eam perfecerunt, modo Pontif. confirmat dictam reformationem, & exequutores deputat, cum facultatibus, &c. cum claus. forma publicandi, decret. &c. Dat. Rom. 10. Kal. Ian. ann. 2.

63 *Pastoralis Rom. &c.*) continet casus qui publicantur in die cœnz Domini. Datum 7. Kal. April. 1587.

64 *Volentes, &c.*) Ordinatur, quod vir, qui scienter matrem, & filiam, siue duas sorores carnaliter cognouerit, ultimo supplicio puniatur: idem de muliere carnaliter peccante cum viro cum quo scit matrem suam filiam, aut sororem concubuisse: idem de muliere, quæ patrem, & filium, vel duos fratres cognouit: idem de viro, qui peccat cum ea, quam scit peccasse cum suo patre, filio, vel fratre, cum decreto, claus. &c. Datum Rom. Non. April. anno 2. De publicis adulterijs, sup. const. 56.

65 *Religiosa Sanctorum, &c.*) Ex antiquissima institutione usquẽ modo seruata, solent quædam Cathedrales Eccles. Vrbi finitissimæ assignari cardinalibus, Episcopis, & alijs Ecclesie Urbis cardinal. Diacon. Pontif. igitur, qui cardinalium numerum ad 70. præscripsit, modo Ecclesiarum titulos, & Diaconias pro presbyteris, & Diaconis, Cardinal. determinat, ecclesiasquẽ, quæ aliter, quam in hac constitutione, & alijs quam supra expref-

se, non sunt, si à Cardinal. obtinentur, vscare ex nunc decernit: ecclesiasquẽ prædictas tantum in Tit. & Diacon. Card. modo, & forma prædictis in futurum assignari præcipit. prohibetquẽ licentiam obtinendi ecclesias prioris Tituli. Cardinalesquẽ in subscriptionibus faciendis in litteris Apostolicis nomen Tituli, ac Diaconia, aut Episcopatus sui exprimere debeant, cum decreto, clausulis, &c. Et quod Cardinales circa istarum Eccles. regimen gerant se iuxta Leo 10. constit. Datum Romæ idib. April. anno 2.

66 *Non sine, &c.*) Scripturas Cam. Apost. detinentes, & inter sex dierum spatium non restituentes, seu scientes, & non reuelantes, incurrant priuationem offic. & benef. & inhabilitatem, & excommun. latæ sentent. decernit. Commissi. Camer. Apostol. post sex dies contra prædictos tãquam fures etiam procedat. publicata 21. April. anno 2. Vide constit. 53. Paul. 4. const. 15. Pij 4. constit. 9. cum concordantijs.

67 *Quamuis infirma, &c.*) Sanctiss. Pontif. ex causis expressis erigit Hospitale pauperũ mendicorum in Vrbe. mandatquẽ eligi quatuor Ministros, prouentus assignat. Eximit à superioritate Iudicum, & officialium Urbis. Exemptionem concedit à quacumq; gabela, tam illud, quam contrahentes cum illo. Dispensat mendicos in eo degentes quoad ieiunia, &c. iuxta medicorum consilium. Concedit facultates illius Sacerdotibus ministrare circa prædictos mendicos. Peregrinos benignè recipi mandat, Rationes singulis mensibus ab officialibus reddi iubet. Thesaurarium, & Commissarium Generales Gubernatores eius deputat, cum decreto, clausulis, &c. Dat. Rom. Id. Maij 1587. anno 3. Applicat illis beneficia, vt in const. 10.

68 *Diuina charitatis, &c.*) Confirmat Contraternitatem Cordigerorum erectam const. 22. indulg. omnes fratribus Minoribus concessas communicat, & alias cõcedit cum claus. &c. Datum Romæ 9. Maij 1586. ann. 2.

69 *Cum nostrorum, &c.*) Mandat suo Vicario Urbis, vt licentiam concedat Arbetio Eremitæ, & Socijs aliquod ædificium in Vrbe construendi. Eremitasquẽ, & alia. Dat. Rom. 3. Kal. Iulij 1587. ann. 3.

70 *Quamuis arummarum, &c.*) Summi Pontif. pro Christianæ Reipubl. suiquẽ status defensione, & tranquillitate, preces cum lachrymis Deo fundit, & pro, necessario humano præsidio pecunias comparat, maximè, quia ab ipso initio Pontif. multas pecunias erogare necesse fuit ad scelestos comprimendos, annorum inopiam tollendam, & ætarium instru-

instruendum: ad reficiendumque in Vrbe Basilicas, aquas inducendas, ædificia construenda; magnos etiam sumptus fecit; & facit; & pro Dei cultu, & Urbis ornatu augendo: ideo coactus fuit veltigal vnus quaterni imponere super vino minuatim vendendo in toto statu, locauitq; Antinoro pro annuis septuaginta millia, & centum scutis, super quibus erigit nunc montem, quem vocat Sixti: eiusq; loca resignabilia; & vacabilia esse decernit. Fructus quoq; ad 10. pro centenatio assignat super redditibus dicti veltigalis. Exemptos declarat à quibuscumq; subsidijs, & impositionibus; & pro eius affecuratione omnia Camer. Apostol. bona obligat. Personas Ecclesiasticas pecunias in eo ponere posse decernit. Confiscari, aut sequestrari prohibet ex quocumq; crimine (non tamen in personam Pont. vel Card.) Resignare posse indulget si cist alia officia Roman. Cur. ad fauorem illegitimarum. Thesaurarium generalem deputat. Montis facultatem concedit instruendi Collegium. Securitatēque officiorum super huiusmodi locis contrahēdi ad decem pro centenatio concedit. Priuilegia aliorum Montium tribuit exemptionem à decimis, cum depositarii officio. Admissionis Montistarum forma. Promissione præseruandi Montem à quibuscumque reductionibus. Facultate nominandi decreto, clausulis, &c. Datum Rom. 13. Kal. Iun. ann. 3. extinctionem veltigalis; & patrum d. Montis const. 191. Vide const. 16.

71 *Romanus Pontif &c.*) Continet deputationem Card. ad cognoscendum, & decidendum quæcumq; negotia, & causas quorūcumque Regularium, & omnium Religiorū, extra Claustra degentium, & audiendi causas Episcoporum referendæ p̄a Pontifici, cum decr. claus. &c. Datum Romæ 13. Iun. anno 3.

72 *Cum in Curia &c.*) Concedit facultatem D. Dominico, &c. De Monte alto Almaz Urbis Senatori procedendi, & iudicandi in causis criminalibus non seruata forma statutorum, & iuxta facultatem Gubernatoris, cum decreto, clausulis, &c. De facult. Gubernat. Leo. 10. const. 7. Statutorum confirmatio Greg. 13. const. 65.

73 *Cupientes per officij, &c.*) Continet Commissarij iurisdictionem super restauratione, & conseruatione pontium, fontium, & viarum publicarum status Ecclesiastici, cum assignatione salarij, clausul. &c. Datum Romæ 10. Octobr. anno 3.

74 *Deut Romanum, &c.*) Pro commodiori aditu ad venerandas Urbis Basilicas quamplures vias latas aperuit, fontemque

aquæ Felicis ad superiores Urbis colles, maxima cum impensa, & populi applausu prouidit fecit, vbi incolæ liberius inhabitarent, nouamque ædificijs Urbem decorarent. At modò ex eadem causa ædificantibus in via Felici, & via pia priuilegium concedit, quod ædificia construenda ex quocumque, præterquam læsæ Maiestatis delicto confiscari nequeant. Inhabitantibusque per triennium ædificia prædicta quæcumque Rom. Ciuium priuilegia concedit. Habitatores non molestantur pro debitis extra statum Ecclesiastici contractis. Gaudeant priuilegijs fori Capitolini iuxta formam statutorum. Artifices etiam incolentes à Collectis imponendis per Consules, & ab oneribus excubias faciendi tempore pestis absoluit, cum exequutoria deputatione, clausulis, &c. Datū Rom. Idib. Sept. ann. 3. Vide similem Pij 4. const. 139. De ædificantibus in Burgo.

75 *Pastoralis officij, &c.*) Præcipit Episcopis, & alijs, &c. Regni Franciæ vbi Constitutiones Pij 4. & 5. de Confidentia adhuc exequutæ non fuerunt, vt in futurum ad illarum executionem omnino procedant, appellationesque ab eorum sententijs ad proximōs superiores sine retardatione executionis deuolui decernit. Beneficiorum ob confidentiam vacantium, &c. Collationem Ordinarijs Collatoribus concedit, ac si Sedi Apostol. minimè reseruata fuissent, modificando in hoc Pij 4. constit. Fruentisq; inde malè perceptos in vsum, & reparationem Ecclesiarum, & beneficiorum conuerti posse declarat, quod etiam pertinet ad eius modificationē. Regem Galliæ hortatur, vt prædictorum executioni operam præstet. Absoluendiq; à Censuris ob confidentias incurfis Nuncio apud dictum Regem. & respectiue Legato Auinionensi concedit cum clausulis, &c. Datum Rom. Idib. Aug. 1587. ann. 3. Vide Pij 5. const. 89. Pij 4. const. 114 supra const. 60.

76 *Sacri Apostolatus, &c.*) Reſtoratus Rudij Almaz Urbis officium vni ex Prælatiſ Rom. Cur. concedi conſuevit, ſed hic Sanctiſſ. Pont. pro felicitati eius Regimini, ipſum officium cum ſuis oneribus, honoribus & emolumentis Collegio Aduocatorum Conſistoriaſum aſſignat. Montemque vnum pro ſcutis 6. millibus ſuper emolumentis dicti officij erigendi facultatem elargitur. Præcedentiam ante Aduocatos, & Reſtores, etiā antiquiores concedit. Doctorandique facultatem, & alia quæcumque priuilegia confirmat, cum claus. &c. decreto, &c. Datum Rom. 16. Kal. Sept. anno 2. Vide Iul. 3. const. 23.

77 *Humanæ plerumque, &c.*) Montem Fidei

Fidei erectum à Clem. 7. auctum à Paul. 3. suppressum à le erectumq; de nouo Augustino Pinello proſcutis 600. mil. vendidit. Depositarium deputauit. Eodemque Pinello concessit facultatem eligendi Secretarios, & Computistas, & vendendi loca, cum intimationibus montistis antiqui Montis, an vellent pecunias in nouo Monte dimittere, an recipere scuta 100. pro quolibet loco. Nunc reuocat totum factum, & antiquum in pristinum statum reducit, & fructus ad 6. pro centenario, & extendit ad 1200. alia loca. Decernit montistas tam antiqui, quam moderni Montis gaudere omnibus priuilegijs. Loca illa vendit dicto Pinello pretio 120. mill. scuto totum, cum facultate vendendi alijs, affecurationem promittit, cum decreto, claus. &c. Dat. Rom. 13. Kal. Nou. ann. 7. Vide Clem. 7. constit. 17. Paul. 3. constit. 33.

78 *Apoſtolicis muneris, &c.*) Confirmat Ordine Reformationum Ordinis S. Franc. de obseruantia, eorumque Reformationem statuit existere sub obedientis Protectoris generalis, & Protectoris, & Prouincialium, Custodes in Prouincia resideant. Reformati Capitulis Conuentualium interfint. Eorundemque priuilegijs potiantur. Syndicum deputare possunt proſecularibus negotijs agendis. Scapularium debeant gestare rotundum, & à tunica separatum, nudisque pedibus, aut suppositis soleis, siue sandalijs incedere valeant. Super Conuentibus receptis, ac recipiendis, dictique habitus dilatione, aliisque premissis molestari nequeant. Fratres Conuentuales de eorum Generalis licentia, alios vero nequaquam recipiant, iuxta constit. 93. Pij 5. Cum Conuentualibus ad processiones intendant, ab illisque nunquam separari, nec alios Protectores, vel Prouinciales, quam Conuentualium habere possint. Et quod constitutio hæc Reformatis sub Conuentualium obedientia viuentibus tantum suffragetur, cum clausul. decret. &c. Datum Rom. Idib. Octobr. anno 3.

79 *Et si mendicantium, &c.*) Confirmat gratias omnes Ordinis Minorum S. Franc. de obseruantia Monialium S. Clare, & Tertiariarum de penitentia, in his, quæ Concilio Tridentino non repugnant, cum executorum deputatione, claus. &c. Dat. Rom. 3. Octobr. anno 3. vide Leo. 10. constit. 20. Paul. 4. constit. 4. Pij 5. constit. 14. Greg. 13. constit. 35.

80 *Non secus, &c.*) Erigit montem Camerariatus vacabilem, & fructus ad rationem nouem pro centenario, assignat pro securitate omnia bona Cam. Apost. obligat. Declarat personas valentes in dicto monte pecunias ponere omnes, scilicet cuiuscumque conditio-

nis, & dignitatis existant, præter mendicantes. Priuilegia concedit quod loca dicti montis neque confiscari, neque sequestrari valeant. Resignari possint ad fauorem etiam illegitimorum. Deputat administratores cum facultatibus, &c. Tradit montistis authoritatem, quod possint deputari officiales, & facere Ordinationes. Concedit omnia priuilegia aliorum montium. Eximit montistas à solutione quorumcumque onerum. Præcipit, quod Depositarius fructus quolibet bimestri solvere debeat, & quod mons reductioni, & alijs contrariis dispositionibus non subiacet, quod montis loca per quadriennium non vacent. Vendit dictum montem cum prouentibus antedictus D. Ioann. Pinello, qui soluit scuta 65. mill. ac 366. Et Depositarium per decennium, & ultra ad eius vitam deputat, cum facultate deputandi Secretarium, & Computistam, & loca vendendi. Montistisque soluat quolibet bimestri fructus prædictos. Neque ille, neque eius successores super præmissis molestari possunt, etiam sub prætextu enormissimæ læsionis. Facit obligationem pro conseruatione præmissorum, quod ille, & successores teneantur probare dictum pretium verum esse in utilitatem Sed. Apost. cum decreto, claus. &c. Deputatione executorum, cum facultatibus, &c. Datum Rom. prid. Idus Septemb. ann. 3. Vide sup. c. 16.

81 *Anno superiore, &c.*) Reponit iterum in Arce S. Angel. scuta decies centum mil. cum eisdem prohibitionibus, & conditionibus, & inter causas extrahendi illa addit recuperationem Regnorum S. R. E. ab hostibus occupatorum. Datum Rom. 8. Idib. Nouembr. anno 3. Vide constit. 40. & 96.

82 *Cum de omnibus, &c.*) Ordinatur, quod illegitimi ex incestu, vel sacrilegio etiam legitimi in Religionem cuiuscumque Ordinis, aut ad habitum, & professionem regularem accipi non possint, sed ad habitum Conuersorum, seu famulorum tantummodo, eadem conditione, ut ad Religiosorum habitum, professionem, ordines, et Ecclesiastica officia aditus sit semper præclusus, quod si secus factum fuerit, professio, &c. inualida omnino sit, et nulla immo debeat exui habitum, ad quem perpetuo inhabiles sint, et qui illos acceperint contra formam hanc, excommunicationis sententiam incurrant ipso facto à nullo absoluedi, præterquam in mortis articulo, nisi à Summ. Pont. Alii autem illegitimis etiam legitimi seruata forma hic tradita accipi possint, sed inhabiles remaneant ad quascumque dignitates, gradus, & officia sui Ordinis, donec fuerit cum illis auctoritate Apostol. dispensatum.

B b

fatum,

farum, si contrarium fuerit, professio nulla sit, habitu, priuari, & exui, & Religione ejici debeant, & receptores excommunicationis sententia incurrant. Criminosi, vel suspecti, aut acri alieno, vel reddendis rationibus obnoxii, ad Relig. non admittantur, & in recipiendis Religiosis in futurum fiat diligens inquisitio, de eorum patria, vita, moribus, &c. Alter professio sit nulla, & habitu debeat expellari, quod si factum non fuerit, professio nihilominus nulla sit, & possint quicumque iudices, etiam seculares ad cuiusvis instantiam, seu querelam contra illos procedere, &c.

Regulares de vna Provincia ad aliam sui Ordinis transeuntes, superiorum licentiam secum deferant, alioquin hospitio recipi non possint, & locorum Ordin. carcerentur, cum decreto, exequutorum deputatione, & facultatibus, claudul. &c. Dat. Rom. 6. Kal. Decemb. anno 3. Vide declaras inf. constit. 106. Greg. 14. pp. 10.

83 *Laudemus viros, &c.*) Laudes ad longum continet Imperat. qui pro Ecclesia Dei, & Religione tuenda, & propaganda elaboravit, ipsos singulorum commemorando. Quorum effigies fecit in quibusdam numismatibus aureis imprimi, & ad Imperat. & Reg. & Principes misit S. R. E. Cardinalibus distribui, pijsque, ac praestantibus viris, concedendo indulg. illis qui ea portaverint quoties eorum aliquis ante salutiferam Crucis signum, aut sacram aliquam imaginem pertransiens aperto capite venerationem exhibuerit. Orationem Dominicam, vel salutationem Angelicam pronunciando toties 100. annos, et totide quadragenas. Singulis dieb. sicut Pater, et Ave, aut Psal. Miserere, seu De profundis deuote recitauerint, ann. et quadr. 200. Si eleuata mente cuminum auxilium implorauerint 300. Quocumque die Dominico si Coronam B. Mar. recitauerint an. et quadr. 300. Si conscientiam mane, et sero cum emendationis proposito examinauerint 300. Oratibus pro haereticorum reductione, aut conuersione, pro fidei propagatione, Ecclesiae tranquillitate, pace, et concordia Principum indulg. vnus ex septem Urbis Ecclesijs. Qui reduxerit aliquem peccatorum ad viam rectam, aut ad id operam dederit, pacem conciliauerit, acquirat meritum omnium bonorum operum Relig. omnium Regular. peccata confitentibus, Euchar. suscipientibus, Missam celebrantibus toties plen. indulg. in mortis articulo, Numismata secum habentibus, et nomen Iesu innocantibus plenar. Numismata gestantibus, et contra Eccles. hostes pugnantibus plenaria. Qui gestauerit, et Co-

ronam Beatæ Mariæ, vel Miserere recitauerit, valeant ad supplendum defectus in recitatione officij commissos. Numismata relinqui possint in istius voluntate Ecclesijs, et non alijs sine Pontificis licentia. Quas Ecclesijs qui visitauerint in diebus Sanctæ Crucis penitentia facta, ac confessi plen. indulg. consequantur. Numismata ab intestato decedentium ad propinquiores Ecclesiam cum eisdem indulgentiis pertineant. Commodari possint constitutis in articulo mortis cum eisdem indulg. fidelium animar. purgat. liberentur à Numismata gestantibus, aut visitantibus Eccl. quibus relicta sunt in illis festiuitatibus, etc. Cum claus. ecc. Fides praesentium exemplis exhibeatur, etc. Datum Romæ Kal. Decemb. anno 3.

84 *In sublimi, &c.*) Continet reformationem Cur. et Vic. Camerarij Almaz Urbis quo ad causas civiles, sed non expedit summari. Vide Leo, 1. q. constit. 7. cum concordant.

85 *Gloriosa Virginis, &c.*) Sacellum in Basil. Mariæ Maioris de Vrbe minus decorat. ornatum cum visitat. ibi dum esset Card. insignem Cappellam edificauit, ornauit, ac perfecit. Altareque Maius super arcula de Praeepis ad Missas Pontif. celebrandas constituit, et alia duq. adiunxit. Duoque sepulchra in eadem Cappella posuit vnum Pro. s. alterum sibi. Et modo ad laudem Beatæ Virginis vnâ Praeposituram, Sacrificium, quatuor Cappellarias, et quatuor Clericatus instituit, et pro illorum subuentione redditus assignat, cum obligatione, etc. Et locum in Choro, interdicens, ne propterea aliquod emolumentum percipiat. Tumulum pro quouis persona constituit: omnia eximit ab aliorum iurisdictione, Priuilegia cōcedit. Procuratorem cum iurisdictione circa Praepositum, Cappellarias, etc. Ius patronatum tradit Michaeli Peretto eius pronepoti, et descendentes, eis autem deficientibus eius sorori, et descendentes. In casu defectus cadat in proximiorum ipsius Pontificis, quibus non ex priuilegio, sed fundatione, et donatione competere declarauit, cum claus. de cetero, etc. Dat. Romæ 5. Iul. anno 3.

86 *In sacrosancto, &c.*) Ad beneficia Regni Valentia quouis modo vacatura indignis eiusdem Regni in eo verè nati et non alienigenæ aliorum Regn. Hisp. admitti decernit, neq. ad pensiones super eis sub pena priuationis, quarumcumq. offic. et benef. etiam alibi obtentorum Collatores vero, qui contrafecerint, suspensi sint à collatione, et praesentatione, etc. donec per Summum Pont. absoluantur, et si sic suspensi contrasere praesum-

ſumpſerint excommunicari. incurrant. Nota-
rii quoq; ſuper adſiſcenda poſſeſſione ſi pro
alijs ſcripturam confeſcerint penam criminis
faſſi incurrant, & ad huiuſmodi, & ſimilia in-
habiles ſint. Alienigenæ autem poſſint admit-
ti ad beneficia iuriſpatronatus, ſi in funda-
tionibus caueatur per oriundos de genere
fundatorum dumtaxat illa obtineri poſſe, &
etiam alienigenæ alicuius Regni Hiſpaniæ, in
quo ipſi Valentini ad beneficia admittuntur.
Collationes, & prouiſiones quæcumq; ad fa-
uorem alienigenarum cōtra dictam formam
faciendæ, nullæ erunt, etiam ſi clauſulæ dero-
gatoriæ, &c. in eorum impetrationibus adeſ-
ſent, cum decreto, clauſulis, &c. Datum Rom.
Non. Sept. ann. 3.

86 *Præclara tui, &c.*) Henrici Card. Cai-
et. præclara merita enarrantur, & quoniam
Camerariatus officium vacauit per obitum
Philippi Card. Vaſtauiſſani. Sanctiſſ. Pont. ex
prouentibus Camer. annuam ſummam ſex
millium ſcutorum ſegregauit, ac Sedi, & Cam.
Apoſt. applicauit, & Montem vacabilem ad
nouem pro centenario erexit, & vendidit, &
ex eis aliquos etiam prouentus duodecimo
Clerico, & alijs Montiftis montis Camer. af-
ſignauit. Et modo officium Camerariatus. Illu-
ſtriſſ. Cardinali Caiet. cum ſolitis honoribus,
& emolumentis, & iuriſdictionibus confert.
Facultateſq; & priuilegia omnia alijs Camer.
quomodolibet conceſſa, eidem concedit.
Prouentus quoque aſſignat. Cameralibus, &
alijs præcipit, vt ei omnino obediant. Came-
ramq; Apoſtolicam ad præſeruandum ipſum,
qui ſoluit ſcuta 50. mill. obligatam eſſe decla-
rat, cum decreto clauſulis, &c. Iubetq; om-
nium tractarum intra, & extra ſtatum conce-
dendarum ſub ſigillo ipſius litteras expediri
debere. Datum Rom. 4. Idib. Sept. ann. 3. Vi-
de conſt. 79. Greg. 13. conſt. 108.

87 *Inter multiplices, &c.*) Deputauit iſte
Pontif. in principio ſui Pontificatus aliquos
Cardinales, & Prælatos ad tractandum, & de-
ſiniendum in Sacra Conſulta, negotia ſtatus
Eccleſiaſtici, & modo pro faciliiori negotiorū
expeditione, ac ſubditorum minori diſpēdio,
mandat, vt recurrentes ad ſacram Conſultam
adeat alterum ex quinque Cardinalibus de-
putatis, & de eorum negotijs particulariter
informet, & Cardin. ſic adiutus, & informa-
tus negotia in Sacra Conſulta proponat.
Caſuque, & negotia ſic propoſita ex voto
Conſultæ deſiniantur, & de ſuper litteræ iuxta
morem dictæ Conſultæ expediantur, cum
clauſ. decret. &c. Dar. Rom. 19. Kal. Febr. ann. 3.

88 *Sollicitudo Paſtoralis, &c.*) Sollicita-
toribus expeditionum datariæ ſolebant con-

donari 10. duc. pro centen. in actu ſolutionis
compositionum, ſed Pontifex iſte Cameræ
Apoſt. applicauit, & deinde ex illis quinque
duc. pro centenario officio Theſaur. Datar. iſt.
nuper erecto applicauit, vt conſt. 54. Et ſuper
alijs quinque vnum montem vacabilem Da-
tar. nuncupatum 60. millium ſcutorum nūc
erigit. Emolumenta q; ſcutorum 10. pro cen-
tenario Montiftis aſſignat. Bona omnia. Sed.
& Cam. Apoſt. pro ſecuritate obligat, perſo-
nas quaſcumq; præter Mendicantes pecunias
in eo ponere poſſe declarat, eaſque, et earum
fructus conſicari, aut ſequeſtrari non poſſe
decernit. Reſignari poſſe etiam ad fauorem
illegitimum concedit. Theſaurarium gene-
ralem adminiſtratorem deputat. priuilegia
omnia aliorum, & præſertim montis Sixti, et
Cameriatus concedit. Exemptionem à qui-
buſcumq; oneribus confert. Haſ litteras vim
contraſtus continere vult, emolumenta quo-
libet biſtrem ſolui mandat. Montem redu-
ctionibus, et alijs contrariis diſpoſitionibus
non ſubiacere declarat. Conduſores quoſ-
cumq; gabellæ carnis ad fauorem Montifta-
rum obligatos eſſe præcipit. Loca huius mō-
tis per quinquennium non vacare indulget.
montem iſtum ſic erectum Auguſtino Pinello
generali Depositorio pro pretio 60. mill.
ſcut. vendit: eundemque, et eius ſucceſſores,
etiam ſub prætextu enormiſſimæ læſionis ſu-
per præmiſſis moleſtari non poſſe decernit. Et
pro aſſecuratione omnia bona Cam. Apoſt.
obligat, cum decret. exequutorum deputat.
clauſ. Aug. etc. litteras de ſuper expediri cui et.
Datum Romæ 7. Kal. Febr. anno 3. Vide conſt.
16.

89 *In multiplices, &c.*) Greg. 13. tenutas
Clana emit ad effectum illas ad culturam
pro Sed. et Cam. Apoſt. vtilitate reducendi,
ſed Camer. alijs diſtenta negotijs id minime
perſecit, et propterea tenutæ illæ in dies, de-
teriores efficiebantur. Hic igitur Pontifex
eas tenutas Ciuitati Vrbis veteris, et vniuer-
ſitatibus Caſtrorum montis Leonis, plebis, et
Ficuli pro eodem pretio vendidit cum pacto
inter alia, quod pro facilitate reperiendi di-
ctum pretium mons iſte erigeretur: ideo in
exequutione dicti facti Camer. Apoſt. mon-
tem Vrbis veteris nuncupatum 82. millia
ſcutorum Ioanni Auguſt. Pinello vendidit, &
Pontifex modo prædicta approbat, & deſe-
ctus omnes ſupplet. Venditionemq; prædictā
eidem dicto Pinello de nouo facit Montem
prædictum iterum ipſe erigit, & pro eius red-
ditibus annuam ſummam ſcutorum 4920.
Montiftis aſſignat. Exemptionem à quibuf-
cumq; collectis eiſdem Montiftis concedit.

Bb 2 Per.

Personas quascumq; præter Mendicantes pecunias in iplo ponere posse decernit, in eis quoscumq; etiam incapaces posse succedere, confiscari, aut sequestrari posse prohibet. Montium possint creare officiales, condere, statuta eius gubernationem concernentia, privilegijs omnium aliorum Montium gaudet. Non subiaceat contrarijs dispositionibus, posse extingui vult, & modum assignat, cum clausulis præservatiuis. Omnia bona Cam. Apost. pro assecuratione obligat. Decretum apponit. Exequutores deputat cum facultatibus, &c. Datum Rom. 11. Kal. Mart. anno 3. Vide const. 16.

90 *Immensa aterni, &c.* Sanctiss. Pontif. iste ex rationabilibus causis ei. Cögreg. Card. pro faciliori negotiorum ad Sed. Apost. recurrentium expeditione deputat.

Prima pro inquisitione confirmando omnes facultates prædecessorum cum hoc, ne aliquid innouetur circa officium Inquisit. Hispan. Secunda pro signatura gratiarum. De qua Pij 4. constit. 81. 84. Tertia pro erectione Ecclesiarum, & prouisionibus Concistorialibus iuxta præscriptum Sacri Conc. & Patrum decreta. Quarta pro vbertate annonæ. Quinta pro Sacris ritibus, & ceremonijs. Sexta pro classe paranda, ac seruanda. Septima pro indice librorum prohibitorum, de quo Pij 4. const. 99. Greg. 13. const. 10. De libris prohibitis Leo 10. const. 10. Iul. 3. constit. 7. Paul. 4. const. 39. Pij 4. constit. 102. Octaua pro interpretatione, & executione Concilii Trident. Nona pro grauaminibus subleuandis. Decima pro vniuersitate studij Romani, de quo Bon. 8. const. 7. Primadecima pro consultationibus Regularium. Secundadecima pro consultatoribus Episcoporum, & aliorum Prælatorum. Tertiadecima pro viis, pontibus, & aquis purgandis. Quartadecima pro Typographia Vaticana. Quintadecima pro consultationibus negotiorum status Ecclesiastici, declarans, quod expeditiones in his Congregationibus faciendæ, sint validæ si tres saltem Card. adfuerint. Quilibet habeat suum Secretarium. Adhibeant pro eorum arbitrio in cöconsultationibus Theologos, & iuris vtriusquæ Doctores. Hæc constitutio inter perpetuas annumeretur. Datum Romæ 11. Kal. Februar. anno 3.

91 *Dum pro communi, &c.* Continet prohibitionem prouocandi ad arma, & adunatas, seu caualcatas faciendi per quascumq; Vniuersitates, seu personas cuiuscumquæ dignitatis, ac gradus ad Ecclesiasticum statum spectantes mediatè, vel immediatè, in quibus cumq; casibus, præterquam, &c. sub penis læ-

sz Maiestatis, rebellionis, inhabilitatis priuationis, &c. cum claus. &c. Dat. Rom. 11. Kal. Maii anno 3. Vide Paul. 2. const. 6.

92 *Extatconditio, &c.* Continet erectionem officij quatuordecim Magistrorum Vrbis cum assignatione stipendiorum super emolumentis gabellæ studij, & confirmatione omnium privilegiorum eisdem Magistris & prædecessoribus concessorum, cum declaratione circa eorum exercitium, & præseruatione iurisdictionis illustrissimi Cameratii, & Præsidentis clerici Cam. Apost. cum exequutorum deputatione, decreto, clausulis, &c. Datum Romæ Non. Mart. ann. 3. De privilegijs Magistr. Vrbis. Vide Greg. 13. constit. 25. Sixti 4. const. 11. Alexand. 6. const. 2. Leo. 10. const. 13.

93 *Triumphantis Hierusalem, &c.* S. Bonent. Generalis Minister in Ordine 7. post S. Franciscum; creatus fuit Archiepiscopus Eboracens. à Clem. 4. oblati, & ab eo refulatus fuit. Ad generale Cöcilium Lugdun. à Gregorio 10. vocatus, & benignissimè receptus est. Cardinalisque, & Episcopus Alban. ab eodem ibi fuit creatus, & post multa eius præclara merita in rebus Concil. & Fidei augmento in eodem Concilio decessit, & ad celestem patriam migravit, & eius miraculorum fama percrebuit: ideo Sixtus 4. eundem in SS. Confess. Pont. ac DD. numerum aggregauit, & modò hic Pont. ex multis validis rationibus ad eiusdem S. Bonau. Sanctitatem, & doctrinam illustrandam animum applicauit: & ideo Collegium S. Bonau. apud Basil. SS. Apost. de Vrbe instituit eiusq; opera omnia simul, & emendatissima à Typographia Vaticana in lucem emitti curauit, & sicut Pius 5. S. Thomam sui Ord. Prædic. decus exornare volens, eius festum celebrari iussit, vt festiuitates SS. quatuor Doct. Eccl. ita iste Pont. idem S. Bonau. sui Ord. Conuentualium S. Franc. ornamentum, debere existimauit, ob multam inter ipsos Sanctos virtutis, sanctitatis, doctrinæ, ac meritum coniunctionem, & similitudinem. Quare modo doctrinam S. Bonau. laudat, & ipsum inter eximios, egregiosq; SS. Eccl. Doct. annumerat eiusq; opera omnia è Typographia Vaticana emittenda publicè citari, & proferri decernit. Festum quoque eiusdem quorannis 14. Iulij, duplici officio celebrari iubet. Indulgentiamq; concedit, hanc const. ubiq; promulgari, & obseruari præcipit. Datum Rom. prid. id. Mart. anno 3. Pius 5. const. 39.

94 *Abundantes diuina, &c.* Ducenta millia scuta hic Pontif. à sui ipsius, & Camer. Apost. dominio abdicat, & pie causæ pro annona

nonz scilicet vbertate perpetuò donat, eaq; pro alia etiam negotiorum necessitate expēdi prohibet. Successores quoque hortatur, vt nedum huiusmodi pecuniam sic collectam, non minuant, sed in dies maiora etiam præsidia præparent. Congregationiq; Cardinalium per ipsum Pont. super vbertate annonæ nuper institutz adh. bitis secum Thesaurario, Clerico annonæ Præfecto, & Commissario Camer. Apost. administrationem huiusmodi pecuniarum committit. Quas Card. exequutores huius constitutionis deputat. Successoribusq; indicat legem sibi impositam, vt eam seruent, alioquin in districto Dei iudicio rationem reddent. Illis etiam pro refarcienda pecunia hinc malè deprompta licebit agere contra Pont. contrauentis, & Card. & aliorum, qui participes erunt posteros, & coniunctos omnes, ad quos eorum bona quouis modo peruenierint, cum decret. claus. Dat. Rom. 17. Kal. Apr. anno 3.

95 *Cum ob innumeras, &c.*) Instituit hic Pont. officium vacabile interponendi decreta in Vrbe, & eius districtu primitiuè quo ad omnes Iudices d. Vrbis illudq; Paulo Quintilio pro Sedis Apost. subuentione scuta quinq; millia soluenti concessit. Inhibuitq; quoque omnibus Iudicibus, ne huiusmodi decreta interponerent, & Notarijs, ne de illorum decretis se ingererent sub pēna priuationis. Nunc autem d. Paulum à dicto officio remouet, illudq; S. P. Q. R. cum eisdem emolumentis, & facultate de eo perpetuò disponendi concedit, & pro illius securitate omnia bona Sedi Apost. obligat cum clausul. & decreto, exequutorum deputatione, &c. Declarans, quod Auditor Cameræ possit interponere decreta sicut poterat antea. Datum Rom. 11. Kalend. Maij ann. 3.

Huiusmodi decreta alijs interponebant in Alma Vrbe Gubernator. Aud. Cam. Vicarius, & Senator, ac eorum Iudices, Pij 4. const.

96 *Romanus Pontifex, &c.*) Continet erectionem officij interponēdi decreta in Vrbe, & eius districtu. Concessionemq; d. offic. ad fauorem D. Pauli Quintilij, cum obligat, bonorum Cam. Apostol. pro assecuratione, annullatione contractuum sine dicti Pauli decreto faciendâ, cum pēna contrauentibus Iudicibus, & Notarijs priuationis officij, & ipso facto absq; alia Iudicis declarat. & inhabilitatis ad alia officia obtinenda, nullitatis contractuum, ac 100. duc. de Camer. pro quolibet decreto, claus. & declaratione, quod solita percipiantur emolumenta per dictum Paulum. Dat. Rom. 10. Kal. Febr. anno 3.

97 *Et si nos, &c.*) Continet repositionem

decies centena millium nummorum in Cast. S. Angel. ex nouis causis, &c. cum iisdem conditionibus, & iuramentis suprâ factis. const. 40. & 80.

98 *Rex Regnum, &c.*) Rex Hispan. Philippus vna cum Carolo filio, & tota Hispan. apud Pium 4. instetit pro Beati Didaci canonizatione. Qui Pius 4. huic negotio quinque Cardin. deputauit, & res agi cēpta fuit; idem Rex apud Pium 5. & Gregorium 13. pro huius rei expeditione instetit, & etiam apud Sāctum hunc Pontificem per suum oratorem supplicari curauit. Hic igitur Pontifex pro tanti negotij absolutione ea omnia cum egisset, quæ in simili occasione agi solent sollempniter Beatum Didacum in SS. Confess. numerum, & cathalogum adscripsit festum anno quolibet die 12. Nouembris, cum officio Confess. celebrari præcipit, & eius Ecclesias visitantibus indulg. concessit.

Didacus in Hispania natus est, adolescens apud quemdam Sacerdotem vixit: deinde Relig. S. Francisci ingressus professionem fecit, humilis, ac obediens admodum fuit. Ieiunijs, ac flagellis corpus castigabat, de rebus diuinis, licet rudis esset, mirificè loquebatur. Orationi assiduè incumberebat. Aegrotis Fratribus libenter ministrabat, charitas in eo maxima erat. Infideles multos ex Canariensibus ad fidem perduxit. Miraculis multis dñi vixit admodum claruit. In amplexu salutiferæ Crucis quam maximè diligebat, & in corde, & corpore semper gestabat, prid. id. Nouembr. 1463. in Domino obdormiuit, cantato Hymno: *Dulce lignum, &c.* Miracula etiā multa post mortem operatus est. Pro sollempnizatione hæc fuerunt, &c. Pont. diligentissimè in primis acta, & processus duobus antiquioribus causarum sui Palat. Apostol. perlegendâ, & examinanda mandauit illiq; omniū relationem, & eorum sentent. eidem Pontif. scripto tradiderunt. Et postea Pont. oñe Cardin. deputauit ad omnia acta de B. Didaci vita, moribus, & miraculis, ac prædictorum Auditorum relationem expendendum, & sibi referendum. Præfati Card. quibusdam Sacre Theol. & Pont. iuris peritissimis viris in consilium desuper adhibitis singula accuratè, & maturè examinerunt. Pontifex iste deinde secretum Concistorium conuocauit in quo M. Ant. Col. Card. Prænestin. suo, & collegatū assistentium nomine omnia fideliter Pont. retulit, seque, & collegas suos vnanimiter sentire asseruit, ipsum Pontif. (si ei videretur) B. Didacum in Sanctorum numerum posse referre, & huic sent. ceteri Cardinales consenserunt; idè idem Pont. post Concistorium induxit,

duxit, in quo Pompeius Angonius Advocatus Concistorialis, disertam habuit orationem de vita, gestis, & miraculis B. Didaci. Et denique Catholici Regis, & totius Hispaniae nomine supplicavit eidem Pont. ut eundem B. Didacum in Sanctorum numerum referre vellet. Et propterea Pontifex mandavit Card. & Episcopis, ut omnia ad hanc causam pertinentia diligentissime perpenderent. Deinde aliud Concistorium secretum indixit, & multa, quae ad negotium huiusmodi pertinebant praenarravit, & postea ad eisdem Pont. petitionem Card. Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, astantes dixerunt, eis videri B. Didacum in Sanctorum numerum ascribendum esse.

Pontifex igitur diem canonizationis eiusdem pro die 2. Iulii, quae festum Visitationis B. Mariae celebratur praefixit: & ea die S. Pontifex sacris vestibus indutus una cum Card. Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo, inchoato per eum hymno: *Aue Maris Stella*. Canticumque choro prosequente, Praelatis, Officialibus, & suis familiaribus, ac saeculari, ac regulari Clero progredientibus a Palatio suo ad Basil. S. Petri processit, & ibi in suggestu ante Altare oravit, & deinde in sublimi Throno confidendo obedientiam a Card. Episcopo excepit. Postea Card. Deza Catholici Regis, & totius Hispaniae nomine primo, secundo, tertio instetit pro B. Didaci canonizatione apud ipsum Pontifex. Qui ad singulas Regis petitiones pietate, & B. Didaci meritis collaudatis, & orationibus totius Cleri, & populi interpositis tandem solemniter B. Didacum in Sanctorum Confessionum, & Cathalogum adscripsit, & c. Absoluta Canonizatione laudes Deo regit, & Missam de Visitatione Beatae Mariae celebravit, & plenariam indulgentiam astantibus concessit. Hortatur denique omnes, ut de his Deo benedicant, & pro Ecclesiae pace, Principum Christianorum unione, & felicitate, de haereticorum reductione per merita, & intercessionem S. Didaci Deum precari velint. Datum Rom. 6. Nov. Iul. 1588. anno 4.

95 *Pastoralis officij, &c.* Hic Pontifex volens ob enormem laesionem redimere Cancellarias, & Secretarias a Paulo, & Pio 4. venditas, ipsi officiales obtulerunt solvere scuta quinque millia Cam. Apost. anno quolibet super quibus unum Montem erigi petierunt. Quem Aug. Pinellus emit pro dicto pretio. Quam venditionem Pontifex approbat, & denuo praedictum vendit cum facultate vendendi loca illis quingenta alijs. Montem igitur erigit, fructus ad decem pro centenario Montistis assignat. Eximit a gravaminibus Cam. Apost. bona pro securitate, obligat personas quasli-

bet in Monte Sixto pecunias ponere posse, concedit. Sequestrari, aut confiscari posse prohibet. Montistis tribuit facultatem officiales creandi, statuta sicuti condendi, ac privilegia ceterorum concedit; Reductionibus, & contrariis dispositionibus non subiacere declarat. Cancellariis, Secretariis, & alijs officialibus, ut dicta scuta 5. mill. quotannis d. Pinello Romae solvant praecipit. Contra non soluentes, prout in exactione subsidii trienni. procedi mandat: loca per quinquennium non vacare concedit, clausulas praeservativas apponit. Pinellum, & successores non molestari posse praetextu, &c. concedit, cum decreto, executorum deputatione, &c. Dat. Rom. 12. Kal. Aug. 1588. ann. 4.

100 *Romanum decet, &c.* Hic Pontifex Collegium 200. Militum Lauretanorum erexit, & eorum officia per triennium tantum non vacare decrevit constit. 43. cum privilegiis, &c. ut ibi. Deinde ad tollendum omnem dubium circa dicta privilegia extortum bullam ipsam declaravit, & ampliavit constit. 44. Nunc autem ex causis dicto Collegio alios 60. milites aggregat, quibus eadem privilegia concedit illaq; ampliat, & extendit ad hoc tam clericos, quam laicos, & coniugatos, etiam quo ad praedia, seu bona, loca pensionum eis assignata. Fruus quoque assignat, decernens, & quod non teneantur probare pecunias per eos solutas in necessitatem, vel evidentem utilitatem Sed. Apostol. veritas esse. Obligat omnia bona Cam. Apost. pro securitate. Derogando constit. Pii 4. cum clausulis, forma publicandi, executorum deputatione, &c. Datum Rom. 12. Kal. Aug. ann. 4.

101 *Humanarum rerum, &c.* Hic Summus Pontifex vigentissimis causis veſtigal unius quattreni super vino minutatim vendendo imposuit constit. 70. &c. sed quia in exactione dicti veſtigalis multae extorsiones faciebant, & pauperes maxime gravabantur, ideo Pontifex mandavit Congregat. Cardin. super gravaminibus, ut de super providerent, qui decreverunt, ut veſtigal in totum tolleretur, et Mons Sixtus exstingueretur. Modò Pontifex provisionem exequendo, et subditorum indennitati consulendo veſtigal exstinguit, et illius exactionem interdicat Montemque praedictum ad loca 300. tantum reducit, et alia 2000. exstinguit. Ex residuo Montis provinc. recti a Greg. 13. constit. 31. Reliquis autem creditoribus dicti Montis Sixti pro aliis locis quinque millibus a Provinciis status Ecclesiae recti scuta 34. mill. singulis annis solui iubet. Taxamque, et partitionem inter loca. Provinc. faciendi curam, et facultatem d. Cardin. Congr.

Congreg. concedit. Cetera autem in literis erectionis Montis Sixti contenta illa se reservat. Residuum, quod ultra expensas ex dictis annuis scutis 34. mill. supererint in redemptionem locorum montis Prouinc. conuertere iubet, & uterque mons quanto citius extinguatur. Ciuitatibus, & alijs locis eadem taxam, cum sumptibus exactione faciendis exigi auctoritatem concedit, cum decret. claus. &c. Dat. Rom. 6. Kal. Aug. ann. 4.

102. *Cum ogleffis Medicus, &c.*) Prohibet, ne Canonicatus; aut prebenda Eccles. Valentini curentur spiritus, aut illegitimè natis, etiam legitimatis, & iuramentis restitutis, illegitimè natis, si secus factum fuerit, sit irritum, & inane, cum decreto, claus. &c. Dat. Rom. 22. Aug. an. 4.

103. *Inter multiplici, &c.*) Continet erectionem montis Sancti Bonaventurae 300. mill. scutorum vacab. post quinquennium. fractus 10. pro centenario. Exemptione, &c. Obligatione bonorum Cam. &c. personisque pecunias ponere possunt, &c. Confiscari, aut sequestrari nequeant. Statuta condipossunt, &c. privilegia aliorum concedunt. Depositarium eius emolumenta exigit, & monitis quolibet bimestri soluat Secret. patentes faciat recepto salario recipi solito à Secretarijs, Nuncium Cameræ, Datarie, & Cancellarium. Non subiaceat reductionibus, &c. loca non vacent, &c. cum decret. clausul. &c. Dat. Romæ 11. Kalend. Septembris 1588. anno 4. Vide constit. 16. De eius extensione, constit. 115.

104. *Pastoralis officij cura, &c.*) Hic Pontifex ex causis proxenatarum exercitia (non tamen quo ad merces ripales, & cambias) na cum eorum iuribus, & emolumentis Camer. Apost. applicauit, & Colleg. 40. proxeneta ad negotia pertractanda peritorum instituit, & Zenobium Ladium desuper Commissarium deputauit, & emolumenta à proxeneta percipi solita eidem per nouennium applicauit, & dictos 40. proxenetas ad negotia, & alios 20. ad sponfiones tractandas facultatem nominandi concessit. Cam. Apost. de mandato Papæ quædam Capitul. cum dicto Commissario fecit. Deinde quædam difficultates super eisdem capit. ortæ fuerunt. Concordia igitur, & transactio desuper confecta fuit, quæ Pont. approbat cum decret. exequutorum deputatione, clausul. &c. Dat. Rom. 1. Septemb. ann. 4.

104. *Postulat ratio, &c.*) Sanctiss. Pontif. Hospit. pauperum Mendicantium crexit, Scuti beneficia vniuit per diuersas literas, quæ hic non habentur: & annum redditum scu-

torum 300. ad ann. per Gabrielem Venetum solvendorum proprii: obrento de conficiendo oleo, & cristallo ex quibusdam inuilibus rebus nouiter inuentis eidem Hospit. concessit. Et nunc alios redditus annuos quoniam scutorum monetæ ex gabella super chartis luterijs venalibus nuper imposita, & alium annum scutorum 1000. ex gabella carniorum, &c. & aliam scutorum 168. ex locatione plateæ Iudeorum, & etiam mole aduam prope pontem Sixtum eidem Hospit. largitur. Administratores hospit. is, bannimenta contra Mendicantes per Urbem publicandi, & non obediētes penis pecuniarijs, & corporis afflictis, titremium, & alijs ad arbitrium, non tamen ultimi supplicij penis puniendi facultatem concedit: & vtrum Doctorem clericum, seu in dignitate ecclesiastica constitutum in iudicem causarum eligendi, cui Iudici dat iurisdictionem quascumque causas Hospit. concernentes cognoscendi summarie procedendi. In Cur. & extra inhibendi à senectut. dicti Iudicis ad effectum, & soluium, & senectut. tantum ad Gubernat. Urbis appellari posse decernit. De nullitate ex tribus substantiis tantum dici posse declarat. In causis discussionum data ratione pro parte Hospit. de restituendo summam in euentum succumbentis prioribus, & prioribus utredito Iudex deputatus debitores ad satisfaciendum Hospit. cogat. Singulisque diebus, & horis præterquam in honorem Dei feriat. procedendi. Notarium ad nutum administratorum deputandum, & amouendum habeat. Citationes possint fieri etiam per mandatarios Cor. Capit. & Hospit. ac alios quoscumque mandata, & diuersis possint, & debeant exequi per quoscumque Urbis exequutores. Administratores hospit. & officiales Ministri, affluuarij, causam ab eis habentes non possint conueniri, nisi coram dicto Iudice, etiam vigore cuiusvis commissionis signat. iustitiæ. Iudex procedat, non obstante quacumque commissione manu Papæ non signata exemptiones ampliat, id est à tribus pro centenario dehanerij Ripæ solut. solitis. Sal pro vsu detur gratis, à quibusvis gabellis, dehanis, oneribus ord. & extraord. per totum statum Ecclesiasticum. Deputat exequutores. Applicat fraudes gabellarum, præcipit, quod Cappellani, qui nunc sunt non possint ab Administratoribus amoueri. Quilibet Cappellanos habeat scuta 90. per Administrat. soluend. Quatuor Cappellanas erigit, & duos clerici habeant scuta 20. quolibet anno. Sacristia vero reliquos fructus benefic. vniuersum Conferantur Cappellanie per

per administratorem presentationum Sed. Apostol. cum decreto, claus. &c. Dat. Rom. 8. Idib. Sept. anno 4. Vide const. 67.

106 *Ad Romanum, &c.*) Continet declarationem const. de illegitimis, primò quòd illegitimè nati ex his parentibus, inter quos tunc matrimonium existere poterat, ac postea subsequutum sit, non comprehendantur sub illa. Secundò, nati ex soluto, & soluta, qui ante editam constitutionem prædictam quavis autoritate legitimati, aut ad dignitates habilitati, & illis persun. sunt, dignitates ipsas obtinere non possint nisi specialiter eundem eis fuerit dispensatum super natalium defectu à Rom. Pontifice, vel de eius speciali mandato. Terriò, qui sine tali speciali dispensatione tempore constitutionis, officia, & dignitates ad vitam obtinebant, eo ipso ab illis amoti censeantur. Qui verò obtinebant ad tempus, ea retineant; sed Ordinarium tempus non extendatur, nec ipsi ad maiores, vel inferiores gradus ascendere valeant. Quartò, quod nomine honorum, graduum, & dignitatum intelligantur, Præpositus, Abbatias, Prioratus, Archidiaconatus, Custodias, Provinc. ac General. officia, & alia similia cum honore, ac superioritate coniuncta. A ceteris officiis non arceantur, nisi qui ex sacrilegio, vel incestu sunt geniti. Quintò, in qualibet Prouincia duo Monasteria, seu duæ domus Regulares depurentur pro nouitijs recipiendis iuxta formam const. prælatæ. Sextò, qui post dictam constitutionem proficiunt, non admittantur, nisi iuxta illam formam, aliter professio facta nulla sit, neq; tacita professio valeat. Id non requiratur in tacite professis ante dictam const. neq; in Apostatis. Circa aduenas, & exteros etiam si non liquido constet de omnibus, ut in illa, si facta diligentia nihil appareat, quod impediat recipiatur. De natalium defectu, aut criminum, &c. si appareat post promotionem ad sacros ordines, hi ad honores, & dignitates, aut executionem suorum ordinum non admittantur, nisi secundum formam dictæ constitutionis. Criminosorum professio irritetur, & Iudices contra illos procedant, si ante susceptionem habitus accusatio suscepta, vel inquisitio instituta sit, & non aliter. Religiosus non possit transire de vno ad aliud Monasterium sine licentia in scriptis, ideo non recipiatur, nisi sit cognitus, neq; etiam tãquam hospes, nequè si dicat se confugere ad sanctam Sedem. Hi etiam Romæ non excipiantur sine tali licentia, sed ad Congreg. Card. vel prote. remittantur. Confirmat deinde alia omnia in illa const. contenta; reuocatq; quascunq; con-

cessionem forsan de recipiendis Nouitijs extra Capitula, cum decreto, &c. Datum Romæ 12. Kal. Nouembr. anno 4. vide Modern. Greg. 14. const. 10.

107 *Effrenatam perditissimorum, &c.*) Hic Sanctiss. Pont. contra violantes iura matrimonij edidit const. Et contra incestuosos constit. Nunc autem volens hoc malum penitus exterminare, præcipit omnes quoscumque quauis dignitate fulgentes, qui de cetero per se, vel per alios abortum fetus animati, seu inanimati formati, vel informis quocumque modo procreauerint, & prægnantes quæ scientes id fecerint, penas à iure diuino, & humano continuas in veros homicidas incurrere, quas & extendit. Ut si fuerint clerici omni priuilegio clericali officio, & benef. priuati existant, & inhabiles ad ea, & similia, & suspensi tanquam veri homicidæ. Si vero laici similiter perpetuò sine suorum ordin. benefic. incapaces, & qui foro ecclesiastico sunt subditi per Iudicem Eccles. degradati tradantur Curie seculari, quæ de eis capiat supplicium, &c. Eisdem penas decernit in eos, qui sterilitatis potionem propinauerint, vel sumplerint, aut Conceptioni impedimentum fecerint. Iudices ordin. contra quoscumq; nedum per accusationem, sed etiam per inquisitionem, super præmissis procedant, & testes, etiam inhabiles eorum arbitrio recipiant, & culpabiles penis afficiant principales in præmissis delinquentes, eorumq; fautores excommunicati existant, à qua, & ab irregularitate propterea incursa, non possint, nisi à Summo Pontifice absolui, & in causis, vrgentiss. dispensari, cum decreto, clausulis, &c. Datum Rom. 4. Kalen. 4. Nouembr. anno 4. Reducta fuit ad term. iuris com. Greg. 14. const.

108 *Cum Pontificatus nostri, &c.*) Continet erectionem offic. Reuisoris omnium expeditionum in Tribunalibus Almaz Vrbis, & Rom. Cur. de cetero faciendarum, de quibus cumq; causis civilibus, & criminalibus, cum assignatione emolui. executionum deputazione, decreto, clausul. &c. Datum Rom. 24. Octob. ann. 4.

109 *Sollicitudo Ministr. &c.*) Hic Summ. Pont. Archiua publica scripturarum in statu Eccles. erexit, sed erectionis litteræ hic non adfuerunt, & modo erigit officium Regentis Archiuii generalis Sæculi Eccles. cum facultate quascumq; causas mouendas occasione Archiuiorum summarie, & appellatione remota cognoscendi. Delinquentes etiam in præmissis eius arbitrio puniendi. Edicta pro regimine dicti Archiuii proponendi. Notarios tanquam causarum huius officij, actuarios eligendi.

gendū Commissarios ad visitandum d. Archi-
uia, & cogendum Notarios, & alios ad por-
tandum script. &c. deputandi. Patentes litem
as quibuscumque suis Ministris sub suo no-
mine, & sigillo expediendi. In Archiuistas, &
Notar. & alios circa ea, quæ huiusmodi offi-
cium concernunt, omnimodam iurisdictionē
exercendi offic. sit vacabile, venabile, &c. As-
signat illi dotem scut. 100. pro quolibet men-
se, ac cetera omnia emolumenta ex patentibus,
rescriptis, & sententijs, gratijs, confiscationibus, &c. Regens pro se, vel per alium hoc
suum officium exercere possit. Illum Prælatus
domesticum, familiarem, & vtriusque signat.
Refer. esse decernit. Priuilegia omnia fami-
liaribus Papæ, & Refer. concessa illi concedit.
In Cappella Pontif. & alijs actibus publ. locū
assignat. Expeditionem litterarum gratis ob-
tineat. Ministris illius licentiam dat ferendi
arma in toto statu. Regens possit tale officium
retinere vna cum pensionibus Eccl. vel Monast.
In suo exercitio nec regularit. nec aliā
penam possit incurrere. offic. per triennium
post mortem eius regentis non vacet. proxi-
eius ad scuta 15. mill. pro hac vice definit il-
ludq; Illustriss. Domino Fabio Ursino cum
emolument. & priuileg. ac iurisdictionibus
concedit. Pro illius asscuratiōe omnia bona
Camer. Apost. obligat. Et quodcumq; ma-
ius pretium, quod pro dicto officio reperiri
posset eidem condonat, cum clausulis, &c. In-
hibetq; quibuscumq; circa lites, &c. Officium
concernentes, ne se intromittant, cum decre-
to, exequutorum deputatiōe, clausul. &c.
Datum Romæ prid. Nouemb. ann. 4.

110 *Pro nostra, &c.*) Continet confirma-
tionem omnium gratiarum, immunit. exem-
ptionum, ac priuileg. quomodolibet ordin.
Cartul. concessorum, quæ Sacri Concil. de-
cretis non obstant, cum decr. iud. deputatio-
ne, clausul. &c. Datum Rom. 3. Nouemb. ann. 4.

111 *Dominus omnipotens &c.*) Placidus,
& eius socij sub Reg. S. Bened. se Deo dicarūt,
& in Monast. apud Messan. per ipsum in pa-
terno fundo extructo famulatum Deo dede-
runt, Martyrijq; coronam adepti fuerunt, &
eorum corpora in eccl. S. Io. Messan. sepulta
multis miraculis claruerūt. Et nuper aliquæ
ex eis reliquæ in reparatione dictæ Ecclesiæ
reperitæ fuerunt. Archiepisc. de super processū
formauit, quem Summ. Pontif. Card. reuident-
dam commisit, & de aliquorum ex d. Sanctis
corporibus inuentione satis constit. ideo gra-
tias Deo agens, & eorum mar. festum die
5. Octobr. ubiq; sing. annis, & festum eorum
inuent. d. Eccl. Messan. die 4. Aug. celebrari, &
in Kal. apponi mandat. Indulgent. dictam Ec-

clesiam visitantibus concedit. Episcopis, &
alijs mandat. vt hanc constit. publicari, & ob-
seruari faciant. Datum Romæ Id. Nouemb.
anno 4.

112 *Ad generis nobilitatem &c.*) Officiū
Audit. Cameræ vacauit per ordinationem
Aug. Cussani ad Cardinalatus honorem as-
sumpti. Et illud Pont. modò conferre Illustris-
simo Horatio Burghesio cū iurisdictionibus,
& facultatibus, & emolumentis, &c. Immi-
scendi se in criminalibus absq; irregularitate,
& aliorum nota, dummodo sententia, vel vo-
tum sanguinis ipse non ferat. Cognoscendi
causas per Locumtenētes. Procedendi solum
priuatiuē quo ad alios. Iudices vī obligati in
forma Cam. iuris quatenrigæ Ripæ, Ripettej
& alijs, in quibus absq; obligatione in forma
Cam. & simili, præterquam inter Ciues Rom.
inter quos seruari debet motus proprius Pij
4. & exceptis obligationibus dependentibus
à litibus aliorum Tribunalium. Reassumendi
causas dictarum obligationum à quibuscūq;
Iudicibus præterquam commissas per spe-
ciale rescriptum de eis mentionem faciens in
causas Cur. Capir. inter Ciues Rom. vertend.
iuxta dictum motum proprium, Pij 4. pro-
mulgandi censuras Eccl. vigore talium oblig.
priuatiuē quo ad alios. cognoscendi causas
Cardin. eorumq; & Papæ familiarium, Præ-
latorum in Cur. decedentium, Principum, &
Imper. Regum, & Communitatum, Orato-
rum, & Officialium S. R. E. Notariorum ipsius
Aud. Camporum, Mercatorum, et pensioni,
etiam alibi solvendarum. Cognoscendi cau-
sas appellationum à quibuscumq; Iudicibus,
et Arbitris in Curia, et Vrbe (Vicasio, et Gu-
berno. et Capitolinis exceptis), et extra Curia
à quibuscumq; Iudicibus latis in terris S. R. E.
subiectis.

Procedendi summarie, et man. Regia in
causis non excedentibus summam ducatorū
100. in causis Mercatorum Cur. Notarij Tri-
bunalis, et eorum familiarium vsq; ad quam-
cumq; summam, etiā priuatiuē quo ad alios
Iudices. Cognoscendi alias causas seruatis
terminis, & illis malè seruatis vnico contex-
tu reiteratis, & alias, prout in beneficialibus.
Cognoscendi causas quorumcumq; delictor-
um in Curia, & extra per officiales Sedis
Apostolicæ, vel exemptos iurisdictione ordin.
etiam si Episcopi, vel maioris dignitatis fue-
rint. Et etiam per Notar. Tribunalis, & sub-
stitutos, & alios in eorum officijs priuatiuē
quo ad alios in hoc vltimo capitulo Nota-
riorum. Monitoriaque contra Episcopos ad
personaliter comparendum præuia Sanctiss.
commissione decernendi. Exequendi solitis

litteras Apostolicas Camerarij, & penitentiarj, ubi alius datus non est, ubi verò alij dati sunt accumulatiue cum eis. Vide Pij 4. const. 74. Pij 5. const. 119.

Demandandi executioni sententias Tribunalis, ac alias per quoscumq; latus in Cur. & processus generales, & speciales etiam si alijs executio commissa sit, accumulatiue cognoscendi causas, mouendi, & citandi Communitates, & alios extra Cur. degentes pro contractibus in Curia initis, & contra degentes in Cur. vel curiales etiam absentes pro quibuscumq; rebus, seu pecuniarum summis. Decernendi remissorias, & compulsorias eius arbitrio. In vim Eugenianz, & Leoninz pro Curialibus inhihend. trahentibus curialibus extra curiam. Decernendi Monitoria, & citationes etiam per edictum ad partes, carcerandi, & puniendi. Absoluendi excommunicatos ab alijs, & interdicta in diebus Paschalibus, & Natalitijs cum reincidentia relaxandi. Exequendi obligationes in forma Cam. post mortem debitoris quo ad illis bona. Concedit omnes facultates quomodolibet concessas alijs Audit. Camer. & predecessoris. Confirmat, ac innouat priuilegia Iul. 2. Leon. 10. & aliorum Auditor. concessa. Declarat, quod dilationes, & alternatiue vigore cap. Peruenit, & cap. Odoardus. De solut. & alie moratorie per Camerarium Clericos Cam. ac alios quoscumq; concessas nullatenus prosint obligatis in forma Cam. Commissio appellationis non facien. intentionem de forma Camer. & cause discussionum non retardent execut. obligat. Cam. si per creditores prestita fuerit cautio in forma depositi restituen. prioribus precedentiam designat in capella, vel alibi. Facultatem miserabiles personas in causis discussionum preferendi creditoribus etiam anterioribus vsq; ad summam scutorum 50. Vide Pij 5. const. 192. Procedendi super cambijs fideis, & illicitis iuxta const. 54. Pij 4. Iudices contravenientes huiusmodi facultatibus excommunic. incurrant non absoluen. nisi a Papa. Aud. Camer. non possit ab officio Auditor. ex quauis causa inuitus amoveri, & emolumenta ex dismembratione sex millium scutorum remanentia non possint imminui. Officium huiusmodi non vacet per triennium, sed integrum pretium eius hereditibus, & successoribus, etiam ab intestato debeat. ac ad ipsos spectet. Obligat omnia bona Camer. Apostol. pro securitate ipsius, & eius heredum, concordando maius pretium si forsan de ipso officio reperiretur, cum claus. decreto, &c. Mandatur Card. cam. vt immitat in possessionem ipsum Aud. Cam. Decla-

ratque, quod per presentes non intelligatur derogatum Conc. Trident. neq; reformationibus Pij 4. & 5. prester Aud. cam. iuramentum de fideliter exequendo. Fides adhibeatur transumptis a Notario subscriptis, & sigillatis ab aliquo in dignitate Ecclesiastica constituto. Datum Rom. 5. Kalen. Ian. anno 4. Limitatio quo ad Fiscum, Pij 4. const. 74. Pij 5. cap. 119. Clem. 7. c. 34.

113 *Sanctum, ac salutare, &c.*) Ne clerici male promoueantur, precipit, idest illi, qui ob crimen notorium, aut defectu natalium, inhabiles, aut aliqua irregularitate innodati extra tempora, sine dimissorijs, per saltum, furtiue, sine titulo benef. aut patrimonio ante aratem non seruatis temporum interstitijs; ideo presules ordinantes siue scienter, siue ignoranter, nisi debita diligentia adhibita, iustus error, aut probabilis facti ignorantia excuset, suspendit a collatione ordinum, & omnium munerum Pontificalium. Interdicitque ingressum Eccl. quod si in premissis se ingesserint sprete suspensione, & interdicto, suspensionem incurrant a regimine, & administratione suae Eccl. Monast. & perceptione fructuum, Mensz, & benefic. quorumcumque a solo Papa absoluendi. Male autem promoti suspensi sint ab ordinibus, & spe ascendendi careant, & si ministrare presumpserint sint irregulares, priuati quibuscumq; benef. & incapaces ad similia. Regulares vero etiam voce actiua, & passiva, & absolutio fit Summi Pontificis, etiam in foro consciencie semper etiam in subilzis etiam Cruciate, neq; valeat quicumq; facultas cuiuscumq; concessa, idem de irregularitate dispensanda, petentes, autem, abolutionem etiam in delicto occulto, petant illam a Summ. Pont. in utroq; foro, alioquin collatio nulla fit, omnia predicta intelligantur, etiam in simoniace ordinatis, preter alias penas, de quibus Pij 5. constit. 5. Datum Rom. 9. Iun. 4.

114 *Cum sacrosanctam, &c.*) Mandat, quod Clerici, quicumq; beneficiati, & pensiones obtinentes seculares, ac regulares, & Milites, etiam coniugati, si priuilegijs clericalibus uti volent, vbi libet gentium, & locorum constituti, etiam exempti, & quodcumq; priuilegio gaudentes, quacumq; dilatione, aut tergiversatione postposita debeant puenire intra quindecim dies si sunt in Vrbe, aut quatuor menses, si sunt extra, vel retro si ultra a die publicationis tonsuram, & vestes tales, aut suae militiae conuenientes quacumq; remota excusatione assumere, vel deferre. In futurum autem non nisi clericis in habitu clericali, & tonsura incedentibus beneficiis

beneficia conferantur, aut commendentur, pensiones, fructusvæ, aut bona ecclesiastica referuentur, qui in futurum non obediuerint præter alias penas inflictas, omnibus benef. &c. ac pensionibus, &c. de potestatis plenit. priuat. ac sine vlla citatione Iudicis decreto priuatos esse decernit ipso facto. Beneficia vacare, ac pensiones cassare, & quemcumque vltius ad eorum solutionem minimè teneri, & ob non solutionem censuras, & penas aliquas incurrere non posse, statuens sic in præmissis vniuersis, ac singulis per quoscūq; Iudices, & Commissarios, &c. definiri, ac iudicari debere. Milites militiarum sub regula aliqua approbata canonicè institutarum habitum suæ militiæ conuenientem deferentes sub hac constitutione non comprehendantur, neq; alij Rom. Cur. officiales, qui non vti clerici, sed tanquam milites beneficia, & pensiones retinent, iuxta priuilegia, & dispensationes illis concessas, &c. Dat. Rom. 5. Ian. ann. 4. De habitu, & consura degentium in Vrbe. Pij 4. consl. 157.

115 *Pastoralis est curia, &c.*) Continet moderationem prædictæ constitutionis, declarando, quod clerici, qui pensiones, fructus, aut bona ecclesiastica non excedentia valorem 60. duc. aur. de Camera, obtinent, & similiter familiares ipsius Pont. qui quibusdam ministerijs illi inserviunt vsq; ad quamcumq; summam bona obtinent ecclesiastica loco pensionum in habitu clericali incedere non teneantur. Milites si super vestibus communibus insignia militiæ deferant const. satisfacere censeantur Clerici, & Milites tamen tunc censeantur habitum ferre cum pensiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere ceperint, vel per eos steterit quominus exigant, vel percipiant, cum decreto, &c. Dat. Rom. prid. Kal. Febr. ann. 4.

116 *Romani Pontificis, &c.*) Continet erectionem officij Cameralis impressorij in Vrbe vacabilis, cum facultate imprimendi, &c. quo ad alios priuatiuè, dando exemplum quædam Datario Cam. Vicario Gubernat. Auditor. Senat. Aud. sac. Pal. gratis, gaudeat omnibus priuilegiis concessis exemptionibus, &c. concessis Notariis Cam. Habeat emolumenta, vt hæcenus. Concedit officium Paulo Blado cum priuilegio & emolument. Declarat, quod officium non vacet per quinquennium, stante solutione ducat. 2300. condonando maius pretium d. offic. si inueniretur. Apponit clausulas præseruat. decretum, inhibitionem contra iudices impressores in prædictis controuenientes clausul. derogator. declarationem pro cautela dicti Rodulphi Siluestri, qui pre-

tium pro emendo hoc officio dicto Paulo Blado accommodauit, &c. Dat. Rom. 9. Kal. Febr. ann. 4.

117 *Inter multiplices &c.*) Montem San. Bonau. vacab. de quo cont. 102. modo auget ad scuta quatuor mill. & pro emolumentis assignat annua scuta sex millia percienda ex fructibus officij Auditor Cam. Apost. & alia annua scuta quatuor millia ex redditibus postarum status ecclesiastici, & pro securitate bona omnia Sed. Apost. obligat. Mōtistisq; ad loca nunc addita eadem priuilegia primis montistis concessa, concedit. Depositariisq; emolumentorum officij Aud. Cam. & etiam conductores postarum in primis, & ante omnia ad solutionem dictorum annuorum scutorum 10. mill. respectiue obligari decernit, loca ceterum nunc addita per quinquennium, prout priora loca non vacare decernit. Præsentisq; litteras vim efficacis contractus obtinere declarat, cum decret. clausul. &c. Dat. Rom. 14. Kal. Ian. ann. 4.

118 *In quantis rerum, &c.*) Quoniam ad maris securitatem decent triremium classem maxima cum impensa instruxerat: ideo annum subsidium 78. mil. scut. populus sui status Ecclesiastici pro manutentione d. classis imponit, & distrib. mandat. Aliudq; simile 12. mill. scutor. pro eadem causa super omnibus redditibus benef. consistentium in quibuscūq; dominiis, & locis S. R. E. mediare, & immediate subiectis imponit. Excipit tamen a solutione duodecim congregationes, quæ se concordarunt cum Pio 5. & Hospit. S. Ioann. Hierosol. Subsidiumq; prædictum debeat solui modo præfinito. Soluere recusantes penas incurrant excomm. & suspension. Hæc subsidia vnà cum alia quædam nuper reperta, quæ ascendunt ad summam scutorū 102500. annui redditus pro conseruatione dictorum decem triremium assignat, & alibi erogari posse vetat. Exemptiones quasq; non ob stare declarat. Quietantias officialium Cam. omnibus etiam assiduarijs sufficere decernit. Decretum irrit. apponit. Cardin. Caiet. Cam. collectorem d. subsid. cum facultatibus, & iuris. deputat, cum claus. derog. subnequit, declarando quod pia loca, & personæ Ecclesiasticæ subsidium ad monetam currentem, & pro quietantia generalis solutionis carlonum vnum soluant. Et Ecclesiarum ornamenta, in exequutione capi, aut distrahi non possint. Dat. Rom. 10. Kal. Febr. ann. 4. Pij 5. consl. 28. & 134.

119 *Quæ nostra sit erga, &c.*) Deputat. Illustrissimum Cardinalem Aldobrand. cuius egregias virtutes primò enumerat, Legatum

de latere ad Reg. Poloniæ, & alia loca, cum iurisd. & facultatibus. Visitandi, ac corrigendi Eccl. quascūq; monast. hospit. personas etiam exemptas. Puniendi inobedientes, falsarios, usurarios, & alios criminosos, cognoscendi etiam summarie quascūq; causas ad formā Eccl. pertinentes, concedit restitutionem integram aduersus sent. res iudicatas, & contractus, prout de iure. Relaxandi iuramenta ad effectum agendi tantum, & absoluendi à quibuscūq; censuris, & pēnis. Audiendi, & absoluendi reos criminum ad forum Eccl. pertinentium, præterquam à calibus reservatis in Bulla Cœnæ. Concedendi licentiam circa promotionem ad sacros ordines personis idoneis in ætate legitima existentibus, ubi necessitas, vel Eccl. utilitas id suaserit, etiam extra tempora. Dispensandi cum corpore viciatis dummodo tanta non sit deformitas, quæ diuinis præstet impedimentum, aut scandalum in populo generet, ad ord. & benef. quæcumquē. Et cum his, qui Matrimon. in 2. vel 3. & 4. gradu contrahere velint, extrantibus causis, nempe incompetencia dotis, angustia loci, graues inimicitie, &c. & alijs, quæ sibi videbuntur idoneæ, immò etiam sine voluntatis arbitrio. Et impedimento publicæ honestatis, & affinitatis spiritualis, non tamē inter leuantem, & leuatum immò etiam cum his, qui non obstantibus dictis impediment. matrimonia contraxerunt. Ex cum his, qui per fornicationem, & adulterium se polluerunt. Et prolem inde susceptam, aut suscipiendam, possit decernere esse legitimam. Admittendi resignationes quorumcumquē benef. causalquē desuper pendentes quo. ad ipsos edentes tantummodo auocandi, dissoluendi vniones, conferendiq; beneficia ex causa huiusmodi resignationis, aut dissolutionum, & alia per obitum (non tamen Sed. Apostolicæ reservata,) vel alias extra curiam, & intra limites legationis vacantia personis idoneis. Prouidendi Monasterijs tempore legationis vacatibus, quorum fructus annum valorem Floren. 200. auri de Camer. non excedant de Abbatibus, & alijs Prælatibus quod si Monasteria sint solita dari in commendat. possit illa similiter commendare. Derogandi iuripatronatus ad effectum huiusmodi provisionum, & commendarum, & annuas pensiones super benef. sic resignatorum fructus reservandi, & constituendi. Assignatas annullandi, & extinguendi. Confirmandi concordias, & supplendi iuris defectus. Erigendi, & instituendi Canonicatus in Eccl. Cathedralibus, Hospitalia. Confraternitates, &c. cum iurisdictionibus, & consuetis insignibus, & condendi statuta.

sacris Canon. non contraria. Concedendi licentiam permutandi bona ecclesiastica in euidentem utilitatem, vel necessitatem, & confirmandi alienationes factas. Indulgendi Canonicis, & alijs curam animarum non habentibus, & infra trigessimum annum constitutis, vt studendo in studio generali fructus canonicatum, &c. per biennium percipere valeant. Et similiter, vt leges, & iura civilia in scholis publicis audire valeant. Creandi clericos meritis præstantes in Sede Apost. Notarios, & laicos in Comites Palatinos, & Milites auratæ Militiæ facta ab eis fidei professione iuxta Pij 4. const. Eisdq; gratias, & priuilegia aliorum Notariorum de numero participantium. Comitumquē, & Militum concedendi. Tribuendi licentias Clericis, & laicis, quos ad loca interdicto supposita declinare contigerit, vt celebrent, deliberatinē faciant. Concedendi indul. & vota commutandi. Permittendi vsum laiciniarum tempore Quadrages. & quatuor temporum, concedendi licentiam testandi personis Ecclesiasticis, commutandi vltimas volūtates in alios pios vsus, & prorogandi tempus illis exequutoribus. Absoluendi à quibuscūq; cens. & pēnis pro executione, & effectu gratiarum, & litterarū præsentium vigore concedendarum, possit vices suas in præmissis alteri committere, delegare exequutores præmissorum, & litterarū suarum. Ac alia omnia desuper necessaria, & opportuna decernere, & exequi. Declarādo, quod Illustrissimus Card. facultatibus his cū derogationibus, &c. Eundo, stando, & redeundo in omnibus locis, ad quæ declinauerit vti valeat, cum decreto, claus. &c. Dat. Rom. 10. Kal. Iun. anno 4.

120 *Varijs rerum, &c.*) Hic Summus Pontifex Monast. Monialium S. Bernardi prope Eccl. Sanctorum Viti, & Modesti erexit, vt const. 30. & deinde transtulit ad Eccl. S. Sulpicianæ prope fontem felicem in Monte Quirinali. Et modo eiusdem Monaster. Ministris quasdam beneficiatas sortitionum lecti nuncupati consignari mandat. Distalquē beneficiatas vendi, & in emptionem censuum, vel Montium non vacabilium conuertere præcipit. Cens. & montes sic emptos quo ad proprietatem pro illis, quibus beneficiatæ contigerāt stare declarat. Censuumquē, & Montium prædictorum fructus à die dictæ emptionis vsq; ad diem restitutionis legitimis personis faciendæ decurrendos dict. Monasterio elargitur. Bona autem, vel census, & Montes, pecunias, & bollettinos illis restitui præcipit, cum exequutorū deputatione, clausulis, decreto, &c. Datum Romæ 10. Martij 1585. anno 4.

121 *Ad Romanum pertinet, &c.*) Paul. 2. const. 3. prohibuit officialibus (status Eccl. ne penas pecuniarias supra summā sex Floren. remitterent, donarent, aut de illis gratiam facerent. Quam Sixtus 4. const. 6. confirmavit, & processus circūdari vetuit, &c. Prohibuitq; const. 8. ne dictæ pænæ etiam colore depositi ad alterius, quam Thesaurationum manus peruenirent. Pius 4. constit. 56. omnes malefactorum pænās, non tamen pro damnis datis in vineis Cam. Apost. applicauit, &c. & const. 62. declarauit id seruari quo ad loca Ciuit. stat. Eccles. subiecta, & const. 77. & 102. decimam partē dictarum pænarum officialibus, & quartam accusatoribus per manus Deposit. Cam. solui iussit. Hic Pontifex confirmat omnes supradictas constitutiones: Communitatibusquē, & alijs personis ex quauis causa d. pænās eis deberi prætendentibus terminum imponit ad id probandum, & desuper sentent. in Camer. Apostol. obtinendum, quo elapso, & approbatione in eadem Cam. non obrenta, omnes concessionēs, & applicationes dictarum pænarum etiam ex iustissimis causis, & onerosis titulis eis factas, annullat, & reuocat, officialibus etiam prohibet ne pænās in eorum sent. edictis, gratijs, & absolutionibus alteri, quam Cam. Apost. concedāt, & applicent hæc alijs personis, quam Depositarijs, seu V. Thesaurarijs solui, neq; aliquā eorum partem per officiales retineri posse decernit. Contrauenientibus pænās imponit, priuat. officiorum absq; Iudicis declaratione. Delinquentibus, vel inquisitis, & reis prohibet, ne alijs, quā Thesaurarijs, & Depositarijs Cam. pænās soluant, etiam si aliter in sent. vel supplicationibus esset rescriptum, alioquin sentent. et gratiæ nullæ sint, et pēnam scut. 25. incurrant. Officiales omnes supplicationes ab eis signandas Thesaur. seu Depositar. consignent: et supplicantes infra decē dies pēnas soluant, alioquin gratiæ nullæ sint. Officiales prædicti, et eorum Notarij supplicat. omnes in actis referant. et processus antequam eis constet pēnas Thesaurario fuisse persolutas, non cassent, sub pēna scut. 35. Officiales, et Baroncelli bona, quæ carcerati tempore carcerationis deferrebant eidem Thesaur. seu Depositar. consignent ad officiū, etc. In quibuscumq; causis criminalibus officiales non possint reos absoluerē, restituere, aut pēnam condonare, nisi per sentent. decreta, aut supplicatione cum adnotatione integre summæ à reis soluendæ condemnationesquē, et taxæ in pecunia numerata tantum fieri debeant. Fiscus, vel saltem Depositarius, et Thesaur. loci citetur in dictis causis, con-

suetudines, et statuta quæcumq; quo ad pēnas, et causas criminales à Paul. 4. et successoribus simpliciter confirmata, vel cum claus. etc. irritant. sint, et nulla. Officiales omnes in ipsis causis criminalibus, in primis seruent constitutiones Apost. et illis cessantibus seruent Statuta locorum validè, vt supra confirmata, et deinde seruent cōstitutiones Marchiæ, et in reliquis reseruent banna, et edicta. Decemquē pro centenariio ex dictis pēnis, et multis, ac de manu Thesaur. et Depositar. dumtaxat percipere valeant vbi minor portio non sit assignata. Fiscus etiam vigesimam, & accusator quartam simili modo de manu Thesaur. vel Depositar. & præuio mandato officiales percipere possit. Thesaurarij, ac Depositarij. nec aliter portiones prædictas soluere, nec dictas pēnas in alios vsus exigere possint, cum decreto, claus. &c. Triūmptum ad eius compendium in qualibet Ciuitate publicetur, & in Cācellar. affixum retineatur. Officiales in ingressu iurent seruare hanc cōstitutionem, & in eorum discessu, aut sindacatu contra eos pro transgressionibus eiusdem procedatur. Dat. Rom. id. Mar. ann. 4. Paul. 3. c. 39.

122 *Decet Romani, &c.*) Erexit hic Sūm. Pontifex Archiuiā Scripturarum in statu Ecclesiastico, constitut. 108. & dedit Apaltum D. Paulo Falconerio pro annua pensione scuta 11. mil. nunc vero super dictis montem Archiuiorum nuncupatum 900. scut. erigit. Illiq; annuos fructus ad decem pro centenariio assignat. Exemptionem concedit à grauinibus Camer. Apostol. bona obligat pro asssecuratione. Illustrissimum Cardinalem Caiet. Cam. Protectorem deputat. Personas quascumq; præter mendicantes, reponere pecunias posse concedit. Confiscari, aut sequestrari posse prohibet. Montistis, vt statuta concedere possint, concedit. Priuilegia Mōr. aliorum concedit. Depositarius pecunias exigere, & Montistis quolibet bimestri soluere debeat. Secretarius patentes litteras ponentibus pecunias faciat, recepto salario à Secretariis Mōrium Camerariatus, &c. Apaltoribus Archiuiorum prædictos fructus ex Apaltu Montistis solui mandat. securitatem Montistis per quinquennium concedit. Decretum, & claus. apponit. Datum Romæ Non. Febr. anno 4.

123 *Decet Romanum, &c.*) Cam. Apostol. officiales Montem prædictum vendiderunt, & modo contractum d. venditionis cum omnibus inde sequutis Pont. cōfirmat, & iisdem modis, & capitulis de nouo illis concedit claus. præseruat. apponit, & decretum irrit. & claus.

claus. derog. Datum Rom. 6. Kal. Maij anno 4.
 124 *Inter ceteras, &c.*) Hic Summus Pontifex dum erat Card. in Ciu. Mont. Alti publicum Gymnasium pro illius, ac Proculæ, & Patrignoni iuuentutis in bonis artibus, & litterarum rudimentis instructione, & educatione cum impensa centorum 8000. construxit, & annuos redditus pro eorum præceptore, ac physico assignauit, & postea ad Apost. apicem assumptus Collegiū pro scholaribus ex Ciu. Mont. Alti, & Oppidis prædictis indigenis in Ciu. Bonon. in quibusdam ædibus de Zambeccarijs erexit, & instituit. Et modo quædam beneficia, quorum annuos redditus sunt scut. 3000. suppressit, & dicto Collegio vnit, & assignat; dictum Collegium transfert ad Prioratum S. Aug. suppressum, vt supra, & de nouo erigit pro 50. Scholaribus, quorum octo Protector d. Collegij vndecumq; voluerit, aliosq; octo Ciuit. Mont. Alti, & alios aliæ vniuersitates nominatę de locis ipsis, vel Prouincia eligere possint. Studentibus ibidem, alimenta per septennium, ac etiam Eccles. Oratorium, Refectorium, Bibliothecam, Archiuum, Sigillum, Mensam communem, ac alia insignia Collegij assignat, ac instituit. Et huic Collegio sic translato gratias, & priuilegia, ac bona, & alia omnia dicto priori Collegio concessa de nouo tribuit, & Ecclesiam suppressi Prioratus S. Ant. aliaq; Monasteria, ac beneficia cum bonis, &c. applicat, Collegium prædictum, eiusq; bona, personas, ac officiales, & Ministros omnes ab Archiepisc. & Legati Bonon. ac aliorum iudicium, & ceterorum iurisdictione eximit, & Sedi Apost. subijcit. Exemptionem quoq; ab annatarum communium, & aliorum quorumcumq; iurium, conf. & onerum solutione concedit. Idemq; Collegium in proprijs bonis, ac eorum occasione illius Rectores, Scholares, & Officiales omnes, & cum eis contrahentes a pedagogorum, & impositionum, ac subsidiorū ex quauis causa debitorum, vel debendorum solutione, & contributione eximit clausulas præseruat, apponit decretum irrit. Exequutores deputat. claus. derog. Datum Rom. 15. Kalen. Decemb. ann. 4.

125 *Romanus Pont. &c.*) Erigit tribunal Rotæ in Ciuit. Maceratenſi ad decidendas causas Prouinc. Marchiæ, Rotæ Audit. sine quinque. Clerici I. V. D. ab aliquo Collegio laureati, & per quinquennium in aliquo publico Gymnasio legerint, aut locis insignibus iudices fuerint. Aud. officium duret ad quinquennium, & intetim aliud officium in ipsa Prouincia non exerceant. Iurent in ingressu officij ista, & alia Prou. statuta seruare, & iu-

stitiam omnibus administrare. Vnus ex quinque anno quolibet, & ad annum sortē extrahatur, qui causas alijs Aud. distribuatur, & quarundam causarum sit solum iudex, vt pupillorum, viduarum, carceratorum, miserabilium personarum. Auditores causas Ciuit. & Terris Macerat. in secunda, & alijs instantijs, Prou. autem causas non exequutinas, & summam scut. 100. non excedentes in prima, & secunda instantia nisi obtineat locorum priuilegia, ac etiam in alijs instantijs non obstantibus diuilegijs cognoscere possint. Vota dent omnes excepto ponente, qui solum det quando aliorum vota sunt æqualia sententiæ a quolibet Aud. de consensu aliorum proferendæ alta, & intelligibili voce proferantur, & subscripto Notario causæ tradantur. Appellationes, nullitates, &c. Interponendæ a Iudicibus Prouincial. & ab ipsis Auditoribus ad ipsam Rotam, saluis locorum priuilegijs prædictis deuoluantur, & processus fiant coram Auditore sortē extrahendo.

Auditor causæ appellationum det votum alijs æqualiter discordantibus. In causis infra summam scutorum centum quilibet Auditor solus iudicare possit, & in eis semel tantum liceat appellare ad eandem Rotam.

Dux sententiæ faciant rem iudicatam. In causis 100. infra quinquaginta summarie Auditores procedant absq; extractione, & sine voto aliorum, & semel appellare liceat. Et a 50. infra summarissimè etiam procedant, & bis appellari liceat.

Causæ de iure non appellabiles cognoscantur per Auditores coniunctim, & si partes contenderent, an detur appellatio, Iudices desuper primis pronuncient, & a tali pronuncia non detur appellatio. Exceptiones omnes in fine litis reseruatę censeantur iuxta formam constitutionis Marchiæ.

Nullitates processus vna cum appellatione propositæ censeantur, & de illis æqualiter cognoscatur iuxta constitutio. Marchiæ.

In causis mercedum, cibi, ac potus, quilibet Auditor manu Regia procedat.

Causæ examinentur, et terminentur iuxta stylum Romanæ Curiæ.

De votis præstandis Notarius Rotæ rogari debet.

Decisiones causarum non publicentur, nisi per manus Notarij causæ, a quo diligentissimè custodiantur.

Prætor, et Auditor rationes in decisionibus describere, et partibus dare debeant. Et Auditoribus adiutor dari non possit extra Rotam.

Sequestra, associationes, etc. non dependentes

dentes à causis coram alio Auditore pendentibus quilibet Auditor decernere possit.

Iudicium super absolutione à iuramentis non impediatur processus in Rom. Curia, data cautione.

Auditor, qui ultimò pronunciauerit, expensas non taxatas taxet, et sententiam rei iudicatae fortitas in Rota, et extra exequi possit.

Decreta voluntariae iurisdictionis quilibet Auditor, sicut Praetor interponere possit. Debeant conuenire singulis diebus semel pro commoditate litigantium, et post pulsam campanam statim sedere, etc. Luna, Mercur. et Vener.

Auditor, et Praetor post litem motam, et in causis coram eis pendentibus, arbitri nomine proprio eligi non possint. Aduocare, etiam, et consulere, in causis personas, vel Communitates, Prou. Marchiae concernentes nequeant.

Sententias non confecto rogitu ferre non valeant.

Inhibitiones etiam à Rom. Cur. emanatas post conclusum in causa retinere possint.

In casu absentiae, aut alterius impedimenti Auditorum post octidies coram Auditoribus subrogatis, firmo remanente Notario procedatur.

Causae omnes tempore renouationis Rotae pendentes, nouis Auditor. iuxta gradum Doctoratus subrogandis commissae censeantur.

Audiores, et Praetor sine licentia Legati. Viselegati, aut Gubernatoris abesse nequeant. Sindicariq; anno quolibet, et in fine officij debeant. Sindicatoresq; eligantur per Constit. Gubernat. seu V. Legatum d. Ciuitat. Macerat. et sint duodecim.

Condemnatus in sindicatu de fraude, etc. Sit priuatus officio, et teneatur de damno partis, et puniatur, iuxta formam constitutionis. Sindicandi per diem proximum à die electionis Sindicorum contra Sindicos suspensionis causas proponere, et infra sex dies iustificare debeant. Praetor salarium praefinitum accipiat, et similiter Auditor, et petere possint tantum eo tempore, quo officium exeruerint.

Pauperum. Aduocati, et Procuratores quolibet semestri à Praetore eligantur, et electi gratis pro pauperibus aduocare, et procurare debeant, et officium recusantes, aut negligenter exercentes puniantur.

Causae in dicta Rota introductae solum, per rescripta, propria manu Papae signata, aut de consensu partium auocari possint, et alijs inhibitionibus aliarum commissionum vigo-

re concessis Auditor. parere non teneantur.

Iurisdictiones priuilegia omnia Auditoris concessa Rotae Bononiensi, Auditori huius Rotae conceduntur. Exemptioq; ab omnibus datijs, etc. Et ordinationes istae corrigi, et mutari possint. Locus post Locum tenentes Legati, aut Gubernatoris eidem conceditur. Sporcularum massa fieri debeat modo expresso. Deputat. Protectorem, clausulis praeseruatuius, decretum irritans. Et claus. derog. apponit. Praecipit. officialibus status Ecclesiastici, ut mandata dictae Rotae exequi faciant. Datum Romae Idibus Martii 1588. anno 4. Deinde.

126 *In suprema iustitia sede, &c.*) Erigit officium quinque Notar. vnus, scilicet quolibet Auditore, et officium octo Cursorum ad citan. etc. In causis dictae Rotae. Concedit dicta omnia officia Communitati Cinit. Macerat. Quibus Notarii, et Cursoribus, concedit omnia priuilegia concessa Notariis, et Cursoribus Ciuitatis Bononiensis, cum facultate exercendi dicta officia per se, vel per alium. Obligatq; omnia bona Cam. Apost. pro obseruatione praemissorum, cum clausul. decret. Dat. Rom. 11. Kal. Apr. ann. 4.

127 *Cum sicut accepimus, &c.*) Continet erectionem Montis Sabellici non vacaturi, obligando quasdam Terras, et Calalia pro assecuratione, assignatq; emolumenta, et fructus ad rationem sex cum dimidio pro centenatio, qui non possint in sortem computari, & cetera, prout in alijs, de quibus constit. 16. Dat. 13. Mar. ann. 4.

128 *Ministerio sacri, &c.*) Continet concessionem quorundam Notariatuum in personam Dom. Iul. Cael. Rodulphini, cum claus. &c. Dat. Rom. 15. Kal. Octobr. ann. 4.

129 *Muneris nostri, &c.*) Continet assignationem annui redditus Collegio duodecim Notar. Apost. participantium nuncupatorum. Eorumdemq; exemptiones, ac emolumenta. Dat. Rom. 8. Kal. Mart. ann. 1.

130 *Romanus Pont. &c.*) Continet novam institutionem, & erectionem, & incorporationem quinque officiorum Notar. Sed. Apost. participantium nuncupatorum cum eorum emolumentis, 16. Kal. Decembr. ann. 1.

131 *Laudabilis sed, &c.*) Continet novam erectionem, & incorporationem quinque officiorum Not. Sed. Apost. participantium, & eorum vnionem cum Collegio aliorum septem antiquitus institutio. Dat. Rom. Non. Febr. anno 1.

132 *Cum à tempore, &c.*) Continet erectionem Collegij 24. iudicum causarum ciuiliu Rom. Cur. pro 24. Praelatis in utraq; al-

tera signatura S. D. N. Papæ, referend. Idib. Nou. ann. 5.

133 *Supremat cura regiminis, &c.*) Hic Sanctiss. Pont. Aquam extra Urbem maxima cum impensa in Urbem duxit, quàm Felicem à suo nomine nuncupauit, fontemq; in platea Sanctæ Susannæ extraxit. Huius autem aquæ curam vniuersam Congreg. S. R. E. Card. pro vijs, & pontibus, & aquis curandis à se institutæ committit. Conceditq; potestatem procedendi summariè sola veritate inspecta contra singulas, & quascumq; personas, quæ contra hanc constitutionem aliquid commiserint, & in casibus aliquibus Gubernat. Urb. prout ipsa Congregatio expedire iudicauerit. Assignatq; loca 107. Monti Religionis à se instituti cum annuis redditibus, & emolumentis pro perpetua eiusdem aquæ reparatione, cõseruatione, Visitorum recognitione, cum clausul. &c. 11. Kal. Mar. anno 5. Vide constit. 89. Vide constit. 135. Pij 5.

134 *Dum Almam Urbem, &c.*) Sanctiss. hic Pontifex Lauatorium amplissimum ad fontem aquæ Felicis ad publicum commodum extruxit. Nunc ut pauperes mulieres, quæ abluendis pannis, ac vestibus, victum querunt celsæ gratiæ fonte perfruantur, Confraternitatem mulierum Lauatricum in Ecclesiæ Sanctæ Susannæ ad Altari Sancti Laurentij erigit, ut pijs operibus se exercentes spiritalibus solatijs recreentur. Duasquæ ibi Cappellanas instituit, quarum à Vicario Urbis approbati Cappellani earum mulierum cõfess. audire possint, & sacram Eucharistiam administrare omni tempore præterquam in Paschate Resurrectionis. Has autem Cappellanas non possint obtinere hi, qui curam Monialium ibi existentium habent. Neq; qui Cappellanus est possit Cappellani, vel Confessarij Monialium curam exercere. Qui utrūquæ retinere præsumperit eo facto priuatus existat. Collatio quocumq; tempore sit reservata à Summo Pontifici etiam ex causa permutationis, vel ob diuersum ius patronatus, & præsentandi D. Camillæ Peretti sit, & post eius obitum Michaeli Peretto Papæ pronepoti, & eius descendentes eiusdemq; Lauatricibus indulg. cõcedit cum clausul. Datum Rom. prid. Non. Febr. ann. 4.

135 *Cum singularum rerum, &c.*) Continet erectionem Præposituræ, quatuor Cappellaniarum offic. Sacristæ, ac quatuor clericatum ad scalas Sanctas. Præposituræ ducen-
ta, Sacristæ verò 100. quadraginta scuta monetæ, (ex quibus idem Sacrista 30. pro mercede Officij quotannis erogari debeat) singulis verò capellanijs centum, & decem, ac

deniq; clericatibus quinquaginta scuta monetæ annua applicat. Ex emolumentis, prouenientibus ex locis nouis Montis Religionis, elemosynar. duobus ex his fideliter custodiantur, & in vsus Sacristiæ appendantur. Ius præsentandi Michaeli Peretto Marchioni de Encisa; eiusq; descendentes masculis legitimis, & naturalibus, ac ex legitimo matrimonio natis, reservat: ita ut præsentatio fiat à primogenito, omnibus deficientibus transeat ad Flauriam eius sororem. Deinde ad eius filios masculos in infinitum, cessantibus masculis ad feminas à dictis masculis descendentes. cessantibus omnibus succedat. Vrsina D. Michaelis soror Germana, & eius filij omnibus deficientibus, ille, qui à sanguine fuerit proximior. Institutio sit Vicarii Urbis quoad Præposituram. Quo verò ad alia beneficia, præpositus ipse instituat, cum clausulis, &c. Datum Romæ 4. Non. Iun. anno 6.

136 *Cum pro suprema, &c.*) Releuatis, & irritat, omnes & quascumq; venditiones, distractiones, & hypothecas officiorum S. R. E. ut Penitentiarii, Vicecancellarii, Cam. Summarii litterarum, &c. etiam sub prætextu recompensationis, & remunerationis, &c. Cum absolutione à iuramentis, & prohibet, ne in posterum fiant, alioquin qui dictas administrationes, & emolumenta sic alienata detinent, ut intrusi censeantur, & ab Officialibus ad quos id spectat, priuentur absq; pretii restitutione, cum obligatione restituendi fructus dictorum officiorum à die obitus earum personarum, quæ vendiderunt. Datum Rom. 18. Kal. Febr. anno 5.

1 *GREGORIUS XIV. Ad generis nobilitatem, &c.*) Officium Auditoris Cam. collatum fuit Sixto 5. Horatio Burghesio, cum indulto, quod non vacaret si decederet infra triennium, constit. 105. Qui quoniam obiit Sede vacante per obitum Urbani Septimi, modo iste Pont. confert illud Camillo Burghesio cum iisdem privilegijs. Datum Romæ pridie idus Decembris anno primo. De eius privilegijs, Gregorii 13. constit. 55. De Maternis.

2 *Romanus Pontifex, &c.*) Confirmat constit. 37. Pij 5. de non alienandis, neq; infeudandis terris, & locis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Quare omnes feudationes reuocat, nisi sint factæ ex causa cõseruationis locorū. Prohibetquæ, ne deinceps fiant. Quod si secus fiat, melioramenta cedant locis ipsis. Quam constitutionem omnes præsentantes Cardinales iurant observare, vultquæ, ut absens, & futuri Cardinales ante pilei assumptionem idē facere teneantur. Et in electione Summi Pontificis.

ificis, iuxta constitutionem secundum Iulij secundi faciant, vt Pontifex ante coronationem idem per suas litteras iterare debeat, cum claus. &c. Datum Romæ 14. Kal. Ian. anno primo. Vide cont. 2. Innoc. 9.

3 *Sanctiss. in Christo, &c.*) Reuocat omnes facultates, & indulta concessa S. R. E. Cardinal. super collatione benef. quatenus adhuc effectum suum non sint affecuta, salua remanente facultate consensus per ipsos præstandi in prouisionibus Apost. benef. per obitum familiarium etiam apud Sedem Apostolicam vacantium, & in casibus expressis in Reg. Cancellar. super hoc edita, volens in posterum, ne sint reueruata Sanctitati suæ, moderando, & reducendo omnes Reg. Cancell. ad terminos præsentis const.

Quanta Christiana, &c.) Continet confirmationem omnium privilegiorum Relig. S. Io. Hierosolym. à Summis Pontific. emanatorum. Declarando, quod superiores dictæ Religionis possint vnire, & dismembrare liberè, & licitè beneficia quodcumq; eis videbitur, siue ante, siue post mortem possessorum, & quod privilegia extendantur ad Confratres, & donatos eiusdem Hospitalis, cum claus. &c. Et quoad animarum curam Ecclesiæ, & personarum non comprehendantur in const. 141. Pij 5. & constit. 67. Greg. 13. Dat. Rom. die vlt. Apr. ann. 1.

5 *Onus Apostolica, &c.*) Decernit, quod cum extra Rom. Cur. examen ad regimen Cathedralium, & inquisitio facienda est, nemo sibi eam arrogare præsumat, sed Apostolicis Legatis, & Nuncijs Prouinc. aut Ordinario illius de quo inquisitio fit, eoq; deficiente, Ordinario viciniore relinquatur, nisi istius de causis munus hoc per Rom. Pont. sit alteri demandatum. In curia verò hæc functio spectet, vel ad Cardin. à Pontifice ad hoc electos, vel ad eorum Prouinc. protectores Cardin. in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt. Quod omnes non per Auditores, seu alios Ministros, sed per seiplos inquirendi munus exerceant. Qui tamen in casu possint aliquem solum articulum inquisitionis, non tamen totam alteri subdelegare. Ad fidem autem faciendam viti, cætum graues, pii, prudentes, ac docti admittantur, qui rectum iudicium ferre queant, omnesque qualitates promouendi describit tam secularium, quam regularium personarum, & ordinat, quod totus processus sigillatus vnâ cū fidei professione mittatur ad sanctam Sedem. Idem seruetur de electis, aut nominatis ad dignitates, de quibus concistorialiter prouideri contigerit. Dat. Rom. id. Mart. 1591. ann. 1.

6 *Li maluaggi, &c.*) *Danna, & reprova.*

tutte le promissioni, & stipulationi, consentimenti, & patti chiamati scommesse in qualunque maniera fatte in caso della vita, morte, & creatione del Sommo Pontefice, anco senza scrittura, tanto in vita, quanto in tempo di Sede vacante, ouero in caso di promotione de' Cardinali, in qual siuoglia dominio, Terra, & luogo di qual siuoglia Nazione, dichiarando essere tutti illeciti, & inualidi, & nulli, così li fatti pendenti, ome quelli, che si faranno per l'auuenire, & che tal danaro dato, & promesso s'intendi acquistato à luoghi Pij delle Terre, donde faranno fatte. Alche siano tenuti nel foro della conscienza i contrabenti, & nel foro esteriore debba il Vescouo costringerli à questo con ogni rimedio opportuno. Nè sia lecito fare patti, & compositioni sopra di ciò con essi delinquenti, nè rimettergli, nè donargli. Et se contra di questa constitutione operaranno persone Ecclesiastiche di qualunque conditione, immediatamente s'intendino priuati di tutti i benefici Ecclesiastici nell'vno, & nell'altro foro inhabili, & incapaci per sempre à simili. I quali beneficij, ipso facto, vacbino, & siano affetti alla Sede Apostolica, & oltre questo siano ipso facto scomunicate tutte le persone, che incorreranno in questo delitto, siano di qual siuoglia grado, conditione, & dignità. Ilche anco comprenda i sensali, & mediatori, & chi darà aiuto, & consiglio, & la sodisfattione, & assolutione sia solamente dal Sommo Pontefice, cæcetto in articulo di morte. Dato in Roma alli 21. di Marzo nell'anno primo.

7 *Sicut antiquus, &c.*) Innouando omnes penas, & cëluras contra incestuosos intimati, quod deinceps super primo, aut secundo cætum consanguinitatis, & affinitatis gradu etiam mixtorum impedimentis cum quibusvis personis, neq; in contrahendis, vbi carnalis copula cum spe, vel sine spe obtinendi dispensationem, etiam prole sequuta, vel diffamatio copulæ interuenerit, neque in sic pro tempore contractis etiam scandalorum, aut inimicitiarum, vel alio quouis prætextu, neq; etiam cessantibus circumstantijs supradictis nisi cum personis intellige Principes, ex causis scilicet publicis à Concil. Trident. permisis dispensare intendit. Et qui id tentabit seuerè puniatur. Publicetur ab ordin. &c. cum claus. &c. Datum Romæ Kalend. Mart. ann. 1. Vide Concil. Trid. sess. 24. c. 5. de reform. Matrim.

8 *Circumspecta Romani, &c.*) Decreuit Sixtus 5. cōst. 99. Ne illegitimi ex certo damnato coitu, vel complexu ad quamcumque Religionis professionem, sed tantum ad habi-

D d bitum

bitum conuersorum in Monast. admitterentur. Quod si ante constitutionem fuerint professi, & vigore priuileg. fuerint ad dignitates admissi excluderentur, &c. cum quibus non possit nisi à Sede Apostolica dispensari. Ideò Pontifex id reducit ad terminos iuris communis, & omnes dispensationes vigore priuilegiorum Religionibus concessorum factas in pristinum statum reducit, atq; restituit, volens quòd omnes illegitimi Regulares ad professionem, & habitum admitti possint si tamen diligenti inquisitione facta bonam indolem, & virtutis specimen præferant. Nisi tamen pater eius in illa Religione sit professus, & viuat, Reualidatquè priuilegia Apostolica concessa, & vsu recepta Religionibus dispensandi cum illis illegitimis quādo Generalis, & Prouincialis intermedio capitulo suffragantibus meritis dignos hos iudicauerit ad honores, &c. dispensare, & non aliter, &c. cum clausulis. Datum Romæ idib. Mart. 1591. anno 1.

19 *Cum alias nonnulli, &c.*) Omnia indulta quibuscumquè concessa à Summo Pontifice quocumquè modo, sub quibuscumquè formis ad tempus, vel in perpetuum, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesijs, & Monasterijs, &c. moderatur ad hanc formam, videlicet vt immunitas Ecclesiastica non suffragetur publicis latronibus, viarum grassatoribus depopulatoribus agrorum. Qui homicidia, & mutilationes in ipsis Eccl. perpetraverint, vel in cæmeterijs, qui proditorie proximum occiderit, assassinis, neq; læsæ Maiest. reis, nec in personam Principis insurgentibus. Quos omnes absquè irregularitatis nota Ecclesiæ Prælati requisiti tradere Curie seculari curabunt. Sed Curia secularis neq; hos, absq; expressa Prælati licentia, & cum interuentu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis possit extrahere; quam licentiam dare possint Episcopi solum non alij Episcopis inferiores, etiam si sint ordinarii, aut nullius Diocesis in locis exemptis, & nullius Diocesis recurratur ad Episcopum viciniore. Quod si in his casibus recusauerint Episcopi possit Curia sæc. per se extrahere illos minori cum scandalo, & tumultu quo fieri possit. Extra& mancipentur tuto carceri Ecclesiastico, donec cognoscatur per Episcopum an talia delicta commiserint, & tunc appellatione postposita Curie seculari consignentur. Sæculares de crimine hæresi non se intromittant. Neq; contra ecclesiasticas personas cuiuscumq; generis, etiam Militiarum, quas nequè in casibus supra expressis possint extrahere ex locis sacris. Quod si quis cuiuscumq;

dignitatis, ac gradus fuerit, id attentare presumpserit, ipso facto censuras Ecclesiasticas, & penas incurrat, quæ contra libertatis Ecclesiasticæ violatores sunt editæ per sacros Canones. Et ita per quoscumquè Iudices definire debere decernit. Non obstantibus, &c. Datum Rom. 11. Kal. Iun. anno primo.

11 *Sede Apostolica, &c.*) S. xti 5. de abortu. constituta duximus moderandam, vt à peccato, & excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quò ad eos, qui hætenus deliquerunt, quàm quò ad illos, qui post nostram const. in eisdem casibus deliquerint, vt quilibet Presbyter. tam secularis, quàm cuiusvis ordinis regularis ad confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci ordinem deputatus, plenam, & liberam foro conscientie tantum absoluedi habeat facultatem, eadem prorsus, quam idem Sixtus sibi, ac suis successoribus reseruauit. Quo verò ad penas pro euersione abortum fetus inanimis, aut exhibentium mulieribus, vel sumentium venena sterilitatis, aut quocumquè modo auxilium, vel consilium eis dantium in prædicta constitutione contentas, constitutionem præfatam in ea parte, vbi de eis agitur terminos iuris communis, ac Sacrorum Canonum, & Conc. Triden. dispositionem, auctoritate Apostolica tenore præsentium, tam quò ad præterita, quàm quò ad futura, perpetuò reducimus, perinde, ac si Constitutio in huiusmodi parte nunquam emanasset. Non obstantibus, &c. Dat. Rom. præd. Kalen. Iun. anno primo.

14 *Suscepti pastoralis, &c.*) Continet augmentum montis Prouinciarum à Gregorio 13. instituti, pro quo à Communitatibus locorum S. R. E. dismembrat de redditibus tantam summam, quanta sufficere possit ad soluendum 6. pro centenariis, & ei monti aggregat. Hac constitutio est inserta in const. 16. Clem. 8. obiit 1591. Die . . . Mensis . . .

1 *INNOCENTIVS IX. Ad Romanum, &c.*) Annulat modum illum agendi contra reos in Vrbe, qui vigore specialis mandati, & rescripti Summi Pontificis pena ultimi supplicij damnantur contra iuris communis, & Apostolicarum sanctionum dispositionem. Ordinatur, quod parentes non cogantur tradere legitimam filiis, qui aliquod delictum commiserunt, sed in aliquibus specialibus causis omnia procedant, iuxta iuris communis dispositionem. Eximit, & liberat Ciues, & incolæ Rom. à solutione compositionis arbitrarie super certa parte fortium puellarum. Tollit, & annulat Monopola quædam vigore mandati Sixti 5. facta cum quodam Magi-

no Hebræo, & Bartholomæo Florentino, volens vniciq; liberum esse Cincia, Carnici, & Gallam, vasa vitrea, & cristallina emere, & vendere. Reuocat, & irritat vsum cuiusdam stabuli concessum per Sixtum, & Gregorium ad custodienda animalia capta, & sequestrata, &c. Non obstantibus, &c. Datum Rom. Kal. Decembr. ann. primo.

2 *Qua ab hac sede, &c.*) Approbat, & confirmat constit. 27. Pij 5. & aliorum de locis, & terris Sanctæ Rom. Eccl. non alienandis, neq; infeudandis. Declarando, quod prohibet omnem infeudationem, & alienationem Ciuitatum Terrarum, &c. non solum ne fiant, nevé attententur post eorum deuolutionem, sed etiam antequam deuolutæ sint. Declarat etiam, quod promissio, & iuramentum præstitum de seruando eadem Pij constitutione intelligatur sicuti declaratur. Et secundum hanc vult illam inuiolabiliter obseruari. Et ita iudicari, eam clausul. &c. Datum Rom. prid. Non. Nouembr. anno primo. Vide Ioann. 22. constit. 1. & ea, quæ ibi notantur. Obijt 1592. die....

1 CLEMENS VIII. *Qua salubri prædecessorum, &c.*) Confirmat constitutiones 35. & 74. Sixti V. de 300. mill. num. anteorum in Arce Sancti Angeli repositis, inde nunquā nisi in præscriptis casibus, certaq; seruata forma depromendis, easq; iururando non violaturum promittit, ac vouet, ordinatq; ut successores idem faciant. Datum Rom. 16. Kal. Mart. anno 1.

2 *Cum Hebræorum malitia, &c.*) Confirmat omnium prædecessorum Pontificum constitutiones quibus impium Talmud Hebræorum, & quæcumq; alia volumina quæcumq; lingua scripta damnarunt, quibus continentur expressæ, vel tacite errores contra factam Scripturam Deum Sanctiss. Trin. Dominum nostrum Iesum Christum Christianæ fidei, Dei genitricis, &c. etiam sub prætextu, quod expurgata fuerint. Easq; renouando præcipit omnibus, ne talia volumina, commentarij, tractatus, &c. Neq; sub prætextu tolerantiæ, aut permissioe Secretarij, aut Præsidentis Sacri Concilij Triden. vel indulti Apostolici, aut alterius licentiæ quomodolibet concessæ, possint quis tegere, habere, tenere, emere, vendere, euulgare, vel præsumere. Reuocatq; à Summo Pont. motu proprio, quibusuis Hebræis concessas licentias, & illas annullat. Inhibetq; quibuscumq; & præcipit Hebræis, ne possint, vigore illarum concessionum, aut forsan eorum, quæ post hæc concederentur talia habere, legere, &c. Et qui illa habent intra decem dies in Vrbe officio

sacræ Inquisitionis, extra Urbem autem intra duos Menses locorum Ordinarijs. seu Inquisitoribus, à quibus statim comburantur, consignare debeant. Qui aliter fecerint, si erūt Hebræi, aut etiam Christiani, cuiusuis gradus, liberos amittant, & eorum bona Fisco illius Principis, in cuius ditione reperti fuerint, cedant. Christiani omnes penam excommunicationis incurrant. Qui verò Hebræis pro illis habendis auxilium, vel fauorem dederint, vel impetrare audebit, penas apostatarum à fide, & hæreticorum incurrant. Præcipit Ordinarijs locorum vbicumq; sunt Synagogæ, vt diligentem pro illis inueniendis inquisitionem faciant. Et contra culpabiles procedant. Contradictores, quibuscumq; iuris remedijs compescendo, inuocato, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus, &c. Derogando, &c. Cum clausulis, &c. Datum Romæ prid. Kal. Mart. anno 1. Citat Greg. 9. Innocent. 4. Clem. 4. Honor. 4. Ioann. 12. quorum constit. hic non habentur. Iul. 3. constit. 49. Greg. constit. 73. Innoc. 4. constit. 1.

3 *Inter ceteras animi nostri, &c.*) Confirmat constit. 56. Pij 4. 126. & 104. Sixti V. & illas innouat decernendo.... pecuniariæ præfinitiones bonorum... qua occasione cuius criminis infligendæ sunt à quibuscumq; Tribunalibus Rom. Cur. quocumq; modo deponant, ac persoluantur apud Depositariū Cam. Apost. pro tempore..... interdicens quibuscumq; iudicibus ne apud alios, quam prædictum permittant, ne deponantur. Qui Depositarius libro particulari describat, & bonum computū teneat singulo anno redd.... H. omnes teneantur intra triduum tales penas exactas apud ipsum Depositarium re.... & Rei illi eas, & non alteri persoluant. Aliæ solutiones aliter factæ non admittantur, sed rei cogantur iterum eas persolvere. Notarij verò 200. duc. penam incurrant pro qualibet vice, iudices verò pro arbitrio puniantur. Card. Camerarius has litteras publicari faciat registrari, & executioni mandari. Non obstantibus, &c. publicata die 22. Aprilis anno 1.

4 Camillus Burghesius Cur. causarum Cam. Generalis Aud. & litterarum Apostolicarum Generalis exequutor inuocat brachium seculare cum mandato executiuo contra Confratres societatis Ioann. Dei, & alios quoscumq; habitum, seu Capuccium, per Reuerendissimos Fratres Capuccinos gestari solitum (contra Summorum Pontificum constitutiones,) temere gestantes, citatq; constit. Clem. 7. Paul. 3. Pij 4. & Greg. 13. qui id prohibuerunt fieri sub pena excommuni-

D d 2 catio:

cationis late sententia, fuitq; etiam decretum à Sacr. Congreg. Cardin. super Regulares, sed tales constitut. hic non habentur. 12. Maii 1592.

5 *Ea semper fuit, &c.*) Alumnis Seminariorum Sgd. Apost. & aliis qui Catholicorum Regum Principum, Episcoporum, aut aliorum opera ad Christianam fidem informantur, concedit, ut si tribus diebus in præscripta à suis Rectoribus hebdomada ieiunauerint, confess. peccatorum præscripto confess. fecerint, die Dominico sequenti sacra le communione refecerint, orationesque pro Eccl. Catholica, Principum unione, Deo fuderint plenariam omnium suorum peccatorum indulg. consequantur. 23. Iunii ann. 1.

6 *Speculatores domus, &c.*) Intumat universo Clero Eccl. Rom. Visitationem generalem, quam per se fidelibus quibusdam operariis electis exercere intendit, incipiendo ab Ecclesia Lateranensi. ideo omnes hortatur, &c. Die 8. Iunii ann. 1.

7 *In tantis nostris, &c.*) Sixtus 5. constit. quæ hic non adest, ingentem pecuniam Communitatibus totius status Ecclesiastici persolvendis Annontæ difficultatibus dedit ad certum tempus restituendum, ex qua partem assignavit Greg. 14. pro augumento Montis Provinciarum institutum à Greg. 13. constit. Et confirmato à Sixto 5. constit. ideo Pontif. iisdem Communitatibus concedit, ut pro rata pecuniæ à Cam. mutuo acceptæ sibi Monti accedere possint. Et propterea de redditibus ordinari ratam quanta sufficit pro soluendo annuo fructu ad rationem sex cum dimidio pro centen. quolibet cunctas possit nominatum hypothecare 15. Iulii 1592. ann. 1.

8 *Litium dispendijs, &c.*) Extendit, & ampliat constit. Pii 4. decernens, ne iudices, qui causas status Eccl. possint iudicare in quacumq; causa præfenti, vel futura cuiuscumq; generis, de quibuscumq; nullitatibus, præterquam ex defectu citationis iuridict. aut mādati. Quicquid secus factum fuerit sit irritum, & inane, & ita per omnes officiales debeat iudicari. 5. Idid. Febr. 1592. ann. 1.

9 *Caca, & obdurat, &c.*) Paul. 4. constit. 5. assignavit leges observandas à Iudæis. Pius 5. abrogavit multa eorum privilegia, & eadem constit. firmanis: & illos expelli iussit ab omni ditione Eccl. præter Romam, & Anconam, constit. 6. fol. 147. Hic igitur Pontifex easdem constitutiones inponat, ac confirmat, cassatq; quæcumq; privilegia illis concessa à quocumq; Pontifice pro quanto contraveniant iisdem constitutio. Pauli, & Pii mandat omnibus Hebræis, ut omnes Terras, & loca Sancta Ro-

manæ Ecclesiæ deferant, & ab illis perpetuo sine spe reductionis exulēt, & si intra spatium trium mensium inuenti fuerint, rebus spolientur, & Fiscō applicentur: & qui idonei fuerint ad tritemes damnentur: idq; seruetur omnibus in locis Roma, Avenione, & Ancona exceptis, ubi habitare possint ob commercia, observando tamen Statuta quæcumq; favorem Christianorum concernentia, ut edicta Ordinariorum, ac Magistratuum, & Canonicas circa ludæos aliquid disponentes constitutiones, præcipue Paul. & Pii, committit Camerario executionem cum clausul. &c. 25. Febr. 1592. ann. 1. Vide Greg. 13. constit. 71. fol. 201.

10 *Pro nostro Pastoralis, &c.*) Confirmat edictum Cardin. Caetani Camer. præcipiens omnibus iudicantibus, tam Romæ, quam locis aliis status Eccl. ut illud faciant observate, nec aliter debeant iudicare. Non obstantibus &c. 15. Aprilis 1592. ann. 1.

11 *Qua sublevationem, &c.*) Omnes, ac singulos cenius quibuscumq; locis mediatè, vel immediatè subiectis statui Ecclesiæ, factis à Communitatibus, singularibus personis excedentes septem pro centenario, ad septem. reducit (salva redimendi facultate), obligatos etiam in forma Cam. ad aliter soluendum absoluit, & ita vult ab omnibus iudicari, ac observari. Die prim. 6. Maii 1592. anno 1.

12 *Ad summi Apostolatus, &c.*) Rescindit, & annullat omnes appaltus, & contractus, & instrumenta desuper confecta, vigore indultorum Sixti Quinti. Et vedigal, seu datium super pellibus pilosis de nouo impositum, tollit, & neminem de cetero ad solutionem teneri vult, sed pro facienda solutione his, qui dictos appaltus emerunt à Congregatione super Annona statuat. partitio super Communitates, quæ oneribus his gravate prius erant, & multa alia, præcipue quæ ad dictam solutionem pertinent. 10. Maii 1592. anno 1.

13 *Religiosos citras, &c.*) Declarat quamdam constitutionem Greg. 13. quæ præcipit Prælati omnium Predicatorum, ne ad infantiam cuiuscumq; personæ, cuiuscumq; dignitatis illa existat, aliquam gratiam concedant illi religioso sue religionis, ut ea comprehendat gradus quoscumq; honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, & Prælaturas. Quare tandem confirmat, decernens, quod si quis contra illius constitutionis tenorem, favorem aliquem procuraverit, aut oblatum sponte acceptaverit, aut pro eo obtinendo munus aliquod donaverit, intelligatur immediatè incurrisse censuras, & penas eiusdem constitutionis, cum dearet. clausul. &c. 23. Maii

1592. anno 1. constit. Greg. non reperi.

14 *Pastoralis officij, &c.*) Continet erectionem, & venditionem Montis Charitatis locorum 150. vacabilium ad rationem scut. decem pro cent. pro quolibet loco, cum privilegijs, & obligationibus, &c. 7. Kalen. Maij anno 1.

15 *Inter multiplicis, &c.*) Erectum fuerat officium custodum carcerum, & correctorū torius status Ecclesiastici, quod concessum fuit Io. Bapt. Lilio dir. Bonon. pro quo eius Genitor soluerat scuta monetæ 13. mill. cum omnibus etiam emolumentis ad habendum quo ad vitam, (salua indemnitate pretij, & heredum in mortis eventu. Pont. hoc officium nūc supprimit, & extinguit, de consensu d. Io. Bapt. reddita illi. omni pecunia, reuocando omnes concessiones ab illo factas, tamen nō dum firmatas, etiam in forma Cam. Conceditq; unicuiq; Terræ, Ciuitati, ac Oppido, singulo officio custodum carcerum, emolumenta, & societatibus, si qua est, seu erigend. per ordinem, quæ pijs operibus circa egenos carceratos insit. Quæ Confraternitas Charitatis, seu Pietatis vocetur. Quæq; debeat deputare custodes carceris ad tempus ad beneplacitum cum salario idoneo, & ministros idoneos ad colligenda emolumenta ipsius custodie. Imponet autem illis onus soluendi annuos scutos circiter quatuor mille pro scutis, Terrarum, Oppidorum, &c. ad erigendum montem vacabilem, pro solutione pretij restituendam ipsi Io. Bapt. quæ rata tamdiu soluantur, quamdiu exstinguantur loca prædicta montis. Mandat Quedarijs, ut presentes publicari faciant, & contraditores per censuras compescantur, cum clausulis, &c. 3. Id. April. anno 1.

16 *Vt ea, quæ, &c.*) Confirmat Montem Prouinciarum à Gregorio 13. institutum, & à Gregorio 14. constit. 13. auctum, quæ constitutio in serie sua representata fuit, & registrata 2. Martij 1592. Ad hoc facit constit. 7.

17 *De Apostolica Sede, &c.*) Decretum Gregor. 13. constit. ut in causis uirginalibus, ut esset locus auctori depositioni pecuniarū supra scuta quinq; talis depositio fieret apud Montem Pietatis de Vrbe. Ideo Pontifex omnia contenta in illa constitutione approbat, & confirmat, Montem, ut inuiolabiliter custodiantur, precipiendo, quod omnes pecunie diuiscumq; generis redigenda, & redacta quorumcumq; bonorum directorum, præcipue bonorum stabilium in dicto Monte deponantur, & quæcumq; deposita faciend. cum exequutoris deputatione, tribuens potestatem dicti Montis Card. Prothotarij ut

in controuerſijs ortis d. Montis causa possit indicare, decernere, & confirmare simpliciter ac de plano. 10. Maij 1593. anno 2.

18 *Pastoris aterni, &c.*) Continet confirmationem omnium privilegiorum Religionis S. Io. Hierosol. à Summis Pont. emanatorum, confirmando, & declarando aliorum Pontif. constit. & præsertim d. Greg. 14. fol. 252. 27. Iun. 1592.

19 *Illius ceteris, &c.*) Confirmat omnes constitutiones Summorum Pontificum contra pugnautes in duello, vñ cum decreto Concilij Tridentini censuras, & penas omnes innouando. Decernens prædictas locum habere ubicumq; locorum, inter quascumq; personas etiā armatas, & in castris, seu propugnaculis militantes, etiam in dominio nostro Ecclesiastico, etiam in publico, & forsā in illo bello etiam cōtra milites alterius exercitus contracti, etiam intermiscendo priuatas inimicitias publicæ causæ, etiam ex permissione Ducum exercitus, ipsi dem penis vult subiaccere eos, inter quos pactiones initæ sint de dirimendo certamine, cum primum alter sanguinem fuderit, aut vulneratus fuerit, etiā si sic singulus cum singulis, bini, & bini, terni, &c. omnia scripta, quæ etiam sine expressa, prouocatione ad certamē sint præparatoria, & ad suscitandum talem materiam occasionem præbeat per modum Epistolæ, libelli, attestacionis, &c. sub quocumq; prætextu, siue quando quia aliquid tale adeo firmiter affert, aut negat, ac qui contraxerit, is siue nominatim, siue in genere mendacii, aut ad hūc effectum ex militari etiam consuetudine queritur, declaratur, aut respondeatur, quæ mentis quippiam eiusmodi, quoad superius expressa spectant gestum dictam uerit. Vel denique offert se quāpiam contra certam, vel incertam personam, vel generatim contra quempiam ad probandum armis, ac verificandum, etiam in toto certamine aliquid ita esse, fuisse, vel nō fuisse. Vel etiam quascumq; nominationes, & restitutiones sine scripto factas concernentes quocumq; modo cum dicta, & omnes, qui talia pro materia ad duellum exempla, & scripta dictauerint, composuerint, scripserint, miserint, declarauerint, dictauerint, assenserint, exemplauerint, typis impresserint, & impresserint, intinuerint, quivē alijs ad singulare certamen publicū, vel priuatim ibeundem, vel ad prouocandum aliquem, vel ad pugnam, vel ad huiusmodi scripta præparatoria scribenda dictanda etiā, auxilium, consilium, & operam præstauerint, vel iusserint, quivē se aliquo modo in his immiscuerint, etiam si pugna effectus, aut accessus

cessus sequens non fuerit, neque expressa, & aperta prouocatio, neque manifeste in publicū prodierint, aut intimata extiterint, sed per eos non steterit, quo minus intimata fuerint. Nihilominus censuris, & penis omnibus in presenti, & alijs constitutionibus subiaceant quicumque illi sint, cum maioribus, & ecclesiasticis, seu mondanis dignitatibus præcellentes. Quos omnes per præsentis excommunicationis, anathematizamus, maledicimus, & execramur publicè, vel priuatim, palam, vel occultè, in quibuscumque locis, modis, & formis, ac casibus sub præsentis, vel alijs constitutionibus contentis duellum ex composito ineuntes, suadentes, prouocantes, auxilium, seu fauorem præbentes, equos, arma, commeatum, cartulas, libellos, nuncios mittentes, quomodocumque in huiusmodi peccantes, etiam in delicto socios spectatores, paternos, fautores, defensores, quacumque persulgeant dignitate. Ita neque etiam singulares personæ... & Collegii, aut Reipublice, quæ huius criminis, quomodocumque participes fuerint nequaquam excusante, sed omnes, & singuli ipso facto absque Iudicis sententia excommunicationis sententia percussos se esse cognoscant. Tertè verò, & loca, ubi scelus perpetratum fuerit cuiuscumque Domini illa fuerint, Ecclesiastico subiaceant interdicto. Cuius absolutionem, & relaxationem Summ. Pontifici referuamus, &c. 7. Aug. 1592. anno primo.

20 *Pro commissis nobis, &c.*) Statuit, & ordinat multa, quæ ad bonum regimen, & rectam administrationem reddituum Communitatum, ac Vniuersitatum totius status Ecclesiastici pertinent. Quod longum esset recensere. 19. Aug. 1592. anno 1.

21 *Inter cetera cordis nostri, &c.*) Aduocat ad se lites, & causas quascumque motas, & mouendas, & questionum materias in quibuscumque iudiciis indecisas pendentes, & penitus extinguit. Et alijs mendicantibus, siue alijs Regularibus super his perpetuum silentium imponit, decernens, quod in Regnis Hispaniæ, (primò Provincias particulares,) & præsertim in Valent. & Oppido nuncupato Alicante, ille ritus, & ordo seruetur inter Fratres Sancti Dominici, & alios Mendicantes, & Regul. cuiuscumque Ordinis, qui in Vrbe Roma seruetur, ut scilicet in omnibus actibus, & processibus, tam publicis, quam priuatis dicti prædicatores digniorem locum obtineant, & alios Regulares præcedant, etiam si illorum domus in illo loco penitus fundatæ non fuerint, prout nos id de facto obseruari volumus, & præcipimus sub excō-

municationis latæ sententiæ penas, easque per contrafaciētes incurrēda inhibēdo omnibus alijs Mendicantibus, & Regul. ipsi Fratres Prædicatores audiant molestare, &c. ita per quoscumque iudices, & Commiss. volumus iudicari, & ord. ut quæcūque fuerint requisiti hæc faciant obseruari contradictores compellant inuocato, si opus fuerit, brachio seculari. Non obstantibus, &c. cum decret. &c. 25. Sept. 1592. anno 1. Vide const. 86. Gregor. 13. Pii 5. const. 69.

22 *Humanis plerumque, &c.*) Super... annua quinque millium scutorum per Cancellarium status Ecclesiastici Camer. Apost. faciēda, Sixtus 5. erexit Montem quingentorum locorum vacabilium, const. 92. Aliis & locis auxit, unde grauabantur Cancellarii, & lites inter eos ex ortæ sunt: ideo Sanctissimus hic Pontifex montem illum supprimit, & in non vacabilem erigit instar montis Provinciarum, & Greg. 13. Reducit fructus ad sex annua quolibet loco, quo ad montistas consentientes, quo verò ad non consentientes mādāt reddi pretium, summam scutorum 5000. reducit ad 3000. Cancellariis residuum donat. Præmissa concessa confirmat, excepta non vacatione residui temporis. Concedit Montistis, translat montis Fidei, & Prohibet Collegium erigant, & statuta faciant. Depositarium, & Secretarium eligant. 7. & alia privilegia, quæ non expedit exc... Idem. Octobr. 1592. anno 1.

23 *Quæ ad instituendos, &c.*) Confirmat, & innouat Constitutionem 59. Gregor. 13. editam super approbatione reductione Monast. Ordinis & Basilii in Congregationem reformatione illius personarum, & Monast. separatè Mensē Conuentualis ab Abbatiali, in singulis Monast. nec non expressioribus, & privilegiis Ordin. et Congreg. huiusmodi concessis. Cum facultate Cardin. & superiorum moderno Protectoris per tempore existente d. Ordio. attributa procedēda in integrum reuocacionem corumque in dicta Gregor. 13. Bulla continentur, & unda præscriptis sub certa forma Nouis de decem huius minoribus contra Capitulum Provinciale, cum clausula 29. Octobr. anno 1.

24 *Cum per constitutionem, &c.*) Confirmat facultates concessas Illustrissimis D.D. Cardinali Saluato, Camerino, et deinde Alto, cognoscēdi appellacionem nullitatem, et remissionem certas, et alias causas Communitatum status Ecclesiastici interesse concernentes. Nec non cogēdi etiam equas gignēdos debitores eandem Communitatem ad emenda eorum bona, ut ipsi Com-

muni.

munitatibus satisfaciât, cum clausulis, &c. 30. Octobr. 1562. anno primo.

25 *In regendis populis, &c.*) Illustrissimis, & Reuerendissimis, Cardinalibus Saluatoris de Camerino, & de monte Alto, plenam, & liberam facultatem tribuit; omnes, & singulas vtriusq; sexus personas quarumcumq; Terrarum status Ecclesiastici, quæ commercium cuiuscumq; generis cum bannitis, &c. habuerint, etiam si fuerint socij, & delictorum complices fautores, & receptatores tam laicos, quam clericos, quàm seculares, quàm cuiuscumq; Ordinis Regulares cuiuscumq; gradus, & dignitatis, qui de admissis dolentes, & à similibus abstinere proponentes, per se, vel per quoscumq; alios pro eis agentes veniam petierint ab homicidijs, etiam multiplicatis, & alijs quibuscumq; atrocibus delictis ab eis commissis, excommunicationes, ac censuras pro penis, quas propterea incurrerunt (hæresis, & læsa Maiestatis exceptis in 1. cap. ...). In utroque foro si propter paupertatem illis hoc videbitur gratis absoluerint, & liberandi, ac remittendi quascumq; penas, etiam ultimi supplicij, & confiscationis bonorum, non tamen Fisco incorporatorum per quascumq; constitutiones incurfas, componendi in illis, quos remittendos ad summum Pontificem iudicauerint, & compositionem taxandi, & restituendi ad famam, honores, &c. & abolendi processus quoscumq; & quomodocumq; contra illos formatos, & inhibendi quibuscumq; iudicibus ne eosdem audeant quomodocumq; molestare, &c. immò cassent omnia bannimenta, & omnes non sic absoluti, &c. dent cautiones de se præsentando infra tempus, & sub penis eorum arbitrio, &c. Abolendo omnes alias facultates huiusmodi alijs quibuscumq; quacumq; dignitate fulgentibus concessas, præcipiendoque, ne in his intromittere se audeant, & confirmando quascumq; constitutiones, quæ huiusmodi licentias reuocant cum penis in illis contentis, & alijs etiam maioribus ad arbitrium, &c. Non obstantibus, &c. 5. Nouembr. 1592. anno 1.

26 *Aequitati consentaneum, &c.*) Continet omnia privilegia Conclauistarum, quæ quoniam multa sunt, non expedit æstimari, 9. Nouembr. 1592. anno 1. De conclau. Pij 4. constit. 81. fol. 129. Reuocat privileg. Pij 4. constit. 163. Pij 5. constit. 74.

27 *Graues, & diuturnæ, &c.*) Continet institutionem orationis horarum 40. in omnibus Eccl. Parochialibus Regularium Cardin. titul. Collegiatis Confraternitatum pro omnibus necessitatibus Sanctæ Romanæ Ec-

clesiæ, & populi Christiani, &c. 25. Nouembr. 1592. ann. 1.

28 *Subditorum nostrorum, &c.*) Approbat editum editum per Illustrissimum Cardinalem Caietan. Camer. sanct. Sed. super valore monetarum, & extinctione illius monetæ, quæ baioculæ appellantur. Præcipiens omnibus iudicibus, Romanæ Curie subiectis ubiq; locorum ditionis Eccl. ut illud faciant obseruare. 28. Nouembr. 1592. anno 1.

29 *Non sine animi molestia, &c.*) Committit, mandat gubernatori Urbis, ut inquirere debeat tam ex officio quam per Inquisit. procedere in quascumq; personas cuiuscumq; conditionis, ac dignitatis procedendo, carcero, condemnando omnes illos, qui monetæ huiusmodi falso euderint, vel intra statum Ecclesiasticum asportauerint, auxilium, consiliū fauorem dederint, Vel in qualibet Terra status Ecclesiastici, in qualitate, bonitate, summa, & quantitate, quouis prætextu excusserint, auxilium, fauorem, &c. dederint, debitisq; penis usq; ad ultimum supplicium in delictos animaduertere. Non obstantibus, &c. 10. Decembr. 1592. ann. 2.

30 *Quanto numero, &c.*) Continet impositionem sex decimarum super omnibus fructibus, & pensionibus Ecclesiasticis Italiæ pro bello contra Turcas, 14. Febr. 1593. anno 3.

31 *Et Apostolica seruitutis, &c.*) Continet concessionem priuilegiorum, immunitatum, & saluiconduct. pro mercatoribus Anconam venientibus, vel ibi commorantibus, & iurisdictiones pro eorum consulibus, & prohibentes, ne merces oriëntales mari Adriatico vectæ, & extra statum ecclesiasticum exonerentur, deinde ad ipsam statum importentur. 8. Martij 1593. ann. 3.

32 *Syneera deuotionis affectus, &c.*) Concedit facultatem Illustrissimo Domino Virginio Ursino, Brachiani Ducherigendi Montem scutorum centum milliū non vacabilem, cui applicat fructus Anguillaræ, & Gallariæ, quæ ascendunt ad 15. mil. scuta 6050. ex ipsa assignat pro dote Monti ad rationem sex cū dimidio pro centenatio, reliqua pro extraratione illius cum alijs conditionibus, &c. Non. Febr. 1592. anno 1. sed præsentatæ litteræ fuerunt 26. Aprilis 1593.

33 *Cum accepimus, &c.*) Continet deletionem locorum mille quadraginta Montis Pacis reuocando omnes Apostolicas concessionibus, quibus officiorum, Notariorum scripturas, & massam Curforum defunctorum, ad eorum collegia spectare disponit, & eorū dominium ad Sedem, & Cameram Apostolicam

cam pertinere declarat, conceditq; illa vna Cilic. off. eisdem collegijs, & officijs pro rata perpetua. Quæ teneantur annuatim soluere. Depositatio Montis pro rata expressa scuta 45001. auri in auro 640. pro quibus soluendis sub penis, &c. Notarius se obligare debeat collegialiter, & in schedulis. 7. Ian. 1594. fuit in Cam. præsentata, & admilla. &c. Mons Pacis fuit institutus à Sixto 5, cons. 3. 1. super fructibus Dechanarum.

34 *Cum inter alios, &c.*) Priuilegia omnia, & immunitates Ordin. S. Benedicti per Summos Pontifices concessa approbat, & confirmat quatenus Conc. Trident. non sint contraria, quæ illis conseruari intacta ab omnibus decernit, cum decreto, claus. 24. Maij 1594. anno 3.

35 *Religiosæ Congregationes, &c.*) Hæc nostra perpetua valitura constitutione Vniuers. & sing. cuiuscumq; Ord. Mend. & non Mend. bona mobilia, vel immobilia poss. vel non possid. seu cuiusvis Congregationis, Societatis, & instituti (non tamen Militarium, ytriusq; sex. regul. personis interdiciamus omnem, & quamcūq; largitionem, & missionem munerum sub qua prohibitione comprehendit quoscumq; officiales, & singulares personas, & superiores quoscumq; ita ut nemo directè, vel indirectè, palam, vel occultè, tam in communi, quàm in particulari, & proprio nomine quocumq; prætextu, seu causa, nisi illa sit in generali Capitulo discussa, quicquā tale attentare valeat, quodcumq; illud sit ex quibuscumq; rebus pretij leuiores, siue esculenta, vel poculenta, seu ad deuotionem pertinentia munuscula communi, & nunquam particulari nomine de consensu Conuentus, dari posse concedit. Non liceat autem Religiosis vllas pecunias quoquò modo erogare in alicuius benefactoris, Protectoris, aut Ordin. honorem in memoriam grati animi, seu quacumq; alia occasione. Neq; alius Laicus, seu Clericus sæcul. vel regul. quicumq; ille sit, & cuiuscumq; dignitatis ab ipsis religiosis recipiat quocumq; modo. Quod si recipierint etiam à Capitulo, &c. suam non faciant, sed ad restitutionem teneantur, communia in utroq; foro, adeò vt nisi restitutione actu facta non possint absolui. Quæ restitutio fiat monasterio, de cuius bonis facta est largitio, vel communi mensæ, aut massæ, &c. respectiue Cap. autem, aut Congr. remittere, aut redonare nullo modo possit. Transgressor quicumq; quibuscumq; dignitatibus, & gradibus, sic priuatus, & inhabilis in perpetuum, ad similia, vel dissimilia, & infamis, priuatus vocis actiue, ac passiuæ incurras absque vllò

superioris decreto, & penas furti, et simoniæ, cum exequut. deput. decret. claus. etc. 13. Kal. Jul. 1594. ann. 3.

37 *Nuper nostris, &c.*) Sex decimas nuper impositas reducit ad tres in fauorem omnium ordinum Mendicantium, 23. Iulij 1594. anno 3.

38 *Cum sicut accepimus, &c.*) Supprimunt omnes lites ortas, et oriundas, vt capitula, et ordinationes super titonatum aduerso Rimine ad Ripam Vrbis confirmatq; et inuiolabiliter obseruari decernit, et ita per quoscūq; iudices iudicari, etc. 10. Sept. an. 3. 1594.

Erectio montis Neptuni non vacabilis locorum mille ad rationem sex scutorum auri pro quolibet loco.

Inter ceteras curas, &c.) Oppidum Neptuni in Prouincia maritima Marc. A. A. Columnia sanctæ Sedi Apostol. 446. millium scutorum pretio vendidit, ad soluendum huius Oppidi pretium super annuis eiusdem redditibus, qui quorannis vndecim millia scutorum summam attingunt. Montem hunc non vacabilem centum millium scutorum auri in auro perpetuo erigit Summus Pontifex, cuius montis vnaquæq; portio, seu locus centum scuta similibus minor non sit.

Omnes cuiuscumq; qualitatis, conditionis, sexus possunt emere pro rata centum scutorum singulis annis sex similia scuta bimestri ratam recepturi.

Ab oneribus omnibus, tributis, et impositionibus eximuntur emptores. Alij Neptuni prouentus, Campaniæ, Thesauraria; omniq; camera bonæ, ac iura præsentia, et futura huic Monti obligata sunt, ne redditus vllò tempore deficiant, qui sunt tamquam patrimonialia bona, in eisq; quicumq; etiam incapaces viri, vel feminae, siue ab intestato, siue ex testamento succedere, de ijsq; quocumq; contractu pro arbitrio disponere possunt.

Nulla autem de causa fisco hi prouentus, seu bona applicari possunt, excepta hæresi, vel crimine in personam Romani Pontificis, et S. R. E. Cardinalium commissio. Dat. Rom. 1594. 8. Id. Octob.

Motus proprius. Ne seculares iudices in personas Ecclesiasticas, et præsertim Hospitalis S. Hierosolymitani pro fidei hostibus laborantes, sub prætextu assassinii ultra quàm deceat, manus extendant.

Decernit Pontifex Summus hac perpetuè valitura constitutione, declarationem criminum assassinij ad Iudicem Ecclesiasticum omninò pertinere.

Om.

Omnibus, & ſingulis quarumcumq; Ciuitatum, Prouinciarum Regnorum, &c. Curijs, Tribunalibus, Magiſtratibus, Gubernatoribus, & Miniſtris, & alijs quacumq; etiam Regali, & Imperiali, & alia auctoritate fungentibus, diſtriſtè prohibet, & interdicit, ne ſub pœna excommunicationis lata ſententiæ, à qua ſolus Pontifex excepto mortis articulo, abſoluere queat, alijsq; pœnis ad arbitrium quoquo modo audeant, & præſumant contra aliquos dicti Hospitalis Fratres, Milites, ac Religioſos Donatos, Familiares, Seruitores, Presbyteros, ſæculares eorum Eccleſijs ſeruientes, dum eis inferiunt, & alias quauis perſonas dicti Hospitalis, declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſinij crimen commiſerint, neq; ad penarum executionem deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum, adiuncto ſibi loci Epifcopo, declaratum fuerit, eos tale aſſaſinium commiſiſſe, non obſtante, &c. Si quis aliter iudicarit, aut ſcienſer, vel ignoranter attentauerit id omne irritum, & inane ſit.

~ Priuilegijs, indultis, litteris Apoſtolicis, quibuſcumq; conceſſis perſonis, vel Magiſtratibus ſpecialiter, & expreſſè derogat in hac parte. Romæ ſub ann. Piſcat. Die 18. Decemb. 1595.

Montis Nouennalis auctio ſexaginta millium ſcutorum aureorum ſuper bonis duodecim Regularium Congregationibus,

Cum ſuperiore anno, vt opem ferret Rodulpho Romanorum Regi in Imperatorem electo aduerſus Turcas 12. Regularium Congregationibus Lateranenſi Canonicoꝝ, Reg. Caſſinenſi, Monteſoluetana, Cartuſiana, Camaldulenſi, Celeftinorum, S. Saluatoris Bon. Vallis Umbroſæ, Cruciferorum, S. Georgij in Alga, Ciſterciienſium, Lombardiz, ac S. Hieronymi 60. millium ſcutorum auri in auro ad rationem 12. iuliorum pro ſcuta ſcuti ſubſidium exegit, & hanc ſummam Monti Nouennali applicat, vt faciliùs congeratur. Tot loca Monti addi vult, quot pro prædicta ſumma 60. millium ſcutorum congerenda neceſſaria erunt. Vnaquæque Congregatio pro rata iuxta taxam à D. Celſo de Rauēna. M. Ant. Rozzo, nōmine omnium Procuratorum generalium, Cameræ Apoſtolicæ Generali Theſaurario interueniente factam, per ſuum Procuratorem, etiam non habentem ſpeciale mandatum, bona omnia, redditus, &c. etiam in ampliori forma Cameræ obligabit.

Vnaquæq; Congregatio taxam ſuam pro rata inter Monasteria, & Conuentus diuidat, ab illis exigit, & Depoſitario Monti ab ipſis

Congregationibus quotannis deputato conſigne.

Quæ fecerint Congregationes in hoc, vel earum Procuratores cum generalis Theſaurarij interuentu cōfirmat, approbat, omneſq; tam iuris, quam facti defectus, ſollemnitatū etiam ſubſtantialium, præcipuè mādatorum ſpecialium ſupplet, vultq; vnum, idemq; eſſe Montis corpus, ita vt vltimorum locorum emptores cum antiquis Montifſtis ſine vlla prioritatis, aut poſteritatis differentia vnum, & idem collegium conſtituant.

Poſteriora loca priorū gratijs, priuilegijs, &c. gaudeant.

Apud depoſitarium ſeorſim redactam pecuniam à pontificijs pecunijs deponant Procuratores, vt inde, niſi pro præſtanda deſtinata ope electo Imperatori percipi nequeant.

Recreat prædictas Congregationes, & reuelat confirmans, & approbans facultates, & exemptiones à Pio 5. 1570. 14 Kalen. Aprilis illis conceſſas, eximens omnia illarum bona à quarumcumq; vniuerſalium, vel particularium decimarum impoſitarum, vel imponendarum onere, ad inſtantiam cuiuſvis Principis, Regis, Imperatoris, præterquam dominij Veneti, eximens ab omni contributione, collatione, taxa, &c. ſaluis exemptionibus ab alijs Summis Pontificibus iſdem Congregationibus conceſſis, vel de iure ijs compertentibus, liberatq; à quocumq; ſupplemento integre quartæ partis fruſtuum, ſecundum verum valorem, per dictas Congregationes ex prædictarum conſtitutionibus perſolu. nec non ab obligatione redimendi infra certum tempus nondum elapſum ratam ſibi tangentem dicti Nouennalis Montis portionem, ſi qua teneantur.

Abbatēs, Priores, Miniſtros, &c. harum Cōgregationum rogat, & hortatur Summus Pontifex, vt ſuarum Cōgregationum liberationi quanto citiùs ſtudeant. Romæ ſub ann. Piſcat. die 5. Maij 1595.

Confirmatio, & innouatio certorum Statutorum à S. P. & R. in eorum ſecretis, & publicis conſilijs ſancitorum.

Motu proprio, &c. cum ſicut, &c.) Senatus, populuſque Romanus ad ambitionem, auaritiā, aliaq; vitia delenda quædam ſancierat tum publicè, tum ſecreto, ea decreta, & ordinationes ad populi vtilitatem, vitiōꝝ extirpationem, publici ararij cōſeruationem attinentes confirmat, omneſque, & ſingulos tam iuris, quam facti etiam ſubſtantiales defectus, ſi qui forſan interuenerint, in eis de-

Re Apo.

Apostolicæ potestatis plenitudine supplet.
Mandatq; omnia ab omnibus inuiolabiliter obseruari sub penis in ijs penatus consultis, & decretis contentis, alijsq; grauioribus pro arbitrio suo, & Sedis Apostolicæ infligendis, & cum absolutione à censuris quo ad effectum, &c. Romæ 12. Kal. Iulij anno 4.

Erectio Montis S. Ioannis non vacabilis scutorum centum millium auri in auro, & scutorum sexaginta millium monete ad rationem sex cum dimidio pro quolibet loco.
Ad Apostolicæ, &c.

Isabella Alphonsi Aualos Vastæ Marchionis filia, Castrum Montis Sancti Ioannis cum iuribus, &c. sanctæ Sedi vendidit pretio ducatorum 160. millium monetæ Regni Neapolitani tribus solutionibus soluendorum. Post primam solutionem egebat Pontifex Summus, quare Montem hunc non vacabilem S. Ioannis appellatum piè erigit centum millium scutorum auri in auro, & sexaginta millium monetæ super emolumentis taxæ equorum, vt vocant, mortuorum Prouinciæ Romandiolæ, reddituumq; Thesaurariæ Marchiæ cui prouentus status Montis Mariani Summus Pastor, & Episcopus vnit.

Sex scuta cum dimidio pro centenariis, quolibet bimestri pro rata soluenda, annuos hos redditus emens, habebit.

Summas assignatas huic Monti ab omnibus oneribus, impositionibus, & presentibus, & futuris liberat.

Omnia bona Sedis, & Cameræ Apost. pro maiori Montis, & emptorū securitate eidem Monti obligat.

Omnibus vtriusque sexus etiam incapacibus, omnibus Ecclesijs, Capitulis, Conuentibus, Collegijs, locis Religiosis, seu prophanis, &c. concedit, vt pecunijs, etiam ex quorumcumq; beneficiorum secularium, regularium, &c. fructibus acquisitis loca huius Montis, ad rationem sex scutorum cum dimidio tam auri, quam monetæ pro quolibet loco annuatim percipiendorum emere possint.

Infrà summam scutorum centum emptionem non permittit.

Annuos hos redditus emptos vult esse tanquam patrimoniales, ita vt in illis tam ex testamento, quam ab intestato quicumq; etiam inhabiles, & incapaces succedere possint.

Vult hæc bona ab emptoribus posse distrahi, vendi, donari, transferri, relinqui, obligari, &c. illegitimos tamen in locis, quæ fructibus, pensionibus, aut alijs rebus ecclesiæ

sticis acquisita fuerint, succedere posse non permittit.

Nullum autem ob scelus (excepta hæresi, & eo, quod in summum Pontificem, aut in Cardinales committitur) hoc redditus Filco applicari posse vult.

Gaudet hic mons aliorum montium non vacabilium gratiis, privilegijs, &c.

Qui simul totum montem emerit ab eis prima erectione, Depositararius eius tam ille, quam hæredes esse poterit quousq; mons durabit, cum facultate eligendi montis Secretarium, ratiocinatorem, &c. mutandi, &c.

Reseruat sibi, et successoribus facultatem, redimendi eundem montem pretio, quo prima vice, et ab eius prima erectione venditus fuit.

Incipit mons à prima die Decembr. Datū Romæ Kal. Decembris anno 4.

Super noui Pontificalis editione.

Siue longi temporis iniuria, siue Typographorum incuria, siue alia de causa sacrarum ceremoniarum formæ in Romano Pontificali expressè corruptæ erant, adeo, vt necesse fuerit illas, summa adhibita diligentia à viris peritissimis sacrorum rituum ad prius nitorem restitui.

Absolutum fuit opus, et confirmatum ab ijs, qui hunc negotio præfati fuerant.

Supprimi, et abolere Pontifex Sanctissimus pontificalia omnia vbicumq; in hunc vsque diem impressa, et quibuscumque privilegijs munita: præcipit autem, et mandat omnibus, et singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, etc. vt suppressis, Pontificalibus reiectis, hoc in suis Ecclesijs, Conuentibus, Ordinibus, etc. resipiant, eoq; post hac perpetuo vtantur.

Iis, qui in Romana Curia presentes sunt duorum mensium, qui extrà Curiam, sed intra montes, octo: qui vltra montes duodecim spatium concedit ad Pontificale suscipiendū, vel alias, vbi notitiam habuerint venalium voluminum huius Pontificalis.

In quibuscumq; actibus, ritus, et ceremonias, iuxta huius normam, teneantur omnes exercere, et obseruare. Romæ, etc. sub ann. Pisc. die 10. Febr. 1596.

Moderatoria Bulla Sixti 5. contra Clericos male promotos, & in Episcopos in Ordinum collatione peccantes.

Refert primo loco Bullam Sixti, in qua omnes, et quoscumq; antistites, etiam Abbates,

etc.

tes, qui primam tonsuram, et minores ordines subditis suis cōferre possunt, in ordinum collatione peccantes: ut si ante ætatem non servauis interstitijs, extra tempora, absque dimissorijs litteris alienos, vel irregulares, aliqua vel ratione inhabiles, vel si clerici seculares sint, eos sine titulo patrimonij, aut beneficii, promouerint ad ordines minores, vel maiores, siue scienter, siue ignorāter fecerint (nisi debita diligentia adhibita, iusto errore, & probabilis facti ignorantia excusentur) à collatione ordinum omnium, etiam primæ tonsuræ, ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensos ab ingressu Ecclesiæ interdicto existere vult, alijsq; penis, &c.

Qui si præta suspensione, & interdicto in præmissis se temere ingesserint, à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, seu Monasteriorum, & à perceptione fructuum, mensarum, & quorūcumq; beneficiorum, &c. suspensionem eo ipso incurrant, interdicti autem, aut suspensionis relaxationem, vel penarum remissionem à solo Rom. Pontif. pro tempore exist. consequi possint.

Clericos autem sic malè promotos à ministerio, & exercitijsceptorum ordinum, & ab omni spe, & facultate ad alios ascendendi perpetuò suspensos declarat, & si in eis ministrare præsumserint, eos sic irregulares affectos, omnibus, & quibuscūq; dignitatibus, officijs, beneficijs ecclesiasticis cum cura, sine cura, secularibus, vel regularibus, & si Clerici regulares fuerint, voce actiua, & passiva, priuat, & ad illa, vel alia quæcumq; in posterum obtinenda inhabiles in perpetuum, & incapaces decernit, & declarat.

Facultatem à præmissis absolendi, vel dispensandi sibi soli, successoribusque Summis Pontificibus reservat, etiam in foro conscientie in hoc autem, tam Antistites, quam Clerici nullo privilegio, nullo iustitio, nulla concessione iunari possint, etiam si crimea sit occultum, à quo tamē possunt in articulo mortis per Confessarium absolui, cum hic super irregularitate non dispensat, quis nequit.

Qui absolutionem, & dispensationem voluerit non per officium penitentiariæ, sed à solo Rom. Pontif. occultum sit crimen, in utroq; foro absolutionem petere teneantur.

Si Antistes, aut Abbas habiles personas promouendo, omnia obseruanda seruauerint, pretium autem simoniacæ pro conferendis ordinibus acceperit, præter alias penas, & censuras contra simoniacæ ordinaros, omnia, & singula supradicta in sic promouentibus, & promotis locum habeant.

Decernit has litteras ab omnibus gratijs, concessionibus, facultatibusque, etiam sub nomine Iubilæi, & Cruciatæ exceptas esse, & censeri, &c. Non obstantibus constitutionibus, &c. in Concilijs etiam generalibus editis, ceterisq; contrarijs quibuscumque.

Hæc Bulla lata fuit Romæ 1588. Non. Ian. Moderatio.

Quoniam nihil disponit hæc constitutio in ordinum collatione seruādum, ultra id, quod à sacris Canon. Conc. Trid. & alijs Romanorum Pontif. constitutionibus dispositum est, sed penas, & censuras contra malè promouentes, & promotos statuit, absolutionemque, & dispensationem Sedi Apostolicæ reservat, & hæc penæ ob multiplicatam videntur in animarum perniciem, & in scrupulum etiam Antistitem, qui earum metu à conferendis ordinibus deterrentur, unde quibusdam in locis Clericorum, et Sacerdotum valde imminutus est numerus, paterna charitate clementissimus Clemens omnium securitati, et animarum saluti prospiciens, relatas Sixti 5. litteras ad terminos sacrorum Canonum, et constitutionis Pii 2. Cum ex sacrorum ordinum, etc. Datum 15. Kal. Decembr. anno 4. sui Pontificatus, et ad dispositionem Concil. Trident. restringit, et reducit, necnon censuras, et penas in eisdem Sixti litteris contra quoscumque præterquam contra simoniacæ ordinaros, et ordinaros inflictas, quas vult in suo robore permanere (alijs penis, et etiam censuris per eisdem Canon. & constitutionē Pii 2. Conciliumq; Tridaniū & alius saluis, et firmis permanentibus) moderatur, et abolet. Decernens sic ab omnibus iudicibus iudicandum, etc. Datum Rom. 1599. prid. Kal. Martii.

Super executione Decreti Concil. Trid. sess.

25. & c. 15. contra Regulares Episcopo non subditos, intra claustra degentes, & extra ita notorie delinquentes, ut populo scandalum dāto sint, &c.

Regularis Episcopo non subiectus, qui intra claustra degens extra ea ita notorie delinquit, & populo scandalo sit, Episcopo instanti à suo superiore, intra tempus ab ipso Episcopo præfigendam, seuerè puniatur, ac de punitione Episcoporum certiorē faciat, sin minus à suo superiore officio præterit, & delinquens ab Episcopo puniri possit, ex Trid. dic. &c.

Quoniam in huius decreti executione remissius agebatur, morti propriæ ex certa scientia, ac de plenitudine Apostolice omnis.

Ec 2. et fin.

et singulis cuiuscumque Ordinis, et instituti Regularium, etiam Mendicantium superioribus in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub indignationis suæ Pontifex Summus, ad privationis dignitatem, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis penis præcipit, & mandat, ut prædictum decretum in omnibus, & per omnia exequantur. Si superior non punierit delinquentem, immo extra diocesim transierit, decernit, ut superior, Episcopo instante, intra terminum ab ipso præscribendum sub eisdem penis indignationis, ac privationis, &c. necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, privationisq; actiuz, & passiuæ vocis, ad quas a nemine, præterquam a Romano Pontif. pro tempor. &c. restitui possit, ipso facto incurrendis penis delinquentem ad locum in quo deliquit, revocare. ibiq; sistere teneatur. Hoc si fecerit, statuit, ut loci Ordinarius, ad quem delinquens transmissus fuerit, super dictis ab Ordinario loci, ubi deliquit, requisitus, vel de eius crimine informatus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus prædictum Conc. decretum omnino exequi, & in delinquentem severe animaduerrere possit, ac debeat. Decernens sic iudicandum ab omnibus, &c. Non obstantibus, &c.

Qui in Vrbe sunt, per quindecim dies, qui extra, & citra montes intra quatuor menses, qui ultra, intra octo a die publicationis ardeantur his litteris, non secus ac si uniuersumque intimata fuissent. Rom. 1595. 1. 7. Kal. Mart. affixe fuerunt, die 18. Martij.

Ut Itali extra Italiam agentes non habitent, nisi in locis, ubi liber & publicus cultus, siue usus Catholica Religionis existat, & quid tunc in eis facere, vel evitare debeant.

Statuit, ut nullus Italus cuiusvis conditionis, & status ille sit, quouis quæsito colore, &c. audeat habitare, vel domicilium tenere, ubi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Pastore, (scilicet) Sacerdote Catholico non existat, in qua liberè, & sine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri possint. Missæ, officia diuina, & conciones, & sacramenta Ecclesiæ ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cetera fieri iuxta Catholicum ritum, Sæc. Romanæ Ecclesiæ.

Abstinere Itali a matrimoniis cum hæreticis mulieribus ab hæreticorum sepulchris, filios suos non faciant per hæreticos de sacro fonte leuari: neq; ipsi hæreticorum filios nisi a Catholico Sacerdote baptizentur (seruata) præsumant.

Medicorum hæreticorum opera, cessante necessitate, ubi adit Catholici Medici idonei copia, non vtantur.

Ex Italia ad hæreticorum loca profecturi, id significant Ordinarijs suis, vel inquisitoribus a quibus serio admoneantur, ut catholice, & religiosè viuât, erroremque, hæreticos, & schismaticos vident.

Singulis annis saltem de eorum sacramentali confessione, & sacratissimæ Eucharistiæ perceptione per eos facta fidem Ordinarijs ipsis, vel Inquisitoribus transmittere teneantur, decernit enim, & mandat omnes Italos his litteris ad hoc esse obligatos.

In eum, qui contra hæc facere præsumpserit, per locorum Ordinarios, & Inquisitores, vel de hæresi suspectum, procedi possit. Non obstantibus, &c. Romæ sub ann. Pisc. die 26. Julij 1596.

Contra Religiosos Congregationis Camaldul. Dignitates, Prælaturas, & officia dictæ Congregationis quouis modo procurantes, &c.

Quoniam ambitiosi quidam Camaldulenses ad Ordinis sui dignitates per mendicatos S. R. E. Cardinalium, & Principum, etiam secularium fauores ascendere procurant, & ideo omnes, & singulos Monachos huius Ordinis cuiuscumque ætatis, gradus, &c. qui pro quibusq; Prælaturis, dignitatibus, &c. Officijs, &c. siue pro remissione penarum, aut alijs quibuscumq; gratis impetrandis ad Principum quorumque, tam Ecclesiasticorum, etiam S. R. E. Cardinalium, quam secularium, ac Prælatorum digressio dictæ Congregationis non-existentium fauores recurrerint, eosque requisierint, vel iis etiam sponte delatis, aut ab alijs, etiam ipsis infamis, procuratis, vbi fuerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, alijsq; viis directe, vel indirecte, palam, vel occulte ad dignitates, seu officia in prædicta Congregatione obtinenda aspirauerint, vel alijs minus legitimis rationibus ea obtinere procurant, complices, fautores ad quascumq; Prælaturas, dignitates, &c. & officia spiritualia, & temporalia, & præsertim in ipsa Congregatione obtenta, vel obtinenda perpetuo inhabiles declarat, ac obventis Prælatoribus, &c. eo ipso priuat, ac priuatos voce actiua, & passiva carere, penamq; huiusmodi a se solui, & a Romanis Pontificibus succedentibus pro tempore remitti posse decernit, & declarat, eadem penas extendit ad eos, quine ex aliquo monasterio remoueatur, seu, ut in alterius monasterii familia deputentur contra

Ca-

Capituli, ſeu Superiorum voluntatem dictas litteras, ſeu fautores exquirere, & obtinere præſumant.

Præcipit in virtute ſanctæ obedientiæ, indignationis ſuæ, & ſub prædictis penis omnibus Generalibus, Viſitatoribus, Diſſinitoribus, alijsq; Prælatiſ quibuſcūq; præſentibus, & futuris, ne aliquos vmquam precibus, litteris, fauoribus adducti, vel aliâs ad instantiam Principum, vel etiam Cardinalium, aut aliorum quorumcumq; extra gremium dictæ Congregationis exiſtentium ad cuiuſvis generis Prælaturas, dignitates, officia, adminiſtrationes, & gradus promouere, vel penas aliquas remittere, aut aliam quamcumq; gratiam facere audeant, vel præſumant.

Electiões ad Monasteria, aut ad alia officia ordinis ſic extortas, ſeu faciendas nullas fore, & eſſe decernit, & contra eos, qui ſic ſe eligi obtinuerint, per eiſdem Congregationis superiores quancumq; procedi, & veritate cognita, eos condignis penis affici poſſe debere. Ita ab omnibus iudicandum, & interpretandum, ſublata omnibus aliter indicandi, & interpretandi facultate, irritumq; ſit quicquid ſecus à quocumq; ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit. Non obſtanti- bus, &c.

Has litteras quotannis in generali Capitu- lo publicè legi vult, & lectas ſic omnes arctare, ac ſi vnicuiq; intimatæ fuiſſent. Romæ ſub ann. Pilcat. die 3. Sept. 1596.

Littera ſub forma Breuiſ ſuper bono regi- mine Hoſpitalium Congregationis Io- annis Dei per vniuerſam Italiam, &c.

Congregatio Ioannis Dei in Vrbe, in di- uerſis Italiæ, & Hispaniæ partibus Apoſtoli- ca auctoritate recepta, & confirmata, per Conſratres ſuos pauperibus infirmis Hoſpi- tio acceptis inferuire ſolita, & valde, & multis Summorum Pontificum priuilegijs, & indultis, & eo in primis dotata eſt, vt per vnum ex Cōſratribus Maiorem appellatum, regeretur, vt à locorum Ordinarijs exempti eſſent Conſratres, eiſq; Religioſi profeſſio- nem emittere, & ſacris ordinibus inſigniri poſſent. A primæuo inſtitutio huius Conſra- tres paulatim recedere audiuit Summus Pōe. opus Hoſpitalitatis intermitteri, multoſq; ex iis dare operam litteris, & ſacris ordinibus initiari, vt ab Hoſpitalium ſeruitio excula- rentur.

Ideo hanc Congregationem, eiſq; hoſpi- talia, & loca omnia locorum Ordinarijs, eo-

rumq; iuriſdictioni ſubiicit, verans, ne am- plius per vnum Maiorem regatur, & ne Con- ſratres amplius profeſſionem emittant, aut ſacros ordines ſuſcipiant, volens paupertatis ſolum, & hoſpitalitatis votum ab iſs emitti. Hæc die 13. Febr. 1592. per litteras in forma Breuiſ.

Proceſſu temporis compertum eſt, huius Congregationis Hoſpitalia, & loca pia in Italia ſic ſine communi ſuperiore ſeparata, grauiſa incommoda pati, quare ne omnino extingatur, rogante Cardinale Hieron. Ruſticuccio Proteſtore eiſdem Cōgregationis eidem, & ſingulis eiſ Hoſpitalibus, & locis in Italia receptis, & recipiendis, eorumq; Conſratribus concedit, vt omnibus, & ſingulis priuilegijs, gratiis, & indulgentijs à Pio 5. Gregorio 13. Sixto 5. alijsq; Pontif. conceſſis Congregationi, Hoſpitalibus, & locis Hispaniarum, ac hoſpitalis S. Io. Callibitæ in Inſula, S. Bartholomæi de Vrbe eiſdem Congregationis in genere, & in ſpecie conceſſis, confirmatis, inſtauratis citrà tamen facultatem, profeſſionem emittendi, & ſacros ordines ſuſcipiendi, citrà exemptionem à iuriſdictione Ordinariorum locorum, quibus eos omnino ſubſiſte vult, ſui, vt, potiri poſſint in omnibus, & per omnia, &c. ita tamen, vt Conſratres in quocumq; Italiæ loco recepti, & recipiendi in eodem debito tempore votum inſeruendi eorum Hoſpitalibus ſub Ordinarii loci obedientia in manibus eiſdem, aut Maioris, vt infra, pro tempore electi emittere, & hoſpitalitatem pro infirmis quos recipere, & curare ſoliti ſunt, exercere pro viribus teneantur.

Vnius Conſrater eligatur in Maiorem ab omnibus prioribus quorumcumq; Hoſpitalium, & locorum Congregationis in Italia, exiſtentium Romæ in hoſpitali S. Io. Callib. per ſecreta ſuffragia maioris partis vocaliū, cuius officium ad ſexennium duret.

Eligantur ibidem, & eodem modo duo Conſiliarii, & duo Viſitatores, quorum, & ſingulorum priorum officium ad triennium tantum duret.

Maior facultatem habeat hoſpitalia, & loca omnia viſitandi, reformandi, Conſratres ab vno ad alium locum transferendi, transgreſſores corrigendi, &c. reſeruata tamen Ordinariis ſuperioritate, & auctoritate viſitandi, puniendi & caſtigandi Conſratres ſecretè tamen, & circumſpectè, quò ad fieri poterit.

Conſratres de licentia Ordinariorum poſſint alia Hoſpitalia eiſdem inſtituti erigere, eleemoſynas pro eorum, & Chriſti fidelium infirmorum ſuſtentatione, & hoſpitalium manu.

manutentione omni loco, & tempore petere, & recipere.

Possint habitum cum scapulari, & capucino deferre, vt hactenus fecere, priuatiuè quò ad alios quoscumquè non eisdem Congregationis sub penis ad Ordinariorum arbitrium.

Maiores, et Consiliarii de consensu Ordinariorum ob graues causas, et ob incorrigibilitatè Confratres indignos iudicatos ex Congregatione expellere, ipsosq; sic expulsos ab emissio per eos hospitalitatis voto, dum impositam ob excessus penitentiæ expleuerint, et non aliter, possint, et valeant.

Nullus ex Confratribus alia ratione, et modo hospitalia, loca, Congregationemq; deferre possit, ob quodcumq; priuilegium, Iulizum, etc.

Non possint Confratres esse constituti in sacris ordinibus.

Maiores cum consensu Consiliariorum, ac Visitorum quæcumq; Statuta, et Constitutiones edere, edita ampliare, mutare, corrigere possit, dum à Sede Apostolica confirmationem obtineant. Ita statuit, et ordinat Pontif. decernens presentes litteras nullo vnquam tempore, etc. Sic omnes Iudices iudicabunt, etc. Non obstantibus, etc. Romæ die 9. Sept. 1596. sub ann. Piscat.

Confirmatio montis subsidij Vngarici belli à S. P. Q. R. erecti locorum 1650. non vacabilem scutorum septem pro quolibet loco.

Motu proprio, &c. Cum nuper, &c. Senatus, Populūq; Romanus in auxilium Vngarici Regni contribuere decreuerat scuta 150. millia. Vt huius pecuniæ summa quamprimū congereretur, gabellam Vrbi vnius quaterni pro qualibet libra carnis iam impositam ad aliud quaternum auxit, et super huius auctoris emolumentis montem non vacabilem ad rationem septem pro quolibet centenariū instituit S. P. Q. R. auctoritate, & de licentia Summ. Pontificis, ea conditione, vt residuum emolumentorum eiusdem gabellæ, quæ montis fructibus solutis supererunt, in extinctione gabellæ conuertatur, cum obligatione mercatoris, qui loca 1650. super monte imposita emerit, extinguendi dictam gabellam secundi quaterni infra tempus annorum quatuor eum dimidio.

Venditio horum locorum, & deliberatio facta fuit Philippo Guicciardino, & Laurentio Caualcantia, accensa candela plus offerentibus. Hæc omnia montis extinctionem,

venditionem, chirographum, edita, oblationes, deliberationem, instrumentum, ad hanc rem spectantia, contentaq; in instrumento, & chirographo approbat, confirmat, supplet omnes iuris, & facti defectus Pontifex Summus, & alios quoscumquè, ita vt in futurum, dicta gabella duplicata exigatur, ac super illius emolumentis dicta loca 1650. ad rationem scutorum septem aureorum pro quolibet loco à die tertia mensis Iulij, cum omnibus iuribus, priuilegijs, &c. quibus omnia alia vetera montis loca super primæua dictæ gabellæ impositione erecti, & signanter pro sanitate tuenda vtuntur, potiuntur, & gaudent.

Guicciardinum, & Caualcantem nouæ gabellæ, fructuum montium extinguendorum Depositarios, & Receptores, durante eadem gabella, facit, & deputat: pro qua tamen Depositaria ipsi Populo Romano summam inter eos concordant, vel ipsum Pontificem declarandam soluere teneantur.

Quædam alia de extinctione montis omiffa sunt breuiatis gratia, vide tu, si libet.

Statuit, vt quicumquè viri, vel femine, ecclesiastici seculares, cuiuscumquè dignitatis, &c. necnon ecclesiæ & Collegia Capitula, &c. & quilibet Religiosa, vel prophana loca in hoc monte quascumq; pecuniarum quantitates ponere possint septem pro centenariū annuatim recepturi.

Loca quibuscumq; pecunijs acquisita tanquam patrimonialia, & prophana sint, & in eis, eorumq; fructibus eorum filij, & hæredes quicumq; vniūsq; sexus ex testamento, & ab intestato succedere possint, & de ijs quodcuq; modo disponere.

Nec loca prædicta, nec vlli illorum fructus ob quodcumq; grauissimum crimen (excipe hæresim, & crimen in Papæ, & S. R. E. Cardinalium personas commissum) possunt publicari, aut Fisco applicari, aut publicata, vel Fisco applicata declarari, & delinquentes de ijs ita disponere possint, ac si nō deliquissent.

Statuit dictum montem, & singulares illius personas omnibus, & singulis priuilegijs, exceptionibus, gratijs, &c. quibus omnes alij super primæua gabellæ impositione erecti, ac montes Fidei, Almer. Religionis, Pacis, Vngarici, & omnes alij in Vrbe erecti potiuntur, potiri, & gaudere: ita tamen vt tam superius expressis, quam alijs supra dictis priuilegijs gaudeant, si, & prout aliorum supradictorum montium creditores gaudent, & non aliter, nec alio modo.

Mons hic, aut eius loca nullius reductionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, &c. obtenta sunt.

De.

Decernit, quod tam huius montis emptores, eorumq; hæredes, &c. quam alij Montiste, & creditores nullo tempore ad probandum teneantur, dictas pecunias Summo Pontif. solutas, aut in dictis populi necessitatibus esse conuersas, contraria probatione nullam vim habente.

Quodq; omnia, & singula præmissa, & in præsentibus nostris litteris, &c.

Decet hic dies, mensis, annus autem impressionis sic expressus est. Romæ apud Impressores Cameræ 1597.

Confirmatio, & extinctio constitutionum Apostolicarum contra extrahentes frumentum, & alias fruges extra statum Ecclesiasticum, & contra mercatores, vel conductentes sal exterum, & contra Barones, & Domicellos omentes ab eorum subditis frumentum ultra eorum unius annui usum.

Frumenti penuriam, &c.) Hominum avaritia adauctum frumenti pretium videns, ad releuandos subditos, & pauperes Urbis, toto animo incumbit Summus Pontifex.

Quidam exportabant extra Ecclesiæ statum, vel exportaturis vendebant non solum propria frumenta, sed ea etiam, quæ a pauperibus vili pretio ex negotiatione comparant, alij non extrahentes recondebant in horreis conclusa, suppressentes penas, & censuras in constitutionibus per secl. recordat. Clem. 5. Pium 5. de super editis temere incurrentes.

Alij, quoniam ob deuastationem salinarum Cernien. Cameræ Ministri, vt populis pontificij status necessarium sal subministrarent, illud exteris Regionibus conueni fecerant, credentes id sibi etiam in Cameræ præiudicium licere, sal exterum mercari, vendere, eoq; vti temere audeant, nulla habita ratione penarum per const. Greg. 13. secl. record. inf. & arum.

Vt hæc mala inde citius tollantur, omnes, & singulas const. à Greg. 13. Pio 4. Pio 5. Clem. 7. & quibusuis alijs Rom. Pontif. suo eiusque tempore manutentione Annonæ, & contra extrahentes frumenta, blada, legumina, & omnia alia cuiusuis generis commestus, ac mercatores sal exterum, & alios supra nominatos editas, penasq; priuationis feudorum, & confiscationis aliorum quorumcumq; bonorum, quò ad Domicellos, & Barones, & amissionis frumenti, Bladarum, Salis, & animalium, & scutorum quinque pro qualibet salma frumenti, & duorum pro quolibet capite animalium, quò ad omnes, & alijs omnibus in eis contentis (excepta excommuni-

cationis sententia ad medelam inuenta) approbat, & innouat: quarum tenores pro expressis haberi vult, ac si de verbo ad verbum, &c.

Ne Duces, Domicelli à subditis per seipsum, aut per interpositam personam frumenta, blada, vel legumina, præterquam pro suo, suorumq; familiarium vnus. dumtaxat anni vlu emanant sub dictis omnibus, & capitis etiã penis statuit, arque decernit. Romæ sub ann. Piscat. Die 13. Septembris 1597.

Littera reductionis Montis S. Bonauentura de vacabili ad non vacabilem.

Ad fut. rei memor. Cum alias secl. rec. Sixtus Papa 5. &c.

Sixtus 5. montem vacabilem S. Bonauenturae trecentorum millium scutorum monetæ crexerat, ad rationem trium millium locorum, & illi scuta annua 30. millia pro annuis fructibus ad rationem 10. pro loco assignauerat anno 1588. Kal. Sept. quæ postea auxit ad 400. millium scutorum summam, quoniam quidam fructus annui huius montis ex nouis quibusdam vestigalibus, & impositionibus colligebantur, & conductores talium impositionum varias sublocationes cum maiori lucro fecerant, & inde subditi status Eccl. grauabantur, maiorem erogantes summam, quam à Cam. perciperetur, exactionem præcipue extorsionibus aditis, Summus Pontif. Clemens cupiens subditorum onera tollere, aut saltem diminuire, sublato anno 1. sui Pontif. nono pilotarum petium vestigali, videns etiam d. Montis emolumenta, quorum meminit hic, ex parte de fuisse, & montistas multarum pecuniarum etiam creditores, montemq; ipsum deterioris conditionis effectum, ideo vt montistarum, & montis bono consulta, & Cameræ etiam onera, & interesse leuet, montistarum vniuersitate, consentiente, montem hunc vacabilem ad non vacabilem reduxit, ad rationem scutorum sex eum quarta parte alterius scuti, pro quolibet loco, concordato prius super assignamenti applicandis, & attribuendis.

Exj montistis, quidam deputati fuere ad eligenda assignamenta, qui ex redditus dicti montis eligerunt.

Scuta 850. ex appactu postarum status Eccl.

Scuta 3500. ex Datio vini Bononiæ.

Scuta 6000. ex officio Auditoratus Cameræ.

Scuta 2625. ex Salaria Ceruiz, & Thesauraria Romandiola: quæ omnia constituunt summam scutorum 20625, quæ ad rationem

scuz

scutorum sex cum quarta parte, &c. sufficiunt pro fructibus locorum 3300. dicti montis, tot enim tantum reducenda duxit, alia etenim loca 250. vacabilia remanere voluit cum eodem annuo fructu scutorum 250. super vegetalibus extractionis Guadi, Rubiz. & onerum Romandiolæ per Communitates eiusdem Prouinciæ extinguenda.

Hæc omnia motu proprio ex certa scientia de Apostolicæ &c. confirmat, &c. Hos fructus sic reductos ad instar aliorum montium nec vacabilium in omnibus, & per omnia vult esse tanquam bona patrimonialia, & ad montistarum hæredes, & successores quoscumque; tam ex testamento, quam ab intestato pertinere, posseque montistas de illis prout de quibuscumque; alijs bonis montium non vacabilium disponere decernit tam inter viuos, quam, &c.

Quò ad loca 250. remanentia vacabilium nihil innouat.

Creditoribus locorum dicti montis sic reductorum concedit omnia priuilegia, iura, exemptiones, &c. quibuscumque; alijs montibus non vacabilibus concessas.

Pro fructibus decursis, aut decurrendis usque ad Kal. Maij, in quibus Montistæ erant creditores. vult ipsis creditoribus in primis, & ante omnia, vel numerata pecunia, vel idoneæ personæ cautione satisfieri.

Si quis creditor voluerit loca sic redacta vendere, aut resignare, Secretarius montis teneatur prima tantum vice post reductionem, Litteras patentes resignationis, seu venditionis expedire, sine aliqua impensa, præter mercedem laboris & scripturæ, dummodò non excedat quinque Iulios, pro qualibet locorum resignandorum quantitate: dummodò tamē venditio, aut resignatio fiat intra duos menses à die reductionis huius, quibus elapsis Secretarius, et Computista solita emolumenta percipiant; in reliquis omnia contenta in litteris erectionis, et additionis confirmat, approbat, innouat, &c. Si libet alia quædam videre, lege litteras ipsas. Die Lunæ 14. Aprilis 1597. hæc motus proprii cedula in Camera Apost. præsentata fuit, et die 2. Maij subsequē admissa.

Breue facultatum, & iurisdictionum pro Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Innico Daualos Episcopo Portuensi, S.R.E. Card. &c.

Venerabilis Frater, &c. Pontifex Summus Ferrariam profecturus iustissimis de causis cum audientijs Palatij, & Curie Cameræ Apost. nec non Gubernatore, seu Vice-

camerario, ac Vicario, seu eius Locumtenente, & Senatore, & Dataria, & Cancellaria, cum plumbo, Cappella, & eiusdem Cancellariæ, & alijs Cur. Romæ officialibus felici Urbis, & Rom. Curie bono regimini providere volēs, Innicum Daualos Cardinalem Illustrissimū, fidelitate eximia, rerum gerendarum experientia, præcipua prudentia, & probitate insignem, in Vrbe ipsa, eiusque Territorio, & districtu, ac Ciuitatibus, Terris, & locis adiacentibus suum, & Sedis Apost. Legatum de latere, necnon omnium Tribunalium, & officialium, ac Ministrorum etiam iustitiæ, tam in spiritualibus, quam temporalibus generalem, & spiritualem superintendentem, de S.R. Eccl. Cardinalium consilio usque ad beneplacitum, vel ad eandem Urbem reditum dumtaxat auctoritate Apost. presentium tenore, creat, constituit, & deputat.

Explicantur postea facultates speciatim, eximie, illæ quidem, & amplissimæ, quas si cupis cognoscere, lege Breue ipsum. Datum. Rom. sub ann. Pise. 1598. die 3. April.

Breue Sanctiss. D.N. Clem. 8. pro Curialibus ut eodem iure consentur, siue Romæ remanserint, siue Curiam sequatur, cum beneficiorum reservatione.

Ad futuram rei memor. Cum ob nonnullas, &c. Summus Pontif. statuerat se Ferrariam conferre cum plerisque Cardinalibus, & nonnullis Rom. Cur. Officialibus, relinquebat in Vrbe causarum, & litterarum Audientiam, Cancellariam Apostolicam, remanebant præterea diuersi Cardinales, Curiales, & Officiales, ne aliqua dubitatio oriatur, circa Curiales, & Officiales R. Cam. statuit tam sequentem Curiam, quam remanentes in Vrbe, siue Cardinales sint, siue Curiales, & officiales, aut alij quicumque; sequentes eundem, vnum tantum, & non duas Romanas Curias constituere, & proinde tam illos, quam hos, omnibus, & singulis gratijs, priuilegijs, antelationibus, & prærogatiuis, declarationibus indultis, &c. & consuetudinibus etiam quò ad acceptiones, & prouisiones beneficiorum faciendas, quibus Cardinales, Officiales, Curiales, & alij dicti, dum ipse in Vrbe eum Curia residet, de iure, et consuetudine vtuntur, etc. vti, poni, et gaudere posse, et debere, perinde, ac si in eadem Vrbe resideret. Eandem Curiamque censi vult, quò ad beneficia, quæ tam in Vrbe, Ciuitatibus, locisque, ad quæ accedet, et in quibus eundo, redeundo moram trahet quam per obitum illogum, Pontificem, et Curiam sequetur, seu ad eandem Curiam

pro

pro negotijs accedent, & in itinere eundo, ſi-
nè redeundo obierint, quomodolibet vaca-
bunt, neminemq; de eis præter ipſum Pontif.
diſponere poſſe. Romæ ſub ann. Piſcat. die 10.
April. 1598.

*Indultum pro Curialibus ſequentibus Pon-
tificem percipiendi in abſentia fruſtus,
diſtributiones, &c. Eccleſiaſtico-
rum beneficiorum perſonalem
reſidentiam requirentium.*

Ad fut. rei memoriam. Cum diuerſi, &c.)
Multi ex Curialibus qui Põtiſicem Ferrariam
proſeſcentem comitaturi erant, beneficia
Eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam requi-
rentia poſſidebant in Vrbe, eorum indemni-
tati proſpiciens Pontifex, motu proprio, &
ex certa ſcientia, &c. concedit, vt omnes fru-
ſtus, redditus, diſtributiones etiam quotidiana-
nas, &c. emolumenta etiam extra ordinaria,
quorumcumq; beneficiorum, anniuerſariorũ,
proceſſionum, & aliàs quomodocumq; pro-
uenientia, in quibuſuis rebus conſiſtentia, ac
etiam ſolis præſentibus, ſingulis horis cano-
nicis, alijsquẽ diuinis officijs intereſſentibus
dari ſolita, percipere poſſint, durante ſua ab
Vrbe abſentia à die cuiuſlibet eorum ab Vr-
be diſceſſus, vſq; ad diem reditus.

Præcipit in virtute ſancti Obed. Baſilicarũ
Archipreſbyteris, eorumq; Vicarijs, necnon
Cardinalibus titularibus Capitulis, Canoni-
cis, &c. ceteriſq; ad quos ſpectat, ac ſub pri-
uationis eorum Canonicatum, præbenda-
rum, beneficiorum quorumcumq; alijsq; pe-
nis imponendis, eo ipſo, abſquẽ vlla declara-
tione incurrendis, vt integros fruſtus reddi-
tus, &c. integr. & abſquẽ vlla prorsus diminu-
tione realiter, & cum effectu perſoluant, &
perſolui curent. Romæ ſub annulo Piſcat. die
10. Apr. 1598.

*Erectio montis non vacabilis triennialis ſub-
ſidij ſcutorum millium ad rationem ſcu-
torum ſex cum dimidio.*

Ad futuram, &c. grane, & oneroſam, &c.)
Vt Camera Apoſt. neceſſitatibus ſubueniat,
montem hunc ſuper ſubſidio trienniali, ſuper
quo mons vacabilis recuperationis Ferrariæ
impoſitus fuerat, erigit montem, inquam non
vacabilem locorum, trium millium ſcutis, cẽ-
rum monetæ pro quolibet loco à prima die
Maij proximẽ venturi incipiendum in & ſu-
per annuis redditibus, & emolumentis ſtatus
Eccleſ. ad inſtar aliorum montium non vaca-
bilitum Urbis ad rationem ſex ſcutorum cum

dimidio monetæ de bi-meſtri in bi-meſtre ſol-
uend.

Decernit tam ſubſidium Peruſiæ, & Pro-
uinciæ Vmbriæ, quatum aliarum Ciuitatum,
& Prouinciæ vniuerſi ſtatus Eccleſ. dicto
monti æqualiter, & inditinctẽ pro ſumma
annua ſcutorum decemnouem millium; &
quingentorum obligatum, & aſſignatum eſſe,
quam ſummam ab omnibus oneribus impo-
ſitionibus tributis, &c. præſentibus, & futuris
eximit, & liberat, liberamquẽ, & exemptam
perpetuò fore ſtatuit.

Quæcumq; vtriuſq; ſexus perſonæ ſecula-
res, vel regulares cuiuſuis ætatis, etiam ille-
gitimi incapaces, & quouis modo inhabiles,
necnon Eccleſiæ, Capitula, &c. loca religioſa,
& prophana in dicto monte poſſint quæcũq;
pecuniarum quantitates, etiam ex beneficio-
rum Eccleſiaſticorum ſecularium, ſeu regula-
rium, &c. fruſtibus acquiſitas, non tamen in-
frã ſummam ſcutorum 100. monetæ, ponere
poſſint.

Et loca ſic acquiſita vult tamquam pro-
phana, & patrimonialia ab emptoribus poſſi-
deri, & in eis, eorumq; fruſtibus ipſorum ſi-
lios, ſeu hæredes vtriuſquẽ ſexus, quicumquẽ
fuerũt, etiam illegitimos, & alios, quocumq;
modo inhabiles tam ab inteſtato, quam ex
teſtamento ſuccedere, de eiſq; ſimul, & ſucceſ-
ſiue, aut quotieſcumq; ſiue donationis inter
viuos, vel cauſa mortis, ſiue legati, ceſſionis,
venditionis, ſiue alio quocumq; titulo, iure,
& modo, ac etiam ſimplici ſcriptura, manu
ſua ſcripta, vel ſubſcripta nulliquẽ adhibitis
teſtibus, & in fauorem ſuorum, vel aliorum
illegitimorum, prohibitorum, & incapaces,
incapaciũ, etiam ſi illa in plures illegitimos,
incapaces, & prohibitos ordine ſucceſſiuo
tranſierint, & ac aliàs vti cuiilibet libuerit di-
ſponere.

In locis autem ex pecunijs, rebusq; eccle-
ſiaſticis comparatis illegitimi nõ poſſunt ſuc-
cedere.

Nullam ob crimen (excipe hæreſim, ſce-
luſq; in perſonam Rom. Pont. & S. R. E. Car-
din.) bona, ſeu loca empta huius montis pu-
blicari, nec ſiſco applicari poſſe vult, nec ali-
quo modo ſequeſtrari, aut impediri. Delin-
quentes de eis diſponere poſſunt perinde ac
ſi crimina non patraſſent.

Monti dicto, & creditoribus concedit om-
nia, & ſingula priuilegia, exemptiones, & gra-
tias, &c. alijs omnibus Montibus Urbis non
vacabilibus conceſſas.

Hunc montem, cuiuſq; loca ratione emolu-
mẽtorum, et ſummæ illi aſſignatæ nullis om-
nino reductionibus, limitationibus, aut alijs

contrarijs dispositionibus; etiam prætèxtu enormissimæ læsionis, etc. obnoxia esse vult, reservata tamen sibi, et Cameræ Apost. facultate dictum Montem redimendi scutis ceterum pro quolibet loco.

Nullus creditorum possit super integris fructibus turbari, et impediri, aut ad probandum in iudicio, vel extra pecunias in ipso monte positas, etc. teneatur, nisi illi contraria probatio obesse possit.

Montis huius Protectorem constituit S. R. E. Generalem, pro tempore Thesaurarium.

Pro maiori Montis, et creditorum securitate omnia bona, iura, et actiones Sedis, et Cam. Apost. illis obligat.

Montem sic erectum cum emolumentis, iuribus, privilegijs, etc. vendit Philippo Guicciardino, et socijs, hæredibusque, et soc. concedit, dat, vendit, etc. eumque, et socios in omne ius locum, et privilegium Sedis, et Camer. Apost. substituit, etc. pretio trecentorum mill. scutorum. Præsentes litteras de subscriptionis, etc. Die Lunæ 25. Maii 1598. præsens motus proprii cedula in Cam. Apost. exhibitæ fuit.

Brevisio montis recuperationis Ferraria ad scuta decem pro quolibet loco cum privilegio, quod per quinquennium non vacet,

Motu proprio. Postulat ratio, &c.) Ad Ferrariam armis recuperandam, ad quæ Pontifex confugere cogebatur, magna pecuniarum summa opus erat ad quam cogerendam nullus erat facilior modus, quam alicuius montis erectio. Motu igitur simili, etc. super subsidio trecentorum millium scutorum, vulgo subsidium triennale nuncupatum montem, quem recuperationis Ferrariæ denominari voluit, mille locorum vacabilium ad instar Romanæ Curie officiorum, et aliorum montium vacabilium, elapso tamen quinquennio vacabilem, et non prius, nec per promotionem, vel translationem ad Cathedralis, etiam Metropolitanas, et Patriarchales Ecclesias, et monasteria ad rationem scutorum centum pro quolibet loco. i. Kalen. Ianuarii 1598. inchoandum erigit, et instituit, ad rationem scutorum decem monetæ paulorum decem pro quolibet scuto singulis annis pro quolibet loco solvendum.

Summam scutorum decem millium annuorum super triennali subsidio trecentorum mill. scutorum assignat, et applicat huic monti, quam summam decem millium scutorum ab omnibus, et singulis oneribus, tributis, sub-

sidijs, etc. ex quacumque, etiam Fidei Catholice tuendæ causa impositis, et imponendis eximit, et sic exempta monti, et creditoribus obligat: pro quorum maiori cautela bona omnia, res, etc. Sedis, et Cameræ Apost. præsentia, et futura obligat, etc.

Statuitque, ut quæcumque personæ utriusque sexus, cuiuscumque status, gradus, etc. etiam Cardinalatus honore fulgētes (exceptis professis in aliquo Mendicantium ordine) quæcumque pecuniæ quantitates (non tamen infra scuta centum pro quolibet loco) in monte, hoc, annuatim quoad vixerint, decem millia scuta pro quolibet loco, quolibet bimestri ratam recepturi collocare possint. Neque fors principalis, neque fructus confiscari possunt iure, aut facto, nisi ob crimen in Rom. Pont. aut S. R. E. Cardin. personas commissum, non sequestrari, non impediri à creditoribus, &c.

Loca prædicta emptores, corpore tamen sano, in unus, aut plurium, prout eis placeat, etiam filiorum suorum, in manibus pro tempore existentis Thesaurarii generalis, Apostolici montis huius protectoris, & administratoris designare, & de istis locis disponere, non tamen infusam scutorum centum pro quolibet loco, possint, & valeant.

Creditoribus huius montis omnia, & singula privilegia, facultates, emptiones, &c. aliorum montium vacabilium concedit, eosque eximit ab omni onerum solutione, &c. & a quocumque imponendo gravamine.

Statuit, ut prædicta loca, seu portiones per quinquennium à die prima Ianuarii 1598. computentur per mortem civilem, aut naturalem personarum ipsarum, vel eis causam habentium non vacent, & illorum vacatio non incipiat, nisi elapso quinquennio, ita ut illo durante, hæredes, & successores quicumque dictorum creditorum in istis succedant.

Mandat, ut Mutius Orpinus modernus, & alii pro tempore dicti subsidii Quæstores in Umbria specialiter, & efficaciter se in forma Camera obligent de solvendo dicta scuta decem mill. dicto monti, &c.

Mons dictus respectu dotis, & fructuum, iurium, & privilegiorum concessorum nullis reductionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, & prætèxtu enormissimæ læsionis, &c. obnoxius sit.

Nullus creditor possit super integris fructibus, & emolumentis prædictis quocumque modo turbari.

Huius proprii motus cedula de vizio subscriptionis, &c. notari, argui, &c. non possit.

Mandat Camerario, Vicecamerario, Thesaurario, & Clericis, etc. ut has præsentis in-

Ca.

Camera admittant, &c. Non obstantibus, etc. Die Lunæ 25. mensis Maii 1598. Vide, si libet quædam alia, quæ breuitati consulens prætermisi.

Additio locorum mille eidem monti recuperationis Ferraria ad eandem rationem.

Motu proprio. Iustum bellum, &c.) Opus erat adhuc pecunia ad Ferrariæ recuperationem: quare superiorem montem ad summam aliorum centum millium scutorum extendit: cuius loca mille durante eodem (spatio dicti quinquenni) à principio Ianuarii 1598. inchoati non vacent, cum eodem annuo redditu decem scutorum monetæ pro quolibet loco. Decem autem millia annua scuta monetæ separant, & segregat ex omnibus triennalis subsidii trecentorum mill. scutorum redditibus montiq; superaddit à die 1. Ianuarii 1598.

Quibus privilegiis, &c. montis primæ erectionis emptores gaudent, gaudeant etiam emptores secundæ erectionis priora loca mille, et hæc mille addita eiusdem vult esse naturæ, conditionis, & qualitatis in omnibus, et per omnia, ac vnum, idemq; corpus constituere.

Vide, si placet hæc, & alia explicata diligentissime in ipso motu proprio. Decet anni, mensiq; mentio.

Cōfirmatio litterarum fel. rec. d. Pij Papa 5. super legatis pijs, in fauorem almae domus Lauretanae factis infra certum tempus notificandis.

Ad perpetuam, &c. Quæ à Rom. Pontificibus, &c.) Refert tenorem litterarum Pij 5. qui audiens complures Christi fideles diuersorum locorum in Italia, quam extra multas pecuniarum summas, res, & bona Ecclesiæ B. Mar. Virg. de Laureto nuncup. deuotionis causa, reliquisse, donasse, aut aliis concessisse, de quibus certa notitia ob Notariorum incuriam, & negligentiam, qui de reliquis denario rogati fuerunt, aut aliarum personarum, quæ de illis scripturas confecerant, non poterat haberi, quare, ut illa Ecclesia suas pecunias, res, actionesque consequi posset, motu proprio, &c. omnibus, & singulis Ciuitatum, &c. Notariis, aliisque personis, ex quorum tam publicis, quam priuatis scripturis constare quouis modo potest, aut poterit in futurum de aliquibus pecuniarum summis, rebus, ac bonis cuiuscumq; quantitatis, qualitatis, &c. quæ dictæ Ecclesiæ quocumq; modo saltem à 30. annis citrà in aliqua vltima voluntate relicta,

vel inter viuos donata, vel quomodolibet cōcessa, aut promissa fuerint, aut in posterum relinquentur, donabuntur, &c. aut permittentur in virtute sancti obedientiæ districtè præcipiendo, & sub priuationis officiorum, ac solutionis dupli pecuniarum, rerum, &c. dictorum præcipit, & mandat, vt de cetero perpetuis futuris temporibus Notarii, aut personæ omnes prædictæ, omnes, & singulas dispositiones in fauorem dictæ Ecclesiæ à quocumque, &c. in Italia intra trium, extra infra octo mensium spatium, si eas per viam vltimæ voluntatis fieri contigerit, à die mortis disponentium, si verò inter viuos à die solutionis faciendæ computandum Gubernatori dictæ Ecclesiæ, pro tempore existenti, reuelare teneantur.

Commissarii Fabricæ Basilicæ Principis Apost. de Vrbe districtè præcipiendo mandat, ne in posterum vigore privilegiorum quintam partem relictorum Lauretanæ Ecclesiæ legatorum, nisi postquam de ministrorum ipsius Ecclesiæ in exigendis dictis legatis constiterit negligentia, exigere possint, audeant, &c.

Negligentia erit, si infra annum in Italia, infra biennium extra eam à die, quo denunciationes prædictæ gubernatori, &c. factæ fuerint; aut si factæ non fuerint infra biennium in Italia, & quinquennium extra eam à die mortis testatorum, vel disponentium legata non exegerint, aut litem contra hæredes, seu alios eorumdem legatorum debitores non mouerint. Non obstantibus, &c. Hæc confirmat, approbat, innouat auctoritate Apostol. &c. Rom. sub ann. Pisc. die 16. Martij 1599.

Suppressio officij Presidentis officiorum, & Montis Datarie ad C. alia loca ampliatio.

Motu proprio, &c. Cum alijs fel. rec.) Officium Præfidentatus officiorum à Sixto 5. erectum scutorum annuorum mille, & vltra, & quascumq; litteras erectionis illius, etiam in forma Breuis, &c. extinguit, & aboler. Monti Datarie applicat, ad loca; centum scutorum, centum pro quolibet loco auget. Vacabilis mōs est, cum annuo redditu decem pro ceterum pro quolibet loco. Hæc loca cum alijs vnum corpus efficiunt, & creditores horum additorum locorum, & Montistæ omnibus gratijs, in rebus, privilegijs, &c. quibus alij dicti montis creditores, & Montistæ vtuntur, &c. vt, frui, & gaudere possunt. Vide plura si libet in ipso motu proprio. Datum Romæ 4. Kal. Apr. anno 8. 1599.

Renovatio gratia, confirmationis Congregationis Albien. ordinis Carmelitarum, & confirmatio extinctionis eiusdem.

Ad perpetuam, &c. Sedes Apostolica, &c.)
Ludovicus Francorum Rex zelo observantię ordinis Beatę Marię Virginis de monte Carmelo effecerat, ut Georgius S. Sixti Presbyt. Cardinalis Apostolicę Sedis Legatus in Gallis Apost. autor. suffultus, ex multis domibus monasteriis. & locis dicti ordinis in suo Regno consistentibus unam efficeret Congregationem, quę Albien. Ordinis B. M. V. de monte Carmelo appellaretur, & per unum Vicarium generalem, qui dominio, Conventibus, Prioratibus, &c. præficeret, & superioritatem, visitationem, &c. ad instar Vicarii Congregationis Mantuanę dicti ordinis haberet, & regeretur & ut eius Vicarius, ac domus, illarumq; Priores, & Fratres omnibus, et singulis privilegiis, exemptionibus, etc. Mantuanę Congregationi concessis, uti et gaudere possent. Leo 10. orante eodem Ludonico hanc Congregationem approbaverat Apostol. auctoritate.

Nolebat autem Leo huius Congregationis Vicarium ultra triennium esse, volebatque, elapso triennio, a generali Capitulo aliquem eligi in Vicarium.

Poterat hic Vicarius cum diffinitoribus more aliarum Congregationum, statuta, et ordinationes non contrarias sacris Conciliis condere, etc.

Hęc, et alia quędam, brevitatis causa, prætermissa Leo 10. Romę Kal. Octob. anno 1. sui Pontificatus.

Hęc eadem, et alia Clemens ipse Summus Pont. approbaverat Ferrarię 12. Kalend. Iul. Pontificatus sui ann. 7. rogante Guidone Roux. Cum autem audisset Pontif. iustis de causis Congregationem Albien. homini, illiusq; nomen, et statum motu proprio, etc. extinctum, deletum, privilegiaque indulta, etc. revocata, etc. omnesque extinctę huius Congregationis Fratres, eorumq; domus, loca, et iura omnia cum ipso ordine, ita ut vnum corpus censeatur, coniuncta fuisse, et successivę 1589. extinctionem, et unionem a Sixto 5. executioni mandatas, per Gallię Regem Henric. 3. et Parisien. supremum Parlamentum, et eminentiores quosdam extinctę Congregationis Fratres acceptatas, omniaque, et singula, quę Indices Commissarii deputati gesserant, ab eodem Sixto 5. confirmata, quoniam Frater Guido de Roux, qui non extantibus Congregationis, non solum nomen, sed partes etiam Procuratoris Generalis falsę

sibi arrogaverat, & tacita veritate, dictam confirmationem obreptitię extorserat a Summo Pont. tradiditq; in suam sententiam quibusdam Fratribus in domo eiusdem Ordinis Parisiensis in Vicarium generalem extinctę Religionis, inuocato etiam secularium auxilio, expulsiq; grauib; quibusdam Religiosis dicti ordinis sese ei opposentibus eligi fecit; imo motu proprio, etc. confirmationem, et approbationem, ac de super consecras litteras, et in eis contenta, etc. necnon assertam, de dicto Guidone in Vicarium generalem electionem, aliaque omnia, et singula inde sequuta, et a Guidone facta, quomodocumque, etc. et facienda in posterum, tenore presentium revocavit, annullat, tollit, abrogat, abolet perpetuę Guidoni, et adherentibus eius, alijsq; omnibus interesse habentibus, perpetuum in omnibus silentium imponit. Guidonem ipsum, ab officio Vicarii amouet, amotumq; denunciat, omnibus, et singulis Fratribus, et Religiosis dicti ordinis ubique existentibus presentibus, et futuris, sub excommunicationis lætę sententię pena a qua a nullo, exceptis mortis articulo præterquam a Roman. Pontif. absolvi possit, inhibet, ne dictum Guidonem in Vicarium recognoscere, aut illi obedientiam præstare audeant, etc.

Præterea extinctionem dictę Congregationis Albien. illiusq; privilegiorum, et gratiarum annulationem, ac unionem, et coniunctionem prædictas, eiusdemq; Gregorii 13. litteras, et in eis contenta, et omnia inde sequuta perpetuę Apost. auctoritate, approbat, suppletq; defectum quemcumque, etc.

Decernit extinctionem, annulationem, etc. unionem, et confirmationem prædictas perpetuę validas, et efficaces esse, et fore, etc.

Venerabili Fratri Episcopo Parisien. et dilecto filio Apostolicę Sedis Nuncio in Gallia, mandat, ut ipsi, aut unus per se, quoties pro parte Prioris Generalis huius Ordinis et Fratrum fuerint requisiti, seu unus fuerit requisitus, presentes, et in eis contenta solemniter publicantes, inviolabiliter observari faciant, rebelles per censuras Ecclesiasticas, et alia, tam iuris, quam facti remedia compescendo, etc. inuocato etiam auxilio secularis brachii. Non obstantibus, etc. Datum Rom. sub anno. Pisc. 1596. die primo Iulii.

Decretum de Novitijs ad regularem habitum non recipiendis, nisi in Monasterijs, & locis designandis.

Sanctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens, &c.) Ad restituendam collapsam

re-

regularem disciplinam incumbens Summus Pontif. prohibuerat, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad regularem habitum suscipiendum admitteretur, profitereturve, quo usq; Monasteria aliqua designarentur, ubi commodius regularis observantia, iuxta reformationem à Sua Sanctitate præscriptam introduci posset: quoniã verò nonnullos, non obstante prohibitione, vel sub colore obtentæ licentiæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non pervenerat, admissos fuisse cognovit, ideo ne licentiarum prætextu, & subreptione Decretum Sanctitatis suæ irritum fiat, districtè nunc præcipit, & mandat omnibus Generalibus Provincialibus Commissariis, &c. & quibuscq; Superioribus, Conventuum, Monasteriorum, ac Domorum, quocumq; nomine appellentur, intra Italiam, & adiacentium Insularum fines existentium quorumcumq; ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, (exceptis Cartusianorum, Minorum de strictiori observantia, Capuccinorum, Reformatorum, D. Dominici, Discalceatorum Ord. Carmelitarum, Congregationis Folienfis, Cisterciensium, Ordinis, Eremitarum, Camaldulensium, Montis Coronæ, necnon Clericorum Regul. Theatinorum, Societatis Iesu, S. Pauli Decolati, et aliorum de Somascha, Ministrorum infirmorum, respectu ordinibus, Societatibus, seu Congregationibus nuncupatis, quas etiam antea exceperat, nisi sub cuiusvis licentiæ obtentæ, vel obtinendæ obtentu, nisi per litteras in forma Brevis (olum, & non alias) quemquam ad habitum regularem, nec etiam Commensales, nisi in Monasteriis, &c. auctoritate eisdem S. D. N. in vnaquaq; Provincia designandis, recipere, aut receptos admittere ad professionem audeant vlllo modo.

Receptos contra primam prohibitionem, etiam si imperfectum habitum gestent, post huius Decreti publicationem ejci vult.

Superiorem huius Decreti transgressorem ipso facto officijs, quæ obtinet, adituque, ac passiva voce priuat, perpetuoque inhabilitat ad alia in posterum obtinenda, alijs, etiam, penis, &c.

Receptiones, & professiones contra hoc Decretum admissorum nullas esse ad quemcumq; effectum ex nunc decernit.

Hoc autem Decreto non comprehendit eos Ordines, qui Conventus, Domos, & monasteria à se probata pro recipiendis, educandisq; Novitijs, hæcenus permissione sua constituerint.

Licentiæ omnes hæc die effectum non sortitas, reuocat, annullatque. Romæ die 20. Julij 1599.

Frates, & Sorores Ordinis B. M. de Monte Carmelo suprium Prælatorum dispositioni, quantum ad penitentia Sacramentum subiecti esse vult.

Ad perpetuam rei, &c. Romani Pontificis, &c.) Quoniam quidam Religiosi Ord. B. M. V. de Monte Carmelo prætextu Bullæ Cruciatæ, & aliorum privilegiorum Apostolicorum, quibus conceditur, ut possit eligi Confessarius ex approbatis ab Ordinario, qui absolvere possit à reservatis Ordinario, & à quibudam etiam Summo Pont. eligeant Confessarium præter eos, qui à suis Prælatibus deputati sunt: Summus Pontif. rogante Procuratore generali eiusdem Ordinis, declarat Fratres, Sororesq; dicti Ordinis, & aliorum quorumcumq; Ordinum, & Congregationum cuiusvis instituti Mendicantium, & non Mendicantium tam in Hispania, quam extra, suorum Prælatorum (quantum ad articulum dictum eligendi Confessorem, & absolvendi à reservatis) dispositioni subiectos esse: quibus Prælatibus præcipit, & mandat, ut in usu huius potestatis se cum subditis benignos, facilisq; exhibeant. Non obstantibus, &c. Datum Rom. sub ann. Pilc. die 23. Novembr. 1599.

Brevis, & institutio, Congregationis Fratrum Reformatorum, & Discalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, &c.

Ad perpetuam, &c. Ad Militatis Ecclesiæ, &c.) Quidam Religiosi Ordin. Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum considerantes suum hunc ordinem, institutum ab Innocentio 3. 5. Idus Februat. Pontificatus eius anno primo, temporum iniuria, & hominum tempore à regulari prima observantia deflexisse, ardentioris viræ zelo ducti, primitivam regulam ab ipso Innocentio institutam observare ceperunt, & ad eam quasdam domos eiusdem ordinis reducerunt: videos Summus Pontifex alios multos eodem zelo æquantem, eorum quemlibet à quibuslibet excommunicationis, suspensionis, interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & penis, si sint innodati, ad effectum dumtaxat presentium consequendum absolvens ex Cardinalium, super Episcoporum, & Regularium negotijs, &c. quibus hoc negotium examinandum commisit, sententijs, moru proprio, &c. vnam Congregationem Reformatorum dicti Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum nuncupandam, quæ primitivam regulam perpetuò observet, servato habitu, quo modo vivat, in Hispaniarum Regnis per vnam Priorem.

Priorem Prouincialem in Capitulo dictæ Congregationis, ubi erit æquus numerus, pro tempore canonicè celebrando ex eisdem reformatis Discalciatis eligendum, regendam perpetuū erigit, & instituit; eamq; sic erectam ab alijs Prouincijs dicti Ordinis modificatæ regulæ perpetuò seiungit. ipsosq; Fratres, & eorum monasteria, &c. recta vel erigenda ab omni iurisdictione, & superioritate tam Commissarij Generalis, quam aliorum ministr. &c. (excepto ministro generali) modificatæ regulæ eiusdem Ordinis eximit.

Concedit tamen Ministro generali, vt per seipsum, vel alium idoneum ab eo eligendum ex ipsis fratribus reformatis eos iuxta primitiuam regulam visitare, reformatæ corrigere possit, in monasterijs tamen ipsorum reformatorum, extra quæ nullus eorum à Ministro generali amoueri, mutari, & ad alias Prouincias transferri possit.

Minister generalis nulla Reformatorum statuta à Sede Apostolica approbata, & confirmata, vel confirmanda, vel quæ Nuntius fecerit, vel quæ à Capitulo Prouinciali dictæ Congregationis facta fuerint, si auctoritate Apostolica fuerint confirmata, mutare, neq; aliquas gratias, exemptiones, &c. contra statuta concedere valeat.

Ijs, qui ex modificata regula ad hanc transire voluerint, concedit spatium anni loco probationis, intra quem si huius austeritatem non potuerint tolerare, ad priores Conuentus redire poterunt: imò ipsi Reformati eos poterunt iusta de causa dimittere.

Elapso anno ad experiendum concessio finè noua professione nulli ex ijs reformatis licet ad alium Ordinem, excepto Cartusiano transire.

Apostolico in Hispanijs Nuncio tempore existenti mandat, vt Religiosum aliquem ex ordine Discalciatorum Beatæ Mariæ de Mōte Carmelo, & Discalciatorum Sancti Francisci pium, prudentem, doctum, experientia, & in primis Religionis zelo insignem in Visitatorem dictorum Fratrum Reformatorum Discalciatorum Ord. Sanctissimæ Trinitatis eligat, qui personaliter dictorum Reformatorum monasteria visitare, et in singulorum Fratrum primitiuam regulam amplexatiū vitam, & mores inquirat, & eorum, quos bono zelo arctionis vitæ ductos ad hanc primitiuam regulam transire purauerit, professionem per eos emittendam recipere curet: minus aptos autem compellat ad hūc habitum dimittendum, & ad redeundum ad modificatæ regulæ domus sub excommunicationis, alijsq; penis, & censuris, &c. Nuntius idem cū

cōsilio electi Visitatoris, & aliorum priorum, & eruditorum virorum Discalciatorum Carmelitarum, aut D. Francisci, & etiam ex ipsismet Reformatis Sanctissimæ Trinitatis statuta, & constitutiones non aduersantes sacris Canonibus, & Trident. Conc. faciat, & obseruari mandet.

Ministros domorū, Vicarios, & Magistros Nouitiorum tam ex Reformatis, si apti sint, quam ex Carmelitis iam dictis, aut D. Francisci Discalciatis in supplementum Apost. auctoritate eligat ei dem Nuntius.

Nuntio, & ab eo electo Visitatori conceditur, vt hæc facere, tum etiam vt domos, monasteria eiusdem regulæ erigere possit: superioribus, & Ministris, vt seruatis seruandis, possint recipere, vel à seculo, vel à laxiore ord. ad hunc confugientes: dummodo quò ad eos, qui ex alijs ordinibus ad hunc transire volent, maior pars vocabiliū domus, in qua recipiendi erunt, vota consentiant accedente licentia Visitat. etiam nouitiatu integrum annum ante professionem perficiant.

Vbi auctus erit horum Fratrum numerus, ita, vt externorum ordinum ope non egeant, & octo saltem habuerint monasteria, in quorum singulis, 12. saltem Reformati viuant. Nuntius iubeat eos ad celebrandum capitulum accersiri: in quo ipse præsideat, & tam Visitator, quam Ministri, & eorum Procuratores vocem, & locum habeat, ac Ministrum Prouincialem, ceterosq; Ministros domorum ex iisdem Reformatis iuxta præsentium tenorem, & regulariā huius Ordinis instituta eligant.

Prouincialis prior electus auctoritate Apostolica, ea vice solum à Nuntio confirmetur, & Ministro Generali sit subditus.

Alij Prouinciales pro tempore in Capitulis Prouincialibus quolibet triennio celebrandis eligatur: & confirmationem Ministri Generalis quam primum obtinere curabunt. statim tamen electi, auctoritatem exercere possunt.

Crescente numero domorum, &c. Generalem Ministr. Ordinis apud sanct. Sedem eligere, & retinere possint.

Concedit huic Ordini omnes facultates, exemptiones, &c. Ordini, Tridentino Concilio Apostol. constitutio, & primitiuæ Regulæ non contrarias.

Inhibet Ministro, Commissario Generali totius Ordinis, Prouincialibus, &c. sub pena excommunicationis latæ sententiæ, ne audeant per se, aut per alios molestare, aut inquietare hos Reformatos, Decernit has litteras de, surreptionis, &c.

Com-

Commendat harum litterarum publicationem, & in eis contentorum exequutorum Nuntio Apoſt. pro tempore Generali Camerae Auditori, & Miniſtro Generali Carmelitarum Diſcalciatorum: ita vt ipſi, vel duo, vel vnus per ſe, aut alium, vel alios poſſint contradictores, etiam per Eccleſiaſticas cęſuras, cohibere, &c. Datum Rom. ſub ann. Pilc. die 20. Aug. 1599.

Bulla ſuſpenſionis Indulgentiarum plenariarum, etiam perpetuarum quibuſcumq; conſeſſarum durante anno Sancto Iubilæi.

Cum Sancti, &c.) Non longe aberat Sancti Iubilæi celebratio inchoanda à Vigilia Natiuitatis Domini 1600. vſq; ad finem eiufdem anni durante: quare vt nationes omnes ex omnibus terrarum orbis locis Baſilicę SS. Petri, & Pauli, S. Io. Lateranenſis, & B. M. Maioris de Vrbe Eccleſias durante Iubilæo viſitarent ad conſequendam plen. Indulgent. motu proprio, &c. omnes, & ſingulas Indulgent. plen. etiam perpetuas, & peccatorum remiſſiones, ac earum cauſa, facultates, conſeſſiones, & Indulta quęcumq; abſoluendi, etiam in caſibus Pontifici ſummo, & Sedi Apoſtol. reſeruatis, ac in litteris die Cęnę Domini legi ſolitis contentis, quibus viſ Eccleſiis, locis, monaſteriis, &c. perſonis ſæcularibus, & Regularibus, & quibuſcumq; coronis, graniſ, imaginibus, &c. etiam ad inſtantiam Imperatoris, & Regum, &c. aut ipſis Imperatori, Regibus, &c. etiam ad inſtar Iubilæi, ſeu alię quomodocumq; &c. ex quibuſcumq; cauſis, &c. ſub quibuſcumq; tenoribus, &c. & quibuſuis clauſulis, &c. conſeſſas, & conſeſſaſcientibus, & aſſentientibus Cardinalibus ad ſuum, & Sedis Apoſtolice beneplacitum: durante eodem anno Sancto Iubilæi, ſuſpēdit, & ſuſpēſas, ſuſpēſaſq; eſſe vult, & declarat: eaſq; & ea eodem anno, & beneplacito durante nulli prodeſſe, aut ſuffragari debere, vult.

Pręcipit vniuerſis Chriſti fidelibus, ad quos ſpectat ſub excommunicationis eo ipſo incurrendę, aliisq; arbitrio Ordinariorum, inſigendis pęnis, ne interim alię quam in diſtiam à ſe Iubilæi indulgentię, priuatim, aut publicę quouis prętextu, vbiuis locorum, & gentium, nūncientur, vel promulgentur, aut in vſum demandentur. Non obſtantibus, &c. Datum Romę 1599. 12. Kal. Iunij.

Indicſio Iubilæi pro viſitantibus, &c.
annō 1600.

Annus Domini, &c.) Annum ſexcentefimum ſupra milleſimum annum Iubilæi verę pęnitętię, & ſpiritualis lætitię vniuerſis Chriſti fidelibus annuat, indicit, euangelizat. Hortatur, & obſecrat per aſperſionem ſanguinis Ieſu Chriſti, &c. vt hoc ſacro tempore vnusquisq; conuertatur à via ſua mala, & reuertatur ad Dominum in corde, &c. Vocat Imperatorem, Reges, Principes, Catholicos omnes Chriſti fideles ad Iubilæi ſanctam, iucundiffimamq; celebritatem, vtiturq; luculentiffima, et ad mouendos animorum motus accomodatiffima oratione, diſſerens, de excellentiffima ſpirituali Sion verbis diſertis, et ſacrosanctis: quibus puriora pęctora emolleſcere, et lachrymarum fontes aperiri poſſunt.

Indicit, et promulgat de S. R. E. Cardinalium aſſenſu Iubilęi celebrationem in annum proximum milleſimum ſexcentefimum à primis velperis vigilię Natiuitatis Domini eiufdem anni inchoandam, et per totum annum finiendā. Quo anno durante omnibus vtriuſq; ſexus Chriſti fidelibus, verę pęnitętib; et conſeſſis, qui Beatorum Petri, et Pauli Apoſtol. Baſilicas, et S. Io. Lateran. ac S. Mariz Maioris de Vrbe Eccleſias ſemel ſaltem in die per triginta continuos, aut intermiſſos dies, ſi Romani, vel incolę Urbis fuerint, ſeu per quindecim dies, ſi fuerint peregrini, aut externi, deuotę viſitauerint, et pro ipſorum fidelium, ac totius Chriſtiani populi ſalutę pię orauerint, pleniffimam omnium peccatorum indulgentiam, remiſſionem, ac veniam in Domino miſericorditer concedit, et impartitur. Iſs autem, qui iter aggreſſi aut hac de cauſa, vel iam ad Urbem profeſſi, morbo, aut alia legitima cauſa impediti, aut morte pręuēti, non expleto pręſcripto dierum numero, aut ne inchoato quidem, pręmiſſa exequi, & diſctas Baſilias, Eccleſiaſq; obire non potuerunt, eandem indulgentiam, ſi verę pęnitentes, & conſeſſi ſint, concedit, ac ſi Baſilicas, & Eccleſias re ipſa viſaſſent.

Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epicoſis, &c. ſuadet verbis diuina charitate pleniffimis, vt annuncient hoc gaudium populis, qui ſanctificentur, & ad ſacras Iubilæi indulgentias earumq; fructus percipiendos inflammantur, vt doceant eoſdem populos, vt ſummam animi contritione, magno ſpiritu, ſacris precibus, ieiunijs, & alijs pietatis operibus ſe pręparent ad ſacrum munus conſequendum, & qua modęſtia, deuotione, & pace

& pace susceptam peregrinationē perficiant, admoneant.

Hortatur, & rogat Imperatorem Reges, & Principes Catholicos, ut pastorem Antistitem vigilantiam adiuuent, ut coerceant improborum licentiam, bonorum studia adiuuent, maximē autem erga peregrinos benefici sint, curentque, ut tutis incedant itineribus, perditorum hominum improbitas frānetur, & ipsi peregrini sint in Curia amati in publicis hospitijis, vel hospitalibus domibus excipiantur. Dat. Rom. 1599. 14. Kal. Iunij.

Ereclio S. Domus B. Mariæ Compassionis, in oppido Tunonij Ducatus Chablasi.

Redemptoris, & Salvatoris Nostri Iesu Christi, &c.) Intellexerat hic Summus Pontifex, quod proximē lapsis mensibus habitatores totius Ducatus Chablasi, & aliorum finitimorum locorum ad Apostolicæ Romanæque consortium, & communionem conuolarent, & facillimum fore, si aliquo loco regionis illius aliqua pia domus erigeretur, in qua adolescentes eorundem populorum, ac pueri pro scientijs, & artibus capescendis cōfugere possent, maiorem in dies frugem immo immensi populi conuersionem sperādam esse, ubi iam opera, & pietate Caroli Emanuelis Sabaudia Ducis cōtinuo efficiebatur. Quibus de causis alijsque quam plurimis, in presentibus litteris diffusissimē explicatis. Sanctus hic Pontifex, omni qua potest ratione, ac diligentia tam sanctum propositum, quibuscumque gratijs, fauoribus, & privilegijs prosequitur. Tononij ergo Domum hanc erigit Albergamentum omnium scientiarum, & artium nuncupandam sub inuocatione B. Mariæ Compassionis, seu septem dolorum, quam vni Præfecto, & septem Presbyteris secularibus, ac iuxta ritum, & instituta Presbyterorum secularium Congregationis Oratorii de Vrbe inibi introducendis regendam, & gubernandam tradit, in qua, tanquam publica omnium scientiarum, & artium vniuersitate, ad instar aliarum publicarum, & famosarum vniuersitatum Italiz præsertim verò Bononiensis, & Perusienis, aliarum, & Magistris lectores, & scholares iisdem privilegijs, immunitatibus, &c. fruantur, & gaudeant; omnes scientiæ, & artes, præcipuē Theologiæ Scholasticæ, controuersia, casus conscientia, Sanctorum Patrum traditiones, & sacra Scriptura publicē doceri, & legi debeant.

Pro eiusdem Domus, sic erectæ, illiusque alumnorum sustentationes, tres Prioratus Conuentuales, scilicet Sancti Iorij, & Nantua-

ci, & S. Benedicti, cuiusuis sit Ordinis, ac Diocesis, cum amplissimis clausulis, uti videre quæque potest illi perpetuū vnit, ac incorporat, ut personæ de nouo ad fidem Christi cōuersæ, & reueræ cuiusuis gradus, ordinis, &c. existant in ea recipi, & catholicē educari possint.

Cardinalem Baronium huius Domus Protectorem nominat, & eius Præfectum, Franciscum de Sales Ecclesiæ Gebenens. instituit, ac deputat.

Item omnibus, & singulis Christianis vtriusque sexus dictam Domum intrantibus, qui verē penitentes, & cōfessi, ac sacra Communione refecti eius Ecclesiā singulis B. Mariæ festiuis diebus, à primis Vesperis vsque ad occasum Solis dierū huiusmodi visitauerint, & ibi pro pace inter Principes Christianos conseruanda, ac S. R. E. exaltatione, hæresum extirpationē pias ad Deū preces effuderint, quo dierum prædictorum id fecerint, plenariam omnium delictorum suorum indulgentiam, & remissionem in Domino concedit, & elargitur.

Decernit presentes litteras nullo vniquam tempore quouis defectu Notarii, aut impugnatari posse, omnesque ibi clausulas opportunas ad præsentium firmitatem, & robur adiicit, quibuscumque verò in contrarium facientibus efficacissimē derogat.

Episcopus Gebenens. Bellicens. ac Mauritanens. pro tempore existens. mandat presentes litteras publicare, publicari facere, quoties requisiti fuerint pro parte dicti Præfecti, & Presbyterorum prædictorum, & in eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistere debeant, & in eis contēta huiusmodi plenum effectum sortiri, ac ab omnibus ad quos spectat, seu spectabit, inuiolabiliter obseruari faciant, rebelles, & contradictores quouis opportuno remedio compescentes.

Multa denique ad amplitudinem, & fauorē huius erectionis additque ibi quisque videre potest, cum de industria, ob istius operis breuitatem, & institutū pertranseunda censuimus. Dat. Rom. id. Sept. 1599. anno 8.

Decretum, ne regulares absoluant à casibus Bullæ Cæne, &c. vel à reseruatissimorum Ordinarijs.

Cōgregatio Cardinalium S. R. E. negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfecta de Sanctissimi D. N. Clementis VIII. speciali mandato, viue vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus, etiam Regularibus per vniuersam Italiam extra

extrà Vrhem degentibus ad audiendas confessiones probatis quorumcumq; Ordinum etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum etiam Societatis Iesu, &c. præcipit, ne quis eorum, sub prætextu privilegiorum, indultorum, facultatum quorumcūque, &c. sub quibuslibet tenoribus, &c. aut cuiusvis etiam Imperatoris, Regum, &c. instātiā concessarum, alicui cuiusvis status, gradus, & dignitatis tam Ecclesiasticæ, quam secularis etiam Regi, vel Imperiali ab ullo ex casibus clarè, vel dubiè in Bulla Cenz Domini contentis, vel aliàs quomodocumq; Sedi Apost. reservatis, aut in futurum per sanctitatem suam, eiusq; successores pro tempore in eadē Bulla, vel aliter reservandis, nec etiam à casibus locorum Ordinariis reservatis, vel reservandis, nullo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum noua, & speciali Sanctitatis suæ, aut successorum, vel Ordinariorum, quò ad casus ab ipsis reservatis, respectuè, impetrata in scriptis licentia, Ordinariis locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cetero impendere audeant, sub pœna excommunicationis, priuationis offic. dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatisq; audiendi confessiones, & ad quæcumq; officia Prælaturas, beneficia obtinenda ipso facto sine alia declaratione incurrenda: super quibus à solo Rom. Pont. habilitatio, dispensatio, aut absolutio, excepto mortis articulo, obtineri potest.

Facultates in hac parte cōcessæ irritæ sunt. Absolutio obrepta contra hanc prohibitionem nulla est. Monentur Ordinarii, ut paucos, eosq; magis necessarios ad retinendū Christianam disciplinam; & ad salutem ouium suarum casus referunt. Datum Rom. die 9. Ian. 1601.

Reductio ad terminos iuris, & sacrorum Canon. unius super qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religiosorum, & aliterius illius declaratione. Const. f. l. recor. Sixti Papa 5. quò ad nullitates professionum, salvis pœnis contra superiores Ordinum in receptione Religiosorum peccantes infligendis.

In suprema, &c.) Sixtus 5. edidit constitutionem, capitula, modum, formam, & qualitates admittendi Religiosos ad quosvis ordines Regulares; deinde alia similia quædam dubia circa illam exorta declarauit. Gregor. 14. constitutiones dictas Sixti, quò ad illegitimos moderatus est, ex nimia facilitate, & multitudine casuum, in quibus professio à

Sixto 5. nulla declaratur, multos experientia compertum est, fraudulenter petisse, & indies petere, ut professio in aliquo ordine emissā nulla declararetur; vnde multa scandala, nonnulli enim hoc prætextu, Regulares ordines deseruerunt. Ut hæc mala tollat, singularum constitutionum tenores pro expressis habens, præhabita matura consultatione cum S. R. E. Card. super negotiis Episcoporum, & Regularium deputatis, ex illorum voto dictas Sixti constitutiones, in ea parte, per quam eorum, qui formam in eisdem præscriptam de cetero non seruauerint, & quò ad alios etiam casus ibi expressos, in quibus receptorum quibuscumq; etiam Mendic. ordinibus professio nulla declaratur, ad terminos iuris, & sacrorum Canon. perindè ac si illæ constitutiones in hac parte editæ non essent, auctoritate Apost. reducit.

Pœnas contra superiores quorumcumque ordinum, qui in admittendis Regul. ad habitum, & professionem earumdem constitutionum formam non seruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipsis constitutionibus infligendas saluas esse vult, & statuit.

Sic iudicandum ab omnibus, &c. Non obstantibus, &c. Volumus, &c. Dat. Rom. die 2. Apr. 1602. sub ann. Piscat. die 2. Apr. 1602.

Decretum super forma recipiendi Nouitios Regularium ad habitum, & professionem.

Ultra formam traditam in cōstitutionibus sel. rec. Sixti 5. & Sanctitatis suæ super receptione Nouitiorum hoc decreto decreuit, & mandauit; ne in Monasterijs ad Nouitios recipiendos de Sanctitatis suæ, seu Congregationis, reformationis licentia hæcenus designatis, & approbatis, seu designandis, & approbandis, Nouitij ad habitum, vel professionem recipi vllatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel eorum Ordinarijs, & ab illis etiam, in quorum Diœcesi Nouitiatus existit, in quibus Nouitij fuerint recipiendi, expressè, & nominatim Nouitij ipsi approbati fuerint, & ut recipi possint, & admitti licentiam in scriptis (gratis tamen in omnibus conceden.) obtinuerint.

Monet Ordinarios, omnem adhibere curā, ut circa ætatem, conditionem, educationem, scientiam, vitam, mores, ceterasq; qualitates in ipsis Nouitijs requisitas, obseruentur institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Ref. factæ, & publicatæ: neq; alio modo aliquem ad habitum, vel professionem recipi permittant.

Onerat in hoc Ordinarios conscientiam,
Gg &c.)

Or.) Firmas vult remanere penas contra superiores quorumcumq; Ordinum in admit- tendis ad habitum, & professionem Nouitij formam constitutionum, & institutionum di- ctarum non seruantes, aut Nouitium aliquē, quantumvis idoneum in quouis alio mona- sterio, &c. praterquam in hactenus a Sua Sanctitate, vel dicta Congregatione designa- tis, & approbatis, seu designan. & approban. vel ultra numerum in eorum singulis praeferi- ptum, seu praescribendum recipientes, seu alias praemissis quouis modo contrafacientes.

Irritum extunc decernit quicquid secus, vel alias quauis auctoritate a quouis gestum, vel attentatum fuerit. Non obstantibus, &c. Datum Romae die 19. Maij 1602.

Decretum perpetuum super communicatione Indulgentiarum, & bonorum operum ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis captiuorum.

In Conuentibus, ac Ecclesijs praefati Or- dinis ab immemorabili tempore, ex S. Pon- tificum concessione, Indulgentiarum com- municatio, sub quadam precationum forma, certis quibusdam anni diebus fieri solebat, & cum circa huiusmodi communicationem quosdam abusus irrepsisse Sanctus hic Pont. audiisset, praesenti decreto certam statuit formam, quoad institutum, & ritum absolu- tionis quam vocant, & communicationem Indulgentiarum, antiqua super hoc consuetu- dine prorsus perpetuo abrogata decernens.

Primo absolutio, quae prius fiebat sublata censeantur, diebus autem solitis, aut ab Apo- stolica Sede concessis Indulgentiarum com- municatio, quas praedictus Ordo ex conces- sione Sedis Apostolicae alijs potest commu- nicari, communicetur.

Huiusmodi communicatio Indulg. solum Confratribus, & Confororibus dicti Ordinis, in eiusdem Ecclesijs praesentibus, & non alijs, & diebus supradictis, cum Psalmis, Versiculis, & Orationibus, quae iam Romae recognita, & per Vicarium Sanctitatis suae probata, & Congregatione reformatae sunt fieri liceat.

Qui huiusmodi Indulgentiarum commu- nicationem assequi cupiunt sint contriti, con- fessi, ac sacra Communionem refecti alias praedictas Indulg. non assequantur.

Communicationem etiam orationum, ie- iuniorum Missarum, aliorumque bonorum operum, quae sunt in dicto Ordine supradictis diebus Confratribus tantum, & Conforori- bus, quae fuerunt praesentes, ut de Indulg. su- pradictum est, fieri posse permittit, conceditq;

forma autem communicationis his verbis fieri mandat, videlicet. Communicamus vo- bis fratres orationes, ieiunia, Missas, peregrina- tiones, & labores, pro redimendis etiam captiuis susceptos, ceteraq; opera bona, quae per Dei gratiam in nostra Congregatione, & Ordine fiunt. In nomine Patris, & Filij, & Spi- ritus sancti. Amen.

Prohibet expressè, ne Fratres dicti Ordinis conuocent populum in Ciuitatibus, & alijs locis ad suas Eccl. ad consequendam praedi- ctam communicationem, hoc est in plateis, vijs, & locis publicis. Nec cedulae impressae, aut manuscriptae apponantur, ad huiusmodi communicationem publicandam.

Superioribus, & Fratribus Ordinis, ut praescriptam hanc formam perpetuo seruent pre- cipit, irritans quicquid secus ab ipsis, quauis auctoritate scienter, vel ignorantar contige- rit attentari.

Derogat quibuscumq; priuilegijs, ac qui- buslibet alijs in contrarium praemissorum fa- cientibus, &c. Datum Romae 9. Iulij 1602. anno 11.

Confirmatio, & innoatio praeccepti Roman. Cur. iudicibus omnibus, & singulis, ut de- posita omnia summam quinque scutorum excedentia penes Montem Pietatis fieri cu- rant, cum deputatione protectoris Illustriss. & Reuerendiss. Cardin. Aldobrand.

Nonnulla statuerat Gregor. 13. sel. rec. cir- ca deposita penes Montem Pietatis de Vrbe facienda, ut patet in litteris sub forma Breuis die 1. Octobr. anno 13. Pontificatus eius, at quoniam super ijs quaedam controuersiae exor- ta fuerant, motu proprio, &c. litteras illas, & omnia, singulaque in eis contenta, & inde se- quuta, & sequenda, priuilegia, indulta, &c. monti illi, illiusq; Archiconfraternitati prota- & pri. praeuisoribus, officialibus, Archiconfra- tribus, & Ministris per praedictum Gregor. & alios Rom. Pontifices per se, & Sedem Apost. quomodolibet concessa, &c. approbat, & con- firmat, omnesque tam iuris, quam facti defe- ctus supplet. Praecipit, ut omnes pecuniae redigendae, & redactae in omnem casum, ubi di- scussio bonorum sit, necnon pretium rerum, per subastationem venditarum, vel venden- darum, pecuniarumque, & bona, durante iudicio discussionis exigen. & colligen. per iudices causarum discussionis, ac per Cursores, & Mandatarios, seu per alios ad id deputatos, etiam in causis criminalibus, ac pretiorum bo- norum stabilium, vigore constitutionis super iure congrui per dictum Gregor. edita, ven- diko.

ditorum, & vendendorum in dicto monte effectualiter, & innumerata pecunia deponantur, etiam si per cedula Campſorum ſoluere promittentium oblationes fiant, & quando depositum aliquod penes eundem ſacram, aut perſonam idoneam, etiam per Rom. Pontif. faciendum erit ex aliqua diſpoſitione, hic Mons ad id ſpecialiter deputatus cenſeatur eo ipſo, &c.

Notarij tenentur deposita ad hunc Montem transſmittere, ſub penis, &c.

Super pecunijs depositatis in hoc monte non poteſt fieri, apponi ſequeſtra, &c. niſi de mandato, & ordine proteſtoris, ſeu Iudicis ab eo deputandi, &c.

Proteſtor, ſeu Index ab eo deputatus ad prouiſorum, & miniſtrorum ſimplicem requiſitionem omnia, & ſingula deposita penes dictum Montem realiter fieri faciat, preriaque, &c. Ac omnia reſidua pretij quorumcumq; pignorum, tam venditorum, quam vendendorum Equiſcuſcumq; Hebræis, per mandatum Card. Camerarij, & acta Notarij ad id deputati de cetero, iuxta facultates eidem Monti per Iulium 3. Paul. 4. & alios quoscumq; Roman. Pont. conceſſas, effectualiter deponi debent in dicto Monte, ut veris Dominis reſtituantur, iuxta mandatum, & ordinationem, per Cardin. Camerarium, & acta ſui Notarii deſuper facienda, &c.

Si cupis plura ſcire, lege ipſas litteras ſatis longas, & perge ad ſequentia.

Omnes, & ſingulas litteras, controuerſas, differentias ciuiles, criminales, mixtas ad Montem, Archiconſtaternitatem, aut montis miniſtros quocumq; modo ſpectantes ortas, vel in poſterum oriturus dicti montis pro tempore exiſtenti proteſtori ſubiectas eſſe vult, etiam ſi per appellationem, aut in quacumq; iſtancia coram quibus vis Iudicibus etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus introductæ fuerint, &c. qui per ſe, vel alium, ſeu alios, quem ſeu quos ad hoc duxerit deputandum, ſeu deputandos, etiam ſummarie, & de plano, ac ſimpliciter, & ſine ſtrépitu, & figura iudicii, ſola facti veritate inſpecta, etiam manu regia, omni, & quacumq; appellatione, reclamatione, &c. remotis, &c. etiam priuatiuè quò ad omnes alios, & ſingulos Iudices ordinarios, & delegatos, etiam Auditorem Cameræ generalem, &c. decidere, & terminare eas poteſt.

Penis pecuniariis, & Eccleſiaſticis poteſt contradictores compellere.

Dubia, quæ oriri contigerit, declarare, & interpretari, edicta quacumq; & ſtatura, & ordinationes pro præmiſſorum exequutione

ſub quibuiſus penis, &c. condere, mutare, abrogare poteſt, Summo id Pontifice perpetuò concedente. Vide alias ampliſſimas facultates in ipſis litteris.

Decerentes litteras, &c. Non obſtātib; &c.) Dicitur mons, & Archiconſtaternitas deſuncto Ant. Maria Card. Saluiato proteſtore, cum nouo egeret proteſtore, Cardinalem Aldobrand. viri ſingularis fidei, induſtria ex longo rerum uſu, et experientia; pietatis, charitatisq; ſtudiis, et iuſtitie zelo inſignem, proteſtorem, et deſenſorem, quòd vixerit cum omnibus facultatibus, priuilegiis, et inductis dictis, et aliis eidem proteſtori debitis, et competentibus motu, ſcientia, poteſtatis plenitudine paribus, facit, conſtituit, deputat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientie, &c. Dat. Rom. die 18. Iulij 1602. ſub ann. Piſc.

Reductio Prouincialis, & Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci Prouincia Dalmatia, & Iuſtinopolitan. ad obedientiam, & ſubiectiōem Vicarij Generalis eiufdē Ord.

Pro-paſtorali, &c.) Prouincialis Dalmatie, et Iuſtinopolitan. Tertij Ordinis Diui Franciſci, et Fratres iſſidem ſubiecti alium ſuperiorem non agnoſcebant, quare eos Summus Pontif. Vicario, et Viſitatori Italie eiufdem Ordinis tenore præſentium perpetuò ſubiectis, & vnit; concedens, ut omnibus gratijs, priuilegijs, inductis, conceſſionibus, &c. actiua, & paſſiua voce in Capitulis generalibus, & in electione Vicarij, & Viſitatoris generalis gaudeant, ad inſtar Prouincialium, & Fratrum Italie eiufdem Ordinis. Mandat in virtute ſanctæ Obedientie Vicario, & Viſitatori, &c. ut Prouincialem, & Fratres prædicto benignè recipiant: ipſi Vicario Prouinciali, & Fratribus, ut dicto Vicario, & Viſitatori obedientiam, & reuerentiam debitas exhibeant, alioquin ſententiam, ſeu penam in rebelles ab ipſo Vicario, aut Viſitatore ſtatutam ipſe ratam habebit. Non obſtātib; &c. Dat. Romæ ſub ann. Piſcat. die 2. Septembr. 1602.

Cenſura omnium Caroli Molinei operum.

Apoſtolica Sedis, &c.) Damnat, reprobat, interdicat, & anathematizat omnia, & quacumq; opera, & Commentaria Caroli Molinei, quantumuis ipſa ſcripta, Opera, & Commentaria iam quouis modo fuiſſent expurgata, eorumque leſionem, & retentionem omnibus indiſtinctè prohibet, etiam ſub excommunicationis lætæ ſententie, alijsq; cenſuris, & penis in indice librorum prohibito.

rum contentis: ac etiam suspicionis hæresis.

Renouat omnes licentias quibusuis personis, tam ab Ordinarijs locorum, quam ab ipsis Cardinalibus super ipso Indice deputatis, ac Supremis sanctæ Vniuersalis Inquisitionis Inquisitoribus, ac etiam à Sancta Sede Apostolica quomodolibet concessis legendi, & retinendi libros eiusdem Caroli Molini, etiam sub alio nomine inscriptos, vel expurgatos. Inhibetq; omnibus indistincte, ne de cetero huiusmodi licentias concedant, decernens nullas esse omniò, quæ manu Summi Pont. subscriptæ non fuerint.

Concedit retentionem librorum iuris Canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, scû Apostillæ deleantur, & emendentur iuxta censuram nuper editam, quæ incipit Censura in omnes additiones, &c. & finit. Aliqua fortasse.

Mandat sub eisdem pœnis omnibus indistincte, & intra mensem à publicatione præsentium, omnia & singula scripta, Opera, & Commentaria dicti Caroli Molini realiter, & cum effectu, locorum Ordinarij, vel Inquisitoribus exhibeant, & consignet statim igne comburenda.

Locorum Ordinarijs iubet, vt præsentas in suis Ciuitatibus, & Diocesis publicari, & obseruari curent, & contra inobediētes quoscumq; ad declarationem iactus penarum, & celsurarum irremissibiliter procedant. Dat. Romæ 21. Augusti 1602. anno 11.

Côfirmatio, & additio priuilegiorum Monasterij Monialium S. Catharinae de la Rosa.

Apostolici muneris, &c. Institutum fuit Monasterium Monialium S. Catharinae de la Rosa nuncupata, vt puellæ, & virgines miserabiles de Vrbe in illo educarentur, ne ob earum paupertatem, & generis, vel aliarum mulierum, penes quas morabantur, impudicitiam, periculum prostituendi se, euaderent. Sed cum ob earum numerum multoties rerû angustia premeretur, & commoditatibus, ac alijs sibi necessarijs indigerent. Sanctus hic Pôtifex multa ad dicti Monasterij boni regimen spectantia statuit, ac quamplurimis priuilegijs communiuit, cum clausulis derogatorijs derogatorijs, & opportunis. Dat. Romæ die 14. Octobris 1602. anno 11.

Decretum SS. D. N. Clem. VIII. super casu reservatione ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum.

Decreuit, vt nemo ex Superioribus regu-

larium alia priuata sibi reseruent, præter quæ sequuntur, vel omnia, vel aliquot, prout subditorum saluti expedire in Domino iudicauerit.

1. *Veneficia, incantationes, & sortilegia.*
2. *Apostasia à Religione, etiam retento habitu, quando extra Monasterij septa egressio facta est.*
3. *Nocturna sex furtina à Monasterio egressio, etiam sine animo apostatandi.*
4. *Proprietas mortalis contra votum paupertatis.*
5. *Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*
6. *Procuratio, auxilium, consilium ad abortum efficiendû post fetus animationem, etiam non sequuto effectu.*
7. *Falsificatio manus, aut Sigilli officialium Monasterij.*
8. *Furtum mortale de rebus Monasterij.*
9. *Lapsus carnis voluntarius opere consummato.*
10. *Ocissio, seu vulneratio, seu grauis percussio cuiusvis personæ.*
11. *Malitiosum impedimentum, seu retardatio, vel apertio litterarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad superiores.*

Si aliud graue scelus pro Religionis conseruatione, aut conscientie puritate reseruandum videbitur, id fiet non aliter quam generalis Capituli in toto Ordine, Prouincialis in Prouincia matura discussione, & consensu.

Non liceat Regularium Superioribus subditorum confessiones excipere, nisi reseruatæ explicatae sint, vel subditi id sponte petierint.

Superiores in singulis domibus duos, tres, pluresq; Confessarios doctos, prudentes, charitate prædidos deputent, qui à non reseruatis absoluant: & quibus reseruatorum etiam absolutio committatur, quando eam committi debere ipsi Confessarius indicauerit.

Tam Superiores pro tempore, &c. quam Confessarii, qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligētissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis habuerant, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamē Superioribus decernere graues penas quibusdam peccatis, etiam non reseruatis, à Confessariis imponendas, quæ subditos ab illis patrandis cohibere possint.

Atq; ita per quoscumq; Regularium Superiores, quicumq; illi sint, obseruari mandauit: Non obstantibus, &c. Romæ die 26. Mensis Maii 1593.

Quoniam, &c. In quibusdam litterarum, foras in epistola sententiæ, periculosa in alijs, & errorem sapientes inueniuntur quare præcipit, & mandat Summ. Pont. vt reseruentis antiqui.

quissimis, & communibus Litanis, quæ in Breuariis, Missalibus Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, Litanisq; de B.V. quæ in Sacra Aede Laurer. decantari solent, quicumq; alias Litanias edere, vel imméditas in Ecclesiis, seu Orat. seu Processionibus uti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum Rituum recognoscendas, & corrigendas, si oportuerit, mittere teneantur; neq; sine licentia, & approbatione dictæ Congreg. eas in publicum euulgare, publicè recitare presumant, sub pœnis (ultrâ crimen) arbitrio Ordinarîi, Inquisitorisq; severè infligendis. Oâo idus Septembr. 1601. in Congregatione S.R. & vniuersalis inquisitionis.

**Non licet absenti Confessaria per litteras, aut
internuncium fieri sacramentaliter, &
ab eodem absolutionem impetrare.**

**Sacrosanctissimus D.N. Clem. VIII. in generali
Congregatione S. Rom. & universalis inquisitionis in Palatio Apost. aorum sc habita, die
20 Junii 1602, propositionem illam.**

Licere per litteras seu intermedium Con-
fessario absenti peccata confiteri, & ab eod.
absente absolutio obtinere.

Ad minus vti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, ac prohibuit. Principitq; ne deinceps ista propositio doceatur, nevé umquam, tamquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur: qui sceleris fecerit, præter excommunicationem lætæ sententiæ, quam ipso facto incurrit, & à qua non potest (excepto mortis articulo) nisi à Summo Rom. Pont. absolvi: aliis penis arbitrio infligendis subiacet.

Sententia inter Cornucistas, & Fratres de Mercede redemptionis Captiuorum, super precedenti.

Decret Romanum Pontificum, &c.) Dirimis controuersiam precedentem, inter Fratres Ordinis Carmelitarum, & Fratres Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captiuorum, decernitq; praedictos Fratres B. Mariae efflaggendos, vt ad processiones publicas, et funerals accedant, et precedentiam Fratribus Carmelitanis relinquat, iuxta formam Decreti, et Decisionis Rota, sicque, et non aliter per quoscumq; Iudices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apost. Auditoris indicari, et definiti debeat, irritans, etc.

Iubet locorum Ordinariis, ut cum pro parte dictorum fratrum fecerint requisitum, pro-

sentis, litteras solemniter publicent, contem-
pta in eis observare faciant, invocato etiam si
opus fuerit auxilio brachii secularis. Datum
Romæ 15. Nouembr. 1602. anno 11.

*Declaratio Decreti, qua prohibetur absolutio
de casibus reservatis editi die nona
Januarij 1601.*

Sacra Congregatio Cardinalium, Episc. et Regularium negotiis præfecta de mandato S. D. N. Clem. 8. vix vocis oraculo habito, Decretum reſervatorum caſuum abſolutionem prohibens, ita moderatur, et declarat, illos ſcilicet tantum eo Decreto comprehendi caſus, qui in Bullæ Cœnæ Domini continetur, necnon violationis immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis ſeſſæ Gregor. 14. Cum aliis nonnulli.) violationis clauſuræ Monialium ad malum finem. Pronocantium, et pugnantium in duello, iuxta Decretum Sac. Concil. Trid. et Conſt. ſeſſæ record. Greg. 13.

Ad tollendum, &c.) Iniunctum violentas manus in Clericos iuxta Can. Si quis suaden-
te 17. q. 4. ac iuris dispositionem. Simonis
realis scienter contraxit, atq; etiam confiden-
tię beneficialis. Item omnes casus, quos loco-
rum Ordinarii sibi reservarunt, vel reserva-
bunt. In quibus omnibus iam enumeratis ca-
sibus duntaxat, et sublata etiam pœna inhabi-
litis audiendi confessi, eadem Sac. Congre-
gatio vult, et mandat dictum Decretum in
suo pristino robore permanere. Præterea de-
clarat Sacerdotes illos, tam seculares, quam
regulares, qui aliquando ex privilegiis, indul-
tiis, et facultatibus in dicto Decreto expres-
sis suffultifuerint, posse, iuxta eorum privile-
gia, indulta, et facultates antè idem Decretum
vsa receptas, et quę sub aliis revocationibus
non comprehenduntur, tantum, et non alias
absolvere à casibus in presenti declaratione
non comprehensis: aliis verò Sacerdotibus
his privilegiis carentibus, nil de nouo con-
cedi.

Admonet Ordinarios, ne modum excedat in casuum referuat, et, ut ea tantum atrociora crimina referrent, quæ in edificationem, non in destructionem cedant Ecclesiasticæ disciplinæ. Prohibet, ne sibi referuant casus Bullæ Cens. Domini, aut alios Apost. Sedi reservatos: declarat quæ facultatem absolvendi a reservatis viâ vocis concedi posse. Ne quis autem Sacerdotum sub prætextu, quod per dictum Decretum non fuerit satis eorum privilegiis derogatum, eidem sic declarato Decreto contravenire audeat, Sanctitas sua

Con-

Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis omnibus in fauorem quorumcumque; Ordinum, &c. aut Sacerdotum tam secularium, quam regularium, &c. Consuetudinibus, privilegijs, indultis, &c. & litteris Apostolicis, & Maximis, seu Bulla aurea, &c. Ecclesijs Monasterijs, & secularibus, seu Regularibus locis, aut personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, &c. concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, &c. etiam si pro illorum derogatione necessaria esset specialis de verbo ad verbum mentio, &c. illis alijs in suo robore permanens hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogat, contrarijs quibuscumque non obstantibus, Romae, die 26. Nouembr. 1602.

Quoniam serius optato Lector beneuole littera Pontificia Natio Sedis Apostolicae apud Hispaniarum Regem degenti inscripta ad nos perlata fuerunt suo inferi loco non potuerunt iam impressis Sixti Pontificis Constitutionibus, idcirco hic coronidis loco appositae habito.

Eunuchorum, & Spadonum utroque; testecarentium inualida, & nulla sunt matrimonia ex Sixto V.

Hic Pontifex Litteris Nuncio apud Hispaniarum Regem missis anno 1587. quarum initium Sixtus Papa V. haec scribit.

Committimus Fraternitati tuae, & mandamus, ut coniugia per dictos, & alios quoslibet; Eunuchos, & Spadones utroque; teste carentes, cum quibuslibet mulieribus defectum praedictum, siue ignorantibus, siue etiam scientibus contrahi prohibeas, eosque ad matrimonia, quomocumque contrahenda inhabiles auctoritate nostra declares, & tam locorum Ordinarijs, ne huiusmodi coniunctiones de cetero fieri quoquo modo permittant interdicis: quam eos etiam, qui sic de facto coniunxerint, separari cures, & matrimonia ipsa sic de facto coniuncta, nulla, irrita, & inualida esse decernas, eos etiam, qui se iam de facto contraxerunt, si apparet illos non ut caste simul uiuant, contraxisse, sed actibus carnalibus, & libidinosis operam dare: simulve in eo, eodemque lecto cum praedictis mulieribus dormire conuincantur, omnino similiter separari cures.

DECRETVM S.D.N. CLEMENTIS PP. VIII. circa Litanias obseruandum.

Quoniam multi, &c.) In nonnullis Litanijs ineptae quaedam sententiae (innumerabiles enim ferè Litaniarum formae circumferebantur) in alijs periculose, & errorem sapientes inueniebantur. Quapropter Sanctissimus Pontifex CLEMENS VIII. hoc Decreto praecipit, & mandat, ut retentis antiquissimis, & communibus Litanijs, quae in Breuiarijs, Missalibus, Pontificalibus, & Ritualibus continentur, necnon Litanijs de B. VIRGINE, quae in Sacra Lauretana Aede decantari solent: quicumque; alijs Litanias edere: vel iam editis in Ecclesijs, siue Oratorijs, siue processionibus, vel voluerint, eas ad Congregationem sacrorum rituum recognoscendas, & si opus fuerit corrigendas, mittere teneantur; neque sine licentia, & approbatione dictae Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare praesumant, sub penis (ultra peccatum) arbitrio Ordinarii, & Inquisitoris seuerè iussuendis.

Hoc Decretum datum fuit in Congregatione S. R. Vniuersalis Inquisitionis habitu eorum Summo Pontifice, & cetera. 8. Idus Septembris. 1601.

Decretum ne liceat Regularibus lenare defunctorum funera siue proprio defuncti Parcho.

Litterae, &c.) In Lateranensi Concilio statutum est, ut Regulares Parochias intrare nequeant cum Cruce ad efferenda funera eorum, qui apud eorum Ecclesias sepulturam elegerint, nisi prius monito Parcho, & eo recusante, tunc sine eius, & ordinarii praedicti. Audiuit Sacra Congregatio Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotij Episcoporum, & Regularium praeposita, hanc legem infringi, omniq; inde altercationes cum scandalo populi: qua propter, ut scandalorum occasiones tollat, & inter Parochos, & Fratres charitas seruetur, declarat, & huius Decreti tenore, statuit Fratribus Ordinis, Minorum de Obseruantia, alijsq; quibuscumque Regularibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum Mendicantium, & non Mendicantium, nullo modo licere (etiam specialis alicuius consuetudinis praetextu) Parochias cum Cruce processionaliter, aut alijs ad efferenda defunctorum funera intrare, vel illa lenare, & offerre, nisi vocato, & exposito proprio defuncti Parcho, eoq; ibidem praesente; nisi ipse aliter fieri permittat, vel nisi requisitus venire omnino recuset. Ita districte praecipit obseruari firmis

firmis tamen manentibus omnibus quę super quarta funerali, & canonica portione, alijsq; iuribus ad sepulturas spectantibus à sacris Canonibus Conciliorum Decretis, Pontificum Summorum legibus sancita sunt, vel ex particulari consuetudine, vel alio iure observantur. Romę die 12. Januarij 1603.

Alex. Card. Flor.

Decretum, quo declaratur, Episcopis in Ecclesijs Regularium pontificalia exercensibus licere Baldachinum erigere.

Decet Episcopis, &c.) Sacra Congregatio S. R. E. Card. negotijs, & consulta Episcoporum, & Regularium preposita de speciali S. D. N. Clemens VII. expressoque mandato, hoc decreto perpetuo valituro statuit, decernit, & mandat; vt Episcopi ubi tam ex consuetudine, & privilegio, quam ex Sacrorum Canonum Constitutionibus, & Pontificales Romani prescripto, aut alio iure pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam sola cappa induti in quibusvis Regularium mendicantium, & non mendicantium Monachorum etiam Casinetium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusvis alterius Ordinis, & Religionis, Militię, Societatis, aut Congregationis Ecclesijs interesse possunt; ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno Baldachinum attollere. Hoc si negligant, aut nolint facere; liceat Episcopis illud alportari, & in quacumq; eorum Regularium, aut alia quacunvis exempta Ecclesia supra Episcopale solium, seu Pontificale Faldistorium erigi facere, atq; sub eo sedere, & stare, vt in proprijs Ecclesijs facere solent; eo tamen tempore, tantum quo pontificales eiusmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipse, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur.

Concedit facultatem Episcopis hoc Decretum, vt inobedientes censuris, pęnisq; Ecclesiasticis (alijs pęnis arbitrio Summi Pontificis plectendos) compellere possint.

Non obstantibus quibuscumque statutis, privilegijs, indultis, litterisq; Apostolicis, &c. Romę 10. Iunii 1603.

Alex. Card. Flor. Episc. Præfatus.

Harum litterarum summam referunt quidam, qui de matrimonio nuper scripserunt, inter alios Petr. Ledesmius, quæst. 58. art. 1. de matrimonio.

Clemens Papa VIII. in pristinum restitu-

militiam, & Hospitale S. Lazari, indulta, & privilegia per illius prædecessores præsertim per Pium V. in constitutione, Datum Romę anno 1566. 7. Kalend. Februarij confirmat, & vniõnem militię, & religionis S. Lazari, & Mauricij per Gregor. 13. ad inuicem facta declarat per Breue. Datum Rom. die 9. Septemb. 1603. Pont. sui anno 12.

Innouatio Const. Pauli IV. contra negantes Trinitatem, aut Diuinitatem Iesu Christi, &c.

Dominici gregis, &c.) Recenset causas huius Constitutionis, deinde refert constit. Pauli IV. quę plenè articulos huius hæresis recenset, assignatque iãa dogmatizantibus, vel creden. tempus resipiscentię, quo elapso profubueris, & relapsis haberi, & vt tales Curię seculari. tradi, ac debitis pęnis puniri possent decernit, ad prescriptum d. Bullę factę 7. id. Aug.

Inuehit in ipsos, ac tandem præfatam Pauli IV. constit. innouat, & quod ad pęnas confirmat, etiam non obstan. omnibus illis, quę prædictus Pontif. voluit non ob stare.

Libet præsentem constit. vt omnibus innotescat ad Valuas Lateranen. Eccl. Basil. Principis Apost. & in Acie Campi Florę more solito publicari, & publicatione facta, omnes qui in Vrbe post mensem qui extrã eam, & citrà montes post quatuor menses, & qui vitrà montes, post decem à die publicationis huiusmodi computandos, perinde afficere, et arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatę fuissent.

Demum mandat omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, ac alijs locorum Ordinariis, necnon Inquisitoribus præsertim, vt ipsimet in Ecclesijs, quando in eis ad diuina populus magis confluit præsentem Constitutionem publicent, et auctoritate Apostolica publicari mandent.

Huius nefandę heresis sequentia sunt capita videlicet.

Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, et in composita omnino, indiuisaq; vnitatem substantię, et vnum vnmet simplicem Diuinitatis essentia, aut Dominum Nostrum Iesum Christum non esse verum Deum eiusdem substantię per omnia cum Patre, et Spiritu sancto, aut eundem secundum carnem, non esse conceptum in vtero B. Virg. Marię de Spiritu sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Ioseph, aut eundem Dominum, et Deum nostrum Iesum Christum non subiisse acerbissimam Crucis mortem, vt nos à peccatis,

catis, et ab æterna morte redimeret, aut eamdem Beatam Virginem Mariam non esse veram Dei Matrem, nec perstitisse semper in virginitatis integritate ante partum scilicet, in partu, et perpetuo post partum. Datum Romæ apud S. Petrum, die 3. Februarii 1603. anno 12.

M. Vestrius Barbianus.

Ereçtio Montis Communitarum.

Ad sublime Apostolica dignitatis fastigium, &c.) Erigit Montem non vacabilem Communitarum, et Vniuersitarum Status Ecclesiastici, cum priuilegiis, gratiis, et prærogatiuis amplissimis. Qui ad liberandas Communitates, et Vniuersitates Status Ecclesiastici totius æris alieni quo præmebantur, et inde grauissimis vsuris dilaniabantur.

Hunc Montem vendidit Philippo Guicciardino, vti meliori oblato pro se, & persona, seu personis ab eo etiam in pluribus vicibus, & partitis, & quandoque nominandis, suisque, & earumdem personarum sic nominandarum hæredibus, & successoribus quibuscumque, ac ad rationem, & pro pretio scutorum centum pro loco, & scutorum quinquaginta pro quolibet dimidio loci.

Illum fecit non vacabilem, sed redimibilem Communitarum, & Vniuersitarum Status Ecclesiastici nuncupandum, in ea summa, & portione locorum, seu portionum, quæ prædictarum Communitarum, & Vniuersitarum censibus quibuscumque, pro quibus maius interesse scutorum quinque, & duorum iuliorum monetz pro singulis centenariis, & anno persoluant redimendis, & penitus extinguendis, ac pecunias tam ad totius restitutionem, quam ad residui fructuum solutionem necessarias habendis sufficiens fuerit, & cuius loca sui natura in duabus æquis portionibus diuisibilia, & redimibilia sint, singulorum locorum pretia scuta centum monetz, dimidij vero loci scuta quinquaginta similia, fructus autem annui (quos illius creditoribus, pro rata pecuniarum in eo positarum singulis annis, & bimestre in bimestre in fine proportionabiliter, liberè, & sine aliquo impedimento, hic Romæ persolui vult) annua scuta quinque, & iulios duos pro quolibet loco, & annua scuta duo, & iulios sex monetz similis pro quolibet dimidio loco non excedant, cum priuilegiis amplissimis, facultatibus, &c. alijs Rom. Cur. Montibus non vacabilibus, & præsertim inuolabilis fidei Alumeriarum, Religionis, pacis, & Prævinciarum in genere, quæ hic vult pro insertis, & expressis haberi.

Declarans, & decernit omnes, & singulas Communitates, & Vniuersitates status Ecclesiastici pro rata, & ea summa, & quantitate censuum quorumcumque, pro quibus dictis scutis quinque, & iulius duobus, pro quolibet centenario, & anno, maius interesse persoluant, ad eorum beneplacitum, & ad effectum census prædictos extinguendi, quamuis super eorundem censuum, & debitorum solutione, & extinctione aliter pactum fuerint cum mercatoribus, aut quibuscumque alijs personis, participare, contribuere, fructusque ad rationem prædictam, modo, & forma, ac terminis infra dicendis persolvere omnino posse, & dare.

Declarat item, et mandat mercatores, et alios præfatos, qui super dicta debitorum solutione, vel extinctione cum Communitatibus, et Vniuersitatibus conuenerunt, ad conventiones obseruandum, et suscepta onera adimplendum, et omnes pecuniarum summas, et singulas ratione dictorum censuum, et tam ratione fructuum, quam sortis, à die illorum redemptionis prædictæ debendas pro rata, ut supra redempta, ad soluendum, et exbursandum teneri ipsis Communitatibus, et Vniuersitatibus, quas quoad hæc in sic redemptorum censuum creditorum locum, sequuta redemptione, ac pro rata ut supra redempta, substitutas, et subrogatas fore, et esse, omnino conuentis terminis, et locis, ac iuxta alias conventionum prædictarum formam, ita tamen, ut præfate Communitates, et Vniuersitates pecunias à dictis mercatoribus, et alijs obligatis, sibi ut supra soluendas, et exbursandas in extinctionem aliorum debitorum, seu Mōtium, et non in alium conuertant.

Et pariter mandat, quod creditores, postquam eis facta fuerit intimatio personaliter, vel domi, aut per edictum publicum per duos menses ante, vel alium terminum etiam breuiorem arbitrio Camerarii, teneantur sortes principales dictorum censuum una cum fructibus eo tunc decursis, et non solutis recipere, et quietantiam facere, et eorum iura, et actiones quæcumque contra easdem Communitates, et vniuersitates, et quoscumque alios eis quomodolibet occasione dictorum censuum obligatos ad fauorem dicti Montis illiusque emptoris, et futurorum creditorum, Montistarum, ad maiorem earum cautelam cedere teneantur, alioquin si statuto termino notificationis faciendæ; pecunias prædictas recipere recusauerint, aut alias quomodolibet distulerint, tunc dictæ, à die lapsi termini penes eiusdem Montis emptorem in depositum stare intelligantur, et stent eorundem creditorum fisci, periculo, et sumptibus, et

expensis, fructusque ulterius non currant, & quietantia, & cessiones prædictæ habeantur pro factis.

Notificationem præfatam eos arctare declarat, etiam si ipsi creditores, seu eorum aliqui ab Vrbe, & quibusvis aliis locis status Ecclesiastici abfuerint, aut alias impediti fuerint, & solutio in instrumentis etiam iuratis in forma Cam. in partibus fuerit destinata.

Si autem postea dicta credita recipere voluerint, quietantias, & cessiones prædictas ad maiorem cautelam facere teneantur, nunquam tamen iura prædicta pro cedularum banchariarum, seu fideiussorum renouatione, vel præstatione, ad quam, seu quas Communitates, & Vniuersitates prædictæ se obligarunt, minusque pro fructibus ultra rationem prædictam, pro quolibet centenario, & anno exigendis vllatenus experiri, aut exercere possint.

Vt Mons ipse suas habeat cautelas, & assignationes, & illius creditoribus, & Montistis in fine cuiuslibet bimestris Romæ fructuum solutio fiat. Obligat omnes Communitates, & Vniuersitates, & eorum bona, & redditus pro rata, & pro iis locis, & portionibus pro quibus ratione, & causa censuum, & debitorum prædictorum in eodem Monte erunt participes. Quas quidem portiones, & loca ab omnibus, & singulis oneribus tributis subsidiiis, &c. ex quacunque etiam Catholica fide tuenda causa impositis, & imponendis eximit, & sic exempta, monti, & creditoribus obligat multa ibidem subiungens ad cautelam montis, & creditorum, quæ ibi videre cuique facile est.

Statuit, ut quæcunque personæ, siue laicæ, siue Ecclesiasticæ sint, & vtriusque sexus, cuiuscunque status, gradus, conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & quorumcunque Ordinum etiam in communi Mendicantium, Militiarum, Hospitalium, Regularum, & aliarum quæcunque personarum cuiusvis ætatis, minores, & pupilli, spurii, ac illegitimi, ac quoscunque incapaces, communia, Vniuersitates, &c. tam extra, quam intra ditionem temporalem Ecclesiasticam, & ex qualibet mundi parte (infidelibus tamen semper exceptis) eitam si personæ, & alii prædicti quoduis etiā enorme, non tamen in crimine hæresis, aut in personam Romani Pontif. seu alicuius Cardinalis delictum extra dictum Statum Ecclesiasticum cum commisissent, & pro eo damnati, & banniti fuissent, seu in futurum comitti, damnari, & banniri contigerit, nihilominus in isto monte quascunque pecuniarum summas ex quocunque licito modo pactas, non tamen infra summam scutorum centum pro

integris locis, & scutorum quinquaginta pro dimidiis locis conferre, ponere, & erogare semel, & pluries possint, & valeant ad rationem fructuum iam dictam.

Loca sic acquisita vult tanquam profana, & patrimonialia ab emptoribus possideri, & in eis, eorumque fructibus ipsorum filios, seu hæredes vtriusque sexus, quicumque fuerint, etiam illegitimos, & alios quocunque modo inhabiles, tam ab intestato, quam ex testamento succedere, de eisque simul, & successiue, ac quotiescunque, siue donationis inter viuos, vel causa mortis, siue legati, cessionis, venditionis, siue alio quocunque titulo, iure, & modo, ac etiam simplici scriptura manu scripta, vel subscripta, nullisque adhibitis testibus, etiam in fauorem suorum, vel aliorum illegitimorum prohibitorum, & incapacium, etiam si illa in plures illegitimos, incapaces, & prohibitos ordine successiuo transferint, ac alias vti cuique libuerit disponere valeant.

Plura ita subiungit quibus concedit facultatem dicta loca transferendi, alienandi, vendendi, redimendi, ad se reuocandi, cum aliis amplissimis facultatibus, quas unicuique videre licet.

Nullam ob crimen (excipe hæresim, scilicet in personam Rom. Pontif. & S. R. E. Cardinalium) bona, seu loca empta huius mōtis publicari, nec fisco applicari posse vult, nec aliquo modo sequestrari, aut impediri. Delinquentes nullis deuolutionibus, etiam si sententia capitalis, & mors secuta esset de illis disponere possunt, ac si crimina non patraissent.

Hunc Montem, eiusque loca ratione emolumentorum, & summæ illi assignatæ nullis omnino reductionibus, diminutionibus, aut mensium, seu mensatarum retentionibus, & quibusvis aliis contrariis dispositionibus, quouis prætextu, vel causa cogitata, vel incogitata, etiam necessariò exprimenda, subiecta, vel quomodolibet obnoxia, semper valida, & firma fore declarat. Vide ibi pariter obligationem Sedis Apostolicæ, Cameræ Apostolicæ, dictasque Communitates, & Vniuersitates ex vna, & eiusdem montis emptorem, & futuros creditores ex altera, & obligata, et hypothecata.

Prohibet hunc montem extinguere, nisi cæteris aliis montibus, seu montium locis, & portionibus ad ipsas Communitates, et Vniuersitates spectantibus, nec non omnibus earum debitis, tam contractis, quam contrahendis, pro quibus maius interesse pro quolibet centenario, et anno quam hic stabilitum sit persoluant, penitus extinctis; adeò vt hinc mons

Hh

post

post ceteros montes, et debita prædicta vltimo loco extinguatur, quo casu dictæ Cõmunitates, et Vniuersitates tantum suta cecum monetæ pro loco, et quinquaginta pro dimidio loco restituere, creditores verò montistæ, ita recipere teneantur.

Omnes, et singulæ in eisdem montibus admissiones, et participationes ad instantiam quarumvis Cõmunitatum, et Vniuersitatum status Ecclesiastici, et pro eis, tam pro aliorum quorumvis interusurarii dictorum scutorum quinque, et duorum iuliorum pro quolibet centenario, et anno hætenus quomodolibet contractorum extinctione, quam subuentione Annong, et aliarum in posterum occurrentium necessitatum, tamen de Sedis Apostolicæ licentia in scriptis expressa faciendas huic monti, tanquam ipsis Cõmunitatibus, et Vniuersitatibus minus damno fieri omnino mandat.

Ad prædicta omnia, et singula facilius peragenda Illustriss. D. Petro Aldobrandino S. R. E. Camerario supradicto auctoritatem impartitur amplissimam illius prudentiæ, et ingenij dexteritate, et virtute plurimum confidens, cum amplissimis facultatibus, et efficacissimis clausulis, ut ibi plenius quilibet videre potest.

Depositarium montis dictum Philippum emptorem, eiusque, quoslibet hæredes, et successores fore, et esse debere decernit, ac mandat.

Decernit præsentem litteras ad omnia singula necessaria, et requisita legitime, et sufficienter, tam in iudicio, quam extra plenè proban. et verifican. nec id alterius probationis adminiculum requiri, easdemque nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut suæ intentionis, vel alio quouis defectu notari, impugnari, aut inuolidari posse, et ibi latius cum clausulis efficacissimis, etc.

Derogat tandem quibuscunque ordinationibus, constitutionibus, ac aliis omnibus in contrarium facientibus, et præsentis motus proprii cedulæ sola signatura sufficiat. Romæ die 24. Maii 1603. registratæ fuerunt præsentem litteræ in Camera Apostolica libro signaturarum S. D. N. Papæ Clementis Octauipenès me eiusdem Cameræ infrascriptum.

Io. Iacobus Bulgarinus.

Confirmatio priuilegiorum Fratrum Minorum Sancti Francisci de Paula.

Inimicis nobis Apostolici muneris ratio, &c. Laudat hunc Ordinem Minimorum, deinde omnia, et singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores,

conseruationes, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessionem, indulgentias, et indulta spiritualia, et temporalia, etiam per modum communicationis, et extensionis inter se, et cum aliis Ordinibus Medicantium, et non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori Generali, ac fratribus, et fororibus, aliisque Religiosis vtriusque sexus, eorumque Domibus, Monasterijs, Ecclesijs, et locis Regularibus quibuscunque, per quoscunque Rom. Pontifices, et ipsummet, et Apostolicam Sedem, sub quacunque verborum forma, et expressione in genere, et in specie, aut alias quomodolibet concessa, ac pluries cõfirmata, cum omnibus, et singulis in eis contentis clausulis, decretis, et declarationibus, ac singulas litteras tam sub plumbo, quam in forma Breuis, aut alias desuper confectas, quarum tenorem præsentibus pro expressis haberi vult, quatenus tamen sint in usu, et non sint reuocata, seu sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, et Concilij Tridentini non aduersentur, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium perpetuò confirmat, et approbat, et illis perpetuè, et inuolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcit, ac omnes, et singulos, tam iuris, quam facti defectus, si qui interuenerint in eisdem supplet.

Locorum Ordinarijs, ac Generali Auditori Cameræ Apostolicæ mandat, quoties fuerint pro parte Correctoris Generalis, et Fratrum prædictorum requisiti præsentem litteras solemniter publicare, et in eis contenta omnia obseruare, et obseruari facere, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistere.

Non permittant quemquam sub quouis pretextu, et causa quomodolibet molestari, etc. Contradiçtores quoslibet etiam per quascunque, ut eis videbitur censuras, et pœnas Ecclesiasticas compescant.

Derogat omnibus, et quibuscunque constitutionibus, et alijs in contrarium facientibus, et cum amplissimis clausulis derogatoriarum derogatorijs, &c. Datum Romæ die 18. Iunii 1603. anno 12.

Præscriptio norma dandi licentiam ab Ordinarijs ad edificanda in posterum Monasteria Regularium.

Quoniam ad institutam, &c. Inhibet Ordinarijs locorum, ne de cætero concedant licentias edificandi Monasteria Regularium in Ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iurisdictioni

tionis subiectis, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatis, et locis existentium Conuentuum Prioribus, seu Procuratoribus, & alijs interesse habentibus, et causa cognita, seruatis seruandis constiterit, in eisdem Ciuitatibus, & locis nouos huiusmodi erigendos Conuentus, sine aliorum detrimento commodè sustentari posse.

Si in huiusmodi inquisitione contingat appellari ad Sedem Apostolicam, erectio nouorum Conuentuum suspendatur quoad per Summum Pontificem, vel Sedem Apostolicam pronuntiatum fuerit.

Irritat quicquid secus super his à quoquā quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum fuerit.

Mandat locorum Ordinariis, vt præsentem litteras obseruent, & obseruari faciant. Non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus. Dat. Romæ die 23. Iulij 1603. Anno 12.

Declarat Carmelitas Discalciatos vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, & contradicentes excommunicat.

Roman. Pont. decet, &c. Exprimis titulum Carmelitarum à Summis Pontif. tribui solitum, & coarguit nullos Religiosos in partibus Indiarum, qui ausu temerario contendebant Fratres præfati Ordinis non esse Carmelitas, neque vnum ex quatuor Ordinibus Mendicantibus.

Deinde motu proprio declarat præfatum Ordinem vnum esse ex quatuor Mendicantibus, & eiusdem Fratres regulam Alberti Patriarchæ Hierosolymitani, obseruare asserit, & Innocen. Papa IV. illam confirmasse. Omnia, quæ iure, seu privilegijs toti Ordini conceduntur Carmelitarum, huic etiam competere declarat; Et contradicentes huic declarationi excommunicatione ferit, & licet postremi federe, vbique contendant, locum tamen suæ antiquitati congruentem repetere, vbi voluerint, propria auctoritate possunt.

Tametsi ad processiones à claustris prodire vbi æquum eis videbitur possint, compelli tamen nunquam possunt ad processiones generales. Prohibentur Iudices quicumque has litteras aliter interpretari.

Archiepiscopus, Decanus, & Archidiaconus Mèdican. vbi requisiti fuerint iubentur has litteras publicare, et Fratrum iura tueri.

Coercendi censuris, et alijs pœnis appellatione postposita, qui his litteris contradixerint, cum derogatione eorum omnium, quæ obstat possunt. Romæ 26. Augusti 1603. sui Pontif. anno 12.

Sententia diffinitiuæ, seu motus proprius circa delationem habitus albi inter Fratres Ordinis Heremitarum Sancti Augustini, & Fratres Sancti Dominici.

Ex injuncto nobis Postoralis, &c. Et si nonnulli Romanorum Pontificum, præsertim verò fel. rec. Alexandri Papæ quarti constitutiones super delatione habitus albi, de qua controuertebatur inter Fratres Ord. S. Augustini, et Fratres S. Dominici, quod ita consimiles videntur, vt si absque veste Superiori nigra incedant, vix alter ab altero queat discerni emanassent, et nuper hic Pontifex per litteras sub datum Romæ apud S. Petrum die 12. Martij 1597. eadem priuilegia seruari mandasset; nihilominus quoniam in eisdem literis nonnulla desiderabantur clariora, et ideò ex utroque ordine Superiores, seu Procuratores eorum, asciussent, quorum priuilegia, Constitutiones, ac Statuta per præfectos Apost. Reformationis diligenter examinata, auditis prius Magistro Ferdinando de Castro procuratore prouinciæ Portugalliæ Ord. Prædicatorum, ac Magistro Francisco Pereira Assistentis pro Vltremontanis prouincijs Ord. S. Augustini, ex iuribus vtrinque eductis huic tam diutine questionis finem, et silentium in hunc, qui sequitur imposuit modum.

Vt scilicet perpetuis futuris temporibus Fratres Prædicatores S. Dominici cum Capa nigra, Fratres verò Heremitas S. Augustini cum tunica etiam nigra, ad instar propriarum Constitutionum, non solum in dictis Regnis, sed vbique locorum, tam si in proprijs Conuentibus, et Ecclesijs eos actus exerceant, in quibus habitum nigrum Constitutiones iubent adhiberi, præcipue verò in Ecclesia dum confessiones audiunt, conciones, seu lectiones ad populum habent, quam extra claustra, in quibuscumque actionibus, et functionibus, etiam in itinere, et ad prædia, licet Vrbibus, Oppidis, aut Monasterijs viciniora animi gratia accedentes, semper incedere debeant, & teneantur, præterquam in ædibus, & Viridarijs prædiorum suorum, & hæc in virtute sanctæ Obedientiæ districtius præcipit obseruari, et sub Apostolicæ indignationis pœna.

Superioribus, & Fratribus vniuersis, et singulis dictorum Ordinum sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso incurrenda mandat, ne deinceps in perpetuum, super hoc litem, aut molestiam aliquam vicissim intentare, aut inferre audeant.

Præsentem litteras declarat omni subreptionis, aut obreptionis vitio carere, seu suæ intentionis, vel quopiam alio defectu notari, impu-

Hh 2 gna.

guari, inuallidari, aut ad terminos iuris reduci, seu in ius controuersiam reuocari, sublata quibuscunque Iudicibus, aliter iudicandi, aut interpretandi facultate, irritans quicquid secus factum fuerit.

Præcipit omnibus locorum Ordinarijs, vt præfata omnia quoties opus fuerit, seu requisiti fuerit obseruare faciant. Datū Romæ die 11. Octobr. 1603. Anno 12.

Canonizatio Beati Ioannis à S. Facundo in Hispania.

Beatorum virorum, &c. Recenset desiderium, & supplicationes Catholicorum Regū Hispaniæ, vt Beatus Ioannes à S. Facundo Ordinis Heremitarum S. Augustini in Hispaniæ Regnis miraculis clarus. In Sanctorum numerum adscriberetur, itaque cum apud Alexandrum Sextum, Paulum Tertium, Pium Quintum, Gregorium Decimum tertium, ac Sixtū Quintum exposulassent, tandem Philippus Tertius apud Sanctissimum Pontificem istum negotium perfecit.

Committit hoc negotium, processusque totius vitæ istius Beati ab anno 1488. in Ciuitate Salamantina facti indagationem Hieronymo Pamphilio, & Ioanni Garzia Melino, Sacri palatii causarum Auditoribus, necnon S. R. E. Card. super sacris ritibus deputatis, ex quorum relatione concessit, vt sequitur videlicet.

Quod fratres eiusdem Ordinis prouinciæ Castellæ, in eorum Ecclesia S. Augustini dictæ Ciuitatis Salamantinæ, in qua Collegium Maximum, seu Collegiales, & Cappellani, ac personæ S. Bartholomei nūcupati quolibet anno, in die obitus B. Ioannis, vna cum dictis fratribus congregari, & conuenire solent, & in qua similiter d. B. Ioannis corpus quiescit, & magna cum veneratione, populique deuotione asseruatur, officium, ac Missam de Cōmuni vnus Confess. non pontif. de dicto B. Ioanne, iuxta Rubricas Breuiarij, ac Missalis Romani, die scilicet 12. Mensis Iunij, in qua die licet ipse B. Ioannis die 11. eiusdem mensis obdormierit in Domino, ob festum tamen S. Barnabæ Apostoli, quod in eundem diem 11. incidit, huiusmodi officium transferendum censuit, vna cum dictis collegialibus Cappellanis, & personis dicti Collegij libere, & licite celebrare possint. Non obstantibus constitutionibus, &c. Datum Romæ die 19. Iunij 1601. an. 10.

Vltra verò præfatam concessionem, idem pontifex ab eodem Rege Philippo III. plerisque Hispaniarum proceribus, & personis Ecclesiasticis suppliciter exoratus, vt eandem canonizationem prosequi, & interim præsen-

tes litteras extendere dignaretur, iterumque grauissimis viris huiusmodi negotium plene examinandum commississet, tandem præinsertas litteras ad vniuersum Ordinem Fratrum Eremitarum S. August. extendit, ac eiusdem Ordinis Fratribus, ac Monialibus vniuersis, & singulis vbique terrarum existentibus, vt sicut vigore prædictarum litterarum in Monasterio, & Ecclesia S. Augustini Ciuitatis Salamantinæ illius, & prouinciæ Castellæ Fratribus licet Missam, & officium de dicto B. Ioanne recitare, ita in posterum, in quacunque Domo, & Ecclesia dicti Ordinis vbique locorum publice, ac priuatim eodem modo officium, & Missam de dicto B. Ioanne de S. Facundo recitare de Cōmuni vnus Confess. non poni iuxta Rubricas Missalis, & Breuiarij Romani, non tamen sub duplici ritu, (nisi vbi corpus, vel pars insignis Reliquiarum eiusdem B. Ioannis extiterit) ne Dominica impediatur, cuique illorum liceat, auctoritate, et tenore prædictis concedit, et indulget.

Derogat omnibus illis, quid in supra insertis litteris voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Tusculi die 15. Octobr. 1603. Anno 12.

Inhibitio celebrandi missas ex legatis in Ecclesijs Monialium per Fratres Minores de Obseruantia.

Ex debito pastoralis officij, etc. 1603. 8. Nouembris, anno sui pont. 12. In Ecclesijs Monialium, seu Sanctimonialium in totius Italia, cæterisque Cismontanis Regionibus, et præsertim in Gallia Cisalpina, sub cura, regimine, et correctione Fratrum Minorum Sancti Francisci de Obseruantia quam plurima Missarum onera ex diuersis piorum dispositionibus, et legatis incumbunt, quæ cum per Fratres eiusdem Ordinis in Ecclesijs Monialium celebrari soleant, sit vt non solum Ecclesiæ Fratrum debito seruitio fraudentur, sed et Fratres ipsi exinde per Ciuitates, et loca euagantur, et crebrius, quam decet cum eisdem Sanctimonialibus conuersentur, cui scandalo modis, vt infra occurrit.

Onera igitur huiusmodi Missarum ab Ecclesijs singulis Monialium, in Ecclesijs Fratrum eiusdem Ordinis, et in locis eisdem respectiue existentibus transfert.

Vult tamen, vt ipsis Monasterijs Monialium remaneant omnes annuæ perpetuæ, seu temporales præstationes, legata, redditus, ac bona quæcunque pro dictis oneribus data, seu relicta, aut in posterum relinquenda, sicque perpetuis futuris temporibus obseruandum mandat.

Moniales ad nihil aliud teneantur pro celebratione Missarum, nisi id quod dari solet pro regionis, & cuiusque loci more, & consuetudine, pro elemosyna vnus, vel plurimum respectiue Missarum, non obstantibus legantium, disponentium, vel testatorum voluntatibus.

In locis Monialium vbi numerum octuaginta excedunt Missæ duæ diebus feriatis, tres verò dieb. Dominicis, & festiuis, vbi vero sunt minus quinquaginta Missæ vna diebus feriatis, duæ verò dieb. Dominicis, & festiuis, per fratres eiusdem ordinis celebrentur.

Prohibet eisdem fratribus sub priuationis vocis actiue, & passiue, perpetueque inhabilitatis pena, ne ad Monasteria Monialium, præterquam ad celebrandas Missas prædictas, de Superiorum licentia, & in diebus festiuitatum monasteriorum huiusmodi, vel tempore receptionis, & professionis Nouitiarum, sine obitu alicuius Monialis, pro funere, & officio peragendo, vltio modo accedant.

Prohibet Ministro Generali, & alijs eorum Superioribus ne licentias concedant nisi ad effectum huiusmodi, & in cæteris firmo remanente Decreto Congreg. S. R. E. Cardinalium, super negotijs Regularium, tibi videre licet.

Inhibet molestiâ ipsis Monialibus posse inferri, siue per locorum Ordinarios, siue per alios, quoscunque occasione huiusmodi translationis missarum.

Præsentem litteras omni subreptionis, vel obreptionis, aut alio quouis defectu carere, declarat sublata quibuscunque personis auctoritate aliter iudicandi, secus attentata irritando.

Auditori Camera, & locorum Ordinarijs, præfata obseruare, & obseruari facere mandat, contraditores per censuras, & alia iuris, & facti remedia compescendo.

Derogat omnibus contra præfata facientibus, supplens quibuscunque si qui in presentibus litteris irrepperint defectibus. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris 8. Nouembr. 1603. pontif. sui anno 12.

Incipiunt Bulla Pauli V. Romani Pontificis, patria Romani, qui antea Camillus dicebatur, Marci, Antonij Burghesij filius S. R. E. presb. Card. tituli S. Chrysogoni acclamatus summus Pontifex die 15. Maij 1605.

Bulla Quod in omni edita die 28. Iunii 1605. vbi habetur iubilei indictio ad diuinam opem implorandam pro salutari Ecclesiæ

Catholicæ regimine, & pro presentibus necessitatibus.

Bull. Romani edita primo Iulij 1605. Concedit priuilegia Abbreviatoribus Maioris præfidentie, litterarum Apostolicarum.

Bull. Romanum sub die 31. Iulij 1605. vbi conceduntur indulta, & priuilegia cōclauistis postremorum conclauium.

Bull. Decet. habita die 20. Augusti 1605. habet exemptionem Fratrum Ordinis S. M. de Monte Carmelo à solutione quartæ cum declaratione Conc. Trid. sess. 25. cap. 13.

Bull. ex iniuncto die 1. Octobris 1605. multa statuit super erectione Collegij, vel Seminarij Colimbriensis in Regnis Hispaniarum, pro religiosis militariū Sancti Iacobi de Spata, & Sancti Benedicti de Auis licet approbauerit militiam S. Iacobi Alex. 3. in sua const. S. Benedictus, eius administrationem Regi Hispaniarum concessit Adrianus 4. const. 1. dum inter.

Bull. cū sicut, sub die 1. Octobr. 1605. Quod capitulum generale Sancti Francisci de Paula quolibet sexennio, prouinciale triennio, & correctorum domorum quolibet anno expleatur.

Bull. ex iniuncto die 16. Octobris 1605. vbi habetur restitutio, ex innouatio festiuitatis Sancti Vbaldi Episcopi Engubini Ordinis Canon. regular. Lateran. sub die 16. Maij.

Bull. altitudo die 16. Nouembris 1605. approbatur Collegium sub inuocatione Sancti Hieronymi ad piam educationem scholarium, egenorum institutum.

Bulla Sanctissimus sub die 4. Decembris 1605. præfigit certum numerum, religiosorum cuiuscunque conuenti, ac domui religiosorum.

Bull. in maximis 23. Decembr. 1605. reuocat exemptiones à solutione Reu. Cam. Apost.

Bull. inter grauissimas 23. Decēbris 1605. et 1606. Innouatur, et extenditur constitutio Pij IV. et Y. Gregor. XIII. et Clem. VIII. contra extrahentes de statu Ecclesiastico, eiusque terris etiam mediate subiectis frumenta, et alia huiusmodi.

Bull. religiosos sub die 18. Februar. 1606. & 1608. & 1611. Quod fratres Congregationis Iesuatorum S. Hieronymi ordinem Sacerdotalem à quocunque idoneo Episcopo seruatis seruandis assequi valeant, & exercere.

Bull. iniuncti, sub 3. Martij 1606. Confirmat reductionem monachorum S. Basilii in unam Congregationem, & approbat gratias, & priuilegia ipsius Ordinis.

Bull. In eminenti sub 8. Aprilis 1606. multa concedit priuilegia curialibus, & incolis

lis urbis, & ciuibus Romanis decedentibus quoad successionem bonorum ibidem existentium.

Bulla Inuncti sub die 16. Maij 1606. Confirmat gratias, & priuilegia Congregationis Cœlestinorum Ord. S. Benedicti, & subiicit potestati Abbatis generalis monasteria Gallicæ.

Bull. Romanum die 16. Maij 1606. Quod clerici regulares ministrantium infirmis ad nullos alios ordines etiam Carthusianos ingredi ualeant, sine sedis Apostolicæ licentia.

Bulla Romanus 23. Maij 1606. reuocat Indulgentias quoquo modo religionibus, & ordinibus regularibus cōcessas, & nouiter eas alio modo concedit.

Bull. Decet. sub die 3. Iulij 1606. Declarat Iurisdictionum Vicarii Papæ, & Iudicis causarum Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de urbe.

Bulla Maiestatis sub die 21. Iulij 1606. Quod milites Iesu Christi, S. Iacobi de Spata, & S. Benedicti de Auis Regni Portugallæ in quacunque classe Regis Hispaniarum aduersus infideles, aut hæreticos per quinquennium militantes, commendas, & alia beneficia consequi ualeant, ac si iuxta eorum statuta per triennium in Africa contra infideles militassent.

Bulla Inter omnes sub die 23. Augusti 1606. Cōfirmat, & innouat priuilegia ordinis S. M. de Mercede.

Bulla Romanus sub primo Septembris 1606. reuocat facultatem superioribus quorumcumque ordinem cognoscendi causas suorum subditorum ad officium S. Inquisitionis hæreticæ prauitatis pertinentes.

Bull. Ad vberes sub die 5. Septembris 1606. concedit facultatem Cappuccinis, quod in Regnis Hispaniarum noua loca recipere possint seruata forma Conc. Trid.

Bulla eximie sub 15. Septembris 1606. declarat iurisdictionem, & facultates Auditoris Curie causarum Reu. Cam. Apost.

Bull. Quæ regulares sub 10. Octobris 1606. Concedit gratias, & priuilegia monialibus Congregationis B. Mariæ Tuliensis Ord. Cisterciensium quibus perfruuntur monaci eiusdem ordinis.

Bull. Accepimus. sub 4. Decembris 1606. In promotione personarum militiæ S. Ioannis Hierosolymitani habeatur ratio meritorum magis, quam ancianitatis.

Bull. postulat sub 14. Februar. 1607. multa statuit circa auctoritatem ministri generalis ordinis Fratrum Minorum Ord. S. Francisci de Obseruantia.

Bull. cū sicut sub die 6. Aprilis 1607. 1608. ordinationes & statuta super bono regimine Congregationis Cassinensis Monachorum Ord. S. Benedicti.

Bull. religiosorum sub die 24. Augusti 1607. Declarat, & cōfirmat priuilegium fori religiosorum regularium intra claustra degentium.

Bull. Quoniam sub 22. Septembris 1607. Contra Canonicos regulares S. Saluatoris conquirentes fauores extra religionem, vt officis, & dignitates in eadem religione obtineant.

Bull. ex credito sub die 6. Octobris 1606. erigit confraternitatē doctrinæ Christianæ in archiconfraternitatem cum indulgentijs, &c.

Bull. ex quo diuina sub die 9. Nouembris 1607. concedit eadem priuilegia, quæ habent Mendicantes religioni clericorum regulariū Somaticæ, quæ tamen sunt in vsu, & non contraria sacris Canonibus, aut Trid.

Bull. Cupientes. sub die 4. Iunij 1607. ampliat Iurisdictionē S. R. E. Cardinalium boni regiminis communicatum status Ecclesiastici, quod ad cognitionem causarum easdem tangentium, secus quo ad pœnam maleficiorum.

Bull. Admonemur. sub die 7. Ianuarij 1608. cōtra prædicatores Ord. S. Dominici, qui pro se, vel alijs recurrūt ad fauorē extra religionē ad effectum consequendi officium magistri generalis, vel alijs modis illegitimis id facere præsumunt.

Bull. Romanus sub die 16. Februarii 1608. erigit ordinem militem sub titulo, habitu, & regula B. M. V. de Monte Carmelo.

Bull. Maiestatis sub die 16. Febr. 1608. facit Regem Franciæ perpetuum administratorem militaris ordinis S. Spiritus, & quod etiam externos Catholicos ad militiam admittere possit.

Bull. Romanum sub die 18. Martij 1608. statuit quod sacrum opus Agnus Dei in cera signandi, & fractum renouandi perpetuo spectet ad Monachos dumtaxat Congregationis B. M. Fulien. in vrbe Cisterciensis Ord. S. Benedicti.

Bull. Maiestatis sub die 17. Aprilis 1608. cōcedit facultatem Regi Franciæ immutandi, & corrigendi statuta militaris Ord. S. Spiritus.

Bull. Cœlestis sub die 19. Maij 1608. in Sanctorum numero adscribit Franciscam Romanam ex oblatiis sororibus Congregat. Mont. Oliueti.

Bull. cum generosa sub die 18. Iunij 1608. ampliat priuilegia militiæ S. Stephani circa annuas pensiones Ecclesiasticas.

Bull. Admonemur sub die 4. Iulij 1608. Cō-

tra ambitum Fratrum Eremitarum S. Augustini.

Bull. Nuper sub die 7. Iulii 1608. Quod fratres S. M. de Mercede redemptionis Captiuorum nō recipiant amplius fratres Cappuccinos, neque alios strictioris regulæ.

Bull. ministerio sub die 14. Augusti 1608. Quod monachi Congregationis S. M. Fulienſis Ordin. Cisterciensis possint vbique de sola ordinariorum licentia, vbique noua monasteria construere.

Bull. facultatū sub die 1. Septembris 1608. Cōtra mulieres abutentes licētiis ingrediēdi monasteria.

Bull. Ecclesiæ militantis. sub die 15. Octobr. 1608. Quod fratres Cappuccini, sunt vere minorem Sancti Francisci, & eorum constitutiones conformes sunt regulæ eiusdem S. Franc.

Bull. Inter alias die primo Iunii 1605. Quod vnus ex confratribus Cōgregationis Ioannis Dei, in qualibet domo eiusdem Congregationis ad presbyteratum promoueri, & Sacramenta ministrare possit.

Bull. accepimus sub die 8. Iulii 1609. Quod cuiuscunq; ordinis, Cōgregationis, & Societatis regulares personæ ad eas tamen se transferant Indiarum partes, ad quas ab eorum superioribus ad fidem Catholicam prædicandam, siue Ecclesiastica Sacramenta ministranda delegantur.

Bull. Alias sub die 20. Iulii 1609. Quod causæ Hospitalis mendicorum de Vrbe in secunda instantia cognoscantur per vnum ex iudicibus ordinarii eligendum per Cardinalem eiusdem hospitalis protectorem firmo remanente notario eiusdem hospitalis.

Bull. Sanctissimus sub die 22. Octobris 1609. Moderatur indulta S. R. E. Cardinalium super collatione beneficiorum Ecclesiasticorum.

Bullā ex debito sub die 24. Decembris 1609. multa statuit circa distinctionem prouinciarum Castellæ, & Bethicæ, & circa electionem Vicarij generalis, & aliorum officialium cōgregationis fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum in Regnis Hispaniarum.

Bull. In supremo sub die 14. Augusti 1613. plenius disponit circa proxime dicta.

Bull. Ecclesiæ sub die 15. Decembris 1609. adſcribit ordinem supradictorum fratrum reformationum Discaleatorum Redemptionis Captiuorum inter alios ordines Mendicantium, cum priuilegiarum communione.

Bulla quam piē, sub die 25. Februarij 1610. approbat constitutionem Clementis 8. super confirmatione supradictæ religionis Redemptionis Captiuorum cum adiectione duorum

votorum vltra alia ipsius Ord.

Bulla Sanctissimus sub die 25. Febr. 1609. declarat reservationem beneficiorum per assecurationem pacificam vacaturorum.

Bulla pastoralis, sub die 8. Aprilis 1610. excommunicat quosunque hæreticos, eorūq; fautores, schismaticos, vel Ecclesiasticā libertatem ledentes, &c.

Bull. Ecclesiæ sub die 8. Maii 1610. quod superiores Congregationis clericorum regularium Sancti Pauli decollati vbique noua monasteria de sola ordinariorum licentia fundare valeant.

Bull. Apostolicę sub die 31. Iulii 1610. multa, decernit circa magistros linguarum hebraicę, græcæ, latinæ, & arabicæ linguæ à regularibus in suis studiis habendos.

Bull. Inter graues sub die 14. Augusti 1610. statuit quod fratres tertii Ordinis Sancti Francisci de pœnitentia nuncupati, familię vltromontanæ, habitum humilis panni, & distincti coloris à fratrum S. Francisci de Paula habitu, gestare teneantur.

Bull. Vnigenitus sub die 7. Iulii 1611. habetur canonizatio Sancti Caroli Presb. Card. Arch. Mediol. cum suæ festiuitatis institutione sub die 4. Nouembris.

Bull. quæ salubriter sub die 23. Nouembris 1610. declarat constitutionem Clementis 8. circa formam communicandi indulgentias pro iis, qui hanc communicandi facultatem habeant.

Bull. Romanus sub die 7. Iulii 1610. declarat, quod fratres Congregationis Ioannis Dei in Regnis Hispaniarum tria vota substantialia emittant, & quartum votum inseruiendi infirmis, ac deinde veri religiosi hebeantur, & sub reg. S. August. militare teneantur.

Bull. pastoralis sub die 19. Octobris 1611. institutio Cōgregationis prælatorum, & egrigiorum virorum ad vbertatem annonæ, & Grascię in terris Ecclesiæ, & eorum priuile.

Bulla vniuersi sub die 1. Martij 1611. reformat officiales, & tribunalia almæ Vrbs, eorūque salaria determinat pro singlis actis.

Bull. cum nos sub die primo Martij 1611. taxas constituit notariorum.

Bull. cum sicut sub die 13. Mar. 1612. declarat constitutionem super reformatione tribunalium nuper editam.

Bull. monialium 10. Iulij 1612. reuocat licentiam monialium monasteria ingrediendi, aut cum eis alloquendi mulieribus cōcessam.

Bull. In sede sub die 15. Octob. 1612. Erectio, ac deputatio officialium super Aquæ Paulæ, & illius aquæ ductus cura, & administratione in alma Vrbe.

Bulla

Bulla sedis sub die 2. Octobris 1612. facultatem tradit à Capitulo Conuentuali Eremitarum Montis Senarii concessam Ord. Fratrum seruorum B.M. Virginis in recipiendis nouitiis. Et mitigatio ieiunij in pane, & aqua pro quarta feria hebdomadae.

Bulla Alias sub die 13. Octobris 1612. mitigatio ieiunij nuper recitati ordinis.

Bull. Quoniã sub die 22. Nouembris 1612. Apostolicam mittit benedictionem ad Petrum Patriarcam Maronitarum Antiochenum, & facultatem amplã tribuit omnes Catholicos Maronitas benedicendi, cum indulgentiarum elargitione.

Bull. Romani sub die 7. Martij 1613. erigit Seminarium sub inuocatione Sancti Pauli in Vrbe Fratrum Carmelitarum Discalceatorum cõgregationis Italię pro christianę fidei propagatione.

Bull. Alias per nos sub die 30. Martij 1613. interdicat monachis S. Bernardi Congregationis Cisterciensium Italię ne extra fauores ambiant, & eorum complicibus, & fautoribus. Nec non contra superiores attendentes eosdẽ fauores in eorum electionibus.

Bull. pastoralis sub die 16. Maij 1614. declarat quid agendum super reformatione scrutinij in superiorum electionibus Ord. Eremitarum S. Augustini. vide bull. Nuper à nobis pro dicta declaratione.

Bull. Inter pastoralis, sub die 14. Ianuarij 1614. Instituit regimen, & administrationem scholarum piarum in alma Vrbe ad pauperes gratis erudiendos institutarum, & institutandarum, quę Congregatio B. Matris Dei de cetero nuncupari decernitur.

Bull. onerosa sub die 5. Februarij 1615. prohibetne de pecunijs Montium Pietatis status ecclesiastici ad aliud erogetur quam in eorum erectione destinatum absq. Apost. sedis licentia.

Bull. Alias &c. sub die 21. Februar. 1615. Quę seruari debeant Clerici regulares Congregationis S. Pauli decollati in admittendis nouitijs ad habitum, & professionem religionis.

Bulla Apostolica sub die 17. Iunij 1614. constituit Rituale Romanum in administratione Sacramentorum, alijsque Ecclesiasticis functionibus inuiolabiliter seruandum.

Bull. Immenſa sub die 28. Octobris 1615. Erectio Cappellę in Basilica S.M. Maioris de Vrbe, & ad illam translatio sacrę imaginis Gloriosissimę Virg. Marię cū Prioratus, Cappellaniarum, & clericatum, ac ius patronatus institutione, annuorumq; reddituum assignatione, & Cardinalis protectoris iurisdictione.

Bull. pastoris sub die 9. Nouembris 1615.

institutio cõfraternitatis vtriusq; sexus Christi fidelium in Alma Vrbe sub inuocatione SS. Benedicti, & Scholasticę de Nursia cum indulgentiarum elargitione, & quotãnis vnũ ex capitali damnatis liberandi facultate.

Bull. in suprema sub die 22. Nouemb. 1615. cõfirmatio, et declaratio constitutionis Xisti V. super pœnis, et cõfiscationib. status Ecclesiastici, illarumque solutione camerę Apostolicę debita. Et forma de cetero in illis perpetuo seruanda.

Bull. postulat sub die 19. Maij 1611. de regimine, et habitu nouitiorum conuersorum prioratum, et Abbatiarum congregationis Montis Virginis.

Bull. sedis sub die 11. Iunij 1608. quod liceat superioribus ordinum Mendicantium, religiosos per aliam viam, quam per Iaponicas causa prædicandi christianam fidem trãsmittere seruata in reliquis forma clementis 8.

Bull. sacrosanctę sub die 10. Maij 1615. Instituit Congregationem piorum sacerdotum Oratorij Iesu Christi Domini nostri nuncupandam in Regno Francię ad augendam, propagandamque fidem.

Bull. Christi fidelium sub die 24. Februarij 1612. Confirmat constitutiones Congregationis Clericorum secularium de Oratorio B. Philippi Neri, & prohibet ne quauis Congregatio sub denominatione dicti B. Philippi promulgare audeat, ac domos fundare, &c.

Bull. prouisionis sub die 27. Nouembris 1614. renouat constitutiones Clemētis VIII. circa officium duorum assistentium prioris generalis Ordinis Eremitarum S. August. vna cum earum declarationibus.

Bull. Ad sacra sub die 29. Ianuarij 1616. Quod Monasteria Congregationis Monachorum Cœlestinorum Ord. S. Benedicti seruata Monasteriorum quantitate reddituum per priores, vel Abbates seruentur eorumque familia in ipsis, & nō in alijs eorum membris constituatur.

Bull. pastoralis sub die 19. Aprilis 1616. institutio Congregationis Monachorum ordinis Cisterciensium in Regnis Hispanię sub perpetua obedientia Abbatis, & capituli generalis Cistercii.

Bulla ex inuincto sub die 11. Aprilis 1616. Vnit Congregationem clericorum Doctrinę Christianę in Ciuitate Auinionis institutam Congregationi clericorum Somaſchę vna cum capitulorum inter easdem congregationes initorum comprobatione.

Bull. Regis pacifici sub die 6. Iulij 1616. In nouatio constitutionum a Sixto 4. & Pio 5. de Conceptione B. M. Virginis editarum, impositio-

sitioque maiorum in transgressores, à locorū ordinariis, & hæreticę prauitatis Inquisitoribus puniendos.

Bull. Quoniam sub die 27. Augusti 1616. intercedit ne monachi S. Benedicti Cœlestinorum Congregationis dignitates, gradus, &c. seculari fauore procurent, pœnis inibi indictis.

Bulla exponi sub die 25. Ianuarii 1617. Cōfirmat nonnullas constitutiones, seu ordinationes a fratribus Eremitis ord. S. Augustini Congregationis. Sicilię pro fœliciori eiusdem gubernio editas, nec nō approbat vnionem ipsius Congregationis prædicto ordini antea factam.

Bull. Romanus sub die 13. Februarii 1617. Congregationis fratrum Ioann. Dei in Italia pridem instituta, & hospitalia Germaniæ, & Galliæ, Polonię comprehendentis in veram religionem erectio sub tribus votis substantialibus, & quarto de iuuandis infirmis, & regula S. Augustini, & de hoc vide supra, & in bull. ea quę sub die 15. Aprilis 1617. eiusdem Pauli V.

Bulla ad ea sub die 6. Martii 1617. erigit Congregationem clericorum pauperum Matris Dei scholarum piarum ad pauperes scholares sine vilo proœmio docendos.

Bulla Domini nostri sub die 15. Aprilis 1617. Quod fratres minores. conuentuales ord. S. Francisci semel in mense prima die nō impedita alio festo, officium nouem lectionum prout recitatur in die festo, recitare possint, et valeant.

Bull. S. D.N. sub die 12. Septembris 1617. prohibet, quod in actibus publicis asseratur Beatissimam Mariam Virginem in peccato originali fuisse conceptam.

Bull. pastoralis die 12. Octobris 1617. Cōceditve fratres Cappuccini ord. minorum S. Francisci in publicis processionibus vbique locorum Crucem propriam deferre possint.

Bull. pastorale sub die 20. Nouēbris 1617. Innouat, & declarat constitutiones Sixti V. & Clementis 8. de non alienandis bonis in forenses, ac castris, & alijs iurisdictionalibus tam in forēses, quam in subditos absque præcedente sedis Apostolicę licentia in scriptis obtinenda.

Bull. fides sub die 3. Ianuarij 1619. statuit emolumenta, & priuilegia magistrorum cœremoniarum, aliorumque officialium S. R. E. Cardinalium Collegij, &c.

Bull. Romanus sub die 16. Martij 1619. declarat iurisdictionem ordinariorum in fratres Congregationis Ioannis Dei.

Bull. admonemur sub die 19. Aprilis 1619.

prohibet, & interdicat ambitum fratribus minoribus de obseruantia S. Francisci, necnon eorum superioribus. Item de hoc tractat.

Bulla admonemur circa fratres, & superiores fratrum minorum conuentualium ord. S. Francisci.

Bulla admonemur sub die 6. Septembris 1619. acriter insurgit contra superiores ordinis frater minimorum S. Francisci de Paula, qui fauorem extra suum ordinem attendentes, officia, dignitates, & gratias concedunt. Et contra fratres conquirentes dictos fauores, &c.

Bull. In supremo sub 24. Septembris 1619. habet beatificationem Thomę à Villanova ord. Eremit. S. Augustini.

Bull. In sede sub 25. Octobris 1619. habet beatificationem S. Francisci Xauerij sacerdotis, soc. Iesu. Obijt hic pontifex Romę die 23. Ianuarii 1621. sepultusque est in basilica S. Petri, deinde anno sequenti in basilicam S. M. Maioris translatus est eius corpus.

Incipiunt Bullę Gregorij XV. Itali ex Cinitate Bononia in prouincia Lombardia, Alex. antea dictus, Pompeij de Ludouisis filius S. R. E. presbyter Card. Tit. S. M. in Transpontina, & Archiep. Bonon. die 9. Februar. 1621. Romę summus Pont. pronuntiatus, & die 14. eiusdem coronatus.

Bull. Romanus sub 15. Martij 1620. concedit multa priuilegia conclauistis, qui fuerunt in conclau, in quo ipse pontifex electus fuit, &c.

Bull. spiritus Domini sub die 17. Martij 1621. Indicit Iubileum ad diuinam opem implorandam.

Bull. pastoralis sub die 12. Februarij 1621. Confirmat vnionem Congregationis fratrum Discalceatorum ord. Eremitarum S. Augustini in Regno Sicilię antea erectę congregationi Italię eorundem fratrum.

Bull. Saluatoris sub die 18. Maij 1621. habetur erectio hospitij, & Collegij Gregoriani in vrbe pro vniuersis monachis sub regula S. Benedicti militantibus.

Bull. Cōsuevit sub die 7. Decembris 1621. Erectio officij perpetui ad instar aliorum, officiorum Romanę Curię vacabilis pro vno notario specialiter deputato ad formandum processus coram S. R. E. Cardinalibus super qualitatibus promouendorum à summo Pontifice ad Cathedrales Ecclesias, &c.

Bull. onerosa sub die primo Septembris 1621. præfinit aliquas ordinationes pro fœliciori gubernio fratrum minorum S. Francisci

cisci de Obseruantia Reformatorum in Italia.

Bull. In supremo die 18. Nouembris 1621. agit de electione summi Pontificis.

Bull. In supremo die 18. Nouembris 1621. erigit congregationem clericorum secularium scholarum piam in religionem clericorum regularium cum emissionem trium votorum solemnium, & cum elargitione omnium privilegiorum Mendicantibus concessorum, & concedendorum ex bull. eiusdem ad vberes sub die 25. Octobris 1622.

Bull. ex iniuncto sub die 9. Decembris 1621. Confirmat, & innouat const. Greg. 13. & 14. super prohibitionem delationis habitus fratium Capuccinorum.

Bull. alias sub die 31. Ianuarii 1621. ampliat, & extendit facultatem concessam fratribus minoribus ordinis S. Francisci de obseruantia Discalceatorum in Regnis Hispaniarum commorantium noua loca erigendi seruata forma sacrorum canonum, & sac. Conc. Trid.

Bull. Inscrutabili sub die 5. Februar. 1622. agit de privilegiis exemptorum circa animarum curam, & sacramentorum administrationem, sanctimonialium monasteria, & predicationem Verbi Dei cum declaratione dubiorum, quae inde eueniunt, eorumque decisione.

Bull. decet sub die 11. Martii 1621. approbat ceremoniale continens usum circa electionem summi Pontificis.

Bull. Romanus sub die 2. Iulii 1622. reuocat concessionem quascunque viuę vocis oraculo factas, exceptis oraculis factis S. R. E. Cardinalibus.

Bull. Romanus sub die 2. Iulii 1622. grauiter insurgit contra haereticos in locis Italiae, & Insularum adiacentium quouis praetextu commorantes, & eorum fautores.

Bull. sanctissimus sub die 2. Iunii 1622. ampliat, & declarat prohibitionem, qua prohibetur asserere B. Mariam Conceptam esse in peccato originali.

Bull. cum alias sub die 17. Augusti 1622. confirmatio, & ampliatio constitutionis Clem. VIII. circa nouorum couentuum regularium erectiones editae ibi habentur.

Bull. circumspecta sub die 17. Augusti 1622. explicat privilegia, & indulta Patriarcharum, Archiepiscoporum, et Episcoporum in capella sanctitatis suae assistentium.

Bull. iniuncti sub die 23. Augusti 1622. confirmat privilegia omnia, & indulta, & communicat singulas gratias, tam spiritualium, quam temporalium, quibus fruuntur congrega-

tiones Casinensis, & canonicorum regularium s. Saluatoris Bononiens. congregationi Lateranensi canonicorum regularium ord. S. Augustini.

Bull. vniuersi sub die 30. Augusti 1622. confirmat, & ampliat constitutionem Pii IV. contra sacerdotes in confessionibus sacramentalibus poenitentes ad turpia sollicitantes.

Bull. ad sacra sub die 31. Augusti 1622. confirmat diuisionem factam prouinciae S. Augustini fratrum relectorum Discalceatorum Hispaniarum in quatuor prouincias, ac circa electionem Vicarii, & alia multa disponit.

Bull. Apostolatus sub die 30. Decembris 1623. reuocat quascunque licentias legendi, & habendi libros prohibitos quibuscunque personis ab omnibus etiam Roman. Pontificibus concessas.

Bull. pastoralis sub die 2. Februarii 1623. reuocat quascunque praecedentias, seu paternitates concessas Fr. Minoribus S. Francisci de obseruantia praeter constitutiones ordinis confirmatas.

Bull. ad vberes sub die 3. Februarii 1622. communicat quascunque gratias, et indulta concessa, & concedenda quibuscunque ordinibus, tam mendicantium, quam non mendicantium ad sacrum ordinem Carthus.

Bulla Domini nostri sub die 17. Februarii 1623. instituit festiuitatem s. Brunonis Ord. Carthusianorum sub ritu semiduplex, & in. Calendar. & breuiarii in posterum imprimendam.

Bull. omnipotentis sub die 20. Martii 1623. acriter insurgit contra maleficos, sortilegos cum diabolo pactum facientes, a fideq; apostatando alios laedentes.

Bull. grata sub die 27. Aprilis 1623. Extendit, et nouiter concedit privilegia omnia, et facultates a Gregorio XIV. Cappellanis Romani Pontificis tum existentibus concessas pro cappellanis huius Pontificis. Obiit iste Pontifex Romae die 7. Iulii 1623. sepultusque fuit in basilica s. Petri.

Incipiunt Bullae feliciter Urbani Octauo Itali ex Ciuitate Florentiae, Antonij de Barberinis filij S. R. E. Presbyteri cardinalis tit. S. Honuphrij Romae die 6. Augusti 1623. summus Pontifex pronuntiatus, & die 29. Septembris coronatus.

Bull. circumspecta sub die 6. Augusti 1623. concedit indulta, et privilegia conclauiis, qui interfuerunt conclauis, ubi hic Pontifex fuit electus.

Bull. rationi sub die 6. Augusti 1625. canonizatio Sancti Philippi Neri fundatoris con-

congregationis Oratorij.

Bull. rationi sub die 6. Auguſti 1623. habetur canonizatio ſ. Ignatii Loyolæ fundatoris Societ. IESV.

Bull. ſacroſancti ſub die 30. Septembris 1623. confirmat constitutionem Pii V. de non alienandis, et infeudandis ciuitatibus, terris, et locis S. R. E.

Bulla dilecto filio ſub die 18. Octob. 1623. confirmat translationes iurium ſuper hæreditate quondam Ioan. Pizzuli preſbyteri Calabri, etc. de quo etiam ſupra in bull. admonemur.

Bull. ſanctiſſimus ſub die 22. Octobr. 1623. habet regulas, et constitutiones cancellariæ Apoſtolicæ.

Bull. Romanus ſub die 23. Decembr. 1623. priuilegia concedit, et exemptiones pro dapiſferis, qui huic pontifici, cæteriſque S. R. E. Cardinalibus in conclauis, in quo ſummus pontifex fuit electus inſeruierunt.

Bull. ſacroſanctæ ſub die 22. Ianuar. 1623. ſtatuit, quod profeſſi clericorum regularium miniſtrantium infirmis, ad ſacerdotium deſtinari ex perpetuis redditibus domuum, in quibus reperiuntur viuere poſſint, donec preſbyteri ordinentur.

Bull. imperſcrutabilis ſub die 12. Februarii 1623. 1624. et 1625. erectio religionis militiæ chriſtianæ ſub titulo conceptionis B. M. Virginis immaculatæ regulæ Sancti Franciſci cū eius gratiarum, et indultorum conceſſione.

Bull. Romanus pontifex ſub die 7. Martii 1624. confirmat constitutiones Greg. XIII. Clement. VIII. & Pauli V. ſuper bono regimine Fratrum Reformatorum ſtrictioris obſeruantiz Ord. S. Franciſci.

Bull. Vniuerſalis Eccleſiæ ſub die 29. Martii 1624. confirmat, & approbat priuilegia, indulta, exemptiones, libertates, &c. conceſſa, quomodolibet Hoſpitali, & Religioni S. Ioannis Hieroſolymitani.

Bull. omnes gentes ſub die 17. Martii 1624. indicitur Iubileum pro anno 1625. ac ſuſpenſio aliarum indulgentiarum dicto anno durante.

Bull. vtea ſub die 19. Maii 1624. approbat quædam ſtatuta circa ea, quæ agenda ſunt in caſu mortis P. Generalis totius Ord.

Bull. ſanctiſſimus ſub die 24. Ianuarii 1624. reuocat facultates diſponendi de officiis vacabilibus Romanæ Curiz, eorumque pretio, & moderatione indultorum transferendi pentiones.

Bull. dilectis filiis ſub die 13. Iulii 1624. confirmat constitutionem Pauli V. circa eleemoſynas recipiendas à rectoribus Indiarum,

orientalium, & occidentalium.

Bull. In ſede ſub die 22. Auguſti 1624. beatificatio ſerui Dei Iacobi de Marchia fr. Minor. S. Franc. vna cū conceſſione celebrandi miſſam, & recitandi officium in Eccleſia vbi eius corpus requieſcit, nec non extendit prædicta in alia bulla ad quatuorque eccleſias dicti Ord.

Bull. ſacroſancti ſub die 14. Auguſti 1624. concedit omnia priuilegia cōgregationi Cæleſtinorum, quæ fuerunt cōceſſa cōgregationi Caſſinenſi, & aliorum monachorum congregationibus.

Bulla Sacra Congregatio ſub die 21. Septembris 1624. habet materiam, de regularibus apoſtatis eiectis, ac nouitiorū receptione, & declaratione decretorum Clem. 8.

Bull. ſuperni benignitas ſub die 21. Octobris 1624. reuocat priuilegia, & indulta in præiudicium Cameræ Apoſtolicæ conceſſa.

Bull. ſacroſanctū ſub die 25. Octobris 1624. declarat, quod conſenſus monialium ſine quo mulieres ſeculares monaſteria monialium ingredi non poſſunt, fiat per ſecreta ſuffragia capitulariter.

Bull. oneroſa ſub die 28. Octobris 1624. habet indultum pro fratribus Ieſuatis S. Hieronymi Ord. S. Auguſtini, quod abiecto caputio albi coloris, quod hætenus ſuper humeros geſtarunt, aliud coloris eorum habitus, eaque forma, qua cæteri mendicantes vtuntur.

Bull. ſecretis ſub die 11. Decembris 1624. contra malè ad ſacros, vel minores ordines, ſeu clericalem charactere ordinantes, & malè ordinatos.

Bull. ſanctiſſimus ſub die 4. Aprilis 1625. diffinitio, quod Imagines nõdum à ſede Apoſtolica canonizatorum, vel beatificatorum neque cū radiis, vel aureolis depingatur neque candelæ ad eorum ſepulcra accendantur, vel miracula deſcribantur.

Bull. tonitrua ſub die 25. Martii 1625. adhortatur piè Episcopos, Archiepiscopos, &c. ad humiliter Deum deprecandum pro neceſſitatibus S. Eccleſiæ, & cum Iubilei cōceſſione.

Bull. Romanus pontifex ſub die 24. Aprilis 1625. habet quod fratres Eremitarum S. Auguſtini in Hiſpania, & Indiis promouendi ad doctoratus gradum Sacræ Theologiæ, ab examinatore in capitulo generali à priore generali deputandis examinentur.

Bull. alias ſub die 24. Maii 1625. confirmat ſtatuta religionis militiæ Chriſtianæ ſub titulo Conceptionis B. M. Virg.

Bull. In ſede ſub die 10. Maii 1625. habetur beatificatio ſerui Dei Andree de Auellino clericorum regularium Theatinorum.

Bull. cum ſæpe ſub die 21. Iunii 1625. habetur

tur hic de celebratione missarum, ac prohibitione illas moderandi, seu deducendi absque sedis Apostolicæ licentia, & de earum oneribus perpetuis recipiendis.

Bull. cum sicut sub die 3. Iun. 1625. concedit indultum fratribus S. Francisci de obseruantia in partibus Indiarum existentibus, quod de suorum superiorum licentia à quocumque catholico antistite de consensu diocesani ad omnes etiam presbyteratus ordines promoueri possunt, interstitiis non seruatis.

Bull. Ad Romani sub die 28. Ianuar. 1625. confirmat, & approbat constitutionem Greg. XV. circa electionem summi pontificis habendam.

Bull. Alias à nobis sub die 2. Septembris 1625. cōcedit indultum Ecclesiis de domibus Soc. IESV recitandi officiū, & missā celebrandi pro seruo Dei Francisco Borgia sub ritu cōfessi non pontif.

Bull. sacrosanctum sub die 22. Sept. 1623. abrogat omnia indulta, & gratias, seu declarationes, quæ obseruantia regulæ S. Francisci contraria sunt, & approbat ea, quæ habita sunt in capitulo gen. S. M. Araceli sub die 17. Maii 1625.

Bulla sanctissimus sub die 18. Septembris 1625. prohibet ne degentes in statu Ecclesiastico mediatè, vel immediatè sedi Apostolicæ subiecto libros ab eis vbiūmque compositos de quacumque materia tractantes absque Cardinalis Vicarii, & Magistris Sacri Palatii in Vrbe, & extra eam absque ordinarii, & Inquisitoris loci licentia deferant, aut imprimendos transmittant.

Bull. humanæ salutis sub die 26. Octobris 1625. prohibet ne bona Iurisdictionalia ad Ecclesias, & loca pia spectantia in feudum, vel emphyteusim dentur ultra triēnium, nec tales concessionem esse nouandas, nec prorogandas.

Bull. admonet sub die 15. Decembris 1625. instituit Archiuum S. R. E. Cardinaliū, vbi reponenda sunt ea, quæ interesse concernunt doctorum Cardinalium, &c.

Bull. Cum sicut sub die 22. Aprilis 1626. insurgit cōtra extrahentes, seu permittentes, vt extrahantur libri, ac etiam manuscripta à bibliotecis fratrum prædicatorum.

Bull. Ad vberes sub die 27. Iunii 1626. diuidit Congregationem fratrum Eremitarum Discalceatorum S. August. in quatuor prouincias scilicet Romanam, Neapolitanam, Iannensem, & Siculam, cum eorū prouincialibus assistentibus.

Bull. accepto sub die 10. Septembris 1626. declarat quod capitula Ecclesiarum Cathedralium quib. S. R. E. Cardinales præsent ex in-

dultis conferendi beneficia Ecclesiastica reseruata vel affecta eisdem Card. concessis, nullum ius prætendere possint.

Bull. licet nullus sub die 10. Septembris 1626. declarat, qd S. R. E. Card. indulto, quod habent conferendi beneficia Ecclesiastica Ecclesiarum quibus ultimo præsent vti possunt.

Bulla Romanus pontifex reuocat omnes gratias concessas assistentibus ultramontanis Ord. Eremitarum S. Augustini sub die 25. Nouemb. 1626.

Bull. pastoralis sub die primo Aprilis 1627. excommunicat hæreticos cuiuscumque sectæ, eisque facientes, ac schismaticos, vel libertatē Ecclesiasticam perturbantes, aut his, quæ in ista bulla in die cōnē Domini legi solet contraueniētes.

Bull. Decens sub die primo Iun. 1617. confirmat, & innouat constitutiones Sixti V. Clement. 8. Pauli V. super prohibitione alienandi cortalicia, & castra, aliaque iurisdictionalia in loco Ecclesiastico existentia emanatas.

Bull. Quoniam sub die primo Iun. 1627. noua institutio collegii in Ciuitate Viennæ Austriz pro scholaribus Germanicæ nationis ibi Sacra Theologia, & aliis liberalibus disciplinis instruendis duo alia collegia etiam fundauit hic pont. vide bullarium.

Bull. Saluatoris sub die 4. Iun. 1627. declarat quod fratres Cappuccini sunt verè fratres minores Ord. S. Francisci, ac ex illius vera, & non corrupta linea descendunt.

Bull. Sanctissimus Dominus sub die 20. Iulii 1627. reuocat reservationes pensionum perpetuarum super beneficiis Ecclesiasticis ad collegiorum, & piorum locorum fauorem factarum, & indulto imponendi pensiones etiam temporales quibusuis concessa.

Bull. Saluatoris sub die 14. Septembris 1627. concedit licentiam celebrandi missam, & officium recitandi die 5. Februarii de viginti martyribus ex Ord. Minor. S. Francisci de obseruatiā prouinc. Discalceatorum prouinciz Philippinarum, & Iaponiz.

Bull. Saluatoris sub die 13. Septembris 1627. itidē cōcedit idem indultum pro tribus martyribus Soc. Iesu.

Bull. sedes apostolica sub die 27. Septembris 1627. erigit congregationem quæ videre debet de iurisdictionalibus, & finibus status Ecclesiastici. vide bull. debitum pastoralis sub eodem pontifice.

Bull. In suprema sub die primo Nouembris 1627. confirmat, & innouat constitutionem Pii V cōtra monetarios, eiusdemque ampliatio. ad quascumque personas Ecclesiasticas seculares, ac cuiuscumque Ord. nec non militiarum regulares.

Bull.

Bull. Iniuncti sub die 19. Ianuarii 1627. prohibet ne fiat transitus ab ordine fratrum, & reformatorum S. M. de Mercede redemptionis captiuorum ad fratres calceatos eiusdē Ord. absque Romani pont. expressa licentia.

Bull. exponi sub die 17. Februarii 1628. confirmatio decreti quo Sacra Congregatio Cardinalium Conc. Trid. interpretum censuit constitutionem Gregor. XV. de conseruatoribus editam non afficere religionem Hierosolymitanam, nisi quoad Iudices cōseruatores, eidēque religioni adhuc ius eiusmodi Iudice conseruatores eligendi competere.

Bull. Apostolatus sub die 13. Martii 1627. ampliat constitutionem Clem. 8. contra non promotos ad sacrum presbyteratus ordinem Sacramentales confessiones audientes, aut missam celebrantes, curiæ seculari prauia degradatione tradendo editam.

Bull. Circumspecta sub die 27. Febr. 1628. annullat ordinationem factam à fratribus religionis B. Ioannis Dei, vt quilibet sacerdos bis in hebdomada celebrans sibi possit retinere eleemosynam, ac prohibet ne sacerdotes dictæ religionis exerceant officia, dignitates.

Bulla commissi nobis, sub die 4. Maii 1628. habet multa circa electionem diffinitorum congregat. Cassinensis.

Bull. In specula sub die 3. Iulij 1613. habet ordinationes, & leges obseruandas in electione magni magistri Hospitalis. S. Ioannis Hierosolymitani.

Bull. Iniuncti sub die 9. augusti 1628. quod fratres Capuccini non transeant ad ordinem laxiorem sine sede apostolicæ, ad Carthusiensem vero sine ministri generalis licentia de cætero transire possint.

Bull. cum sicut sub die 12. Septembris 1628. reuocat indulta, & priuilegia omnibus, & quibuscunq. audientibus confessiones secularium sine ordinarii examine, & approbatione.

Bull. exponi nobis sub die 4. aprilis 1629. approbat, & confirmat decretum Sacre Congregationis Rituum super vsu baldacchini, & assistentium, & aliorum ministrorum pro Abbatibus Congregationis Oliuetanæ S. Benedicti.

Bull. debitum postoralis sub die primo Iunii 1629. cōcedit exemptionem clericis regularibus scholarum piarū à processionibus, & aliis actibus publicis.

Bull. irritatus sub die 22. Nouembris 1629. indicitur Iubileum vniuersale.

Bull. ad vberes sub die 7. augusti 1630. prohibet ne erigatur gymnasia sub nomine scholarum piarum.

Bull. cum sicut sub die 19. augusti 1630. de-

clarat constitutionem Pii IV. de registrandis in Camera gratiis illius interesse concernentibus.

Bull. in sede sub die 21. Septembris 1630. relatio Fr. Ioānes Dei Congregationis huius nominis fundatoris in beatorum numerum.

Bull. pater misericordiarum sub die 7. Iulij 1630. concedit plenariam indulgentiam in vrbe ad agendas gratias Deo pro præseruatione dictæ Vrbs, & aliarum prouinciarum, & Ciuitatem Italiae.

Bull. Rationi sub die 6. augusti 1623. habet canonizationem S. Francisci Xauerii confessoris, & institutionem eius festiuitatis.

Bull. Commissi sub die 9. augusti 1624. prohibet ne fratres reformati Discalceati Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum sub quouis prætextu ad quoscumque alios ordines etiam fratrum minimorum, excepto ordine Carthusiano.

Bull. cum sicut sub die 20. Ianuarii 1626. disponit quod fratres reformati Discalceati Sanctissimæ Trinitatis proximè dicti in Africa, & alijs turcarum partibus possint celebrare super altare portatili, & antequam illucescat dies, ac absolueret fideles à reseruatis, eisq. indulg. impartiri.

Bull. exponi nobis sub die 26. Septembris 1619. confirmat decretum S. Rituum Congregationis super vsu baldacchini aliorum ministrorum, &c. pro Abbatibus Congregationis Cœlestinæ Ord. S. Benedicti.

Bull. Religiosos sub die 8. aprilis 1631. multa statuit super professionibus per regulares in locis designatis in Nouitiarum.

Bull. Ex incumbenti sub die 5. Iunii 1631. concedit indultum Fratribus Reformatis SS. Trinitatis Redemp. Capt. Hispaniæ querendi, petendi eleemosynas, oblationes, & legata, ac alia subsidia pro redemptione Captiuorum.

bull. Romanum decet sub die 22. Septēbris 1631. habet moderationem Constitutionis editæ à Clem. 8. circa distractionem castrorū, &c. pro satisfactione creditorum Baronum, status Ecclesiastici, quod non habeat locum quoad debita contracta post sex menses à die archiuuationis instrumentorum, ac vinculatione bonorum.

bull. cum sicut sub die 5. Nouembris 1631. statuit, vt constitutiones Apostolicæ concernentes fidem catholicam, & s. Inquisitionis officium adhuc editæ, & in posterum edendæ omnes regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, nisi in edendis specialiter excipiantur.

bull. alias felicis sub die 10. Decembris 1631. extendit constitutionem Gregor. XV.

re-

reuo cantem omnes concessiones viuz vocis oraculo preter eas S.R. E. cardinalibus concessas, &c.

bull. ratio pastoralis sub die 21. Decembris 1631. disponit, vt notarii extra Urbem creandi antequam exercere incipiant examini subiicere debeant sub poena nullitatis, & falsi.

bull. in suprema sub die 21. Decemb. 1631. declarat nullitates Notariorum cteatorum a quibuscumque locorum gubernatoribus, & facultatem tribuit Praefecto Archiuorum cognoscendi causas super nullitatibus praeditis, & inuolandi, etc.

bull. vnanimi sub die primo Aprilis 1632. pie adhortatur omnes Patriarchas, Episcopos, etc. vt preces fundant pro vnitae Principum catholicorum.

bull. nuper sub die 15. Septembris 1632. confirmat decretum editum a S. Rituum congregatione, vt monaci Abbates camaldulenses vt possint baldacchino, et processionali ter pontificali habitu incedere possint.

bull. ex debito sub die 22. Februar. 1633. statuit poenas impediētibus religiosos cuiuscunque ordinis missos ad Iaponicas, & alias Indiarum Orientalium partes.

Bull. Cum sicut sub die 9. Iulij 1633. statuit vt fratres Discalceati sancti Augustini in Philippinis, & Occidentalibus Indiis degentes possint promoueri ad quatuor ordines minores, & alios sacros ordines absque interstitiis a qualibet Antistite Catholico habente communionem sedis Apostolicae.

Bull. Iniuncti nobis sub die 22. augusti 1633. statuit multa super vacatione ministri generali fratrum Discalceatorum SS. Trinitatis Redempt. Captiuorum Hispaniarum non expleto sexennio.

Bulla Iteratis precibus sub die 13. Martij 1634. indicit vniuersales Iubileum, cum prorogatione eiusdem.

Bull. Redemptoris sub die 28. Martij 1634. habet communionem priuilegiorum Mendicantium, & non mendicantium religioni Discalceatorum SS. Trinitatis Redempt. Capt.

Bull. Coelestis Hierusalem sub die 5. Iulij 1634. declarat, & cofirmat decreta edita circa imagines defunctorum non dum a sede apostolica Canonizatorum cum splendoribus, & laureolis non proponendis, & eorum processionibus formandis, &c.

Bull. Inter grauissimas sub die 23. augusti 1634. declarat praecedentias inter fratres reformatos de obseruantia S. Francisci.

Bull. Militantis Ecclesiae sub die 21. Octobris. 1634. praefigit, & statuit caeremonias pro eli-

gendo magno magistro hospitalis S. Ioan. Hierosol.

Bull. Romanum decet sub die 17. Nouemb. 1634. declarat quod clerici pauperes scholarum piarum non comprehendantur in decretis circa regularium reformationem editis.

Bull. sancta synodus sub die 12. Decembris 1634. statuit super residentia Episcoporum, Archiepiscoporum, & aliorum Ecclesiis cathedralium praefectorum etiam S.R. E. cardinalium cum praefixione termini ad proficiscendum ad eorum residentias, ac determinatione poenarum ex quibuscumque urgentissimis causis.

Bull. Inter caeteras sub die 3. aprilis 1635. confirmatio praefinitionis habitus factae inter fratres Discalceatos Sanctae Theresiae, & fratres primi instituti, vulgo de Monte Sancto nuncupatos.

Bull. cum sicut sub die 21. Maii 1635. quod regulares, qui ultra vota solita etiam votum emittunt de non petenda, aut acceptanda religionem dignitate per quamcunque eorum translationem, seu habitus priuationem, aut dimissionem a voto huiusmodi nullatenus liberantur.

Bull. in supremo sub die primo Iunii 1635. statuit, quod assertiones, et enunciativae in instrumentis nullam faciant probationem, nisi originale afferatur Apostolicum Breue, vel copia authentica extracta a cancellaria, &c.

Bull. ex quo regimen sub die 28. Februar. 1636. eximit fratres reformatos Discalceatos SS. Trinitatis ob obedientia Ministri Generalis calceatorum eiusdem Ord.

Bull. inter grauissimas sub die 13. Martij 1636. declarat quoad facultates transferendi pensiones, aut illarum loco fructus, ac translationes, nouasque reservationes pensionum, aut fructuum antea translatorum.

Bull. alias sub die 2. Iulij 1636. extendit constit. Gregor. XIII. ne subcollectorum, et commissariorum crimina possint cognosci, nisi a Nuncijs, et collectoribus Apostolicis in Regno Neap. et ad excessus, et crimina patrata in alijs Regnis, et Prouincijs, etiam expletis eorum officijs.

Bull. exponi nobis sub die 3. Decembris 1636. statuit circa electionem Ministri generalis Fratrum Reformatorum Discalceatorum congregationis Hispaniarum Ord. SS. Trinit. Redempt. captiuorum.

Bull. magnum in christo sub die 20. Iunii 1637. contra eos, qui mentit nomine, vel cognomine adhuc prima vxore viuente ad secundas nuptias transeunt.

Bull. cum non sub die 29. Augusti 1637. contra religiosos Ecclesiasticos quatuor artes exer-

exercentes pro secularibus.

Bull. cum anno sub die 13. Octobris 1638. quod non ieiunetur si vigilia Sanct. Ioan. Baptistæ venerit in festo corporis Christi, sed esse anticipandum.

Bull. decet sub die 28. Iulij 1639. de locis Montium Romæ.

Bull. cum rationi 18. Maji 1639. quod non sit facienda translatio rerum Ecclesiarum.

Bull. nuper 1640. confirmatio Clementis 8. de elargitione munerum regularium vtriusque sexus, & cetera.

Bull. Romanus 1644. constituit super præseruatione iurium sedis Apostolicæ.

Bulla vniuerse 1642. pro obseruatione festorum, quando sic, & quando non. vide in ead.

Bull. Quamuis 1642. Confirmatio decreti Clem. 8. prohibentis fieri vnionem beneficiorum, &c.

Bull. Sacrosancta 1642. circa formam, & habitum sacrarum imaginum.

Bull. cum alias 1643. super recitatione, & decantatione hymnorum, &c.

Bull. Honorum 1643. 26. Februarij, circa regulares, super voto de non procuranda, nec acceptanda dignitate extra religionem.

bull. equum 16. Octobris 1643. constitutio, circa vtensilia sacristiæ pontificiæ per obitum S. R. E. Cardinalium debita.

bull. 1644. pro præsentis bello. videas in fonte, quia multa, & multa dicuntur ideo non sumantur hic, &c.

*INNOCENTIUS DECIMVS Romanus,
Ioannes Baptista antea dictus, Camilli
Pamphilij filius, S. R. E. Presbyter Cardinalis
tituli Sancti Eusebii. Roma die de-*

*cima quinta Septembris Summus Pontifex pronuntiatus, anno Domini 1644.
& die 4. Octobris eiusdem anni coronatus. Creauit usque ad præsentem diem
Cardinalis undecim.*

Iubileum Sanctiss. D. N. D. Innocentii Diuina prouidentia Papa X. Ad implorandum diuinum auxilium pro felici regimine, & statu Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Ecclesiæ. quinto nona Decembris 1644.

1 Constitutio super titulo, & insignibus S. R. E. Cardinalium, 14. Kal. Ianuarii 1644.

3. Confirmatio constit. Pii V. & eius successorum de non alienandis, & infeudandis ciuitatibus, terris, & locis S. R. E. decimo septimo Kalendas Decembris 1644.

4 Confirmatio constit. Sixti V. & Clementis VIII. circa conseruationem pecuniarum in Arce S. Angeli repositarum, nullo vnquam tempore, nisi ibi præscriptis casibus, certa que de super seruata forma depromendarum. decimo septimo Kalendas Decembris 1644.

5 Deputatio Eminentiss. & Reuerendiss. D. cardinalis Odescalchi in protectorem Fratrum Ord. S. Hieronymi congregationis Felulan. die 20. Septembris 1645. *quid contra fecit alij?*

6 Constitutio circa Mœnia, ac Propugnacula Urbis recens extructa, eorumque pomaria. die 4. Martij 1645. *et cetera.*

7 Confirmatio nonnullorum constitutionum Summorum Pontificum pro communi bono editarum cum reuocatione quarumdã gratiarum contra illarum dispositionem concessarum. die 27. Nouembris 1645.

8 Constitutio super recessu S. R. E. cardinalium à Statu Ecclesiastico sine licetia summi Pontificis, & reditu eorum, qui sine licetia huiusmodi recesserunt ad Romanam curiam. die 19. Februar. 1645.

De Proce.

**Summa casuum conscientiae cum verbis Summorum Pontificum
in Bullis, & summa casuum conscientiae, cum verbis
Summorum Pontificum in Conciliis.**

Admodum Reu. P. Mag. MAVRITII DE GREGORIO Ord. Præd. Siculi Cammaratae ex promotoribus participantibus ad Doctorandum omnium Antiquitatum professoris, Academiae Antiphrasatorum, Theologi Eminentiss. Cardin. Sabelli, & primo Cardinalis Aquavivæ, & Locumtenentis Horatii eius Fratris Episcopi Galatiæ.

Dico ego opera mea regi, & regina cunctas hareses interimenti in universo mundo, sedē sapientia omnium Doctorum, & Prædicatorum.

In hac ultima impressione; in prima verò impressione intitulatur Hyacinthus, & Margaritæ Confessoriorum.

A

Pro Abbatissa. Bulla Gregorij 13. virtute huius bullæ, quæ incipit Hac perpetua valitura. Abbatissa, seu præfata, quarumcūque monialium debet eligi per triennium, non ad vitam, alias electio nullius est roboris.

Pro Adulterio. Bulla Xisti V. incip. ad compescendum, apponitur poena contra adulteros.

Pro Agnis Dei. Bulla Gregor. XIII. Agnus Dei benedicti sub poena excom. latæ sententiæ prohibentur minio notari, vel deaurari, vel venales exponi simoniacæ, & cetera.

Pro Alienatione rerum Ecclesiæ Bulla Pij IV. qua cauetur, ut aduersus Ecclesiam malè alienatam possit opponi præscriptio 40. annorum adest etiam bulla Pauli 2. incip. cum in omnibus, qua statuuntur poenæ aduersus exequutores alienationum rei Ecclesiasticæ non seruantes ea, quæ ibi habentur.

Pro alienatione rerum regularium prohibita: Bulla Gregor. XIII. qua multa priuilegia conceduntur regularibus, ut possent alienare immobilia, & mobilia pretiosa, At Urbanus 8. dicta priuilegia reuocauit inhibendo ne mobilia, nec immobilia alienentur.

Pro Altari portatili. Bulla Urbani V. incip. sinceræ, &c. & Xisti IV. incip. regiminis, & quibus cauetur, ut religiosi, siue Monaci ord. Chartusiani possint uti altari portatili sic cōceditur fratribus minoribus, sic fratribus ord. præd. ab Alex. 6. & Gregor. 13. alia similia cōcessa Patribus Soc. Iesu.

Pro Apostatis à fide. Bulla Gregor. XIII. incip. in Ecclesijs, &c. ubi irritantur dispositiones, quæcumque etiam sedis Apostolicæ de beneficijs contra personas propter apostasi-

à fide, quæ proprio vitio talis criminis, vel stirpis laborant, illud Papæ reseruat, & tradit formam impetrandi.

Pro Apostatis à religione. Bulla Greg XIII. incip. postquam, ut talium bona acquirantur illi monasterio, cui primo professionem emisserant.

Pro Apostolorum liminibus. Bull. Xisti V. Apostolorum limina Episcopus Italus tenetur adire tertio quoque anno, ultramontanus quinto quoque anno.

Pro Appellationibus. Bulla Pij V. incip. cum remedium, Vt à sententia continente poenam pecuniariam fisco applicandam teneatur quis infra sex menses à die interpositæ appellationis prosequi eam.

Pro Archino. Bulla Xisti V. incip. prouidè Archiuus bonorum Ecclesiasticorum debet haberi à quolibet prælato, & administratore.

Pro armis. Bulla Pij IV. ubi retinens domi archibusetto, spunitur, ac si detulisset, ampliatur per Pium V. ad retinentes domi cultellos, pugiones, &c.

Pro aromatoriorum libris. Bulla, seu motus proprius Iulij 3. & Clem. 8. ut dictis libris plena fides adhibeatur.

Pro assassinio. Bulla Clem. VIII. incip. equa, ut eriminis assassini declaratio spectet ad Iudicem Ecclesiasticum, non secularem.

Pro Astrologia iudiciaria. Bulla Xisti V. incip. hac perpetua. Astrologia iudiciaria, prohibetur sub grauissimis poenis, eius libri prohibentur, præterquam circa agriculturam nauigationem, & artem Medicinæ, &c.

B

Pro bannitorum fautoribus. bulla Gregor. XIII. incip. tantæ, infliguntur diuersæ poenæ temporales atque excomm. latæ sentent. papæ

re-

reſeruata, contra receptantes, vel dantes fauorem, vel auxilium bannitis, in ſtatu Eccleſiaſtico.

Pro beneficijs vacantibus per promotionē ad Episcopatum, bulla Iulij 3. incip. Sanctiſſimus beneficia vacantia per promotionem ad prælaturam non poſſunt retineri niſi diſpenſetur ſecus eſt ſi habeat officia, nam ea retinent.

Pro beneficiis vacantibus. Episcopali ſede vacante. bulla Pij V. incip. Sanctiſſimus referuntur omnia beneficia vacantia, ſede Episcopali vacante, nec ſpectat eorum prouiſio ad capitulum.

Pro beneficiorum fructibus non exactis in vita beneficiati. bulla Iulij 3. fructus maturati, non exacti in vita beneficiati non ſpectant ad hæredem, vel eius ſucceſſorem, ſed ad Cam. apoſt.

Pro beneficiorum fructus prohibitis teſtari. bulla Pij IV. incipit graue nimis, beneficiarij prohibentur, quomodocumque diſponere in teſtamento de fructibus, non obſtante quacumque conſuetudine in contrarium.

Pro beneficiorum poſſeſſione capienda. bulla Pij V. incip. Sanctiſſimus. Poſſeſſio beneficii non poteſt capi abſque bullis apoſtolicis, alijs dicitur intruſus.

Pro beneficiorum priuatione. bulla Pij 4. incip. cupientes. Beneficia non poſſunt impetrari a cõſanguineis, vel affinibus Iudicis priuantis beneficiatos.

Pro beneficiorum reſeruatione. bulla Pij 4. incip. volentes. Omnia beneficia reſeruata, vel vacantia in menſe apoſtolicõ non conferuntur per ordinarium, alias priuatur facultate conferendi, & excommunicatur.

Pro beneficiorum reſeruatione ob hæreſim. bulla Pij V. incip. cum ex Apoſtolutus talia. Beneficia ad Papam ſpectant circa eorum collationem.

Pro beneficiorum reſignatione, & permutatione. bulla Pij V. incip. Quanta. Reſignatio beneficiorum in manibus Ordinarij debet fieri cum cauſa, alias Ordinarij priuatur facultate conferendi, ſic & recipiens.

Pro beneficiorum reſignatorum publicatione. bulla Pij V. incip. Sanctiſſimus, & Greg. XIV. incip. humano. Quibus datur forma faciendi publicationes beneficiorum reſignatorum, ac adipiſcendi poſſeſſionem eorum infra ſex meſes in curia.

Pro beneficiorum reſignatorum poſſeſſione infra certum tempus capienda. bulla Greg. XIII. incip. de beneficiis. Collatio beneficii reſignati in manibus Ordinarij eſt facienda infra menſem, & prouiſus infra tres meſes

debet capere poſſeſſionem, eamque publicare.

Pro blaſphemia. Bulla Pij V. incip. cum primum inſliguntur pœnæ blaſphemantibus Deum, vel Ieſum Chriſtum, vel B. Virginem expreſſe, quid in prima vice, quid in ſecunda, quid in tertia. Et quid ſi ſit clericus, vel ſecularis.

C

Pro cambio. Bulla Pij V. qua cambium ſic. cum declaratur uſurarium.

Pro canonicis cardinalibus. Bulla Pij V. qua talis titulus ex quocumque priuilegio annullatur præterquam canonicis de vrbe.

Pro canonicis regularibus. bulla Greg. XIII. qua ſtatuitur, vt canonici regulares non poſſint obtinere parochias, quod ſecus erat de iure communi.

Pro Capitulo Odoardus. bulla Clem. VIII. vt iudicium dicti cap. finiatur infra 4. meſes.

Pro capitulo ſede vacante. bulla Clement. VIII. qua ordinatur canonicis Neapolitanis, vt ſede vacante capitulum defendat libertatē Eccleſiaſticam, & alia.

Pro caſibus reſeruatis a deſt decretum Clement. VIII. ex quo colligitur ſoli Episcopo licere caſus reſeruare.

Pro clauſura. bulla Greg. XIII. incip. harum tenore. clauſuram violare prohibentur ſuperiores quicumque, niſi in caſibus neceſſariis ſub pœnis interdicti quoad prælatos ab ingreſſu Eccleſiæ prima vice, & ſi ſecunda vice alia pœnæ, vt ibi.

Pro eadem clauſura. Bulla Pij V. incip. paſtoralis. clauſura eſt ſeruanda, quibus non licet exire a monaſterio quacumque ex cauſa.

Pro eadem clauſura. bulla Pauli V. & Urban. 8. reuocantur omnes licentiæ conceſſæ viris, & mulieribus pro ingreſſiendis monaſterijs.

Pro Conc. Trident. bulla Pij 4. incipit benedictus Deus. Confirmatur concilium Triden. prælatis ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, alijs verò excommunication. latæ ſent. qui cõmentaria, & gloſas circa tale conc. facerent.

Pro concurſu. Bulla Pij V. incip. in conferendis qua ſtatuitur forma faciendi concurſum. infra ſex meſes pro aliqua Eccleſia parochiali concordat Trid. ſeſſ. 24. c. 17.

Pro conſeruatione Virginum. Bulla Clem. VIII. qua ſtatuitur in conſeruatione monialium Episcopos ſeruare contenta in pontificali.

Pro conſeruatoribus. bulla Greg. I 5. incip. Sanctiſſimus continet conditiones quas debent habere conſeruatores.

Pro contractibus cenſualibus. bulla Nico-

Iai V. incip. sollicitudo pastoralis, ut census constituatur cum pacto de retro vendendo, & ut census annualis non excedat decimam partem pretii principalis. Alia constit. Pii V. incip. hac igitur nostra.

D

Pro dato, & promisso pro iustitia, vel gratia obtinenda à Sede Apostolica. bulla Gregor. 13. incip. ab ipso. prohibetur aliquid dari pro gratia, vel iustitia à Sede Apostolica facienda sub poena excomm. Papæ reservata. Absolvit Episcopus in articulo mortis.

Pro duello. Bulla Clem. 8. incip. illius vices, quod prohibetur omni iure, de quo vide verbo Duellum.

E

Pro erectis à religione, ut incorrigibilibus. Decretum Urban. 8. non potest quis eijci à religione, nisi sit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis declaratur in dicto decreto.

Pro eiectionum bonis à religione. Bull. Gregor. 13. incip. officii nostri. bona prædicta spectant ad Cam. Apost.

Pro excommunicationum vitiatione. bulla Leonis V. incip. statuimus. Excommunicati erunt vitandi primo, si sint denunciati. Secundo, si ita constet esse excommunicatos, ut non possit velari.

Pro exemptionum privilegiis circa curam animarum, & administrationem Sacramentorum. Bulla Gregor. XV. incip. Inscrutabili. Nulla prouidet, & aliquid addit pro observatione Tridentini sess. 25. c. 11. de regular.

F

Pro fabrica S. Petri. bulla Pii V. incip. exigit legata pia ad effectum celebrationis missarum, & c. si non fuerint mandata executioni infra triennium, medietas spectabit ad fabricam, alia medietas ad locum pium, cui relicta sunt, cum declaratione cardinalium.

Pro festis diebus. bulla Pii V. incip. cum primum, dies festos ab omnibus observandos, sub poena arbitrio Ordinarii, etc.

Pro feudis. bulla Urban. 8. incip. sacrosancti. confirmat constit. Pii V. de non infeudandis ciuitatibus, & c. S. R. E.

Pro fidei professione. Bulla Pii IV. incipien. Sacrosancta. Professio fidei à quibuscunque prouisis de beneficiis curam animarum habentibus, nec non à canonicis, & dignitatem habentibus debet fieri infra duos menses.

G

Pro gratiarum reuocatione. Bulla Gregor. XV. incip. Rom. Pontifex. Concessionem viuz vocis oraculo reuocantur.

H

Pro habitu clericali: bull. Clemen. VIII. &

Paul. III. clerici in minoribus non incedentes continuè in habitu, et tonsura etiam absque trina monitione non gaudent priuilegio fori.

Pro habitu clericali. Bulla Xisti V. incip. hac nostra. Clerici in sacris, et in minoribus constituti non incedentes cum habitu priuantur sine monitione, et Iudicis decreto beneficiis, et pensionibus.

Pro Hæreis. Bulla Clem. 8. qua prohibetur descendētibus ex stirpe, et genere Iudeorum admitti ad beneficia usque ad septimum gradum inclusiue à tempore conuersionis eorum.

Pro Hæresi. Bulla Martini V. incip. inter ciuitas. Hæreticus propriè dicitur, qui malè sentit de sacramentis Ecclesiæ, et aliter credit de fidei articulis, quam S. R. E.

Pro hæresi. Bulla Clem. 7. incip. cum sicut Inquisitores habent potestatem absoluendi ab excommunicatione, et dispensandi ab irregularitate contracta propter hæresim, præcedente tamen abiuratione, et promissione amplius in futurum, etc.

Pro hæresi. Bulla Pauli V. incip. Romanus Episcopi possunt procedere in causa hæresis contra exemptos, etiam si sint præuenti à superioribus.

Pro hæreticorum, et maleficorum denunciatione. Bulla Gregor. 9. & Innocen. 4. Excommunicantur non denunciantes hæreticos, vel de hæresi suspectos.

Pro horis canonicis. Bulla Leon. X. incip. statuimus confirmata per Piam V. omnes beneficiati tenentur recitare horas canonicas sub poena peccati mortalis, & restitutionis fructuum pro rata illius dici.

I

Pro illegitimis inhabilibus ad beneficia. Bulla Gregor. 11. illegitimi sunt inhabiles ad ordines, & beneficia, quia sunt irregulares, et incapaces omnium dignitatum Ecclesiasticarum.

Pro illegitimis ad beneficia parentum non succedentibus. Bull. Clemen. 7. incip. ad canonum, statuit, ut illegitimi sint inhabiles ad ordines, et beneficia, et bona parentum.

Pro illegitimis inhabilibus ad successionē clericorum. Bulla Pii V. incip. quæ ordini prohibetur clericis disponere de bonis Ecclesiasticis, seu eorum fructibus in fauorem illegitimorum quomodocunque, vel eorum consanguineos quoscunque.

Pro immunitate Ecclesiastica. Bulla Greg. 14. incip. hac perpetua, ubi confugientes ad Ecclesiam gaudent immunitate, præter ibi exceptuatos.

Pro incestu. Bulla Sixti V. committentes incestum,

cestum, etiam si duas germanas sorores publicas meretrices cognouerint, puniuntur ultimo supplicio. Greg. verò 14. per Bull. incip. sicut antiquitus addidit, & prohibuit peti dispensationes in huiusmodi matrimoniis in virtute S. Obedientiæ.

Pro indultu cardinalium Bull. Vrb. 8. incip. sanctissimus capitula, quibus præsent cardinales non habentes ius nominandi, vel præsentandi, etc.

L

Pro libris prohibitis. Bulla Vrb. 8. incipien. constitutio hæc. Qua reuocantur omnes licentiæ legendi, vel retinendi libros prohibitos, et vt ad Episcopos, vel Inquisitores deferant.

Pro librorum impressione. bulla Leon. X. incip. inter solitudinem, prohibentur imprimi libri, & aliæ scripturæ in Vrbe absque approbatione in scriptis Magistri S. Palatii.

Pro locatione bonorum Ecclesiæ. bulla Pauli 4. & Sixti 5. locatio rerum Ecclesiæ facta consanguineis nulla est.

M

Pro Medicis. Bull. Pij V. Medici nõ seruantes constitutionem Innoc. 3. vltra pœnas ibi, sunt perpetuò infames, & gradu medicinæ priuantur.

Pro missarum celebratione. Bulla Pij 5. incip. Sanctissimus reuocantur licentiæ, ac facultates celebrandi missas vespertino tempore. vide decretum declaratorium Sacre Congreg.

Pro missarum celebratione, & reductione. per S. C. Trid. missarum reductio permittitur ordinario sess. 25. c. 4. de reform. tamen hodie auctoritate Vrb. 8. est prohibita. vide decretum Sacre Cong. vide etiam declarationes S. Congregationis Concilij Vrb. 8.

Pro monasteriorum ædificatione. Bulla Clem. 8. incip. Quoniam. Monasteria quorumcunque etiam medicantium non possunt erigi etiam cum consensu Episcopi, nisi seruata dispositione huius bullæ.

Pro monasteriorum ædificatione. bulla Vrb. 8. incip. Romanus priuilegia concessa mendicantibus ædificandi monasteria absque licentia Ordinarii sunt reuocata.

Pro monetariis. bull. Vrb. 8. Clerici monetarii puniuntur per Iudicem secularem consentit mortis proprius Pij V.

Pro monialium numero in monasterii præfigendo. bulla Gregor. 13. monialium numerus præfigendus est per Ordinarios locorum, sub pœna peccati mortalis.

Pro monitorialibus litteris in forma. bulla Pij V. incip. Sanctissimus, tradit tria debere concurrere in expeditione mandatorum. seu

breuium in forma significauit pro rebus deperditis, vel subtractis, & reuelandis.

Pro munerum largitione. bulla Clem. 8. incip. religiosæ. Munerum largitio prohibetur regularibus.

N

Pro nouitiis recipiendis. bulla Clem. 8. incip. Regulares. Nouitii sunt recipiendi in locis designatis per hanc constitutionem sub pœnis contentis ibi.

Pro nouitiis recipiendis præcedente informatione. bulla Xisti V. incip. Circumspecta, qua in recipiendis nouitiis informationes debeant præcedere. Clemens verò 8. eam confirmauit, et addidit, vt approbentur ab ipsa congregatione, in quam aggreditur, vel auctoritate Episcopi, etc.

Pro nullitatibus sententiæ. bulla Clem. 8. incip. Litium dispendiis, non potest dici de nullitate sententiæ, nisi ex defectu iurisdictionis, mandati, et citationis.

O

Pro officiorum societate. bulla Pauli IV. incip. Inter cæteras, statuatur, vt societas officij non possunt contrahi, nisi super officiis Rom. Cur.

Pro ordinandorum titulo, & pœna Episcopi promouentis, & promoti absque illo. bulla Xisti V. incip. sanctum instituitur pœna Episcopis ab executione omnium munerum pontificalium, & ab ingressu Ecclesiæ priuat. &c. Clemens verò 8. restrinxit ad terminos iuris, vt extendatur pœna circa eos, qui simoniace ordinant, &c. ibi vide.

Pro ordinatis ab alieno Episcopo ratione beneficii, tenuis Pauli V. quo statuitur non, posse præsertim Neapolitanos ratione tenuis beneficii ordinari ab alio Episcopo ad instantiam Card. Carafa.

Pro ordinatis extra tempora. Bulla Pij 2. Xisti 5. quæ quia erant nimis rigidæ Clemens 8. reduxit ad terminos iuris, & pœnas ab illis summ. pont. tollit, præterquam in ordinatis simoniace.

Pro percussione clerici graui. Vide extrauag. Io. 22. incip. perleçis, vbi vides copiosè quændi dicatur grauis, vel levis percussio pro intelligentia cap. si quis suadente.

Pro pollutione Ecclesiarum. Bulla Leon. X. qua reconciliatio Ecclesiarum spectat ad Episcopos, nec facultas conciliandi delegatur sacerdoti, &c.

Pro præcedentia in processionibus. Bulla Greg. 13. incip. exposcit, vbi lis præcedentia processionum dirimitur per Episcopum. vide decretum sac. Congregat. de processionibus regularium extra claustra.

R

Pro recipiendis nouitiis non præcedente informatione. vide decretum Sacre Congregationis, quo absoluntur regulares per Urb. 8. ab eo, quod ordinauerat Clemens 8. supra const. incip. Sanctissimus.

Pro regularibus curam animarum habentibus. Bulla Gregor. 15. incip. inscrutabili. qua statuitur, ut regulares etiam exempti curam animarum habentes posse visitari, & corrigi.

Pro Regularibus delinquentibus extra claustra bul. clem. 8. q. licet Episcopus nullam habeat iurisdictionem in regulares, si tamen delinquant extra claustra, possunt per Episcopos puniri concord. dispositio Trid. sess. 25. c. 14. de regular.

Pro regularium, & sæculariū prædicatione, Bulla Greg. 15. regulares volentes prædicare in Ecclesiis suorum ordinum debent habere licentia, in aliis Ecclesiis benedictionem ab ordinario Trid. sess. 24. cap. 4. de reform. ca. bulla Greg. incip. inscrutabile, & regulares secus facientes puniuntur ab Episcopo.

Pro regularium numero in singulis monasteriis constituendo, Bulla Clem. 8. & pauli 5. incip. Sanctissimus. Ille numerus monachorum debet esse in conuentibus, qui commodè possunt aliis proprijs redditibus, & cleemosynis.

Pro Religiosis indebitè vagantibus, Bulla pauli 4. incip. postquam religiosi indebitè vagantes extra claustra multis pœnis puniuntur præsertim priuationis baccalaureatus magistratus, inhabilitatis præsertim ad sacerdotium, &c.

Pro religiosis recurrentibus ad Curiam Rom. pro eorum grauaminibus, adest decretū S. Cong. quo traditur norma seruandi ea, quæ debent fieri.

Pro residentia canonicorum, & parochorū. Bulla pii 5. incip. cupientes, præcipitur residentia parochis, Canonicis, seu aliis qui curam habent animarum.

Pro residentia patriarcharum, primatum, Archiep. & Episcop. Bulla pii 4. incip. In suprema, ubi augentur pœna contra prædictos non residentes.

S

Pro sacerdote nō ordinato ministrante, vel Sacramentalem confessionem audiente, Bulla Clem. 8. incip. si alias, quilibet qui non promotus ad presbyteratum, celebrauerit, vel Sacramentalem confessionem audierit ab ordinariis, vel inquisitoribus degradetur, & curiæ seculari tradatur.

Pro sacrilegio. Bulla Xisti V. incip. cum prouida statuuntur pœne sacrilegii, iis qui res sacras à templis diuinis auferunt.

Pro sequestro apponendo in fructibus beneficii referuati prouiti per sedem apostolicā, & ordinarium. bulla pii 4. Sequestrum potest apponi in fructibus beneficiis referuati prouiti si per papam, & ordinarium.

Pro simonia. bulla pii 5. incip. durum nimis simonia est aliquid recipere à beneficiatis pro capienda possessione beneficiorum, nisi in pios vsus expendantur.

Pro simonia. bulla pii 5. incip. vñ simoniace, qua constitutione augetur pœna simoniæ.

Pro sindicatu. Bulla Greg. 13. Vicarius non tenetur dare sindicatum.

Pro sodomia. bulla pii 5. incip. cum primū, qua imponitur pœna clericis, & aliis personis Ecclesiasticis tale crimen exercentibus, priuationis ipso iure, beneficio, officio, ac privilegio clericali, ita ut possit Index Ecclesiasticus taliter delinquentem tradere iudici laico.

Pro sollicitatione in confessione. bull. Greg. 15. incip. vniuersi. Sollicitantes in confessione debere denunciari, &c. si fuerint reperti rei criminis infligitur eis pœna perpetua treremium, suspensionis ab ordinibus, beneficiis, &c. sine vlla spe gratiæ, &c.

Pro spoliis clericorum. bulla pii 5. incip. Romani. agit de bonis quæsitis ex beneficio à clerico spectare debere ad Cam. apost.

Pro subcollectoribus. bulla Xisti V. subcollectores aduocati, & procuratores fiscales eorum officio durante sunt exempti à spoliis.

T

Pro tertiariis. vide decretum Sac. Cong. declarans gaudere foro, & privilegio canonis.

V

Pro visitatione militum D. Ioannis, curam animarum habentibus. bulla pii 5. incip. exposcit. decernens Ecclesias parochiales militum hierosol. posse visitari ab ordinariis quoad ea, quæ ad curam animarum, & Sacramentorum administrationem spectant.

Pro vsuris. bulla Xisti V. incip. detestabilis societas, in qua socius affecurat capitale, & soluit certum lucrum pro incerto, vsura est, &c.

Summa casuum conscientie, cum verbis Summ. Pontif. in Concil. abecedaria.

A

Abbates per duos menses possunt abesse, si suum munus per alium sufficienter suppleant, ait Lessius auctoritate Sac. Congr.

Abbatem Episcopus, iuxta canones, in monasterio instituit, atque extra regulam facta, ibi corrigit, 4. Toletani 50.) 1. Aurelianensis 21, posterius mutat 1. Lateranen. sub Greg. 1. Vnde ei subesse iubetur, chalcedonensis, c. 8.

1. Au-

1. Aurelianen. 21.) Trid. sess. 5. cap. 1.

Non suscipiens verò Episcopi præcepta remouetur à communione, donec cōtumaciam deponat 2. Aurelian. 21. Si peccans nolit eo corrigi, deducitur ad iudicium Metropolitani. Epauuent. 19.

Eum tamen Episcopus sine confratrum, abbatum consilio de loco suo non præsumat eiicere; quem autem negligentia eiicit, cum omnium Præbyterorum consilio refutetur, 2. Turon. 7. Et iuxta concil. constantiense, ait 3. Lateranense sessione 9. nullus prælatus transferatur inuitus, nisi iustis, efficacibusque rationibus, & causis.

Per præmitam Episcopus abbatem non ordinet, 2. Turon. 7. seu in sede ponat. Alexand. 3. constitutionum suarum, partis 1. c. 7. alioqui honore per præmium obtento abbas careat Cabilonen. 16. ordinatio talis, vel electio, vel postulatio nulla sit ipso iure, & vt accipiēs, ita & dans incurrat ipso facto sententiam excommunicationis. Martinus PP. V. sess. 43. conc. constant.

Nec nisi, qui de ipso est monasterio, cuius abbas defunctus est, & quem concors fratrum societas elegerit. 1. Lateranens. sub Gregor. 1. pp. (si aptam inter se personam inuenire nequeant, solerter sibi de aliis monasteriis eligant ordinandum. 1. Lateran.) 1. cabilonen. 12. dicitur, si quilibet abbas elegerit successorē, hic electus, de facultatibus monasterii ad regendum nullam habeat potestatem.

Clerici cuiuscūque ordinis, qui in Ecclesiis quocunque modo militant, Abbates per monasterium fieri non permittantur, sed aut admissa clericatus militia monasticis non promoueantur ordinibus, aut si abbatis loco permanere decreuerint, clericatus nullatenus permittantur habere militiam. Satis enim incongruum est, si cum vnum ex his pro sui magnitudine diligenter quis non possit explere, ad vtrūque iudicetur idoneus, sicque inuicē, & ecclesiasticus ordo vitæ monastica, & Ecclesiasticis vtilitatibus regula monachatus impediatur Gregorius 1. pp. lib. 3. epist. 11.

Et nullus habitum monachi suscipiat, spem aut promissionem habens, vt abbas fiat. Romanum sub Nicolao primo.

Vnum autem duobus monasterijs præsidere interdiciamus Agathen. 38. & 57. Venetici 8. Epauuent. 9. 10. Nec duo sint in vno Monasterio abbates. 1. cabilonen. 12. ne sub obtentu potestatis similtas inter monachos, & scandalum generetur.

Cellulas diuersas singulis abbatibus habere non liceat. Agath. 38. Venetici 8.

Attamen propter hostilitatis incursum, receptacula intra muros, scilicet ciuitatis, poterunt collocare. Agath. 38. Venet. 8.

In proprietatem suam abbas non reuocet, id quod monasterio oblatum est. 4. Aurelia. 11.

Res illa ad potestatem Episcopi reuocetur, quam sine eius notitia, seu subscriptione abbas vèdiderit. Agath. 56. 3. Aurelia 23. Apauuent. 8. 4. Aurelia. 11.

Mensæ Abbatis debiles, peregrinique inter sint, et ante se ioca turpia fieri non permittat. per sonet ibi lectio diuina. Rhemen. 17.

Non licet ei filios de baptismo habere. Antistodoren. 25.

Concilio omnes abbates intersint. Antistodoren. 7. intereant 5. constantinop. act. 1.

Manus ad ea, quæ sunt Episcopalis dignitatis non extendant, de causis matrimonialibus cognoscendo, iniungendo publicas poenitentias, concedendo indulgentiarum literas, &c. 2. Lateran. 60. sub Innocentio 3. Nullis, qui regulares eorum subditi non sunt tonsuram, vel minores ordines conferant, nec litteras dent dimissorias aliquibus clericis secularibus, vt ab aliis ordinentur. Friden. sess. 23. c. 10.

Abbatissa non potest dispensare in votis, quia non habet iurisdictionalem spiritualem. Foleta. 3.

Abbatissas fieri, quæ iuenculæ sunt, vehementissimè prohibemus, nullam igitur fraternitas tua, nisi sexagenariam virginem, cuius ætas atque mores hoc exegerint, velari permittat. Gregorius pp. 11. lib. 3. epist. 11. Trid. autem sess. 25. cap. 7. Abbatissa, & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, & præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, & alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni præest videtur, ex iis, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio superiore consentiente eligatur. Duobus verò monasteriis nulla perficiatur.

Episcopo in omnibus sub sit Abbatissa. 2. cabilonen. 65. sine eius notitia nihil vendat. Epauuent. 8.

Vitæ, vestimenta, aliaque nonnulla necessaria iure debent familiæ ab abbatissa preparari. Turonen. 58. sub carolo magno c. 26. 2. cabilonen. 54. & 58. Rhemen. 33.

Ipsa subditis talem se debet exhibere in-

ha-

habitu, in veste, in omni conuictu, ut eis ad ecclesiastica regna pergentibus ducatum præbeat, 2. cabilonen. 52.

Prouideat in lectione, & psalmorum modulatione, ut ipsæ sanctimoniales strenuæ sint, 2. cabilonen. 54.

Abſque Episcopi ſui licentia foras monaſterium egrediendi non habeat poteſtatem, ſed tantum in ſuo permaneat monaſterio; ibique, & ſeipſam cuſtodire, ſibiſque commiſſas ſeruare quanta poterit vigilantia deceret. Turonen. ſub Carolo magno cap. 30.) ſimile ſerè eſt 2. cabilonen. 57. Maguntiaci. 13. ſub Carolo magno.

Cum viris clericis, ſue laicis non loquatur horis incompetentibus, ſed quicquid de neceſſarijs rebus cum eis peragere debet, a prima hora uſque ad vespertinam peragat, & hoc non cum ſingulis, ſed coram pluribus. 2. Cabilonen. 55.

A vespere autem uſque primam cum nullo maſculo colloquium habeat, niſi forte talis ſit occaſio, quam euitare non poſſit, & ſi neceſſitas incubuerit, id coram teſtibus facere, & debeat. 2. cabilonen. 56.

Velare virginem non præſumat. Eutichianus pp. 20. q. 1. Statuimus ut, &c.

ABORTVM mulier ſibi ipſi procurans, antiqua Eccleſiæ deſiſtione remouebatur ad finem uſque vitæ ab Eccleſia, miſericorditer vero ei. 10. annorum pœnitentiam indixit Ancyranum, cap. 20.) Qui potionibus id mulieri acceperit communionem poſt 7. annorum pœnitentiam demum accipit, iuſſus tamen omni tempore vitæ ſuæ inſiſtere ſteribus. Herdenſe. cap. 2. Triburienſe ſub Arnolfo Imp. cap. 50. Vide Titulum Homicidij.

Absentans ſe, ſeu abſens ab Eccleſia clericus, vel laicus diebus ſolemniſſimis, vide tit. Eccleſia. §. 13. & clericorum nomen.

Abſtinens a quibuſdam cibis propter corporis ſui afflictionem laudatur. 1. Braccar. 14.) Vigil. pp. Epist. 11.) 1. Toleta. in confeſſione fidei) Cirilli Episcopi Ieroſol. catecheſi. 4.) Vide titulum Ieiunium.

Absentes non peccant contrahendo per procuratores ſeruatis ſeruandis Card. Tuſc. 10. 5. con. 124. per literas Congreg.

Absens a choro notabiliter peccant quando tenetur.

Absolutio ſacerdotis in ſacramento pœnitentiæ eſt quidem alieni beneficii diſpenſatio, nō eſt tamen nudum ſolum miniſterium, vel annuntiandi euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo velut à iudice ſententia pronuntiatur. Conc. Triden. ſeſſ. 14. cap. 6. & can. 9.

Absolutio prolata in ſibi non ſubiectum, eſt nullius momenti. eadem 2. ſeſſ. cap. 7.

Acolytus ad accendenda Eccleſiæ luminaria mancipatur, & ideo in ordinatione datur ei ceroferarium cum cereo. 4. Carth. 6.) Aquigranen. 5.

Accuſatore: fratrum (ſeu detractores, aut ſufurriones) Episcopus excommunicet, & emendantes vitium recipiat ad communionem. 4. Carth. 55.) Quo reſpicit Elibertinum c. 73. ne in fine quidem dans communionem ei, ad cuius accuſationem accuſatus, vel proſcriptus eſſet, vel interfectus frater.

Actorum decreta. Vide in fine in verbo Vicarius ubi ſunt omnia decreta faciēda a magiſtris actorum, ſeu à Vicario, dictādo curioſa, & neceſſaria.

Accuſare non poteſt excommunicatus.

Accuſare iniuſtè peccat mortaliter, & tenetur ad reſtitutionem, & ſequuta morte ſeu mutilatione incurrit irregularitatem.

Accuſaturus in iudicium veniat, nomen rei indicet. Eutychianus pp. epist. 2.

Nam nemo abſens accuſare alterum, neque per ſcripta poteſt, ſed propria voce, Stephan. 1. Pp. epist. 2.) Damasus pp. epist. 6.) 6. Toleta. 11.

Accuſandi licentia denegetur hiſ, qui vel Chriſtianæ religionis dignitatem, vel ſui propoſiti normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Felix Papa epistol. 1. cap. 9. & 11.

Accuſans de multis, ſi in primi criminis probatione deſecerit, cætera probare non ſinitur 7. carthuf. 3.

Accuſator nullus ſit, & iudex eiſdem. Fabianus Pp. epist. 2. (Si tamen eiſ ſit. Nam habet verba Auguſtini enchiridij. 79. Sunt quædam quæ leuiſſima, &c.) Stephanus pp. epist. 2. ex eo, vel ille ex Stephano dicit: Scimus dilectiſſimi, quia &c.) Damasus pp. in epist. ad Stephanum.

Quibus accuſatio denegatur, iis in cauſis propriis non denegatur.

Superiorem ſuum clericus inferior non debet accuſare. concil. Roma. ſub Sylueſtro a. 1. cap. 3. citatur. 2. quæſt. 7. Nullus laicus, & ſerè idem a. 2. cap. 18.) Maguntianus.

Domini ſacerdotes accuſare non poſſunt, qui non ſunt bonæ conuerſationis, aut quorū fides, vita, & libertas neſcitur. Fabianus pp. epist. 33.) Sixtus Pp. 3. c. 2. epist. ſuæ ad Episc. Orient.) Adrianus Pp. cap. 3.

Perſonarum ad accuſationem Eccleſiaſticorum non recipiendarum omnes ſerè primorum Pontificum epistolæ meminere, & ſummatim Adrianus 1. Pp. cap. 3. &c.

Maiores natu accuſare non poſſunt criminibus aliquibus irretiti, aut qui ſunt ſuſpecti.

Fa-

Fabianus pp. epist. 3.) 2. carth. 6.) 4. carth. 96.)
Lucius pp. epist. ad episc. Gal. & Hispan. Pon-
tianus pp. epist. 2.

Nec clericos accusare potest ab excommu-
nicatione, nec dum absolutus, quisquis ille sit
7. Carth. 1.

Contra delinquentes tribus modis potest
procedi per accusationem, denunciationem,
& inquisitionem, diligens tamen adhibeatur
cautela, ut sicut accusationem legitima debet
precedere inscriptio, sic & denunciationem,
caritatiua admonitio, et inquisitionem cla-
mosa insinuatio praeuenire, &c. Lateranenle,
sub Innoc. 3. can. 8.

Accipiens elemosynam, missa pro mortuo,
postea faciat celebrare missam resurrectionis,
vel aliam pro ipso satisfacit, casus decus in
prima parte Ludouici de Beia Bononia cum
congregatione, &c.

Accusatus non debet aliqui, quam in foro
suo audiri, nisi fuerit appellatū. Fabianus pp.
epist. 3. Sixtus pp. 3. in epist. ad orientales,
cap. 3. Damasus pp. epist. ad Stephanū. Adria-
nus pp. in canonibus a se collectis.

Clericus accusatus apud Episcopum, si ab
eo discedat ante sententiæ tempus, pro dubia
suspensione facit, ut manifesta in eum maneat
censura. Symmaco pp. Ennodius in libello suo
citatur. 8. q. 4. nonne directā. Felix pp. 2. c. 16.
rescripti ad Episcop. Ægypt. In secularibus ne-
gotiis, postquam legibus vocatus venerit, &
in foro decertare coeperit aliqui, non licet an-
te peractam causam recedere. In Ecclesiasti-
cis verò dicta causa recedere licet, si necesse
fuerit, aut si se praeiudicari viderit.

Si intra annum causam suam purgare con-
temnat, nulla eius vox postea audiatur. 5. Car-
thaginen. 12. VVormatien. 71.

Episcopo accusato induciæ sex mensium
conceduntur, quibus priusquam compareat
causam suam instituat, teste Damaso pp. ad
Stephanum. Felice 2. pp. & aliis, &c.

Adam primum peccatum mortale, & alio-
rum prima peccata mortalia, sunt amplectē-
do malū in primo actu vsus rationis, & auer-
tendo se a Deo.

Adam reus a Deo conditus, per peccatū
totus est secundum vtrumque sui partem in-
deterius commutatus. Concil. Arau. 2. cap. 1.
Trident. sess. 5. decre. 2. Vbi & multa alia expli-
cantur de Adæ lapsu, quæ ad fidem pertinent.

Nisi homines ex semine Adam propagati
nascerentur, non nasceretur iniust. Conc. Tri-
dent. sess. 6. cap. 3.

Advocatus ex quo tempore cognouit cau-
sam iniustam, & hoc tenetur scire, obligatur
ad damna, tenetur defendere pauperes gratis

sub pœna peccati mortalis, ait Sotus, aufuge-
re calumnias, ut pragm. recentior. Neap. lis.

Adolescentes, & impuberes clerici omnes
in vno conclau commanebant, probatissimo
seni deputati, ut lubrica ætatis annos in di-
sciplinis Ecclesiasticis agerent. 4. Toleta. 23,
quod obseruari vult a rectoribus Ecclesiarum
Aquisgranen. sub Ludouico pio Imp. c. 135.

Vnde Syricius pp. ad Himerium, Tarraco.
cap. 9. dicit. Quicumque se Ecclesiæ vouerit
obsequiis, a sua infantia ante pubertatis an-
nos baptizari, & lectorum debet ministerio
sociari, qui ab accessu adolescentiæ usque ad
20. ætatis annum, si probabiliter vixerit, &c.
Innocentius 1. pp. epistol. 24. cap. 5. ex illo. Zo-
zimus pp. cap. 3. epistol. ad Hefychium Saloni-
tanum.

De adolescentium seminario Conc. Trid.
sess. 23. cap. 18. reform.

Adoratur vna adoratione. Christus in dua-
bus naturis. 5. Constantinop. 9.

Adulationi vacans clericus degradatur. 4.
Cartag. 56.

Adulterium Couarruias epit. prima parte
cap. 1. adulterium non est, ubi alter saltem non
est conjugatus per verba de præsentis. Sotus in
4. sent. q. 7. & Bannes adultera non tenetur cū
periculo vitæ, famæ, & honoris prodere filium
esse ex adulterio, sed ut aliqua alia prudētia.

Adulteri laici hoc, quod de se sciunt, in aliis
suspiciantur. 2. Turonen. 15.

Adulterii conuictus honoratior, seu supe-
rior clericus (Episcopus, Presbyter, diaconus)
nec in fine communionem accipit, Eliber. 18.)
at 3. aurelia. 7. & c. 4. ab officio quidem detru-
dit eum in monasterium toto vitæ suæ tem-
pore, sed communionem concessit, & si archi-
presbyter, seu decanus, hoc illius peccatum
non initimet Episcopo, integro anno ipsi cō-
munionem negat, Antisiodoren. 20.

Mulierem cum clerico adulteratam, ut sa-
cerdos preceperit, propellere oportet. 4. aure-
lia. 28.

Si cuius vxor adulterata fuerit, vel si ipse
adulterium commiserit, 7. annorum pœnitē-
tia oportet eum perfectionem consequi. an-
cirani. 19. Elibertinum autem c. 14. 69. & 72.
quinquennij pœnitentiam imponit. Sæpius
autem mœchato communionem dat in fine.
Elibert. 47.

Nam christiana religio adulterium in vtro-
que sexu pari ratione condemnat, quoniam
par causa est amborum. Innocentius. 1. pp.
epist. 3. cap. 4.) aug. lib. de 10. chordis c. 4.

Si duo in adulterio inculpati fierent, &
vnus profiteretur, & alter negaret, decretum
est ut qui negauerit, probabili iudicio se ex-
pur-

purget: & qui professus fuerit, dignè pœnitentiam agat. Salegmstadien. 7. Casuum describit Hieronymus in epistola de muliere septies percussa. Vide titulum Matrimon. 9. 12.

Ægrotus, vide Infirmus. Accidia est tristitia, seu tedium rerum spiritualium quatenus ad ipsum hominem pertinent S. Tho. 2. 2. q. 36. art. 1. Caiet. 2. 2. q. 3. art. 2. est peccatū mortale suo genere charitati opp. S. Th. loco cit. art. 3.

Affinitas ex matrimonio cōfurgit. Vnde Cabilonen. tempore Caroli magni, c. 29. Sanè, quæ in proprio viro, hæc nimirum in vxoris parentela de lege nuptiarum regula custodienda est. Quia ergo constat, eos duos esse in carne vna, communis illis vtrunque parentela esse credenda est, sicut scriptum est. Erunt duo in carne vna. Ephe. 5. Genes. 2.

Agapes, erant conuiuia, quæ liberaliter ditiores pauperibus parabant. Grangren. 11.

Agellum Ecclesiæ, qui ad vitam possidendū acceperit à Sacerdote, penès quem est hoc facere, nihil in eo crescentium potest alienare. 4. Aurelia. 33.

Alea ludens fidelis quisquam post annum emendatus poterat communionem reconciliari. Elibe. 79.

Clericus alea nec ludat, nec assistat sic ludentibus. 2. Lateranen. 16.

Alleluia in Quadragesima non cantetur, quoniam tunc opus est fletibus, 4. Toletan. 10. August. epist. 119. cap. 17.

Altare debet esse consecratum, & integrum non fractum, dicitur frangi notabiliter quando in residuo nō potest commodè reponi pediculis, nec opus est respicere Orientem. Visitari possunt per indulgentias quinque altaria ex vno loco se erigendo, & flectendo.

Altaria per agros, aut vias sine vlllo corpore, aut reliquiis martyrum erecta, ab Episcopis euertantur. 5. Carth. 14.

Quid si ob tumultum popularem fieri non possit, plebes tamen admoneantur, vt ad cauendam superstitionem eum locum non visitent. 5. Carth. 14.

Altare sit lapideum. Euaristus pp. in 1. rom. concil. Epauenen. 26.

Consecrati à presbytero nō debet, Agath. 43. Vide tit. Episcopus, §. 79.

Cōsecratur Episcopi benedictione, & chrismatis vntione. Agathen. 14.

Ad altare ne ingrediatur mulier. Laod. 44. sed soli ministri altaris. Laodic. 19.

Nec ad illud eadem ministret. Gelasius pp. epist. 1. c. 28.

Altari è suo loco moto, denuò consecratur

Ecclesia. de cons. dist. Si motum, &c. Vide §. 7. tituli Basilica.

Vnicum tantum in vnaquaque Ecclesia, olim fuisse videtur. vide Hormisdam pp. citatum de cons. dist. 2. Nullus.

Rationabilem materialium alterium vsum asserit latè Aquense concil. c. 24.

Anathematizetur excōmunicatus Presbyter, qui se superbe ab Episcopi sui cōmunionē fecernit, & separatim schisma faciens, cum aliquibus sacrificat. 2. Carth. 8. ex quo canone, vt 2. Turon. 25. habetur, vel anathema plus esse, quam excommunicationem, vel excommunicationem (vt hodie fit aliquando) secunda primam aggruari.

Angelos credens esse ex substantia Dei, anathematizatur. 1. Braccar. 5.

Angelos ab initio temporis, simul cū creatura corporali ex nihilo à Deo factos esse, ad fidem pertinere videtur. Ex Concil. Lateran. sub Innocen. 3. cap. 1.

Amens in lucidis interuallis potest absolui, vel si antea dederat signa contritionis, infanti, & furiosi perpetui, & amentes non censurantur, & sunt irregulares, & tenentur legibus quando sunt curati.

Animalia sine Domino, sunt recipientis præcipuè fera, & non quando custodiantur.

Animal vulneratum est vulnerantis non capientis.

Animas hominum dicens esse ex substantia Dei, anathema sit. 1. Braccar. 5.

Item qui sentit eas prius in cœlesti habitatione peccasse, & vltionis causa in terrā deiecta, & humanis corporibus inclusas, 1. Braccar. 6.

Intellectuam hominis anima asserens mortalem, damnatur à Leone pp. 10. sessione 8. Concil. Lateran. 3.

Non vna multorum est corporum, sed pro multitudine corporum singula procurantur animæ. Leo pp. 10. ibidem insequens Clementis pp. 5. definitionem in concilio Vienensi.

Annonam caram efficientes, præmature per astutiam res ad victum cunctis necessarias sibi comparando, ac coaceruando, vt post 4. aut pluribus denariis distrahant, quod duobus, cum vile esset nacti sunt, damnatur à Iulio pp. 1. citato 14. q. & apud Iuonem lib. 3. Panorm. in cap. fin. dicit, quod appellatio est licita in die festi in terminis suis.

Appellare Panor. in cap. fin. dicit, quod appellatio est licita in die festi in terminis suis appellationis vocem exhibeat, etiam in criminalibus causis, qui Iudicem sibi sentit aduersum. Fabianus pp. epist. 3. Sixtus pp. 3. epist.

ad

ad Episcopos Orient. Cornelius pp. epist. 2. Adrianus pp. in canonibus à se collectis, Alex. pp. 3. par. 10. c. 10.

Appellans nulla arctatus sit carceris custodia, Damasus pp. in epist. ad Stephanū, Adrianus pp. appellansem non debet, &c.

Appellanti competēs præfigatur terminus ad prosequendam appellationem, infra quem si fortè persequi neglexerit, liberè tunc Iudex sua autoritate vtatur, Alexander pp. 3. constitut. par. 1. cap. 7. & par. 10. c. 5. 6. & 10.

Et causa appellationis ad superiorem facta cognoscatur, & exponatur coram eodem superiori Iudice, talis videlicet, quæ si foret probata, deberet legitima reputari; qui si minus rationabiliter appellatum cognouerit illum, ad inferiorem remittat, & in expensis alterius partis condemnet, 2. Lateranen. c. 35. sub Innocent. 3.) & c. 48. ad eum remittatur, à quo malitiosè appellauit.

Nulli autem in vocem appellationis prorumpant ante ingressum causæ, Alexander pp. 3. constitutionum suarum, par. 1. cap. 6.) parte 1. cap. 6. admittitur appellatio à grauatine, etiam tunc.

Nihil obsit inferioribus iudicibus, si appellatione sumpta per superiores sententia eorū fuerit soluta, cum conuinci non potuerit, ex inimicitia, vel cupiditate illos iudicasse, 3. Carth. 10.) 6. Carth. 6.

Ab Ecclesia Romana appellare, nunquam sacri canones sanxerunt Gelasius pp. epist. ad Faustum magistrū, & habetur, 9. q. 3. Ipsi sunt, & in epist. ad Episc. Dardaniæ. Siquidem ad illam, &c. & qui Marcellini pp. causam ventilabant, idem senserunt dicentes, prima sedes non iudicabitur à quoquam. Nicolaus pp. 1. scribens ad Michaelem Imper. pater profectò sedis, &c. & est in eius rescriptis, tit. 4. c. 6. Idem habet, citatus 17. q. 4. Nemini.

Addit tamen ibi Nicolaus ad Michaelem, scribens. De iudicio Romani præfulis non retractando, quia nec mos exigit, quod diximus comprobato. Non negamus eiusdem sedis sententiam posse in melius commutari, cum aut sibi surreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro cōsideratione ætatum, vel temporum, seu grauiū necessitatum dispensatoriè quiddam ordinare decreuerit.

Ad eam autem vndeque appellare licet, vt quæ Episcoporum iudicia, & maiores Ecclesiæ causas terminet, etiam à seculari Iudice, Alex. 3. par. 10. cap. 7. sine fraude tamen. Alexander ibidem cap. 19. Gelas. pp. ad Episc. Darda. Siquidem ad illam, &c. Vide titulum, Concilium, 8. 3.

Mileuitanum concil. cap. 22. repetitum in

aphricano, cap. 92. aphricanis prohibet appellare ad transmarina concilia.

Sed, ni fallor, ea de re postea reprehenditur Aurelius (dux totius illius concilii) tanquam superbiens aduersus sedem Apostolicam, cuius est retractare omnia comprouincialia negotia, à Bonifatio pp. 2. in epistola ad Eulaliū Alexandrinum, & Adrianus pp. in collectis canonibus dicit. Saluo Romanæ Ecclesiæ in omnibus primatu.

Appellandi locus non est Episcopo, qui criminaliter accusatus condemnatur concorditer ab omnibus Episcopis eiusdem prouinciæ. Antiocheni 15. Excutiendum an hoc etiam non derogat sedi Apostolicæ.

Nec illis, qui communi placito vicinos Iudices elegerunt: verum sub pœna excommunicationis illorum sententiam sequantur. Mileuita. 24. 3. Carth. 10. Alexander 3. pp. par. 10. cap. 6. at cap. 11. illius partis addit Alexand. Si remota appellatione Iudicibus sit causa commissa, & c. 17.

Appellationi deferri non debet, cum sub eius prætextu noscitur manifestè adulterium, vel aliud crimen committendum, Alexander pp. 3. p. 10. c. 3. imò cum manifestè sit. ibi. c. 6.) ibid. c. 13. 14. 20.) 2. Lateranen. 48. porro cōmonito, &c.

Nec cum appellatur, quia prælatus iuxta regulam subditum pro suo excessu vult corrigere, Alexander idem ibidem, cap. 4. quoniam alioqui sedes Apostolica illis audaciam præberet delinquendi, Alexander ibidem, cap. 25. & 30. vbi additur. Exceptis excessibus, super quibus appellatum est, vt & c. 24.

Nemini licet super rebus spiritualibus ad secularem Iudicem appellare. Alexander pp. 3. par. 10. c. 26.

Pro appellatione ex incidenti questione facta, seu super exceptione aliqua, sententia est suspendenda, licet causa Iudici commissa fuerit appellatione remota, si quæstio incidens talis sit, vt sine ea nequeat principalis causa terminari. Alex. pp. 3. par. 10. c. 9. & 31.

Appellare volēs, quia Iudicem habeat suspectum, coram eodem causam iustæ suspitionis assignet, assumptis vtrinque hinc inde duobus, qui de suspitionis causa cognoscant, & si nequiverint in vnam concordare sententiam, aduocent tertium, vt quod duo ex ipsis decreuerint, robur habeat firmitatis. Causa verò suspitionis legitima coram ipsis infra competentem terminum non probata sua iurisdictione Iudex vtatur. 2. Lateran. 84. sub Innocent. 3.

In causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus,

bus, ab Episcopo, seu eius Vicario ante definitivam sententiam ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine non appelletur. Trid. sess. 13. cap. 1.

Vbi appellationis locus fuerit in criminalibus à sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii generalis, si auctoritate Apostolica in partibus eam committi contigerit, committatur Metropolitano, aut vni ex vicinioribus Episcopis, aut illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus Conc. Trident. sess. 13. cap. 2.

Appellanti in criminali causa ab Episcopo, aut eius Vicario quid sit faciendum, habet Conc. Trid. sess. 13. c. 3.

In appellationibus admittendis, vel concedendis inhibitionibus post appellationem seruandum esse tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innoc. 4. quæ incip. Romana. Conc. Trid. sess. 22. cap. 7.

Apocalypsim B. Ioannis Euangelistæ recipit, et à Pascha ad Pentecostem vsque legi iubet in Ecclesia missarum tempore, 4. Tolet. 16.

Apocrypha multa recensentur à Gelasio in concilio 70. Episcoporum, et citatur dist. 15. cap. Sanctæ Rom. Eccl.

Annata, quæ est medietas fructuum beneficii impetrati à Papa tenetur Cameræ Apost. si non soluit. Apostata. Apostatam à fide, si tamen idolatra non fuerit, placet, cum reuersus fuerit, post decem annos communionem accipere, Elibert. 45. at clementius Agath. 60. & Epauense, cap. 29. biennio relegant ad poenitentiam, 2. Arelaten. 26. iubet non recipi ad communionem sine poenitentia. 4. Auraria. 8. constituit in manu Episcopi, eum cum voluerit. attenta poenitentia ad communionem recipere.

Si verò antequam sese Ecclesiæ representet nolit poenitentiam agere, placet vt cum postea correptus infirmitate communionem petierit, ei non detur, nisi cum per conualescentiam dignos poenitentiae fructus egerit, 1. Arelaten. 23.

Apostolis Episcopi successore. Anacletus pp. epist. 2. Vide titulum Petri 3.

Aquam sale conuersam populis benedicimus, vt ea cuncti aspersi sanctificentur, ac purificentur, Alex. pp. 2. dist. 1.

Anniversaria, qui non facit tenetur ad restitutionem.

Arma gestans clericus, triginta dies aqua, & modico pane tantum reclusus pascatur. Mantisco. 5. synodus Francia sub Carolo magno: Ea portare, vel pugnare, aut in exercitum, & in hostem pergere omnino prohibemus seruis Dei. Sic Maguntiacum sub Carolo magno cap. 17.

Superior clericus in obfessionis necessitate positus, ab omni humano sanguine, etiam hostili abstineat. Ilerd. c. 1.

In seditione arma arripiens clericus, gradu amisso in monasterium detruditur. 4. Tolet. 44.

Arrius (à quo Arriana hæresis, damnata à prima Nicena synodo, & sæpè postea) docebat filium Dei ex nihilo esse creatum (hoc est, creaturam esse) & non patri consubstantiali, 3. Tolet. 2.

Furorem Arrianorum videre potes in epistola Ægyptiorum Episcoporum ad Marcum pp. & in eorundem epistola ad Felicem pp. 2.

Archidiaconi dominationem super pastores non exerceant, nec ab eis census, vel tallias exigant? quum ne Episcopo id liceat, cui iubetur, vt non dominans sit in clero, sed fiat forma gregis ex animo, 2. Cabilonen. tempore Caroli magni. cap. 15. Alexander pp. 3. parte 1. cap. 4.

Archidiaconi visitando parochias pro diuersitate prouinciarum, et facultatibus Ecclesiarum, quinque, aut 7. euictionis numerum non excedat, hoc est, non possint equos plusquam 5. aut 7. habere Alexander pp. 3. par. 1. cap. 4. & infra, Quod de prædicto numero secundum tolerantiam dictum est, in illis poterit observari, in quibus ampliores sunt redditus, et Ecclesiæ facultates. In pauperioribus autem locis tantam volumus teneri mensuram, vt ex accessu maiorum minores non debeant gratari.

Pro excessibus, & criminibus puniendis, à nullo poenam pecuniarum exigant, Alexandidem par. 2. c. 3. & 11.

Archidiaconi, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, magistri in theologia, seu Doctores, aut Licentiati in iure canonico, Trident. sess. 24. c. 12.

Apostata est, qui à vera religione discedit cum proposito non permanendi in ea, nec privilegio religionis gaudet, si prætendat nullam esse professionem concil. Trid. sess. 25. cap. 19. de regular. licet iu. comm. non sit excommunicatus.

Archiepiscopus is vocatur, qui Metropolitim tenet sedem, Felix pp. 2. epist. 1. c. 12.

A quot ordinari, & qui debeat, habes in titulo, Metropolitanus.

Palii donatione fiat Archiepiscopus, Gregorius pp. 2. in epist. ad Bonifac. quæ est 8.

Sine quo ne missam celebret 1. Mantisco. 6. Eo non utatur, nisi vel sacrum faciendo, vel Episcopum consecrando, Gregorius pp. 2. epist. 9.

Audientes olim iidem, qui & catechumeni fuere. Neocesar. 5. am. yra. 4. 6. & c.

Aqua.

Aqua. Extra necessitatem non potest baptizari aqua nō benedicta ex clementina vnica de baptis. dicit, quod peccatur mortaliter omittens aquam scienter in cōsecratione priuatur officio, & beneficio, c. literas, de celebr. missar. & c. cum omne crimen, de consecrat. aqua benedicta sumi non potest ab excomunicato, c. alma mater, & Couarruias, quæ aqua benedicta remittat peccata venialia, aquam adinuenire cum secretis naturæ non est superstitiosum, ait Episc. Riccius.

Augurijs renuncians recipitur in Ecclesiā, & eijcitur si recidat, Elibert. 62. 4. Carth. 89.

Ancyran autem 23. sic dicitur: Qui auguria, vel auspicia, sine somnia, vel diuinationes quaslibet secundum morem Gētilium obseruant, aut in domos suas huiusmodi homines introducunt in exquirendis aliquibus arte, malefica, aut vt domos suas lustrent, confessi, quinquennio pœnitentiam agant secundum antiquitus constitutas regulas Clericum quæcunque hoc facientem, ab honore depositum monasterio includit ad perpetuam pœnitentiam, 4. Tolent 28. Agathen. verò 42. Quisquis detectus fuerit, vel consulere studentes augurijs, seu per eas quas (sub nomine fictæ religionis sanctarum sortes vocant, diuinationis scientiā profitentes, aut quarumcunque scripturarum inspectione futura promittentes, vel hæc docere, ab ecclesia habeatur extraneus, ex quo est c. 16. Veneti, conc. & 1. Aurelia. 32. Antisiodoren. 4. Nō licet ad sortilegos, vel auguria respicere, nec ad characteres, non ad sortes quas sanctorum vocant, vel quas de ligno, aut de pane faciunt aspicere: Nam qui prædictis malis, inquit August. sermo 241. de tempore adductu à Bonifacio Episcopo ad Zachariā pp. scribete, id est, caragis, & diuinis, & aruspiciis, vel phylacterijs, & alijs quibuscunque libet augurijs crediderit, et si iugiter ad Ecclesias currat, et si largas elemosynas faciat, et si corpusculum suum in omni afflictione cruciauerit, nihil ei proderit, quamdiū sacrilegia illa non reliquerit 3. Lateranen. sub Leone 10. in sessione 9. Clerici sortilegi per inuocationem dæmonum, aut incantatores, aut diuinationi dediti, arbitrio superiorum notentur infamia, si verò non destiterint, deponantur, atque in monasterium ad tempus arbitrio superioris perfiniendū detrudantur, beneficijsq. & officijs Ecclesiasticis priuentur. Laici verò vtriusque sexus excommunicationis, & alijs penis Iuris, tam ciuilibus, quam canonici subiacent.

Augustinus, Hipponensis episcopus, nunquam sinistrae suspicionis saltem rumore aspersus est quem tantæ scientiæ olim fuisse

meminimus, vt inter magistros optimos etiā à meis semper decessoribus haberetur. Bene de eo omnes in commune senserunt, vtpote qui vbiq. cunctis, & amoris fuerit, & honori. Celestinus pp. 1. in epist. ad Gallias episcopos c. 2. 8. Voleta. 2. verò sic de eo loquitur Vir sanctissimus Augustinus, vestigationis acumine cautus, inueniendi arte præcipuus, asserendi copia profluus, eloquentiæ flore venustus, sapientiæ fructu fecundus. Prosper pares de eo laudes refert multis locis, & Macedonius Index Cæsareus epist. 51. inter Augustinianas.

Concilium Florentinum ait Balsamum esse de necessitate Sacramenti confirmationis ab Episcopo benedicendum, & nō est necessariū in magna quantitate.

B

Balsamum pro baptismi sacramento benedictum, gratis per ecclesias pastoribus distribuatur 2. Brac. 4. 2. Cabilonen. 16.

Huius balsami, siue olei meminit Cyprianus epist. 12. lib. 1. Porro autē eucharistia, & vnde baptizati vnguntur oleum, & c.

Baptizare non oportet quenquā post duas hebdomadas quadragesimæ, Laod. 4. sed tantum in Paschate, & Pentecoste. Syricus pp. ad Himerium Tarraco. epist. 1. c. 1. in paschate, Victor. pp. epist. ad Theophilum Alex. episc. Antisiodoren. 18. Gelasius pp. c. 12. epist. ad episcopos per Lucaniam, vtriusque solennioris illius diei meminit, vt Syricus, & Gerunden. concil. 4. 2. Mantisco. 3. Gregorius pp. 2. epist. 3. ad Clerum VVormatien. 1. Maguntiaci 4. Triburien. 12.

Baptizandi paruuli recens ab vteris matrum nati, idque in remissionem peccatorū. Concil. Trid. sess. 5. de peccato orig.

Baptismum hominis non habuisse eandem vim cum baptismo Christi, Conc. Trident. sess. 7. can. 1. de bapt.

Baptizandi nomen situm dabant, 40. dies, vel eo amplius antè, & exorcismis, quotidianis quæ orationibus atque ieiunijs expiabantur, quatenus apostolica illa impleretur præceptio. Expurgate verus fermentum, vt sitis noua conspersio, Syricus pp. cap. 2. epist. ad Himerium. Sic 4. Carth. 85. iubet vt singuli dēt nomina sua, & diu sub abstinentia vini, & carnis, ac manus impositione, crebraque sint examinatione 2. Mantisco 3. etiam infantes totidem dies ante pascha afferri vult ad Ecclesiam, manuum impositionem suscepturos, & c. Celestinus pp. 1. cap. 12. epist. ad Episcopos Galliar. Nec paruuli, nec iuuenes ad regenerationis veniant sacramentum, antequam

exorcismis, & exufflationibus clericorum spiritus ab eis immundus abigatur: ut tunc verè appareat, quomodo princeps mundi huius mittatur foras, & quomodo prius alligetur fortis, & deinceps vasa eius diripiantur in possessionem translata victoris, qui captivam ducit captivitatem, & dat dona hominibus, ut Syricius, & concilium Carth. ita & August. lib. de fide, & operibus cap. 6. qui August. sepè de prædictis exorcismis, & exufflationibus, sicut Celestinus pp. loquitur; nempe 1. de pe. c. inor. & rem. c. 34. & lib. de pec. orig. cap. 40. lib. 1. de nupt. & concupiscentia cap. 20. & lib. 2. cap. 18. & 29. & epistol. 105. in fine.

Ideo Martinus pp. 5. sess. vltima Concilij Constantiensis, postquam errores VViclef. & Hus damnauit, mandat Inquisitoribus (insistens antiquitatis vestigijs) ut a suspectis de hæresi petant, vtrum credant quod deliberato animo conténens ritum Ecclesiæ, ceremonias exorcismi, & catechismi, aquæ baptismatis consecratæ peccet mortaliter.

Turon. 18. tempore Caroli magni explicat, quæ sint opera, & pompæ diaboli, quibus abrenunciatur in baptismo.

Baptizandos oportebat fidei symbolum discere, & feria quinta vltimæ septimane Quadragesimæ Episcopo, vel presbytero reddere, Laod. 46.) 6. Constantinop. 7. Constitutum namque est, &c. Gregorius pp. 3. epist. 4. Enimvero quosdam. Cum ventum erat ad baptismi gratiam suscipiendam, reddebant illud de loco eminentiori in conspectu populi fidelis 8. libro confess. August. cap. 2.

Qui verò urgente ægritudine baptismum eo non reddito suscipiebant, post illud edocendi erant Paodicen. 47. si conualescebant.

Baptizandus quisque est in nomine patris, & Filij, & Spiritus sancti. Vigilius pp. epist. 1. c. 2. Innocentius pp. 1. epist. 18. c. 3. Hunc paragraphum confirmat octauus.

Si quis verò in vna persona Trinitatis, aut in duobus, aut in tribus patribus, aut in tribus filiis, aut in tribus paracletis baptizauerit, proijciatur ab Ecclesia. Vigilius pp. epist. 1. cap. 6.

Nec refert, an baptizans ignarus Latini sermonis simplicitate quadam dicat Baptizote in nomine patris, & filia, & Spiritus sancti. Zacharias pp. epist. 2.

Baptizato in nomine patris, & filij, & Spiritu sancti, ab hæreticis, vel post lapso in hæresim, cum redierit, manus tantum imponantur, nec iterum baptizetur, 1. arelaten. 8. 2. arelaten. 17. Innocentius pp. 1. epist. 22. cap. 1. Eusebius pp. in fine epist. 3. Zacharias pp.

epistol. 2. ad Bonifacium. Cur iterari non debeat, Augustinus epist. 203. Vide titulum, Re-baptizare.

Neque refert, an vna tantum, an tribus immersionibus, siue asperfusionibus aquæ, baptis-mus celebretur, Gregorius pp. 1. lib. 1. registri, epist. 41. ad Leandrum episcopum ex quo & 4. Toleta. 5. & VVormation. 5. loquuntur.

In periculo conferatur quouis loco, & aqua, vel fluuiali, vel marina, vel fontana, vi-ctor. pp. ad Theophilum Alexand. Episcopum Elibert. 38. Beda historiz Angelorum lib. 2. cap. 14. Concil. Floren. in decretis Eugenij. Materia huius sacramenti est aqua naturalis. Concil. Trident. sess. 7. can. 2. de baptismo.

Extra periculum autem non, sed habeat omnis presbyter, vel fontem lapideum, aut vas conueniens ad hoc tantum, quod è templo non afferatur. Ilerden. Concil. de consecr. distin. 4. Trullana Synodus cap. 59. ad stipulatur.

Minister eius ordinarius est sacerdos. Eugenius pp. in concil. Floren. Gelasius pp. c. 9. epist. 1.) 1. Aurelianen. 14.

Ideo 4. Carth. 100. dicitur: Mulier baptizare non præsumat.

Tamen efficax est, & non intrandus baptismus, quem fortè cõfert hæreticus. Augustinus contra Donaristas lib. 1. cap. 2. Quo loco Augustinus non solum vult, baptismum ab hæretico collatum, dum alius minister non suppetit, non esse iterandum, sed etiam, id fructus, ac virtutis adferre, quod cum à Catholico datur, id est, Catholicum facere, sicut 2. Lateranen. c. 1. dicitur ad salutem proficere à quocunque conferatur. Consulatur, & August. epist. 48. & Trid. conc. sess. 7. cap. 4. de baptismo.

Item collatus à fure, vel adultero. Anastasius pp. c. 7. epist. ad Anastasium Augustum) Gregorius pp. 3. epist. 4. & ab eo, qui pro crimine suo poenitentia subiectus est 1. Aurel. 14.

Item collatur à muliere, & laico, Elibertin. 38. & Gelasius pp. epist. 1. c. 9. Vnde Florentinum concilium in decretis Eugenij pp. In causa autem necessitatis non solum sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, & mulier, imò etiã paganus, & hæreticus, dummodo formam seruet ecclesiæ, & facere intendat quod facit ecclesia) 2. Lateran. 1. sub Innocentio 3. similiter ait, a quocunque ritè collatum baptismum proficit ad salutem) Propter characterem, de quo bis august. epist. 50.

Catholici tamen oblatio non recipiatur, prolem in hæresi baptizandam offerentis. Ilerden. 13.

Gratis baptismus detur. Elibertin 48.) 3. Carth.

Carth. apud Gratianum 1. q. 1. Placuit, &c.) Gelasius pp. c. 7. epistolæ ad episcopos Lucaniam.

Tamen si quid liberaliter, & vltro susceptores offerant, suscipi potest 2. Braccar. 7. 11. Toleta. 8.

Baptismus ab omni crimine purgat An-cyra. 12.) Aug. enchiridij 64. & 43.) item lib. 2. de peccat. merit. & rem. c. 7.

Cyprianus de virtute baptismi lib. 2. epist. 2. Sed postquam, &c. Videatur etiã Augustinus lib. 4. confess. c. 4. & lib. 1. de peccat. merit. & remiss. cap. 24. & lib. 1. cap. 9.

Refert ad vitam, & Spiritus sanctus in eo plenitudinem tribuit ad innocentiam Melchiasdes pp. in epist. ad omnes episcopos Hispania, August. lib. 21. de ciuit. Dei c. 16. & concil. Florent. in decretis Eugenij, & in conclusione Concilij.

Meritum Christi, tam adultis, quam paruulis applicat, Concil. Trident. sess. 6. de peccato orig.

Iustificat, etiam sine confirmatione, Eliber. 77.

Baptismus sæpe non solum nolentibus, verum etiam nescientibus impartitur, ne ideo a quoquam prophanari permittitur, 8. Tolet. 7. August. lib. 4. confessio. c. 4. Elibert. 17.) 1. Arausic. 13. & 15.) 3. Carth. 34.) 1. Arausic. 12. Syricius pp. epist. 1. c. 2. Gerunden. 5.) 2. Mantisconen. 3. & 12. Toleta. 2.

Canones hic citati meminere baptizatorum infantium, energumenorum, & aliorum extreme laborantium, adeo ut iam ratione destituantur.

Vnde Augustinus epistola 106. ad Paulinum: multum (inquit est indulgentius, & sine vlla dubitatis ne gratuitum, quod Dei gratia per Iesum Christum Dominum nostrum præstatur infantibus, ut eis non obfit ex Adam generatio, & profit in Christo regeneratio, in quibus & ipsum accipiendi sensum tanto ante misericordia præuenit: qui certè si in hac parua ætate de corpore exierint, vitam æternam, regnumque celorum scientes accipiunt eius muneris merito, quod hic cum utique profuit nescierunt. Certè in ijs post priorum doctrinam, ita non nisi priora sunt dona in quibus donandis Dei gratia sic operatur, ut nec voluntas accipientium, vel præmittatur, vel adiungatur, vel subsequatur quandoquidem tantum beneficium non solum nolentibus, verum etiam reluctantibus datur: quod eis ad magnū imputaretur sacrilegium, si iam in eis aliquid valeret voluntatis arbitrium) & epistola 57. ad Dardanum: Vnde autem in ipso,

&c. & lib. de gratia, & lib. arb. cap. 22. Idem. Aug. epistola 107. Non apparet in paruulorum baptizatorum arbitrio, quod sit scilicet erutum de potestate tenebrarum, nisi cum ad annos peruenerint ratione utentis ætatis, habentes consentientem doctrinam salutaris, in qua nutriti sunt voluntatem.

Vnde Mileuitani c. 2. contra Pelagium negantem baptismi necessitatem ex peccato originali, cum quod omnes nascimur. Quicumque paruulos recentes ab uteris matrum baptizando, negat, aut dicit, in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccatori, quod regenerationis lauacro expiatur, vnde fit consequens, ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur anathema sit.

Sine baptismo nemo vitam æternam, aut regnum Dei consequetur Augustinus lib. 1. de pec. merit. & rem. cap. 24. Innocentius pp. 1. epist. 93. inter epist. August.

Sine baptismo, aut eius voto, nemo potest iustificari, Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. & 7.

Imò hinc sine eo abeuntes paruuli petunt, & perduntur, Syricius pp. epist. 1. c. 2. & 2. Braccar. 7.) 6. Constantinop. 2.) 1. Braccar. 35. catechumeno non baptizato exequias fieri prohibet.

Vicem baptismi tamen supplet martyrium pro Christo toleratum. Qui enim dixit (ait August. lib. 13. de ciuitat. Dei cap. 7.) Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non intrabit in regnum celorum, alia sententia, istos fecit exceptos, vbi non minus generaliter dixit. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego cum coram patre meo, qui in celis est, & alio loco; Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam. Hinc est, quod scriptum est: Præiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius. Idem docet contra Donat. lib. 4. cap. 22. & epistol. 108. & lib. 1. de orig. animæ, cap. 9. Cirillus episc. Ierosolymitanus catech. 3. & 13. prosper. in sententiarum lib. sent. 149. & epigrammate 87. Basilicus cap. 16. lib. de Spiritu sancto, 16. Imò, & cordis conuersio in necessitatis articulo, cum baptismus desideratus obtineri non potest, Augustinus lib. 4. contra Donat. cap. 22. Simile, vide cap. 2. epist. 2. Celestini pp. 1. Bernardus ad Hugonem epistola 77. ut veræ sint scripturæ: Omnis qui inuocauerit nomen Domini, saluus erit, & Non dereliquisti querentes te Domine, & Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.

Bapti-

Baptizentur illi, de quibus testimonium praeberi nequit, quod baptizati sunt, 5. Carth. 6. Leo pp. 1. epist. 92. cap. 15. ad Rusticum Gregor. pp. 1. registri lib. 12. epist. 31. Gregorius pp. 1. in epistol. 8. Gregorius pp. 3. in epist. 4. Vormation. 70.

Baptizatos oportet sacratissimum chrisma percipere, & coelestis regni participes fieri, Laod. 48. 1. Araus. 1. Gregorius pp. 3. epist. 5.

Baptizatum Episcopus consignet propter haeticam suasionem, Sylvester pp. referente Damaso.

Baptizari non possunt mortui, 3. Carth. 6.

Baptismo mors, & resurrectio Christi representatur, 4. Toleta. 5.

Bonacina, Rodriquez, Grassius, Enriquez dicunt, quod absolutio non est deneganda ei, qui se accusat de fraudibus commissis in arte, quam non potest deserere sine damno notabili.

Basilicae omnes, quae per diuersa loca constructae sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum priorum canonum regulam, ut in eius ordinatione, & potestate persistant, in cuius territorio sunt positae, sub poena anathematis, 1. Aurelia. 19. & citatur c. 4. Colonienfis sub Carolo tertio, Ilrden. 30. 3. Tolet. 19. Vide Alex. pp. 3. parte 27. cap. 5.

Basilicam gratis Episcopus consecret. 2. Braccar. 5. VVormation. 3.

Si tamen qui ad hoc eum inuitat, aliquid ex suo voto obtulerit, non respatur, 2. Braccar. 5. VVormation. 3.

Cum probari non potest consecratam esse, consecretur, Felix pp. 4. cap. 2. epistolae suae.

Meminerit tamen Episcopus, ut non prius dedicerit Ecclesiam, quam dotem basilicae, et obsequium ipsius per donationem carthulae confirmatum accipiat: nam non levis culpa est ista temeritas, si sine substantiali sustentatione eorum qui ibidem seruituti sunt, tanquam domus priuata consecratur Ecclesia, Braccar. 5. Aurelia. 32. VVormation. 3. Quod concilium cap. 50. dicit: Sancitum est, ut vnicuique Ecclesiae vnus manus integer absque alio seruitio attribuat. Vide titulum Ecclesiae. 5.

Sine Episcopi Romani consensu nulla potest basilica consecrari. Eusebius lib. 2. historie Ecclesiast. cap. 8. Gelasius pp. epist. 1. cap. 27. Nicolaus pp. 1. de cons. distinct. 1. Ecclesia. Et in alienae ciuitatis territorio sine Episcopi ipsius consensu, Episcopus eam non aedificet. 1. Araus. 10.

Oblata quotannis in ea a fidelibus, nullatenus colligi debent a fundatore 2. Brac. 6.

Ad consecrandum Ecclesiam nil officit, si

per eam non iacetur aqua exorcizata, sed ad hoc sufficit celebritas missarum, unde a fundamentis quidem innouatis omnibus, altari verò non moro, consecratio fiet, cum ibi fuerit missarum solemnitas celebrata Iulius pp. 1. de cons. dist. 1. cap. De fabrica verò Habes Idem cap. 4. epist. 1. Vigili pp. Vide titulum. Altaria. 8. 8.

Bellum non modò extra Quadragesimam, sed etiam tempore Quadragesimali geri potest, cum inuitabilis vrget importunitas, pro defensione tam sua quam patriae, seu legum paternarum, nè Deum videatur homo tentare, dum suae aliorumque saluti consulere non procurat, habens quod faciat. Nicolaus pp. 1. citatus 13. q. 8. Si nulla.

Nihilominus cum pax oblata non respuitur ab hostibus eis, vel exeris, et infidelibus bellum non potest indici. VVormation. 27.

Qui duelli pugnam commiserint, et qui eorum patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum praescriptionis, ac perpetuae infamiae poenam incurrant, et ut homicidae iuxta sacros canones puniri debeant. Trident. sess. 25. cap. 19. ibidem poena in spectatores, et in dominos qui locum ad monomachiam concesserunt. Vide Banniti.

Benedictionem matrimonij absque licentia faciens incurrit suspensionem, ideo Parochus, vel ordinarius, etc. et facta ab excommunicato valida etiam, et consecratio.

Benedictionem super plebem in Ecclesia fundere presbytero non permittimus. Agath. 44. et Rhegien. cap. 4. 4. Toleta. 17. Damasus pp. epist. 4. in medio August. epist. 59. q. 5. dicit hoc antistites velut aduocatos facere. Antistites (inquit) velut aduocati susceptos per manus impositionem misericordissimè offerunt potestati.

In quibus canonibus, vel peculiaris quaedam benedictio intelligenda est, vel eam dare praesente Episcopo prohibet presbytero, ut est 2. Hispalen. 7. Nam absolute concedit Agathen. 47. 1. Aurelia. 28. & Nicolaus pp. 1. scribens ad Michaellem Imperatorem; Nullus sacerdos (inquit) maiore suo non innuente cuiuslibet rei benedicere permittitur.

Haeretici benedictio non suscipiatur Laod. 32.

Fruges, fabas, & vvas super altari benedici instituit Eutychianus pp. teste Damaso.

Beneficium seu Ecclesiam nullus clericus possit a quoquam laico, nisi Episcopo consentiente adipisci cap. 42. Cabilonen. tempore Caroli magni Maguntiaci 39. sub eodem Carolo VVormationensis 49. & 57. cap. 15. Synodi Turcnen. sub eodem Carolo cap. 5. Magutien. tem-

tēpore Arnulpi Imp. Salegūstadien. 13. Alexāder pp. 3. c. 14. primæ part. const. ante quoque Nicolaus pp. 1. in concilio Romano: Vt per laicos, &c. cap. 14. Cabilonen. circa tempora Eugenii pp. 1. imo nec ab archidiacono, Alexander pp. 3. in parte 14. Vide titul. Ecclesia, §. 17.

De beneficiorū collatione, multa habes Sessione 10. tertiū Lateranen. in bulla Leonis 10.

Presbyter autem, vel clericus, qui Ecclesiā per laicos, sine proprii Episcopi auctoritate, tenendam receperit, communione priuetur, & si perstiterit, a ministerio Ecclesiastico, & ordine doponatur. Alexander pp. 3. cap. 14. primæ partis const. Leo pp. 10. seu concil. Lateranen. tertium sessione 10. cum qui id sic fuerit adeptus inhabilem reddit ad aliud obtinendum, donec cum eo sedes apostolica dispensarit.

Illud verò pretio adeptum, deponatur, cap. 15. Turonen. sub Carolo magno Rhemen. 21. Maguntiensis, cap. 5. tempore Arnulphi Imp. & quisquis presbyter ait 6. Constantinopolitanum cap. 1. inuentus fuerit alicui clerico, vel laico munera dare, aut dedisse, vt Ecclesiā alterius presbyteri subripiat faciat se pro hac rapina, & sua cupiditate, aut gradum amissurum, aut in carceris erumna longo tempore pœnitentiam agendo detinendum.

Quod si hoc non sit notorium, & tamen publica laboret ex hoc infamia, cum quinta, vel sexta manu sui ordinis infra 40. dies post beneficii susceptionem sese purget, nec viles recipiantur ad eius purgationem testes, & perituri suspecti Alexander pp. 3. par. 2. cap. 15.

Gratis enim debet conferri, cap. 30. Magutiaci, sub Carolo magno Alexander pp. 3. par. 2. cap. 10. concilium Rom. sub Nicolao pp. 1.

Ingressus eos qui Simoniacæ labis, aut fordida auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant Episcopi, &c. Trid. 24. cap. 14.

Cui autem laicus illud vult commendare, cum prius amittat suo Episcopo, vel eius Vicario, vt probetur, si scientia, ætate, & moribus talis sit, vt sibi populus Dei commendetur. Salegustadien. 13. Trid. Sessione 7. cap. 13. Sessione 24. cap. 18. Sessione 25. cap. 9.

Fidei publica professio facienda est, cum iuramento, de obediendo Romanæ Ecclesiæ, ab omnibus quibus de beneficio providetur, Trid. sess. 24. cap. 12. sess. 25. cap. 2.

Quod ad ætatem attinet: Statuimus, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam trigessimum ætatis annum egerit, &c. ministeriū decanatus, archidiaconatus, & quodcunque curam animarum habens annexam, nemo suscipiat, nec parochialium Ecclesiarum re-

gimen, nisi qui iam vigesimum quintum annū ætatis attigerit, et qui scientia, et moribus existat commendandus, Alexander pp. 3. cap. 3. parte 1. const. suarum, et Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. Idem Alexander eandem rem tractat parte 25.

Cuius Alexandri sententiam infecutum est Concil. Lateranense, 3. vbi Leo pp. 10. ap. probante Concilio, sess. 9. iubet vt patriarchalibus metropolitans, ac cathedralibus Ecclesiis, et monasteriis vacantibus provideatur de personis maturæ ætatis: et si de minoribus ætate 30. annorum locis huiusmodi contigerit provideri, non dispensetur cum eisdem, ut Ecclesiis citra 27. ætatis annum, monasteriis verò citra 22. præesse valeant.

Nulla Ecclesiastica ministeria, seu etiam beneficia, vel Ecclesiæ alicui tribuantur, seu promittantur antequam vacent; nè desiderare quis mortem proximi videatur, in cuius locum, et beneficium se credit successurum: quoniam id etiam in ipsis Gentilium legibus inuenitur prohibitum, Alexander 3. pp. p. 1. c. 18. De eodem Trident. sessione 24. cap. 19. sess. 25. cap. 7.

Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus constitutus Ordinibus ante 14. annum beneficium possit obtinere. Trident. sess. 23. cap. 6.

Beneficia secularia Ecclesiastica, quæ curam animarum quomodocunque retinent, in simplex beneficium etiam assignata Vicario, perpetuo congrua portione non conuertantur: conuersa in antiquum statuum restituantur, Trid. sess. 25. cap. 16.

Porro cum contigerit præbendas Ecclesiasticas, seu quælibet officia in aliqua Ecclesia vacare infra sex menses cōferantur personis, quæ dignè administrare valcant, &c. Alexander pp. 3. par. 1. cap. 8.

Ecclesiis cathedralibus, seu superioribus præfatis, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint ad fructum præceptorum restitutionem teneantur: intra totidem menses id facere neglexerint, Ecclesiis ipso iure sint priuati, Trid. sess. 23. cap. 2. & sess. 7. cap. 9.

In eadem Ecclesia nullus plures dignitates habere præsumat, aut personatus, etiam si curam non habeant animarum, 2. Lateran. 29. sub Innocentio tertio.

Secundum accipiens Ecclesiam, quum vnā iam habeat, vtramque seruare non potest, sed alteram quam voluerit, Alexander pp. 3. par. 30. cap. 3. & 8. de archidiaconatu, 2. Lateran. 29. sub Innocen. 3.

Paragraphis nono, & decimo satis probantur

tur vetusti canones in tit. ordinis, §. 15. prohibentes ne conscriptus in sua ordinatione in una Ecclesia, transeat ad aliam. Si enim hoc canones prohibent, multo magis, & emolumentum percipere plurimum Ecclesiarum, in quibus ministrare non possit.

Vnde ad quem prioris spectat donatio beneficii curati, liberè illud conferat post alterius receptionem, idque infra tres menses, alioqui non tantum iure conferendi priuatur, sed etiam tantum conferat è re sua in illius Ecclesie utilitatem, cuius illud est beneficium quantum à tempore vacationis ipsius constitutur ex eo esse perceptum, Innocentius 3. in Concilio Lateran. cap. 29.

Vtinam cordi multorum imprimeretur illud cap. 121. Aquisgranensis sub Ludouico Imp. 1. Solet irrationabiliter fieri, ut nonnulli clerici, qui & diuitius affluunt, & aut parum, aut nihil utilitatis Ecclesie conferunt, maiorem ceteris diuinum strenuè peragèntibus officium annonam accipiunt: cum hoc ita debere nusquam, nec in auctoritate scripturarum, nec in traditionibus S. Patrum possit quoquomodo sancitum reperiri, sed quia eiusmodi factum nulla auctoritate fulcitur, sed magis gula, imò auaritie causa constat esse molitur, restat ut falce iustitie refecetur, & æquitatis censura ab eisdem locis, in quibus fit proxus abdicetur.

Cap. 14. Turonen. sub Carolo magno quoque dicitur: De titulo minori ad maiorem migrare nulli Presbytero licitum sit, sed in eo permaneat ad quem ordinatus est, &c.

De beneficiis, & qualitate beneficiarum valde multa habent decreta reformationis Concilii Tridentini potissimum sessionibus 5. 6. 7. 13. 14. 21. 22. 23. 24. & 25. quæ quia ob suam prolixitatem commodè in summam hanc redigi nequeunt, nos lectorem ad prædictas sessiones remittendo ad earundem lectionem, & obseruationem in Domino adhortamur.

Bigamus, hoc est, vir non vnius vxoris, sed qui secunda, vellest, vel fuit iunctus, non potest ordinari Episcopus, nec diaconus, Syricius pp. ad Himerium Tarraco. Episcop. cap. 8. epist. suæ, etiam si priorem habuerit ante baptismum, Innocen. pp. 1. epist. 22. cap. 2. 3. Arelaten. 3. Hilarius pp. cap. 4. epist. ad Ascanium, &c. 4. Aurelia. 10. degradat eum.

Imò ad sacros ordines promoueri non potest, ait Stephanus pp. 1. epist. ad Hilarium, Innocent. pp. 1. epist. 4. cap. 2.

Ordinarius tamen ignoranter tolerat Agathen. 1. ut nomen quidem Presbyteri, & diaconi, non autem officium habeant.

Blasphemos grauitèr punit. 3. Lateranense sessione 2.

C

Casus reseruati, peccati possunt absolui ab Episcopo, vel per suum Commissarium. ut ait Trident. etiam bullæ Cœnæ, cui tamen Pontifex derogat per bull. Cœnæ, Sotus ait à peccatis mortalibus alias confessis non potest absolui à simplici Sacerdote.

Calendæ Ianuarii celebres fuere Gentilibus, in memoriam Iani, qui quamuis homo rex fuisset, ut Deus tamen colebatur, 2. Turonen. 18. & 23.

Hinc strinas dabant, & missicabāt sibi mutuo eo die, quod vetat Antifiodoren. 1.

Quam idolatricam lætiam à medio tolli volentes patres constituere triduo, tunc litanias fieri debere, quod alioqui non fuisset factum, eo quod inter Natalem Domini, & Epiphaniam quotidiana esset festiuitas, nullumque ieiunium, Turonen. 18.

Item, ut tunc Alleluia non caneretur, 4. Tolera. 10.

Cæsaraugustani concil. 4. dicitur cap. 19. Kalendas Ianuarii, vsque in diem Epiphaniæ (qui est octauo idus Ianuarii.) continuis diebus, nulli liceat de Ecclesia se absentare, nec latere in domibus, nec secedere ad villam, nec montes petere, nec nudis pedibus incedere, sed concurrere ad Ecclesiam. Nocte earundem Calendarum, pagani choros ducebāt per plateas, & acclamationes, & sacrilegas cantationes agebant, & illa nocte, vel die mensas dapibus onerabant, & nullum de domo sua ignem, vel ferramentum, vel aliquid commodi vicino suo præstabant, testè Bonifacio in epistola ad Zachariam pp.

Canones Apostolorum nomine recipi Trullana Synodus octuaginta quatuor. In ultimo canone loquitur Clemens tanquam eorum author: quatragesimus septimus, & sexagesimus septimus errorem Donatistarum sapiūt, non enim constat eos agere contra ministros formam Ecclesie in sacramentorum celebratione, non seruantes. Quadragesimus nonus (si tamen è Greco benè sit redditus) dogma tradit contrarium Gregorio pp. 1. registri epist. epistola 41. & 4. Toletano cap. 5. Sexagesimo quinto non acquiescit Ecclesia Romana, testè D. August. epist. 19. nec Innocentius pp. 1. ad Decentium epist. 1. cap. 3. Elibert. concil. cap. 26. Agathen. concil. cap. 12. & 4. Aurelianense cap. 2.

Eorum tamen nonnullos Apostolorum esse non eo inficiat, Calixto pp. 1. epist. 2. allegante 11. & 12. ut eorum, & Fabiano pp. epist. 1.

vn-

vndecimum. Ad hæc Tridentina sessio 25. c. 1. reformationis, respicere mihi videtur ad 39. & 65.

Canones Cōciliorum legendos esse à feria sancti Martini vsque ad natalem Domini speciali definitione sancimus, vt nullus se fateatur per ignorantiam deliquisse, 1. Mantisco. 9. idem spectat 4. Aurelianens. 6.

Canonicorum librorum seriem, ac numerū habes sub titulo. Libri.

Canonici (sic hodie quidem dicti) olim erant clerici, non initiati maioribus ordinibus sacerdotibus suis subiecti, sub eius certa quadam in templo ministeria explentes, & ideo ab eis stipendia ex re Ecclesiastica accipientes, 3. Aurelia. 11. psallendi officio fungebantur, vt patet Laod. 15.) cap. 9. Maguntiaci sub Carolo magno.

In claustris habitabant simul omnes in vno dormitorio dormiebant, & in vno refectorio reficiebantur, quo facilius possent ad horas canonicas celebrandas occurrere, ac de vita, & cōuersatione sua admoneri, & doceri, cap. 23. Turon. sub Carolo magno, cap. 9. Maguntiaci sub eodem Carolo, Aquisgranen. c. 143. 144. de arcta eorum in claustro, continentia, & habitatione, adeo vt eo mulieri ne intrare quidem permiffum fuerit.

Victuum (panem, & pulmentum, & eleemosynarum partes, cap. 12. Aquisgranen. sub certa mensura, & vt potum) & vestitum iuxta facultatem Episcopi accipiebant, nè paupertatis occasione compulsi, per diuersa vagari, ac turpibus se implicare negotiis cogerentur, dimissoque ecclesiastico officio inciperent indisciplinatè viuere, & propriis deseruire voluptatibus, cap. 23. prædictæ Turo. synodi.

Præbendæ tenues in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus quomodo sint ampliandæ, Trid. sess. 24. cap. 15.

Cuiusmodi clericos non plures, quam ferrent Ecclesiæ facultates Episcopus accipere, admonetur, Aquisgranen. c. 118. sub Ludouico pio Imp. 1.

Elaborent, ut & indumenta virtutum habeant interius, & per immoderatum cultum, caueant dehonestare religionis dignitatem, exterius, dicente Beato Hieronymo in epist. ad Eustochium. Sunt quidam mei ordinis, quibus omnis cura est de vestibus, si bene oleant, si pes laxa pelle non polleat, crines calamistri vestigio rotantur, digiti de annulis radias, & nè plantas humidior via spargat, vix imprimunt summa vestigia, tales spōsos magis estimato, quam clericos, cap. 124. Aquisgranen. sub Ludonico, citatur ibi & Gregorius pp. 1. elegantissimè eadem de re loquens. Vide titulum Clericorum.

Capitulum canonicorum quæcunque per Episcopum visitanda, & reformanda, Concil. Tridentinum sess. 6. cap. 4. de reform. & sess. 14. cap. 4. & sess. 22. cap. 8. de reform.

In capitulis canonicorum vocem non habeat, qui non est in aliquo sacro ordine subdiaconatus, vt minimum constitutus. concil. Trid. sess. 22. cap. 4. de reform. Quicūque post hac ad Ecclesias cathedrales erit assumendus, & c. sess. 22. c. 1.

Cantores donum sibi diuinitus collatum, humilitate, castitate, sobrietate, & cæteris sãctarum virtutum ornamentis exornent, quorum melodia animos populi circumstantis ad memoriam, amoremque cœlestium nõ solum sublimitate verborum, sed etiam suauitate sonorum erigat. Ob hoc donum se cæteris superbiendo non præferant. Sonum vocalium literarum benè, atque ornatè proferant. His verò, qui huius artis minus capaces sunt, donec erudiantur, melius conuenit, vt sileant, quàm cantare volendo, quod nesciunt, aliorum voces dissonare compellant, psalmi namque in Ecclesia non cursim, & excelsis, atque inordinatis, seu intemperatis vocibus, sed planè, ac dilucidè, et cum compunctione cordis recitentur, cap. 137. Aquisgranensis sub Ludouico pio Imp. 1.

Cardinales diaconi 7. dumtaxat olim (Romæ erant per parochiarum examen, constitutione Syluestri pp. vt est videre Romæ concil. act. 1. c. 6.

Tertiū Lateranense sessione 9. reformat eorum vitam, et tollit excessus iubens, vt ita sobriè, castè, et piè viuant.

Cardinalibus quid obseruandum, quorum consilio apud Romanum pontificum vniuersalis Ecclesiæ administratio nititur, Trid. sess. 25. cap. 1.

Carceribus inclusorum cura habeatur. vide Incarcerati.

Carinæ meminit Salegunstadiense, cap. 17. et 19.

Carnibus vesci noluere Eustachini, tanquā immundæ sint, et ob hoc à Concilio Gangrēsi sunt damnati.

Clerico permiffum est eis vesci, modo id superstitionis non habeat, Ancyra. 14.

Castigatus lenitur reuerentiam exhibere, castiganti, asperitatis autem nimis increpatio, nec increpationem recipit, nec salutem, 3. Bracc. 6. ex Prospero lib. 2. de vita contemp. c. 5.) 11. Tolet.

Casuum referuatio traditur, et explicatur in conc. Trid. sess. 14. cap. 7. et canon. 11. qui autem casus episcopis referuati sint, clarius in eodem conc. sess. 24. c. 6.

Catechumenus idem, et audiens appellabatur is de fide christiana instruebatur, seu quæ fides, et qualis vita debeat esse christiani. Neocesariensis. Augustinus libro de fide, et operibus, cap. 6. Valentini cap. 1. Vide Audiētes. August. diu voluit esse catechumenus ob nimios animi sui hinc inde fluctuantis motus, lib. 5. confess. c. 14.

Non ab Episcopo solo instruebatur, sed et a sacerdote. Nicolaus pp. 1. tit. 16. const. suarū cap. 2.

Ideoque ipsi, ut et baptizati, audiebant in Ecclesia legi euāgelium, 4. carth. 84.) 1. Araus. 18. Valen. 1.

Ut et ipsi quemadmodum fideles, salutaria Domini præcepta, vel sermones sacerdotis audirent, Valen. 1.

Deinde ecclesiam egrediebantur. Vnde hoc missa, seu dimissio, catechumenorum nominabatur. Illerden. 4. Valent. 1. colonienſis 6. sub carolo Imp. 3. Agathen. 60.

Benedictionem ideo una cum fidelibus nō accipiebant. 1. Araus. 20.

Ad baptisterium non admittebant, 1. Araus. 19.

Manus ordinandis non imponebantur coram eis Laodice. 4.

Per dies Paschales sal eis dabatur, 3. carth. 5.

Catechesis ad biennium protrahitur etiam in eo, qui bonæ est conversationis, antequam baptismo catechumenus regeneretur. Elibert. 42. ad triennium in flamine, Elibert. 5. ad quinquennium in catechumena, Elibert. 1. menses octo in Iudæo Agath. 34.

Nam quod mox, ut quis fidem susceperat, baptismus non dabatur præter testimonia in titulo de baptismo adducta suffragatur, August. lib. 4. confess. cap. 4. dicens: A fide vera, quam germanitus, et pœnitens tenebat adolescens, deslexeram Nebridium in superstitionibus fabellas, etc. et ex lib. de fide, et operibus.

Castitas Virginalis præstantior est cōiugali. Syricus pp. epist. 2. & 4. contra hæreticum Iovinianum.

Castitatis vidue, vel virginis propositum, quisquis impedierit, a sancta communione, & ecclesiæ luminibus habeatur extraneus. 3. Toleta. 10.

Cathedra ne diutius vacet quàm annum, 5. Carth. 8.

Cathedræ Petri Apostoli festum agebant etiam 2. Turonen. 23.

Characteres incantatorum, vel magorum, vide titulum Augurijs, §. 2.

Cereus benedicatur in vigilia paschæ, ut eiusce luminis sanctificatione benedictione suscipiamus. ac rē resurrectionis Christi Misteriū,

quod hac nocte aduenit, 4. Tolet. 8.

Accenduntur & candelæ feria 5. ante Pascha, dum sacrum chrisma consecratus, &c. Zacharias pp. epistola 5. ad Bonifacium episcopum.

Cereis meridiana luce, & sole rutilante in templo utimur, nō ad fugandas tenebras, sed ad signum lætitiæ demonstrandum Hieronymus aduersus Vigilantium.

Chrisma nemo presbyterorum conficiat, Syluest. pp. 2. c. 1. cap. 5. concilij Romani) 2. Carth. 3.) 3. Carth. 36. 1. Tolet. 20.) 1. Braccar. 37. Vvornatien. 2.

Sed solus episcopus, 1. Toletan. 20. Innocentius pp. epist. 1. c. 8. Vvornatien. 2.

Conficit ihud episcopus quo vult tempore 1. Toleta. 20. epist. 3. Fabiano adscripta contradicere de consecr. dist. 3. Literis vestris, sed Fabiani esse nō videtur idem indicat Antifiodor. 6. consuetudo tamen est, ut id fiat feria quinta ante pascha, testē Zacharia pp. epist.

Materia chrismatis, est balsamū cum oleo, Gregorius pp. 1. ad illud primi cap. Canticorū Botrus Cypri, &c.

Presbyteri quotannis illud petant a proprijs Episcopis appropinquante solemnitate Paschali, non per quemcunque Ecclesiasticū, sed si necessitas urgeat per subdiaconum, 1. Valen. 3. Vvornatien. 60. 4. Carth. 36. Synodus Francia sub Zacharia pp. Antifiodorensis cap. 6. iubet peti in medio quadragesimæ, & linteis, seu Chrismario imponi, sicut reliquiæ sanctorum deportari solent.

Et sub sigillo, seu clauē custodiant cap. 27. Maguntiaci sub Carolo magno, cap. 18. Arelatenſis sub eodem, cap. 20. Lateranen. 2. sub Innoc. 3.

Ne ab alijs contingatur, quum genus sit sacramenti, cap. 20. Turonenſis sub Carolo magno cap. 18. Arelatenſis sub eodem.

Et nulli sub prætextu medicinæ, maleficii, vel cuiuslibet rei donare præsumant, 18. Arelatenſis sub Carolo magno, cap. 27. Maguntia. 1. sub eodem, cap. 20. Lateranen. 2.

Episcopus illud dans, pretium ideo nullum exigat Eugenii pp. ij. cap. 10. Alexander pp. iij. cap. 10. par. 2. cap. 16. Cabilionen. tempore Caroli magni.

Christus secundum carnem dicitur factus, Soter pp. 1.

Eum passionibus animæ, & concupiscētijs carnis molestatum fuisse dicebat impiissimus Theodorus 5. Constantinop. 12. quod dogma damnatur sub finem actio. 12. sexti concilij Constantinop.

Quod duas habeat naturas per incarnationem, humanam scilicet de virgine, cum diuinā,

na, quam semper habuit, plurimi contra hæreticos, asseruere ex scripturis, nempe Leo pp. epist. illa eruditissima ad Flavianum contra Euticem. Higinus pp. epist. 1. ad omnes Christi fideles, Eutychianus pp. epist. 1. ad Ioannē, &c. pulchrè, & doctè, Gaius pp. ad Felicē eleganter, & eruditè, Hormisdas pp. epist. 1. c. 3. cuius verba, vt sunt digna lectu, ita & vt hic referantur: Intra viscera sanctæ virginis Mariæ genitricis Dei vnitis vtriusque sine aliqua confusione naturis, qui ante tēpora erat filius Dei, factus est filius hominis, & natus in tēpore hominis, more matris vuluam natus non aperiens, & virginitatem matris Deitatis virtute non soluens, dignum planè Deo nascente mysterium, vt seruaret partū sine corruptione qui conceptum fecit esse sine semine, seruans quod ex patre erat, & representans quod ex matre suscepit, nam iacens in præsepio videbatur in cœlo, inuolutus pannis adorabatur à Magis, inter animalia editus ab angelis nunciatur, vix egressus infantiam annūcians mysticam sine institutione doctrinam, inter rudimenta annorum puerilium edens cœlestium signa virtutū, idem enim Deus, & homo, vt ab infidelibus dicitur, sub quarta introductione personæ, sed ipse Dei filius Deus, & homo idē virtus, & infirmitas, humilitas, & maiestas redimēs, & vēditus, in cruce positus, & cœli regna largitus, ita nostræ infirmitatis particeps, vt possit interim, ita ingenitæ potentia dominus nē possit morte consumi. Sepultus est, iuxta id quod homo voluit nasci, & iuxta id, quod patri erat similis resurrexit, patiens vulnerum, & saluator ægrotum, vnus defunctorū, viuificator obeuntū, ad inferna descendens, & à patris gremio non recedens. Vnde & animam quam pro communi conditione posuit, pro singulari virtute, & admirabili potentia, mox resumpsit. Hæc ita esse, nec vllam dubitationem oportere recipere, idest nē dominus noster Iesus Christus, aut inter corporis passionem Deus non esse crederetur, aut ne Deus tantum, non etiam homo inter opera mirabilium stupenda virtutum, pro posito nos duorū Apostolorum informauit exēplo, Deum esse se Christum dominum nostrum Petri fide, hominem Thomæ dubitatione declarans. Quid enim intererat, vt quem se homines dicerent, discipulos suos vellet inquirere, nisi vt respondente Petro: Tu es Christus filius Dei viui, fateretur non hoc de carnē, & sanguine proditū, sed Patre Deo inspirante reuelatum, vt per testimonium laudatæ responsionis fides patet veritatis. Quid etiam intererat, vt apparente post resurrectionē Domino Thomas tantū aut abesset cæteris, aut solus ambigeret, aut vt mundus crederet, quod ambigens di-

scipulus explorasset, vt dum vnus manibus se pateretur tangi ab vniuersitate fidelium, quis esset possit agnosci, non ergo ad explorandum discipulum interposita est dubitatio, sed quæ sita posteritatis instructio, etc. hæc ille.) Ephesinum primum per 13. anathemata contra Nestorium, qui alium esse filium Mariæ, et alium, seu aliam personam filium Dei asserbat, Deumque non esse natum de Virgine: vocari autem filium Mariæ Deum, quod Dei filius ei nomen suum per amicitiam, & adoptionem communicasset.) Quæ anathemata latius contra Theodorum, et Cyrum hæreticos repetit Martinus pp. 1. in decretis 10.) Chalcedonensis synodus actio. 1. vbi repetuntur definitiones Ephesinæ, et constantinop. synodorum. Quarum verba ponemus ex actio. 4. sexta constantinopolitana, vbi ait Agatho. pp. ad Imp. Heraclium: cum de vno earundem trium personarum ipsius sanctæ Trinitatis filio Dei Deo verbo, et de mysterio admirandæ eius secundum carnem dispensationis confitemur, omnia duplicia vnus, eiusdemque euangelicam traditionem asserimus, idest, duas naturas prædicamus, diuinā scilicet, et humanam, ex quibus etiam post admirabilem, atque inseparabilem vnitionē subsistit, et vnāquamque eius naturam, proprietatem naturalem habere confitemur, et habere diuinam omnia, quæ diuina sunt, et humanam omnia, quæ humana sunt, absque vlllo peccato. Et vtrasque vnus eiusdem Dei verbi incarnati, idest, humanati, inconfusè, inseparabiliter, immutabiliter esse cognoscimus. Sola intelligentia, quæ vnita sunt discernentes propter confusionis dumtaxat errorē. Aequaliter enim, et diuisionis, et commixtionis detestamur blasphemiam. Cum autē duas naturas, duasque naturales voluntates, et duas naturales operationes confitemur in vno domino nostro Iesu Christo, non contrarias eas, nec aduersas ad alterutrum dicimus (sicut à via veritatis errantes Apostolicam traditionem accusant, absit hæc impietas à fidelium cordibus) nec tanquam separatas in duabus personis, vel subsistentiis, sed duas dicimus, vnum, eundemque Dominum nostrum Iesum Christum, sicut naturas, ita et naturales in se voluntates, et operationes habere diuinam scilicet, et humanam: diuinam quidem voluntatem, et operationem habere ex æterno cum coessentiali patre communem: humanam, tēporaliter ex nobis cum nostra natura susceptam.) Ita et sexti Toletani, cap. 1. Ex tribus diuinitatis personis solum filium fatemur ad redemptionem humani generis propter culpam debitam, quæ per inobedientiam Adæ originaliter, et nostro libero arbitrio contra-

ximus, resoluenda à secreto patris, arcanoque proditiisse, & humanitatem sine peccato de sancta semper Virgine Maria assumpsisse, ut idem filius Dei patris esset filius hominis: Deus perfectus, & homo perfectus, ut homo, & Deus esset vnus Christus naturis in duabus vna persona, ne quaternitas Trinitati accederet, si in Christo geminata persona esset, &c. Damasus pp. epist. 1. cap. 1.) 5. Constantino-politanum multis quidē locis, sed imprimis, cap. 4.) 1. Hispalen. 13.

Damnatur à prædictis patribus, & synodis Nestorius, Eutyces, & Apollinaris; quorum primus filium Dei de Virgine natum negabat, seu quem Maria peperit, eundem esse filium Dei reuera, seu per assumptionem humanæ naturæ, duas Christi faciens personas Eutyces è contra, vnā confitens personam Christi, naturas duas post incarnationem nō agnoscit, sed diuinā virtute humanā absorptam esse, & diuinæ commixtam, ut est aqua modica, vino multo, ac forti commixta, ac ita, nec voluntatem, nec operationem humanā in Christo fuisse. Vnde contra hoc loquens etiam primi Toletani symbolum. Si quis, inquit, sentiat deitatis, & carnis vnā in Christo esse naturam, anathema sit. Apollinaris autem dicebat, Christum uō totā humanā naturam, sed solum carnem assumpsisse, animæque functiones diuinā naturam in carne exercuisse.

Christus, & si pro omnibus mortuus sit, nō omnes tamen mortis eius beneficium accipiunt, sed ij dumtaxat quibus meritum passionis eius communicatur. Concilio Trient. sessio. 6. cap. 3. Prosper. respon. 1. obiectiones Vincentianas.

Christus non solum hominibus datus, ut redemptor cui fidant, sed etiam ut legislator, cui obediant, synodus Trid. sess. 6. can. 21.

Cibi quilibet natura sua mundi sunt. Vide titulum Escæ.

Claues Ecclesiæ non ad soluendum dumtaxat, sed etiam ad ligandum concessæ sunt. Conc. Trid. sess. 14. c. 8. & can. 17.

Clero ascribi nō potest seditionarius, vel usurarius. 4. Carth. 67.

Nec pœnitentium quisquam, seu pœnitentiam professus, quamuis sit bonus, Stephanus pp. epist. 1. Innocentius pp. 1. epist. 6. Zosimus pp. epist. 1. cap. 3. Gelasius pp. cap. 3. epist. 14. Carth. 68. Agathe. 42.) 1. Toletan. 2. (addens: nisi sit necessitas 3. Arelaten. 3. Epauenen 4.) 4. Toletan. 33. ut & Gerunden. 9. Gregorius pp. 2. in epist. ad clerū, & plebem Thuringiæ, quæ est 3.) Hilarius pp. epist. ad Episc. Tarracen. cap. 4.

Nam qua conscientia absoluat reum, qui se peccata sua populo scit teste confessum? Quis enim quem paulo antè vidit iacentem, veneretur antistitem? Præferens miserendi criminis labem, non habet lucidam sacerdotii dignitatem. Hormisda pp. cap. 1. epistolæ ad episcopos Hispaniæ. Similiter Syricius pp. cap. 14. epistolæ 1. Quia, ait, quamuis sint omnium peccatorum contagione mundati, nulla tamen debent gerendorum sacramentorum instrumenta suscipere, qui dudum fuerunt vasa vitiorum.

Ignorantem promotum deiici vult. 1. Niceni cap. 10.) 4. Cartag. 68. Innocentius pp. 1. epist. 6. Agath. 43.) 3. Aurelia. 9.) 2. Hispalen. 4. Syricius verò cap. 15. epist. 2. in gradu accepto, non tamen altius conscensurum tolerat, negans imposterum veniam.

Nec qui fuerit concubinarins. Innocentius pp. 1. epist. 4. cap. 3.) 3. Aurelian. 9. aut adulteri conuictus. Gerunden. 8.

Nec viduæ maritus Syricius pp. c. 5. epist. 4.) 4. Carth. 69. Innocentius pp. 1. epist. 2. cap. 4. & epist. 4. c. 2.) 1. Toleta. 3. Arelaten. 3.

Nec qui per soluta pœnitentia postea militiæ secularis cingulum accipiebat. Tolen. concil. cap. 3. seu Syricius pp. Innocentius pp. 1. epist. 4. cap. 3. & epist. 2. cap. 2. epistolaque 24. cap. 2. & 4. sic verò 1. Toleta. cap. 8. dicit. Qui post baptismum militauerit, & clamidem sumpserit, aut cingulum ad necandos fideles, etiam si grandia non admiserit, si ad clerum admissus fuerit, diaconii non accipiat dignitatem. Imò Syricius pp. cap. 1. epist. 3. videtur dicere capaces non esse quicumque aliquādo in seculari fuere militia. Qui, inquit, postea quam pompa seculari exultauerunt, aut negotiis Reip. optauerunt militare, aut mundi curam tractare, adhibita sibi quorundam manu, & proximorum fauore stipati frequenter ingeruntur auribus meis, ut Episcopi esse possint, qui per traditionem, & euangelicam disciplinam esse non possunt. Quantis hoc aliquoties certatum est viribus?

Nec curialis, quoniam & si eiusmodi quipiam reperiantur idonei, tamen quoniam sæpius ad curiam reperiuntur, cauendum est ab his propter tribulationem, quæ sæpè de his Ecclesiæ provenit. Innocentius pp. c. 3. epist. 4. & idem epist. 4. cap. 4. Stephanus pp. epist. 1. Bonifacius pp. 1. teste Damaso.

Nec qui seruilibus, colonariisque conditionibus est obligatus; 3. Aurelianen. 25. Stephanus pp. epist. 1. Bonifacius pp. 1. teste Damaso 1. Toleta. 10.) 4. Toleta. 71.) 9. Toleta. 11.) 5. Aurelianen. 6. VVormatiē. 46. Triburien. 9. Nisi, inquiunt, à domino plenè donetur libertate.

tate. Si autem seruus, inquit 1. Aurelianen. 10. & ex eo V. Vormation. 40. absente, vel nesciente domino suo, Episcopo tñ sciente, q̄ seruus sit diaconus, aut presbyter fuerit ordinatus, ipso in clericatus officio permanēte, Episcopus cū dominio duplici satisfactione compenset, si verò Episcopus eum seruum nescierit, qui testimonium de illo perhibent, aut eum supplicauerint ordinari, simili recompensationi teneantur obnoxii.

Ex quacunque hæresi veniens, minimè est ad clerum promouendus. Elibertini 51. Innocentius pp. 1. epist. 22. c. 4.

Antea verò ordinatus, sine dubio deponetur, Elibertini 51. Innocentius pp. 1. epist. 18. cap. 3. Felix pp. 3. in epist. ad Acacium Constantinopolitanum.

Cuius facti rationem non contemnendam adfert Innocentius pp. 1. cap. 5. epist. 22. quod inquit, pro remedio, ac necessitate temporis statutum est, scilicet vt ordinati remanerent, constat primitius non fuisse, ac fuisse regulas veteres, qui ab Apostolis, vel Apostolicis viris traditas Ecclesia Romana custodit, custodiēdasq; mandat his, qui eam audire consueuerunt. Sed necessitas temporis id fieri magnopere postulabat. Ergo quod necessitas pro remedio reperit, cessante necessitate, debet vtrique cessare pariter, quod vrgebat, quia alius est ordo legitimus, alia vsurpatio, quam ad præsens fieri tempus impellit. Et infra. Qui de catholica ad hæresim transiens, aut fidelis: ab apostasia reuertens, & resipiscens redire voluerit, nunquid eadem ratione poterit ad clerum admitti, cuius commissum nō nisi per longam pœnitentiam poterit aboleri? nec post pœnitentiam clericum fieri, ipsi canones sua auctoritate permittunt.

Quæ quamuis se ita habeant, 1. Nice: 8. tolerantur in clero venientes ad Ecclesiā à Nouitianis, imò à quauis hæresi redeuntes, 1. Aurelia. 12. & Chalcedonensis synodi, actio. 8. cū Theodoretus Nestorium, eiusque abiurasset, quem prius defenderat errorem, omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt. Theodoretus dignus est sede ecclesiæ, Theodoro catholico doctore reddatur ecclesiæ, 6. Constantinopol. 28. 9. conformiter dicitur. Eos qui iam pœnitentiam egerunt, & superius nominato, tam Episcopos, quam clericos, qui & nunc in medio assistunt, & rectè vna nobiscum consistunt, præuidimus in propriis residere. Secunda synodus Nicen. act. 1. eiusdem est sententiæ producens huius doctrinæ, & canones, & exempla vetusta. Et Lucifer chrismatis notatus est ob suam hac irre rigiditatem, teste Hieronymo, & teste Augustino epistola 50.

Hoc displicuit Lucifero, displicuit & Cypriano, dum scripsit epistola 1. lib. 2. nam quid bonis, et innocentibus, etc.

Nec qui seipsum sanus abscidit, seu castrauit, quod Origenes fecisse dicitur, et alii, quod carnali vitio rapugnare nesciant, 2. Niceni 1. 2. Arelaten. 7. Triburien. 33. imo quicunque quoduis membrum voluntariè sibi præciderit, Innocentius pp. 1. epist. 4. cap. 1. Stephanus pp. 1. epist. 1. Gelasius pp. cap. 5. & 19. epist. 4. Hilarius pp. ad episcopos clerum, & plebem, Thuringiæ.

Nec qui alium per industriam infidiasve accedit, de quo dicitur. Ab altari meo auelles eum. Qui verò casu, vel per sui defensionem quempiam occiderit, si episcopo diligentius examinata visum fuerit, per dispensationem poterit ordinari. Tridentinum sessi. 14. cap. 7. de reformat.

Nec bigamus, vt videre est in titulo Bigamus.

Semel autem clero adscriptus, si ad vitam laicam resiliat, excommunicetur. 11. Turon. 5.

Clericorum nomen, & lectores, et psalmistæ, & ostiarii retinent. 3. Carth. 21. Tarracon. 9. Vide de nomine clerici D. Hieron. ad Nepotianum, de vita clericorum.

Subsint omnes clerici proprio episcopo, Chalcedon. 8. Postea tum canonici, tum alii exemptionis velamen, sibi compararunt, quod adhuc confirmat eis tertium Lateranense, sed Tridentinum aufert eis, cum nullam cautelā sufficere videt, sessi. 14. cap. 4. & 5. vide etiam sessi. 7. c. 3. & 4. & sessi. 25. c. 6. sessi. 24. c. 11.

Sine episcopi permissione altiore ab altero ordinem non accipiant, Venetici 10. 3. Carth. 44. Tauritanen. 6.

Item sine eius permissione præsumens habitare cum secularibus ab officii communione pellitur, 2. Aurelianen. 9.

Cum extranea scemina non habitet, nisi foror, aut proxima fuerit, quod cum magna sollicitudine fiat, vel ex tantum sint persone, quæ suspiciones effugiunt, Lucius pp. 1. Nice. 3. Eliber. 27. 2. Arelaten. 3. Syricius pp. c. 12. epist. 1. 1. Carth. 3. & 4. 3. Carth. 17. 4. Carth. 46. Agath. 10. Aruernen. 16. 2. Turon. 10. eleganter, 2. Toleta. 4. 1. Manticonen. 1. Rhemen. 22. Maguntiæ, cap. 49. Maguntien. 19.

Sin minus seculi iudices easdem mulieres (quibus contra legem hanc cohabitatur) cum voluntate, et permisso episcopi comprehensas in suis lucris vsurpent, dato sacramento ab eis episcopo, quod clericis eas nulla arte restituant, q̄ si restituerint, sententia excommunicationis feriantur, distraharū verò mulierū pretium indigentibus dispensetur. 1. Hispan. 3.

Et

Et ipse, si post primam, & secundam cōmonitionem se emendare neglexerit, donec in vitio perseverat, officij sui dignitate priuetur, Ilerden. 15. 1. Aurelia. 31. 5. Aurelian. 3. quoniam, ut minimum hinc vita, & opinio polluitur Cabilonen. 3.

Imò, & omnium catholicorum communione priuetur, nulla prorsus, vel colloquij consolatione relicta 2. Toleta. 3. Aruerten. 16. 3. Aurelianen. 4. 2. Turonici, 10. & 11. 3. Braccar. 4. subdit sex mensium poenitentia.

 Eò spectat, quòd non finitur foeminas nisi presentibus clericis adire, Epauenen. 20. Tarraco. 1. Turonici 20. Hieron. in epist. ad Oceanum. Qua de re iustum est audire Hieronymum, cap. 98. concilij Aquisgranensis, citatum ex epist. ad Oceanum. Deprecatus es (ait) ut ibi breuiter exponerem, qualiter clerici vitare debeant: hinc me plerique maledictis æmulis præstolantur, quia non sileo veritatem, Prima quidem tentamenta sunt clericorum, foeminarum frequentes accessus. Iste sexus reprehensibiles exhibet clericos. Quid tibi reuera cum foeminis, qui ad altare cum Domino fabularis? Te in publico, cuncti, te in agro rustici, aratores, ac vinitores quotidie lacerabunt, si contra depositum fidei cum foeminis habitare contendis. Et quia (ut arbitror) concupiscis irreprehensibilis inueniri, testimonio bono munire. Nā qui in choro Apostolorum foeminae affuerunt? Prohibe virgines tecum commorari quæ de genere tuo non sunt. Dilige eas, exterius ordina, frequenter visita, iunctus obsequio clericorum, ne cum secretaliter ac solus ingrederis, macules testimonium tuum. Aliter namque coniugati, aliter continentes edocentur. Ecclesiasticum subire ministerium, & onus. Foeminarum cum clericis nullo pacto coniuncta præcipitur conuersatio: Ianua diaboli, via iniquitatis, scorpionis percussio, nocivumque genus est foemina. Cū proximat stipula, incendit ignem. Flammigero igne percutit foemina conscientiam pariter habitantis, exuritque fundamenta montium. Ego iudicio, si cum viris foeminae habitent, viscarium non deerit diaboli. Ex eis aucupatum est ab initio peccatum. Ferreas mentes libido domat. Si alligauerit quis ignem in sinu suo, vestimenta eis non comburentur? Aut si ambulavit quis super carbones ignis, pedes suos non comburet? Mihi crede, non potest toto corde habitare cum Domino qui foeminarum accessibus copulatur. Sed dicis. Qui ambulat (inquit) simpliciter, ambulat confidenter. Bene, & argutè. Sed oportet te testimonium habere ab his qui foris sunt. Licet coram Domino incedas, tamen coram hominibus bona

providenda sunt, quia astutiores sunt filij tenebrarum super filios locis. Cum a te hoc genus non amputatur, das locum reprehendentibus te. Ipse te detrahentium moribus tradidisti, si agapetarum confortium non dimiseris. Benignus es gaudeo pudicus, falsum est. Si pudicitiam quæris foeminam, quam videris conuersantem bene, mente dilige, non corporali frequenter ornatu. Nō vestis tenera clericū facit aut sacerdotem, sed casta mentis intentio. Hæc enim deuotionem honoris in te custodit. Honorem quidem gloriosum boni operis fama conseruat, sacerdotes quippe decet, vel ceteros quidem clericorum gradus (ut supra dictum est) a foeminis segregari. Si igitur generis gratia iudicas eandem nullo pacto dimittere, memento Thamar, quòd ab Amon fratre suo corrupta sit, &c.

Officium diuinum non recitantis, correctio, per multos Pontifices, & Concilia.

S I bene valens vigilijs non interfit, priuatus stipendijs excommunicetur, 4. Carth. 39. Venet. 14. ferè similiter, septem diebus eū a communione remouet, dum ab hymnis matutinis sese subducit sine probabili ægritudinis excusatione, 1. Toleta. 5. non habeatur (ait) clericus, si ab Episcopo castigatus quia ad Ecclesiam, aut ad sacrificium quotidianum non venerit eo in loco existens ubi est Ecclesia, noluerit per satisfactionem ab eo veniam promereri. Agathen. 2. datur ob hoc eis peregrina communio, quod idem est, 1. Aurelia. 30. secundum arbitrium Episcopi puniri iubet, 2. Aurelia. 13. priuat eum loci sui dignitate, ut & 3. Aurelia. 19. Valentini 5. & communione, & honore cum durante, contumacia priuat, 3. Lateranen. sess. 9. Quilibet habens beneficium (ait) cum cura, vel sine cura, si post 6. menses ab obtento beneficio diuinum officium non dixerit, legitimo impedimento cessante, beneficii sui fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officij, & temporis, sed eos tanquam iniuste perceptos in fabricas huiusmodi beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur, si verò ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione præcedere, beneficio ipso priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officiū omittere, quo ad hoc ut beneficio priuari possit, qui per 15. dies illud bis saltem non dixerit. Deo tamen ultra præmissa de dicta omissione redditurus rationem, quæ poena in habentibus plura beneficia reiterabilis toties sit, quoties contra facere conuincantur, &c. Huc pertinet, quod Trid. Conc. sess. 21. cap. 6. potestas

stas datur Episcopis rectores Ecclesiarum, seu pastores turpiter, & scādaloſe viuentes ſi moniti non emendentur, beneficio ipſo priuandi. Plura habentur eodem in loco, & ſeſſ. 22. cap. 3. ſeſſ. 24. cap. 13. de reſidentia ſeſſ. 23. cap. 1. ſeſſ. 5. c. 2. Si autem, vt hocce peccatum ſuum, impunē agant, exculationem de patrocinijs quorumcunque nē officium impleant præſtānt, ac ſacerdotes ſuos ſub huiusmodi cauſa aſſument contemnendos, & honoris gradu, & fruſtu priuat. 3. Aurelia. 11. & ijs hac in re patrociniū præbens pœna pecuniaria, & honoris punit. 5. Carth. 2.

Iam verò priuatum cōmunionē a ſuo Episcopo, & abiectum alter Episcopus ad ſe venientem non ſuſcipiat, ſeu in Eccleſiam ſuam non conſcribat: Sardicen. 6. Syricius pp. cap. 7. epist. 4. 2. Carth. 7. Innocentius pp. 1. c. 7. epist. 2. Tauritani 6. 1. Nicen. 5. Aquilgranen. 53. ex Sardicenſi.

Vagos ſeu acephalos, id eſt, ſine capite, neque in ſeruitio Domini noſtri (Caroli magni), neque ſub Episcopo, neque ſub abbate, ſed ſine canonica, vel regulari vita degentes; neque inter laicos, aut ſecularium officiorum ſtudia, neque inter clericos religio tenet diuina, ſed ſoli uagos atque oberrantes ſola turpis vita, complectitur, & vaga: quique dum nullum, metuuunt, explendæ voluptatis ſuæ licentiam, ſectantur, quaſi animalia bruta libertate, & deſiderio ſuo ſeruntur, habentes ſignum religionis, non religionis officio, hypocentauris ſimiles, nec equi, nec hominis. Tales omnino vbicunque inuenti fuerint, præcipimus, vt Episcopi ſine vlla mora eos ſub cuſtodia conſtringant canonica, & nullatenus eos amplius ita errabundos, & vagos ſecundum deſideria voluptatum ſuarum viuere permittant Maguntiaci, cap. 22. ſub Carolo magno.

Nec veſtibus, nec calceamentis decorem quærat, ſed & habitu, & inceſſu profeſſionem ſuam probet, talem habens habitum qui religionem deceat. 4. Carthag. 45. Agath. 20. Alexander pp. 3. parte 7. cap. 4. 1. Manticonen. 5. quæ eius veſtes pec nimum ſint breues, nec rubei nec viridis coloris, non vtatur manicis, aut ſubtalaribus conſutitijs, ſeu roſtratis, frenis, cellis, pectoribus, & calcaribus deauratis, nec corrigiis auri, vel argenti ornatum habentibus, ſed annulo, niſi cui competit ex officio dignitatis, 2. Lateranenſe, 16. ſub Innocentio 3. pp. nec manicas ad cubitum pendentes habeat, quicumque autem beneficiatus, aut officium in Eccleſia gerens, in habitu eiufmodi præſumpſerit intereſſe diuinis officiis, pro qualibet vice a participatione prouentuum Eccleſiaſticorum per menſem nouerit ſe ſuſ-

penſum, fruſtusque illi fabricę illius Eccleſiæ applicentur. Martin. pp. 5. ſeſſ. 43. Conc. Conſtantien. Vide titulum, Canonici, §. 5. & Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 6. ſeſſ. 24. c. 12. & ſeſſ. 12. cap. 1.

Coronam, & tonſuram habeat congruentem, 2. Later. 16.) ſi minus, tonderatur inuitus ab archidiacono. 1. Alexander pp. 3. parte 27. cap. 4.

Barbam non nutriat 4. Carth. 44.

Scurilis, & ioculans verbis turpibus, ab officio retrahatur. 4. Carth. 60. Agath. 70. 2. Latera. 16. cap. 10. Maguntiaci.

Speſtaculis vllis in ſcenis, aut in nuptiis intereſſe non debet, itaque egrediatur, cum thymelici ingrediuntur. Laodicen. 54. cap. 16. Maguntiaci.

Vagari per plateas, & in nundinis, & foro deambulare, niſi certa officii ſui neceſſitate, aut vt aliquid emat, non poſſit. 4. Carth. 47. & 48.

Validi ad operādum, diſcebant cum literis artificio, 4. Carth. 53.

Et quantūlibet verbo Dei eruditus, abſque officii tamen ſui detrimento viſū quærat artificio. 4. Carth. 51. & 52. 2. Turonic. 10.

Ad militiam, ſeculareſuē honores venire prohibetur. Chalcedo. 7. ex quo Triburi. c. 7. vide Titulum Clero adſcribi §. 7.

Adminiſtrator aut procurator ſecularium rerum, vel domorum non ſit (niſi in cauſa orphanorum) 3. Carth. 15. Chalc. 3. Cabil. cap. 12. ſub Carolo magno cap. 10. & 14. Maguntiaci ſub eodem VVormar. 67. Vnde Cyprianis epistol. 9. libri 1. grauiter conqueritur de Geminii Viſtoris Episcopi facto, quod, &c.

Peregrinos clericos non inſtromittat abſque Episcopi conſenſu in Eccleſiam ſuam, 4. Aurelia. 7.

Iidemque peregrini non immorentur in aliena ciuitate, niſi cauſas eorum iuſtas Episcopi loci, vel preſbyteri locorū (quos paſtores vocamus) prouiderint. 3. Carth. 37.

Vxorem non potuit ducere clericus inferior (ſcilicet ſubdiacono) ſine Episcopi conſenſu. 4. Toleta. 43. 1. Turonici. 4.

Et vxorem peccantem (ſcilicet per incontinentiam) cuſtodiat, & liget, in domo ſua ad ieiunia ſalutaria eam cogens. 1. Toleta. 7.

Si cantet inter epulas, puniatur, ab officio remoueat 4. Carth. 62.

Ieiunium indiſtum ſoluens abſque ineuitabili neceſſitate, minor habeatur, 4. Carth. 63.

Diſcordes clericos recōcillat Episcopus, vel ratione, vel poteſtate. 4. Carth. 59. Triburienſe, c. 22. ſub Arnolpho.

Litigioforum clericorum testimonium nisi absq. grandi examine non recipiatur, 4. Char. 58. nec aduersus laicum eius recipiatur testimonium, cap. 14. act. 2. Romani sub Syluestro.

Maledicus, maximè in Sacerdotes, cogatur veniam postulare 4. Carth. 57.

Inferior superiorem non accuset c. 3. act. 1. Romani sub Syluestro, & c. 18. act. 1.

Curiam non adeat propter vllam causam suam c. 16. act. 2. Romani concil. sub Syluestro, Maguntiaci 24. vide tit. Iudex. & c. 9. 23.

Adulationi, & proditiōibus vacās, ab officio degradetur, aut tradatur curiæ. 4. Carth. 59. Pius pp. epist. 2.

Inuidens fratrum profectibus, donec corrigat se, non promoueatur altius, 4. Carth. 54.

Prorumpentes clerici in mutuam cædem, puniantur acriter ab Episcopo. Ilerdense. 11.

Clericis Parochianis necessaria eis statuta canonū à pontifice suo prælegebantur, nè vel ipsi, vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusarent postmodum se ignorasse, 4. Aurelia 6.

Et iisdem à sacerdote perfoluebatur stipendiū ministerij, quod præstant in templo. Agathen. 36. 3. Aurelia. 19.

Facultates, ac possessione habebant etiam, clero adscripti, Agathen. 26. & 49. Epauenen. c. 14. Vnde damnati sunt à concilio Constantienſi decimus, & 36. Ioannis V Viclef. Contra scripturam sacram est (inquit) quòd viri ecclesiastici habeant possessiones, & Papa cum omnibus clericis suis possessionem habentibus sunt hæretici. Vide 1. Hispal. 1.) 2. Tolet. 4.) 3. Aurel. 17.

Eorum verò qui nihil habent cum ordinantur, & post sibi, vel agros, vel similia quædam comparant, hæres est ecclesia 3. Carth. 49.) 2. Toleta. 4. 9. Toleta. 10.) Alexander pp. 3. par. 1. cap. 15. si sua arte, & industria hæc non compararit sibi, sed re quam ex officio ecclesiastico percipit.

Immunēs habeātur clerici omnes ab omni publica indictione, & labore, vt liberi Deo seruiant, nulla que præditi necessitate ab Ecclesiasticis officijs retrahantur: liberi sint, & à tallijs seu exactionibus. 4. Toleta. 46. placito regis Sisenandij, & antè 3. Toleta. c. 21. 1. Lateranen. 46. sub Innocentio. 3. Tertium cōcil. Lateranense sessione. 9. sub Leone 10. eadem de re innovat constitutiones Bonifacij pp. 8. quæ incipit, Felicis. & Clementis pp. 5. quæ incipit, Si quis suadente. Vide titulum Ecclesia 9. 30. & 37.

Qui ergo eos publicis actionibus applicare præsumperit, agnoscat se pacem ecclesiæ non habere, sub humiliter peccatum emendet, 4. Aurelianen. 13. Triborienſe cap. 20. sub Ar-

nolfo Imperatore. Eugenius verò pp. 2. in c. 8. decretorum eius. Si, inquit, quis in clericum vel in monachum violentas manus iniecerit, anathemati subiaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absoluerē, nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico præsentetur aspectui.

Adolescentiorum clericorum quæ cura habitata fuerit olim, Vide suprā sub titulo: Adolescentes. Videatur, & summatim cap. 10. concilij Maguntiaci sub Carolo magno.

Cœmeteria habuere sua heretici velut martyribus suis, Laodicen. 9.

In cœmeterijs per diem cerei nec accendatur quoniam inquietandi non sunt Sæctorum Spiritus. Elibert. 30.

Coadiutoria reformationem habet. Conc. Trid. sess. 25. cap. 7.

Colonia, ciuitas, facta est Metropolis à Zacharia pp. epist. 9.

Comam mulier nutriat in signū subiectionis. Gragen. 10.

Commensationes ex symbolis damnantur. Laod. 55.

Commensationibus deditum suspendit ab officio c. 17. secundi Lateranensis sub Innocentio 3.

Communione nomine cum toties legitur in canonibus, placuit eos, vel nec in fine, vel post tantum temporis communionem accipere. Eucharistia intelligitur. Elibert. 3. 47. & 78. & c. 2. epist. 3. Innocentij primi.

Nulli tamen sincere pœnitenti in fine eam negari vult. Ancyran. c. 6. 1. Nicen. 12. Elibert. 5. 2. Arelaten. 12. Innocentius pp. 1. c. 7. epist.

Vnde ait Innocentius pp. 1. c. 2. epist. 3. De his qui post baptismum omni tempore incontinentiæ voluptatibus dediti in extremo fine vitæ suæ pœnitentiam simul, & reconciliationem communionis exposcunt, obseruatione prior, durior: posterjor, interueniente misericordia, inclinatio est. Nam consuetudo, prior tenuit, vt concederetur pœnitentia, sed cōmunio negaretur. Nam cum illis temporibus crebræ persecutiones essent, nè communionis concessa facilitas homines de reconciliatione securus non reuocare à lapsu. negata merito cōmunio est, concessa pœnitentia, nè totum penitus negaretur, & duriorē remissionem fecit temporis ratio. Sed postquam Dominus noster pacem ecclesijs suis reddidit, iam depulso terrore communionē dari obœtibus placuit, & propter Domini misericordiā quasi viaticum profecturis: & nè Nouatiani hæretici negantis veniam, asperitatem, & duritiam subsequi videamur. Tribuitur ergo cum pœnitentia extrema cōmunio, vt homines hu-

huiusmodi, vel in supremis suis, permittente Saluatore nostro, à perpetuo exitio vindicentur. Sic Syricus pp. c. 5. epist. 1. inquit: A dominicæ mensæ conuiuio segregentur, ut hac sal. è districtione correpti, & ipsi in se sua errata castigent, & alij exemplum tribuam, quatenus ab obscenis cupiditatibus retrahantur. Idem insinuat c. 3. Elibertini concil.

Ter quotannis iussi sunt omnes eam accipere nisi qui fortè maioribus criminibus impediabantur in Pascha scilicet, Pentecoste, & natiuitate Domini, à Fabiano pp. de conf. dist. 1. Et si non, & c. 50. Turonensis sub Carolo magno adeò ut id negligens, Catholicis non annumeretur ab Elibertino concilio. de conf. dist. 2. c. omnis homo, & Agath. 18. 2. Lateran. 21. sub Innocentio 3. iubetur ut saltem semel omnis vtriusque sexus communicet, scilicet in paschate Cōcilium Tridentinum Sess. 13. can. 9. Ambrosij tempore erant qui tantum semel in anno eam accipiebant, quos damnat lib. 5. de sacram. cap. 4. & August. c. 12. lib. 2. de serm. Dom. in monte.

Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem, Trid. sess. 21. c. 4. & can. 4.

Nunquam autem eam sumere deprehensus, pœnitentiæ subiicitur. 1. Tolet. 13.

Et nisi Episcopi consensu obtento nemo extra parochiam suam communicet. 1. Carth. 7. Mileuita. 18.

Ne is quidem, qui exclusus est ab ea pro suo delicto, 1. Arel. 16.

Sacerdotibus, & Leuitis dabatur cōmunio ante altare clero in choro, populo verò extra chorum 4. Toletani 17. 1. Braccar. 3. 1. idem legitur quoad populum.

Hinc à locorum diuersitate, aliquando vocatur laica communio. Sardicen. Agathen. 50. Innocentius pp. 1. cap. 4. epist. 22. 3. Aurelia. 2. Aliquando, quod forte idem est peregrina, Agathen. 2. 3. & 5. & Rhegiensis c. 3.

Traditam sibi à Sacerdote non traiciens, ut sacrilegus propellatur, 1. Tolet. 14. subintelligendum est, si sanus sit. Cæsar. August. 3. 11. Toleta. 11.

 Licet verò Christus post cœnam instituerit, & suis discipulis administrauerit sub vtraque specie panis, & vini venerabile sacramentum Eucharistiæ tamen hoc non obstante sacrorum canonum auctoritas laudabilis, & approbata consuetudo Ecclesiæ seruauit, & seruat, quod huiusmodi sacramentum non debet confici post cœnam, neque à fidelibus recipi non ieiunis, nisi in casu infirmitatis, &c. Et sicut hæc consuetudo ad euitandam aliqua pericula, & scandala est rationabiliter introducta, quod licet in primitiua Ecclesia huius-

modi Sacramētum reciperetur à fidelibus sub vtraque specie, postea à confidentibus sub vtraque, & à laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur, cum firmissimè credendum sit, & nullatenus dubitandum, integrum Christi corpus, & sanguinem, tam sub specie panis, quàm sub specie vini veraciter contineri. Vnde cum huiusmodi consuetudo ab Ecclesia, & sanctis patribus rationabiliter introducta, & diutissimè obseruata sit, habēda est pro lege, quam non licet reprobare, aut sine Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare sess. Concil. Tridentini cap. 1. & 2. ea comprobatur definitio.

Mulier dum communicat, dominicalem, seu vélum capitis habeat, Antisiodoren. 42.

Omnis communicans ad altare consuevit aliquid offerre. Ancyran. 5. 6. 7. & 8.

Episcopo sacrificanti omnes ministrantes communionem accipiant, Anacletus epist. 1. de conf. dist. 1. Episcopus Deo.

Confessarius potest absoluerè pœnitentem non excommunicatum, & pro casibus reseruariis mituere ad superiorem. sed melius est dicit Armilla, & ceteri quod mittatur primo ad superiorem, & reuersum cōfessarius absoluat de omnibus.

Concilium conuocare, indicere, & congregare, est solius Romani pontificis sedis Apostolicæ. Marcellus pp. 1. in epistol. ad episcopos prouinciæ Antiochenæ, & epistola 2. Pelagius pp. 2. in epist. 1. decretali. Iulius 1. in epist. 1. decretali ad episcopos orientales, & in altera qua eis respondet. Damasus pp. in epist. ad Stephanum. Sixtus pp. 3. c. 1. epistolæ suæ. Iulius pp. 3. in bulla reasumptionis cōcil. Trident. primum Nicenum, teste Iulio pp. 1. in respon. ad episc. Orient. & teste epistola synodica episcoporum Ægyptiorum ad Felicē pp. 2. Chalcedonen. act. 1. 2. Nicen. act. 6. cōmo 1. Bonifacius episcopus ad Zachariam pp.

Leo pp. 10. approbato concilio Lateranen. 13. in sess. 11. Solus, ait, Romanus pontifex pro tempore existens, tanquam auctoritatem super omnia concilia habens conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissoluendorum plenum ius, & potestatem habet, &c.

Quamobrem nulla synodus ecclesiastica robur habet, nisi à sede Apostolica confirmata sit Gelasius pp. initio tomi de anathematis vinculo, & in epistola ad episcopos Dardanię secunda synodus sub Symmacho pp. c. 3. Pelagius pp. 2. epist. 1. Nicolaus pp. 1. dist. c. 1.

Omnia comprouincialia negotia eiusdem sedis, ac Ecclesię Romanæ, si Pōtifex ipse præceperit, sunt retractanda iudicio Marcellus pp. 1. ad Episcopos Orientales 1. Nicen. cap. 2. 1. t. este Iulio pp. respondente Episcopis Ori-

Nn cta-

entalibus Sardicen. 3. 4. & 7. quod, vt Niceni concilij citatur 6. Carth. c. 3. Episcopi Ægypti ad Felicem pp. 2.) Gelasius pp post medium tomi de anathematis vinculo. Idem in epistola ad Episcopos Dardaniz Adrianus pp. in collectis canonibus: Vt prouincialis synodus, &c.

Generale cōcilium congregari sanxit vnoquoque decennio synodus Constantiensis sessione 39.

Prouincialia concilia eadem sedes vice sua per prouincias iubet celebrari Zacharias pp. ad Bonifacium epist. 4. Leo. pp. 10. sess. 10. Lateranensis 3. Maturè quoque, &c.

Quod quidem bis quotannis fieri constituit Hormidas pp. cap. 3. epist. ad Episcopos Hispaniz 1. Nicenum cap. 5. Antioche. 20. & est dist. 18. c. Propter Ecclesiasticas, &c. Rhegien. 7. Chalcedonen. 19. Aquilgranen. 42. Agathen. 71. & secundi Aurelianen. 2. iubetur id quidem, sed non quoties id fieri debeat, exponitur.

Aut saltem in vnoquoque anno, si non sæpius fieri sinant impedimenta occurrentia. Hormidas pp. cap. 3. epist. ad Episcopos Hispan. Zacharias pp. epistol. 4. Aurelia. 1. 4. Aurelianen. 36. 4. Toleta. 3. 3. Toleran. 18. 5. Aurelianen. 22. 11. Toleta. 15. 1. Angelicani 7. 12. Toleta. 12. 1. Lateranen. 6. sub Innocentio tertio.

Vnoquoque triennio, 2. Manticonen. 20. Tridentinz Sessionis 24. cap. 2. & tertium Lateranen. sess. 10. in bulla Leonis pp. 10.

Celebrabitur autem in eo prouinciz loco, quem designauerit Episcopus Metropolitanus. Chalcedon. 19.

Ibi congregatis Episcopis discutietur crimen vniuscuiusque excommunicati, disponetur causæ Ecclesiasticæ, docebit Episcopus, vel docebitur, quod vtile est ad correctione Ecclesiæ, 1. Niceni 5. 1. Constantinopolitani 3. Laodicen. 40. Antioch. 20. 3. Carth. 2. 2. Turonici præfatio 5. Aurelia. 22. 8. Toleta. 11. Aruernen. 1. Aquilgranen. 43.

Quod, vt commodius fiat, per singulas dioceses statuant idoneas personas, prouidas videlicet, & honestas, quæ per totum annum simpliciter, & plano, absque vlla iurisdictione sollicitè inuestigent, quæ correctione, vel reformatione sint digna, & ea fideliter perferant ad Metropolitanum, & suffraganeos in concilio subsequenti 2. Lateranen. cap. 6.

Ac ne quis dicat, toties congregandum non esse concilium, quod prius factæ constitutiones sufficiant: Licet inquit cap. 1. septimi Toletani) & ante constitutiones canonum extent, quæ ad omnem possint correptionem

sufficere, si quis ea dignetur libenter attendere, tantò tamen luminis claritas amplius emicat, quanto fuerit studiosius sæpius cōtractata. Non parum proficit ad emendationem multorum, si dum ea, quæ constituta sunt, per fraternam collationem ad memoriā reducuntur: & illa etiam adiiciantur, quæ aut deesse videntur, aut omnino consiliuenda competenter existimantur.

Omnes qui causas aduersus Episcopos, ac iudices, ac potentes, aut cōtra quoslibet alios habere noscuntur, ad concilium concurrant, & quæcunque examine synodali à quibuslibet prauè vsurpata inueniuntur, regii executoris instantia iustissime his quibus iura sunt reformatur, ita vt pro compellendis iudiciis, vel secularibus viris ad synodum, Metropolitanis studio quidam executor a principe postuletur 4. Toleta. 3.

 Hora diei prima ante solis ortum efficiantur omnes ab Ecclesia obseruatisque foribus cunctis, ad vnam ianuam, per quam sacerdotes ingredi oportet, ostiarii stent, & conuenientes omnes Episcopi pariter introeant, & secundum ordinationis suæ tempora resideant. Post ingressum omnium Episcoporum atque confessum, vocentur deinde presbyteri, quos causa probauerit, introire. Nullus se ingerat diaconorum. Post hos ingrediantur diaconi probabiles, quos ordo poposcerit interesse. Et corona facta de sedibus Episcoporum, presbyteri à tergo eorum resideant, diaconi in conspectu eorum stent. Deinde ingrediantur laici, qui electioni concilii interesse meruerint. Ingrediantur quoque, & notarii, quos ad recitandum, vel excipiendum ordo requirit, & obseruentur ianuæ, sedentibusque in diuturno silentio sacerdotibus, & cor tantum habentis ad Deum, dicat Archidiaconus: Orate, statimque omnes in terram prosterneantur, & orantibus diutius tacitè cum stetibus atque gemitis, tunc ex ipsis senioribus surgens, orationem palam ad Dominum fundat, cunctis adhuc in terra iacentibus. Finita autem oratione, & responso ab omnibus, Amen. Rursus Archidiaconus dicat: Erigite vos, & confestim omnes surgant, & cum timore omni, & disciplina tam Episcopi quam presbyteri sedeat, sicque omnibus in suis locis in silentio confidentibus diaconus alba indutus, codicem canonum in medio proferens capitula de cōsiliis agendis pronunciet. Finitisque titulis Metropolitanus Episcopus conciliū alloquatur, dicens: Ecce sanctissimi sacerdotes recitatae sunt ex canonibus priscorum patrum sententiæ de concilio celebrando. Si qua ergo quempiam vestrum actio commouet, coram suis

suis fratribus proponat. Tunc si aliquis quam-
cunque querelam, quæ contra canonem agit,
in audientiam sacerdotalem protulerit, non
prius ad aliud transeat capitulum, nisi pri-
mum, quæ proposita est actio terminetur, &
cap. 4. Toleta. 3. 11. Toleta. 1. 3. Lateran. 1. sess.
comprobat, c. 1. Toleta. 11. adiectis scriptu-
ris, 3. Tolet. 1. rex eius inchoationi præmitti
iubet ieiunium. Votum, seu vocem suam de
suo loco, & ordine vnaquæque natio, Conc.
Const. sess. 25. 15. Concilium verò non prius
soluatur, ait 3. Toleta. c. 18. quàm locum ele-
gerint, quo succedente tempore iterum ad cõ-
cilium conueniatur, vt iam nõ necesse habeat
Metropolitanus Episcopus pro congregando
concilio literas destinare, si in priore concilio
omnibus tempus denuncietur, & locus.

Conscriptæ definitiones vniuersali auctori-
tate à nullo deinceps conuellantur, & ibi si
pauciores per nescientem ab aliis dissentiant,
cedant plurimorum sententiæ, aut sese ab eorũ
cõtu subducant. 8. Tolet. 11. 1. Nicen. 6. Vide-
tit synodi const.

Prædictarum definitionum euerfus, aut im-
pugnatos, si clericus est, excidat à gradu suo
1. Ephesini 6. Imò decima pars facultatum
eius associetur fisci partibus: aut si nullas ha-
beat facultates, vnde prædictam compositio-
nem exoluere possit absque alia infamia sui,
quingenta oportebit eum ictibus verberari,
vt semper infamis permaneat 12. Toleta-
num in subscriptione Episcoporum.

Qui adesse neglexerit vocatus, aut ante fi-
nem recesserit alienus habeatur à fratrum cõ-
munionem vsque ad sequentem synodum 2. Are-
laten. 20. 2. Turo. 1. 5. Aurelianen. 18. Agath.
35. Tarracon. 6. VVormatien. 16.

Interesse autem ei oportet Episcopos, 4.
Carth. 21. Laod. 40. presbyteri, & abbates, eo
vocantur, Antiochod. 7. Tarracon. 13. cũ presby-
teris adfunt, & nonnulli sæculares.

Interfint etiam exempti nullo obstante
priuilegio, ait Lateranen. 3. sub Leone pp. 10.
sess. 10.

Prouinciale illud concilium perfectum est,
in quo, & Metropolitanus Episcopus affuit,
Antiochen. 16.

Sessione 19. concil. Constan. beneficiatis da-
tur ius fructus suorum beneficiorum percipi-
endi cum absunt, & nõ resident, ob hoc, quod
concilio interfunt.

Concionem in Ecclesia faciente sacerdote
excommunicetur egrediens 4. Carth. 24. Trid.
24. sess. 4.

Confessio per literas non valet, vide bull.
Clem. 8.

Confiteatur quiuis vtriusque sexus omnia

peccata sua, solus saltem semel vnoquoque
anno proprio sacerdoti, cum ad annos discre-
tionis peruenerit, & iniunctam pœnitentiam
studeat pro viribus adimplere 2. Lateranen.
21. sub Innocen. pp. 3. Tridentina sess. 14. cap. 5.
& 7. Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. Quamuis
presbyteri in sua ordinatione à peccatis ab-
soluendi potestatem accipiant, decernit ta-
men sancta synodus nullum etiam regularem
posse confessiones sæcularium etiam sacerdo-
tum audire, nec ad id idoneum reparari, nisi
aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis
per examen, si illis videbitur esse necessarium,
aut alias idoneus iudicetur, & approbatione,
quæ gratis detur obtineat, priuilegiis, & con-
suetudine quacunque etiam immemorabili
non obstante.

De secreta, & publica peccatorũ confessio-
ne. Vide conc. Trid. sess. 14. cap. 5.

Si quis autem alieno sacerdoti voluerit iu-
sta de causa sua confiteri peccata, licentiam
prius postulet, & obtinet à proprio sacerdote,
cum aliter ille ipsum non possit soluere, vel li-
gare 2. Lateranen. 21. sub Innocen. pp. 3. Trid.
sess. 14. cap. 7.

Sacerdos autem sit discretus, & cautus, vt
more periti medici superinfundat vinum, &
oleum vulneribus sauciati, diligenter inqui-
rens, & peccatoris circumstantias, & peccati,
per quas prudenter intelligat, quale illi concil-
ium debeat exhibere, & cuiusmodi remediũ
adhibere, diuersis experimentis vtendo ad sa-
nandum ægrotum, 2. Lateranen. 21.

Putant, & temere affirmant hæretici hodie
antequam ille canon. conc. Lateran. scriptus
esset, in vsu non fuisse confessionem, quæ sit sa-
cerdoti, vel non aduertentes, aut nolentes
advertere, semper ab antiquo pœnitentiam à
sacerdote iniunctam fuisse pro delictorum
grauitate, & qualitate: atque ita vnumquem-
que, ea illi reuelare, ac confiteri debuisse, alio-
qui non noscitur qua pro illis pœna Deo sa-
tisfaciendum esset.

Audiant ergo Laodic. cap. 2. His qui diuer-
forum peccatorum lapsus incurrant, & instat
orationi, confessioni, ac pœnitentiæ malorum
suorum perfectam conuersionem demonstrā-
tes; pro qualitate peccati, pœnitentiæ tẽpus
attribuendum est 3. Carth. 31. Pœnitentibus
secundum peccatorum differentiam, Episcopi
arbitrio, pœnitentiæ tempora decernantur
Mileuita. 23. Quicumque conuersus ab hæreti-
cis dixerit, se apud eos pœnitentiam accipe-
re: vnusquisque Catholicus Episcopus requi-
rat, vbi, & ob quam causam apud eosdem hæ-
reticos pœnitentiam suscepit, vt cum docu-
mentis certis hoc ipsum approbauerit, sibi

Nu 2 pro

pro qualitate peccati, sicut eidem Episcopo catholico visum fuerit tempus poenitentiae, vel reconciliationis decernat. Innocentius pp. 1. epist. 1. cap. 7. De pondere aestimando delictorum, sacerdotis est iudicare, ut attendat ad confessionem poenitentis, & ad fletus atque lachrymas corrigentis, ac tum iubet dimitti, cum viderit congruum satisfactione. Felix pp. 3. cap. 1. epist. suae decretatis: Memineritis, hanc super his non habere sententiam, ut seruata discretione peccantium, non eadem cuncti qui lapsi sunt lance pensentur, quoniam maioris castigationis exigenda est usura, cui domus Domini commissa fuerit disciplina. Cabilonen. 8. circa tempus Eugenij pp. 1. De poenitentia peccatorum (inquit) quae est medela animae, utilem omnibus hominibus esse censemus, & ut poenitentibus a sacerdotibus facta confessione indicatur poenitentia, vniuersitas sacerdotum noscitur consentire c. 22. Turonensis sub Carolo magno Episcopis, & presbyteris diligenti cautela pertractandum est, qualiter hominibus sua sibi delicta confitentibus tempus abstinendi adscribant, ut iuxta modum peccati poenitentibus abstinencia indicetur: quoniam variè ab aliquibus sacerdotibus, & indiscretè hæc iudicia proferuntur cap. 35. Cabilonen. tempore Caroli magni, de abstinencia carnum, & vini loquitur. Rheni synodi cap. 16. Episcopi, & presbyteri examinent, qua iter confitentibus peccata diiudicent, & tempus poenitentiae constituant. Cabilon. c. 32. tempore Caroli magni. Quum homo ex duabus constans substantijs (anima, & corpore) interdum animi motu, interdum carnis fragilitate peccat, solerti indagatione debent imbuiri ipsa peccata, ut ex utriusque plena sit confessio, scilicet, ut & ea confiteantur, quae per corpus gesta sunt, & ea quibus in sola cogitatione delinquitur. Item cap. 33. postquàm dixit Deo, & sacerdotibus confitentibus confitenda peccata, subdit tandem: Deus, salutis, & sanitatis auctor, & largitor, plerumque hanc praebet suae potentiae inuisibili administratione, plerumque medicorum operatione. Deinde c. 34. dicit a poenitentiae iudicio procul abesse debere acceptionem personarum, ut nullus sacerdotum vniquam, aut gratia, aut odio alicuius personae secus iudicet, quam quod, vel canones dicent, vel scripturarum sacrarum auctoritas, & Ecclesiastica consuetudo; adhibita de corporum medico similitudine VVormatien. 25. Poenitentibus secundum differentiam peccatorum, sacerdotis arbitrio poenitentiae decernantur. Debet itaque sacerdos in poenitentia danda in singulorum causas singulatim considerare originem quoque, mo-

dumque culparum, & affectus, gemitusque delinquentium diligenter examinare, manifesteque cognoscere: temporum etiam, & personarum, locorum quoque, & aetatum qualitates inspicere, ut etiam pro consideratione locorum, aetatum, vel temporum, seu pro qualitate delictorum, atque gemituum vniuscuiusque delinquentis, a sacris regulis oculos non reflectat.

Sessio. 14. Trid. cap. In confessione ex circumstantiis sunt explicandae, quae speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa neque a poenitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant: & fieri nequeant, ut de gravitate criminum rectè censere possint, & poenam, quam oportet pro illis poenitentibus imponere.

Dannatur septimus hic articulus Ioannis VViclef a Concilio Constantiensis: Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua, & inutilis.

Caueat sacerdos nè verbo, vel signo, vel alio quouis modo prodat aliquatenus peccatorem, sed si prudentiorum consilio indiguerit, illud absque vlla expressione personae cautè requirat: quoniam qui peccatorum in poenitentiali iudicio sibi detectum praesumpserit reuelare, non solum a sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agendam perpetuam poenitentiam in arctum monasterium detrudendum 2. Later. 21. sub Inno. pp. 3.

De praesentandis, & examinandis ad audiendas confessiones 11. sess. 3. Lateran. Leo pp. 10. fol. 699. Conc. Trid. sess. 23. cap. 15.

Concubinae nomen, Genesis 16. 25. & 30. generalius est, quam uxoris. Omnis concubina ibi, & uxor non autem omnis uxor concubina, more loquendi scripturarum appellatur, id est, ut Sara, & Rebecca, & Lia Rachel concubinae dici non possint: Agar verò, & Cethura, & Bela, & Zelpha, & uxores, & concubinae. Hæc August. in quaestionibus in Genesim. q. 90. Quae concubinae in exigendo a viris debito carnis ius habuere, cum ipsius aequale (quonia ea est coniugij natura) non autem in cæteris, seruae enim manebant. Vnde dicit Abraham Saræ: Ecce ancilla tua in manu tua est, utere ea, ut libet. Nec circa bona temporalia pares erant viris. Vnde Genesis 25. dicitur: Dedit Abraham cuncta, quae possederat, Isaac Filijs autem concubinarum largitus, est munera. Sic Concubinae vox sumitur 1. Tolet. 17. In malam autem partem sumitur c. 4. epist. 4. Innocentij primi, & capitulo Rom. synodi sub Nicolao 1. ubi dicitur, non communicet laicus Ecclesiae cum uxore habens, & concubinam.

Exa-

Examina c.38. Triburiensis concilii ex Leone pp. I. factum.

Concubinatus pœnam ponit Concil. Trident. sess. 24. cap. 8. reform. matrimonii concubinarij clerici pœnam sess. 25. cap. 14. Vide continentia cap. 8.9.

Concupiscentia mala post baptismum in iustis manens, non habet veram peccati rationem. Conc. Trid. sess. 5. de peccato originali.

Confirmatio sacramentum est nouæ legis, Eugenius pp. ad Armenos in conc. Florent. Concilium Trid. can. 1. sess. 7. de confirm. Vide titulum Impositio manuum.

Materia eius est, Chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiae, & balsamo, (qui odorem significat bonæ famæ) per Episcopum benedictio. Eugenius pp. in conc. Florent. concil. Trident. sess. 7. canon. 2. de confirmat. Vide finem epistolæ Urbani I. ad omnes, &c.

Minister eius, est solus Episcopus, aliter præsumptum habeatur irritum. Eusebius pp. I. in fine epist. 3. Melchiades pp. in medio epist. ad Hisp. Innocentius pp. I. epist. I. c. 3. Gregorius pp. I. lib. epist. registri 3. epist. 9. quæ est ad Ianuariû, Ioannes pp. 3. epist. I. V. Vormaticen. 8. Conc. Trid. sess. 7. can. 3. de confirmatione.

Forma qua celebratur, est: Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Eugenius pp. idem ibi. Syluester pp. Constantinum his verbis confirmauit: Signet te Deus Sigillo fidei suæ in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, in consignatione fidei, Amen.

Pertinet autem hoc Sacramentum ad baptismi perfectionem. Melchiades pp. ad Episc. Hispa. Elibert. 38. & 77. Laod. 48.

Nā confirmamur ad pugnam, qui baptismo regenerati sumus ad vitam, armati, & instruitur ad agones mundi huius, & prælia reseruandoque per eam cor fidele ad prudentiam, & constantiam dilatatur. Melchiades pp. Urbanus pp. I. epist. decretali. Syluester pp. referente Damaso.

Hinc ait Laod. conc. c. 48. Baptizatos, oportet sacratissimum chrisma percipere, & celestis regni participes fieri I. Araus I. Greg. pp. 3. epist. 5. Syluester pp. referente Damaso: Baptizatum (inquit) Episcopus consignet, propter hæreticam suasionem.

Prima tonsura non initientur: qui sacramentum confirmationis non susceperint Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. de reformatione.

Semel tantum confertur. Felix pp. apud Gratian. de cons. dist. 5. cap. Dictum. Gregorius pp. epi. 31. lib. 12. epist. registri. Gregorius pp. 3. in epistol. 4. Nam de homine, &c.) c. 27. Cabilo-

nensis sub Carolo magno.

Coniuges biuio aut triduo orationibus vacent (cum recens iuncti sunt matrimonio) & castitatem custodiant, ut bono soboles generentur, Euaristus pp. epist. I. ad episcopos Africanos 3. 4. 5.

Addit Liberius pp. decreto 2. ut & in Quadragesima ab inuicem abstineant, caste uiuendo.

Et cum eucharistiam sumpturi sunt, 3. 4. aut 7. dies id agant. Elibertinû concilium, de cons. dist. 2. omnis homo.

Spem salutis coniugibus ademit Eustachius hæreticus, damnatus à concilio Gangrensi.

Coniuratores clerici contra episcopum, aut alios, à gradu deponuntur. Chalcedon. 17.) 3. Aurelia.) 21. Auernaen. 3.) V. Vormaticen. 74. Pius pp. I. epist. 2. tradit curiæ seculari.

Consecrationis munus ad maiores ecclesias promoti infra tempus à iure statutum suscipiant, & prorogationis ultra sex menses concessa nulli suffragentur Trident. sess. 7. cap. 9. De eodem sess. 23. capitulo 2.

Consecratio Basilicæ, seu ecclesiæ. Vide Basilicæ.

Consensus clerici, & ciuium in electione archiepiscopi, & episcopi requiritur, vide Eligere.

Constitutiones principum non præiudicant ecclesijs. 2. Late. 44.

Consuetudo laudabilis est, qua nihil fidei contrarium agitur, Pius pp. I.) Nicolaus pp. I. titulo 2.) August. epist. I. 18. c. 1. Quod neque contra fidem, neque contra bonos mores iniungitur, indifferenter est habendum, & pro eorum inter quos uiuitur societate seruandum est, & cap. 3.) idem epist. I. 19. cap. 18. Quæ non sunt contra fidem, neque contra bonos mores, & habent aliquid ad exhortationem vitæ melioris, vbicunque institui videmus, nel instituta cognoscimus, nō solum nō improbemus, sed etiam laudando, & imitando sectemur, si aliquorum infirmitas non ita impediatur, ut amplius detrimentum fit. Si enim eo modo impediatur, ut maiora studiorum lucra speranda sunt, quàm calumniatorum detrimenta metuenda, sine dubitatione faciendum est, maxime illud quod etiam de scripturis defendi potest,) I. Constantinopol.

Ecclesias Dei regere atque administrare oportet secundum consuetudinem, quàm à patribus obtinuisse dignoscuntur. Vnde si aliquis, ait Alex pp. 3. c. 15. part. 1.) consuetudines, quæ ratione iuuantur, & sacris cōgruunt institutis, irritare præsumperit, donec congruam egerit poenitentiam, à dominici corporis perceptione fiat alienus.

Con-

Continentiam seruent à die ordinationis suæ ministri altaris, presbyteri, diaconi. *Lucius pp. apud Gratia. distin. 81. Syricius pp. c. 9. epist. 4.) Innocentius pp. 1. epist. 2. c. 9. & epist. 3. c. 1.) 2. Carth. 1.) Zacharias pp. ad Bonifacium epist. 4.) 3. Toleta. 5. Aruern. 12.) 1. Manticonen. 11.) Maguntien. 19. temp. Arnulfi Imp.*

Vide titulum: Clericorum nomen. §. 5. & sequentes, item titulum: Diaconi dicuntur. §. 4. & sequen.

Non enim coniugium sortiri debent, ut veteris legis tempore sacerdotes. Hoc enim illi tunc egerunt quod nullus ad sacerdotium, nisi de tribu Leui promoueri posset. Adde quod si illis carnales tantum hostias offerentibus dictum est, Sancti estote, quia & ego sanctus sum quamobrem, & tempore vicis suæ ab vxoribus etiam domicilio separati erant; multo magis oportet Christi in noua lege sacerdotes, aliud certe quam vitulos offerentes, & quos semper ad hoc paratos esse decet, ab vxoribus continere. *Syricius pp. c. 7. epist. 1.) Innocentius pp. 1. epist. 2. c. 9. Vide Hormisdā pp. ad episcopos Hisp. c. 1. Nec leue, nec, &c.*

Reclamantem, & dicentem se nolle cōtinere episcopus, si ordinet per annum celebrare, non possit, 3. Aurelia. 7. Vide 8. Toleta. 7.

Hinc etiam, qui coniugati ordinabantur à subdiaconatu, & supra non finebātur propriis misceri vxoribus, 1. Tolet. 1. 5. Carth. 3. Agath. 9. 3. Aurelia. 2. 2. Turon. 13. & 20. 1. Manticon. 11. Vvormatien. 9. Elibertin. 33. dicit, cum ministrant. Causam, vide titulo Diaconus, §. 6.

In quem iubet, nē in eodem lecto dormiāt, 4. Aurelia. 17. Antifiodoren. 21.

Et si virtus suffragatur, vxores suas in aliā domo faciant habitare, 3. Toleta. 5. imò id rigorose exigit, 2. Turon. 13. Agath. 16.

Ad suspicionem effugiendam nusquam abfque comitibus clericis progredi permitti sunt 2. Turon. 13. & 20. Gerund. 6.

Si quis verò clericus post acceptam benedictionem cuiuslibet loci, vel ordinis ad conjugalem thorum, iam sibi illicitum denuò redire præsumperit vsque in diem vitæ ab honore accepti ordinis, etc. ab officio deponatur ei tantummodo communione concessa, 5. Aurelia. 4. Aruern. 12. imò excommunicatione percellatur, 3. Aurelia. 7. Alexander pp. 3. par. 18.

Diaconi tamen in sui ordinatione prestatile velle coniugio copulari, manent in ministerio, transeunte ad nuptias, Ancyra. 10.

Vide de Paphnutio historiam.

Incontinentes eiusmodi clerici conuicti, omni ecclesiastico honore priuantur, Innocē.

pp. 1. epist. 3. c. 1. & epist. 5. Martinus pp. 1. in. epist. ad Amanum. Episcopus ob id & loci, & ordinis dignitate priuatur, 8. Toletan. 4.) 11. Toletan. 5. id ipsum de sacerdote, Vvormat. 11.) Herden. 5. restituit eos in gradum suum, ostensa sufficienti poenitentia 2. Latera. 14. sub Innocentio. Hac de causa à ministerio suspensos, & tamen diuina præsumptes celebrare, non solum beneficijs ecclesiasticis spoliatur, verum etiam perpetuo deponitur Alex. pp. 3. part. 1. c. 11. ob idem vitium, sicut priores canones, cum ab officio, & officio facit alienum. De eisdem vide Concubin 2.

Concubine verò ipsæ (seu mulieres illæ, quæ cōtra ecclesiæ leges clericis prædictis cohabitabant, vnde infamiæ nota illis inurebatur) ab episcopis olim venundabantur in seruas, & pretium ipsum pauperibus erogabatur, 3. Toletan. 5.) 4. Toleta. 4. 2. 8. Toletan. 5.) 1. Hispanen. 3. sic dicit: Sæculi iudices easdem mulieres cum voluntate aut permissu episcopi comprehensas in suis vsurpent, ut vitium hoc, dum sacerdos inhibere non præualet, potestas iudicialis coerceat, dato tamen ab eisdem iudicibus sacramento episcopo, ut eas clericis nulla arte restituat. Quod si restituerint, ipsi iudices sententia excommunicationis feriantur, pretium verò earum indigentibus dispenferunt, & 3. Lateran. sess. 10. Leo pp. 10. Ipsas concubinas aut suspectas, &c.

Proles seu liberi ex hominū eiusmodi fœda commixtione editi non solum hæreditatem parentum nunquam accipient, sed etiam in seruitutem eius ecclesiæ, de cuius sacerdotis, vel ministri ignominia nati sunt, iure perenni manebunt, 9. Toletan. 10.) 2. Lateranen. 31. Canonorum (purij filij) non fiant canonici in secularibus ecclesijs, in quibus instituti sunt patres, & si fuerit contra præsumptum, decernimus non valere; collatorque ipse à suis beneficijs suspendatur) Alexander pp. 3. part. 19. cap. 13. 67.

Filij clericorum qui non sunt nati ex legitimo matrimonio, non liceat in ecclesijs, ubi patres eorum beneficium aliquod Ecclesiasticum habent aut habuerunt, quodcunque etiā dissimile beneficium obtinere, &c. Trid. sess. 15. c. 15.

Quinimò ad ordines non debent admitti, etiam si probata vitæ sunt, nisi in monasterio, vel regulari vita agentes, Alexander pp. 3. part. 19. c. 2.

Missæ concubinarij à nullo audiatur c. 3. Romana Synodi sub Nicolao pp. 1.

Archipresbyter autem hoc clerici superioris peccatum episcopo, aut archidiacono non intimans, integro anno non communicet. Antifio.

tili odoren. 20.) 2. Lateran. 14. prælati (inquit) qui tales præsumpserint in suis iniquitatibus substinere, maxime obreptu pecuniæ, vel alterius commodi temporalis, ecclesijs spoliætur beneficijs, perpetuoque deponantur.

Contritio sacramenti pœnitentiæ, pars est, animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito nõ peccandi de cætero, Synod. Trident. sess. 14. cap. 4.

Fuit hæc ad remissionem peccatorum impetrandam, quouis tempore necessaria ibidẽ.

Hæc interdum ante absolutionem impensam Deo hominem reconciliat. ibid. Canon. verò 5. eiusdem 14. sess. Conc. Trid. contra hæreticos nostri temporis, ita habet. Si quis dixerit, &c.

Conuenticula seorsum ab Ecclesia fecit, & ecclesia cœtum cõtẽmpnere docuit Eustachius hæreticus cum suis damnatus 5. & 6. cap. concilii Gãgrensis, item illi contra quos Laod. 35. Antiochen. 5.

Conuiuia non licet in Ecclesia celebrare, nisi fortè transeunte hospitiorum necessitate illic reficiantur, 3. Carth. 30. Aquisgranen. 59.

Sacerdotali conuiuio immisceatur diuinarum scripturarum lectio 3. Tolet. 7.

 Cor Episcopi, Episcoporum Vicarii fuere (hodie suffraganei dicti) quibus non licuit presbyteros, aut diaconos ordinare, Antiochan. 13.

Constituti autem erant ad exemplum septuaginta seniorum, propter sollicitudinem, & studium, quod in pauperes agunt, Neoces. 13.

Non erant Episcopi, sed eorum Vicarii; Sacerdotes tamen honorabiles, 1. Nicen. 8. Antioch. 8.

Inter eos, & Presbyteros differentia quædã datur Antioch. 8. Liceat, inquit, cor episcopis, non autem presbyteris ad regiones longinquas dare formatas, id est, canonicas epistolas.

Vt Episcopi præsumptuosè consecrabântur. Quamobrem monentur, vt modum proprium recognoscant; lectores tantum exorcistas, & subdiaconos ordinando, Antioch. 10.) 2. Hispal. 7. & Rhegien. cap. 3. dicit: Eisdem nil esse aliud, quam presbyteros altare non posse consecrare, vel erigere, nec virgines consecrare, nec Ecclesiam benedicere, nec per impositiones manus fidelibus baptizatis, vel conuersis ex hæresi Spiritum sanctum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontem signare, sed nec publicè quidem inmissa quenquam pœnitentium reconciliare. Damasus pp. citatis prædictis concilijs dicēs, eosdem presbyteros tantum fuisse, adiungit, & ista: Nobis relatum est, quod quidam Epi-

scoporum propter suam quietem cor episcopis plebes suas committunt, & quæ solis pontificibus competunt, sibi vsurpant, &c. paulò post: Illi Episcopi videntur mihi esse meretricibus similes, quæ statim vt pariunt, infantes suos aliis nutricibus tradunt educandos: vt suam citiùs libidinem explere valeant, sic & isti infantes suos, id est populos sibi cõmissos aliis educandos tradunt, vt suas libidines explerent, id est, vt pro libito sæcularibus curis inhibent, & quod vnicunque visum fuerit, liberius agat Ioannes pp. 3. epist. ad Episcopos Germaniæ, & Galliæ.

Corona clericorum, vide tit. clericorũ nomen §. 13. Quid autem significet, cuius formæ esse debeat, habes tit. Tonsura.

Corpus Domini, vide, Eucharistis.

Corporale seu linteum quo tegitur, aut cõuoluitur Eucharistia, vide quale esse debeat in tit. Eucharistia, §. 10.

Hoc aliquando igni iniectũ est à stultis quibusdam ad extinguendum incendium Salegũstadien. 6.

Creaturæ nullius author est diabolus, sed omnium Deus Braccarense primum à c. 8. in multa sequentiã vsque capita definit contra Priscillianum.

Crimen capitale clerici, scilicet chartæ falsatio, & falsum testimonium, eum ab officio deponit, Agath. 50. 1. Aurelianen. 11. Epauenen. 22.

Ac in monasterium detrudit, sibi laicam rationem communionem accepturum. Agath. 50. Epauenen. 22.

Ob furtum autem, & falsitatem ab ordine quidem degradatur, sed communionem retinet 3. Aurelia. 8.

Crux Domini quinto nonas Maii Pontifice Eusebio primo inuenta est. In fine epist. 3. Eusebii.

Eam ab hæreticis lapidatam deplorat Epiphanius Episcopus Tyri in prima act. quinti Cõstantinopolitani. An nõ hodie potiori iure idem deplorare possumus, vastationẽ Ecclesiarum ob oculos proponentes, quæ in Belgio anno 1566. facta est.

Cuculla solis monachis vtendum est. Aquisgranen. 125.

Curiam adiens seu Imperatorem quicumque clericus reprobetur, & communionem, & honoris gradu priuetur, si hoc egerit absque, vel archiepiscopi, vel Episcopi consilio. Antioch. 11. Sardicen. 11. 1. Aurelia. 9. habet enim suum Ecclesiasticum Iudicem.

Cyprianus quo affectu errarit. August. epist. 48. Deinde si, &c.

Dam-

D.

Damnari non potest accusatus antequam habeat presentes accusatores, locumque defendendi habeat ad ablucenda crimina. Marcellus pp. 1. epistol. 2. Damasus pp. in epistol. ad Stephanum, & epist. 6. Adrianus pp. 1. in canonibus suis 6. Toletan. 11. VVormatien. 43.

Decani pro certæ pecuniæ quantitate Episcopalem iurisdictionem exercentes priuètur decanatu, & Episcopus potestatem amittat cum conferendi, Alexander pp. 3. parte 1. cap. 15. & part. 2. cap. 1.

Decimæ fructuum sacerdotibus ab omni populo debentur ex diuino præcepto. 2. Mantifconen. 5. Maguntiaci 38. Maguntiensis 17. & 22. cap. 13. Triburiensis ex Augustino. Rheimen. 38. De eodem lege Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.

Imò, & de prouentibus molendinorum, piscinarum, tæno, & lana Alexander pp. 3. part. 4. cap. 2. addit cap. 3. de pomis, piris, & apibus.

Ita, inquam, ab omnibus debentur, ut nec comites, barones, & milites excipiantur. Alexander pp. 3. part. 4. cap. 3. nec monachi de possessionibus quas conducunt. Alexander idem cap. 2. parte 13. & cap. 11. & 12. & illis quas alijs tradunt colendas, nec ipsi suis eas excolunt laboribus. Alexander idem part. 13. c. 6. nec Iudæi de domibus, & possessionibus, ad eos à Christianis quocunque titulo deuolutis 2. Lateranen. 67.

Leprosi tamen de hortis, & nutrimentis animalium suorum decimas tribuere, non coguntur Alexander pp. 3. part. 1. cap. 23. nec monachi seu religiosi viri de laboribus suis quos proprijs manibus, vel sumptibus colunt. Alexander idem parte 13. cap. 3. 5. 7. 8. nec clerici Gregorius citatus ab Alexandro pp. 3. cap. 9. part. 13. & cap. 16. Paschalis 2.

Ex noualibus quoque persoluedæ sunt, dicente Concil. Triburien. cap. 14. sub Arnolfo Imp. Si quis (inquit) in affinitate antiquæ Ecclesiæ noualia rura excoluerit, decima exinde debita antiquæ reddatur Ecclesiæ. Si verò in qualibet sylua, vel deserto loco ultra miliaria quatuor, aut quinque, vel eo amplius aliquod dirutum elaborauerit, & illic, consentiente Episcopo, Ecclesiam construxerit, &c. prospiciat presbyterum ad seruitium Dei idoneum, & studiosum, & tunc demum nouam decimam nouæ reddat Ecclesiæ VVormatien. 52.

Ante tributa soluatur. 2. Lateranen. 54. sub Innocent. 3.

In autumno, statim atque collectæ sunt fru-

ges, & in alijs temporibus, prout debentur persoluant. Alexander pp. 3. par. 4. cap. 4.

Persoluat autem eas familia illi Ecclesiæ, in qua eius infantes baptizantur, & ubi per totum anni circulum missas audit c. 19. Cabilonensis tempore Caroli magni, ubi sacramenta percipit. Alexander pp. 3. parte 14. cap. 3. 2. Lateranen. 56. & ante synodus Ticinensis. In sacris canonibus, &c.

Nec Episcopi, nec abbates eas prohibeant dari Ecclesijs, ut eas ad se trahant cap. 9. Cabilonensis tempore Caroli magni. Vide Alexandrum 3. parte 13. cap. 14. 11. & 14 Ecclesiæ antiquitus constitutæ, non autem nouis oratorijs conferantur, cap. 13. Maguntien. tempore Arnulphi Imp. c. 14. Triburiensis sub Arnolfo Imp. c. 20. Arelaten. sub Carolo magno c. 41. Maguntiaci, sub eodem.

Dandæ autem sunt sacerdotibus, ut nullo labore impediti per res illegitimas, spiritualibus possint vacare ministerijs 2. Mantifcon. 5. c. 13. Triburien. ex Augustino Prosper. lib. 2. de via contemplatiua, c. 16.

Qui per eas, vel pauperum subleuare penuriam possint, vel ad captiuorum redemptionem contribuere 2. Mantifco. 5. c. 16. Turonici tempore Caroli magni.

Qui eas non soluerit, ab Ecclesiæ membris omni tempore separetur 2. Mantifconen. 5. cap. 18. Cabilonensis sub Carolo magno, cap. 17. Maguntien. tempore Arnulphi Imp. Romanum Concil. sub Nicolao pp. 1. sacra careat sepultura, ait Alexander pp. 3. parte 1. cap. 14.

Decimum octauum articulum Ioannis VVilelmi damnauit synodus Cõstantiensis nempe: Decimæ sunt puræ eleemosynæ, & possunt parochiani propter peccata suorum prelatorum ad libitum suum eas auferre.

Religiosis non alias decimas quàm, quæ de noualibus prouenire noscuntur, duximus indulgendas. Adrianus pp. cap. 10. par. 13. const. Alexandri 3.

Commutari non possunt cum temporalibus, ut redditus det alius tibi quos recipias decimas accepturus Alexander pp. 3. parte 4. cap. 1.

Decretales epistolæ pontificum suscipiendæ sunt, Gelasius pp. in decreto de libris apocryphis in Concilio 70. Episcoporum. Vide titulum: Epistolæ.

 Dedicacionis templi anniuersaria sollemnitas exemplo Domini celebretur, qui venit ad templum Ierosolymitanum in Enceniis Felix pp. 4. c. 1. epist. decretalis. Vide titulum. Basilicæ omnes.

Cauendum tunc tamen est, nè eò confluens cho-

chorus foemineus turpia, & obscœna cantica decantet, dum aut orare debet, aut clericos psallentes audire cap. 9. Cabilonen. tempore Eugenij pp. 1.

Deficienti à fide Episcopo subiectos non vult clericos esse 1. Ephefi 3.

Degradari, seu gradu, ac honore priuari sacerdos ab vnico Episcopo nō potest 2. Hispal. 6. Sed hoc mutatū est synodo Tridentina sess. 13. cap. 4. de reform.

Si iniuste deiectus aliquo Episcopo quemadmodum egit Nestorius præsumptuose in suū gradū restituatur, is nihilominus vera manet depositus, 1. Ephefi. 5. Antiocheni 4. quod est cap. 47. Aquisgranensis sub Ludouico pio Imp. 1.

Nec ei tanquam pœnitentium vni, aut velut fideli laico manus imponantur, 5. Carthag. 1 1.

De hac manuum impositione super pœnitentes, tit. Pœnitentia.

Gradu amisso non seculariter viuat, sed agendæ pœnitentiæ gratia in monasterio, aut canonico, aut regulari collocetur. Si verò hoc fieri causa quælibet prohibuerit, vbicumque, tamen sit pœnitentiā agere non desistat. Si autem amisso gradu seculariter viuere voluerit, & pœnitentiā agere neglexerit, ab Ecclesiæ communionē separetur, c. 40. Cabilonen. tempore Caroli magni.

Si quis damnatus à synodo, vel presbyter, aut diaconus à suo Episcopo, ausi fuerint aliquid de ministerio sacro contingere, siue Episcopus iuxta præcedentem consuetudinē, siue presbyter, aut diaconus, nullo modo liceat ei nec in alia synodo restitutionis spem, aut locum habere satisfactionis, sed & communicantes ei omnes abijci de Ecclesia, & maxime si postea quam didicerint aduersum memoratos prolatam fuisse sententiam, eisdem communicare tētauerint. Antiocheni 4. repetitūq; cap. 47. Aquisgranensis, sub Ludouico primo pio Imper. 1.

 Iniuste depositus Episcopus seu innocēs inuentus in sancta synodo gradum recipiat coram altari de manibus Episcoporum, recipiendo orarium, annulum, & baculum. Si presbyter, orarium, & patenam si diaconus, orarium, & albam, si subdiaconus, patenam, & calicem. Sic reliqui gradus ea in reparatione sui recipiant, quæ cum ordinarentur perceperunt. 4. Toletan. 27. 2. Hispalen. 6. idem infinuatur.

A gradu suo deijciebatur, qui postquam promotus erat, grauibz reperiebatur criminibus subiectus, Gelasius pp. cap. 20. epistol. 1. Zacharias pp. epistol. 5. ad Bonifacium syno-

dos Francica tempore Zachariæ eiusdem, idem Zacharias pp. epistol. 4. hoc illius factum probat.

Descendit Christus ad inferos, vt sanctos, qui tenebantur, erueret Symbolum Concilij Tolet. 4. §. & symbolum seu c. 1. Arelaten. sub Carolo magno.

Desperandum non est, ob vllum crimen. Valenti 3. Vide tit. pœnitentia §. 12.

Nullum quippe peccatum est, pro quo, aut non oret Ecclesia remittendo, aut quod data sibi diuinitus potestate desistentibus ab eodē non possit absoluerē, vel pœnitentibus relaxare. Gelasius pp. in tomo de anathematis vinculo. Non corrigentibus se autem nō promissa venia. Idem Gelasius pp. in epistol. ad Faustum magistrum.

Itaque, quicumque se propria voluntate in aquam iactauerit, aut collo ligato se suspēderi, aut de arbore præcipitauerit, aut ferro percusserit, aut qualibet occasione voluntariē se morti tradiderit, eius oblata ad altare non recipiantur Antisiodor. 17. nec pro eis in missæ sacrificio vlla fiat commemoratio. 1. Braccar. 34.

Desponsata vni puella, alteri ne à parentibus, quidem tradi potest. Eusebius pp. 1. apud Gratian. 27. q. 2. Syricius pp. c. 4. epistol.

Ideoq; si fortē rapiatur, reddatur cum erepta fuerit, ei cui fuerat desponsata. Ancyran. 11.

Et sponso mortuo ante carnalem mixtionem, à fratre sponsi duci non potest. Iulius pp. 1. 26. q. 2. Si quis.

Religionem tamen, desponsata intrare potest. Eusebius, 27. q. 2.

Diabolus creatus erat à Deo angelus bonus 4. Carth. 1. 1. Braccar. 7. Cyrillus Ierosolimitanus Episcopus catechesi, 2. & 4.

Diaconissa fuit, vt opinor vxor eius, qui in coniugio diaconus creabatur, 2. Turon. 20. Epaunen. 21.

Ordinabatur cum annorum esset quadraginta, Chalcedo. 15. V. Vormartien. 73.

Postea tamen placuit, vt nulli foeminae diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate crederetur 2. Aurel. 17. ante 1. Nicen. 19. Araus. 26. Apaunen. 21.

Huic nubere nō licebat. Chalcedo. 15. Aurelia. 16. Vide titulum. Diaconus, §. 6.

Diaconi dicuntur oculi Episcopi Anacletus epistol. 1. Euaristus pp. epistol. 1.

Septem olim erant Romæ per septē regiones ciuitatis, singulis hebdomadis, diebus dominicis, & festiuis iniusta sibi obseruantēs ministeria, & omni hora parati ad diuinum officium. Fabianus pp. epistol. 1.

Oo Syl.

Syluester pp. cap. 6. act. 1. Conc. Rom.

Imò, & in vnaquaque ciuitate ad custodiendū Episcopi prædicantis Euaristus pp. epist. 1.

Eligantur, qui continentiam seruēt. Lucius pp. dist. 81. 2. Carth. 2.

Nam si yniversis fidelibus castitas custodienda indicitur, vt qui habent vxores, ita sint quasi non habentes, quanto magis sacerdotes, ac Leuitæ diuino mancipati altari, pro plebe supplicaturi, non solum cordis, verum, et corporis puritatem seruabunt? et si laico abstinentia imperatur, vt possit orationi vacans. Deumque deprecans exaudiri; quanto magis illi, qui omni momento parati esse debent, vel vt baptizent, vel sacrificium offerant? Turonici 1.

Si olim diaconus fiebat iuuenis adhuc coniugatus, vxoris voluntas ita requirebatur, vt sequestrato mansionis cubiculo, religionem, et ipsa promitteret Agath. 16. 1. Araus. 22. Aruernen. 11. Arelaten. apud Gratia. distinct. 28. Præterea, etc. sicut, et Arausicanum.

Quod attendentes canones, dicebant, eam post mortem mariti diaconi non posse nubere. Antisiodoren. 12. 1. Toletan. 18. Ilerden. concil. tomo 1. concil. post canones. Epauenen. 32. 1. Aurelianen. 15. 2. Aurelianen. 16. cap. 2. Romani concil. sub Gregorio papa tertio 2. Mantisco. 16.

Et, quod idem est propterea cum vxoribus suis non cocant (ait Syricius pp. cap. 9. epist. 4. diaconibus coniugatis,) quia in ministerio diuino quotidianis necessitatibus occupantur Innocentius pp. 1. c. 1. epist. 3. ad Exuperium 5. Carth. 3. Agath. 9. 1. Araus. 22. et 23. 3. Aurelianen. 2. 1. Turonici 2.

In primitiua tamen Ecclesia, cum ad sacra ministeria idonei non multi adhuc cælibes inuenirentur, et plerumque inter vxoratos reperirentur ijs officiis digniores nonnulli, quam qui nec dum vxorem duxerant, penuria effecit ac necessitas, vt canon hic constitueretur: Diaconi quicunque, cum ordinantur, si in ipsa ordinatione protestati sunt, dicentes, velle se habere vxores, nec posse se continere, hi postea, si ad nuptias venerint, maneat in ministerio, propterea quod his Episcopus licentia dederit. Quicunque sanè tacuerunt, & susceperunt manus impositionem, professi continentiam, si postea ad nuptias venerint, a ministerio cessare debebunt. Ancyran. 10. imò cum vxoribus excommunicatione percelluntur 3. Aurelianen. 7.

Si inuitus, aut reclamans ordinatus fuerit, communionem retinens ab officio remouetur; Episcopo ad annualem pœnitentiam relegato, quod ordinari inuitum 3. Aurelia. 7.

Ante vigintiquinque annos ætatis diaconus non ordinetur 3. Carth. 4. Agath. 16. & 17. 2. Toleta. 1. 3. Arelaten. 1. 4. Tolet. 19. VVormatien. 69. Syricius pp. c. 9. epist. 1.

Cum ordinatur, solus Episcopus ei manum imponat, 4. Carth. 4.

Ordinarij videtur, accipiendo ab Episcopo orarium, & albam 4. Tolet. 27.

Qua alba solum tempore oblationis, vel lectionis uti, aut indui poterit 4. Carth. 41. quod subdiac. non licet Laod. 25.

Sacrum eorum ministerium ab antiquo est, panem, & calicem offerre, & prædicare. Ancyra. 2. Quæ oblatio non est ipsa consecratio. dicitur enim. 1. Nice. 14. Diaconi non habent offerendi sacrificij potestatem, & 1. Arelaten. 15. De diaconibus (inquit) quos cognouimus multis locis offerre, placuit minimè fieri debere.

Qua potestate cum careant, nec presbyteris corpus Christi porrigant, nec ante eos (hæc utique habentes) illud sumant 1. Nicen. 14. Aquisgran. 41. sub Ludouico pio Imp. 1.

Imò nec alijs porrigant coram Episcopo, vel presbytero, nisi iussu eorum 1. Niceni 14. 2. Arelaten. 15. 4. Carth. 38. Gelasius pp. c. 10. epist. 1.

Sed nec sedere quidem licet in medio presbyterorum diaconos 1. Nicen. 14. 2. Arelaten. 15. addit, in Secretario, vt Nicenū, ita & aquisgranen. 41. Gelasius pp. c. 10. epist. 1.

Multò minus ergo licet eis ante presbyteros sedere 4. Tolet. 38.

Quinimo sedere eis coram presbyteris, nisi iussione horum, nō licuit Laodicen. 20. Agath. 65. 4. Carth. 39.

Se se presbyterorum, vt & Episcopi ministros agnoscant 4. Carth. 37. 4. Toletan. 39. Aquisgranen. 41. nec in conuentu presbyterorum nisi interrogati loquantur 4. Carth. 40.

Scapulam sinistram (libera manente dextra, vt expeditius ad ministerium sacerdotale discurrant) orario (propter, quod orat id est, prædicat) 4. Tolet. 39. vnico, puro, nec vllis coloribus, aut auro ornato inuoluant, 4. Tolet. 39. Syluest. pp. in concil. Rom. c. 6. Vtantur (ait) Dalmaticis, & palla lino stima læuam tegant. Antisiod. 13. ait. Non licet diacono, velo, vel palla scapulas suas inuoluere.

Hoc assidue gestasse videntur, vt à subdiacono distinguerentur. Vnde 1. Braccar. 27. dicitur: Placuit, quia aliquanti huius prouinciæ Ecclesiæ diaconi absconsis infra tunicam, vtuntur orarijs, ita vt nihil differre à subdiacono videantur, vt de cætero superposito scapula (sicut decet) vtantur orario.

Absentes ab Ecclesia in natiuitate Domini,

ni, Epiphania, Pascha, vel Pentecoste triennio à communione remouentur, Agath. 64. & absentes ab eadem tribus hebdomadibus.

Dioecesis quomodo visitanda sit, vide titulo. Episcopus, §. 54. & seq. Dioecesium diuisio, titulo Parochiarum, §. 2.

Discordium fidelium oblationem respuit Ecclesia 4. Carth. 93. 11. Toletan. 4. Bonifacio pp. 1. adscribitur eadem sententia, quæ 11. Toletan. 4. habeatur, in Tomo concil.

Qui si ad pacem reuocari nequiverint, admoneantur à sacerdotibus, & oblinati manentes de ecclesiæ cœtu iustissima excommunicatione pellantur, Agath. 31. & ante 2. Arelaten. 3. 1. Vvormatien. 41. Si iuramento obligarint ad pacem numquam redeant, pro hoc iuramento separeretur vno anno à communione altaris, & reatum suum elemosynis, fletibus, & ieiuniis absoluant, ac ad charitatem redire festinent, Herden. 7.

De dispensatione. Vide Conc. Trid. sess. 22. cap. 5.

Diuinitas Deo patiente passa non est, 2. Hispal. 13.

Diuisio possessionum ad seniores pertinet, electio verò ad iuniorem, Aug. citatus c. 113. Concilii Aquilgranen. sub Ludouico Imp. & lib. 16. de ciuitate Dei, cap. 20.

Diuinationum sectatores, quæ pœna mancant Vide titulo Augurijs, §. 2.

Diuites, nisi diuitias omnes à se abdicaerint saluari non posse, docuit Eustachius hæreticus damnatus in concilio Gangrensi, & Pelagius hæreticus, testè August. epist. 89.

Diuortium. Vide Matrimonium.

Doctoris nomen sibi nemo imponat, præter has personas, quibus concessum est, Cæsaraugust. 7.

Mulier viros docere non tentet, etiam si docta sit, & sancta, 4. Carth. 99.

Neque laicus præsentibus clericis, nisi eum rogent, docere tentet, 4. Carth. 98.

De professore theologo in quauis cathedrali, 3. Latera. sess. 10 & Trid. sess. 25. cap. 2.

Presbyteri per villas, & vicos scholas habent. Et si quislibet fidelium suos paruulos ad discendas literas eis commendare vult, eos non renuat suscipere, & docere, sed cum summa charitate eos doceant, attendentes illud, quod scriptum est: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates. Cum ergo eos decent, nihil ab eis pretij exigant, nec aliquid ab eis accipiant, excepto quod eis parentes totum charitates studio sua voluntate obtu-

lerint, 6. Constantinopolitani 5. & Cabilonen. 3. sub Carolo magno) Alexâder quoque papa 3. cap. 18. partis primæ: Per vnâ quamque (ait) ecclesiam cathedralem, magistro, qui clericos eiusdem ecclesiæ, & scholares pauperos gratis doceat, competens aliquod beneficium assignetur, quo docentis necessitas subleuetur, & discipulis via pateat ad doctrinam, Pro licentia verò docendi alios aliquid non exigatur, vel promittatur, idem Alexander, & par. 2. c. 17) Quæ Alexandri constitutio reperitur 2. Lateranen. 11. sub Innocentio pp. 3. qui etiam adiicit: Vt etiam in alijs ecclesijs quarum sufficere poterunt facultas, constituatur magister idoneus à prælato cum capitulo, seu meliori, ac saniori parte capituli eligendus, qui clericos ecclesiarum ipsarum, & aliarum gratis in Grâmaticæ facultate, alios instruat, & 3. Later. sess. 9 Magistri scholarium (ait pueros suos nedum in, &c.

Philosophiæ, vel poësis studijs vltra quinquennium nullus sacris ordinibus initiatus, vel à iure adeos arctatus incumbat sine aliquo studio theologiæ, aut iuris pontificij, Leo pp. 10. sessio. 8. Lateran. 8. concilij.

Dominicâ diem per singulos circulos hebdomadarum ob venerabilem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, vt ipsius diei imaginem frequentamus, Innocentius pp. 1. epist. 1. cap. 4. 6. Constantinop. 8. recitantur mysteria eo die gesta, & recolenda.

Quique in ea sit hymnis, & laudibus Dei animo, corporeque intentus, properet ad ecclesiam, vbi sese lacrymis, & precibus afficiat, 2. Manticonen. 1.

Vacandum in ea, nō Sabbatho, Laodic. 29. cap. 50. Cabilonen. tempore Caroli magni, cap. 40. Turonen. sub Carolo magno, cap. 16. Arelaten. sub eodem.

Adeo vt præter orationes, & missarum solemnia, & ea, quæ ad vescendum pertinent, nihil aliud fiat 6. Constantinop. 8. non quod querat Dominus à nobis, vt corporali abstinentia diem hanc celebremus, sed querit obedientiam, per quam nos calcatis terrenis actibus ad cælum vsque misericorditer prouehat, 2. Manticon. 1.

In ea non sit mercatus, nec placitum, Taraco. 4. 2. Manticonen. 1. Hadrianus pp. in canonibus, quos collegit, cap. 40. Turonen. sub Carolo magno, cap. 37. Maguntiaci sub eodem, cap. 35. Rhemensis, cap. 16. Arelaten. sub Carolo magno.

Nec agri, nec vinea colatur, non metant, nō fruges excutiantur, quo liberius orationi vacetur, 3. Aurelian. 27. cap. 18. Cabilonen. tempore Eugenii pp.

Boues non iungantur, Antisiodoren. 16.

Nec quisquam sibi tamen exhibeat necessitatem, quæ iugum ceruicibus iumentorum imponi cogat, 2. Manticon. 1.

Si autem necessitas fuerit, vel nauigandi, vel itinerandi, licentia sic dabitur, ut huius occasione missæ, & orationes non prætermittantur, 6. Constantinop. 8.

Ab omnibus viris, & mulieribus eo die panis oblatio ad altare offeratur, Fabianus pp. epist. 3. 2. Mantisco. 4.

Dubius in fide, infidelis est, Sixtus pp. 1. epist. 1. Hadrian. pp. 3. canonum, quos collegit.

E

E Brietas fugienda est, Eutychianus pp. decreto 11. cap. 48. Turon. sub Carolo magno. Rhemensis 18. illis prohibetur, ut ab Eutychiano.

Quoniam facit, ut quis non possit liberum corporis sui, ac mentis usum habere, cum captus vino à sensu probetur alienus. Venetici 13. Agathen. 4. 1. quia omnium vitiorum fomes, ac nutrix est, 1. Turon. 2. cap. 46. Maguntiaci sub Carolo magno.

Clericis, quos ebrios fuisse constiterit, triginta dierum spatio negetur communio, aut corporale infligatur supplicium, Agath. 41. Venetici 13.

De crapula, & ebrietate generantur quinque noxiores corporum morbi, ut physici testantur ad statum quoque mentis euertendum, quantum noceat ebrietas, facile deprehendi poterit, quippe cum penè omnium malorum, quæ ab hominibus raptim perpetrantur, causa sit, & origo ebrietas, c. 48. Turonici sub Carolo magno.

Illum abusum, quo in quibusdam partibus ad potus æquales suo modo se obligant potatores, & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriatur, & calices fecundiores exhaurit, decernimus penitus abolendum, si quis autem super his culpabilem se exhibuerit, nisi à superiore commonitus satis fecerit competenter, à beneficio, vel officio suspendatur 2. Lateranen. 15. sub Innocentio pp. 3.

Nolens cauere malum ebrietatis excommunicetur usque ad emendationem congruam, cap. 46. Maguntiaci sub Carolo magno.

Ecclesia potest actus omnes vitiosos prohibere sub censuris Bonacin. & actus deliberati ratione non aduertente sunt indifferenter ut per doct. com. Et actus imperfectus ex inde liberatione, vel inaduertentia est venialis, & etiam propter paruitatem materiæ Fauslus.

Ecclesia, vox est dubiæ significationis. Quæ-

rendæ locutionis (ait Aug. q. 57. super Leuiticū per id quod continet significantes id quod continetur: sicut ecclesia dicitur locus quo ecclesia congregatur, nam ecclesia homines sūt, de quibus dicitur, Ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam, hanc tamen vocari etiam ipsam domum orationum, & idem Apostolus testis est, ubi ait; Nunquid domos non habetis ad manducandum, & bibendum, aut ecclesiam. Dei contemnitis? & hoc quotidianus vsus loquendi obtinuit, ut ad ecclesiam prodire, aut ad ecclesiam confugere nō dicatur, nisi quod ad locum ipsum, parietesque prodierit, vel confugerit, quibus ecclesiæ congregatio continetur. Sed primò de ecclesia, ut quotidiano vsu loquendi dicitur locus quo ecclesia congregatur.

Major ecclesia (sicut antiquitus à sanctis patrib. statutum est) per circuitū quadraginta passus habeat. Cappellæ verò, vel minores ecclesiæ triginta. Qui autem confinia earum cōfringere tentauerit, aut personam hominis, aut bona eius inde subtraxerit, nisi publicus latro sit, quousque emendet, & nisi quod rapuerit reddat, excommunicetur, Nicolaus pp. 1. rit. 15. c. 3. seu 27. quæst. 4. Sicut antiquitus, &c. Vide titulum: Basilicæ omnes, §. 4. Salegustadien. 12. Aedificia laicorum, quæ ecclesijs adiuncta sunt auferantur, & nulla in atrio ecclesiæ ponantur, nisi tantum presbyterorum: De vnione vnus ad alterum, Vide Cōcil. Tridentinum sess. 7. cap. 9. & 7. 13. c. 9. 24. c. 13. 21. c. 5. 25. cap. 9. Ecclesias quascunq. quomodolibet exemptas, locorum Ordinarij singulis annis auctoritate apostolica visitare teneantur, &c. Concil. Trident. sess. 7. cap. 8. Vide episcopus, §. 72.

Eos, qui ad Ecclesiam confugerint tradi nō oportet, sed loci sancti reuerentia, & intercessionem defendi, 1. Araus. 5. & 6. Epaunen. 39. Herden. 8. 1. Aurelianen. 1. & cap. 3. dicit legē quoque Romanam hoc constituisse, 4. Aurelianen. 21. 5. Aurelian. 23.

Inmò, nec nocumēti, vel damni aliquid ibi pati, quin verò eis liceat in triginta passus Ecclesiæ ianuis progredi, ut ad requisitæ naturæ usum debitis exeant locis, 12. Tolet. 10.

Si quis autem hoc decretum tētauerit violare, & Ecclesiasticæ excommunicationi subiaceat, & seueritatis regiæ feriatur sententia, 12. Tolet. 10.

Datis tamen ad euangelia sacramentis ab eo, cui reus fuerit criminosus, quod de morte, & debilitate, & omnium penarum genere erit securus, reus de satisfactione cōueniat. Quod si quis sua sacramenta fuerit conuictus violasse, reus periurii non solum à communionem

Ec-

Ecclesiæ, vel omnium clericorum, verumetiā, & à catholicorum conuiuio separaretur, 1. Aurelianen. 3. Maguntiaci 39. sub Carolo magno 27. q. 4. id constitutum.

Si enim mundani principes suis legibus cesserunt, ut quicunque ad eorum statuas fugerit, illæsus habeatur, quanto magis hi permanere debent indennati, qui patrocinia immortalis regni, & cœlestis adepti sunt, Matiscon. 8.

Non licet in Ecclesia Choros secularium, vel puellarum cantica exercere, quia scriptum est: Domus mea, domus orationis vocabitur, Antifiodor. 9.

Nec verbis aliouè modo strepere, vel tumultuari, sed quandiu in ea orationis causa manetur, subulæ inanes cauendæ sunt, cap. 38. Turonen. sub Carolo magno, Salagunstad. 9.

Nec ex ira arma trahere, aut quemcunque ad vulnerandum impetere sub pœna excommunicationis, cap. 17. Cabilonen. temp. Eugenii pp. 1. c. 26. Triburien. sub Arnolfo Imp. Profanatur autem homicidio, & adulterio, Higinus pp. de consecr. dist. 1.

Immo præter regē nemo in ea gladiū portet, Salegunstadien. 8.

Conuiuia in ea non licet præparare, Antifiodor. 9. nisi, vide Conuiuia. Vide 1. Later. 19.

Parochialis Ecclesia in Natali Domini, Pascha, Epiphania Domini, Ascensione Domini, Pentecoste, natali Sancti Ioannis Baptistæ, & si qui maximi dies festiuitatibus habentur, visitanda est, & ab ijs quibus extra parochias oratorium est concessum propter fatigationē familiæ, ut in eo alias missas audiant, Agathen. 21. Epaunen. 35. aurelian. 27. aruernen. 14. 4. Aurelianen. 3. addit: aut si certa necessitate prohibeantur, ab episcopo postulent conuentum.

Clerici verò in prædictis maioribus festiuitatibus missas in illis oratorijs siue permissu episcopi faciente pellantur à communionē, Agathen. 21. aruernen. 14.

Quia plerumque fieri cognoscitur, ut ecclesiæ parochiales, vel sacra monasteria, ita quorundam episcoporum, vel insolētia, vel in curia horrendam decidant in ruinam, ut grauior ex hoc oriatur ædificantibus mœror, quam instruendo gaudii extiterat * labor: ideò pia compassione decernimus, ut quamdiu earumdem fundatores ecclesiarum in hac vita superstites extiterint, pro eisdem locis curam permittantur habere sollicitudinem ferre præcipuam, atque rectores idoneos in eisdem Basilicis iidem ipsi offerant episcopo ordinandos. Quod si tales forsitan non inueniantur ab eis, tunc quos episcopus loci probauerit Deo placitos, sacris cultibus instituat cum eorum cō-

uenientia seruituros. Quod si superstilibus eisdem fundatoribus rectores ibidem præsumpserit episcopus ordinare, & ordinationem suam nouerit irritam esse, & ad verecundiam sum alios in eorum loco, quos iidem ipsi fundatores cōdignos elegerint, ordinari. 9. Tole. 2.) Vide Concilij Trid. 14. sess. c. 12. 25. c. 9. 24. c. 3.

 Cum in ecclesia Dei vnus debeat esse qui præsit, statuimus, ut si fortè fundator plures elegerit rectores: ille præficiatur ecclesiæ, qui maioribus iuuatur meritis, & plurimum eligitur, & probatur assensu. Si autè hoc sine scandalo fieri nequirit, ordinet antistes ecclesiā, sicut melius secundū Deum viderit ordinandam. Id ipsum etiam faciat, si de iure patronatus quæstio emerferit inter aliquos, & cui competat, infra tres menses non fuerit diffinitum. Alexander pp. 3. par. 1. cap. 17. De non commendandis illis Ecclesijs, seu beneficijs, quorum fructus ducentorum ducatorum auri de camera valorem annum non constituunt, vide sessionem 9. tertij Lateran.

Qui parochialem habet Ecclesiam, non per vicarium, sed per seipsum illi deseruiat in ordine, quem ipsius Ecclesiæ cura requirit, 2. Lateranen. 32. sub Innocen. pp. 3. & antè Eugenius pp. 2. decretorum suorum vndecimo. Præcipimus (ait) ne conductitijs præbyteris Ecclesiæ committantur. Alexander pp. 3. part. 1. cap. 13. & parte 2. cap. 2. sicut Eugenius, & ante hos cap. 51. V. Vornatiensis idem voluit, dicens: Vnaquæque Ecclesia suum presbyterum habeat. Vide Concilij Trid. sess. 24. cap. 12. Omnes verò, & c. 22. sess. c. 4. Vide titulū: Beneficium, seu Ecclesiam.

Nemo in fraudem de prouentibus Ecclesiæ, quæ curam proprii sacerdotis debet habere, pensionem alijs quasi pro beneficio conferre, præsumat. Latenens. 32.

Nec aliquis presbyter duas Ecclesias simul obtineat. Nicolaus pp. in concilio Romano, intellige parochiales, & matrices, quarum vnæ vni sufficit Alexander pp. 3. part. 1. cap. 13. & part. 2. cap. 7. De eodem Concil. Trident. sess. 24. cap. 17. Secundum Lateranensem, & tertium sessione 9. dispensabant cum personis qualificatis magis eximijs. Cum vacat parochialis Ecclesia quid agendum. Trid. sess. 24. cap. 18.

Parochialem Ecclesiam amittat, qui non residere in ea, & curam eius per seipsum non exercere probatus fuerit: Alexander pp. 3. parte 1. cap. 13. Vide sess. 6. cap. 1. Trident. Vide titulum: Clericorum nomen, §. 9. De Ecclesijs cathedralibus, sess. 24. cap. 12. Concilij Triden.

Ne

Ne pro defectu pastoris gregem Dominicū lupus rapax inuadat, aut in facultatibus suis Ecclesia viduata graue dispendium patiatur, statuimus, vt ultra tres menses cathedralis, vel regularis Ecclesia prelato non vacet, infra quos, iusto impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi potestate careant ea vice, ac ipsa eligendi potestas ad eum qui proximò præesse dinoscitur deuoluatur, is verò ad quem deuoluta fuerit potestas, Dominum habens præ oculis, non differat ultra tres menses cum capituli sui consilio, & aliorum virorum prudentium viduatam Ecclesiam de persona idonea ipsius quidem Ecclesie, vel alterius, si digna non reperiatur in illa, canonicè ordinet, si canonicam voluerit effugere vitionem 2. Lateran. 13. sub Innocentio pp. 3.

Hæreticorum Ecclesie sanctis vñibus non applicentur, nisi catholicorum prius fuerit, hisque ab hæreticis ereptæ per violentiam, Epauenen. 33. Sic intellige Ioannem pp. 1. ad Episcopos Italie.

Porro iam catholice factæ, ad eos Episcopos cum suis rebus pertineant, ad quos parochie ipsæ in quibus ipsæ ecclesie fundatæ sunt, pertinere videntur, 3. Toletan. 9. Africani verò concil. cap. 84. Quoniam quidem (ait) ante aliquot annos in Ecclesia plenario concilio, Mileuitano scilicet cap. 24. constitutum est, vt quæcunque Ecclesie in diocesi constitutæ ante leges de Donatistis latas catholice factæ sunt, ad eas cathedras pertineant, per quarum Episcopos factum est, vt catholice vnitati communicarent, post leges autem, quæcumque communicauerint illuc pertineant quò pertinebant cum essent in parte Donati. Sed, quia multæ controuersie postea inter Episcopos de diocesibus ortæ sunt, & oriuntur, quibus tunc minus videtur esse prospectū, nunc isti concilio sancto placuit, vt vbiūque catholica fuit, & pars Donati, & ad diuersas cathedras pertinebant, quocumque tempore illic vnus facta est, vel fuerit, siue ante leges, siue post leges ad eam cathedram pertineat, ad quam catholica, quæ iam ibi fuerat pertinebat.

Agros, & prædicta fideles cœpere Ecclesiis matribus tradere (quorum pretium ante pedes Apostolorum ante offerebant) cum vilum est pius vtilitatis afferri posse, si hæreditates, & agros quos vendebant, traderent Ecclesiis quibus præsidebant Episcopi, eo quòd ex sumptibus eorum tam præsentibus, quam futuris temporibus plurima, & elegantiora possunt ministrare fidelibus communem fidem, ducentibus, quam ex pretio eorum. Urbanus

pp. 1. epistol. decretali, ex quo loquitur conc. Aquisgran. c. 116. 12 q. 1. Videntes.

Ioannis VViclef articuli 32. 33. & 36. damnati sunt à Conc. Constantien. 32. Ditare clerum (inquit) est contra regulam Christi 33. Syluester pp. & Constantinus Imp. errauerunt Ecclesiam dotando 39. Imp. & Domini seculares sunt seducti a diabolo, vt Ecclesia dotarent bonis temporalibus.

Et quia inde multis subueniunt, semper veritum est, ea ab Ecclesiis alienare, Gangren. 7. Agath. 7. 1. Valen. 4. 4. Aurelianen. 35. Symmachus pp. cap. 6. Rom. 2. Auernen. 4. 2. Turonici 23. & 26. 5. Aurelianen. 13. 9. Tolet. 15. cap. 6. Cabillon. sub Carolo magno. Vide etiam titulum: Oblationes §. 6. & 9. & Conc. Trid. sess. 25. cap. 11.

Et damnatus est hic 16. articulus Ioenis VViclef in concilio Constantien. Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre, bona temporalia ab ecclesia, possessionatis habitualiter delinquentibus, idest ex habitu, non solum actu delinquentibus.

Adeo vt facta venditio à presbytero, vel alio clerico, pronuncietur irrita, Agath. 22. & 53. (nisi tantum restituant de suo, quantum alienarunt, Agathen. 49.) Ancyra. 15. Epauenen. 3. Toleta. 3. Aurelianen. 12. 4. Aurelian. 18. 5. Aurelian. 13. Simmachus pp. c. 7. concil. Rom. 2. Vide Pium pp. 1. epistol. 2. & Trid. synodum sess. 22. c. 11.

Verum si necessitas compulerit, vt pro Ecclesie vtilitate aliquid, vel in vsu fructu, vel indirecta venditione aliquid distrahatur apud duos, vel tres comprouinciales, vel vicinos Episcopos causa qua necesse sit vendi, primitus comprobetur, Agath. 7. 4. Carth. 32. exigit conuentionem, & subscriptionem clericorum, vt valide Episcopus tale quid agat, 5. Carth. 5. seie sicut Agath. 7. nisi quod primò necessitatem iubet insinuare Metropolitano, vti, & cap. 12. Epauenesis) habita Episcopi subscriptione permittit, 3. Aurelian. 23.

Tertulas, aut vineolas exiguas, & ecclesie minus vriles, aut longè positas, Episcopus sine consilio fratrum (si necessitas fuerit) distrahendi habeat potestatem Agath. 45. redditus accipiantur pro elocatis domibus ad Ecclesiam pertinentibus, Symmachus pp. in 2. concil. Rom. cap. 5.

Iussu his vti licet, non solum in reparatione Ecclesiarum, alimoniis sacerdotum, & pauperum refectione, sed etiam redemptione captiuorum 1. aurelianen. 7. cap. 1. concilii Aquisgranen. sub Ludouico pio Imp.

In vsu fructum nisi clericis, captiuis, aut peregrinis non vult dari Symmachus pp. cap. 2. epistol.

3. epistol. decretal. & concil. Rom. 2. cap. 4. 3. Toleta. 3.

Si clericus, cui quidpiam eiusmodi donaret Episcopus, alterius est Ecclesiæ, eo mortuo donum redit ad ius Ecclesiæ de cuius facultate donatum est, 4. Aurelian. 35.

Eò spectat, quòd clericis diuturnitatè quālibet temporis nulla gignitur proprietas, aut ius proprium in iis, quæ possederint ex Ecclesiæ remuneratione, sed quandocunque paruerit Ecclesiæ rem fuisse, ei confitenda est proprietas Agath. 59. 6. Tolet. 5.

Si quis de clericis documenta, quibus Ecclesiæ possessio firmatur, aut suppressere, aut negare, aut aduersariis fortasse tradere præsumperit, quicquid per absentiam documentorum damni Ecclesiæ illatum est, de propriis facultatibus reddat, & cōmunionem priuetur, Agath. 26. 3. Aurelian. 22.

Onera ecclesijs rectores, & consules ciuitatum non præsumant imponere, Alexander pp. 3. part. 1. cap. 19. 2. Lateranen. 46. videt tit. clericorum nomen. 9. 40.

Verum si quando forsan Episcopus simul cum clericis tantam necessitatem, vel utilitatem inspexerint, ut absque vlla coactione ad reuelandas utilitates, & necessitates communes, ubi laicorum non suppetunt facultates, subsidia per Ecclesias duxerint conferenda, prædicti laici humiliter, & deuotè recipiant cum actionibus gratiarum. Propter imprudentiam tamen quorundam, Romanum prius cōsulant Pontificem, cuius interest communibus utilibus providere 2. Lateran. 46. sub Innoc. pp. 3. Cæteram quicumque sine Romana Pontificis pro tempore existentis expressa licentia quidquam de Ecclesiarum, aut monasterium bonis quocunque colore, aut fūco occupat, aut detinet, sub pœna excommunicationis id, vel æquiualens reddat concil. Lateran. 3. sess. 9. sub Leone 10.

De redditibus Ecclesiæ, vel oblatione fidelium quatuor fiant partes, quarum vna cedat Pontifici seu Episcopo ad eius sustentationem, alia presbyteris, & diaconibus, & omni clero, tertia templorum, & Ecclesiarum reparationi, quarta pauperibus, & infirmis, & peregrinis, Syluester pp. concil. Roman. cap. 4. Simplicius pp. epistol. 3. ad Florentium, &c. Gelasius pp. cap. 29. epistola. ad Episcopos per Lucaniam. Gregorius pp. 2. epistola ad vniuersum clerum, & plebem Thuringiz prima, VVormatiens. 7. & 47. 1. Aurelianen. 7. Tarraconen. 8. Triburien. 13. sub Arnolpho Imper. 1. Braccar. 25. consentit, nisi quod de quarta dicit: De quarta parte siue archipresbyter, siue archidiaconus illam administrans Episcopo

faciat rationem cap. 42. tamen Maguntiac sub Carolo magno, & cap. 25. Arelatenfis sub eodem dicunt: Quicumque beneficium Ecclesiasticum habent, ad recta Ecclesiæ restauranda, vel ipsas Ecclesias emendandas, vel ædificandas omnino adiuuent.

Nunc de Ecclesia, ut non locum, sed homines significat, seu hominum societatem.

V Nam, sanctam, catholicam, & Apostolicam eam credimus, cum cōcilio primo Concilio Constantinopolitano.

Extra quam nullus omnino saluatur, secundo, Later. 1. Leo pp. 10. in tertij Lateranenfis sess. 11.

Nullus martyr. Cyprian. lib. 1. epist. 1. Quamquam etsi aliquis, &c. August. idem, habet sæpius: nempe libro de patientia c. 6. & 27. & lib. de vnitatem Ecclesiæ, c. 4. dicit, &c.

In hac modo sunt mali cum bonis, ut plautea cum tritico vsque ad ventilationem. Vnde damnatur in concilio Cōstantien. primus hic articulus Ioannis Hus. Vnica est sancta vniuersalis Ecclesia, quæ est prædestinatorum, (seu electorum) vniuersitas, & Vniuersalis sancta Ecclesia tantum est vna, sicut tantum vnus est numerus omnium prædestinatorum.

Sic autè in ea sunt, quomodo humores male in corpore, inquit Augustinus tract. 3. in canonicam Ioannis, quando euomuntur, tunc releuatur corpus. Sic, & mali quando exeunt, tunc Ecclesia releuatur, &c.

Romana Ecclesia (seu sedes Apostolica) mater, caput, & cardo est, omnium Ecclesiarum particularium. Anaclætus pp. epist. 3. Lucius pp. 1. Calixtus pp. 1. epist. 1. Fœlix pp. 1. epist. 3. ad Benignum Zepherinus pp. epist. 1. Marcellus pp. 1. in epistol. ad Episcopos Antioch. prouin. Iulius pp. 1. in epist. ad Orient. Episc. Damasus pp. in epist. ad Stephanum Chalcedonen. Sinodus actio. 1. & 16. Romana sub Syluestro c. 20. Sardicen. 3. & 4. Episcopi Ægypti ad Felicem pp. 2. elegantissimè, Triburien. 30. sub Arnolfo Imperator. Et Leo pp. 10. sacro approbante concilio Lateranensi tertio sess. 11. De necessitate salutis existit, omnes Christi fideles Romano Pontifici subesse 9. Hunc confirmant, & canones citati in tit. Concil. cōuocare, 9. 12. & 13.

Nunquam errauit à tramite Apostolicæ traditionis, Lucius pp. epist. 1. Felix pp. 1. epist. 3. Marcus pp. ad Episcopos Ægypti, & eo Agatho pp. citatus act. 4. Constantinopolitani concilij sexti.

Ioannis VViclef articulus iste 41. damnatus

tus est in concilio Constantiensi. Non est de necessitate salutis credere Romanam Ecclesiam esse supremam inter alias Ecclesias: Error inquit Synodus est, quatenus negaret primatum summi Pontificis super alias Ecclesias particulares: Damnatur & 7. articulus Ioannis Hus: Petrus non est, nec fuit caput Ecclesie sancte catholice.

Eadem Romana Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinet, & eminentiam potestatis super vniuersas Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est, (Afferit id, & Nicolaus pp. 1. scribens ad Michaellem Imperatorem,) Secunda sedes est apud Alexandriam sub Marco Euangelista. Tertia apud Antiochiam sub Petro Apostolo, qui illic priusquam Romam veniret, habitauit, & Ignatium Episcopum constituit, Anacletus pp. epist. 3. Idem habes in prefatione primi concilii Niceni, hoc adiecto. Quarta apud Ierolimam, ubi Iacobus Apostolus est ordinatus: His consonus est Gelasius pp. in decreto de Apocryphis, At postea curiali ambitione locus secundus obtentus est a sede Constantinopol. 1. Constantin. 5. quod roboratur, & 2. Lateran. 5. Qua ambitione, & Ioannes Constantinopolitanus Episcopus se appellabat Episcopum vniuersale: teste Pelagio pp. 2. epistol. 1. Verum Gelasius pp. postea, non obstantibus illis, constanter pronunciauit hæc verba in epist. ad Faustum magistrum: Constantinopolitanæ ciuitatis Episcopus, per canones inter sedes nullum nomen accepit, & primi Niceni 6. constitutum erat: Apud Antiochiam, cæterasque prouincias honor suus vnicuique seruetur Ecclesie. Quam ambiciosi fuerint, facile quis cognoscet, lecta tantum epist. Nicolai pp. 1. ad Michaellem Imperatorem.

Innocentius 1. epist. 18. c. 1. videtur secundam facere Antiochiam, non sine causa, quam citat Nicolaus 1. ad Michaellem Imp. Vide Petrut. §. 3.

Electio maioris, & sanioris partis, appellatione remota, semper præualeat, nisi a paucioribus, & inferioribus aliquid rationabile fuerit ostensum, Alexand. pp. 4. parte 1. cap. 16. 2. Arelaten. 5. Alexan. pp. 3. part. 40. cap. dicit ex Lucio 3. electum administrationem dignitatis debere relinquere, ad quam cum eligeretur quidem a maiori parte, sed paucis contra dicentibus, discordiæ author munere aliquo pacatus est parte 7. cap. 13.

Cum electio fuerit celebranda, presentibus omnibus, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse, assumantur tres de collegio fide digni, qui secreto, & sigillatim voces cun-

ctorum diligenter exquirant, & in scriptis reddita mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecta, ut is collatione adhibita eligatur, in quem omnes, vel maior, vel sanior pars consentit, vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesie viduatz provideant de pastore, aliter electio facta non valeat, & nemo procuratorem constituat ad eligendum, nisi absens detineatur iusto impedimento, ut adesse non possit, & tunc procuratorem faciat vnum de ipso collegio, nec clandestina sit electio. 2. Later.

Bonis sacerdotibus, & spiritualibus populis electionem Episcopi Christus concessit. Anacle. pp. epistol. 2. 2. Arelaten. 3. 5. Leo pp. 1. epist. 90. cap. 1. Nicolaus pp. 1. tit. 8. cap. 1. 1. Parien. 8. 5. Aurelia. 10. Syricus epist. 1. cap. 10. 4. Tollet. 18. Cypr. lib. 1. epist. epistola 4. Coram omni synag. &c.

Laodiceeni tamen concilii, cap. 13. est: Non est populis concedendum, electionem facere eorum, qui altaris ministerio sunt applicandi, & capitulorum è Græcis synodis latinitati donatorum a S. Martino Episcopo Braccar. primum est: Non licet populo electionem facere eorum, qui ad sacerdotium promouentur, sed in iudicio Episcoporum est, ut ipsi cum qui ordinandus est probent, si in sermone, & fide, & in vita spirituali edoctus est.

Nil ergo noui aut valde mirandi constituit secunda synodus Lateranensis sub Innocentio pp. 3. cap. 25. dicens. Quisquis electioni de se factæ per secularis potestatis abusum consentire præsumperit contra canonicam libertatem, & electionis comodo careat, & ineligibilis fiat, & absque dispensatione non possit ad aliquam eligi dignitatem. Vide sessio. 23. Trid. c. 4.

Neque calumniæ subiacet synodus Tridentina in sessio. 23. c. 4. definiens in ordinatione episcoporum, sacerdotum, & cæterorum ordinum, nec populi, nec cuiusvis secularis potestatis, & magistratus consensum, siue vocationem, siue auctoritatem, ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio. Et eiusdem sess. canon. 7. Si (ait) quis dixerit, ordines ab episcopis collatos sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut vocatione irritos esse anathema sit.

Olim enim cum spiritualior esse plebs passim, & ipsa eligebat cum clero, sed non quasi alioqui non rectè fieret electio. Immo videtur eius electio assensus potius fuisse.

Primum quidem (inquit Ticinensis synodus) ipsius loci presbyteri, vel cæteri clerici idoneum sibi rectorem eligant, deinde populi, qui ad eandem plebem aspiciunt, sequatur assen-

sensus, & Celestinus pp. 1. epist. 2. c. 5.

Is cuius est electionem confirmare, diligenter examinet, & electionis processum, & personam electi ad regimen animarum (an sufficientis sit scientia, honesta vita, & ætatis legitima) & cum omnia rite concurrerint, minus ei confirmationis impendat, secus faciens, non solum confirmandi primum successorem illius careat potestate, verum etiam à perceptione proprii beneficii suspendatur 2. Lateranen. 26.

Energumenus, hoc est, qui tempestate iactatur, seu spiritu immundo diuexatur. Ancyran. 16.

Omni de exorcistæ energumenis manus imponant 4. Carth. 90 de qua manuum impositione etiam loquitur Innocentius pp. 1. c. 6. epist. 1. sed (ni fallor) hoc episcopo munus peculiare faciens, quod alter nisi ipse imperet, exercere non debeat.

Victus quotidianus eis, in domo Dei assistentibus subministrabatur ab exorcistis, 5. Carth. 91.

Energumeni pauimenta templorum verrebant, 4. Carth. 91.

Communicabant, ut sacramenti ipsius virtute, vel munirentur ab incurfu demonum quo infestabantur, vel purgarentur 1. Arausican. 14.

Non solum non assumendi sunt ad vllum ordinem clericatus, sed & illi qui ordinati iam sunt, ab imposito officio sunt repellendi, 1. Araus. 16. (quem canonem adscribit Iuo 3. Arelaten. c. 3.) Elibertini 29. Pius pp. 1. dist. 33. communiter, 11. Toletani 13. ut Pius pp.

Horum nomina ad altare cum oblatione non recitentur, (forte, his auditis furerent) Elibertini 29.

Episcopo quocunque defuncto, non ab alio nisi à comprouincialibus suis alter eligatur, sin aliter, huius ordinatio irrita habeatur 1. Babylonen. 10. circa tempus Eugenij pp. 1. Si vnus ex eis tantum superstes, negligentior existens nollet ordinare populo oblectanti rectorem, episcopo vicinæ prouinciæ eum prius litteris coueniant, & eo dissimulante, id ipsum peragant. Sardicen. 9.

Quod si per ordinationem regiam honoris istius culmen peruertere aliquis nimia temeritate præsumpserit, à comprouincialibus loci ipsius episcopis recipi nullatenus mereatur, quem indebitè assumptum agnoscunt. Si quis de comprouincialibus recipere eum contra indicta præsumpserit, sit à fratribus omnibus segregatus. 1. Parisien. 8. 12. Toletan. 6. à pijs Hispan. regibus, & episcopis id seruetur Nicolaus pp. 1. idem attendit c. 1. tit. 7. seu dist. 63. c. Porto.

Eminentissimæ enim dignitatis apex, omnium conscendendus est electione, non paucorum fauore, non patrocinijs potentum, non calliditate subdola, ad conscribendum decretum alius hortetur præmijs, alius timore compellat. Quod si quis fecerit, ecclesiæ cui indignus præfisse cupit, communione priuabitur, Aruernen. 2. Immo remouebitur præmij ordinatus, 5. Aurelianen. 10.) Simmachus papa cap. 5. epistola decretalis.

Nullus ex laicis, nullus bigamus, nullus viduæ maritus eligatur, Celestinus pp. 1. epist. 2. cap. 6. & epist. 2. c. 3. nullus, inquam, ex laico fiat episcopus, 1. Niceni 2.) Caius pp. Sardicen. 13. Hormisdas pp. cap. 1. epist. ad episc. Hispan. 3. Arelaten. 2. 5. Aurelianen. 9.

Quid enim proderit per singula clericos stipendia militasse, & omnem egisse in dominicis castris ætatem, si hi, qui præfuturi sunt, ex laicis requirantur, qui vacantes seculo, & omnem Ecclesiasticum ordinem nescientes, saltu præpropere in alienum honorem ambiunt immoderata cupiditate transcendere, & in aliud vite genus, calcata reuerentia Ecclesiasticæ disciplinæ transire, Celestinus pp. 1. c. 2. epist. 3. Vide Syricium pp. epist. 1. cap. 10.

Addit postea 5. Aurelianensis cap. 9. Nullus ex laicis absque annua conuersatione præmissa Episcopus ordinetur, ita ut intra annum ipsius spaciū à doctis, & probatis viris, disciplinis, & regulis spiritualibus plenis instruat, quod si hoc quisquam episcoporum transcendere quacumque conditione præsumpserit anno integro ab officio, vel charitate fratrum habeatur extraneus, aut cum supplenda est clericalis penuria, præmissa sex mensium conuersatione, Gelasius pp. epist. prima ad vniuersos episcopos, & c. capite quarto. Quanto longiorem in ecclesiasticis conuersationem olim exegerint, vide in epist. 1. Syricij pp. c. 10. Zosimi pp. epist. 1. cap. 3.

Qui autem ordinari merentur sic ascendat ad ordines, ut episcopus non fiat quisquam, nisi primo fuerit ostiarius, deinde lector, postea exorcista, inde sacretur acolytus, demum verò subdiaconus, deinde diaconus, & postea presbyter, Caius pp. teste Damaso, & habetur in fine epist. eius decretalis, Sardicen. verò cap. 13. ait: Nisi ante, & lectoris munere, & officio diaconi, aut presbyteri fuerit perfunctus, Celestinus pp. 1. c. 5. epist. 2. ut Caius sapit.

Electus non potest ordinari absque consensu Metropolitanæ Episcopis, Hilarius pp. epist. 2. cap. 1. ad Episc. Tarrac. Innocentius pp. 1. ante eum cap. 1. epist. 2. Bonifac. pp. 1. epist. 3. 1. Niceni 6. Arelaten. 5. & 6. Antioch. 19. 2. Carth. 12. 1. Parisien. 8. 2. Turon. 9.

Quo accedēte ordinetur ab omnibus, si fieri potest, qui in eius provincia sūt. Si verò hoc difficile fuerit, vel aliqua urgente necessitate, vel itineris longitudine, certè tres Episcopi debent congregari, vt etiam cæterorum absentium consensum litteris teneāt, Anacletus pp. epist. 2. 1. Nicen. 4. Ioannes pp. 3. epist. 1. 1. Arelat. 2. 1. Arelat. 5. Antioch. 19. Laod. 12. Syricus pp. epist. 4. 2. Carthag. 12. 3. Carth. 39. 1. Arauf. 21. Damasus pp. epist. 4. vt Rhegien. 1. Gregor. pp. 2. epist. 8. Damasus, Rhegien. & Antiochenum concilia pronuntiant alioqui fore irritum, si tres ordinent.

Orta autem inter partes dubitatione, maiori numero Metropolitanus in electione cōsentiāt, 2. Arelaten. 5.

Et si qua contradictio fuerit ob orta non presumant ad purgandum eum, qui ordinandus est, tres iam, sed duo, vel tres postulentur, qui cum tribus aliis discutiant in plebe, cui ordinandus est, primò personas contradicentiū, postremo illa pertractent, quæ obijciuntur, & cum purgatus fuerit sub conspectu publico, ipsa demum ordinetur, 3. Carthag. 40.

Nò diu autem differat Metropolitanus antistitem substituere, 4. Aurellan. 33. non ultra menses tres, nisi forte inexcusabilis necessitas coegerit tempus ordinationis amplius prorogari, Chalcedon. 25. quod est 76. caput Concilii Vvormationen. in 1. tomo conc. idem adscribitur Damaso decretum, Vide Conc. Trid. 25. sess. c. 2.

Eo quòd cum diu differtur ordinatio successoris, non minima creatur officiorum diuinorum offensus, 12. Tolet. 6.

Altet tunc de altera eligatur Ecclesia, si de Ciuitatis ipsius clero, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus (quod euenire non credimus) poterit reperiri. Primum enim illi reprobandi sunt, vt aliqui de alienis Ecclesiis meritò præferantur. Habeat vnusquisque fructum suæ militiæ in Ecclesia, in qua suam per omnia officia transegit ætatem. In aliena stipendia minimè alter obrepat, nec alii debitè aliter sibi audeat vendicare mercedem. Sit facultas clericis renitendi, si se viderint prægruari, & quos sibi ingeri ex transuerso agnouerint, non timeant refutare, Celestinus pp. 1. epist. 2. cap. 5. Ticinensis synodus. Si autem in ipsa plebe, etc.

Non in villula autem, nec in agro, nec in modica Ciuitate, sed honorabili constituendus est Episcopus, vt Episcopi nomen nò vilescat, Anacletus pp. epist. 3. Laodic. 57. 1. Nicenum citatum cap. 4. Concilii Toletani 12. Sardicen. 6.

Vtilitate tamen, ac magno rei commodo

aliud exigente potestate Apostolica secus fecit Zacharias pp. vt videre est in eius epist. 6. quæ est ad Bonifacium.

Consecratur ibi Episcopus comprouincialis, vbi Metropolitanus elegerit, 4. Tolet. 18. Aurel. 5. Sardic. 6. vt & Aurelia. probat, vt ordinetur in ipsa ecclesia, quæ viduata est.

Simul conuenientes Episcopi scrutinium diligenter agant, ieiuniumque cum omnibus celebrent precibus, & manus cū sanctis Evangelii, quæ prædicaturi sunt, imponentes, Dominica die hora tertia orantes, sacraque vñctione (exemplo Prophetarum, & Regum) caput eius more Apostolorum, & Moysis vngentes, quia omnis sanctificatio constat in spiritu sancto, cuius virtus inuisibilis sancto chrismati est permixta, Anacletus pp. in epist. 2. & 4. Tolet. 19. 4. Carth. 2. Quum (inquit) Episcopus ordinatur, duo Episcopi ponant, & teneant Euangeliorum codicem super caput, & ceruicem eius, & vno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi qui adsunt, manibus suis caput eius tangant. Vide tit. Degradari, § 6.

Scrutentur autem an natura sit prudens, an docilis, an moribus tēperatus, an vita castus, an sobrius, an semper suis negociis cauens, an humilis, affabilis, misericors, literatus, in lege Domini instructus, in scripturarum sensibus cautus, iustus, in dogmatibus exercitatus 4. Carth. 1. Laodic. 12. c. 2. Cabylonen. sub Carolo magno.

Trigesimum ætatis annum iam egerit, de legitimo sit matrimonio natus Alexander pp. 3. parte 1. cap. 3.

Alioqui non poterit dicere contemptoribus admonitionis suæ. Futurum cogitare iudicium, quod ipse fortè non cogitat: amatoribus mundi, Nolite diligere mundum, si eum mundi amor oblectat: ambitiosis, Ambitionis finem imponite, si eum ambitio ruinosæ præcipitat: ebriosis, Ebrietatem caute, si se meto vsque ad alienationem mentis ingurgitat: sumptuosos dapibus crudas, non potest suis abstinentiam laudare quam calcit: vitio cupiditatis addictus, cupidus amorem non potest dissuadere pecuniæ: inimicitarum tenax, non audebit animos dissidentium sacerdotali tranquillitate componere, iustitiam prædicare iudicibus erubescit, quam ipse personæ potētis fauore corrūpit; nec defendit oppressos, si personas, aut honorat, aut despicit, & quicquid boni nò facit, aut mali committit, nec inebit fieri, nec vetabit, quia necessariam docendi auctoritatem contrarietate suæ actionis, aut amittit, aut minuit. Prosper. lib. 1. de vita contemplat. cap. 15.

Cum autem electus fuerit, & confirmationem acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit, decurso tempore de consecrandis Episcopis à canonibus definito, is ad quem spectat beneficia, quæ habuerat, disponendi de illis liberam habeat facultatem, Alexander pp. 3. parte 1. cap. 3.

Episcopos iure diuino superiores esse presbyteris, declarat synodus Trid. sess. 23. c. 4. & canon. 7.

Prælegantur ei cum ordinatur Conciliorum decreta, ut per ignorantiam nil poenitendum gerat, 3. Carth. 3. Celestinus pp. 1. cap. 1. epist. 3. 4. Tolet. 24.

Duo autem in vna Ciuitate, aut Ecclesia, non ordinentur, Hilarius pp. cap. 4. epist. 2. ad Tarracon. Damasius pp. epist. 4. cap. 4. Cabilonen. circa tempora Eugenii pp. 1. 12. Toletan. 4.

Duas diocesis vnus sibi non vindicat, 3. Carth. 46. Pontificalia in alterius diocesi non exerceat, Trident. sess. 6. cap. 5. de refor. & sess. 14. cap. 2. Vide Nicenum 1. cap. 17. Arclaren. cap. 13. Antioch. cap. 13. Sardicen. cap. 18. & 19. 3. Carth. c. 21.

Multiplicato Dei populo, crescente fide, multiplicati sunt, & Episcopatus, seu Dioceses, iuxta sacrorum canonum statuta, Gregor. pp. 2. epist. 8. 1. Anglicani 9. 2. Carth. 5.

Cui 9. vigesimo sexto non contradicunt, 2. Carth. 5. 3. Carth. 42. 12. Toletan. 4. se caueant tantum, nè modico, nec satis excellenti loco Episcopus constituatur.

Cuius facti confirmatio petitur à sede Apostolica, Zacharias pp. in epist. ad Vitam.

Resideat in Ecclesia sua Cathedrali, nec facultas sit ei ad aliquam Ecclesiam in diocesi constitutam se conferendi, vel in re propria diutius, quam oportet, curam frequentationem propriæ Cathedralis negligendi, 5. Carth. 5. Euarius pp. epist. 2. sicut vir nō debet, Calce. 5. Conc. Trid. sess. 6. de reformatione, cap. 1. & sess. 23. cap. 1. de reformatione, ubi declaratur, quod residentia Episcopi, siue inferioris pastoris apud oues suas sit iuris diuini.

Si vel ad possessiones suas, vel alio accedere velit non diutius absit, quam 3. dominicas, vel hebdomadas, Sardicen. 14. & 15. aut communione priuetur. Immo si nulla infirmitate impediatur, omni die dominico ibi conueniat 1. Aurelia. 33.

Curent in primis ne tempore aduentus dominici, quadragesime, natiuitatis, resurrectionis, Pentecostes, item corporis Christi, quibus refici maxime, & in domino gaudere pastoris præsentia oues debeant, ipsa ab ecclesia sua cathedrali vilo pacto absint, nisi Episcopalia

munera in sua diocesi eos aliò vocent, Trid. sess. 3. cap. 1. Agathen. cap. 64.

Si suscepta manus impositione, & deputatus præ esse populis nō, suscipiat ministerium sacerdotii, nec consentiat habere ecclesiam, in qua fuerat ordinatus, hic incommunicabilis esse debet, donec coactus consentiat plebæ suscipere sibi met deputatam, Antioch. 17.

Si ordinatus nō recipiatur ab ea parochia, cui est denominatus, non occupet alias parochias, vim præfibus earum inferendo, aut abiciatur, si hoc faciat. Si voluerit in ordine presbyteri, ut presbyter residere, ubi prius fuerat, non abiciatur propria dignitate, Antioch. 17. & est dist. 92. si quis Episcopi, Antioch. 18. non dissimiliter. Hic, inquit, honorē susceptum retinere debet, & sacerdotio subiecta ut nihil molestia afferat Ecclesiæ illi, in qua fuerit constitutus, si receptus expellatur iniquè (pro disciplina scilicet, & catholica confessione, vel pro defensione veritatis) nō prohibeatur in alia Ciuitate immorari, usque dū iniuria remediū accipiat, quin immo ei, & larga beneuolentia, & humanitas est exhibenda, Sard. 21.

De sua autem Ciuitate, seu Ecclesia ad aliā Ecclesiam non transferatur propter multam perturbationem, & seditiones, quæ fiunt, 1. Niceni 15. Antioch. 21. Sardicen. 1. & 2. Chalcedonen. 5. Hilarius pp. ad Episcopos Tarracon. epist. 2. cap. 2. Aquilgranen. sub Ludouico pio Imp. 1. cap. 42. ex Nicen. cap. 28. Triburien. sub Arnolfo Imp. ex Niceno.

Communi tamen vtilitate, atque necessitate non libitu cuiusquam, aut dominatione transferri potest. Petrus de Antiochia Romam translatus est, ut ibidem potius proficere posset. Eusebius quoque de quadam parua Ciuitate Apostolica auctoritate mutatus est Alexandriam. Similiter Felix de Ciuitate, in qua ordinatus erat, electione Ciuium propter doctrinam, & bonam vitam, quam habebat communi Episcoporum, & reliquorum Sacerdotum, ac populorum consilio translatus est Ephesū. Anserius pp. in epist. ad Episc. Prouinc. Bethicæ, & Toletanz, Euarius pp. epist. 2. Pelagius pp. 2. in epist. ad Benignum, Archiepiscopum, 4. Carth. 27. 3. Apost. 14.

Domus Episcopi sit vicina templo, 4. Carth. 14.

Vilem suppellectilem, & mensam, ac victum pauperem habeat, & dignitatis suæ auctoritatem fide, & vitæ meritis quærat, 4. Carth. 15. Trid. 25. c. 1.

Ad hoc instituta est domus Episcopalis, ut sine personarum acceptione omnes in hospitalitate recipiat, 2. Manticon. 13. peregrinos,

paupres debilesque, Eusebius pp. 1. in 1. tomo concil. cap. 6. Turonici tempore Caroli Magni, Rhemenfis 17.

Conuiues suos ad comedendum, & bibendum non vrgeat, quin potius sobrietatis præbeat exemplum. Eusebius idem ibidem.

Remoueantur ab eius conuiuio cuncta turpitudinis argumenta, non ludicra spectacula, non acormatum vaniloquia, non fatuorum stultiloquia, non scurrilium admittantur præstigia. Eusebius pp. ibid. c. 4. Turon. tempore Caroli magni, Rhemen. 17.

Sacra lectio ante mensam eius recitetur, per hoc enim, & animæ ædificantur ad bonum, & fabulæ non necessariae prohibentur, Eusebius pp. ibid. 3. Tolet. 7. cap. 5. Turon. tempore Caroli magni, Rhemen. 17.

Canes, vel accipitres in domo eius non habitent, Manticonen. 13.

Lectio, orationi, & verbi prædicationi, nõ curæ rei familiaris vacet, 4. Carth. 20. Sanctum Euangelium, & epistolas B. Pauli non solum crebro lætitet, sed etiam quantum possit, memoriz studeat commendare, sanctorumque patrum opuscula super eadem deuotè frequenter, cap. 2. Turon. temp. Carol. magni. c. 1. Cabilon. sub eodem Carol. mag. Rhemen. 14.

Qui enim prædicationis officium suscepit (dicente Paulo, potens sit exhortari in doctrina sana, & contradicentes arguere, nullis euri à diuina lectione priuari debet, 2. cap. 1. 1. Tolet. prædicare Euangelium, est præcipuum Episcoporum munus: proinde hoc, quemadmodum, & inferiores pastores per seipsos facere debent, Conc. Trid. cap. 1. de refor.

Ille sanè, qui iam hoc honore fungens huiuscè adhuc ignorantiz (vt quid doctrinæ gregibus subditis exhibeat non inueniat præconatus) cecitate vexatur, aut spontè sumat intentionem necessariam prædicandi, aut à maioribus ad lectionis exercitia cogatur inuitus, 8. Tolet. 2. 2. Lat. 10.

Sollicitè studeat vnusquisque gregem sibi commissum sacra prædicatione quid agere, quid uè vitare debeat informare, c. 4. Turonici tempore Caroli magni.

Quamobrem nulli Episcopo liceat canones, aut librum pastorem à B. Gregor pp. editum, si fieri potest, ignorare, in quibus se debet vnusquisque, quasi in quodam speculo assidue considerare, cap. 3. Turonici tempore Caroli magni.

Habeat etiam quilibet Episcopus homilias continentes necessarias admonitiones, quibus subiecti erudiantur, 1. de fide catholica, prout capere possint, de perpetua retributione bonorum, & æterna damnatione malorum:

de resurrectione quoque futura, & ultimo iudicio: & quibus operibus possit promereri beata vita, quibusuè excludi, & vt easdem homilias quisque apertè transferre studeat in vulgarem linguam, quæ facilius cuncti intelligere possint, quæ dicuntur, c. 17. Turon. Carolo magno, Rhemen. 15, Trid. sess. 24. c. 4. sess. 25. in decreto de purgatorio.

Si fortè non fuerit in domo sua, aut infirmus est, aut aliqua causa exigente non valuerit: nunquam tamen desit diebus dominicis, aut festiuitatibus, qui verbum Dei prædicet, iuxta quod vulgus intelligere potest, cap. 25. Maguntiaci sub Carolo magno, Trident. sess. 5. cap. 2.

Quoniam inter cetera, quæ ad salutem spectant populi christiani, pabulum verbi Dei per maximè ei noscitur necessarium, quia sicut corpus materiali, sic anima spiritali cibo nutritur, eo quod, non in solo pane uiuit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei, 2. Lateran. 10.

Quia tamen sæpè contingit, Episcopus propter occupationes multiplices, vel inualtutines corporales, aut hostiles incurfus, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per seipsos non sufficere, vt pro populo verbum Dei ministrent, maximè per amplas dioceses, & diffusas: generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere, & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum cum per se idem nequeant, sollicitè visitantes, eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipsi cum indigerint, congruè necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto, 2. Lateran. 10.

Leo pp. 10. sess. 10. tertii Lateranen. Nullus autem tam clericus secularis, quam cuiuscunque etiam mendicantium ordinis regularis, aut cuius alius, ad quem facultas prædicandi, tam de, &c. item Synodus Trid. sess. 5. c. 2. sess. 24. c. 2. sess. 25. de decreto de purgatorio.

Omnes, qui prohibiti, vel non missi, præter auctoritatem ab Apostolica sede, vel catholica Episcopo loci susceptam publicè, vel priuatim prædicationis officium usurpare præsumperint, excommunicationis innodentur vinculo, & nisi quanto citius resipuerint, aliæ competentis poenæ plectantur, 2. Lateran. 3.

Propterea damnati sunt Ioannis Viclef articuli 14. licet alicui diacono, vel presbytero prædicare verbum Dei, absque auctoritate sedis Apostolicæ, vel Episcopi Catholici, & Ioan-

Ioannis Gulz decimus septimus : Sacerdotes Christi, viuentes secundum legem eius, & habentes scripturæ notitiam, & affectum ad ædificandum populum, debent prædicare, non obstante prætenſa excommunicatione, & infra. Quòd si Papa, vel aliquis prælatus mandet sacerdoti sic disposito non prædicare, non debet subditus obedire, & decimus octauus : Quilibet prædicantis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit, & illud mandatum debet exequi, prætenſa excommunicatione non obstante.

Cæterum permissus Diaconus id potest, vt ostendit Valdense concilium, c. 22. c. 10. Arelat. sub Carolo magno.

Episcopus vita, habitu, forma & conuerſatione sancta ſuis ſit ſubiectis exemplum, vt iuxta dominicam vocem. Videant opera eius bona, & glorificent patrem Deum, qui in cœlis eſt, cap. 4. Turon. sub Carolo magno, debet ſiquidem exempla boni operis primum à pōtētiſſimis procedere 1. Pariſienſ. 3. 8. Toleta. 4. 11. Toleta. 2. ſeſſione Trident. 14. caput 1. 22. cap. 1. 21. cap. 1.

Quilibet Episcopus per ſe, aut per archidiaconum ſuum, vel idoneas perſonas honeſtas, bis, aut ſaltem ſemel in anno propriam parochiam in qua fama fuerit hæreticos habitare, circumeat, & ibi tres, vel plures boni teſtimonij viros, vel etiam, ſi expedire videbitur, totam vicinam iurare compellat; quòd ſi quis ibidem hæreticos ſciuerit, vel aliquos occulte conuenticula celebrantes, ſeu à comuni conuerſatione fidelium, vita & moribus diſſidentes, eos Episcopo ſtudeat indicare. Ipſe autem Episcopus ad præſentiam ſuam, conuocet accuſatos, qui niſi ſe ab obiecto reatu purgauerint, vel ſi poſt purgationem exhibita in preſentiam fuerint relapſi perſidiam, canonicè puniantur. Si quis verò ex eis iurationem damnaſſi ſuperſtitione reſpuentes, iurare fortè noluerint, ex hoc ipſo tanquam hæretici reputentur, cap. 3. Lateranenſis 2. Qui verò (ait cap. 4. concil. Mileuitani) negligunt loca ad ſuam cathedram pertinentia in Cathedram vnitate lucrari, cōueniatur à ſec.

Vnaquæque diœceſis (iuxta ordinem antiquæ conſuetudinis) annis vicibus ab Episc. viſitetur Tarraton. 8. 4. Toletan. 35. cap. 17. Arelat. sub Carolo magno Trid. 22. cap. 8. 24. cap. 3. & 10.

Qui circumeundo per parochias, exquirat, quo vnaquæque baſilica in reparationem ſui indigeat 4. Tolet. 35. Tarraco. 8.

Diſcutiat, & presbyteros, quomodo ſacramenta adminiſtrent, & officia in Eccleſia peragant 2. Braccar. 1.

Item conuocata plebe ipſius Eccleſiæ, doceat illam, vt homicidium, adulterium, periurium, falſum teſtimonium, & reliqua peccata mortifera vitent, & quòd nolunt ſibi fieri, alteri non faciant, & omnium reſurrectionem credant, & diem iudicij, in quo vnusquisque ſecundum opera ſua recepturus eſt 2. Braccaren. 1.

Quod ſi ipſe, aut languore detentus, aut alijs occupationibus implicatus id explere nequiverit, presbyteros probabiles, aut diaconos mittat, qui & reditus baſilicarum, & reparationes, & miniſtrantium vitam inquirent 4. Tolet. 35.

Et quia Episcopo pauperum defendendorum cura incumbit, dum conſpexerit iudices, ac potentes, eorum oppreſſores exiſtere, prius eos ſacerdotali admonitione redarguat : & ſi contempſerint emendare errorem inſolentia, regis auribus intimetur, qui eos ab improbitate coerceat cap. 17. Arelaten. sub Carolo magno.

Cum vero Episcopus diœceſim viſitat, nulli præmultitudine oneroſus exiſtat, nec vnquam quinarium numerum euectionis excedat, aut ampliùs, quam vna die per vnāquāque baſilicam remorandi licentiam habeat 7. Tolet. 4. Alex. pp. 3. par. 1. c. 4.

Et præter honorem cathedræ ſuæ, id eſt, ſolidos duos aliquid aliud per Eccleſias non tollat 2. Braccaren. 2. 7. Tpleran. 4. idem, ſed addit : Monasteriorum tamen baſilicis, ac ſolutionis penſione ſeiunctis. Vnde liquet, & monasteriorum fuiſſe viſitatorum. Ticinenſis ſynodus ſub Ludouico Imp. ita loquitur : Episcopus quando populum confirmaturus, parochias circuit, archipresbyteros ſuos non granet, ſed huiusmodi diſpenſa contentus ſit, Panes centum, friſtingas 4. vini ſeſtaria 50. pullos 7. oua 50. agnum vnũ, porcellum vnũ, annonam ad caballos modios, 6. ſenicorbes, 3. mel, oleum, cera, quod ſufficit capitulo 14. cabilonen. temp. Caroli magni, monet ſimiliter, vt cum, vel in confirmandis hominibus, vel inquirendis rebus emendatione dignis, vel in prædicatione verbis Dei, luctis animarum, potius, quam depredandis, ſpoliandiſue hominibus, & ſcandalizandis fratribus operam det. Sixt. & Alexander pp. 3. conſtitutionũ ſuarum, par. 2. cap. 3. & par. 1. 4. rem totam minutius explicat. Statuimus, inquit, quòd Archiepiſcopi parochias uiſitantes pro diuerſitate prouinciarum, & facultatibus eccleſiarum, quadraginta, vel quinquaginta euectionis numerum non excedant. Episcopi viginti, vel triginta nequaquam excedant Archidiaconi quinque, aut ſeptem. Decani conſtituti ſub ipſis

sis duobus equis existant contenti. Cum canibus venatorijs, & auibus non proficiantur, sed ita procedant, ut non quæ sunt sua, sed Iesu Christi querere videantur. Prohibemus etiam ne subditos suos tallijs, & ex actionibus Episcopi gravare præsumant. Sustinemus autem pro multis necessitatibus, quæ aliquoties superueniunt, ut si manifesta, & rationabilis causa extiterit, cum charitate moderatum ab eis valeant auxilium postulare. Cum enim dicat Apostolus: Non debent parentibus filij thesaurizare, sed parentes filijs, multum lögè à paternâ pietate videtur, si propositi suis subditis graues existant, quos in cunctis necessitatibus pastoris more fouere debent, &c. Sane, quod de prædicto numero euectionis secundum tolerantiam dictum est, in illis locis poterit obseruari, in quibus ampliores sunt redditus, & Ecclesiæ facultates. In pauperibus autem locis tantam volumus teneri mensuram, ut ex accessu maiorum minores non debeant gravari. Hæc Alexander pp. 3. Lateranen. 33. approbatur Alexandri istud decretum.

Circumeunte autem Episcopo per diocesim, presbyter semper paratus sit ad suscipiendum eum cum collectione, & adiutorio populi, qui ibi confirmari debet. Synodus Francia, sub Zacharia pp.

Episcopus clericorum suorum testimonio viuat, secum tam in cella, quam ubicumque fuerit, comites eos habens 2. Turonici 13. Lucius pp. teste Damaso in 2. Pontificali. Francia, autem synodus sub Carolo magno duce: presbyter (inquit) Episcopo testis assistat castitatis, & vitæ, & fidei, & doctrinæ illius.

Habeant clerici, qui episcopo seruiant, & eum custodire debent, licentiam extraneas mulieres de frequentia cohabitationis eijcere. 2. Turonici 14.

Nulla mulier in cubiculo episcopi absque duobus presbyteris, aut certe diaconibus ingredi permittatur, 1. Mantifcon. 3.

Deo sacrificans teste secum habeat, & plures quàm alius sacerdos, ut potè maioris honoris gradu fruens. In solennioribus quippe diebus, aut septem, aut quinque, aut tres diaconos, qui eius oculi dicuntur, & subdiaconos atque reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis, contrito corde, & humiliato spiritu ac prono stent, vultu, custodientes eum à maleuolis hominibus, & cōsensum eius præbeant sacrificio. Peracta autem consecratione omnes (hi) communicent, qui noluerint ecclesiasticis carere liminibus, Anaclerus pp. epist. 1. & est de conf. dist. 1. Episcopus Deo Peregrino episcopo sacrificandi locus detur 1. Arclat. 20.

Gentilium libros non legat: hæreticorum autem pro necessitate, & tempore, 4. Carth. 16.

Viduarum, pupillorum, ac peregrinorum gubernationem non semetipsum, sed per archipresbyterum, aut per archidiaconum agat. 4. Carth. 17.

Prouisioni episcopi causæ viduarum, & pupillorum sunt commissæ, idè què eos à iudicibus dilacerari nō sinat, & à iudicibus non prius conueniantur, quàm episcopo ipsi iudices nunciauerint, sub cuius velamine degant, 2. Mantifcon. 12.) Sardicen. 8.) Chalcedonen. 3.

Tuitionem testamentorum episcopus non suscipiat possessiones non conducat, sæcularibus procurationibus non misceatur, neque villo turpi, vel inhonesto negotio victum querat. 4. Carth. 18.) 3. Carth. 15. Chalcedonen. 3. Viduarum, &c. excipiuntur.

Pro rebus transitorijs non litiget prouocatus 4. Carth. 19.

Oeconomum ex proprio clero sibi constituat, indecorum est enim laicum vicarium esse episcopi, & sæculares in ecclesia iudicare. Si quis autem episcopus post hac ecclesiasticam rem aut per laicalem procuracionem administrandam elegerit, aut sine testimonio economi gubernandam crediderit verè, ut contemptor canonum, & fraudator ecclesiasticarum rerum, concilio manebit obnoxius. 2. Hispanen. 9. inlequens c. 26. concilij Chalcedon. ut & quarti Toletani c. 47.) cap. 5. Cabilionen. circa tempora Eugenij pp. 1.) non domesticis finis, aut propinquis, aut fratribus eam committat Antioch. 25.) Episcopi in 2. synodo sub Symmacho pp. Vide Trid. sess. 22. c. 9.) 24. c. 16.

Res ecclesiæ cuiusque prouinciæ, sint in ditione episcopi illius prouinciæ, quarum regendi, & dispensandi potestatem habet. Urbanus pp. 1. in epi. decretali ad omnes episcopos. Gelasius pp. cap. 1. ep. 2. ad Siculos Antioch. 25. 3. Tolet. 19. c. 14. Cabilio. circa tempora Eugenij pp. cap. 8. Maguntiaci sub Carolo magno, V Vormatien. 6. 46. cap. 4. Maguntien. tempore Arnulphi Imp. ut & c. 6. V Vormatien. quod est canon. ante positus ex 3. Tolera. Sic vero primi Aurelian. cap. 17. rem planius exponens, De his quæ parochijs in terris, vineis, mancipijs, atq. pecunijs quicumque fideles obulerint, antiquorum canonum statuta seruentur, ut omnia in episcopi potestate consistant, idem & 3. Aurelianen. 5. De his tamen quæ in altari acceperint, tertia fideliter episcopis deferatur, duæ clericis. Vide Trid. sess. 2. cap. 9.

Ideoq; si quis sub occasione confessionis principum eas inuaserit, principes redarguendi erunt,

erunt, & irrita erit donatio. Nicolaus pp. 1. 12. q. 1. De reb. Aruernen. 4. 4. Aurelianen. 24.

Rebus ecclesiæ tanquam commendatis, nō tāquam proprijs vtatur. 4. Carth. 3. 1. c. 10. Turonen. sub Carolo magno, c. 6. Cabilonen. sub eodem, & ideo consanguineos non dicit. Trid. 25. c. 1.

Commendatz autem sunt, vt debiles, pauperes, viduæ, orphani, & cæteri necessitatem patientes à sãcta ecclesiã, vt puta à pia matre, & omnium gubernatrice subsidium accipiant cap. 6. Cabilon. sub Car. magno, V Vormatien. 45. Urbanus pp. 1. supra citatus. Gelasius pp. epist. 2. cap. 1. Arner. concil. 3. Toletan. 3. cap. 14. Turonici tempore Caroli magni.

Manifesta autē sint, quæ ecclesiæ cōpetunt, presbyteris, & diaconis illis, qui circa episcopum sunt, vt ipsi nō ignorent, nec eos aliquid lateat eorum, quæ sunt propria ecclesiæ, vt cōtigerit episcopum migrare de seculo, ceteris existentibus rebus, quæ sunt ecclesiæ, nec ipsæ collapsæ depereant, nec quæ propria probantur episcopi, sub occasione rerum peruadantur ecclesiæ iustum namque, & acceptum est coram Deo, & hominibus, vt sua episcopus quib. voluerit derelinquat, & quæ ecclesiæ sunt, eidem conferantur ecclesiæ, vt nec ecclesiæ aliquod patiat incommodum, nec episcopus sub occasione proscribatur ecclesiæ, & in causis incidant, qui ad eum pertinent, & ipse post obitum maledictionibus ingrauetur. Antiochen. 14. Apost. 75.

Ex hoc §. 76. patet, vt & ex Chalcedon. 22. Agathen. 5. 1. Tarracon. 12. Valen. 3. 4. Aurelia. 12. 1. Hispalen. 1. Braccaren. 9. episcopum suas quoque proprias habuisse facultates.

Omnis beneficii ecclesiastici collator est. Vide titulum. Beneficium.

Sciant presbyteri se episcopo dignitate esse subiectos. Celestinus pp. 1. x. epi. 1. c. 1. 1. Arctalen. 19. 2. Carth. 9. Laodicen. 56. 1. Manticon. 10. Synodus Francica sub Zacharia pp. 1. Trident. 25. c. 6.

Qui solus sacerdotes, & diaconos consecrat seu constituit, Gelasius pp. epi. 1. c. 8. 2. Hispalen. 5. & 7. 8. Tolet. 7.

Altare solus constituit, benedicit, vel vngit, 2. Hispal. 7. Agath. 43. Felix pp. 4. c. 1. epistolæ sue decretalis. 1. Braccaren. 37. 8. Toletan. 7. V Vormatien. 8.

Confirmationis sacramentum confert, & chrisma conficit. Vide titulos. Confirmatio. §. tertio. & Chrisma.

Virgines consecrat 2. Carth. 3. 4. Carth. 11. 2. Hispalen. 7. eo cōsulto, & presbyter. 3. Carth. 36. V Vormat. 8.

Ioannis V Viclef 28. articulus Constantiæ

damnatus est. Confirmatio iuuenum cléricorum ordinatio, locorum consecratio, reseruatur pp. & episcopis propter cupiditatem lucrare temporalis, & honoris.

Pœnitens solus publicè in missa reconciliatur 2. Hispalen. 7. V Vormatien. 8. permittente autem episcopo, id facit, & presbyter, Elibertini 32. 3. Carth. 32. 2. Hispalen. 7. 2. Carth. 4. Episcopo mortuo ante eorum reconciliationem successor id agat, Epauenen. 28.

Sedet sublimior in Ecclesiã, & in confessu presbyterorum, intra domum verò collegam presbyterorum se esse cognoscat. 4. Carth. 35. nec adeo arrogans sit, vt dum sedet, stare presbyterum patiat. 4. Carth. 34.

Et quoniam scriptum est forma estote gregi, non vt dominantes in clero exactiones, aut tallias diocesi suæ, vel damna non infligat, nec angariis presbyteri, aut diaconi fatigantur, neque in aliquibus indictionibus, nè videatur in Ecclesiã Dei exactor potius, quam Dei pōtifer nominari, 3. Tolet. 28. 7. Tolet. 4. cap. 17. Cabilonen. tempore Caroli magni, Alex. pp. 3. par. 2. c. 7.

Diffidentes Episcopos, si non timor Dei, synodis saltem reconciliet, 4. Carth. 25. aut Episcoporum alter aduocet ex alia prouincia Episcopum cognitorem, Sardicen. 3. aut vtrunque presbyteri ad compositionem eligantur, 2. Turon. 2. si diuersarum sunt prouinciarum, inter quos causa versatur ille. Primas det iudices, in cuius prouincia est locus de quo contenditur, Milenitani 24. in synodo Chalcedon. 28. 11. 12. 13. & 14. hoc obseruatur.

Posterior priori non præponatur: hoc est prius ordinatus Episcopus priorem habeat locum. Agathen. 23. Lucius pp. in epist. ad Episc. Gall. 1. Braccaren. 24. 1. Anglicani 8. nisi fortè priorem, superbis elatum, & aliud ob crimen, ad locum posteriorem retruserit antistes, Agath. 23.

Episcopo dum viuít, quacumque etiam infirmitate correpto alius non superponatur Episcopus, Antioch. 23. 3. Romani 5. Hilarius pp. decreto 4. & est 8. q. c. Pontifices. Coadiutorem vocant.

Nisi in eius locum quem culpa deiecerit. 5. Aurelianen. 12. Aruernen. concilium. Lite autē eo deposito, alter hoc substituat, donec his ipsa finita sit. Sardicen. 4.

Nam quomodo hoc vt te viuente tibi aliū substituamus, quod poposcisti, & si voluerimus concedere possumus, dum nos homines fragiles existentes, & sub conditione mortis constituti, ignorantes quid superuentura pariat dies, non valentes inuestigare quis de nobis prior de præsentí seculo nigrēt? Sin au-

tem, & eundem diuina voluerit clementia post tui diem transitus superesse, si eum aptum cognoueris, & in tua voluntate fuerit definitum, ea hora qua te de presenti saeculo migraturum cognoueris, praesentibus cunctis tibi successorem designa, vt huc veniat ordinandus. Zacharias pp. ad Bonifacium Episcopum epist. 6.

Definiit prima Nicena synodus, vt nullus passim vageque Episcopos, aut praesumptiue laceret, aut accuset, sed cui est accusare concessum, is prius eos mansuete conueniat, vt ab eis vulnus vnde agitur, recte sanetur, aut aliter accusans excommunicetur, Episcopi Aegypt. ac Felicem pp. 2. Idem Felix ad eodem cap. 2, epist. suae 5. Aurelianus. 16. Adrianus pp. in canon. quos collegit.

Accusator Episcopi nullus sit seruus, aut libertus, nulla inspecta persona, aut infamis, nullus cohabitantium inimicis. Stephanus pp. epist. 2. Eusebius pp. epist. 1. ad Orient. episc. Sixtus pp. 2. epist. 2. Anacletus pp. epist. 2. Fabianus pp. epist. 2. Pontianus pp. epist. 2. Marcellus pp. 1. epist. 2. Felix pp. 2. cap. 13. epist. 1. Damasus pp. epistol. ad Stephan. Siluerius pp. ad Amatorem Episcopum, Pelagius pp. 2. ad Episcopos Italiae, Chalcedon. 21. imò nec laicus, ait Stephanus pp. Sed mutatur hoc Epau. nen. 24.

Si enim sine crimine sacerdos eligi praecipitur, nullatenus ab hominibus criminibus irretitis accusari debet, nec ab alijs quam ab his, qui sine crimine sunt. Anacletus pp. epist. 2. Carnales solent semper spirituales persequi, & maleuoli beneuolos infamare, & lacerare, ideoq; Apostoli, & successores eorū, ac sancti patres reliqui noluerunt fieri facilem Episcoporum accusationem: quoniam si facilis esset, aut nullus, aut vix aliquis modò inueniretur. Stephanus pp. epist. 2. Sic Fabianus pp. epist. 1. Felix pp. 2. cap. 17. epist. 1. Vide Conc. Trident. sess. 13. cap. 13. cap. 6. 24. c. 5.

Si quis tamen priuatam aduersus eum adferat querelam, vtpote circumuentus defraudatusue ab eo, aut aliqua alia iniuria affectus, in huiusmodi accusatione non est examinanda accusatoris qualitas, vel religio, &c. si autem Ecclesiasticum fuerit, quod obijcit, tunc ea cautela adhibeatur, vt ea de re eum nec hereticus, nec ob crimina sua electus ab eo accusent, donec de proprio crimine sese, vel purgarint, vel satisfecerint. 1. Constantinopoli. a. ni 6. in 1. tomo concil. (habetur in libello synodicarum constitutionum trium primarum generalium, 3. Carth. 7.

Si tales fuerint accusatores, qui iuste, & canonicè recipi debeant, legitima in synodo suo

in tempore congregata ipse ab omnibus canonicè audiatur qui sunt in prouincia Episcopus. Felix pp. 2. cap. 17. epist. 1. 1. Nicena teste Iulio pp. 1. epist. 1. ad Episcopos Orientales. Damasus pp. in epist. ad Stephanum. Adrianus pp. 1. Fabianus epist. 3. Vel saltem à 1. & à diaconis 3. 2. Mantisco. 9. Secundi Carth. 10. Zepherinus pp. 1. c. 10. Triburien. sub Arnolpho Imp. & secundo Carth.

Accusator causa ad Primatem prouinciae ipsius deferat, qui deinde rerum, vel impetratū certa die coram deputatis iudicibus euocabit litteris: qui infra spacium mensis ex ea die qua eum litteras accepisse constiterit, occurret, & comparebit. Quod si probet, non posse, per occupationes, & necessitates praesto esse, mensis secundus ei conceditur, quo euoluto, donec purgetur non communicet, 3. Carth. 7. hoc insequens 3. Lateranense in sess. 9. sanxit Episcopum priuari non posse dignitate quocumque instante, eadē si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenariè probata fuerit, nisi ei copia, & facultas legitima defensionis permittatur.

Alijs autem innocentem, alijs verò reum pronuntiantibus eum. Metropolitanus tollenda ambiguitati iudices è vicina prouincia conuocabit. Antioch. 14. à quorum sententia non licebit ei appellare. Antioch. 15. Vide an non contradicat Sardicen. 4. & 7. & titul. Appellare §. 9. & tit. Concilium, §. 3. Nec damnetur nisi testibus 72. productis. Zepherinus pp. epist. 1. Syluester pp. cap. 3. concil. Rom. 1.

Eiectus ante latam in se sententiam, nisi in sedem suam restituatur, respondere non debet; quoniam vt inermes cum armatis non possunt ritè pugnare, sic nec ille qui suis rebus est per eiectionem spoliatus, cum alijs litigare ritè nequit, qui in suis, & bonis, & amicis fruuntur Damasus pp. (vt & eius praedecessores) ad Stephanum.

Episcopi, mortui res clerici nè diripiant (sic ut antiquis quoque est canonibus Antiocheni 24. constitutum) sub poena graduum amittendorum. Chalc. 22. V. Vornat. 75. citatur Chalced. canon.

Ad eam Ecclesiam, quae Episcopum perdidit, non nisi vicinae Ecclesiae Episcopus exequiarum tempore accedat, qui mox atque aduenerit, Ecclesiae ipsius curam gerat districte, & summe, nec quid ante ordinationem (successoris) discordantium in nouitatibus clericorum subuersioni liceat, describet, inquam, & recenset res Ecclesiae illius. Haec autem omnia vsque ad septimam defuncti agat diem. Exinde Ecclesiae referens mandatum metropolitani, simulcum omnibus S. Episcopis se-

peliat. Rhegien. 5. & 6. Quod comprobatur à concilio Valentino Hispan. cap. 2. & clarius ibi res ipsa exponi ut lib. 3. registri epist. 11.

Quam descriptionem ab Episcopo fieri iubet euocatis presbyteris 2. Aurelian. cap. 6. Herdense quoque concil. cap. 16. non dissimiliter adiungit: Is cui domus commissa est, subiunctis sibi cum consilio vno, vel duobus fidelissimis clericis, omnia usque ad tempus pontificis substituendi debeat conservare, & his qui in domo inveniuntur clericis consuetam alimoniam administrare Tarraconen. concil. cap. 12. Sicuti (inquit) defunctus fuerit Episcopus intestatus, a presbyteris, & diaconibus de rebus ipsius inventarium fideliter conscribatur à minimo usque ad maximum.

Hæres Episcopi, eo mortuo, nil de rebus eius absque metropolitani cognitione usurpare potest, quod rebus Ecclesiæ plena ratio retineatur 9. Toletan. 7.

Episcopus qui post mortem fratris ad sepeliendum eum solet inuitatus occurrere, infirmum magis, & adhuc in corpore positum admonitus visitare non differat, ut aut de relevatione consacerdotis amplius gaudeat, aut certe de ordinatione domus suæ fratrem admoneat, eiusque probabilem voluntatem in effectum transmittat, ac recedentem à sæculo, post oblatum in eius commendatione sacrificium Deo, mox sepulturæ tradat diligentissime. Si autem antistes repentino obitu decesserit, & collimitanei sacerdotes (ut fieri solet) de longinquo minime adesse potuerint, vno die tantum cum sua nocte exanimatum corpusculum sacerdotis maneat, ne sine fratre, ac religiosorum frequentia, vel ipsallentium excubatione seruatum à presbyteris cum omni diligentia in loco conditum seorsum non statim humetur, sed honorifice commendetur donec sine mora inuitatò vndecunque pontifice sacerdotis corpus ab ipso, ut concedet, solenniter tumuletur, ut & iniuriæ tollatur occasio, & mos antiquus in sepeliendis sacerdotibus obseruetur. Valent Hispan. concil. cap. 4. Hinc 7. Toletan. cap. 3. fundatur: is vero Episcopus (ait 2. Aurelian. 5.) qui defunctum aduenerit sepelire, præter expensam necessariam nihil pretij pro fatigatione deponat.

Epistolæ synodice Romanorum præsulum permaneant in vigore, inquit 3. Toletanum ante cap. hoc semper custodierunt patres nostri, quod eorum præcepit auctoritas, ait 2. Turon. 21. Gelasius pp. in decreto de apocryphis conscripto in concilio 70. Episcoporum, Constitutiones contra canones, & decreta præsulum Romanorum, vel bonos mores,

nullius sunt momenti, ait Adrianus pp. in canonibus à se collectis.

Trigesimus octauus hic Ioannis VViclef articulus fuit: Decretales epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt à fide Christi, & clerici sunt stulti qui student eas; damnatus à concilio Const.

Esce nullæ sunt communes, aut immandæ. Eleutherius pp. in epistol. ad Gallat. prouincias, Vigilius pp. cap. 1. epist. ad Eleutherum, Braccar. 14.

Cyrillus Ierosolymit. Episcopus catechesi. 4. Trid. sess. 25. c. de delectio, Concil. VVormatiense cap. 64. & 65.

Euangelium cum canitur stent omnes curui, ut illud intentus audiant, & fideliter adorent, Anastasius pp. cap. 1. epist. ad Episcopos Germaniæ.

Causam cur ab antiquo ante celebrationem misteriorum cani consueuerit, collige ex titulo: Catechumenus, §. 3. 4. 5.

Eucharistiæ sacramentum Christus in vltima cœna instituit. Concil. Trid. sess. 13. c. 1. & 2. & sess. 21. cap. 1.

In ea est verè corpus, & sanguis Christi, adeoque totus Iesus Christus Deus, & homo. Conc. Trid. sess. 13. c. 1. & canone 1. Concilium Constantiense.

Hinc sequitur adorandam esse Eucharistiam non aliter quam Christus in propria persona, est adorandus, Concilium Trident. sess. 13. c. 6. & canon. 6.

Materia huius sacramenti, seu id quod conficitur, est solum panis (seu azymus, seu fermentatus), & vinum aqua mixtum, Conc. Florent. in decreto ad Armenos, Alexander pp. 1. epist. 1. ad omnes, & c. Iulius pp. 1. de consec. dist. 2. cap. Cum omne, 3. Carthag. 24. Africani, sub Bonifacio pp. cap. 4. Antisiodoren. 8. 3. Braccaren. 1. VVormatiense. 4. cap. 19. Triburien. sub Arnolfo Imper. Cyprianus bis epist. 3. libri 2. dicit vino aquam à Domino mixtâ. Idem habet, & illud 3. concil. Carth. cap. 24. cui interfuit Augustinus, Concil. Trident. sess. 22. cap. 7.

Forma huius sacramenti, sunt verba Saluatoris: Hoc est corpus meum, & Hic est sanguis meus, & c. prout in canone recitantur: quibus hoc conficit Sacramentum. Eugenius pp. in decretis ad Armenos.

Nam sine verbis illud non confici, antiquissimis orthodoxis patribus, pontificibus summis tum alijs indubitatum fuit, assentientibus, multum honoris deberi sacerdotibus, quod proprio ore corpus Domini conficiant. Pontianus pp. epist. 1. Felix pp. 2. ante cap. 1. epist. 1. Damasus pp. ad Stephanum: Hic-

Qq ro-

ronyn epist. ad Heliodorum, cuius initium; Quāto amore. Martinus pp. 11. epist. ad Amādum, Diuus etiam Ambrosius cap. 9. libelli de ijs qui ministerijs initiantur: In consecratione diuina, verba ipsa Domini Saluatoris operantur. Nam sacramentum istud, quod accipis, Christi sermone conficitur. Et Hesychius lib. 6. in Leuiticum, in cap. 22. August. cap. 4. libri 3. de Trinitate: Quod cum per manus hominū &c. Atqui nē nescias quem Christi sermonem putent, ibidem paulo infra Ambrosius eum recitat; Hoc est corpus meum; & Hic est sanguis meus. Ita & lib. 4. de sacramentis, cap. 5. Chrysostomus quoque sermone de prodicione Iudæ: Non homo est (ait) qui proposita de consecratione mensæ Domini corpus Christi facit, & sanguinem, sed ille qui crucifixus pro nobis est Christus. Sacerdotis ore verba proferuntur, & Dei virtute consecrantur, et grātia, hoc est, ait, corpus meum, hoc verbo proposita consecrantur. Et sicut illa vox, Crescite, & multiplicamini, & replete terram; semel dicta sentit omni tempore effectum ad generationem operante natura: ita vox illa semel quidem dicta est, sed per omnes mensas Ecclesiæ vsque ad hodiernam diem, et vsque ad Domini Aduentum præstat sacrificio firmitatem. Similiter homilia 51. in Matthæum: Qui dixit (inquit) hoc est corpus meum, rem simul cum verbo confecit.

Pluribus Patrum vetustissimorum testimonijs hoc ipsum afferi posset, verbis aliquibus, ijsque, quæ designata sunt, corpus Christi confici: sed quoniam suscepti operis non fert hoc intentio, concludemus Chrysostomi verbis: Quoniam ergo Christus dixit, Hoc est corpus meum, nulla teneamur ambiguitate, sed credamus, & oculis intellectus id perspiciamus. Atque hinc intelligamus, non à Lateranensi concilio secundo Transubstantiationis doctrinam fuisse inuentam, ac traditam, sed in Ecclesia primitiua receptam, & eā perspicuis Christi verbis creditam. In Ecclesia Christi corpus, & sanguis (ait conc. 2. Lateran. cap. 1.) in sacramento altaris sub speciebus panis, & vini veraciter continentur, transubstantiali pane in corpus, & vino sanguinem potestatis diuina, vt ad perficiendum misterium unitatis accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Idem insecutus Martinus pp. 5. in concilio Cōstantien. iubet, vt inquiratur à suspectis de hæresi, an hoc credant, damnatique sunt propterea tres hi articuli Ioannis VViclef

Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis remanent in sacramento altaris.

Accidentia panis nō manent sine subiecto in eodem (Eucharistia) sacramento.

Christus non est in eodem sacramento identifice, & realiter in propria præsentia corporali.

Postea repetitur eadem fides ab Eugenio pp. in synodica epist. ad Armenos.

De transubstantiatione etiā pulchrè concilium Trid. sess. 13. cap. 4.

Minister, seu is qui hoc sacramentum conficit est solus sacerdos ritē ordinatus secundum clauēs Ecclesiæ. Lateranens. c. 1. sub Innoc. 3. Concilium Florentinum, seu Eugenius pp. ad Armenos 1. Necen. 14.

Virtus, & effectus huius sacramenti in anima dignè illud sumentis, est adunatio hominis ad Christum, sustentatio vitæ spiritualis, auditio, reparatio, & deletatio, Concil. Florentinum in decretis ad Armenos. Eadem, & plura in concilio Tridentino sess. 13. cap. 2. Et 1. Arausicani c. 14. monentur energumēni, seu malo spiritu diuexati, vt omnimodè communicent, sacramenti ipsius virtute, vel monendi ab incurſu demonum quo infestantur, vel purgandi, quorum iam ostēditur (per baptismum) vita purgatior, & Augustinus lib. 2. 2. de ciuit. Dei cap. 8. Vir, inquit, tribunus Hesperius, qui apud nos est habet in territorio Fusalensis fundum, Zubedi appellatum: vbi cum afflictione animalium, & seruorum suorum domū suam spirituum malignorum vini coxiā perpeti comparisset, rogauit quosdam presbyteros, vt aliquis eorum illo pergeret, cuius orationibus cederent, perrexit vnus, obtulit ibi sacrificium corporis Christi, orans quantum potuit, vt cessaret illa vexatio, Deo, protinus miserante cessauit, Vide prosperum in dimidio temp. prædict. & protinss. c. 6. & Cyrillum lib. 9. in Ioannem c. 19. & Ambros. serm. 8. in psalmum 118. aduersum, 6.

Ieiunus sit qui illud accipit, vt ne minimum quid quidem gustarit, ait Soter pp. de cons. dist. 1. Vt illud, & 7. q. 1. Illud diuin. & cap. 2. septimi Toletani concil. Vniuersæ enim placuit Ecclesiæ, vt in honorem tanti Sacramenti prius in os Christiani corpus dominicum intraret, quā exteri cibi: ait Aug. cap. 6. epistol. 118. Quod, & Tertull. innuat, ad vxorem scribens lib. 2. Non sciet (inquit) maritus (infidelis nōpē) quid secretū ante omnem cibum gressus. Ambrosius ad versum 7. psalmi 118. his assentitur. Hæc attendere tum synodus Constantiensis sessione decimatercia, tum Tridentina.

Iuxta Apostoli documentum, probare se debet homo, & sic de pane illo manducare, & de calice bibere: vt videlicet abstineas aliquo die.

diebus ab operibus carnis, & purificans corpus animamque suam, pręparet se ad percipiendum tantum sacramentum, exemplo David, qui nisi se fastus fuisset abstinuisse ab opere coniugali ab heri, & nudius tertius, panes propositionis nequaquam accepisset cap. 46. Cabilonenfis tempore Caroli magni. Pulchra sunt hac de re in Concil. Trid. sess. I. cap. 7. & canon. 12.

Vbi pars est corporis, ibi est, & totũ, eadem ratio est in corpore Domini, quę in manna, quod in eius figura pręcessit, De quo dicitur. Qui plus collegerat, non amplius habuit, neque qui minus parauerat, habuit minus. Non enim est quantitas visibilis in hoc æstimanda mysterio, sed virtus sacramenti spiritualis. Hilarius pp. apud Gratian. dist. 2. Idem, sed clarius tradit vetustus author homiliarium, sub nomine Eusebij Emilseni excusarum Louanij, Anno 1560. Homilia quinta de Pascha, inquit: Qui tunc latuit pręfiguratus in manna, sit tibi manifestatus in gratia, &c. & infra. De manna, vt ventus narrat historia, nec qui plus collegerat, amplius; nec qui minus parauerat, repetit minus, eo quod Eucharistia sacra perceptio non in quantitate sed virtute consistat, quod corpus sacerdote dispensante tantum est in exiguo, quantum esse constat in toto, quod cum Ecclesia fidelium sumis, sicut plenum in vniuersis, ita integrum esse, probatur in singulis, etc. Conformiter, et Paschasius contra Berengarium c. 14. de manna ait: Si quis ex eo non, etc.

Conc. Trid. sess. 13. c. 3. Verissimum est, etc. Concil. Florent. in decreto Armenis dato. Vide D. Ioannem Hefels à Louanio, lib. de communicatione sub vnica.

Non itaque nouum, et priscis ignotũ dogma Constantiensis synodus tradit, vbi Martinus quintus in ea pręcipit, vt à suspectis de hæresi petatur, vtrum credant, et asserant, quod facta consecratione per sacerdotem, sub sola specie panis tantum, & pręter speciem vini sit vera caro Christi, & sanguis, & anima, et Deitas, et totus Christus, ac idem corpus absolute, et sub vna qualibet illarum specierum singulariter. Postquam synodus Eugenius pp. in concilio Florentino similiter Armenus scribit: Totus Christus continetur sub specie panis, & totus sub specie vini: sub qualibet quoque parte hostię consecratę, et vini consecrati separatione facta totus est Christus. Hęc Eugenius in epistola illa synodica. Diuidi enim, et seiungi, ait Cyrillus lib. 11. in Ioannē ad illud capitis 17. Non pro his tantum Christus non patitur, seu, vt verbis Apostoli vtar, Christus resurgens ex mortuis, iam nõ moritur

Sic vera est, & illa Dini Ambrosij sententia non vno loco ab ipso prolata; vbi corpus Christi, ibi Christus est. Itē illa Augustini in præmio psalmi 33. Ferebatur Christus in manibus suis, quando commendans ipsam corpus suũ ait. Hoc est corpus meum.

Viaticum communi nomine Eucharistiam vocarunt veteres, Ancyran 6. 1. Nicen. 12. 4. Carth. 77. & 78. Innocentius pp. 1. epist. 3. 2. Agathen. 15. 1. Araus. 3. Valen. 2. Aurel. 6. & 24. Sixtus pp. 3. cap. 1. epistolę suę, 11. Tollet. 11. 12. Tol. 1. Vvormat. 30. Vide titulum, Communionis nomine, 9, 2.

Mortuis dari non debet, 3. Carth. 6. Antiochodoren. 12. Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 8. Demum autem paterno affectu, &c. vřque ad finem.

Sacrificium altaris non in serico panno, aut tincto quisquam celebrare pręsumat, sed in puro lino, vel linteo ab Episcopo consecrato, terreno scilicet lino procreato, atque contexto, sicut corpus domini nostri Iesu Christi in sindone linea munda sepultum fuit. Eusebius pp. 1. apud Gratian. de consec. dist. 1. Syluest. pp. 1. vt testatur Damasus in Pontificali.

Corpus Domini in altari, non in armario, sed sub crucis titulo componatur, 2. Turon. 3. circa temp. Pelag. pp. 1. 2. Lateran. cap. 20. sub Innoc. pp. 3. Eucharistia, inquit, sub fidei custodia clauibus adhibitis conseruetur, vt non possit ad illam temeraria manus extendi ad aliqua horribilia, vel nefaria exercenda.

Sic antē concilium Antiochodoren. c. 36 pro honore debito tantę rei, prohibet ne nuda manu eam mulier accipiat, & Gratianus de cons. dist. 2. citat. tanquam tertii Arelatenfis. Qui non benē custodierit sacrificium, & mus, vel aliquod aliud animal comederit illud, 40. dies pœniteat. Qui autem perdiderit illud in Ecclesia, aut pars eius ceciderit, & non inuenta fuerit, 30. dies pœniteat, Apud eundē Gratian. de cons. dist. 2. vt Pij pp. 1. refertur decretum c. si per negligentiam.

De exceptionibus. Alex. pp. 5. par. 42.

Asseruatio eucharistię non hinc modo, sed etiam ex §. 9. & rit. Missę. §. 4. longe ante vřtata fuisse probatur, quam efficacissimē. Concil. Trid. sess. 23. c. 6. Consuetudo, &c.

Quod Eucharistia sit sacrificium noui testamenti, vide inferius in titulo Sacrificium.

Eunuchus an ad clerum promoueri possit. Vide §. 14. tituli Clero adscribi.

Euphraia hæreticus (contra quem coacta, est sub Iulio pp. 1. Coloniensis synodus) docuit Christus non esse Deum.

Exactores quos non deceat esse, Vide §. 84. tituli Episcopus.

Excommunicatione homo è cœtu, & communione fidelium eiicitur, dicente Apostolo ad Corinth. Auferte malum ex vobismetipsis. Quod se aliis fecisse, dicit, Tradidi, inquit, eos (Hyminæum, & Alexandrum) Satanz, vt discant non blasphemare. Vide Trid. 25. c. 3.

Episcopi sententiam time, vel iniuste latâ, Urbanus pp. in epist. decretali, & Gregor. pp. 1. c. 28. lib. 19. Moralium.

Foris autem, & extra ouile Domini positus, periculis omnibus exponitur, deuorandus luporum dentibus, atque vexandus. Innocentius pp. 1. epist. 25. Hieronymus epistola ad Heliodorum, cuius initium. Quanto amore eiectus, inquit, de ecclesia, rabido dæmonum ore discerpitur. Augustinus quoque epistola 75. ad Auxilium. Spiritualis pœna, inquit, qua fit, quod scriptum est: Quæ ligaueritis in terra, ligata erunt & in cœlo: animas obligat, & illud, quod ait Dominus: Si nec Ecclesiam audierit, fœtibi tamquam ethnicus, & publicanus; grauius est, quam si gladio feriretur, & flammis absumeretur, si feris subiungeretur. Nam ibi quoque subiunxit, Amen dico vobis: quæ ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlis, vt intelligeretur, quanto grauius sit punitus, qui velut relictus est impunitus, & infra: Ecce ab hominibus non reddentibus malum pro malo. alligatur homo amarius, & infelicius ecclesiæ clauibus, quam quibuslibet grauissimis, & durissimis, & ferreis, vel adamantinis nexibus. Hæc August. Cyprianus epist. 11. lib. 1. Interfici Deus iussit, &c. Merito ergo blasphema Ioannis Vviclef sententia à synodo Constantiensi damnata est: Excommunicatio pp. vel cuiuscunque prælati non est timenda, quia est celsura Antichristi, Alexander pp. par. 13. c. 5. excommunicatio vetat dari christianam sepulturâ.

Modus, & forma excommunicationis apud Gratian. est 11. q. 11. canonica. sub nomine concil. Arausici. Canonica instituta, & sanctorum Patrum exempla sequentes, Ecclesiarum Dei violatores, autoritate Dei, & iudicio sancti spiritus à gremio sanctæ matris ecclesiæ, & à consortio totius christianitatis eliminamus, quousque resipiscant, & ecclesiæ Dei satisfaciant. Quod insinuat Innocentius pp. 1. epist. 26. dicens. Iubemus sapere, quia Christus Dominus noster, &c.

Vide 1. Parisien. 7. & Adrian. pp. 1. in canonicis ab eo collectis, vt laici contemptores canonum, &c.

 Hinc colligitur triplex fructus excommunicationis.

Primò, honor Dei, vnde Apost. 1. Timoth. 1. quos tradidi Satanz, vt discant non blasphemare.

Secundò, qui alias emendari non potest, tanto suo malo commotus erubescat, & ad veram poenitentiam redeat, & saluus sit spiritus eius in die Domini August. cap. 15. de cor. & gratia, 1. Turon. 8. August. quoque cap. 3. libel. de fide, & operibus. Plerumque despicit errare, ait Innocentius pp. 1. epist. 26. cui nemo consentit.

Tertiò, ne sicut caro morbis emortua, si abscessa non fuerit, salutem reliquæ carnis putredinis suæ contagione corrumpit, ita is, qui emundari despicit, & in suo morbo persistit, si moribus deprauatis in sanctorum societate permanferit, eos exemplo suæ perditionis inficiat. Prosper. lib. 2. de vita cont. cap. 7. Innocent. pp. 1. epist. 25. initio. Ac, si id manens, ait, &c. Ipsi enim putabunt eum rectè sentire, quæ adhuc viderint in Ecclesia perdurare. Innoc. pp. 1. epist. 25. & epist. 26. 1. Turon. 8.

Excommunicatione paruipendentes oportet per secularis potentie disciplinam ab illicitis coerceri, cap. 41. Turonensis sub Carolo magno. Et si obstinato animo defuncti fuerint, nos illorum causam, iuxta B. Leonis prædecessoris nostri sententiam, diuino iudicio referuantes, quibus viuus non communicauimus, mortuis non communicamus. Gelas. pp. decret. 1. vt est in constitutio, Alexandri pp. 3. par. 31. cap. 6.

Nullus sacerdotum quemquam rectæ fidei hominem pro paruis, & leuibus causis à communione suspendat, Agath. 3. 5. Aurelian. 2. Vvormatien. 13. 1. Lateran. 47.

Nec pusillanimitate, aut contentione, aut alio quolibet suo vitio eum ea pœna afficiat, 1. Niceni 5. 2. Lateran. 49. Vt prælatus ergo nequeat sine causa grauare subiectos, ipse non nisi canonica commonitione præmissa excommunicationis sententiam proferat in subiectos, nisi fortè talis sit culpa, quæ ipse generis sup excommunicationis pœnam inducat. Alexander pp. 3. par. 1. cap. 2. Sic 2. Lateran. 47. Competens commonitio præmittatur præsentibus idoneis personis, per quas si necesse fuerit, possit probari monitio. Contrarium presumens, etiam si iusta fuerit ex causa sententia, ingressum Ecclesiæ per menssem vnum sibi nouerit interdictum, alia nihilominus pœna mulctandus. Cum constiterit iniuste quempiam fuisse excommunicatum excommunicator condemnatur, excommunicato ad interessè, alias nihilominus, si culpæ qualitas postulauerit, superioris arbitrio puniendus, cum non leuis sit culpa tantam infligere pœnam infonti, nisi forsitan errauerit ex causa probabili, 2. Lateran. 47, ibidem plura.

Pœnam autem excommunicationis ipso genere

nere suo inducit violenta manuum iniectio in monachos, seu viros cuiuscunque religionis, aut inbere id fieri, Alexander pp. 3. par. 14. c. 3. & in clericos idem ibid. cap. 5. Si tamen quis turbam arcendo irruentem non ex deliberatione, sed casu id perpetret, reus huiusce peccati non erit, neque vim vi repellat inuasi ab illo. Alexander ibid. cap. 10. aut si in manus iniiciat cum uxore, matre, vel sorore, vel filia sua propria turpiter inuentum. His absolutionis beneficium impendit sola sedes Apostolica, Alexander ibid. cap. 8. tamen excipiuntur monachi id sibi mutuo hoc facientes, & abbatibus rigori subduntur, & cap. 13. alius casus ponitur.

Excommunicatus si appeller, ante absolutionem non est audiendus, Alexander pp. 3. par. 3. cap. 4.

Presbyter ab Episcopo suo correptus, aut excommunicatus (suo quidem iudicio iniuste) debet apud vicinos Episcopos conqueri, ut ab ipsis eius causa possit audiri, ac per eos suo Episcopo reconciliari. Quod nisi fecerit, sed suberbiam (quod absit) inflatus se secundum ab Episcopi sui communione duxerit, ac separatim cum aliquibus schisma faciens secernendum Deo obtulerit, anathema habeatur, & locum amittat, 2. Carth. 8. Vvormatiens. 66.

Excommunicatus non recipiatur ab aliis ad communionem, donec causa eius iuste sit examinata Calixtus pp. epif. 2. ad omnes Gel. Episcopus, 1. Nicen. 5. Elibert. 53. 2. Arelat. 8. Sardicen. 17. Aquilgranen. 42.

Non, inquam, cum eo in oratione quiscunque communicet, Calixtus pp. 1. ibid., Fabianus pp. epif. 1. 4. Carth. 73. Apost. 11. quoniam Ecclesie non participat in oratione, Antioch.

Neque in cibo, aut potu, Calixtus pp. ibid., 1. Tolet. 15. Antisiodoren. 38. & 39.

Non in osculo, Calixtus pp. ibid.

Neque ei quisquam colloquatur, Fabianus pp. epif. 1. 1. Toletan. 15. Antisiodoren. 39.

Neque cum eo quis per domos ingrediat, Antioch. 2.

Pecunia scienter nemo ei accomodet, Alexander pp. 3. par. 3. c. 6.

Recipiens cum in communionem reus est fraternitatis, & ideo causam reddet in concilio provinciali Elibert. 53. 2. Arelaten. 8. Sardicen. 16. 1. Araus. 11.

Immo communione, & ipse priuetur, tanquam, qui regulam confundit Ecclesie, Antioch. 2. 2. Carth. 7. Apost. 10. 4. Carth. 73. 1. Tolet. 12. & 15. Antisiodoren. 39. 1. Braccaren. 33. 1. Parisien. 7. Casaraugust. 5. 2. Turon. 8. Eugenius pp. 2. c. 1. c. 2. Triburien. sub Arnolfo Imp.

Canones de eo loquuntur, qui scienter excommunicato communicat.

Ad vitanda tamen scandala (inquit Leo pp. 10. sess. 11. tertii Lateranensis) & multa pericula, subueniendumque conscientis timoratis, statuimus, quod nemo deinceps a communicatione alicuius in sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscunque diuinis, vel extra, prae-textu cuiuscunque sententiae, aut censuræ ecclesiasticæ, seu suspensione, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generali, promulgatæ teneatur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Ecclesiasticum obseruare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura huiusmodi fuerit, vel contra personam collegium, &c. a iudice publicata, & denunciata specialiter, & expressè, aut si notorie in excommunicatione sententiam constiterit incidisse, quod nulla possit tergiversatione celari, aut aliquo iuris suffragio excusari, eum a communione illius abstinere volumus, iuxta canonicas sanctiones.

Excommunicatus, alterum non potest excommunicare, Nicolaus pp. 1. ad Michaellem Imperatorem, quod ille probat, ex epist. Celestini pp.

Majoris, & minoris excommunicationis mentio, videtur fieri Venetici concil. c. 3.

Exempla boni operis, vide 9. 52. tituli Episcopos.

Exorcista nullus est, nisi ab Episcopo ordinatus, Laod. 26. Felix pp. 4. in fine, cap. 1. epif. sua.

Cum ordinatur, accipiat de manu Episcopi libellum in quo scripti sunt exorcismi, dicente sibi Episcopo: Accipe, & comenda memoriam, & habeto potestatem imponendi manus super energumenum, siue catechumenum, 4. carth. 7. Aquilgranen. 4.

Tertio die susceptos hæreticos adiurare-tur insufflando in faciem, & aures, 1. constantinop. 7.

Expositi fuerunt, & olim homines, & collecti ab Ecclesia, 1. Valen. 6.

Fama, & conscientia duæ res sunt. Conscientia tibi, fama proximo tuo necessaria est. Qui fidens conscientiae suae negligit famam suam, crudelis est, maxime in eminentiori (Episcopatus) loco positus, de quo dicit Apostolus scribens ad discipulum suum: Circa omnes te ipsum bonorum operum præbe exemplum, August. sermone qui 112. capite concilii Aquilgranensis, sub Ludouico pio Imp. 1. citatur.

Facultatū ecclesie diuisio 9. 38. tit. Ecclesia. In facundia dotibus sæpe pauper inuenitur vena prædicatis, & è diuerso, thesauros cordis irra-

irradias in egestate verborum, Symmachus pp. ad Laurentium episc.

Falsum testimonium dicens, quam mereatur penam. Vide in titulo Testimonium.

Falsarius clericus, Vide §. 1. & 3. tituli. Crimen capitale.

Famis tempore aut cuiuslibet necessitatis unusquisque ad se pertinentes pro viribus suis gubernare studeat, c. 14. Arcla. sub Carolo magno.

Famofus libel. titulo Liber.

F

Fatali signo nec anima, nec corpus adstringitur, 1. Braccaren. 9. cōtra Priscillianum.

Si quis duodecim signa, idest, sydera (quæ Mathematici obseruare solent) per singula animæ, vel corporis membra dissipata credit, & nominibus patriarcharum adscripta dicūt, sicut Priscillianus dixit, anathema sit. 1. Braccar. 10.

Arietem (ait august. cap. 8. epist. 119.) appellant quēdam syderum locum, vbi reuera mense nouorum Sol inuenitur.

Fermentum diē dominico sibi mutuò missita sit olim, Innocen. pp. 1. c. 5. epist. 1. Vide bullam Urbani 8.

Festos dies in anno celebrare sancimus, hoc est, diem dominicam Paschæ cum omni honore, & sobrietate venerari: similiter feriam secundam, tertiam, & quartam, diem Ascensionis Domini pleniter celebrare, item Pentecosten similiter, vt Pascha. In natali apostolorū Petri, & Pauli diem vnum Natiuitatem S. Ioānis Baptiste, Assumptionem S. Mariæ. Dedicationis S. Michaelis: Natiuitatem S. Remigij. S. Martini S. Andreæ. In natali Domini dies quatuor. octauas Domini, Epiphaniam Domini, Purificationem S. Mariæ, & alias festiuitates Martyrum, vel Confessorum obseruari decreuimus, quorum in vnaquaque parochia sancta corpora requiescunt. Similiter etiam dedicationem templi. c. 36. Maguntiaci sub Carolo magno.) Ticinienfis synodus sub Ludouico Imper. Per singulas parochias (inquit) eas festiuitates populus obseruare studeat, quas proprius eorum episcopus venerari prædicauerit, neque inani superstitione eas celebrare præsumant, quæ nequaquam sunt obseruandæ.

Sine tripudijs autem, & saltationibus celebratur, 3. Tolet. 23. c. 19. Cabilonen. circa temp. Eugenij pp. 1. Augustinus epist. 64.

Cum Iudæis, seu Iudaica festa, non celebremus Laod. 37. 4. Carth. 89.

Nec cum paganis, Laodic. 39. 10. Toletan. 1. est quoddam in Hispa. priuatum festum an-

nunciat. B. Virg. die 8. ante Domini natiuitatem.

Fides, qua in Deum credimus, est donum. Dei nō tantum quoad ipsius augmentum, sed & quoad ipsum initium. Vnde si quis (inquit c. 5. cōcil. 2. Araul.) sicut augmentum, ita etiā initium fidei, nempe ipsum credulitatis affectum (quo in eum credimus, qui iustificat impium, & ad regenerationem baptismatis peruenimus) non per gratiæ donum, idest, per inspirationem spiritus sancti, corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, sed naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus aduersarius approbatur, B. Paulo dicente: Cōfidimus, quia qui cœpit in nobis opus bonum, perficiet vsq; in diē Domini nostri Iesu Christi, & illud: Vobis datum est pro Christo, non solum vt in eum credatis, sed etiam vt pro illo patiamini, & gratia salui facti estis per fidem, non ex vobis: Dei enim donum est. Qui enim fidem, qua in Deum credimus, dicūt esse naturalem, omnes eos, qui ab Ecclesia Christi alieni sunt, quodammodo fideles esse diffiniunt. Vide conc. Trid. sess. 6. c. 7.

Fides quonam modo iustificet secundum scripturam, conc. Trid. sess. 6. cap. 8. & 9. item canon. 9. & 13.

Fides specialis hæreticorum exploditur, ibid. cap. 9. 12. & 13. item cano. 13. & sequentibus.

Fides non amittitur quolibet mortali peccato, eadem sess. c. 15.

Fidelitatis iuramentum Ecclesiasticus laico præstare non cogatur, 2. Lateran. 43.

Ad fidem suscipiendā cogere infideles, non iudicat expedire, 4. Tolet. 56. Vide Aug. epist. 50. Ita enim.

Fidem Trinitatis habes in titulo Trinitas. Fideiussor, qui religiosus esse possit, titulo Monachus.

Fidelis coniux infidelem potest dimittere. Vide titulum, Matrimonium.

Filium Dei cum patre æqualitatem astringit. Felix pp. 1. epist. 3. ad Benig. Marcellinus pp. 1. epist. ad Salomonem, Anacletus epist. 2. Higinus pp. epist. 1. Ioan. pp. 2. epist. ad Valeriū Episcopum.

Ipse solus, non Pater, non Spiritus sanctus est incarnatus, iidem pontifices, & symbolum concilii Toletani 6.

Secundum hoc, id est, in assumpta natura humana, minor est Patre, iidem Pontifices.

Eius duæ sunt natiuitates, vna eius ex patre ante secula, altera ex virgine, in tempore, 5. constantinop. 2. Vide titulum, Christus.

Vnus idem ipse, & miracula fecit, & passus

passus est, 15. Constantinop. 3.

Filios suos Pater enutriet, & ad pietatem diuini cultus informet, sub anathematis poena, Gangren. 15. & a potestate sua per emancipationem exire non sinat, nisi de moribus eorum, & ætate fuerit securus, vt possint ad eos propria iam pertinere peccata, 3. Carth. 14.

Filii vicissim reuerentiam debitam dependent patentibus, nec prætexu diuini cultus ab illis abscedant, nihil in posterum de eis solliciti, Gangren. 16.

Filios, paterna perfidia non exheredet, 4. Tolet. 60.

Fœminæ non cohabitantes clericis nominantur, § 5. tituli, clericorum nomen.

Formata, quantum mentio sit subinde in canonibus, vocantur canonicæ epistolæ, quæ peregrinaturis dabantur, Antiocheni 8. Laodic. 41.

Fornicationis species varias, vide apud Nicolaum pp. titulo 19. rescriptorum eius, & c. 43. Triburienfis sub Arnolfo Imper. & Alexandrum pp. 3. par. 12.

Fornicationis accusans clericum duo, vel tria testimonia producat, 2. Braccar. 8.

Fornicatus presbyter. Vide tit. Presbyter.

Fraus, vel dolus nulli patrocinium præstare debet, Alexander pp. 3. par. 19. c. 3.

Francorum in religione animos frigidissimos deplorat, Bonifacius ad Zachariam pp. sub Carolo magno.

Fratricidæ, titulo: Homicidium.

Fuga in persecutione, vide tit. Persecutio.

Furti comictus clericus degradatur, 3. Aurel. 8.

G

Germanis circa Rhenum agentibus euangelium prædicauit Bonifacius Episcopus eo missus a Gregorio pp. 2. vt patet ex epist. Gregorii ipsius, & epist. 8.

Hi euangelii fide, nec dum illuminati, tamen erant moribus beluinis, vt agrestem caballum comederent, immò plerique, & domesticum, ad immolandum sua pagani vendebant mæcipia. Testis est Gregorii pp. 2. epistola vltima. Zacharias etiam ad eundem Bonifacium epistola quinta, prohibet ne amplius equos syluaticos comedant, vel lardum igne non coctum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, &c. in lætis canatur, 4. Toletan. 15. Valen. concil. canone 5. contra dicentes, ab æterno Filium cum Patre non fuisse, iubet vt cum priore versu semper ad datur, & posterior. Sicut erat in principio, & nunc, &c. 4. Tolerani 14. iubet vt non solum, Gloria, sed Gloria, & honor Patri,

& Filij, &c. canatur, iuxta illud Apocalypsis, 5. Honor, & gloria Deo, &c. Ier. petit a Damaso pp. Romæ can. Gloria Patri.

Gradus in quibus matrimonium non contrahitur tit. Matrimonium.

Gratia Dei in qua iustificamur per Dominum nostrum Iesum Christum, non ad solam remissionem peccatorum iam commissorum valet, sed etiam in adiutorium, quo fit vt non committantur, cap. 3. Mileuitani concilij, quod plenarium fuit Aphricæ concilium.

Gratia Dei præueniens in iustificatione. Concil. Trid. sess. 6. cap. 5.

Non quia per eam reuelatur nobis, & aperitur intelligentia mandatorum, vt sciamus quid appetere, quid vitare debeamus: sed quia per eam præstatur nobis, vt quod faciendum cognouerimus, etiam facere diligamus, & valeamus, Mileuitani 4.

Gratia Dei bona iustorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, adeo vt sine illa nullo pacto Deo grata, aut meritoria esse possint Conc. Trid. sess. 6. c. 16. Titulum hunc de gratia legere oportet cum titulo: Liberum arbitrium.

Quod nisi nobis præstet, non difficilius quidem quam cum ille, sed nequaquam faciemus, quod iam faciendum cognouimus. Mileuitani 5. Concilium Tridentinum sess. 6. cano. 2.

Facit hæc gratia in nobis ipsum credulitatis affectum 2. Arausic. 5. Vide titulum Fides.

Si quis dicit gratiam Dei non facere, vt inuocetur a nobis, contradicit Isaïæ prophetæ, 2. Araus. 3.

Facit eadem gratia, seu Spiritus sancti in nos effusio, vt a peccato purgari velimus 2. Araus. 4.

Diuinitus per infusionem, & inspirationem sancti spiritus in nobis fit, vt credamus velimus, desideremus, conemur, laboremur, vigilemus, studeamus, petamus, quæramus, pulsemus sicut oportet, dicente Apostolo: Quid habes, quod non accepisti? & Gratia Dei sum, id quod sum 2. Araus. 6. Concilium Tridentinum sess. 6. cano. 3.

Gratia sua iustificatos non deserit Deus nisi desertus, Conc. Trid. sess. 6. cap. 11. ex August. c. 26. de natura, & gratia. Vide prosperum respon. 7. ad obiectiones Vincentianas, & respon. 7. ad capitula Gallorum.

Per naturæ vigorem nullum bonum, quod ad salutem pertinet vitæ æternæ cogitare aut eligere, siue salutaris prædicationi consentire, possumus absque illuminatione, & inspiratione Spiritus sancti, dantis suauitem in consentiendo, & credendo veritati, dicente Domi-

no:

no: Sine me nihil potestis facere, & Apostolo: Non quod idonei sumus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, 2. Arausici 7.

Ad gratiam baptismi nemo sine misericordia Dei venire potest. Qui ergo aliquos misericordia, alios verò per liberum arbitrium eo venire posse contendit, à recta fide probatur alienus, 2. Arausici. 8. Totam materiam de gratia pluribus iisque insignibus sententijs tractat secundum concilium Araus. consequenter post caput octauum.

Hæc gratia Christi (de qua, S. prædictis) quotidiana est, inquit Innocentius pp. 1. epist. 25.

Gratia Dei non modo per infidelitatem, sed per quoduis etiam mortale peccatum amittitur. Synodus Trident. sess. 6. cap. 15. & cano. 23.

Si quis dixerit, gratiam iustificationis non nisi prædestinatis ad vitam contingere, reliquos verò omnes qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, anathema sit. Conciliū Trid. sess. 6. cano. 17.

Græci quantum Ecclesiæ facesserint negotij, & errorum feraces fuerint, ut aliunde, ita & ex epist. Gelasij pp. ad Faustum magistrum patet, item ex epist. Martini pp. 1. ad Amandū. & ex epist. 1. sextæ Constantinopolitanæ synodi 2. Lateran. 4.

H

H Abitus singulorum ordinum idcirco in Ecclesia ab inuicem discreti sunt, ut his visis, cuius propositi sit gestas, vel in qua professione Domino militet, liquidò cognoscatur. cap. 125. Aquisgranen.

Hæresi ingenium, nouitatis audum, & ventati sanctissimæ inimicum, cognoscere licet ex epistola concilij Gāgrensis, ubi Eustachius damnatur, & ex act. 1. Constantinopolitani 5. & 6. Constantinopolitanæ act. 8. dicitur; Non congruit, orthodoxis circum trucas sanctorum Patrum voces defforare. Hæreticorum, potius proprium hoc est.

Hæreticos dicimus partim eos (inquit cap. 6. 1. Constantinopolitani) qui iam olim ab Ecclesia exclusi sunt, partim eos qui postea à nobis execratione, ac detestatione reiecti atque repulsi sunt, præter hos autem, eos quoque, qui simulant quidem se profiteri sanam rectamque fidem, segregauerunt autem sese, & conuenticula habent contra canonicos nostros Episcopos. Citatur istud à Nicolao pp. 1. in epistola, ad Michaelē Imperat. & hi canones sunt in libello inserto primæ Ephesinæ synodo.

Cœtus eorum non Ecclesia, sed conciliabulum est 4. Carth. 71.

Cum eis orare non licet. Laodice. 33. 4. Carth. 72.

Eis non concedatur ingressus domus Dei. Laodice. 6.

Eos in domibus suis, vel in terra sua nemo foueat, aut teneat, vel negotiationem cum eis exercent, sub anathemate. Alexander pp. 3. part. 1. c. 27. Vide Mileuit. cap. 23.

Coniunia, & sodalitates eorum clericus euitet. 4. Carth. 70. & Anastas. pp. 1. c. 3. epist. 1. si minus, vapulabit si minor sit clericus, si verò superioris loci (Subdia. diac. sacerdos vel Episc.) anni spatio pacem Ecclesiæ non habebit. Epānen. 15.

Si totus correctus est mundus (inquit Gelasius pp. ad Anastasium Augustum) prophana patrum suorum (gentilium idolatrarum) traditione despecta, quomodo non corrigatur vnus ciuitatis populus, si prædicatio fidei succedat? Ergo gloriose Imperator, nolo ego Ecclesiarum pacem, quàm etiam si cum mei sanguinis impendio prouenire posset, amplector? Sed præcor te, cuiusmodi debeat esse pax ipsa, non utcumque, sed veraciter. Christiana, mente libremus. Quomodo. n. potest esse pax vera, cui charitas intemerata defuerit? charitas autem qualiter esse debeat, nobis euidenter Apostolus prædicat, qui ait. Charitas de corde puro, & conscientia bona, et fide non ficta. Quomodo quæso te de corde erit puro, si contagio inficiatur externo? quomodo de conscientia bona, si prauis fuerit malisque commixta? quemadmodum fide non ficta, si maneat sociata cum perfidis. Quæ cum à nobis sepe iam dicta sint necesse est tamen incessanter iterari, et tamdiu non tacere, quamdiu nomen pacis obtenditur, ut nostrum non sit (ut inuidiosè iactatur) facere pacem, sed talē velle ducamus, qualis et sola pax esse, et præterquam pax nulla esse monstratur. Idē paulò infra: Legibus certè vestris criminum conscii, susceptoresque latrocinantium pari iudiciorū pœna constringuntur; nec expers facinoris æstimatur, qui licet non fecerit, facientis tamen familiaritatem fœdusque receperit. Hæc Gelasius.

Obstinati in hæresi, secundum Christianorum principum constituta per publicos iudices perpetuo sunt exilio relegati iam olim, tempore Anastasij pp. 1. epist. 1. cap. 3. Quam constitutionem inequitur Iustinianus Imperator. act. 1. concilij Constantinopolitano 5. Interdicens omnino ciuitatem regiam ingredi, aut districtum eius, et collocans eos in aliqua solitudine, ubi in silentio sedēant. Hic ant.

triquior est. Liberius pp. epist. ad Athanas. et Episc. Agypti, Si, inquit, dignitatem, aut cingulum, aut militiam habeant, nudentur eis. Si autem sint priuati, siquidem nobiles existunt, suarum substantiarum proscriptionem patiantur. Si autem ignobiles, non solum in corpore verberentur, sed exilio perpetuo castigentur, ut omnes timore Dei compressi, et comminata eis digna supplicia reuerentes immobilem, et sine turbatione pacem sanctarum Dei Ecclesiarum custodiant. Hæc ille. D. Augusti epist. 50. et 68. pecunia multato testatur.

Si quis presbyter, aut diaconus Episcopum proprium contemnens se ab Ecclesia sequestrauerit, et seorsum colligens altare constituerit, & commonenti Episcopo non acquiescit, nec consentire, vel obedire voluerit semel, & iterum conuocanti hic damnetur omni modo, nec ultra remedium consequantur, quia suam recipere non potest dignitatem. Quod si Ecclesiam conturbare, & sollicitare persistat, tamquam seditiosus per potestates externas opprimatur. Antioch. 5.

Damnati secularibus potestatibus presentibus, aut eorum baliis relinquuntur animaduersione debita puniendi, clericis prius a suis ordinibus degradatis, ita quod bona huiusmodi damnatorum si laici fuerint confiscantur: si vero clerici, applicentur Ecclesijs a quibus stipendia perceperunt. Qui autem inuenti fuerint sola suspitione notabiles, nisi iuxta considerationes suspitionis, qualitatemque personæ proprium innocentiam congrua purgatione monstrauerint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus euentur: ita quod si per annum in excommunicatione persisteant, ex tunc velut hæretici condemnentur. Hæc 2. Lateran. cap. 3. Et subditi, a quouis prelado, seu iudice, tam seculari quam spirituali, iuramentum exigendum esse de protectione fidei facienda. Martinus pp. 1. in damnatione errorum Ioannis Hus, & VViclef.

Ioannis Hus articulus decimusquartus condemnatur a Concilio Constantensi: Doctores ponentes, quod aliquis per censuram Ecclesiasticam emendandus, si corrigi noluerit, seculari Iudicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc Pontifices, Scribas, & Pharisæos, qui Christum non volentem illis obedire in omnibus, dicentes, non licet nobis interficere quemdam; ipsum seculari iudicio tradiderunt, & quod tales sunt homicidæ gravior quam Pilatus.

A nemine libri hæreticorum, vel scribantur, vel possideantur. His qui illos scribunt, amputatio manus poena erit. Iustinianus Impera-

tor act. 1. Constantinopolitani quinti, & antea Gelasius pp. in concilio 70. Episcoporum, initio tomi de anathematis vinculo. Libri eorum, inquit, quamuis in eis quoque vera sint multa, nec sunt recipiendi.

Qui resipiscere volebant olim, & ad Ecclesiam redire, baptismum secundò non suscipiebant, sed eis manus imponebantur. Eusebius pp. epist. 1. Syricius pp. cap. 1. epist. 1. ad hæc eorum, & frons, & oculi, & nares, & os, & auriculæ signentur sacro vnguento, inquit canon. 7. primi Constantinop. in synodo Ephes.

Et suscepta poenitentia, incredulitatis præteritæ damnare debent errorem, vel publicæ fidei in Ecclesia professione, & manus suæ subscriptione, 2. Arelaten. 12. vel libelli portectione in quo desistentur omnem hæresim, quæ non conuenit cum sancta Dei vniuersali, & Apostolica Ecclesia, 1. Constantinop. cano. 7. in Ephesin. 1. Vnde in tertio Toletano reuersi ab Arriano, ita loquentes suscipiuntur: Confitemur eqs ex hæresi Arriana toto corde, tota anima, & tota mente nostrâ ad Ecclesiam catholicam fuisse conuersos, nulli dubiū sit nos, nostrosque prædecessores errasse in hæresi Arriana, & fidem Euangelicam, atque Apostolicam nunc intra Ecclesiam catholicam didicisse, &c. Similem formam præscribit quinto Constantinop. act. 4. canone 11. & Martinus pp. 1. decreto 28.

Venientis autem ad Ecclesiam, & remediū postulantis sollicitè discutienda est professio, & persona decepti, ut medela possit congruè exhiberi, & qui satisfactorius Deo per poenitentiam doherit legitime se errasse; utrū ad hoc facinus cucurrit, an impulsus accesserit requiratur: sciens quod se decipiat ipse, qui fallit, nihilquæ per nostram facilitatem tribunalis excelsi iudicio derogari, cui illa sunt rata, quæ pia, quæ vera, quæ iusta sunt, & aliter necessitatis, aliter tractanda est ratio voluntatis. Deterior est causa illius, qui fortè pretio sollicitatus est, ut periret, nihil enim intentatum relinquit inimicus. Felix pp. c. 1. epist. 1.

Elisbertinum concil. cap. 22. Decem annis agat poenitentiam, inquit, & post decem annos ei præstetur communio, qui de catholica Ecclesia ad hæresim transitum fecerit. Sed annorum multitudine breuiata (inquit Agath. cap. 60.) poenitentiam biennij conditione infra scriptæ obseruationis imponimus, ut præscripto biennio, tertio sine relaxatione ieiunent, & ecclesiam studeant frequentare. in poenitentium loco, standi, & orandi humilitatē ita nouerint obseruandam, ut etiam ipsi, quum cathecumeni egredi commouentur. abscedant. Hoc si obseruare voluerint, constituto

Rr tem-

tempore admitrendis ad altaria obseruatio relaxetur. Quod si ardua, vel dura fortè putauerint, statuta prætorum canonum implere debebunt. Canonem hunc concilij Agathensis repetit conc. Epauense. c. 29.

Si verò infantes fuerint transducti, quod non suo vitio peccauerint, incunctanter recipi debent. Elibert. 2. 2.

Hæreticorum, sed potius hæresiarcharum, colluuiem reconstat, 2. 1. actio, sexta Constanti-nopolitana. Primum quidem Simon Magus, &c.

Hæresiarcharum ordinationes irritas decernit, Alexander pp. 3. cap. 2. par. 1.

Ierosolymorum primus Episcopus fuit Iacobus iustus, ab Apostolis tribus ordinatus, Anicetus pp. epist. decretali, s. 98. tituli Episcopus. Vide hæres Episcopi.

Hispanis post semel susceptum Euangelium, hæresis Arriana longo tempore infecit. Fidem catholicam ea detestata receperunt Rege Recharedo, ut testatur 3. Toletanum.

Rex Hispaniarum nemo fiat, nisi omnium electione, & à Gothica genus nobilitate ad eum apicem perductus, alioqui consortio catholicorum priuetur, & diuino anathemate condemnetur, 5. Toletan. 3.

Nec serui ex origine, nec extraneæ gentis homo, 6. Toletan. 17.

Eligatur autem, vel in vrbe regia, aut in loco, ubi princeps decesserit, cum pontificum, maiorumque palatii omnimodo assensu, non forinsecus cætu, aut conspiratione paucorum, aut rusticarum plebium seditioso tumultu, 8. Toleta. 10. Sic antea, & 4. Toletan. cap. 74. 12. Tolet. c. 1.

Erit catholica fidei assertor, 8. Tolet. 20. Quamobrem eius dignitatis non sortiatur apicem, nec ante conscendat regiam sedem, quã inter reliqua conditionum sacramenta pollicitus fuerit se non permissurum quemquam in regno suo violantem fidem catholicam, 6. Tolet. 3.

Erit actibus iudex, vita modestus, in prouisionibus rerum parcus, plusquam extensus, ut nulla vi, aut factione scripturarum, vel definitione qualiumcumque contractus à subditis, vel exigat, vel exigendos intendat, erit in conquestis oblatione gratissima rebus non prospectans proprii iura commodi, sed consulens patriæ, atque genti. De rebus congregatis ab eo illas tantum sibi vindicet partes, quas dictauerit autoritas principalis. Verum quæcumque inordinata reliquerit, hæreditabunt successores proprii eius, & ante regnum iustissime conquesta, aut filii, aut hæredes capiant.

iure proximitatis, 8. Tolet. 10.

Homicidas à communione Ecclesiastica submouemus, nisi pœnitentiæ satisfactione, crimina diluerint, Agath. 37. est canon. 1. Venetici, & 1. Turonici 7. 7. etiam si paganos occiderint odii meditatione, & extra ius belli. Vvornatien. 27.

Qui voluntariè homicidium fecerint, ad pœnitentiam quidem iugiter se submittant, circa autem exitum vitæ, communionem digni habeantur, Ancyran. 22. reperitur hoc ab Epauen. concil. 3. 1. & Triburien. cap. 54. sub Arnolfo Imp. Sed subiicit: Nobis autem, qui pastores Christi ouium sumus, pro moderni temporis qualitate, & hominum fragilitate, bonum, & utile videtur, ut his, qui voluntariè homicidium fecerint, auctoritate synodali, & iudicio generali, & modum castigationis imponamus, & certum, ac definitum pœnitentiæ tempus præmonstremus, ne prolixum tempus pœnitentiæ generet fastidium negligentibus, sed cursim exercitatis accrescat opus salutis. Deinde cap. 55. eiusdem concilij: Si quis spontè homicidium fecerit, quadraginta diebus ab ingressu ecclesiæ arceatur. Et nihil manducet illis quadraginta diebus præter solum panem, & salem, neque bibat nisi puram aquam, nudis pedibus incedat, lineis non induatur vestibus, nisi tantum femoralibus, secularia arma non portet, nullo vehiculo utatur ad nullam feminam, ac ad propriam uxorem his diebus miscetur, nullam communionem illis 40. diebus cum alijs Christianis, nec cum alio habeat pœnitente, in cibo, vel potu, aut vllis rebus. Si verò sint aliqui vitæ suæ insidiatores, ut præ illis non possit dignè pœnitere, interim differatur ei eadem pœnitentia, donec ab episcopo proprio pax ei ab illis sit facta. Si enim aliqua corporali infirmitate detentus sit, ut non possit ritè ieiunare adhibeatur ei misericordia quousque conualescat, & tunc demum pœniteat. Si verò longo tēpore eadem occupatus sit infirmitate, ad episcopum pertinebit, ut prudenter pertractet, quomodo infirmum peccatorem curare disponat, quia, ut Gregorius pastoralis commemorat, libro, & ars est artium regimen animarum.

Item cap. 56. Post illos 40. dies vnum annū integrum ab introitu ecclesiæ suspendatur, & abstineat se à carne, & caseo, à vino, & medone, & mellita ceruissa: nisi dominicis, & diebus festis, qui per illum episcopatum publicè celebrantur apud cunctum populum, & nisi, vel in hoste, aut in aliquo magno sit itinere, vel longè, aut diu ad Dominicam curiam, vel si infirmitate detentus sit, tunc licitum sit ei tertiam feriam, & quintam, atque sabbatum redimere

vno denario, vel pretio denarii, siue tres pauperes pro nomine Domini pascendo, ita duntaxat, vt vel carne, vel vino, vel medone, id est, de tribus vna re vt n. n. omnibus vescatur. Postquam autem de itinere domum reuertatur, aut infirmitate liberetur, prædictas ferias non redimat, sed statuto modo pœniteat. Cōpleto verò vnus, eiusdemquē anni curriculo, ita castigatus ritē, & ordinabiliter more pœnitentium introducatur in Ecclesiam: & c. 17. Secundum verò, & tertium annum simili modo pœniteat, excepto quod prædictas tres ferias redimere ius habeat, ubicumque esse est, siue in domo, siue in itinere. Quartum annum 5. 6. & septimum isto modo obseruet, & his singulis ieiunet tres quadragesimas. Ad pœnitentiam, inquam, adeo debet se dimittere qui homicidium voluntate commisit (ita vt occidere ausus fuerit innocentē) vt etiam si à principibus, aut à parentibus absolutum se reddiderit, modus pœnitentiæ distringendæ in sacerdotis potestate consistat, 4. Aurelian. 27.

Eos verò, qui nō voluntate, sed casu homicidium fecerint, prior quidem regula post septem annorum pœnitentiam communioni sociavit, secundum gradus constituto: hæc verò humanior definitio, quinquennij tempus tribuit. Ancyran. 22. hoc sequitur cap. 31. Epauenen.) Elibert. 5. de ancillæ à furiosa domina occisione. Si quis insaniens aliquem occiderit, si ad sanam mentem peruenerit, leuior ei pœnitentia imponenda est, quàm eis qui sana mente sunt. V Vormatien. 18.

Si autem contingat, vt dum quis operi necessario insitēs arborem incidat, aliquis subitus ipsam veniente deprimatur: nec id voto, nec incuria incidētis, nec scientia eius contigit, sed dum ille operi necessario fortassis incumberet, iste insperatus occurrens sub arborem improuisus deuenit, & sub ipsa nemine valente penitus adiuuare, suppressus est: incisor arboris, homicide proculdubio non est cōparandus, V Vormatien. 29. Nicolaus pp. 1. dist. 50. cap. Hi qui arborem) cap. 36. Triburien. sub Arnolfo Imper.

Si quis filium suum (quod absit) non spontē, sed casu contingente occiderit, secundum homicidia spontē commissa pœniteat, cap. 50. Triburien. sub Arnolfo Imp. Sui ipsius occisor: titulo, Desperandum, §. 3. Parricidæ pœnitentia, Gregor. pp. 2. epist. 8. & V Vormatien. cap. 30.

Si qua mulier per adulterium absente marito conceperit, idquē post facinus occiderit, placuit ei, nec in fine dandam esse communionem, eo quod geminauerit scelus, Elibert. 63. Catechumena si per adulterium conceperit,

& conceptum necauerit, placuit eam in finem baptizari, Elibert. 68. Mulieres, quæ ante temporis plenitudinem, conceptos verò infantes voluntate excutiunt, vt homicidæ procul dubio iudicandæ sunt illæ verò quæ dormiendo filios suffocare videntur, leuiter de his iudicare oportet, quia nolentes, & non consentiēdo ad hunc deuolutæ sunt casum. V Vormat. cap. 35. Vide titulum: Abortum. Vide pro matricidæ pœnitentia Nicolaum pp. 1. 33. q. 2. cap. Latorem.

Patricidæ aut fratricidæ per vnus anni circulum ante fores Basilicæ orantes Domini clementiam perseuerēt. Deinde in Ecclesiam inducantur, sed annum adhuc inter audientes stent cum ad missarum solemniam, vel alia sacra conuenerint: & his ita peractis, si pœnitentiæ fructus in eis conspicitur, corporis, & sanguinis Domini nostri Iesu Christi participes fiāt, vt desperantiæ non indurentur caligine. Carnem non manducant omnibus diebus vitæ suæ, ieiunent quotidie vsque ad horam nonā diei, exceptis festis diebus atque dominicis, abstineant autem à vino, medone, atque ceruissia mellita tres dies, per hebdomadam, & arma gerere non audeant, vel sumere, nisi cōtra pagānos. Vehiculo non vtantur quocumque: sunt ituri, sed pedestri more eant. Tempus autem huius pœnitentiæ in Episcoporum ponimus arbitrio, vt secundum conuersationem illorum, aut extendere, vel minuere valeant, non separentur ab vxoribus suis, & si se continere nolint cum nullas habent legitimas, ducant, nē in voraginem fornicationis incidant, & si finis vitæ illorum venerit antequam duorum prædictorum annorum finiātur curricula, viaticum illis non negetur, c. 30. V Vormatien. Vxoridæ pœnitentia Pius pp. 1. 33. quæst. 2. Nicolaus pp. 1. rescriptorum suorum tit. 17. cap. 3.

Qui sacerdotem morti voluntate tradiderit (ait V Vormat. cap. 26.) carnem non comedat, nec vinum bibere præsumat omnibus diebus vitæ suæ, & ieiunet usque ad uesperam, exceptis festis diebus atque dominicis, arma non sumat, & ubicunque ire maluerit, nullo uehiculo deducatur, sed proprijs pedibus profiscatur: Ecclesiam per quinquennij tēpus nō ingrediatur, sed cum sacrarum orationum officia, aut missarum solennia celebrantur, ante fores Basilicæ perseueret, orans ad deprecans Dominum, ut tanto crimine ablueatur. Post expletum uerò quinquennij tempus ingrediatur Ecclesiam, nondum uerò cōmunicet, sed inter audientes tantummodo stet, uel dum facultas conceditur, sedeat, & cum decimus anni cursus fuerit finitus, communi-

candiei licentia concedatur, & equitandi tribuatur in edela, maneatque in reliquis oblationibus, & tres dies per hebdomadam ieiunet, ut perfectius ad culmen purificationis peruenire mereatur: Is ipse est etiam canon. 16. concilij Maguntiensis tempore Arnolphi Imper. Item c. 5. Triburiensis sub eodem Arnolfo.

Si quis presbyter, quia sacerdos altissimi Dei est, uulneratus, uel quibuslibet iniuriis, & contumelijs dehonestatus euaserit, & superuixerit: tota compositio persoluitur presbytero. Si autem articulo mortis praeuentus obierit, pretium V Vergeldi tripartita partiatur diuisione, id est, altari cui ordinatus fuerat, pars una; Episcopo in cuius diocesi erat, altera; tertia parentibus, de quibus ortus fuerat. Si uero in atrio Ecclesiae aliquid ex istis presbytero factum fuerit, supradicto modo presbytero, & pro presbytero soluitur. Sed quia, ut Hila. pp. omnibus Episcopis per diuersas prouincias in epist. sua scribit, iniuria sacerdotum, & Ecclesiarum sacrilegium est, sacrilegium in atrio factum, altari, & Domino eiusdem loci persoluitur, sacerdotes enim non sunt lacerandi, sed potius coronandi, quia de his Ecclesiasticus liber loquitur dicēs. In tota anima tua time Dominum, & sacerdotes illius sanctifica, & ministros eos non dereliquas, & honorifica sacerdotem, & Isidorus: His enim, sicut, & Episcopis, dispensatio mysteriorum Dei commissa est, praeiungunt enim Ecclesiae Christi, & in confectioe diuini corporis, & sanguinis, consortes sunt Episcopis: similiter, & in doctrina populorum, & in officio praedicandi, cap. 4. Triburiensis sub Arnulfo Imper.

Si patroni, uel aduocati, aut feudatarii seu uicedomini uel alij beneficiati, alicuius Ecclesiae rectorem, uel clericum alium ipsius Ecclesiae per se, uel per alios occidere, uel etc. 2. Later. 45.

Clericus si homicidium fecerit, siue sit presbyter, siue diaconus, deponatur, cap. 11. Triburiensis paulo ante citati. Nicolaus pp. 1. decretorum eius titulo 11. c. 3. imò gradu honoris deiectus, exilio claudatur, communionē demum circa finem uitae accepturus, 11. Tolet. 5.) 14. cap. 7.

Horae Canonicae. Vide domini Hessel. comment. in Orationem Dominicam, cap. 8.

Synodus prouincialis Senonensis in decretis motum, c. 18. et 19. uideatur, et insequitur Basiliensem, sess. 21.

Hospitaliorum bona quisquis inuasit, ab Ecclesiae liminibus arcetur, quousque ea restituerit. 5. Aurelian.) et cap. 15. necator pauperum nominatur. Vide Concil. Tri-

entin. sess. 7. cap. 15. et sess. 25. cap. 8.

Presbyteri plebes suas sua admonitione, hospitales efficiant. Aruernens. concilium 2. tomo concil. et exemplum suae exhortationis prius exhibeant. 2. Manticonens. 11. ut nulli iter facienti mansionem denegent. Aruernens. ibidem 6. Constant. 9. Hebr. 13. & 1. Pet. 4. cap. Matth. 25. d.

Et si cui fortè hospitium praestiterint, nullam ab eo mercedem accipiant, nisi fortè illi, qui recipiuntur, sponte sua aliquid dent.

Hymnos canendi exemplum habemus a Salvatore, et ab Apostolis, Matth. 26. Eph. 5. d.

Non canantur tamen hymni in Ecclesia, quibus auctorum suorum nomina praefixa non fuerint 2. Turon. 24.

Non scripturae sacrae modò, sed et Hilarij, et Ambrosij hymnos probat, utpote in laudem Dei conscriptos Apostolorumque, et martyrum triumphos complectentes, Toletan. 12.) 2. Turon. 24.) Trium puerorum 4. Toletan. 13.

Hystriones. Vide, Theatrum.

I

Idola si quis confregerit, et ibidem fuerit occisus, quia in euangelio est scriptum, neque inuenitur ab Apostolis umquam factum, placuit, in numerum eum non recipi martyrum. Elibert. 60.) Sed postea Christianis rebus foelicius proficientibus, animumque sumentibus, iussu est id fieri: ut uidere est 2. Arelaten. 23.

Idolo non immolans quidem, sed munus dans, quod offeratur, relegatur ad poenitentiam, accepturus communionem in fine. Elibert. 3. & coronam sacrificantium tantum gestans, biennio poenitentiae subijciebatur ibidem cap. 55.

Oblatum idolo, ab Ecclesia non accipiatur. Elibert. 40.

Idololatrarum poenitentia 1. Nicen. 11. Siricius pp. cap. 3. epistol. 1.) cap. 3. Valentini Galliae. 2. Aurelian. 19. 12. Toletan. 11. 3. Toletani 16.

● In templis idolorum coenantes, cultiori habitu eo producti, et pretiosiori veste adhuc mutata, inter audientes uno anno constituebatur. Deinde triennio poenitentiam agebant, cuius biennio orationi communicabant, tertio anno uero sacramentis reconciliabantur, Ancyra. 4. Ab Ecclesiae coetibus arceantur, qui cibis idolorum cultibus immolatis utuntur, 2. Aurelia. 19. 2. Turon. 23.

● Interruptio actuum moralis constituit tot pec-

peccata mortalia numero distincta Armill.
uerbo peccatum, et Diana.

Ieiunantes abstineant à carnibus Telephorus pp. in epist. decretali) seu auum, seu petudum, 1. Toleraum in fine assertionis fidei, 4. Tolet. 10. 8. Toletan. 9. Cyrillus episc. Ierolymitanus cathechesi 4. Vide abstinens.

A carnibus, & vino, inquit Gerundenſe, c. 3. Sic 4. Toletan. 10. à quibusdam, inquit, nec vinum bibitur.

Aridioribus vescantur cibis, vtpotè abſtinentiæ conuenientibus Laodic. 50.

Pisces, & olus comedant 4. Tolera. 18.

Hora nona (à solis ortu) refectionem ieiunantes ſumebant, teste Aug. epist. 118. c. 7. cap. 34. Maguntiaci.

Nil penè valet ieiunium, quod orationes, vigiliae, & eleemosynæ non commendant. Liberius pp. tomo 1. concil.

Ieiunium die Dominica, & feria quinta nemo fidelium agere olim potuit, quòd dies hos pagani quasi sacrum ieiunium celebrarent. iubente Melchiade pp. vt testatur Damasus pp. in lib. Pontifical. Vide Aug. epist. 86. ad Caſulanum.

Qui ergo die Dominico ieiunat studioſè, nò credatur catholicus. Gangren. 18. 4. Carth. 64. Caſarauguſt. cap. 1.

Quisquis eorum, qui continentiae student, absque neceſſitate corporea ſuperbiendæ diſſoluerit tradita in commune ieiunia, & ab Ecclesia cuſtodita, anathema ſit. Gangren. 9. Eusebius pp. 1. apud Gratia. de conf. 6. cap. Ieiunia. 4. Carth. 63. cap. 34. Maguntiaci ſub Carolo magno, vti Gangrenſe definit. Primæ auctoritati nò conſentiunt ſequentes in æqualitate pœnæ.

Ieiunium (ait Calixtus pp. 1. epist. decretali) quod ter in anno apud nos celebrata didiciſti, conuenientius nunc per quatuor tempora fieri decernimus, vt ſicut annus per quatuor tempora voluitur, ſic & nos quaternum ſolenne agamus ieiunium per quatuor anni tempora. Lege cap. 34. Maguntiaci ſub Carolo magno.

Ieiunia, ſeu abſtinentias per ſingulos meſes placuit celebrari, exceptis diebus duorum meſium Iulij, & Auguſti, ob eorundem infirmitatem, Elibert. 3.

Sabbato quolibet ieiunemus Elibert. 26. conſiderantes Apoſtolos. eo die, quo Dominus erat ſepultus, in mœrore fuiſſe, & propter metum Iudæorum ſe occultauiſſe. Innocen. pp. epist. 1. cap. 4. Aug. epist. 89. 19. & 118. cap. 2.

Feria ſexta propter paſſionem Domini ieiunamus. Innocen pp. 1. epist. 1. cap. 4.

Monachorum ieiunia: titulo, Monachus.

Ieiunia pro aliqua neceſſitate generaliter indiſta, ab omnibus diligenter cuſtodienda, ſunt c. 47. Turon. ſub Carolo magno.

In die paſſionis Domini quisquis præter paruulos, ſenes, & languidos, ieiunium ante peractas indulgentiæ preces non ſoluerit, à Paſchali gaudio depellatur, nec in eo Eucharistiā percipiat 8. Tolet. 7.

Excusati ſunt à ieiunio quos ætas incuruat, quos languor extenuat, aut neceſſitas arctat. 8. Tolet. 9. Turon. 18.

Hi tamen non ante ieiunium ſoluant, quàm à ſacerdote percipiant licentiam 8. Tolet. 9.

A feria ſancti Martini vſque ad natiuitatem Domini, 2. 4. & 6. ſabbati ieiunium indiſtum fuit 1. Manticon. 7.

Diebus inter Paſcha, & Pentecoſten incurrentibus, ieiunia relaxantur in figuram non laboris, ſed lætitiæ, & quietis, poſt generalem reſurrectionē beatis concedendæ. Aug. epist. 119. cap. 15. & epist. 86. Gerunden. 2. indicitur triduanum ſequenti ſeptimana Pentecoſtes.

Cauſas forenſes ceſſare vult Liberius Papa tempore ieiunii.

Imaginum impugnatores damnati erant à ſede Apoſtolica ante ſecundum ſynodum Nicenum; teſte Nicolao pp. 1. in medio epist. ad Michaelē Imperatorem.

Antiquiſſimum in Eccleſia Chriſti vſum imaginum aſſerit ſynodus Nicæna ſecunda actio 2. & ſequentibus ex patribus, & notanter actio 2. dicit: Omnes principes, etiā ſi peſſimi ſunt peccatores, adoramus, & reuerenter ſalutamus, quid vetat igitur, quo minus non liceat, & ſanctos Dei miniſtros venerari, & in memoriam eorum imagines ſtatueri, & erigere, nè in obliuionem perpetuam veniant? Verum, inquit, Deus ipſe manuſacta prohibuit adoranda. Dic mihi o Iudæ, quid eſt, quod ſuper terram extet, quod non ſit manu hominum factum, poſtquam à Deo fuerat creatum: Quid? arca Dei, quæ ex lignis Sethim cõſtructa eſt, et ædificata, nonne opus eſt hominum? quid altare, quid propitiatorium? quid vrcus in quo manna recõdebatur? quid menſa, et candelabra? quid interiores, et exteriores cortinæ? Suntne opera manuum hominum, quæ Salomon fieri mandauit? Quamobrem ea quæ ſancta ſanctorum dicuntur, cum ſint manu facta, præterea Cherubin, et ſex alata illa quæ circa altare Domini fuerunt, cum ſint animalia, et imagines Angelorum, opera manuum hominum, nò fuerunt eiecta, et à Iudæis proculcata? non aliam ſane ob cauſam, quam

quam quod Dei mandato imagines fuerunt dæmonum, Deus eiecit, & condemnauit. Nos verò in memoriam sanctorum imagines facimus: quorum, ait? Abraham, Moyses, Eliæ Zachariæ, reliquorumque prophetarum, Apostolorum, & sanctorum martyrum, qui propter Christum tribulati sunt, quò omnis qui eos in imagine contemplatur, illorum, & meminerit, & glorificet Deum, qui illos quoque magni fecit. Decet siquidem eos honor, & veneratio propter iustitiam eorum, ut omnis qui viderit eos, in imitationem operum eorum ducatur. Qualis verò iste est adorationis honor? profectò non alius quàm is quo nos peccatores quoque inuicem prosequimur, salutantes nos inter nos per honorationem, & dilectionem. Hæc ibi synodus. Et actio. 3. Verum noui, &c.

Actioe 1. Episcopi hos dicunt anathematissimos ab errore, resipiscentes.

Christianorum accusatores, & calumniatores, siue iconoclastæ, hoc est, imaginum demolitores, execratio.

Qui sacræ scripturæ verba * de idolis, & gentiliū statutis ad venerandas. Christianorum, imagines exponentes trahunt, execratio.

Qui venerandas, & sanctas imagines non amplectitur, ex ratio.

Qui asserunt Christianos, ut Deos imagines adorare, execratio.

Qui fauent ex animo violatoribus, & ignominia afficiētibus sanctas imagines, execratio.

Qui præter * Christum Deum nostrum dicunt alios esse qui nos liberarunt à cultu idolorum, execratio.

Qui doctrinas sanctorum patrum, & traditionē catholicæ Ecclesiæ contemnunt, quique causantur, & voces Arrii, Nestorii, Eutychis, & Dioscori iactant, dicentes quòd nisi satis ex veteri, & nouo testamento instructi essemus, sanctorum patrum, sacrarum sex synodorum doctrinas, & catholicæ Ecclesiæ traditiones sequeremur, execratio.

Qui audent dicere, catholicam Ecclesiam aliquando idola suscepisse, anathema sit.

Qui inquirunt diabolicarum insidiarum inuentum sacrarum imaginum culturam, & ædificationem, nequaquam autem sanctorum patrum nostrorum traditionem, execratio.

Res ista tamen non erat passim in usu tempore Ecclesiæ recens adhuc nascentis, cum nec dum idolatriæ è mūdo esset exterminata, & ad hoc vitium ex vetustissima consuetudine, ac usu nominum è gentilissimo conuerso-

rum mentes essent admodum propensæ. Quò obrem venit conciliū Elibertinum cap. 36. picturarum in Ecclesia vsum. Quibus siu fuissent in Ecclesiis infideles, eos suæ sententiæ consentaneos potuissent existimare, quibus pleriquè eorum cohabitabāt. Vnde idem concil. cap. 41. Admonere (inquit) placuit fideles, ut quantum possunt prohibeant ne idola in domibus suis habeant. Si verò vim meruant seruorum, vel seipsos puros conferuent.

Immbantes idolis. Vide tit. Idolatræ.

Imperatoris potestas Vide tit. Leg.

In absolutione in foro externo, seruandæ sunt ceremoniæ præscriptæ in capitulo à nobis de sent. excom. scilicet verberando cū virga, &c.

Impositio manuum, cuius mentio fit cum in scriptura sacra, tum in canonibus, non est nuda (quam vox ipsa significare videtur) ceremonia, seu manuum aliquid impositio, sed Actorum 8: cap. est sacramentum confirmationis seu chrismatis, quod sacramentum sortitur nomen hoc ab ipsa cerimonia: testis est Eusebius pp. 1. in fine epist. 3. dicens. Manus impositionis Sacramentum magna veneratione tenendum est, quod ab alijs perfici non potest nisi à summis sacerdotibus, nec tempore Apostolorū ab alijs quàm ab ipsis Apostolis legitur, aut scitur peractum esse. Item act. 19. c. Et cum imposuisset Paulus manus baptizatis, etc. Sic Heb. 6. ait Paulus; Feramur ad perfectionem, non rursus iaciētes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, et fidei ad Deum, baptisatum, doctrinæ impositionis quoque manuum, etc. Sic vsurpatur 1. Arelaten. 8. Syricius pp. 1. epist. 1.

A materia appellatur alibi Chrismatis, alibi ab effectu sacramentum confirmationis.

1. Timoth. 4. sacramentum ordinis eo conferri designatur: Noli (ait Paulus Timotheo) negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij, et eiusdem epist. cap. 5. Manus (inquit) citò nemini imposueris, Sic Deuter. 34. dicitur Iosue filius Nun repletus est spiritu sapientiæ, quia Moyses posuit super eum manus suas.

Alterius generis fuit manuum impositio, quæ pœnitentia fructus acquiritur, et sanctæ communioni restituuntur pœnitentes. Vnde Vigilius pp. cap. 3. epist. ad Euthereum: Reconciliatio rebaptizatorū apud Arrianos (inquit) non operatur per illam impositionem manuum, quæ per inuocationem S. spiritus fit (quam diximus confirmationis sacramentum) sed per illam qua pœnitentiæ fructus acqui-

acquiritur, et sanctæ communionis restitutio perficitur.

De ea canones illi loquuntur, qui ab hæresi reuersos suscipi voluit per impositionem manuum, non iteratione baptismi, quum enim, olim maxime, baptizati mox confirmati fuerint, & semel tantum accipiat quisque sacramentum confirmationis, sequitur vt ea impositio manuum per quam resipiscences ab hæresi suscipere oportet, non intelligi possit fuisse sacram confirmat, sed quiddam aliud, nempe (saluo meliori iudicio) oratio sacerdotis pro pœnitente ad Deum. Ad cuiusmodi orationes referendum puto illud Mileui. cap. 12. placuit ne aliæ omnino in Ecclesia preces, vel orationes, seu missæ, siue præfationes, siue commendationes, seu manuum impositiones dicantur, quam quæ a prudentioribus tractatæ, vel comprobatæ in synodo fuerint) & 4. Toletan. 12.

Inmò, & circa, nec dum baptizatos ea videntur. Vnde Eliber. c. 39. Gentiles, si in infirmitate desiderauerint sibi manus imponi, si fuerit eorum ex aliqua parte honesta vita, placuit eis manum imponi, & fieri Christianos) Quam constitutionem repetijt. 3. Arel. c. 6.) Quod enim manus quadam impositione circa baptizandos visum præsens, patet ex tit. Baptizari. §. 2.

Incarcerati ob culpas suas quæcumque illæ sint, ab ecclesiæ præposito singulis diebus dominicis visitentur, vt sic eis ex Ecclesiæ domo tribuatur, iuxta suâ necessitatem. 5. Aurel. 20.

Incarceratio filij Dei. Vide tit. Christus.

Incedarius ecclesiæ 15. annorum penitentia subijcitur, ac ad æqualis restitutionem cogitur. Iulius pp. 1. ad Iuonem lib. 2. Eugenius pp. 2. decreto 9. ad eandem reparationem damni obligat eum, pœnitentiam autem anni vnus ei indicit, aut Ierosolymis, aut in Hispania.

Incensum circa altare, seu thuribulo thurificare Virgo sacrata non potest. Soter. pp. epist. 2.

Incesta omnis cõiunctio prohibetur, vt multis canonibus, ita & 2. Toletan. §. adeò, vt in eiusmodi coniunctione non sint nuptiæ, 2. Matiscon. 18. & Agath. 61. cap. 1. Arel. sub Carolo magno, & idè recusantes se separare, separet potestas secularis. Vvormat. 79. nec mulctentur incestuosi pecuniaria pœna, sed iuxta canonicam sententiam pœnitentiæ subdantur, cap. 18. Cabilon. tempore Caroli magni.

Incesta autem est coniunctio, si quis frater germanam acceperit uxorem, Agath. 61. Epau. 30.

Et cū relicta fratris, Agathen. 61. Epau. 30.

40. 1. Aurelian. 20. 3. Aurelian. 10. Aruerne. 11. 1. Parisien. 4. Antifiodor. 29. 3. Roma. 5. sub Gregorio pp. 3.

Cum nouerca. Agath. 61. Epau. 30. 2. Aurelia. 10. 3. Aurel. 10. 1. Parisien. 4. Antifiod. 24.

Cum consobrina, Agath. 61. Epau. 30. 3. Aurel. 10. Aruern. 1. Hac in re, 4. Aurelia. 16. approbatur cap. 30. Epau. 30.

Cum relicta auunculi, Agath. 61. Epau. 30. 3. Aurelia. 10. 1. Parisien. 4.

Cum filia auunculi, Agath. 61. idem est, quod consobrina, Aruer. 11.

Cum filia patris, Agath. 61.

Cum priuigna sua, Elibertini 66. Agathen. 61. Epau. 30. Aruer. 11.

Cum sorore vxoris defunctæ, 1. Aurelian. 20. 3. Aurelia. 10. Aruer. 11. 1. Parisien. 4. 56. Maguntiaci sub Carolo magno, 2. Turonicum citato cap. 18. Leuitici adiungit conciliorum præcedentium canones, quos citauimus, Antifiodorense à cap. 17. vsque ad 33. idem habet, quod alia concilia, cap. 6. Colonienfis concilii sub Carolo tertio, probat cap. 61. Agathen. concilii.

Quod ita præsentem tempore prohibemus, (scilicet vt tales non fiant coniunctiones) vt ea (matrimonia) quæ sunt hæcenus instituta, non dissoluamus, Agathen. 61. 3. Aurelian. 10. sic dicitur. De incestis coniunctionibus, ita quæ sunt statuta seruentur, vt hi, qui aut modò ad baptismum veniunt, aut quibus patrum statuta sacerdotali prædicatione antea in notitiam non venerunt, ita pro nouitate conuersionis, ac fidei suæ credimus consulendum, vt contracta hucusquæ huiusmodi coniugia non soluantur.

Incontinentes viuentes clerici, vide tit. Clericorum, §. 5. & c. & tit. Continent. §. 2. & c.

Indulgentiarum vsus fuit tempore concilii Ancyran. vt videre est cap. 2. §. 16. 21. & 2. 1. Niceni 6. & 11. Laodic. 2. 4. Carth. 75. Agath. 60. Epau. cap. 29. ex Agathen.

In quibus canonibus permittitur Episcopis, vt probata penitentia, seu ad certam pœnitentiam pro culpis suis relegatorum conuersione, erga eos humanius agant (abbreviando tempus pœnitentiæ, & ante illius impletionem eos reconciliando, & absolviendo) vel amplius tempus adiciant, si minus eos in seipos strenuè animaduertere videant, Ancyran. 5.

Secundo Lateran. cap. 62. bene dicitur contra indiscretas indulgentias, quibus clauæ Ecclesiæ contemnuntur, & pœnitentialis satisfactio eneruatur: Decernimus vt cum dedicatur Basilica non, & c. Vide Conc. Trid. sess.

sess. 35. in decreto de indulgentiis

Benè ergo damnatus est articulus 42. Ioannis Viclef à concilio Constantiensi. Fatuum est credere indulgentiis papæ, & Episcoporum, & Ioannis Hus iste: Sacerdotes infideliter sentiunt de indulgentiis, & Leo pp. 10. damnat Martini Lutheri articulum decimum septimū, & quinque sequentes, ob non receptum de indulgentiis dogma. Vide Alex. pp. tertium. q. 35. cap. 4. quod nemo, nisi à suo eas accipere potest superiore.

Infames eas personas dicimus, quæ pro aliqua culpa notantur infamia, id est, omnes, qui Christianæ legis normam abiiciunt, & statuta Ecclesiastica contemnunt, similiter fures, &c. Stephanus pp. 1. epist. 1. Iulius pp. 1. in responsione ad Episcopos Orientales, ex primo Niceno, cap. 13.

Infidelitas. Vide peccatum.

Infirmorum, siue ægrotorum qualitas hoc sæpè habet, at accusent magis medicos congruis obseruationibus ad salubria reuocantes, quam ut ipsi suos noxios appetitus deponere, vel reprobare consentiant, Gelasius pp. ad Anastasium Augustum.

Eorum autem, & debiliū curam. Episcopus in suo territorio gerat, 5. Aurelianen. 21.

Cum autem infirmitas corporalis nonnumquam ait concilium Lateranense c. 22. sub Innocētio pp. 3. Jex peccato proueniat, dicente Domino languido, quem sanauerat, Vade, & amplius noli peccare, ne ceterius aliquid tibi contingat. decreto præsentis statuimus, & districtè præcipimus medicis corporū, ut cum eos ad infirmos vocari cōtigerit ipsos antea omnia moneant, & inducant, quod medicos aduocent animarum, ut postquam infirmis fuerit de spiritali salute prouisū ad corporalis medicinæ remediū salubrius procedatur, cum causa cessante, cesset effectus.

Innocentis accusator vique ad vitæ extremum remouetur à communione. 1. Arelaten. 24. 1. Mantifcon. 18. si clericus sit, deponit etiā eum ab officio: si sæcularis, à communione separat. Vide titulum. Damna.

Inquirendi cōtra subditorum excessus formam prælato præbet Concilium Lateranense ex scriptis noui, & veteris testamenti: ut nimirum cum de excessu eius clamor, & fama, non quidem à maleuolis & maledicis, sed à prouidis, & honestis, nec iemel tantum, sed sæpè peruenerint ad aures superioris, coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentius perscrutentur, & si rei poposcerit qualitas canonica distinctio culpa feriat delinquentes. Diligentius tamen obseruandum est hoc in prælatis, qui quasi signum positi sunt ad sagittam.

Præsens, si contra quam sit inquisitio, ut obicienda audiat capitula, & testium quoque nomina noseat, & infra. Sicut, accusationē legitima præcedere debet in scripto, sic & cōnūciationem charitatiua admonitio, & inquisitionē clamorosa insinuatō prænūciatio semper adhibito moderamine, ut iuxta formam iudicii, sētentiæ quoque forma dicatur. Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credamus vsquequaq. seruandum, quæ cum requirit, facilius, & liberius à suis possunt administratoribus amoveri. 2. Lateran. 6. sub Innocētio. 3.

De Interpretatione verborum, & rescriptorum. Vide Alexandrum pp. 3. parte 41 & 2. Lateranensis c. 57. & 58.

Inuafores bonorum pauperum anathematē ple. 2. Mantifcon. 14.

Inuafores bonorum ecclesiæ. Vide Spoliatores.

Inuitus num quis possit ordinari. Vide cap. Apost. 37/8. Tolet. 7. Simplicium pp. epist. 1.

Inuocant Deiparam Virginem Mariam, ac ab alijs inuocari volunt Ioannes episcopus Ierosolymitanus cum suis, ut intercedat pro pace Ecclesiæ. 5. Constantinopolitani actio. 1. in suo rescripto, 6. Constantinop. 7.

Iudaicis superstitionibus, vel ferijs inhzēs, à conuentu Ecclesiæ separetur. Laodice. 37. 4. Carth. 89. 2. Lateran. c. 70. sub Innoc. pp. 3.

Si is Iudæus sit baptizatus, corrigatur pontificali auctoritate, et suam apud se non retineat prolem, quam fortè circumciderit; seruius autem libertate donetur, si id ei dominus suus fecerit, 4. Tolet. 58. Vide et 4. Aurelian. 30.

Proles Iudæorum baptizatas ab eorum cōsortio separare oportet: ne iterum erroribus parentum inuoluantur; & deputare, aut monasterij, aut Christianis viris, aut mulieribus Deum timentibus, ut sub eorum conseruatione cultum fidei discant, 4. Tolet. 59.

Is quoq; qui natus est ex duobus; quorū alter Christianus est, Christianam religionem sequatur, & baptizetur. 4. Tolet. 61. 3. Tolet. 15.

Fideles proles Iudæorum in iudaismum relabentium eb delictum parentum non exheredentur, 4. Toletan. 60. 8. Toletani cap. 12. approbantur constitutiones. 4. Toletani de Iudæis. Vide c. 9. duodecimi Toletani.

Iudæi volentes ad legem catholicam venire, quoniam eorum perfidia frequenter ad vomitum redit, octo menses inter catechumenos Ecclesiæ limen introeant, Agath. 34.

Iam autem ad fidem catholicam translatis nulla sit communio cum his, qui adhuc in veteri

teri ritu consistunt, ne fortè eorum participio subuertantur. 4. Toletan. 61. & festis præcipuis noui testamenti, ac diebus illis quos olim sanctione veteris legis sibi met censabant esse solennes, in ciuitatibus, publicisque conuentibus cum summis Dei sacerdotibus adesse præcipimus. 9. Tolet. 19.

Ad testimonium dicendum non admittuntur, qui semel fidem Christianam post baptismum præuaricati sunt. 4. Tolet. 63.

Benedictione Iudæi super fruges suas Christianus non expetat. Elibert. 49.

Conuiuia Iudæorum Christianis interdici-
mus, sub pœna excommunicationis ad annum.
3. Aurelia. 13. Elibertini. 50. Agathen. 40. Venet. 11. Epauenen. 15.

Habitu à Christianis Iudæi discernantur. 2. Lateran. 68.

Toletarij nō esse finantur. 1. Mantiscon. 13.

Iudices Christianis non præficiantur. Auer-
nen. 8. 1. Mantisconen. 13.

Publica officia non agant, neque ex eis na-
ti; quia sub hac occasione Christianis iniuriam
faciunt. 4. Toletan. 64. 3. Toletan. 14. 2. Lateran. 69.

Coniugium cum Christiana non fortèiatur.
3. Aurelianen. 13. Elibertini. 63. Toletan. 14.
aut si iuncti sint, separentur. 2. Aurelianen. 19.
3. Aurelianen. 13.

At moniti, vt Christiani fiant, sicut & eorū
coniuges, si cōsentiant, nō separentur. Chalce.
12. 4. Toletan. 6.

Eorumque possessiones tunc ipsi seruentur,
Alexander pp. 3. cap. 26. partis primæ.

Christiana eorum mancipia eis non reddat-
ur, cum ad Ecclesiam confugerint, quia, vel
quod religio Christiana vetat à dominis præ-
cipitur, vel puniuntur pro culpa, cuius veniam
in Ecclesia acceperant. 3. Aurelianen. 13. sed
redimantur à Christianis 4. Aurelian. 23. & 29.
3. Toletan. 14. quodque duodecim solidis. 1.
Mantisconen. 19. quin immò eis ea deinceps
emere vetat 4. Tolet. 65. Alexander papa ter-
tius parte 10.

A die cœnæ Domini vsque in secundam sab-
bati in pascha (hoc est, ipso quatrinduo) proce-
dere inter Christianos non præsumāt Iudæi 3.
Aurelianen. 29. 1. Mantiscon. 14.

Clerici anathematizantur, qui pro collatis
sibi ab eis muneribus perfidiam eorū dissimu-
lant. 4. Tolet. 57.

Acta per iudicem mente captum non valēt,
quamuis communi errore credatur sanæ mē-
tis Reginal. lib. 31. num. 63.

Actum externum faciens sine interno, pec-
cat quando deficit actus internus, qui est de
substantia actus externi præcepti, qualis est

attentio diuini officij recitandi, &c. secus cum
actus externus potest subsistere sine actu in-
terno, vnde communicans indigne in Pascha-
te non incurrit excommunicationem latam,
contra non communicantes Bonacina de cœ-
suris d. 1. q. 1. par. 3. num. 5.

Iudicio Dei iusto, datur plerumque pec-
catoribus potestas, qua sanctos ipsius
persequantur; vt qui spiritu Dei iuuantur, &
aguntur, fiant per laborem exercitia clario-
res. Sixtus pp. 2. epist. 2. ex Zepherino pp. epist.
1. & Pelagius pp. 2. in epist. ad vniuersos Epi-
scopos Italiæ. Et in libro sent. prosperi sent.
23. & commentario eius, Psal. 118. ad versum:
Media nocte surgebam.

De occultis cordis alieni iudicare, peccatū
est? & eum cuius non videntur opera nisi bo-
na, iniquum est ex suspitione reprehendere.
Sixtus pp. 2. epist. 2. & ante eum Zepherinus
pp. epistol. 1. ad Episcopos, Sicilien. & Ioannes
pp. 1. epist. ad Zachariam. Et sent. 11. in libro
sententiarum Prosperi.

In omni iudicio adesse debet iudex, accusa-
tor, defensor, & testes. Fabianus pp. epist. 2.

Iudex nō sit qui accusator est, vel testis. Fa-
bianus ibidem. Gelasius pp. citatus à Nicolao
pp. 1. ad Michaellem Imp.

De iudicijs, lege decreta Concilij Triden-
tini sess. 24. cap. 20. reformationis: & sess. 25.
cap. 10.

Iudex nec suspectus nec inimicus esse po-
test. Nicolaus, pp. 1. ad Michaellem Imp.) Alex-
ander pp. 3. c. 27. parte 10.

Quod si iudicandus allegauerit se iudicem;
habere suspectū, coram eodem causam iustæ
suspicionis assignet, & ipse cum aduersario,
vel si fortè aduersarium non habeat, cum iu-
dice arbitros communiter eligat; aut si forte
communiter conuenire non possunt, eligant
absque malitia, ipse vnum, & ille alium, qui de
suspicionis causa cognoscāt: & si nequiverint
in vnā concordare sententiam, aduocēt ter-
tium, vt quod duo ex ipsis decreuerint, robur
habeat firmitatis, &c. Causa verò suspicionis
legitimam ipsis infra competētem terminum
non probata, sua iurisdictione iudex vtatur, at
ipsa probata legitimè, de recusatoris assensu
personæ idoneæ committat, negotium recu-
satus, vel ad superiorem transmittat, vt in eo
ipse procedat, secundum quod fuerit procedē-
dum. 2. Lateranense. cap. 48.

Iudex criminofum discutiens, non antè sen-
tentiam proferat capitalem, quam aut reum,
se ipse confiteatur, aut per innocentes testes
conuincatur. Adrianus pp. in capitulis ex sy-
nodis, & canonibus diuersis à se collectis, &
ibidem paulo antè; Iudicantem oportet cun-

cta rimari, & ordinem rerum plena inquisitione discutere, interrogandi, ac proponendi, adiiciendique patientia præbita ab eo; ut ibi actio partium limitata sit pleniter, nec prius litigantibus sua velit sententia obuiare, nisi quando ipsi, peractis omnibus, iam nihil amplius habuerint in questione, quod proponant, & tamdiu actio ventiletur, quousque ad rei veritatem perueniatur, frequenter ergo interrogari oportet, ne aliquid forte prætermisum remaneat, quod annecti conueniat. Hæc ibi Adrianus papa, & Nicolaus papa 1. 3. q. 9. cap. Si fortè. Vide ritulum, Inquirendi.

Deus enim omnipotens, ut nos à præcipitata sententiæ prolatione compesceret (inquit Euaristus papa epistola 2. cum omnia nuda, & aperta sint oculis eius, mala tamen Sodome noluit audita iudicare priusquam manifestè agnosceret, quæ dicebantur. Vnde ipse ait: Descendam, & videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleuerint, an non est ita, ut sciam. Deus omnipotens (cui nihil absconditum est, sed omnia ei manifesta sunt etiam antequam fiant) non ob aliud hæc, & alia multa per se inquirere dignatus est nisi, ut nobis exemplum daret, ne præcipientes in discutendis, & iudicandis negotijs effemus, & ne mala quorundam prius quisquam præsumat credere quam probare, &c. Hæc ibi Euaristus. Quam eius sententiam cum ipsis quoque verbis repetit, ac insequitur Gregorius pp. primus, libro decimo nono Moralium, capitulo 23. citaturque Gregorius c. 37. Concilij Aquigranensis sub Ludouico Imp. 1. c. verò 22 Triburiensis Concilij sub Arnolfo Imperatore reperitur, ut Euaristi sententia.

Huc spectat 2. Lateranensis constitutio, cap. 38. ut tam in ordinario iudicio quam extraordinario, iudex semper adhibeat, aut publicam, si potest habere, personam, aut duos viros idoneos, qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribant, videlicet citationes, dilationes, recusationes, & exceptiones, petitiones, & responsiones, & appellationes, renunciationes, conclusiones, & cetera quæ occurrunt competenti ordine conscribenda, designando loca, tempora, & personas: & omnia sic conscripta partibus tribuantur: ita quod originalia penes scriptores remaneant, ubi si super processu iudicis fuerit suborta contentio, per hæc possit veritas declarari: hoc adhibito moderamine, quatenus sic honestis, & discretis deferatur iudicibus, quod per improvidos, & iniquos innocentem iustitia non lædatur. Iudex autem qui constitutionem istam neglexerit obseruare, si propter eius negligentiam aliquid difficultatis emeruerit, per superiorem.

iudicem animaduersione debita castigetur, nec pro ipsius præsumatur processu, nisi quatenus in causa legitimis constiterit documentis. Vide tit. Inquirendi.

Ad testimonium dicendum viles, & indigna personas coram se non permittat accedere, quoniam multi sunt, qui peierare pro nihilo ducunt. c. 34. Turonensis sub Carolo magno. c. 21. Cabilonen. tempore eiusdem.

Munera pro iudicio non recipiat iudex, ne per hoc peruertat iudicia iustorum, dicente scriptura: Munera excæcant oculos sapientium, & subuertunt verba iustorum; cap. 13. Arelatensis synodi sub Carolo magno cap. 35. Turonensis sub eodem cap. 21. Cabilonen. tempore eiusdem, Rhemen. 39. Tarracon. 10.

Catholici iudex nemo sit nisi catholicus: prouocans ad alium excommunicetur, 4. Carth. 87.

Cum per iudicium iniurijs aditus patere non debeat (quas iuris obseruantia interdicit) nullus ultra duas dietas suam diocesim per litteras Apostolicas ad iudicium trahi possit, nisi de assensu fuerint impetratæ, vel expressæ de hac constitutione mentionem fecerint 2. Lateranen. 37.

De potestate iudicum Alexander pp. 3. part. 46. et 2. Lateranen. 36. et de iudicibus delegatis idem Alexander part. 7. et part. 10. cap. 18.

Iudices locorum, aut actores fiscalium patrimoniorum, ex decreto domini nostri Recbaredi regis simul cum sacerdotum consilio, autumnali tempore die Kalendarum Nouembrium in vnum conueniant, ut discant, quampiè, iustè, & humaniter cum populis agere debeant, nec iniustis vestigalibus, & immoderatis exactionibus ipsos premant, sed potius per miserationem compatientes, à grauaminibus defendant, ut bonos populi tutores facere decet 3. Toleran. 18. Subfint Episcopo 3. Tolet. 18. Arelat. 12. sub Carol. magno, & sub eodem Turo. cap. 33.

Reperi mali iudices, de ministerio suo abijciantur. cap. 50. Maguntiaci sub Carolo magno.

Si clericum quempiam fatigent eum, vel in publicis, vel in priuatis occupando, excommunicantur, 3. Tele. 21. 4. Tolet. 3.

Si cum pauperes opprimant, se commoniti non emendarint, excommunicentur. Turon. 27. & cap. 17. Arelaten. sub Carolo magno.

Die Dominico iudicia non fiant. Tarraconensis 4. 2. Manticonen. 1.) nec in quadragesima. Liberius pp. Vide, Dominicam diem §. 5.

Clericus non alia potest iudicare, quam quæ legibus continentur ab eo iudicari posse. Felix pp. 2. c. 7. epist. 1.

Criminalia non potest iudicare. Tarracon. 4. seu sanguinis sententiam non potest ferre, quod cæteris conceditur Christianis. Innocent. pp. epist. 3. cap. 3. 4. Tolet. 30. 11. Toletan. 6. 2. Lateranens. 18.

Clerici iudex nullus est secularis, sed solum Ecclesiasticus. Alexander pp. 1. initio epist. prima. Syluester pp. concil. Roman. cap. 15. 3. Carth. 9. Chalcedon. 9. Venetici 9. Mantifcon. 10. 1. Mantifcon. 8. 3. Tolet. 13. Antifiodoren. 35. concil. Roma. sub Nicolao pp. 1. 3. Aurelia. 31.

Quicumque ergo clericus, cui in Ecclesia crimen fuerit intentatum, derelicto Ecclesiastico iudicio, publicis iudicibus purgari voluerit, etiam si pro ipso prolata fuerit sententia, locum suum amittat: & hoc in criminali actione, in civili verò perdat, quod euicit, si locum suum obtinere maluerit. 3. Carthaginen. 6. Agathen. verò, cap. 8. cum excommunicat ad secularem iudicem confugientem pro distributione, ac cum eo iudicet, si ei defensionis solatium impendat. Chalcedonen. 9.

Permittant autem id Episcopo, potest iudicium illud interpellare. Epaunen. 11. 4. Aurelianen. 22. Venetici 9.

Nec laico liceat inconsulto sacerdote clericum in seculare iudicium exhibere Marcellinus pp. 1. in epistola decretali, 3. Aurelianen. 31. 4. Aurelianen. 20. 1. Mantifconen. 7. Hoc præuaricatus, anno ab omnium Christianorum consensu habeatur extraneus, Antifiodoren. 47. cap. 11. Cabilonenfis circa Eugenij pp. 1. simpliciter excommunicat eum sicut, & Alexander pp. 3. c. 14. part. 1. constitutionum suarum. Vide Concilij Trident. sess. 7. c. 14. & cap. 5. 1. Mantifcon. 7. indicitur. Quod si quicumque iudex quemcumque clericum absque causa criminali, id est homicidio, furto, aut maleficio, hoc facere præsumpserit: quamdiu Episcopo loci illius visum fuerit, ab Ecclesie liminibus arceatur.

Episcopus nihil tentet iudicare absque clericorum præsentia, 4. Carthag. 23. citatur ab Adriano pp. 1. in cap. quæ colligit.

Iudiciis inferiorum superiores Pontifices subiungi non posse, ostendit Nicolaus pp. 1. ad Michaellem Imperatorem.

Episcopi iudex nullus secularis esse debet, quod nefas sit, ut illius manibus, aut iussione de Ecclesia trahatur, pro quo Deum semper exorat, & cui inuocato nomine Domini ad saluationem corporis, animæque Eucharistiam sæpè porrexit, Mantifcon. 9. Felix pp. 2. epist. 1.

cap. 1. & à tali Episcopus se non curet absolui, Gelasius pp. in tomo de anathematis vinculo. Quo manifestius, inquit, &c.

Clericus, seu presbyter, seu diaconus, ab Episcopo, & Episcopus à synodo damnatus, pro defensione auribus Imperatoris molestus non sit, sed ad maius Episcoporum concilium causam deferat, Antioch. 12. 4. Carth. 66. Mileuita. 22. Chalced. 9. Sardic. 17. 6. Carth. 6. 3. Aurelia. 20. 1. Vafen. 5. 3. Tolet. 20.

Iurare Dei est, à seipso ordinata, nullatenus conuertere, 8. Tolet. 2.

Ad singula verba iurare non licet, id enim est nomen Dei in vanum assumere, c. 43. Turon. sub Carolo magno.

De iuramento calumnia, Alexander pp. 3. par. 23.

Iuramenta incauta fieri prohibemus, Cornelius pp. epist.

Idcirco iuramentum illud, quod obseruat, in peiorem vergeret exitum, salubri consilio mutandum est, & in malis promissis rescindenda fides, & in turpi voto decretum. Soter pp. apud Gratian. 22. quæst. 4. cap. Si aliquid, 8. Tolet. 2. Ambrosius lib. 1. officiorum, cap. 50. & lib. 8. cap. 12. Isidorus lib. 2. sentent. & lib. 2. synonymorum, Beda citato cap. 21. Triburien. sub Arnolfo Imperatore.

Iuramenta non sunt, sed potius periuria, dicenda, quæ contra utilitatem Ecclesiasticam, & sanctorum Patrum veniunt instituta, Alexander pp. 3. c. 16. par. 1.

Cum honestate, & timore Dei ieiunus homo iuret, Cornel. pp. pro apud Gratian. 22. q. 4. cap. Honestum.

Ante annos quatuordecim pueri iurare non cogantur, Cornelius pp. citato loco, iam ex Gratiano, Elibert. Concil. apud Gratianum, de consecr. dist. 4. 7. Carth. 4.

A summis Sacerdotibus, vel Dei ministris iuramentum, nisi pro fide recta non exigatur, Cornelius pp. epist. 2.

Per creaturas iurare vetat, si quod eis nomen inesse putet cum Gentilibus, Pius pp. 1. 12. q. 1. 4. Carth. 61. 4. Aurelian. 16.

Damnatus est 43. articulus Viclef in concilio Constantiensis: Iuramenta illicita sunt, quæ fiunt ad corroborandos humanos contractus, & commercia civilia.

Iuramenti solemniter faciendi modus est: Per has sanctas scripturas, & Deum, qui per eas locutus est, 6. Constant. actio 13. & 14.

De iurisdictione. Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus parochias, & cæmeteria eis diuisimus, & unicuique ius proprium habere statuimus, ita videlicet, ut nullus alterius parochie terras, terminos, aut ius inuadat;

Si 2 sed

sed vnusquisque suis terminis sit contentus, & taliter Ecclesiam, & plebem sibi commissam, custodiat, vt ante tribunal æterni iudicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat Dionysius pp. I. epist. 2. ad Seuerum Episcopum, & ante eum Calixtus pp. epist. 2. Nemo quoque alterius terminos vsurpet, nec alterius parochianum iudicare, aut excommunicare presumat, quia talis iudicatio, vel ordinatio, aut excommunicatio, vel damnatio, nec rata erit, nec vires vllas habebit, quoniam nullus alterius iudicis, nisi sui sententia tenebitur, aut damnabitur. His subscribunt Innocentius pp. 1. epist. 3. ad Florentinum Episcopum, & Celsinus pp. 1. epist. 2. cap. 4. 1. Carth. 10. Antiocheni 9. & 22. 1. Constantinop. 2. quod incipit, Qui sunt super, &c. 2. Carth. 11. 3. Carth. 20. 1. Turonici 9. 3. Aurelian. 13. Aruerni. 9. Anglicani 2. Adrianus pp. in cap. canonum, quæ colligit: Si quis metropolitano, &c.

Immo etiam vbi Pontifex iure humanæ conditionis obierit, nullus Episcopus ante substitutionem deputati per ordinem successoris, aut in ciuitate, aut per parochias ordinare clericos, aut altaria audeat consecrare, vel quidquam de rebus Ecclesiæ præter humanitatem presumat auferre, 5. Aurelian. 8. & Zacharias pp. ad Vitam. Cõsule Trid. sess. 5. c. 5. sess. 14. c. 8.

Quod si inter Episcopos nascatur de terminis contentio, impleto anno spatio pro studio charitatis (quæ cunctis debet rebus temporalibus anteferri) per epistolas fratrum affectuose admoniti negotium sanare festinet, aut inter se, aut in præsentia electorum iudicium, aut qui distulerit, excommunicetur, 4. Aurelian. 12. 2. Turoni. 2. & Mileuitanum concil. cap. 2. 1. quicumque Episcopi, quascumque Ecclesias, vel plebes, quas ad suam cathedram existimant pertinere, non ita repetierint, vt causas suas Episcopis iudicantibus agant, sed alio rentinente irruerint, siue volentibus, siue nolentibus plebibus causæ suæ detrimentum patiantur. Et quicumque iam hoc fecerint, si nondum est inter Episcopos finita contentio, sed adhuc inde contendunt, ille discedat, quem constiterit prætermisissis iudiciis ecclesiasticis irroisse, nec sibi quisque blandiatur, si à primæte, vt retineat, litteras impetrarit, sed siue habeat litteras, siue non habeat, conueniat cum, qui tenet, & eius litteras accipiat, vt eum appareat pacifice tenuisse Ecclesiam ad pertinentiam, si autem ille aliquam quæstionem rerulerit, per Episcopos iudices causa finiatur, siue quos eis primates dederint, siue quos ipsi vicinos ex consilio primatis delegerint. Vide Innocentii pp. 1. epist. 18. c. 2. & Chalced.

12. de non multiplicandis Metropolitanis.

Si tamen Episcopi, vel presbyteri causa visenda Ecclesiæ alterius Episcopi ad Ecclesiam venerint, & in gradu suo suscipiantur, & tam ad verbum faciendum, quam ad oblationem consecrandam inuitentur, 4. Carth. 33.

Nullus clericus prætextu Ecclesiasticæ libertatis (inquit 2. Lateranense cap. 41.) suam de cætero iurisdictionem extendat in præiudicium iustitiæ secularis, sed contentus existat constitutionis scriptæ, & consuetudinibus hætenus approbatis, vt quæ sunt Cæsaris reddantur Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo recta distributione reddantur.

Ius patronatus secularis vnde originem, sumpsisse videatur, vide in titulo: Ecclesia. 15. de hac re vide Alexandrum pp. 3. par. 15. & 47.

Iusta sint vbique pondera, & mensuræ, c. 15. Arelaten. sub Carolo magno, 45. Turon. sub Carolo magno.

Iustificatio quid sit, conc. Trid. sess. 6. cap. 4. Quomodo in homine fiat, ibidem cap. 5. & 6. duabus partibus constat, remissione peccatorum, & inuocatione, & reformatione mentis, c. 7. Varias eius causas, ibidem.

Iustitiam qua iusti sumus non esse Christi, ipsius, vel Dei iustitiam, quæ nobis imputetur, nec solam peccatorum remissionem, sed esse verè nobis internam iustitiam, mentis scilicet reformationem, & charitatem diffusam per Spiritum sanctum in cordibus nostris, Conc. Trid. sess. 6. can. 10. & 11.

K

 Kalendæ, Vide Calendæ.

De Kyrie eleison. Qui tam in sede Apostolica, quam etiam per totas Orientales, atque Italici prouincias dulcis, & nimium salubris consuetudo intromissa est, vt Kyrie eleison frequentius cum grandi affectu, ac compunctione dicatur: placuit etiam nobis, vt in omnibus Ecclesiis nostris ista consuetudo intromittatur, Valense Concilium c. p. 3.

L

L Aicus nisi religione promissa non fiat clericus, Epau. 37. Vide tit. Adolescentes, §. 1.

Lauacra cum mulieribus nõ sint viris communia, Laodic. 30. Zachar. pp. ad Bonif. epist. 5. August. tempore mos erat baptizandorum lauandi corpora, quia baptizandorum corpora, inquit cap. 7. epist. 118. per obseruationem. Quadragesimæ sordidata, cum offensione sensus ad fontem tractarentur, nisi aliqua die lauarentur, eique rei dilectum esse diem, quo cena Domini anniuersarie celebratur, & quia con-

cōcessum est hoc baptismum accepturis, mul-
ti cum his lauare vouerunt. Vide eundē c. 18.
epist. 119.

Lector cum ordinatur, inquit 4. Carth. 8. fa-
ciat de illo verbum Episcopus ad plebem, in-
dicans eius fidem, ac vitam, atque ingenium.
Post hæc spectante plebe tradat ei codicem,
de quo lecturus est, dicens ad eum: Accipe, &
esto lector verbi Dei, habiturus, si fideliter, &
vtiliter impleueris officium, partem cum eis,
qui verbum Dei ministraverunt. Aquisgran.
c. 3. sub Ludouico pio Imp.

In habitu seculari ornatus psallere in Ec-
clesia non potest, 1. Brac. 29.) 1. Brac. 28. cui-
bet lectorum nō permittitur sacra altaris vasa
portare.

Matrimonium contrahit cum ad annos pu-
bertatis venerit, Chalced. 13. Valensis 1. vel
certē tunc continentiam profitetur, 3. Carth.
19. non tamen potest ducere eam, quæ fuerit
adultera, Tarracon. 9. per solemnes dierum vi-
gilias eadem in Ecclesia lectiones legantur,
1. Brac. 20. sic ferē 11. Tolet. 3.

Legi in Ecclesia non debent, nisi volumina
nouī, & veteris testamenti (hoc est, nil à plebis
editum) Laodic. 59. 8. Carth. 47. addit. Sub no-
mine diuinarum scripturarum, nullæ preces,
vel orationes, nisi quæ sint in synodo, vel à
prudentioribus tractatæ, 3. Carth. 23. Mileui-
tan. 12.

Lectio sacra in mensa, vide tit. Episcopus,
S. 39.

Legi tamen possunt, & martyrum passiones
cum anniuersarij dies eorum celebrantur, 3.
Carth. 47. & Doctorum orthodoxorum hym-
ni, 4. Tolet. 12.

Leges humanæ: rationi, & honestati non
repugnantes amplectendæ sunt, Calixtus pp.
epist. 2.

Quidquid verò, vel ab Imperatore, vel à
quouis alio contra mandata diuina præsum-
ptum est, vanum est. Non licet enim Impera-
tori quidquam quo à Euangelicis, Propheti-
cisquē, & Apostolicis regulis obuiat, agere.
Iniustum enim iudicium, & definitio iniusta.
Regio metu, vel iussu à iudicibus ordinata nō
valet, nec quidquam, quod contra Euangeli-
cam, vel Propheticam, aut Apostolicam do-
ctrinam, constitutionemquē eorum, siue san-
ctorum Patrum actum fuerit, stabit, & quod
ab infidelibus, aut hereticis factum fuerit, om-
niñō cessabitur. Symmachus pp. in 6. synodo
Romana, tempore eius celebrata, cuius initi-
um: Cum in vnum. Hæc colligit Adrianus pp.
in fine collectanei sui.

Potestas Imperatoris confertur cum pon-
tificali potestate à Nicolao pp. 2. ad Michaelē

Imper. & collectum est totum sub titulum, 6.
rescriptorum eius.

Disponendi de rebus ecclesiasticis bulla
laicis quamuis religiosi, est potestas, quos
subsequendi manet necessitas, non auctoritas
imperandi. 2. Lateranen. 44.

Leno, quoniam alienum corpus vendit, nec
in fine communionem accipiat, Eliber. 12.

Leprosi fidelibus danda est eucharistia; ac
cum eis non est cōuersandum, Gregorius pp.
1. epist. 4. VVormat. 31.

His ecclesia cum cōmeterio constituere, &
proprio gaudere presbytero concedit, si tot
simul sub communi vita degant qui hoc va-
leant, Alexander pp. 3. parte 1. cap. 43. Vide
eundem Alexandrum parte 37.

Libelli famosi auctor, aut disperfor, anathe-
matizetur, Elibert. 52. hoc est vnum capitulo-
rum ab Adriano pp. 1. collectorum qui ibidē
ante aliud eadem de re habet: Qui in alterius
famam in publico scripturam, aut verba con-
tumeliosa confinxerit, & repertus scripta nō
probauerit, flagelletur, & qui ea prius inuenit
rumpat, si non vult auctoris facti causam in-
currere, Concil. Constantien. sess. 6. excommu-
nicationi coniungit pœnam carceris, Trid. sess.
4. in fine.

Libertus, seu liberta, hoc est, ex ancilla per
manumissionem, & regalem largitionem libe-
ra facta, vel liber factus, Triburien. sub Arnol-
fo Imp. c. 38.

Librum arbitrium non extinctum est pla-
nē per peccatum, sed viribus attenuatum, &
inclinatum, Conc. Araus. 2. cap. 25. Conc. Trid.
sess. 6. cap. 1. & can. 5. & sumptum est ex Augu-
stini lib. 1. contra 2. epist. Pelag. c. 2.

Ad benē viuendum per se nō sufficit, sed
magnis precibus Dei gratia imploranda
est, alioqui terrenæ sabis, & mundani corporis
nequaquam vincemus errores, vnde illo licet
præditus Dauid dicit: Adiutor meus esto, &c.
Psal. 26. Innocentius 1. epist. 25. quæ est ad sy-
nodum Carthag. & epist. 26. quæ est 93. inter
epist. August.

Nam Adam olim dum suis inconsultius vti-
tur bonis, in præuaricationis profunda cadēs
est demersus, adeò vt iam nihil quo inde sur-
gere posset inueniret, suaquē in æternum li-
bertate deceptus, huius ruina iacisset op-
pressus, nisi eum post Christi pro sua gloria re-
leuasset aduentus, qui per nouæ regeneratio-
nis purificationem, omne præteritum vitium
sui baptismi lanacro purgauit, & eius firmans
statum, quo rectius, stabiliusquē procederet,
tamen suam gratiam in posterum non nega-
uit, nam quamuis redemisset hominem à præ-
teritis ille peccatis, tamen sciens iterum posse pec-

peccare, ad reparationem sibi quemadmodum posset illum, & post ista corrigere, multa seruauit, quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi freti, confisque nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adiuuante vincamur. Innocentius 1. episc. 25. ad Episcopos synodi Cathaginenfis, Cælestinus pp. 1. episc. 2. cap. 4. idem Innocentius episc. 26. inter episc. Augustini.

Liberum arbitrium cooperatur gratiæ Dei in iustificatione, & bonis operibus, Conc. Trident. sess. 6. c. 5. & can. 4.

Libera voluntati in omnibus diuinis paginis legimus adiutorium Dei esse flexendum, eamque nihil posse eo destitutam, Innocentius 1. epistola 26. quæ est 93. inter Augustianas, & Augustinus.

Librorum canonicorum indicem, & catalogum habes 59. Apost. 84. Carth. 47. Innocentius pp. 1. epistola 3. cap. 7. Gelasius pp. in Concilio 70. Episcoporum, Augustinus lib. 2. de Doct. Christ. cap. 7. Eugenius pp. in conc. Florentino, Conc. Trid. sess. 4. eadem sess. habetur decretum de editione.

Librum, aut quamcumque aliam scripturam nemo imprimat, ait Leo pp. 10. aut imprimi usquam curet, nisi examinatus prius sit per Episcopum, aut peritum ab eo deputatum, ac subsignatus sub pœna excommunicationis, & perdendorum librorum, centumque ducatorum, & non exercenda impressionis ad annum, Trid. sess. 4. hoc approbat.

 Litaniæ, seu rogationes, 1. Aurelian. 29. & cap. 32. Maguntiaci sub Carolo magno, fiunt ad rogandum Deum, & impetrandum in aliquo misericordiam eius, c. 32. Maguntiaci.

A die iduum Decembrium triduo, ubique annua successione peragantur, & indulgentia delictorum lachrymis impetretur, 5. Tolet. 1. 6. Tolet. 2. Bracc. 9.

Kalendis Nouembris aliæ fiebant Litaniæ, Gerunden. 3. 1. Aurelianensis cap. 29. Rogationes, inquit, ante Ascensionem Domini placuit celebrari, ita ut præmissum triduanum ieiunium in Dominicæ ascensionis solemnitate soluatur, per quod triduum serui, & ancillæ ab opere relaxentur, quo magis plebs vniuersa conueniat, quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis utantur, de qua litania opinor loqui cap. 33. Maguntiaci sub Carolo magno, addens: Et sicut sancti Patres nostri instituerunt, non equitando, nec pretiosis vestibus induti, sed discalceati, cinere, & cilicio induti, nisi infirmitas impederit, &c.

Litteras commendatitias, aut testimonia-

les habeat quisquis peregrinatur, Antioch. 7. Laod. 4. 1. Chalced. 1. cap. 46. Aquilgran. sub Ludouico pio Imp.

Has præter sacerdotem nullus det, 1. Turonici 12. 2. Tur. 6.

Sine his clericus nusquam in Ecclesia suscipiatur, 1. Carth. 5. Laod. 41. Agath. 38. & 52. Mileuit. 20. Venetici 5. Epau. 6. 1. Turon. 12. 3. Aurel. 15. 4. Aurel. 7. 1. Anglic. 5. cap. 14. Turon. tempore Caroli magni, Vormat. 18. & cap. 13. Turon. sub Carolo magno, cap. 51. Aquilgr. sub Ludouico pio Imp. 1. Conc. Trid. sess. 23. c. 16.

Immo ipsi quoque Episcopo longiorem suscepturo protectionem det metropolitanus 3. Carth. 28. at Chalced. Conc. c. 11.

Litigantes in iudiciis Christiani reprehenduntur à Stephano pp. 1. episc. 2. 4. Carth. 87.

M

Magus clericus eiicitur ab Ecclesia, Laodic. 36. Agath. 68.

Consulens magum, sit anathema, Gregor. pp. 3. cap. 12. conc. Roman. eiusmodi clericum de gradu suo detrudit in monasterium, ut inibi, dum uiuet, pœnitentiam agat, 4. Tolet. 28.

Artes magicæ, vel incantationes, nihil possunt ullis hominum infirmitatibus mederi, nec animalibus, cap. 43. Turon. sub Carolo magno.

Maleficio, qui alterum interfecerit, eo quod sine idolatria perficere scelus non potuit, nè in fine quidè percipiat communionem, Eliber. 6. Vide titulum, Venefici.

Mâcipia olim donata sunt monachis, Agathen. 59. Epau. 8.

Mâcipia Iudæorum, in titulo, Iudæus.

In Ecclesiâ 1. Hispan. 1. & 2. 3. Tolet. 22. 4. Tolet. 68.

Quibus bene meritis interdum libertas donabatur, Agath. 7. 4. Tolet. 68. & 69. 5. Aurelian. 7.

Ex eis ad clerum admittebantur. Vide tit. Clero, & c. S. 9.

Matrimonium quoque contrahere poterunt libertate à dominis obventa, 4. Aurel. 23. 30. Cabilon. tempore Caroli magni.

Mandata Dei usque adeò non sunt obseruata impossibilia, ut nec grauius quidè sint: Ab illorum obseruatione nemo est liber, Conc. Trid. sess. 6. cap. 11. item can. 18. 19. & 20. Concilium Arausicanum 2. cap. 26. Concilium Vienense damnauit Beghardos, qui docebant homines perfectos, & spirituales, quales ipsi sese profitebantur, non teneri ad obseruationem mandatorum Dei, & ecclesiæ.

Ma-

Manus impositio, vide titulum, Impositio.

Mariæ Deiparæ vuluam Christus natus nō aperuit, Hormildas pp. c. 3. epist. 1.

In Maria locum non habet illud: In dolore paries filios tuos, Concil. Ephes. in epist. synodali ad Nestorium.

Si quis (inquit Martinus pp. 1. decreto 3. cōtra Theodorum, &c.) non cōfiteatur secūdum, &c. quod sit verē mater Dei.

Maria an habuerit peccatum originis: itē an aliquod vnquam peccatum actuale cōmiserit, vide titulum: Peccatum.

Martyrum sanctorum gesta, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus confessionum triumphis irradiant, non negamus: Quis ista catholicorum dubitet, & maiora eos in agonibus fuisse perpeffos, nec suis viribus, sed gratia Dei, & adiutorio vniuersa tolerasse? sed ideō secundū antiquam consuetudinem singulari cautela in Sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia & eorum qui conscripserunt nomina penitus ignorantur, & ab idiotis infidelibus superflua, aut minus apta, quā rei ordo fuerit, scripta esse putātur, Gelasius pp. in decreto de apocryphis factō in concil. 70. Episcoporum.

Libelli, seu litteræ confessorum, aut martyrum, Elibert. 25. I. Arelaten. 9.

Nulla memoria martyrum probabiliter acceptetur, nisi aut ibi corpus, aut aliqua certæ reliquiæ sint, aut vbi origo alicuius habitationis, vel possessionis, fidelissima origine traditur, 5. Carthagin. 14.

De reliquijs Sanctorum, vide titulum: Reliquiæ.

Martyribus veris derelictis ad falsos abire, Laod. 34. & Eustachius quidam sanctorum martyrum basilicas cōtemnere docuit, Synodo Gangrensi teste, & postea Vigilantius.

De signis Mathemati. Vide tit. Fatali signo, 8. 2.

Matricida, titulo Homicidium.

Matrimonium, sacramentum est, nouæ legis gratiam præstans, Concil. Floren. in decreto Armenijs dato Concil. Trid. sess. 24. in doctrina de matrimonio.

Matrimonium contrahitur solo consensu masculi, & puellæ habito. Nicolaus pp. cap. 1. & 3. titulorum rescriptorum suorum, Conc. Florent.

Vnus tantū vnā in nouo testamento accipiat. Gregor. pp. 1. epist. 8. 1. Tolet. cap. 17. Conc. Trid. sess. 24. in doctrina de matrimo. & cano. 2.

Fidelis matrimonium cum infideli, seu gentis non contrahat, Elibert. 15. Arelaten. 11. 3.

Carth. 12. nec cum scenico, c. 67. Elibert. nec cum heretico, Elibert. 16. Laod. 10. nec Iudæo Elibert. 16. 2. Aurelian. 18. Aruer. 6. nisi (addū: canones) promittant, ad fidem orthodoxam, se per personæ fidelis copulam transferre, Chalced. 14. Laod. 31. Agathen. 67. 4. Toletan. 62. alioqui disiunguntur per illos canones, & 2. Aurel. 18.

Neque furiosus contrahat cum furiosa. 31. q. 7. cap. Neque furiosus.

Liberi cum liberta probat apud Ioannem. lib. 6. Iulius pp. 1.

Liberti cum ingenua damnatur, 9. Toletan. 23.

Nec consanguineus cum consanguinea, Calistus pp. 1. epist. 2. vsque ad septimum gradum, 1. Nicenā synodus, vt testatur Felix Episcopus Sicilia ad Gregorium pp. 1. Iulius pp. 1. apud Gratian. 35. q. 2. c. Nullum. Gregorius pp. 2. epist. 8. Nicol. pp. 1. in Romana synodo, & est 35. q. 2. c. De consanguinitate.

Post quartam generationem iungi finit barbaros Germanos in fide adhuc neophytos, Gregor. pp. 3. epist. 4. immō Gregorius pp. 1. lib. epist. registri 12. cap. 31. non separat quarto gradu iunctos Anglos ad fidem adductos.

At postea coniunctos in quarto gradu separat Maguntiacum, cap. 54. sub Carolo magno, & cap. 98. Vormatiensis concilii.

Vide supra titulum: Incesta coniunctio.

Secundum Lateranense cap. 50. Prohibitio (inquit) copulæ coniugalis quartum consanguinitatis, & affinitatis gradum de cætero nō excedat, quoniā in vltioribus gradibus iam non potest absque graui dispendio huiusmodi prohibitio generaliter obseruari. Cum ergo vsque ad quartum gradum prohibitio coniugalis copulæ sit restricta eam ita esse volumus perpetuam (non obstantibus consultationibus super hoc dudum editis, vel ab aliis, vel a nobis) vt si qui contra prohibitionem huiusmodi præsumpserint copulari, nulla longinquitate defendantur annorum, cum diuturnitas temporum non minuat peccatum, sed augeat: tantoque grauiora sint crimina, quanto diutius infelicem detinent animam alligatam, 1. Lateranen. 52. a quibus notitia rei huius sumeretur, Concil. Trident. sess. 24. cap. 3. Si quis dixerit eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus qui in Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere cōtractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis eorum dispensare, aut constituere, vt plures impediunt, & dirimant, anathema sit.

Statuit sancta synodus, vt sicut ab antiquis patribus decretum, & nepos, & neptis, id est, filius

filius fratris¹, & filia sororis primi habeantur, *Salegunstadien.* 11.

Videndus est Alexander pp. 3.

Proles è secundis nuptijs suscepta non potest matrimonio iungi prolibus priorum nuptiarum *Higinus pp. apud Gran.* 36. q. 10. Si qua.

Affinium computatio, *Fabianus pp. apud Gratian.* 35. q. 6.

Nec quisquam contrahat cum commatre spirituali, cap. 4. sub Gregorio pp. 3. etiam si commater sit, quod eius prolem ad confirmationem duxerit, c. 55. *Maguntiaci sub Carolo magno, c. 18.* *Maguntiensis tempore Arnulphi Imp.*

Vide c. 34. *Vormatiensis pro affinitate ex confirmatione.*

Immo non ducat vir illā, suā vxore mortua, cuius compater factus erat ducendo priorem, quā illius commater fuerat, *Nicolaus pp. 1.* 30. q. 4. cap. 1. *Concilium verò Triburiense* cap. 47. sub Arnolfo Imp. concedit viro ducere viduam mortuo viro compatre suo, qui copater erat, ex se, & non per vxorem, & capite 48. Si quis (ait) fortuito spiritualis commatris filiam duxerit, non separetur.

Vide Conc. Trid. sess. 24. de matrimonio, cap. 2. de reformatione.

Nicol. pp. 1. 30. q. 1. cap. Nosse, ingerit scrupulum.

Nicolaus pp. 1. 30. q. 5. cap. 1. dicit carnalē filium non posse ducere spiritualem ex baptismo filiam patris sui in vxorem, *Alexand. pp. 3.* par. 32. cap. 1. dicit hoc antiquo canone præcipi de filiis post compaternitatem natis, & addit. Nobis videtur tolerabilius, vt etiā iungantur post compaternitatem genitæ proles, ea excepta, per quam contracta est compaternitas: Abolita est spiritualis hæc cognatio in Concil. Trident. sess. 24. in reformat. matrimonii cap. 2.

Carnalis commixtio etiam cum non vxore parit affinitatem quandam, vide *Alex. pp. 3.* in par. 12. & *Vormatien.* 36. Restrigit affinitatem ex fornicatione contractam quodā irritationem coniugii ad primum, & secundum gradum, Conc. Trid. sess. 24. cap. 4. de matrim. reformat.

Duobus fratribus nubens mulier abiicitur vsque ad mortem, cap. 2. *Neocesarien.* cap. 44. *Triburiensis sub Arnolfo Imp.* eamdem subeat pœnitentiam duas vicissim ducēs vxores, cap. 45. eiusdem.

Nolumus, vt quis ducat eam in matrimonium, quam prius polluit per adulterium. cap. 40. & 51. concilii Triburiensis sub Arnolfo Imper. adeo vt coniuncti separari debeant, &

Alexander pp. 3. par. 31. cap. 1.

Hos statuentes canones anam, ac causam homicidii perpetrandi voluerunt adimere, si spes enim esset cōiugii cum eo, quem cognosces adultero, scēpe in mortem vxoris eius mira machinareris.

Ante matrimonium geniti post cōtractum matrimonium vi sacramenti sunt legitimi, *Alex. pp. 3.* par. 33. cap. 1.

Viduæ mœchata alium habere, quam cum quo mœchata est non permittit, *Eliber.* 72.

Contractum semel matrimonium accedente quacumque infirmitate dissolui nequit, 3. *Aurelian.* 11.

Nec si hostilitatis incurfu alter conjugum in perpetuam abducatur captiuitatem, *Innocentius pp. 1.* epist. 9.

Nec alter dementiam incidat, aut ab hostibus, vel excēcatur, aut membris truncetur, aut à barbaris exsecetur, *Nicol. pp. 1.* 32. q. 8. cap. Hi qui.

Nec ob vitium frigiditatis post cōtractum matrimonium, & commixtionem accidens. Sic intellige Gregorium pp. 3. epist. 4. & c. 41. *Triburiensis concilii sub Arnolfo Imp.*

Præceptum Domini est, vt excepta causa fornicationis vxor à viro dimitti non debeat, *Matth. cap. 5.* & 19. *Marci cap. 10.* *Lucæ c. 16.* Ex quo canones, *Innocen. pp. 1.* epist. 3. cap. 6. *Mileuitan.* 17. & ceteri, s. sequenti citandi.

Vide titulum, *Adulteri, s. 4.* & c.

Qua de causa dimisso coniuge, coniunx innocens alteri non potest copulari, quod si le alteri copularit matrimonio, excommunicatur, *Elibert. 9.* *Innocen. pp. 1.* epist. 3. cap. 6. *Mileuitan.* 17. quod etiam iubet ad legem Imperialem promulgari, *Venetici 2.* 1. *Anglican.* 10. 1. *Arelaten.* 10. Concil. Trid. sess. 24. can. 7. ita habet. Si quis dixerit Ecclesiam errare, cū docuit, & docet iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adukerium coniugum matrimonij vinculum non posse dissolui, & vtrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse dissolui, & vtrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere, mœchaniquē eum, qui dimissa adukera aliam duxerit, & eam, quā dimisso adulterio, alii nupsit, anathema sit.

Concil. Floren. in decreto Armenis dato: quamuis autem ex causa fornicationis liceat thori separationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, quum matrimonii vinculum legitime contracti perpetuum sit.

Quod si coniugatus vxorem prius abiecerit,

rit, quam iudicio ecclesiastico (apud quod difficili causas proponere debet) damnetur, excommunicetur, & à fidelum cœtu excludatur, Agath. 25. & 11. Tolera. cap. 7. quicumq; circa culpam adulterii vxorem suam quacumque occasione dimiserit, quia quod Deus iunxit ille separare disposuit, tandiù ab Ecclesiastica communione priuatus, et à cœtu omniù Christianorum maneat alienus, quamdiù societatem relictæ coniugis sinceriter amplectatur, et foueat, præmissa 1. 2. et 3. admonitione.

Nicolaus pp. 1. cap. 2. tit. 18. vt vnus ad religionem accedere nō possit, nisi alter quoque conuertatur ad religionem, et Alexander pp. 3. par. 5.

Si clericus vxorem suam mœchantem non abiiciebat, ne in fine quidem communionem accipiebat, quod sceleris magister, aut fautor videretur, à quo bonæ conseruationis exemplum procedere deberet, Elibert. 65. cap. 46, Triburiens. sub Arnolfo, si vxorem vir occidere velit ob adulterium, ei non reddēda ex tutiori loco ad quem confugerit.

Mœchorum pœnitentia, titulo, Adulteri.

Cogi non debet vlla, vel vidua, vel virgo ad contrahendum matrimonium, & si veliat nubere nubant, cui voluerint, 3. Tolet. 10. 2. Turon. 21. Hormisdas pp. 3 1. q. 2. cap. de neptis, 3. Arelatense post canones.

Consilium parentum suorum ad hanc rem adhibeant proles, 4. Aurelian. 22. 1. Parisien. 6. dist. 6. 35. Videtur nobis.

Inuitis eis tamen contractum, est ratum, Hormisdas pp. 3 1. q. 2. cap. tua sanctitas.

Clandestinum vituperat Hormisdas pp. 30. q. 5. cap. nullus, et secundum Lateranense, cap. 51. Cum, inquit, matrimonia fuerint contrahenda in Ecclesijs per presbyteros publicè proponatur competenti termino præfinito, vt infra illum, qui valuerit, & voluerit, legitimum impedimentum opponat, & ipsi presbyteri nihilominus inuestigent, vtrum aliquod impedimentum obstat, cum autem probabilis apparuerit coniectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expressè donec quid fieri debeat super eo, manifestus constiterit documentis.

Deinde ibidem infra illegitimantur proles natæ ex matrimonio contracto in gradibus prohibitis.

Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 1. irritat clandestina coniugia.

Ea quoque, quæ ante baptismum ducta est, vxor est, Innocentius pp. 1. epist. 2. cap. 6. & epist. 22. c. & epist. 24. cap. 6. & Triburiens. cōcil. 39. Synodus Romana, ait, inquit, quod non dimittenda sit vxor post baptismum, quæ ha-

bita est, & ante baptismum in baptismo soluntur crimina, non tamen legitima coniugia.

Si tamen vno infidelium, seu gentilium facto alter nolit conuerti, nec baptizari, fidelis ei non est alligatus, Eutychianus pp. 28. par. 1. Si quis Elibert. 10.

Mercaturam exercere, cui liceat, tit. Negotiari.

Mensis sacerdotum non otiosæ fabulæ, sed lectio diuinarum scripturarum interponatur, tertio Tolet. 7.

Metropolitanus Episcopus ab omnibus prouintia Episcopis congregatis in sede Metropoleos ordinetur, Anicetus pp. in epist. decretali, 2. Aurelian. 7. 3. Aurelia. 3. amplius, 4. Tolet. 18. Vide tit. Archiepiscopus.

Curam gerit totius prouinciæ, & ideò ceteros honore præcellit, Lucius pp. ad Episcopos Gal. & Hisp. Antioch. 9.

Eius est dare epistolas ad alios pro Synodi congregatione, Mileuitan. 9.

Synodo eius parendum est, 2. Arelat. 37.

Merces. Vide, Opera.

Si quis dixerit iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis benè operatur, anathema sit.

Concilium Trid. sess. 6. can. 31.

Militiam repetentes, subdebantur pœnitentiæ rigori annos decem, 1. Niceni 12. Sed 1. Toletani cap. 8. indicatur causa, vt tam seuerè tractarentur, qui id egissent, quod scilicet sub Paganis militantes multa seuera præcepta contra fideles exequerentur, vel coacti: vt & apud Innocent. p. 1. cap. 2. epist. 24. 1. Turonens. 5. excommunicantur.

Vide in fine V. idem Ecclesiæ sacrificium.

Missam Christus ordinauit, Concil. Constantin. sess. 8. eamquē primum ipse in cœna vltima celebrauit, Concil. Trident. sess. 22. cap. 1.

Missæ est vnicum sacrificium populi Christiani, verè propitiatorium, seu placatoriū Dei pro peccatis, Conc. Trid. sess. 22. cap. 2.

Missæ sacrificium non sanctis in cœlo regnantibus, sed Deo soli in illorum honorem, offertur, eadem sess. 22. cap. 3. August. lib. 8. de ciuitate Dei cap. 27.

Missæ illæ in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, non sunt illicitæ, aut improbandæ, eadem sess. cap. 6. Aliqui certè nec Fabianus distinct. 1. cap. & si non concil. Elibert. de consecrat. distinct. 3. cap. Omnis homo, nec 1. Tolet. c. 13. probassent certis tantum temporibus communicantes.

Missæ non est passim vernaculo, seu mater-

Tc bran-

branda, eadem sess. 22. cap. 8. & canone 9.

Ioannis VViclef archiepiscopus 9. damnatus est: Non est fundatum in Euangelio quod Christus missam ordinauerit, Concilij Constantiensis sess. 8.

Vasa quibus sacrosancta conficiuntur mysteria (ait Triburiens. Concil. cap. 18.) calices sunt, & patenae, de quibus Bonifacius martyr, & Episcopus interrogatus, si liceret in vasculis ligneis sacramenta conficere, respondit: Quondam sacerdotes aurei ligneis calicibus utebantur, nunc e contra, lignei sacerdotes, aurei utuntur calicibus Zepherinus decimus sextus Romanus Episcopus patens vi treis, missas celebrari constituit, tum deinde Urbanus decimus octauus Papa omnia ministeria sacrata, fecit argentea. In hoc enim, sicut, et in reliquis cultibus, magis, et magis per incrementa temporum decus succrenit Ecclesiarum. Nostris enim diebus, qui serui patrisfamilias sumus, ne decus matris Ecclesiae imminuatur, sed magis cumuletur, et amplifietur, statuimus ut deinceps nullus sacerdos sacrum mysterium, corporis et sanguinis Iesu Christi Domini nostri in ligneis vasculis ullo modo conficere praesumat, ne vnde placare debet, inde irascatur Deus. Haec Concilio Triburiensi.

Non in domibus haec sancta mysteria, sed tantum in loco sacro sunt Deo offerenda (excepta graui necessitate. Anacletus pp. epist. 1. Felix pp. 4. cap. 1. epist. ad Episcopos per prouincias constitutos, Laod. 38. cap. 49. Cabilonen. sub magno cap. 9. Maguntiensis tempore Arnolfi Imp. Concilium Trid. sess. 24. in decreto de obseruandis, et euitandis in celebratione missae.

 Nemo quoque non ieiunus idem sacrificium offerat, Soter pp. apud Gratian. de consec. dist. 1. c. 2. Ut illud: Antisiodoren. 19. 1. Braccar. 16. 2. Braccaren. 10. 7. Tolet. 2. verbis Soteri pp. Nullus (inquit Salegustadiense concil. capit. 4.) presbyter qui post galli cantum, æstiuis noctibus biberit, postridie missam celebret, 3. Carth. 29. & secundum Manticon. c. 6. excipiebant feriam quintam hebdomadae passionis Domini, sub redarguuntur à Trullana synodo. c. 29.

Nemo solus celebret, ut habeat respondentem sibi dicenti Dominus vobiscum, Soter pp. loco praedicto, c. Hoc quoque) & c. 43. Maguntiaci sub Carolo magno. ceptam missam, & ad mysteriorum confectionem usque perductam alter absoluat, si languor priorem occupet, 7. Toletan. 2. 1. 1. Toletan. 14.

Nec alius id potest, quam sacratu Deo sacerdos Felix pp. 4. c. 1. epist. decretali) vide 9. 3.

tituli Eucharistia,) nec eam debet celebrare, illiteratus, Fabianus pp. apud Gratian. dist. 78. & in decretis Iuonis, lib. 3.

Reliquias hostiae sacrae ieiunius infantibus datas dicit, 2. Manticon. 6.

Hora tertia diei conueniat celebrari, quod tunc dominus noster Crucifixus sit Telephorus pp. in epist. decretali, 3. Aurelian. 24. id tantum in solennitatibus, praecipuis obseruari sanxit.

Ut in nocte sancta natiuitatis Domini celebretur, iussit Telephorus eadem epistola.

Sub horam nonam fiebat hoc tempore Augustini, & Ambrosii interdum, aliquando vero alia priori parte diei, ut videre est epist. 118. cap. 4. & 7. & apud Ambros. sermone 8. ad versiculum 6. Psalmi 119.

Alibi nullus dies intermittebatur, quo non offerretur sacrificium alibi sabbato tantum, & Dominico, alibi tantum Dominico, inquit August. cap. 1. epist. 118. & tractatu 26. super Euangelium Ioannis, Laod. 49. non videtur tempore Quadragesimae, id nisi diebus sabbati, & Dominico permittere, si de eodem sacrificio loquatur.

Presbyter non amplius, quam tres missas in die celebrare praesumat, Salegustadien. 5. Antisiodoren. 10. bis vno die ad idem altare offerri vetat. Quotidie fiebant mense Augusti missae sanctorum, 2. Turon. 18. Cyprianus lib. 1. epist. 2. Si secundum quod, & c. sess. 25. cap. 4. Conc. Trid. statuit, ut missae magno numero in Ecclesijs fundatae, & exigui stipendij existentes ad minorem numerum auctoritate Episcopi, vel Abbatis, vel Generalis alicuius Ordinis redigi possint.

Supra martyrum memorias primus id fieri praecipit Felix pp. 1. Vide de martyrum cultu, c. 50. lib. 18. de ciuit. Dei.

Quoniam quum in missa passionis Domini memoria recolatur, eius passionis imitatione immolati, & coronati sunt martyres, August. lib. 6. confessio. cap. 2.

 Sancta sic tenet Ecclesia, ut quisque pro suis mortuis verè Christianis offerat oblationes, atque presbyter eorum faciat memoriam, Gregorius pp. 2. epist. 8. quae est vltima, & c. 39. Cabilonen. tempore Caroli magni, visum nobis est, ut in omnibus missarum solennitatibus pro defunctorum spiritibus loco competenti Dominus deprecetur. Sicut enim nulla dies excipitur, qua non pro viuentibus, & pro quibuslibet necessitatibus Dominus deprecetur: ita nimirum nulla dies excipi debet, quia pro animabus fidelium preces Domino in missarum solennibus fundantur, Antiquitus hunc morem igitur sancta Eccle-

clesia tenet, vt & in missarum solemnitatibus, & in alijs precibus Domino spiritus quiescentium commendat, dicente B. Augustino: Non sunt prætermittendæ supplicationes pro spiritibus mortuorum quas faciendas pro omnibus in Christiana, & Catholica societate defunctis etiam tacitis nominibus eorum, quos sub generali commemoratione suscepit Ecclesia, vt quibus ad ista desunt parentes, aut filij, aut quicumque cognati, vel amici, ab vna eis exhibeatur matre commatre communi: Hæc ibi, Vide & cap. 15. Concil. Triburiensis sub Arnolfo, Imp. cap. 4. lib. de cura pro mortuis, & cap. 1. & lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 9. & lib. 21. cap. 24. Enchiridij quoque cap. 180. Et Chrysostomum sermone 3. in epist. ad Philippenses, Cyprianum epist. 9. lib. 1. Quod Episcopi antecessores nostri, &c.

Concilium Tridentinum sess. 22. c. 2. & sess. 25. c. 5. in decreto de Purgatorio.

Hæreticorum autem defunctorum, quamquid habiti sint in pretio, nulla ibi fiat commendatio; nec eorum qui sedi Apostolicæ non consentiunt, Vide epistolas Pontificum de Acacio Episcopo Constantinop. & Iustini Imperatoris ad Hormisdam pp. & Eulalium Episcopum ad Bonifacium pp. Leonem epist. 40. ad Anatholium.

Quidam laicorum, & maxime matronæ (inquit concil. Salegumstadien. cap. 10.) habent in consuetudine, vt per singulos dies audiant Euangelium. In principio erat verbum, & missas peculiare, hoc est, de sancta Trinitate, aut de S. Michael. Et idcirco sancitum est in eodem concilio, vt hoc ulterius non fiat nisi suo tempore, & nisi aliquis fidelium audire velit pro reuerentia sanctæ Trinitatis non pro aliqua diuinatione, & si voluerint vt sibi missæ cantentur, de eo eodem die audiant missas, vel pro salute viuorum, aut pro defunctis.

Conc. Trid. sess. 22. in decreto de obseruan. in missa, &c. vsque: Moneant etiam.

Audiant missam sæculares die dominica, nec egrediantur ante benedictionem sacerdotis, Agath. 47. 1. Aurelianen. 28. 3. Aurelianen. 28. Vide titulum: Ecclesia: §. 9.

Audiant, inquam, non solum abstinendo ab otiosis, & inutilibus verbis, verum etiam, & à perniciosis cogitationibus, c. 38. Turonensis sub Carolo magno.

Accinctus armis nullus ei intorsit, 3. Aurelianen. 28.

Monachus in omnibus subiaceat abbati 1. Aurelianen. 21.

Post probationem inquiratur, si annos natus sit quindecim, vtrum in ipso habitu per-

manere cupiat Marcellus pp. 20. q. 1. c. Illud, Hoc inquiri iubet, vbi octauum decimū ætatis suæ compleuerint annum, Secundum Toletanum c. 1. & 10. Tolet. c. 6. Nicolaus pp. 17. 20. q. 3. c. Præfens.

Vide titulum, Probatio, & Alexandrum pp. 3. parte 21.

Dissentire videtur, 4. Tolet. 48. 6. Gregorius pp. 3. epist. 4. V Vormart: 22. & 24. sed his niti non oportet.

Duximus constituendam regulam, secundum quam viuere debeatis, & omnipotenti Deo seruire, statuentes, vt professionem maiori priori omnes laici faciant in manu eius, se absque proprio victuros promittentes, & continentiam (quantum permisit diuina gratia) seruare, cui quoque tam clerici, quam laici, sicut proprio magistro: & animarum suarum rectori, debitam in omnibus obedientiam promittant, Alexander pp. 3. cap. 5. par. 27.

Peculiare seu proprium habere non presumat 1. Aurelian. 21. (Antifiodoren.) Alexander pp. 3. cap. 10. partis primæ, & cap. 5. partis 17. August. sermone quodam, citatus c. 112. concil. Aquisgranen. sub Ludouico: Si verò peculium habuerit, nisi ei ab abbate pro iniuncta fuerit administratione permillum, de communione remoueatur altaris, & qui in extremis, seu post mortem cum peculio inuentus fuerit, nec oblatio pro eo fiat, nec inter fratres recipiat sepulturam, sed extra ciuitatem in campis: Alex. idem cap. 10. partis 1. & cap. 5. par. 27.

Publicæ leges, & Ecclesiastica iura condemnant monachi incontinentiam (ait Syricus pp. cap. 6. epist. 6. & ideo conuictum huius criminis à monasteriorum cœtu, ecclesiarumque conuentibus eliminari mandauit, quatenus retrusus in suum ergastulum continua lamentatione tantum deffens faciant, purificatorio possit pœnitudinis igne decoqui, vt eis, vel ad mortem saltem solius miseris intuitu, per communionis gratiam indulgentia subuenire possit, Antifiodoren. 23. Syricium citat, & cum Chalcedonenſi concilio Leonem pp. 1. Triburiense conc. c. 27. sub Arnolfo Imp.

Ad nuptias non erat monachus, Antifiodoren. 24.

Non licet quoque ei nuptijs iungi, sub pœna communionis amittendæ, & gradus Ecclesiastici, Chalced. 16. 1. Aurelian. 23. iniunctum separari iubet etiam iudicis auxilio, 2. Turon. 16. separat, & 5. Aurelianen. 19. 3. Tolet. 51. 6. Tolet. 6. Quod si iudex, ait 2. Turon. 15. ad hoc solatium dare noluerit, excommu-

nietur, & infelix monachus, tali coniunctione fœdatus, si per cuiuscumque patrocinium se conatus fuerit defendere, & is qui in hac pertinacitate perdurat, & ille qui eum excepit ad defendendum ab Ecclesia segregentur, donec reuertatur ad septa monasterij, & indictam ab abbate quamdiu præceptum ei fuerit agat pœnitentiam, & post satisfactionem reuertatur ad gratiam.

Canones huius §. promiscue, de viris, & professis feminis, seu virginibus, seu viduis loquuntur.

Rurale opus quotidie monachi faciebant, Agath. 56. Epäunen,

Ieiunabant septimanam totam post Pentecosten, postea usque ad Kalendas Augusti, ter unaquaque septimana, secunda, quarta, & sexta die, toto Septembri, & Nouembri, ter quoque singulis hebdomadis. A Decembri usque ad Natalem Domini quotidie, post Epiphaniam usque ad Quadragesimam ter singulis septimanis, ut testatur 3. Turo. cap. 18.

Cellam quisque suam, sed māsunculam (ut hodie) non habuit olim, ut dum sub conspectu sui superioris omnes viuerent, nulla sinistra suspicionis de eis cuiquam causam daretur. Schola (inquit 2. Turon. 15.) labore communi construatur, ubi omnes iaceant, aut abbate, aut præposito imminente, ut dum duo, vel tres vicissim, & legunt, & excubant, alij cōsolentur, ut non solum sit custodia corporum, sed & surgat pro lectione assidua profectus animarum. Huc respicit 4. Tolet. 52. & 7. Toletan. 4.

Huius communionis scholæ inuenias vestigia, & monumenta non vno loco.

Probatis post emeritos labores caput, ea res concedi; Vnde Veneticum concil. cap. 7. Seruandum est (inquit) de monachis, ne eis ad solitarias cellulas liceat a congregatione discere, nisi forte probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitate asperior ab abbatibus regula remittatur: quo ita demum fiet, ut intra eadem monasterij septa manentes, tamen sub abbatis potestate separatas habere cellulas permittantur.

In loco in quo semel Deo se deuouit permaneat Chalcedon. 4. 2. Turon. 15.

Ad alterum monasterium commigrantem nullus abbas suscipere, aut retinere præsumat, nisi abbatis illius permisso, aut voluntate, Agathen. 27. 1. Anglican. 4.

Commigrate enim, interdum bonum est. Vnde cap. 26. Triburiensis concil. sub Arnolfo Imp. Si quis monachus, inquit, pro lucro animæ, vel animarum à suo monasterio exire, & ad aliquid proposuerit intrare, consentienti-

bus Episcopo, Abbate, & fratribus, consentimus, quia id fecisse multo sanctos legitimus, Alexan. pp. 3. par. 7. cap. 5. Nulli inter vos professio, inquit, licet ad alium ordinem, absque prioris licentia vilo modo transire, nisi fortè ad religionem migrauerit arctiorem. Vide Trid. 14. cap. 11.

Per diuersa loca vagi non ferantur, 1. Aurelian. 21. 2. Turon. 16. 4. Toletan. 52. cap. 12. Maguntiaci sub Carolo magno,

Nullas seculares causas tractent monachi per seiplos, non causas forenses, Chalced. 4. Tarracon. 11. 9. 12. Maguntiaci sub Carolo magno, Rhemen. 29. causa lucri non negotietur, Alex. pp. par. 27. c. 1.

Monachatu clericatus longo tempore annexus non fuit, ut monachus esset, qui clericus non esset, ut videre est in epistola 1. Liberij pp. Chalcedon. 8. & ante 5. Carth. 13.

Vnde D. Hieronymus in epistola ad Heliodorum, cuius initium, Quanto amore alia inquit, monachi causa est alia clericorum, clerici pascunt oves, ego pascor: illi de altari viuunt, mihi quasi infructuosæ arbori securis ponitur ad radicem, si munus ad altare non deferor: Mihi ante presbyterum sedere nō licet, si peccauero, licet tradere me Satanæ in interitum, carnis, ut spiritus saluus fiat.

Dionysius pp. tamen (teste Damaso in lib. pontificali) ex monacho assumptus est ad sedis Apostol. regimen, maturè admodum.

Syricii tempore id passim vsu venit, ipso dicente in epist. 1. cap. 13. Monachos quoque, quos tamen morum, grauitas, & vitæ, ac fidei institutio sancta commendat, clericorum officiis aggregari, & optamus, & volumus, Innocentius pp. 1. epist. 2. cap. 10.

Quam cognoscet Episcopus, eiusdemque consensu ordinabit monachum, Agath. 27. Tarracon. 11. Gelasius pp. epist. 1. c. 3. Ilerd. 3. primum Later. sub Gregorio pp.

Officium, qui celebrabant, vide tit. Psal.

Habitu, & vita custodiâr monachi regulam suam, Synodus Francia sub Zacharia pp. & c. 25. Turon. sub Carolo magno.

Abbatēs, qui quæquam fallaciter rotoderint, non in fructum animarum, sed per auaritiam, ut res eius tali persuasione monasteriū habeat pœnitentiæ subiaceat regulari, & c. c. 7. Cabilon. sub Carolo magno.

Si quis exactus pro sua receptione aliquid dederit, ad sacros ordines non ascendat. Is autè, qui acceperit, officii sui priuatione mulctetur, Alex. pp. 3. par. 1. c. 10. & par. 2. c. 10.

Vitiosè sic recipientem, & receptam (idem autem est, & de viris iudicium) sine spe restitutionis de suo monasterio expellit in locum arctio-

arctioris regula, ad agendum perpetuo pœnitentiam, 2. Lateran. 64.

Nullus monachus, absque Abbatis, & maioris partis sui capituli licentia, pro aliquo fideiubeat, vel ab alio pecuniâ mutuo accipiat ultra summam communi providentiâ constitutam, 2. Lateran. 59.

Capituli semel quotannis celebrandi locum Episcopus illis designabat, 1. Aurel. 21.

De communibus capitulis monachorum, 2. Lateran. c. 12. sub Innocentio 3:

Nullus tondeatur sine legitima ætate, & spontanea voluntate, cap. 23. Maguntiaci sub Carolo magno.

Sanctimonialium vestis nigra tempore August. epist. 199.

Non plures suscipiantur in monasterium monachorum, seu puellarum quàm ratio permittit, & ibi absque necessariarum rerum penuria degere possint cap. 8. Arelate. sub Carolo magno) cap. 31. Turonen. sub eodem) c. 19. Maguntiaci sub eodem) Rhenen. 27.

An in id ecclesia parochiana cõueri possit 3. Tolet. 4.) 9. Toletan. 5.

Monasterium nouum, nisi episcopo, aut permittente, aut probante, nullus incipere, aut fundare præsumat, Agath. 27. & 55. & Chalcedon. 4. Epauen. 10. constructum à se Episcopus ditare non potuit de Ecclesia, ei plus hinc dando, quam 50. partem, 8. Tolet. 5.

Missi, & directi quidam cum Episcopis, per quæque loca vniuscuiusque diocesis (inquit sub Carolo magno Maguntiacum, cap. 20.) perspiciant loca monasteriorum quorumlibet, si in apto, & congruo loco sint posita, vbi commodum necessarium possit acquiri, quod ad vtilitatem pertinet monasterij, sicut in sancta regula dicitur: Monasterium autem ita debet constitui, vt omnia necessaria infra monasterium exerceantur, vt non sit necessitas monachis, vel clericis, vel puellis vagandi foras, quia omnino non expedit animabus eorum. Similiter quoque ædificia monasteriorum supra dicti missi, & cum eis Episcopi per diuersa loca præuideant, si apta sint, & congruenter sanctæ professioni composita, vel si claustrum firmum habeant, in quo saluari possint animæ in eis commorantium sub disciplina canonica, vel regulari. Vbi autem aliter inuentum fuerit, hoc commodè Episcopus loci ipsius faciat emendari, ita vt condignam professioni eorû custodiam habeant canonici, vel monachi, atque moniales, nè detur eis occasio malè faciendis, quod absit.

De Vicarijs monachorum, Alexand. pp. 3. par. 39.

A nullo expolietur, 2. Hispal. 10. Chal. 24.

5. Aurel. 13. 1. Aglic. 3. 4. Tolet. 50. ei sua iura conseruentur, quod concidit, 4. Tolet. 50.

Angariis procuracionibus, vel quibuslibet subsidiis secularibus non subiaceat, Lateranense primum sub Gregorio pp. 1.

Non euellatur, vt ex eo vel possessio, aut secularare habitaculum fiat: Chalcedonen. 24.) 1. Hispal. 10. 4. Toletan. 50.

Episcopus in eo abbatem aliaque officia instituat, & extra regulam facta corrigat, 4. Toletan. 50.) Ticinensis synodus: Ita quidem monasteria, &c.

Episcopus (inquam) in cuius territorio, seu diocesi situm est, 3. Arelatense apud Gratian. 18. q. c. Monasteria.

Sed 2. Hispal. 11. Episcopis hoc ius antiquum ademit, 1. Lateran. Concil. ob nimiam, quorundam arrogantiâ, & tumorem, at post spe rei melioris restitutum est. 7. Toletan. 5. Episcopi dicuntur Rectores monasteriorum. Vide Trid. sess. 21. cap. 8. sess. 24. cap. 5.

Abbates, vel monachi patrocinio seculari penitus non vtantur, nec ad Principis præsentiam sine Episcopi sui permisso ambulare audeant, vel excommunicentur, cap. 1. 5. Cabilonensis circa temp. Eugenii pp. 1.

Vide titulum Abbatem 9. 5. & 6.

Monebatur autem episcopus, nè immemor præcepti principis Apostolorum; Pascite qui in vobis est gregem, non coactè, sed spontaneè neque vi dominantes in clero, sed forma facti gregis; monasterio præficeret per acceptionem personarum, vel suæ cõsanguinitatis personâ, vel sui fauoris participationem iniquum quempiam, adiecto quod si hoc faceret, irritum haberetur, 10. Toletani 3.

Cõmendans monasterium, quo casu admitteret, 3. Lateranen. sessione 9. Et quoniam (ait) ex commendis, &c. Sed Trident. sessione 14. c. 10. & 25. cap. 21. nunc consulatur.

Suberant itaque omnes monachi episcopo, Chalcedon. 4. & 8. 1. Aurelian. 21. 7. Toletan 5. Mulier intra septa monasterij nullatenus introire permittatur, 2. Turon. 17. Lateranense primum sub Gregorio pp.

Abbas, qui eam viderit, nec statim eiecerit, excommunicetur, 2. Turon. 17. pane, & aqua cõtentus sit, in monasterium ob hoc reclusus, Antisiodor. 26.

Puellarum monasterium longius à virorum distet monasterio, atq; ob insidias diaboli, aut propter hominum oblocutiones, Agath. 28.

Puellarum monasterium administratione, & præsidio monachi gubernetur, 4. Carth. 97. 2. Hispal. 11.

Qui præficiendus probetur ab Episcopo, 4. Carthag. 97. 2. Hispal. 11.

Qui

Qui tamen ab earum familiaritate sic si remotus, ut vsque ad vestibulum non habeat accedendi familiare permillum, 1. Hispalen. 1. 3. Carth. 25.

Sacro illis facto, statim regredi festinet, Epau. 38. cap. 7. Arel. sub Carolo magno, cap. 19. Turon. temp. eiusdem Caroli, cap. 68. Cabil. tempore Caroli magni, cap. 26. Magutiaci sub Carolo magno.

Monachi autem illis curæ erit, sanctimoniales doctrina edificare, prædiis earum intendere, fabricas extruere, 2. Hispal. 1. 1. & si quisquæ clericus sine manifesta, & necessaria causa frequentare præsumpsit, per Episcopum arceatur, & si non destiterit, à beneficio Ecclesiastico reddatur immunis. Alex. pp. 3. par. 1. c. 11.

Immo nullus, nisi probatæ vitæ, & ætatis prouectæ ibi præter utilitatem, aut ob eius reparationem habitare, aut secretas colloquutiones habere præsumat, Epau. 38. 1. Mantisco. 2. cap. 7. Arelaten. sub Carolo magno.

Puellarum monasteriis tales præferri debent feminae, & Abbatissæ creari, quæ & se, & subditum gregem cum magna religione, & sanctitate custodire norint, & his quibus præsent, prodesse non desinant, sed & se, & illas ita obseruent, ut potè vasa sancta in ministerio Domini præparata; Talem enim se debet Abbatissa exhibere subditis in habitu in veste, in omni conuictu, ut eis ad cœlestia regna pergestibus ducatum præbeat. Sciatur etiam se pro his quas in regimine accepit, in conspectu Domini rationem redditurum, c. 25. Cabilon. temp. Caroli magni.

Videatur tit. Sanctimoniales, & Abbatissas.

De portaria eiusmodi monasterii, c. 64. Cabilon. sub Carolo magno.

Omnes capilli monialis radiantur, Synodus Francia sub Zacharia pp.

Monastica vita est salutaris, 2. Hispal. 10. 4. Tolet. 49. Innoc. pp. 1. epist. 2. c. 10.

Vnde damnat Synodus Constantiensis hæc verba Ioannis Viclef. Ingredientes religionem, aut aliquem ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad obseruanda diuina præcepta, & per consequens, ad perueniendum ad regnum cœlorum, nisi apostataruerint ab eisdem, & articulos 21. 22. & 44.

Netamet nimia religiosorum diuersitas, ait 2. Lateran. 13. grauem in Ecclesia Dei confusionem inducat, firmiter prohibemus, nè quis de cætero nouam religionem inueniat, &c.

Montes pietatis vide titulum; Vsuræ, § 5.

Mors corporalis, qua separatur anima à corpore; homini per peccatum accidit Mileuitan. 1. Arauf. 1.

Laici qui excubias funeris obseruant, cum

timore & terrore, & reuerentia hoc faciant, nullus ibi diabolica carmina præsumat cantare, nè ioca, nè saltationes facere, nec inebriari.

Et nos, qui nouimus, qui credimus, & docemus (vitam superesse post mortem fidelibus) contristari nimium de obeuntibus non debemus, nè quod nobis magis in culpam sit; Anastasius pp. 2. 3. Toletan. 22.

Mulier virili habita, seu veste non utatur. Concilium Grangrense contra hæreticum Eustachium.

N

Natura duæ sunt in Christo, diuina, & humana, non commixta: quarum altera tantum passa est, vide titulum: Christus.

Naufragorum res colligens, & sibi retinens, excommunicatur vsque ad restitutionem Alex. pp. 3. part. 1. cap. 14.

Necessitas non habet legem; Felix pp. 4. c. 1. epist. decretalis.

Damatur hic articulus Ioannis Viclef Constantiæ; Omnia de necessitate absoluta, eueniunt.

Negans fidem, vel ob summos cruciatus, duobus annis inter cathecumenos, triennio verò inter poenitentes manet à communione remotus 2. Arelaten. 11.

Negotiari maioribus clericis (Episcopo, presbytero, & diacono) non licet, nisi victus conquirendi, id què intra prouinciā tantum Elibert. 19. Tarracon. 2. Emendi vilis, vel vendendi carius studie non utantur, 1. Turon. 13. modò vsuras non capiant, id concedit, Gelassi. pp. epist. 1. cap. 17.

Neophyti, id est, recens baptizati, aliquando à lautioribus epulis, & speculis, vel coniugibus abstineant, 4. Carth. 86.

Ad diaconatus, vel sacerdotij officium ascisci non debent, 2. Arelaten. 1.

Et antequam, vel ad Episcopatum, vel ad presbyterium admittantur, multum probentur, fungatur prius munere inferiorum ordinum, ut sic pateat qua fide sint, qua modestia, qua grauitate, & verècundia præditi, 1. Mice. 2. Sardio. Laod. 3. Gregor. pp. 1. lib. 4. epist. regist. epist. 51. & lib. 7. epistol. 110. Syluester pp. concil. Roman. act. 2. c. 11. Syricius pp. 3. epist. 3. 3. Arelaten. 1. 1. Braccar. 38.

Eo quòd miserum est (inquit Innocent. pp. 1. epist. 12. cum aliis iam citatis) cum magistrum fieri, qui nunquam discipulus sit, fuit: cum summum fieri sacerdotem, qui nunquam in vllò gradu obsecutus fuerit sacerdoti.

Nicena synodi primæ canones septuaginta fuere Syluestro pp. transmissi ex Nicæa, vt testantur Episcopi Ægypti ad Marcum pp. 1.

Notarij, de his vide Concil. Trident. sess. 22. cap. 10.

Nouatus hæreticus sub Fabiano, & Cornelio docuit, post baptismum lapsis veniam dādam non esse a sacerdotibus.

Vide Eusebium lib. 6. historiz Ecclesiast. cap. 33. & Innocen. pp. 1. cap. 2. epist. 3.

Damnatur. autem hic eius error Romæ a concilio, vt videre est in epist. Cornelii pp. ad Ecclesiam Antiochenam, & Cypriani sermone de lapsis, Conc. Trid. sess. 14. cap. 1.

Ab hac hæresi reuersi recipiebantur ea cōditione, vt fateretur se etiam his communicaturos, qui fortè secundas nuptias experti essent, vel his qui persecutionis tempore lapsi sunt, 1. Nicen. 8. 8. Arelaten. 9.

Nouatiani, & Montenses iidem erant in sententia, Teseo. 8.

Nuncius de latere (sic quidem hodie appellatus) in antiquis canonib. vocatur presbyter à latera Sardicen. 7. Nicolaus pp. 1. ad Michaellem Imperatorem.

Nuptias quasuis (primas, & secundas) damnauit Manichæus. Braccar. 11. & Eustachius quidam cum fuit, vt patet ex Gangrensis concilij c. 1. & epistola præliminari.

Secundas tantum damnat Nouatus, & Montanus 1. Nicen. 7. & 8.

Licitas autē esse, hoc ipso patet, & ex Apostolo Paulo, & ex Gelasio pp. 6. 24. epist. 1.

Nō debet autem vir, vel mulier ad bigamiā transiens à presbytero benedici, quia cum alia vice benedicti sint, eorum benedictio non debet iterari, Alexander pp. 3. c. 1. par. 9.

Et cum apostolus dicat, Mulier mortuo viro soluta est à lege viri, & In Domino nubat, cui voluerit, coniux nullam incurreret infamiā, nubendo iterum infra tempus luctus mortui coniugis secundum leges distinctum, Alex. pp. 3. c. 2. par. 9.

Celebrari non debent nuptiæ in Quadragesima, Laod. 52. Nicolaus pp. 1. c. 9. tit. 18.

Nec à septuagesima vsque in octauam Paschæ, et tribus hebdomadibus ante festum Ioannis Baptistæ, & ab aduentu Domini vsq; post Epiphaniā, Illden. conc. apud Gratian. 33. q. 4. cap. Non oportet, Salegund, 3.

Concilio Trid. sessione 24. cap. 10. de reformat. matr.

Ornamenta diuina, seu sacra non assumantur ad ornatum nuptiarum, Aruer. 7.

Nuptiali conuiuio, nec presbyter, nec diaconus, nec subdiaconus interfit, Agathen. 39.

Venetici 11. nec monachos, Antifiodor. 24. Laodicen. 53.

O

Oblationes panis, & vini die Dominica fiant ad altare à viris, et mulieribus, Fabian. pp. 1. epist. 3. 3. Manticon. 4. vt per has immolationes, & peccatorum suorum fascibus careant, et cum Abel, vel cæteris iultè offerentibus promereantur esse consortes.

Solebant fideles, et in martyrum, vel defunctorum missis offerre, 1. Braccar. 9. 4. Tolet. 52. commendat August. matrem suam, quod id quotidie fecerit, lib. 5. confess. c. 9.

Offerentium nomina Deo commendantur, postquam ei ipsa sunt commendata, Innocen. pp. 1. epist. 1. c. 2.

Has oblationes bis, aut ter diuidebant clerici inter se quotannis, erant enim eorum, 1. Braccar. 39. 2. Bracc. 6. at 1. Aurelia. 16. earū dimidium clero, dimidium assignat Episcopo, capite autem 17. dicitur, tertiam esse Episcopi, clericorum verè duas alias, Damasus pp. apud Gratian. 10. q. 1. cap. hanc consuetudinē, 4. Tolet. 32.

Et Concilium Carpentoracense consentit, vt clericorum sit deseruientiū parochiæ, quod à fidelibus derelinquitur illi, si ipsa nullius indigeat.

In crimine aliquo ab hoste occisi oblationē recipit Ecclesia ad altare, 1. Aurelian. 14.

Item eorum, qui inopinatè sunt sine communione in itinere mortui, 1. Valsen. cap. 2. 2. Arelat. 12. 4. Carth. 79. Vide titulum, Milla, §. 10.

Retinens, quod Ecclesiis, aut monasterijs ab alijs (quicunque illi sunt) donatū est, velut necator pauperum excludatur ab Ecclesia, quouq; id tribuat, 4. Carth. 95. Agathen. 4. 1. Valsen. cap. 4. 3. Aurel. 22. 2. Arelat. 28. vbi citatur Valsense nescio quod, 2. Turon. 26. 1. Parisien. 1. Aruern. 13. 1. Mantico. 4. 9. Tolet. 1.

Vide titulum Ecclesiæ. §. 26.

Hanc iniquitatem docebat Eustachius dānatus à synodo Gangrensi.

Ablator quoque eorum, quæ Ecclesiæ sunt oblata, excludatur ab Ecclesia donec ea reddiderit, Agath. 4. 4. Aurel. 19. 5. Aurelian. 16. Rom. syndus quinta sub Symmacho pp. quæ citatur, 16. q. 1. cap. In canonibus, 6. Tolet. 15. 15. crudelis quippè est in ipsos offerentes, c. 6. Maguntienis temp. Arnolphi. Hinc tertium Lateran. sub Leo 10. Statuimus, & ordinamus, vt fructus, redditus, & prouentus Ecclesiarum, monasteriorum, &c.

Im-

Immo, qui renocat, quod semel pro sua deuotione dedit, 3. Aurelian. 27. Agathen. 4. Aurelian. 19.

Vide lib. tertio, Aquisgran. concil. sub Pipino habiti.

Iniquum enim est, ut Ecclesiastici potius custodes chartarum, per quas aliquid Ecclesiis à fidelibus personis legitur derelictum, quam defensores rerum creditarum indicentur, 1. Parisien. 1.

Quisquis fidelium tamen de facultatibus suis Ecclesiae aliquid deuotione propria contulerit, & hinc fortè, vel ipse, vel filii eius redigantur ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium vitae pro temporis usu percipiant, 4. Tolet. 37. idem sub obscure dicitur, c. 61. Turon. sub Carolo magno.

Et hinc habes, ut non turberis sermone Augustini, qui est cap. 112. conc. Aquisgran. sub Ludouico Imp.

Hinc tyranno responde in martyrio Laurentii, apud Prudentium conquerenti.

Fidelibus tam multa, ac ampla sunt pro contemplatione oblata, mercedis studia, 6. Aurelian. 16. 4. Aurelian. 14. Iuo lib. 1. de decretorum ex proœmio primi Niceni concilii, cap. 115. Aquisgranensis sub Ludonico pio Imp. Vide titulum: Decimæ §. 10. & 11. & tit. Ecclesiæ, §. 16.

Factus est, & ideò sancta Ecclesia locuples, ut hinc ab ea, utputa à pia matre, & omnium gubernatrice, & milites Christi exornarentur, pauperes recrearentur, & captiui pro temporum oportunitate redimerentur, inquit, idem Conc. Aquisgran. c. 116, cap. 6. Cabilon. tempore Caroli magni.

Omnes igitur (ait D. Hieronymus in commentario Matthæi) qui stipendiis templi, & in his, quæ conferuntur ad usus Ecclesiæ, abutuntur in aliis rebus: quibus suam expleant voluntatem, similes sunt scribarum, & Sacerdotum redimentium mendacium, & Saluatoris sanguinem.

Fideles ad res suas Ecclesiæ dandas non sunt circumueniendi: oblatio namque spontanea esse debet, iuxta illud, quod ait scriptura: Voluntariè sacrificabo tibi, & illud: Omnis populus mente deuota obtulerunt donaria Domino, cap. 6. Cabilon. tempore Caroli magni.

Obmutescenti datur baptismus, 1. Araf. 12. vide tit. Baptism.

Occidens seipsum, Vide tit. Desperandum, §. 3.

Occulta cordis alieni. Vide tit. Iudicium.

Odij exardescens, tit. Discordium.

Officij Ecclesiastici forma, tit. Psallere.

Operibus bonis, legi Dei satis, ij; tamquã

merces debetur vita æterna, Conc. Trid. sess. 6. c. 16. & can. 28. & 23.

Opera nostra bona, nulla sunt sine gratia Dei qui sua dona nostra vult esse merita; ibidem, Celestinus pp. epist. ad Episcopos quosdam Galliarum cap. 12.

Per opera bona conseruari atque augeri coram Deo acceptam iustitiam, ipsaque verè causam esse augendæ, non autè fructus dumtaxat, & signa acceptæ iustificationis, Conc. Trid. sess. 6. can. 24.

Iustos in omni opere bono saltem venialiter peccare, aut quod intolerabilius, est pœnas æternas mereri, orthodoxæ religionis doctrinæ aduersatur, Concil. Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 25.

Nò omnia opera quacumque ratione ante iustificationem facta, esse peccata, Synodus, Trid. sess. 6. cano. 7.

Oppressor, vel expoliator clericum, aut pauperem, aut religiosum citetur primò coram Episcopo, & si comparere contempserit, inuicem mox scripta percurrant per omnes prouinciæ Episcopos, & quoscumque adire potuerint, ut excommunicatus habeatur ipse donec obediatur, & reddat aliena 1. Tolet. 11. immò, & regis auribus eorum insolentiam intiment, 4. Toletan. 3. 1. 2. Turon. 27. 2. Manticon. 14. cap. 49. Turonens. sub Carolo magno, Nico. pp. 1. 24. q. 3. Illi qui, Colonienfis Synodus c. 3. sub Carolo 3. Imp.

Sæui eiusmodi hominibus dona sacerdotes refutent 4. Garth 94.

Libat Domino prospera, qui ab afflictis pellit aduersa. 8. Tolet. 2. ut & multi ante pontifices.

Orario presbyter semper utatur pro sacerdotali dignitate ab alia discrimine, c. 28. Magunt. sub Carolo mag.

Non lector, Laod. 23. nò monachus, nec dū ordinatus, 1. Aurelian. 22. non subdiaconus, 1. Braccaren. 27.

Ad primam tonsuram, & ad 4. minores ord. requiritur ætas 7. annorum completorum, ad subdiaconatum 22. inchoatorum, ad diaconatum 23. ad presbyteratum 25. & si per median horam sint inchoati, c. nullus, de temp. ord. Bulla Pij 2. Ad Episcopatum 30. anni completi c. cum in cunctis, de elect.

Ad validitatem sponsalium requiritur ætas 7. annorum toto tit. de sponsalibus.

Ad validitatem matrimonij 12. annorum in fœmina, 14. in masculo, cap. fin. de spons. in pub. vide supra in verbo Beneficium.

Ordinis aliquod est sacramentum, Concil. Florentinum in decreto Armenis tradito, Concil. Trid. sess. 23. c. 3. & can. 3.

De

De materia, forma, & ministro huius sacramenti. Vide Concil. Floren. loc. cit.

Canon. 5. sess. 23. Concil. Trid. ita habet: Si quis dixerit sacram vñtionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantum non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse: similiter & alias ordinis caeremonias, anathema sit.

Ad hoc autem diuinæ dispensationis provisio gradus, & diuersos constitui ordines esse distinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vna concordia fieret ex diuersitate contextio, & recte officiorum generaretur administratio singulorum, neque enim vniversitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnæ eam differetiz ordo seruaret, Dionys. pp. 1. ad Seuerum Episcopum epist. 2. vbi in prædictorum confirmationem adiecit id ipsum in celesti Angelorum militia aduerti. Transulit hanc eius sententiam Bonifacius pp. in epistola sua primam ad Eulalium, Alexandrinum Episcopum.

Similia pulchre habet, Conc. Trid. sess. 23. cap. 2.

Vide eiusdem, sess. 23. cap. 17.

Id spectat, & Hieronymus in dialogo contra Luciferianos.

Duo dumtaxat sunt ordines sacerdotum, Episcopus, & presbyter, Anacletus pp. epist. 2. Damascus pp. epist. 4.

Gelasius pp. cap. 20. epist. 1. à sacro ministerio submouet, tam eos, qui ordines sacros susceperunt subiacentes adhuc, & implicati quibusdam criminibus, quam qui postea eis susceptis sanctum præuaricantur propositum, Celestinus pp. 11. cap. 6. epist. secunda.

Vide titulum; Clero adscribi. §. ibi citatis.

Ordinans quoque contra instituta maiorum, auctoritatem in ordinationibus, vel in concilijs minimè retinebit, ordinatus autem sacerdotij honore priuabitur. Taurinatenis concilij, cap. 2. Innoc. pp. 1. epist. 24. cap. 3. non aliud vult cum dicit: aduersus formas canonum ad ordinem venire tentans, ordine, & honore priuetur vna cum ordinatore, Zosimus pp. epist. 1. cap. 1. & 2. 3. Arelat. c. 3. ordinatori ab eo die ad annum aufert celebrandi potestatem. Vide Hilarij pp. epist. 3. ad Florentinum Ilerd. conc. cap. 12. Vide etiam 3. Aurelianen. 9. 2. Hispalen. 4. 3. Aurelia. 6. ordinatum non deiecit, sed ordinatorem priuat celebrandi potestate per sex menses.

Docet sacrosancta Tridentina synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & cæterorum ordinum, nec populi, nec cuiusuis secularis potestatis, & magistratus cõsensum,

seu vocationem, seu auctoritatem, ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio, quin potius discernit, eos, qui tantummodo à populo, aut seculari potestate, & magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostium non ingressos habendos esse, sess. 23. cap. 4. Consentit Concilium Lodicense, cap. 13.

Tamen quod ordinandi subinde populi examine, & testimonio probentur, quando incorruptus est populus, non est inutile, vt habetur: Carthag. 22. & 4. Carthag. 22. Vide Concil. Trid. sess. 23. cap. 5.

Vnusquisque qui ad Ecclesiasticos gradus est accessurus, non antè honoris consecrationem accipiat, quam placati sui innodatione, promittat, vt ad fidem Catholicam sincera, cordis deuotione custodiendam, iuste & pie viuere debeat, & vt in vllis operibus suis, canonicis regulis contradicat, atque vt debitum per omnia honorem atque obsequij reuerentiam præminenti sibi dependat, 11. Toletan. 10. 4. Toletan. 26. Vides sessionem 24. cap. 12. & sessionem 25. cap. 2. Concilium Tridentinum, & Cabilonense tempore Caroli magni cap. 13.

Litteras testimoniales accipiat ordinibus initiatus, Mileuitani 14.

Vagantes sine his, de quibus non constat, quod ordinati sint, ministrare, vel ordinationem in aliena parochia facere non tēter, nisi iubente eo Episcopo cuius est parochia, V Vormatien. 51. Laodicensem c. 41. Carth. cap. 5. 3. Carth. c. 28. Tridentinum sess. 23. c. 16.

Gratis ordines conferantur, nè spiritui sancto contumelia irrogetur, dum eius donum pretio æstimatur, vile est enim, quod venditur Hermisdas pp. cap. 1. epistol. ad Episcopos Hispaniæ, 2. Aurelian. 3. 2. Turonen. 28. 4. Toletan. 17. 2. Braccar. 3. cap. 8. Toletan. 3. 11. Toletan. 8. & 9. 3. Braccar. 7. cap. 16. Cabilon. tempore Caroli magni, alioqui gradu decidat ordinans, Chalcedonen. 2.

Concilium Tridentinum: sess. 21. cap. 1. de reformatione. Quoniam (inquit) ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspitio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque ordinum etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum Episcopi, & alij ordinis collatores, aut eorum ministri quoque prætextu accipiant. Vide, & ea quæ sequuntur.

Vu Dans

Dans munus, vt ordinem suscipiat, abiicitur à gradu, 2. Aurelian. 4. 5. Aurelian. 10. 2. Braccar. 3. 8. Tolet. 3. subit quoque perennem pœnitentiã in aliquo monasterio, 6. Toletan. 4. communione priuatur, & cum ordinante propriorum bonorum amissione damnatur, cap. 16. Cabilonensis tempore Caroli magni, Gelasius pp. c. 26. epist. 1. 11. Tolet. 9. Alex. pp. 3. par. 35. c. 3. videatur.

Et ideo, ait 11. Tolet. cap. 9. vt horum, & similiarum argumentatorum deiiceps amputetur occasio, hæc sancta synodus definuit, vt cū quisque pontificale culmen ante Domini altare percepturus accesserit, Sacramenti exactione adstringatur, quod pro consecranda sibi consecratione honoris, nulli personæ cuiuslibet præmii collationem, vel aliquando dedisset, vel aliquando in futurum dare procuraret, sicque aut mundus ab hoc contagio prælationis consecrationem accipiat, aut publicato scelere manifestè denudatus coram Ecclesia, & ad honorem, quem mercari voluit non accedat, illos autem, quos deinceps post prælationem per præmium ordinatos fuisse patuerit, sub definitis pœnitentiæ legibus, vt verè symoniacos ab Ecclesia separandos esse censemus, id est, vt duorum annorum spatio exilio relegati, & digna satisfactione, vel excommunicationis sententia coerciti, honoris gradum, quem præmiis emerant, lachrymis conquirere, & reparare intendant; Vnde si digna eos satisfactio pœnitentiæ commendauerit, peracto iudicis pœnitentiæ tempore, non tantum communioni, sed & loco, & totius ordinis officiis, à quibus separati fuerant, restaurandi sunt. Vide 3. Braccar. 7.

Ordinationes autem presbyterorū, & diaconorum non fiant, nisi quarti mensis ieiunio, septimi, & decimi, & initio quadragesimalis, ac mediana quadragesimæ die, Sabbati ieiunio, circa vespæram, Gelasius pp. cap. 13. epist. ad Episcopos per Lucaniam, Greg. pp. 2. epist. 3. Zacharias pp. epist. 5. ad Bonifacium Episcopum: Dicimus autem tibi, &c. cap. 23. Cabilonensis tempore Caroli magni.

Dicitque ibidem Zacharias pp. In eo, quod abest propter Zelum fidei actum est (id est, quod non legitimis temporibus, & diebus ordinasti presbyteros, & diaconos cogente necessitate) à Domino Deo nostro indulgentiam postulemus.

Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 8. de refor. Eadem sess. c. 12. & 13. præcipitur ne duo sacri ordines alicui eodem die conferantur, Nisi tamen aliud episcopo expedire videatur.

Nec citò quilibet lector, citò acolythus, ci-

tò diaconus, citò sacerdos fiat: quia in minoribus officiis si diu perseuerent, & vita eorum, pariter, & obsequia comprobantur, vt ad sacerdotium post hæc emensis stipendiorum meritis veniant, nec præcipiant quod vita probata meretur accipere. Innocen. pp. 1. epist. 4. c. 5. Syricius pp. epist. 1. c. 5. & 10. Conciliū Rom. sub Nicolao pp. 1. Nullus laus, &c.

Vide 1. Nicen. c. 2. Sardicen. c. 11. & Gaiū pp.

Vide titulum: Neophiti 9. 2. & 3. & titulum: Adolescentes, & Concil. Triden. sess. 23. cap. 11. & 12. reformat.

Si enim officia secularia (ait Zosimus pp. epist. 1. ad Hefychium) principalem locum non vestibulum actionis ingressis, sed per plurimos casus examinatis temporibus deferunt, quis ille tam arrogans, tam impudens inuenitur, vt in cœlesti militia, quæ propensius ponderanda est, & sicut aurum repetitis ignibus, exploranda, statim dux esse desiderat, cum tyro antè non fuerit, & prius velit docere, quam discere? adfuescat in domini Castris lectorum primitus gradum, etc. Cœlest. pp. 1. epist. 2. cap. 3. Hormisdas pp. c. 1. epist. ad Episc. Hispan.

Gelasius pp. c. 3. epist. 1. tempus abbreviat probationes ordinandorum cum clericorum est penuria.

Per semetipsos Episcopi, &c. Conc. Triden. sess. 23. cap. 3.

Quisque à suo tantum promoueatur, item facultates de promouendo, &c. Concil. Trid. sess. 7. c. 11. & 12.

Nulli Episcopo liceat alterius Episcopi Ciuitatis ministrum Ecclesiasticum sollicitare, & in suis parochiis ordinare, sine alterius consensu, quia ex his contentionibus solet nasci discordia, Sardicen. 18. 1. Carth. 4. 3. Cart. 2. 1. Syricius pp. cap. 6. epist. 4. Tauraita. 6. Innocentius pp. 1. epist. 2. cap. 7. Aruerue. 10. Braccar. 26. Valentinus Hispaniz, cap. 6. 5. Aurelianen. 5. cap. 28. Triburiensis sub Arnolfo Imper.

Immo amplius dicit concilium primum Nicenum, c. 27. Si quis ausus fuerit aliquem, qui ad alterum pertinet ordinare in sua Ecclesia, cum non habeat consensum ipsius, à quo recessit clericus, irrita erit huiusmodi ordinatio, 2. Arelaten. 13. Sardicen. 19. Antioch. 12. Sixtus pp. 2. epist. 2. 1. Turonici 10.

Veneticum autem cap. 10. Clericos ab Episcopis ordinatos sine permisso eorū, à quibus fuerant ordinandi, promouere ad superiorem aliquem ordinem non præsumant.

Concilium Tridentinum: Vnusquisque à proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generalis, aut specialis rescripti, vel pri-

privilegii pretextu, etiam statutis temporibus permittatur, nisi eius probitas, ac mores ordinarii sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinans à collatione ordinum per annū, & ordinatus à susceptorum ordinum executione, quamdiū proprio ordinario videbitur expedire, sit suspensus, Trid. sess. 23. c. 8.

Constitutionis huius rationem dat etiam Concilium Elibertinum, cap. 24. Eo quod inquit, peregrè baptizati minimè sit cognita vita.

Quod si tamen cōtingebat Episcopum aliquem laborare clericorum penuria, movebatur alterum ei dare, 1. Carth. 4. 3. Carth. 44.

Extra prouinciam suam non celebret Episcopus ordinationes, Antioch. 13. Vide titulū, Iurisdictionem.

Nullus quemquam ordinet, nisi qui iocalē se futurum primitus sponderit. Valentinum Hispaniæ, cap. 6. Quod clarius dicit Chalced. concil. c. 6. Nullum, inquit, absolutè ordinari presbyterum, aut diaconum, nec quemlibet in gradu Ecclesiastico, nisi specialiter Ecclesiæ Ciuitatis, aut possessionis, aut martyrii, aut monasterii, qui ordinandus est pronuncietur, qui verò absolutè ordinantur, decreuit sancta Synodus, irritam haberi huiusmodi manus impositionem, & nusquam posse ministrare.

Sessio 23. Trident. cap. 16. comprobato hoc canone dicitur. Cum nullus debeat ordinari, &c.

Hinc simile est, quod eadem synodus Trident. sess. 21. cap. 2. præcipit neminem ordinari sine titulo, ut vulgò loquuntur, hoc est, inquit synodus, nè quis clericus secularis, quamuis alias sit idoneis moribus, & scientia, & ætate, ad sacros ordines promoueat, nisi prius legitimè constet eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat pacificè possidere. Vide locum.

Ipsæ quoque Alexander pp. 3. cap. 5. partis primæ. Episcopus, ait, si aliquem sine certo titulo de quo necessaria vitæ percipiat, in diaconum, vel presbyterum ordinauerit, tamdiū ei necessaria subministret, donec in aliqua ei Ecclesia conuenientia stipendia militiæ clericali assignet, nisi fortè talis, qui ordinatur extiterit, q̃ de sua, vel paterna hereditate subsidium vitæ possit habere, Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. & par. 30. cap. 6. Alexander 3. Si clerici, qui in Ecclesiis tuæ iurisdictionis beneficia sūt adepti, ad aliam diocesim absque te & conscientia, & assensu moradi causa transferint, beneficiis, quæ à te habuerint, liceat tibi eos spoliare, nisi fortè disciplinis scholasticis inuigilauerint, aut causam rationabilē tibi ostenderint quare reuerti non debeant, 1. Arelat. 2. 2. 3. Carth. 37.

Nil aliud voluere canones, qui iubent, ut qui in quibuscumque locis ordinati fuerint ministri, in ipsis locis perseuerent, 1. Arelaten. 3. & 22. Chalcedon. 20. 1. Turon. 11. Mileuit. 15. 2. Toletan. 2. 2. Hispanen. 3. causam adiciens: Scribitur enim in lege Mundiali de colonis agrorum, ut ubi esse quisque iam cœpit, ibi perduret. Non aliter, & de clericis qui in agro Ecclesiæ operantur canonum decreto præcipitur, nisi ut ibi permaneant, ubi esse cœperunt Cod. de agri. & cens. & colon. lib. 11. in pluribus legibus.

Volunt id ipsum, & illi canones, qui mandant, ut qui ad aliam transferit Ecclesiam, ad Ecclesiam quam prius incoluerat, remittatur, compellente ad quem confugerit sacerdote, vel si redire nolit, deiciatur à misterio, 1. Niceni 16. 1. Arelaten. 22. Antioch. 3. Chalcedon. 10. 10. Gelasius pp. epist. 1. cap. 2. 25. Hispanen. 3. 1. Anghican. 5. c. 31. Maguntiaci sub Carolo magno Rhemen. 20. c. 45. Aquisgranensis sub Ludouico pio Imp. 1. cap. 24. Arelaten. sub Carolo magno, sicut Maguntiacum, aut consensum habeat Episcopi. Epauenen. 5.

Simili modo, & Cabilonen. concilium, cap. 4. tempore Caroli magni. Presbyter (ait) proprio loco dimisso ad alium migrans nequaquam recipiatur, nisi suæ migrationis causam dixerit, & se innocenter vixisse in parochia in qua ordinatus est, sub testibus probauerit, litteris etiam, in quibus sui nomina Episcopi, & ciuitatem plumbo impressa. Quibus cognitis, & talibus inuentis quibus fides adhiberi possit, recipiatur.

Ut autem ad duas Ecclesias in sui ordinatione quisquam conscriberetur, atque ita hinc, & illinc stipendia militiæ vix bene vno loco militans acciperet; res tam absurda, & irrationabilis nec practicabatur, ut ita loquar, nec etiam tolerata fuisset, quum iis tantum persoluta sunt militiæ clericalis stipendia, qui officium ipsi persolvebant; Videtur Cleri.

Expresse tamen hoc etiam synodus Chalcedon. prohibet cap. 10. et repetitur canon. 40. concilii Aquisgranensis sub Ludouico Pio Imp. 1.

Ei cui ascensus, ait 14. sess. Trid. cap. 1. ad sacros ordines à suo prælatō ex quacumque causa etiam ob occultum crimen, quomodo libet etiam extra iudicialiter fuerit interdictus: aut qui à suis ordinibus seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

Orandi, et psallendi vnus per totam provinciam ordo seruetur, nè quælibet diuersitas apud ignotos, seu carnales schismatis errorem videatur ostendere, & multis extet in scandalum varietas Ecclesiarum 4. Tolet. 2. Tolet. 15. 1. Braccar. 19. Epaunen. 27. Gerunden. 1. 11. Tolet. 2.

Oratorium extructurus in agro. Vide Basilicæ omnes.

Orantibus laicis locus non est apud altare inter clericos, sed extra cancellos chori, 2. Turon. 4.

Patrem pro filio, aut filium pro patre in precibus nemo proferat, 3. Carth. 23.

Nec inter mulieres, Cæsaragusta. 1.

Oraturus humi corpus suum prosternat seper, & genua figat, exceptis diebus Dominicis, & illis solemnitatibus, quibus Ecclesia ob recordationem Dominicæ Resurrectionis solet stando orare, cap. 37. Turonen. sub Carolo magno, August. epist. 118.

Orationem Dominicam omnes fideles à minimo vsque ad maximum discant, & memoriter teneant, & sæpissimè frequenter pro quotidianis peccatis, & sensum benè intelligant, 6. Constant. 7. c. 45. Maguntiaci sub Carolo magno Rhemen. 2. 4. Tolet. 9.

4. Tolet. 9. arguuntur qui die tantum Dominica eam legendam dicebant.

Post quotidianas matutinas, & vesperas eam sacerdos legat: Gerunden. 10.

Legatur ante communionem in missa, 3. Toletan. 2.

Ioannis VViclef decimos nonus articulus hic damnatus est in concilio Constantensi: Speciales orationes applicatæ vni personæ per prælatos, vel religiosos non plus profunt eidem quam generales cæteris paribus.

Preces quibus in officio ecclesiastico liceat uti vide titulum: Lector. §. 4.

Orandi tempora, & modus, Laod. 18. & 19.

Origenes damnatus, lib. 11. de ciuitate Dei cap. 23. & lib. 21. cap. 17. cur?

Osculum damus nobis mutuò in missa, ac pacem post peracta illa mysteria precamur, ut constet, nos ad omnia, quæ in mysteriis aguntur præbuisse consensum, Innoc. pp. 1. epist. 1. cap. 1.

Ostiarius cum ordinatur, postquam ab archidiacono instructus fuerit qualiter in domo Dei debeat conuersari, ad suggestionem archidiaconi tradat ei Episcopus clauēs Ecclesiæ de altari, dicens. Sic age quasi redditurus Deo rationem pro his rebus, quæ his clauibus recluduntur, 4. Carth. 9.

Is ab ostio ne breui quidem tēpore abesse Laod. 43.

P

Pactiones in rebus Eccles. Vide Alexander pp. 3. part. 28. & 48.

Pallam sacram nec lauet, nec tangat foemina. Soter pp. epist. 2. Bonitacius pp. 1. terte lib. Pontificali Antisiodoren. 37.

Palladij hæretici error, & depositio in concilio Aquileiensi.

Papam, seu sedis Apostolicæ antistitem nemo iudicauit vnquam; aiunt trecenti de Marcellino pp. inquirentes, & Syluester pp. 1. Presul summus à quoquam non iudicatur, & in concilio de Sixto pp. 3. dictum est: Non licet aduersus pontificem dare sententiam, & Adrianus pp. 2. capitulum collegit illud Syluestri pp. Vide titulum: Petrus §. 3.

Si tamen à fide exorbitet pastor Ecclesiæ, à fidelibus moneri potest, & debet, Anacletus pp. epist. 3. Fabianus, pp. epist. 2. Synodus Roma. 4. sub Symmacho, tempore Theodorici regis Ioannes pp. 1. epist. decret. ad Zachariā, Nicolaus pp. ad Michaelē Imp. ante citatum Areopogitam.

Quisquis clericus papa incolumi, eoquē inconsulto, aut subscriptionem pro Romano pontificatu commodare, aut pitacia promittere, aut sacramentum præbere tentauerit, aut aliquod certè suffragium polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis, deliberare, atque decernere loci sui dignitate, atque communionē priuetur. Conciliū Roma. 1. sub Symmacho cap. 3.

Et Symoniacè electo, aut assumpto (ait Iulius pp. 2. sess. 5. tertij Latera.) nulla est potestas spiritualia, aut temporalia administrandi, & ipse à nullo pro Roma pontifice habeatur, & suis priuetur beneficijs. Notatu digna sunt in ea bulla Iulij 2.

Eo verò inopinatè è vita sublato, cum de sui successoris electione non decreuerit, consecratur is Episcopatus in quem totius Ecclesiastici ordinis electio inclinauerit. Si autem, ut fieri solet, studia cœperint esse diuersa eorum, de quibus certamen emerferit, vincat sententia plurimorum: sic tamen ut gradu suo decidat qui captus promissione non recto iudicio de electione decreuerit. Cōcil. Rom. sub Symmacho pp. cap. 4.

Concilium Roma. sub Nicolao pp. 1. cap. 1. Electio Romani pontificis in potestate Cardinalium Episcoporum sit, non electus ab iis canonicè, & concorditer, & deinde sequentibus ordinibus religiosiis clericis, & Laicis, apostolicus habeatur, & non apostolicus. Ille habeatur papa, Cardinalibus inter eligendum, dif-

diffidentibus, qui à duabus partibus eorum fuerit electus, Alex. pp. 3. c. 1. par. 1.

Qui ad Ecclesiasticam notitiam pertulerit consilia eorum qui aliter de pontificali elegerint ambitu, & rationabili probatione conuicerit: particeps actionis huiusmodi non solum purgatus ab omni culpa sit, sed etiam non indigna remuneratione subleuetur. Rom. 1. c. 6. sub Symmacho pp. c. 5.

In concilio Constantiensi sess. 41. recitatur Clementis sexti pp. constitutio de victualibus ac ministris Cardinalium in conclau exitentium: Clemens Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Licet in constitutione à Felice rec. Gregorio pp. decimo prædecessore nostro super electione Romani pontificis edita in concilio Lugdunensi, inter cætera caueatur expresse, quod si eundem pontificem in ciuitate in qua cum sua curia, residebit, diem claudere cõtingat extremum, Cardinales in palatio in quò idem pontifex habitabat, omnes conueniant, & in eo singuli singulis tantummodo, nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, contenti seruientibus clericis, vel laicis (pro vt elegerint) vnum conclauem, nullo intermedio pariete, vel alio velamine, inhabitent in communi. Et quod diebus certis, non facta prouisione de pastore, decursis, panis, vinum, & aqua tantum eisdem cardinalibus, donec subsequetur prouisio, ministretur. Quia tamen sicut frequenti multorum assertionem, & in cardinalatu constitutorum percepimus, nonnulli ex cardinalibus in obseruatione constitutionis ipsius grauati alias nimirum extiterunt, multi quoque ex ipsis duos in conclau prædicto habuerint seruientes, non absque scrupulo conscientia propter ambiguitatem dictorum verborum; videlicet, quibus ex patenti necessitate duo permittuntur, haberi, in dicta constitutione (vt præmittitur) contentorum, nos prouidere super his cupientes, ex his, & certis aliis causis rationabilibus, quæ nostrum ad id animum induxerunt, rigorem constitutionis ipsius, & etiam ad fratrum nostrorum supplicationem in his prouidimus temperandam auctoritate Apostolica statuentes, quod cardinales postquam conclauem huiusmodi, seu clausuram pro dicta celebranda electione intrauerint, singuli duos seruientes tantum, clericos, vel laicos, pro vt duxerint eligendos, ac etiam singulis præter panem, vinum, & aquam in prandio, & in cœna dumtaxat vnum ferculum, seu missum carniū vnus speciei tantummodo, aut piscium, seu ouorum cum vno poragio de piscibus, vel carnibus principaliter non confectis, & decentibus salsamentis, habere vale-

ant ultra carnes salitas, & herbas crudas: ac caseum, fructus siue electuaria, ex quibus tamen nullum specialiter ferculum conficiatur, nisi ad condimentum fieret, vel saporem. Nullus verò eorum de alterius ferculo vesci possit. Liceat etiam eis ex decencia honestatis habere in clausura huiusmodi, cum in lectis causa quiescendi, vel dormiendi esse voluerint dumtaxat, intermedia seu velamina simplicium tantummodo cortinarum, prædictis, & felicitis recordationis Clementis Papæ Quinti prædecessoris nostri, & alijs constitutionibus apostolicis contrariis, quibus per hoc in alijs derogare nolumus, non obstantibus quibuscunque. Nullis ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Auinione, octauo idus Decembris, pontificatus nostri anno decimo.

Ioannis V. vices articulus 41. damnatur Constantiæ: Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo est introducta.

 Eiusdem Concilii Constantiensis sessione 39. Formam habens professionis, quam electus pp. facere debet. Ego. N. electus in Papam, omnipotenti Deo, cuius Ecclesiam suo præsidio regendam suscipio, & Beato Petro Apostolorum Principi corde, & ore profiteor, quadiu in hac fragili vita constitutus fuero, me firmiter, & credere, & tenere sanctam fidem, catholicam, secundum traditiones Apostolorum, Generalium Conciliorum, & aliorum sanctorum Patrum, maxime autem sanctorum octo conciliorum vniuersalium, videlicet primi Niceni, secundi Constantinopolitani, tertii Ephesini, quarti Chalcedonensis, quinti, & sexti Constantinopolitanorum, septimi item Niceni, octauo quoque Constantinopolitani, necnon Lateranensis, Lugdunensis, & Viennensis generalium etiam conciliorum, & illam fidem usque ad vnum apicem immutillatam seruare, & usque ad animam, & sanguinem confirmare, defendere, & prædicare, ritum quoque pariter Sacramentorum Ecclesiasticorum Catholicæ Ecclesiæ traditum omnimodè prosequi, & obseruare. Hanc autem professionem, & confessionem meam per notarium scriniorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ me iubente scriptam, propria manu subscripsi, & tibi omnipotenti Deo pura mente, & deuota conscientia super tali altari, &c. sincere offero in præsentia talium, &c. Datum, &c.

Moriens Romano pontifice ait concilium Romanum sub Nicolao pp. 1. vel cuiuscunque

ciuitatis, nullus præsumat facultates eorum inuadere, sed successoribus eorum referentur integræ.

Nos (ait Leo pp. 10.) felicis recordationis Honorij tertij, & Bonifacij octauæ Rom. Pont. contra hostiliter insequentes aliquem Cardinalium Rom. Ec. & illis præsentis, consilio, aut &c. sessione 12. Lateranensis.

Electum consecrat episcopus Ostiensis, vt ordinauit Marcus pp. 1. teste Damaso in libro Pontificali.

Nomen papæ in missa recitetur, ipsequæ commendetur. Vassenf. cano. 4.

Parochiæ presbyteris sūt a Dionysio ob assignatæ) & diaconi a Gaio pp. in populosis vr-
bibus, vt videre est in eius epist. decretali.

Diuino quodam cōsilio (ait Leo pp. 1. sessio 10. tertij Lateranen. Ecclesia parochias instituit, diocesis distinxit, episcopos creauit, &c.

Parochia quando visitanda in tit Ecclesia.

Quando multiplicandæ. Conc. Trident. sess. 21. capitulo. 4.

Pascha die Dominico semper celebrandum est. Pius pp. 1. epist. 1. ad vniuersos, &c.) Victor. pp. epist. 1. 1. Arelaten. 1.) Romanum concil. sub Syluestro pp. act. 1. c. 2.) non cum Iudæis, qui non nisi luna decimaquarta illud celebrant Antiochenum concil. c. 1. quod citat. Nigenum. 1.

Contendebatur olim quo die foret celebrandum, & ecclesiis minoribus maior ecclesia præscribat ecclesiam, 3. Carth. 1. & 41. 4. Arelaten. 1.) 4. Carth. 65. 5. Carth. 7. 4. Aurelian. 1. 4. Tolet. 4. 2. Braccaren. 9.

Innocentius pp. 1. epist. 1. 1. mādāt celebrari 11. die Kalendarum Aprilium, Vigiliis quoque pp. epist. 1. cap. 5. 1. Anglicanum, cap. 1. hoc clarius dicit: Celebremus illud omnes Dominica prima post decimamquartam lunam.

Pastores Ecclesiæ pro meritis plebis sæpè deprauantur, Anacletus pp. epist. 3. Euaristus pp. epist. 2.

Pastoratu donandus profiteatur aliquid tit. Ordinis, §. 5. Vide §. 1. in tit. Papa, istud exemplis probat Vincentius Lyrinensis.

In Parochialibus, etc. Concil. Trid. sess. 14. cap. 13.

Passionis Dominicæ historia populo quotannis prædicatur, 4. Tolet. 6.

Paribulis pro sceleribus suis appendendis danda est communio, si de omnibus peccatis suis puram confessionem egerint, Vvormaticen. 80.

Patrinus non potest Abbas, aut monachus esse, Antifiod. 25.

Nec vllus propriam prolem de fonte bap-

tismatis suscipiat, cap. 46. Maguntiaci sub Carolo magno.

Hinc spiritalis surgit affinitas, Vide c. 31. Cabilonen. tempore Caroli magni, & Alexan. pp. 3. c. 2. par. 32.

Patrini eos, quos de fonte lauacri suscepunt, erudire summo opere studeant, quia pro eis fidei iussores existunt, cap. 19. Arelaten. sub Carolo magno, cap. 47. Maguntiaci sub eodē.

Patronatus. Vide ius patronatus, Concil. Trid. sess. 14. cap. 12. & 13. sess. 24. cap. 3. in fine, sess. 25. cap. 9.

Pauperes suos vnaquæque ciuitas secundū vires suas pascat, 2. Turon. §. id ipsum vult, 30. Turon. sub Carolo magno. Pauperum oppressor, tit. Oppressor. Vide titulum Senes.

Contra vexatores dentur eis ab Episcopo defensores, 5. Carth. 9. Vide tit. Oppressor.

Potentes non emant fraudulenter res eorū, cap. 23. Arelaten. sub Carolo magno, c. 7. Maguntiaci. sub eodem.

Paulus Samofatenus docebat, Christum nō descendisse de cœlis, sed merum hominem, ex Maria prodiisse, tempore Dionysij pp. & 1. Braccar. 3.

Peccat vnusquisque quotidie, vt etiam sancti quamdiū hic viuunt, non mendaci humilitate, sed veraci confessione possint quotidie dicere pro seipsis. Si dixerimus, quia peccatū non habemus, nos ipsos seducimus, & Dimitte nobis debita nostra. Mileuita. concil. cap. 6. 7. & 8.

Pensiones. De his vide Concil. Trid. sess. 24. cap. 13.

Tot sunt peccata, quot sunt actus voluntatis moraliter interrupti Bonac. qui tunc interrumpuntur, quoties nec formaliter, nec virtualiter perseverant idem auctor, & actus voluntatis moraliter interrupti, sunt in cōfessione explicandi, si pœnitens recordetur illorum Gregor. Sayrus.

Peccati auctorē Deum esse dicentes, & mala opera æquē, vt bona operari, anathema sint Conc. Trid. sess. 6. can. 6. Vide Aug. lib. 1. contra duas epist. Pelag. cap. 3. Prosperus sententia 14. ad cap. Gallorum, & respon. ad 10. objectionem Vincentianam.

Peccatum multitudinis inuitum hic manet. Innocen. pp. epist. 22. cap. 6. & epist. 24. cap. 1. August. epist. 50. & 64. & Enchiridii cap. 80. Cyprianus epist. 3. lib. 1.

Peccatum originale vnicuique proprium, inest, Conc. Trid. sess. 5. decreto 1.

Non traditur, sed verè tollitur in baptismo, ibidem, & sumptum est, ex Augustino lib. 1. contra 2. epist. Pelag. cap. 13.

Peccatum originale, au Maria Virgo habue-
rit,

rit, nec ne incertum, atq; indefinitum reliquit synodus Trid. sess. 5. decreto de peccato originali: secuta constitutione ea de re Sixti 4. in Extrauagante.

Graue nimis, peccatum verò actuale, ne minimum quidem vnquã admisisse docet ibidem Concilium, ecclesię esse sententiam.

Peccata venialia etiam iustissimi quique in hac vita committunt, & si propter illa non desinant esse iusti Concil. Trident. sess. 6. cap. 11. & canon. 23. Conc. Milcuit. capitulo 5. vide & Conc. Carthaginense.

Iustos in omni opere bono saltem venialiter peccare, orthodoxę religionis doctrinæ contrarium Concil. Trid. sess. 6. cap. 11. & canon. 25.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatũ nisi infidelitatis, anathema sit. Concilium Trident. canone. 27.

Peccato mortali quolibet amittitur gratia Dei, sed non fides; Concil. Trident. sess. 6. cap. 15. & can. 27, & 28.

Venialia peccata non est necessarium confiteri sacerdoti, sed mortalia vniuersa, synod. Triden. sess. 14. cap. 5.

Peccata atrociora non à quibusquis, sed à summis duntaxat sacerdotibus per absolutionem dimitti possunt. Concil. Trid. sess. 14. cap. 7.

Periurio eadem quæ adulterio, aut homicidio sponte commissio pœnitentia imponitur Eutychianus. pp. 1.

A communione biennio clericus remouetur qui peierauit in causis iureiurando finientis 3. Aurelia. 5. can. 20. q. 5. Qui peierat.

Peierans etiam coactę, tres pœniteat quadragesimas. Pius. pp. 1.

Peierans voluntarię, postea ad ferendum testimonium non admittitur, 1. Mantisco. 17.

Inducens alterum ad peierandum, vsque ad vitę exitum non communicet, 1. Mantisco. 17. cap. 34. Turonensis sub Carolo magno.

Martinus pp. 5. in concilio. Constantien. iubet inquisitoribus, vt quærant à suspectis de fide, vtrum credant periurium scienter commissũ ex quacunque causa, vel occasione, pro conseruatione vitę corporalis, proprię vel alterius, etiam in fauorem fidei, sit morale peccatum.

Peregrinadi ad loca, & limina Apostolorum vel quorumlibet sanctorum, propositum bonum est, modò non id malo, ac prauo animo facere velis, vt illi, qui vel ideo id faciunt inquit concil. Cabilonen. cap. 45. tempore Caroli magni, vt maiorem habeant materiã mendicandi, de quorũ numero sunt illi, qui circumquaque vagantes illò se pergere mentiuntur, vel quia tantum sunt vecordes, vt putent se

sanctorum locorũ sola visione à peccatis purgari; nõ attendentes quod ait B. Hieronymus: Nõ Ierolimam vidisse, sed Ierolimis benè vixisse laudandum est. De quibus omnibus Domini Im. qualiter sit emendanda sententia expectetur. Qui verò peccata sua sacerdotibus in quorum sunt parochiis confessi sunt, & ab his agendę pœnitentię consilium acceperunt, si orationibus insistendo, elemosynas largiendo, vitam emendando, mores componendo Apostolorum limina, vel quorumlibet sanctorum inuisere desiderant, horum est deuotio omnibus collaudanda.

Peregrinandi votum an possit commutari. Alex. pp. 3. p. 35. cap. 3.

Persecutionem patientes Episcopos pro fide laudat Zepherinus pp. epist. 2. Eusebius pp. 1. epist. 2. Sixtus pp. 2. epist. 3. Felix pp. 2. duabus posterioribus epistolis.

Persecutiones, & tribulationes pro catholica fide, & Ecclesiastica re, & Christiana religione patientem, honore omni à sacerdotibus honorandum, & per diaconum esse nutriendum 4. Carth. 43.

Impeti possunt humanis presumptionibus, quæ diuino sunt iudicio constituta, vinci autẽ quorumlibet potestate non possunt, Gelasius pp. ad Anastasium.

Prædicans paganis euangelium, si sopporare non valuerit eorum persecutionem, habet præceptum dominicum, vt in aliam ingreditur ciuitatem. Zacharias pp. ad Bonifac. Episcopum epist. 5. Nicolaus pp. 1. apud Gratia. 7. q. 1. capitulo, Sciscitatis. Qui bene addit. Cum tranquillitas reddita fuerit diuina pietate, sopitaquẽ furentium infestatio; mox gregem perquirere, & in vnum colligere, & eius animos cœlestis patrię pace, ac potissimum securitate prædicata, sursum erigere debemus.

Perseuerantiam in iustitia vsque ad finem, nemo sibi absoluta certitudine polliceatur, Conc. Trid. sess. 6. c. 12. & canon. 16. Vnde Aug. lib. de bono perseueran. cap. 12.

Personę tres sunt, vna tamen earum est diuina natura, 5. Constantinop. actio. 4. cap. 1. 1. Braccar. 11. Vigilius pp. c. 2. epist. 1.

Harũ processum explicat Sixtus pp. 1. epist. ad Gratum Titulus, Trinitas videatur.

Petrus, & Paulus Apostoli eodem anno, & die occisi sunt. Anacleus pp. epist. 1. Gelasius pp. in decreto de apochryphis, Nicolaus pp. 1. post medium epist. ad Michaelem Imp. Nicensi concilii primi præfatio August. lib. 1. de consensu euang. cap. 10.

Translatio eorum, Cornelius pp. epist. 1. Romam in carne venientes, inquit Nicolaus

Iaus pp. 3. ad Michaellem, vitæ verbum euangelizantes, ab ea erroris caliginem amouentes, veritatis lumine mentes hominum illustrantes, & in ea vno eodemque die martyrii cõiummantes, sanctam Romanam Ecclesiam roseo cruce suo consecrauerunt.

Petri tamen potestas eminet supra potestatem synodo aliorum Apostolorum Melchisedes pp. in epistol. ad episc. Hispanie. Anacletus pp. epist. 2. Marcus pp. 1. ad episcopos Ægypti, Felix pp. 2. maxime c. 19. epist. 2. Vigilius pp. epist. 1. c. 7. Vide titulum Ecclesia.

Ioannis Hus articulus septimus Cõstantiæ dantibus est: Petrus non est nec fuit caput ecclesiæ sanctæ catholicæ.

Prærogatiua eius est, vt fides illibata in finem vsque per eum, successoresque eius perduret, Marcus pp. 1. ad Episcopos Ægypti: & Agatho pp. ex eo, in synodo Constantinop. 6. actio. 3. Ennodius diaconus libello pro Symacho pp. à synodo Rom. comprobato. Vide titulum. Sedes Apostolica.

Philosophi cum philosophorum principia, aut conclusiones à recta fide deuiantes, vt quod mûdus semper fuit, anima est mortalis) auditoribus suis prælegunt, eis etiam religionis Christianæ veritatem manifestent. Leo pp. 10. sess. 8. Later. 3.

Placita publica, & sæcularia neque in atrijs basilicarum, neque in ipsis basilicis fiant, dicente Domino: Domus mea, domus orationis vocabitur, cap. 22. Arelaten. sub Carolo magno, cap. 39. Turonen. sub eodem, cap. 40. Maguntiaci sub eodem, cap. 21. Moguntiæsis. Quando non sint habenda, vide in titulo Quadragesima, & Dominica die.

Materia remota pœnitentiæ sunt peccata, pœnitenti sæpè idem peccatum committenti, conuenit differri absolutionem Caiet. Inducendus est pœnitens ad dolorem propter Deum offensum, & non per pœnas inferni.

Pœnam rationis sublinet, qui probare non potest crimen, quod obiecit, quisquis ille sit, 7. Carth. 5. Fabianus pp. epist. 3. Damasus pp. 2. q. 3. cap. calumniator, Sixtus pp. 3. c. 4. epist. sua, 2. Braccar. 8. 1. Arelaten. 24.

Pœnam temporalem manere hic, vel in futuro seculo soluendam, remissa æterna per sacramenta, Synodus Trid. sess. 6. can. 30. & sess. 14. cap. 8. & canon. 12.

Pœnitentem Deum, si quæ ordinaret, immutet, 8. Tolet. 2.

Pœnitentia, per quam lapsi à iustificationis gratia reparantur, secunda post naufragium tabula. Conc. Trid. sess. 6. c. 14. & sess. 14. can. 2. ex Hieron. in epistola ad Demetriadem, quæ incipit. intra omnes, & Tertull. lib. de pœnit.

Pœnitentiam post lapsum, longe aliam esse à baptismali, ibidem, & sess. 14. cap. 2. & 8. Optima pœnitentia, nona vita, damnatur in Cõcil. Trid. sess. 14. cano. 14. & cap. 8.

Minister huius sacramenti, est solus Episcopus, vel sacerdos, conc. Floren. in decreto Armenorum, Conc. Trid. sess. 34. cap. 6. & can. 10.

Pœnitentiæ sacramentum à Christo institutum, synod. Trid. sess. 14. cap. 1. pœnitentia nūquam nõ necessaria fuit ad remissionem peccatorum impetrandam, ibidem.

Forma sacramenti pœnitentiæ, Ego te absoluo, &c. materia verò, pœnitentis actus, cõfessio, confessio, satisfactio, Conc. Trid. sess. 14. c. 3. Conc. Florent. in decreto Armenis dato.

Effectus huius sacramenti, est remissio peccatorum, & reconciliatio cum Deo. ibidem.

Pœnitentia non modò ex grauioribus, sed etiam ex leuioribus commissis geritur. Innocentius pp. 1. c. 7. epist. 1.

Pœnitentiam imponens attendere debet, &c. Alex. pp. 3. par. 35. c. 1.

Quæ autem de prauioribus geritur peccatis ea duplex est, priuata, & publica, seu solemnis.

Subiiciuntur verò publicæ pœnitentiæ nõ quicumque grauius delinquerint, sed qui publice peccarint, 4. Tolet. 53. cap. 26. Arel. sub Gatolo magno, Rhemen. 31. Ticiensis Synodus, de eodem Conc. Trid. sess. 24. cap. 8. de reformat.

De pœnitentiario in Cathedralibus Ecclesiis, Trid. ibidem.

Et quia oculatim noscebantur quotquot erant huiusmodi pœnitentiæ subditi, non autem absconsè pœnitentiam agebant: hinc vulgari appellatione, quasi soli, appellabantur pœnitentes. Pœnitentem dicimus (inquit 1. Toletanum, cap. 2.) qui post baptismum, aut pro homicidio, aut pro diuersis criminibus, grauissimisque peccatis publicam pœnitentiã gerit.

Publicæ, ac solemnis huius pœnitentiæ cõditiones, ac qualitatis ex variis canonibus colligere licet, Concilium Agathense. cap. 14. Pœnitentes, inquit, tempore quo pœnitentiam petunt, impositionem manuum, & cilicium super caput à Sacerdote (sicut ubique constitutum est) consequantur, si autem comas non deposuerit, aut vestimenta non mutauerint. abiciantur. Id ipsum insinuant, 3. Tolet. c. 12. 4. Toletan. 54. 6. Tolet. 7. epist. cleri Romani ad Cypr. tom. 1. conc. Pulsent sanè, &c.

Omni tempore ieiunii, ait 4. Carth. 80. manus pœnitentibus à Sacerdotibus imponatur, cuius rei meminit, Laod. 10. 3. Tolet. 11. Leo pp. 1. cap. 1. epist. 90.

Pœnitentes iidem mortuos ad Ecclesiam, & afferre, & sepelire debebant, 4. Carth. 81.

Genua flectere, seu flexis genibus orare debent, & diebus remissionis, 4. Carth. 82.

In hb. 9 hist. Eccles. tripart. cap. 35. In occidentalibus (ait Zozomenus) seruatur Ecclesiis, & maxime apud Roman. ubi etiam locus est certus pœnitentium: Stat enim rei, & velut in lamentationibus constituti. Cum enim sacra celebratio fuerit adimpleta, illi communionem non percipientes cum gemitu, & lamentatione seiplos in terram posternunt; Ad quos concurrens Episcopus, & ipse cum lachrymis, & gemitu spirituali prosternitur, & omnis Ecclesiæ plebs fletibus inundatur, post hoc autem prior surgit Episcopus, & eleuat iacentes à terra; Tum competenter pro pœnitentibus facta oratione, dimittit omnes; At illi afflictionibus spontè vacantes, aut ieiuniis, aut abstinentia lauacri, aut suspensione ciborum, aut rebus aliis, quæ iubentur, expectant commune tempus, quod decernit Episcopus; Constitutio verò tempore velut quoddam debitum exoluentes, afflictione de peccato curati, cum populo communione participant.

Augustinus epistola ad Macedon. quæ est 54. dicit, cautè, salubriterquè prouisum est, vt locus illius humillimæ pœnitentiæ semel in Ecclesia concedatur, ne medicina vilis minus utilis esset ægrotis, quæ tantò magis salubris est, quantò minus contemptibilis fuerit. Hæc Augustinus.

Huic Syricius pp. cap. 5. epist. 1. suffragatur, dicēs, de reuersis defleta peccata: De quibus, quia iam suffugium non habent pœnitendi, scilicet solemniori illo modo, &c.

Qui susceptam publicè pœnitentiam intermiserint, & ad prioris erroris consuetudinem reuoluti, vitæ se seculari, conuersationiq. reddiderint, non solum à communione dominicorum sacramentorum, sed etiam à conuiujs fidelium sunt submouendi, Venetici 3. 1. Furon. 3. Epauenen. 23. 1. Aurelia. 13. 3. Tolet. 11. 4. Toletan. cap. 54. Quod si aliqui per potestiam irreuocabiles sunt, nec admoniti reuertuntur, vt veri apostatæ coram Ecclesia anathematis sententia condemnentur, 6. Tol 7.

Negligentiores pœnitentes tardius reconcilientur, 4. Carth. 75. Illerden. 1.

Côtra hos loquitur Cabilonen. Caroli magni tempore, cap. 35. Multi, inquiens, in pœnitentia non tam peccati remissionem, quam temporis constituti, expectant expletionem, & si carniū, & vini vsus eis interdictus est, mutata non voluntate, sed eiusdem cibi, aut potus perceptione, in tantum delitiis suis indulgent, vt delitiosius his interdictis aliorum

ciborum, vel potionum appetitus viuere cognoscantur. Spiritualis autem abstinentia est, quæ in pœnitentibus potissimum vigere debet, & quorundam ciborū, ac potionum perceptiones, & desiderium fugere debet, ille, inquā, ille magis parsimoniz seruire censendus est, qui sibi non solum quarundam rerum perceptiones, sed delectationes corporis penitus interdicat.

De illis qui acta pœnitentia, tamquam canes, ac sues, ad vomitus pristinos, ac volutabra redeunt, quoniam iam suffugium non habent pœnitendi, (scilicet solemniter) decernimus, vt sola intra Ecclesiam fidelibus oratione iungantur: sacris ministeriorum celebrationibus, quamuis non mereantur, intersint. A dominicæ autem mensæ conuiuio segregentur, vt hæc saltem distinctione correpti, & ipsi in se sua errata castigant, & alijs exemplum tribuant, quatenus ab obscenis cupiditatibus retrahantur; Quibus tamen, quoniam carnali fragilitate ceciderunt, viatico munere, cum ad dominum cæperint proficisci, per cõmunionis gratiam volumus subueniri; Syricius pp. epist. 1. cap. 5.

Loca habeant varia adstricti solemnī pœnitentia; nam quidam cum energumenis orabant, quidā inter catechumenos, Ancyran. 16. 1. Nicc. 13. 2. Arelat. 11. Illerden. 6. Felix pp. 3. cap. 2. epist. decretal.

Iuuenibus imponi nō permiscere, Felix pp. 3. epist. 1. c. 4. 3. Aurelia. 24.

Immo non nisi homini annorū quadraginta, Concil. Rom. sub Syluestro c. 12.

Nec coniugatis matrimonio, nisi ex mutuo consensu, 2. Arelaten. 22. Leo pp. 1. epist. 90. 3. Aurelia. 24.

Syricius pp. c. 5. epist. 1.

Sextum Toletanum, c. 8. ex Leo pp. 1. epist. 90. Coniugatus iuuenis addictus pœnitentiæ, dum mortis formidatur casus (inquit) si fortè fuerit incontinens, redet ad pristinum coniugium, ne postea adulterij incurrat lapsum, quousque possit adipisci temporis maturitate continentia statum, V Vormatien. 37.

Pœnitens alteri nubens defuncto coniuge, cum eodem ab Ecclesiæ liminibus arceatur, 2. Arelaten. 4. Toletan. 54.

Solemnam illam pœnitentiam agere clerico vlli non conceditur, Syricius pp. epist. 1. c. 4. Leo pp. 1. cap. epist. 90. ad Rusticum Narbon.

Hoc postea ubiquè obseruatum est, dicit enim primum Arausic. cap. 4.

Pœnitentia desiderantibus etiam clericis non est neganda, 1. Aurelianen. 14.

Sacerdos pœnitentiam imploranti, absque personæ acceptione pœnitentiæ leges iniungat

Xx

gat

gat 4. Carthaginensis 74.

De eodem Cabilonenf. capite 25. tempore Caroli magni.

Salutem homini adimit quisquis mortis tempore poenitentiam denegauerit, & desperat de clementia Dei, qui enim ad subueniendum morienti sufficere, vel in momento posse non credit, perdidisset latro in cruce pramium ad Christi dextram pendens, si illum vnus horum poenitentia non iuuisset, cum esset in poena promittit, & per vnus sermonis promissionem habitaculum paradysi Deo promittente promeruit; Vera erga ad Deum conuersio in vltimis positorum, mente potius est existimanda quam tempore, propheta hoc taliter asserente: Cum conuersus ingemuerit, tunc saluus erit. Cum ergo dominus sit cordis inspector, quouis tempore non est deneganda poenitentia postulanti, cum ille se obliget iudici, cui occulta omnia nouerit reuelari, Celestinus pp. 1. epist. 2. Sic Leo pp. 1. epistol. 89. idem decernit Quia (inquit) misericordiae Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire, & 4. Carth. 76. & loquuntur enim de eo, qui morbi vehementia, vel iam aductus in furias, vel mutus effectus fuerit, ubi accersitus adfuerit sacerdos ei, qui ante poenitentiam, & reconciliationem simul petierit Epaunen. 36. similis est sententia 11. Tolet. c. 12. ubi citatur Leo pp. 12. Toletan. 2. Agath. 15. Innoc. pp. 1. epist. 2. cap. 7. Felix pp. 3. c. 3. epist. 1. Vide titul. Desperandum, §. 2.

Augustinus c. vltimo libri prioris de adulterinis coniugijs: Quae baptismis (inquit) eadem reconciliationis est causa, Vide tit. Baptismus §. 18.

Presbyter eam tunc negans, reus est animarum, Iulius pp. 1. 26. q. 6. c. Si presbyter.

Si superuixerit, admoneatur ab his qui testati sunt eum petisse poenitentiam iniungi sibi, petitioni suae satisfactum, & subdatur statutis poenitentiae legibus, 4. Carthaginens. 76. & canones, §. 12. 1. Araus. 3.

Extra periculum autem, non quouis tempore, sed in cena Domini, seu feria quinta hebdomadae vltimae Quadragesimae, si poenitentiam expleuerant, reconciliabantur poenitentes, Soter. pp. apud Gratianum de consecr. dist. 2. cap. In cena Domini, Innocentius pp. 1. cap. 7. epist. 1. c. 47. Cabilonenf. tempore Caroli magni, rationem, ut ceteri canones assignans. Ad percipienda corporis, & sanguinis Dominici sacramenta cum aliis fidelibus.

Periculi casum ponit Cyprianus etiam epist. 2. libri epistolarum, dicens. Ne igitur, quod ore nostro, &c.

Reconciliationem hanc canones factam

dicunt per manuum sacerdotis impositionem seu absolutionem, & sanctae communionis seu eucharistiae concessionem, a cuius perceptione semoti erant, 4. Carthag. 76. & 78. Leo pp. 1. epist. 89. 1. Araus. 3. Felix pp. 3. c. 4. epist. 1. qui citat. 1. Nice. c. 13.

Pro qualitate cuiusque delicti impositam fuisse, vide in titulo, Confessio.

Pontificum sacra auctoritas, & regalis potestas, duo sunt quibus principaliter mundus hic regitur, Gelasius pp. epist. ad Anastasium Augustum.

Præbendæ Ecclesiasticæ, titulo, Beneficia.

In quibus tantò grauius est pondus sacerdotum, (ait ibidem Gelasius) quantò etiam, pro ipsis regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem, & si enim in humano generi dignitati præsideant, rerum tamen præsulibus diuinarum deuoti colla submitunt, atque ab eis causas suae salutis expectant, inque sumendis coelestibus sacramentis subdi se debere cognoscunt.

Præcariae mentio fit, 6. Toletan. 5. Rhemen. 39. & 34. Moguntienfis 20.

Prædestinationis Dei temerariam presumptionem, quia quis certò statuit se de numero prædestinatorum esse, summo opere esse cauendam, Concil. Trid. sess. 6. c. 12. & cano. 15. Vide Augustinum c. 13. de corrept. & gratia.

Prædestinari aliquos diuina potestate ad malum qui ausus fuerit dicere, anathema sit, Concilium Arausicanum 2. c. 25. Concil. Trid. sess. 6. cano. 17.

Prædia diuinis vsibus tradita quisquis humanis applicat, sacrilegus est, Pius pp. 1. apud Gratia. 12. quæst. 2. Urbanus pp. 1. in epist. decretali, Maguntien. 11. Vide Prosperum lib. 2. de vita contemp. c. 16. & Aurelianen. 3. c. 11. De vera possessione 2. Lateran. 40.

Prædicare verbum Dei cuius sit, habes in titulo, Episcopus, §. 41. 42. & sequentibus.

Prædicatores Euangelij quales esse oporteat quomodo aduersus improbos defendendi per Episcopos, si benè, quomodo castigandi si malè prædicent, Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. de reformat.

Religiosi in monasterijs suis sine superioris licentia, in templis, parochialibus sine Episcopi, aut pastoribus licentia prædicare non possunt, ibidem.

Admonendi sunt ponentes (ait Tycinensis synodus sub Ludonico Imp. ut ad maiores Ecclesias, & ubi prædicatione audire possint, conueniant, & quantum dono omnipotentis Dei diuitijs, & honoribus ceteros antecedunt, tantò ad audiendum præcepta conditoris sui alacrius festinent.

Præ-

Præfationes has nouem in sacro catalogo tantum modò inuenimus recipiendas, quas longa retrò veritas in Romana Ecclesia hætenus seruauit; vnam in albis paschalis, aliã de Ascensione Domini, tertiam de Pentecoste, quartam de natali Domini, quintam de apparitione Domini, sextam de Apostolis, septimã de sãcta Trinitatẽ, octauam de Cruce, nonam de ieiunio, & quadragesima, Pelagius pp. 2. epist. 4. ad episcopos Germaniæ, & Galliæ, De consec. dist. 1. c. Inuenimus, attribuitur istud Gelasio.

Potest quis sibi subditum absoluerẽ vbique, & à peccatis, & ab excommunicatione, Vict. nu. 51. Tol. 13. cap. 13. nu. 15. & Sd.

Presbyter nullus ordinetur, qui triginta ætatis suæ non impleuerit annos, Fabianus apud Gratia. dist. 57. c. Si quis 30. Neocesar. 11. Agathen. 17. Bonifacius pp. 1. apud Gratian. dist. 78. 4. Toletan. 18. 19. cap. 12. Turon. tempore Caroli magni.

At Zacharias pp. exist. ad Bonifac. quæ est 5. Inquisisti etiam hoc (inquit) si ante trigessimũ annum liceat sacerdotem ordinari bonam, vt ordinetur is solũ, qui eius sit ætatis, si inueniri potest, si autem minimè reperiantur, & necessitas exposcit, à viginti quinque annis, & supra Leuita, & Sacerdotes ordinentur; Vide concil. Trident. sess. 23. c. 12. & 14.

Anaclet. pp. epist. 2. annotat, nullũ eorum, qui ante Abraham vixere, appellari presbyterum, quãuis longior illorum vita fuerit: atque ita, non à longæua vita nomen impositum, sed, &c.

Episcopo; & omnibus presbyteris eius capiti manus imponentibus, ac traditione, & oratione, & patenẽ ordinatur, 4. Carth. 3. 4. Tolet. 27.

Qui litteras nescit, nõ ordinetur presbyter, quandoquidem laicos docere habet. Hilarius pp. cap. 3. epist. ad episcopos Tarracon 5. Toletan. 8. immò nisi, & litteras norit, & baptizandi ordinem, 2. Aurelian. 15.

Immò nisi psalterium, & cãtica vsualia, vel hymnos perdididerit, 8. Toletan. 8.

Libellus officialis, seu rationem gerendi ecclesiastici officij continens, detur ei cum ordinatur, 4. Toletan. 25. Sic monet, 2. Lateranen. c. 27. Episcopi promouendos in sacerdotes diligenter informent, vel per seipsos, vel per alios viros idoneos super diuinis officijs, & ecclesiasticis sacramentis, qualiter eã ritè valeãt celebrare, quoniam si ignaros, & rudes de cætero ordinare præsumperint, & ordinatores, & ordinatos graui decreuimus subiacere violationi. Sanius est enim, maximè in ordine sacerdotij, paucos bonos, quàm multos malos habere ministros, quia si cæcus cæcum duxerit,

ambo in foueam dilabuntur.

Si vel inuitus, vel reclamans sit quispiam, ordinatus, ordinationem ratam esse videtur, & dicere, & probare, 8. Tolet. 7. Simplicius pp. epist. 2. vide 3. Aurelianen. 7.

Ad sacerdotium nemo potest assumi in vinculo coniugij constitutus, nisi fuerit promissa conuersioris, 2. Arelaten. 2. Gangren. 4. indicatur id obseruatum.

Vide titulum: Continentia, §. 1. 2. 3. & c.

Quod si ad torum vxorum suarum redire voluerint (ait Agathen. cap. 9. pp. Innocentij ordinatio, vel Syricij episcopi auctoritas tenetur, vt sine spe veniæ excidat in perpetuum à gradus sui dignitate. Syricius pp. epist. 1. c. 7. Innocent. pp. 1. epistol. 3. c. 1. Antifiodoren. 21.

Presbyter si vxorem duxerit, ab ordine suo deponi debet, Neocesar. 1. Rom. concil. sub Syluestro c. 19. Maguntien. 19. tẽpore Arnulfi Imp.

Presbyteri erat presbyteri relicta, Antifio. 21. 2. Turon. 10. Laod. 11. senior videat.

Quod si fornicatus fuerit, & adulterium commiserit, extra Ecclesiam abiiciatur, & ad pœnitentiam inter laicos redigatur, Neocesar. 1. Aruer. concil. post canones, Vvornat. 11. Synodos Franc. sub Zacharia pp. is, inquit, duos annos in carcere pœnitentiam faciat.

Non cantet inter epulas, Antifiod. 40.

Presbyter Cardinalis damnari non potest, nisi 44. testibus, Syluester in cõcilio Romano.

Præscriptione temporis quantumuis diuturni nil venit ex Ecclesiæ possessionis in proprium ius clerici cuiuscumque, dummodo pateat Ecclesiæ rem fuisse, Agathen. 59. 1. Aurel. 25. vbi dicitur lex præscribendi esse secularis, Epau. concil. cap. 18. ex Agathensi, 4. Aurel. 18. 2. Hispalense, cap. 1. 4. Toletan. cap. 33. & 34. non negat id esse verum, et naturale ius. 6. Tolet. 5.

In iure prædiorum, inquit August. cap. 7. libri de operibus, tamdiu quisque bonæ fidei possessor rectissimè dicitur, quamdiu se possidere ignorat alienum, cum verò scierit, nec ab aliena possessione recesserit, tunc malæ fidei perhibetur, tunc iustè iniustus vocatur, &c. Vide Alex. pp. 3. par. 38. cap. 1.

Vigilanti studio, inquit, cauendum est, ne malæ fidei possessores simus in prædijs alienis, quoniam nullã antiqua dierũ possessio iuuat aliquem malæ fidei possessorem, nisi respuerit postquam se aliena nouerit possidere, cum bonæ fidei possessor dici non possit; Ephesinus enim legislator solum propter vitandam miserorum segnitiem, & lōgi temporis errorem, et confusionem primus tricennali, vel quadragenali præscriptioni vigorem legis imposuit,

nobis autem, tam in rebus cognitis, quam latentibus, placuit non habere vigorem.

Primatus nomen accepit is Episcopus, qui in eo est oppido Episcopus ordinatus, quod primas antiquitus censebatur, Stephanus pp. 1. epist. 2. Anicetus pp. in epist. decretali.

Principum adhortatio, Trident. sess. 25. cap. 20. reformat.

In rebus Ecclesiarum. Ecclesia vna alteri prescribit quietam trigeneriam possessionem, si in eadem sint provincia, Chalcedon. 17. 4. Toletan. 33. Gelasius pp. epist. 2. cap. 2. 3. Aurel. 12. 1. Hispal. 2. quod ius tamen contrarium dicit, Atueranen. concil. post canones, 2. Lateranensis 41. dicitur.

Priores cum in conuentualibus Ecclesiis, ait Alexander pp. 3. par. 1. cap. 20. fuerint constituti, nisi pro manifesta causa, et rationabili non mutantur, videlicet si fuerint dilapidatores, nec continenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amouendi merito videbantur aut si etiam pro necessitate maioris officij de consilio fratrum fuerint transferendi.

Priscilliani heretici errores recenset, primum Braccarense, et primi Toletani symbolum.

 Privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate; Simplicius pp. epist. 2.

Probationis tempus; puellae quae propria voluntate monasterium expetunt, annum permanent in ipsa veste cum qua sunt ingressae: In his vero monasterijs, ubi non perpetuo tenentur inclusae, probent triennio in ea quas intrauerint veste: quibus elapsis, si velint, vestimenta religionis accipiant, 5. Aurelianen. 10. quibus vestimentis omni loco utantur, 10. Toletan. 4. 4. Carth. 11. & 104. Vide titulum, monachus §. 2. processiones antiqua in hac parte (ait 3. Braccarense, cap. 5. & sollemnis consuetudo seruatur, ut in festis quibusque diebus arcam Domini cum reliquiis, non Episcopi, sed Leuitae in humeris gestent, quibus & in veteri lege, onus idem impositum nouimus, quod si & Episcopus reliquias per se deportare elegerit, non ipse a diaconibus in sellula vehatur, sed potius pedestri eo una cum populis progressionem procedente ad conuenticula sanctarum Ecclesiarum, sanctae Dei reliquiae per eundem Episcopum portabuntur.

Proditores, quicumque laicorum in aduersitate propriae gentis, aut patriae, vel regiae potestatis ad externas partes se conferendo noxius fuerit ultra repertus, non solum omni rerum suarum proprietate priuetur, sed & perpetua excommunicatione damnato, nunquam illi, praeterquam in ultimo mortis suae, communio tribuatur, Vvormatien. 43.

Professor scripturae, lege, Scripturarum.

Professionis tempus, in titulo, Monachus, §. 2.

Professione facta continenter viuendum, est, Virgines, quae se Deo dedicauerunt (ait Elbertinum concilium cap. 13.) si pactum perdidierint virginitatis, permaneantque in continentia, nec in fine communionem accipiant, poenitentia autem ductae, & a coitu abstinentes, in fine communionem accipiant, 2. Arelaten. 27. idem de viduis similibus sancit, & 3. Chartaginense cap. 104. item 1. Toletanum, cap. 16. & 19. & primum Araus. cap. 27. Chalcedon. 16. & primi Turonen. cap. 6. Valentinus Galliarum cap. 2. Gelasius pp. cap. 22. epist. ad Episcopos per Lucaniam, Ilerden. 6. Innocentius pp. 1. epist. 2. ad Victorinum Episcopum Rothomag. cap. 12. citatus a 2. Turon. synodo, cap. 21. ubi etiam dicit eadem Turonen. synodus: Etiam lex Romana constituit, ut quicumque sacramentum Deo virginem, vel viduam fortasse rapuerit, si postea eius deuotionem conuenerit, capitis sententia feriat: item si quis non dicam rapere, sed attentare matrimonio iungendi causa sacraras virgines, vel viduas ausus fuerit, capitis sententia feriat, cum etiam in chronicis habeatur de virginibus gentilium tempore, quae se Deae Vestae sacrauerant post misso proposito, & corrupta virginali gratia, legali sententia viuas in terra fuisse desolatas.

Adulterii conuicta professa foemina excommunicetur, Ven. 4. quintum Aurelian. cap. 19. 1. Parisien. 5. 1. Manticon. 12. 6. Toletan. 6. cap. 6. Colonien. synodo sub Carolo 3. Maguntien. 26. sub Arnolfo Imper. Triburiense. conc. sub eodem cap. 23.

Vniuersi canones hi dissociati volunt iunctos professis, vel dicatis Deo virginibus, aut viduis, ratamque non agnoscunt coniunctionem.

Prophanatio templi, titulo, Ecclesia, §. 10. Psalter: canonici soli in Ecclesia psallant, Laodicon. 15.

In seculari habitu lector in Ecclesia non psallat, 1. Braccar. 29.

Psalmi ab idiotis compositi non canantur, Laodic. 59. Nec quicquam de veteri instrumento poetice scriptum, 1. Braccar. 30.

August. epist. 119. c. 18. Donatisto, inquit, ebrietates, suas, &c.

In processionibus non connectatur, id est, ex diuersis versibus, & sensibus libri, vnum canticum minime coniungatur, sed singulorum psalmorum ordinabiliter debet fieri lectio, Laod. 17.

Vide titulum, Orandi, & psallendi.

Psal-

Psalmum vnumquemque concludat versus: Gloria Patri, & Filio, &c. 4. Tolet. 14.

Psalmorum cantatorum in singulis horis numerum habes, 2. Turon. 19.

Pupillorum curam Episcopus gerit, tit. Episcopus.

Purgatio infamati, parochianus, si de aliquo crimine publica laborat infamia, ait Alexan. pp. 3. par. 20. cap. 27. accusatore, & testibus deficientibus, ad purgationem per diocesana Episcopum est compellendus, nisi forte super ipsa ad superiorem iudicem duxerit appellandum; Sanè si appellauerit, eius iudicio apparebit, ad cuius examen causa per appellationem refertur; quatenus verò inimicitia, vel contrarietate aliquis parochianus iudicio diocesani Episcopi eximatur, quia non consulere voluisti, quod non solum pro inimicitia, sed etiam pro manifesta causa suspicionis potest sui Episcopi iudicium euitare, & ad superiorem iudicem recurrere, cum nullus à suspecto iudice debeat iudicari.

Purgatorium esse, Greci, & latini confessi sunt in Concilio Florentino, tam in synodi proœmio, quam in vltima sessione; Latini quidem hisce verbis: Non ignem in hoc mûdo credimus esse, quo quidem animæ peccatis leuioribus, vel (vt vulgo dicitur) venialibus obnoxiz, coadiuante ecclesia, Sacerdotem precibus, missis, ac eleemosynis expiantur, & infra: Qui confessi, sacratissimum Christi corpus, absque tamen pœnæ præuia satisfactione, vide tit. Oblationes, §. 4. & tit. Missa, §. 10. sumunt, continuoquè moriuntur, hi dubio procul in supra dicto igne (quod purgatorium appellari solet) purgantur. Greci verò sic. Quæcumque patres amplissimi protulisti, orientalis Ecclesia profitetur, quamuis inter Grecos, & Latinos parua sit differentia. Nam ipsi purgatorium, non ignem, sed obscurum, quemdam locum, ac laborum plebum esse censemus, in quo quidem existentes animæ lumine diuino priuantur, donec coadiuante Ecclesia, vt supra dictum est, expientur, ac liberentur; Hæc ibi. Huius Synodi definitionem conseruat Synodus Trid. sess. 6. can. 30. & sess. 25.

Q

Quadragesima sic tota ieiunandum est, vt ne quidem vltima, cuius feria quinta ieiunium resolueri liceat, Laodic. 50. neque Sabbato, Agath. 12. 4. Aurelian. 2. dies dominicos excipiunt canones, 8. Tolet. 9.

In ea saluberrimè conditio humani generis expiatur, 8. Tolet. 9.

Dies Quadragesimæ, anni totius decimæ

deputantur, 3. Toletan. 9.

Initium eius designabat Episcopus in die Epiphaniæ, Autisiod. 2.

Telephorus papa non eam indixit primus, sed hoc tantum voluit, vt clerici non sex modo, sed septem hebdomadas abstineret à carne. Videatur epistola eius decretalis.

In ea, nec nuptiæ celebrètur, nec natalitia, Laodicea. 52.

Nec martyrum natalitia, Laodicea. 51. Immo eo tempore congruè abstineat à coniuge, Liberius papa.

Nec iudicialia, Liberius pp. in 1. tom. conc. Tribur. 36.

Quæstores eleemosynarum pro hospitalibus, modesti, & discreti esse monentur, neque in tabernis, aut locis incongruis hospitari, nec inutiles, aut sumptuosas expensas facere, neque omnino falsum religionis habitum gestare. In Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. nulla ratione, vel per se cuiuscumque conditionis existant, vel per alios prædicare, seu concionari permittuntur, sess. autem 2. eiusdem concil. cap. 8. de reformat. grauissimis de causis rursus è medio tolluntur.

R

Raptores viduarum, vel virginum à communione suspendit, etiam si illæ eis consentiant, Symmachus pp. cap. 3. epistolæ decretalis, Gregorius pp. 3. in concilio Romano. cap. 11. anathematizat enim, 3. Aurelian. 16. vsque ad vitæ vltimum ea pœna eum terit, & 1. Parisien. c. 5. Chalcedon. 27. & citatur Vvormatien. 77.

2. Turon. cap. 21. dicit eum lege Romana capite plecti.

Rapta sponsa; Vide tit. Desponsata, §. 2.

Rebaptizabantur ad Ecclesiam venientes de Paulianistis, & Cataphrygis, 1. Nicen. cap. 18. item Photiani, 2. Arelat. 16. Laodicea. 8. Hos omnes nominat septimus canon. primi Constantinopolitani, in 1. tomo Concil. post Concilium Ephesium, Eunomiano, inquit, qui vna immersione baptizantur: item Montanistas, qui hic appellantur Phryges, præterea Sabellianos, qui hyopatorian docent, & alia quædam atrociora agunt, aliasque sectas (multi enim hic hæretici sunt) maximè qui adueniunt à Galatarum regione, ex eis, qui volût adiungi orthodoxæ Ecclesiæ, sicuti Grecos, Gentiles, & infideles, admittimus, ac primo quidem die designamus eos Christianos, altero Catechumenos, id est elementarios, ac quasi fidei tyrones, deinde tertio die adinramus eos ter insufflando in faciem, & aures, atque

que ita catechizamus, siue instituimus, & erudimus eos, damusque operam, ut longiori tempore maneant, ac versentur in Ecclesia, diligenterque, & attentè audiant scripturas, tunc tandem eos baptizamus.

Cum communicent, Iherden. 14. Felix pp. 2. testè Damaso pronunciauit hæreticum Constantin. Imp. Iulium, qui rebaptizatus erat.

Nonnulli quoque venientium à quibusdam Arrianis, ex propria lege sua (non Ecclesiæ præscripta forma) utentibus inter baptizandum, 1. Arelaten. 8. de quibus (inquit ille canon.) si audiant, eos esse baptizatos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti manus eis tantum imponant.

Vide Conc. Trident. sess. 7. canon. 11. & 12. de baptis. & August. lib. de peccat. merit. & remiss. cap. 14. & lib. 3. cap. 3.

Dixi nonnulli, eo quod non multi Arriani eiusmodi fuerint, plurimi autem, qui baptizarent in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Syricus pp. epist. 1. cap. 1. Innocentius pp. 1. epist. 18. cap. 3. 2. Arelaten. 17. & supra citatus can. 7. concilij Constantinopolitani.

Reconciliari nolens in se peccanti, Vide titulo, Discordium.

Religiones, Vide titulum, monachus.

Reliquiæ sanctorum in oratorijs villaribus non ponantur, nisi forsan clericus cuiuscunque parochiæ, in cuius Ecclesia esse cõtingat, ibi sacris cineribus præallendi frequentia famuletur, Epauenen. 25.

Reliquiæ sanctorum in processionibus deferrebantur, 3. Brac. 5.

Reliquiæ antiquæ modo extra capsam, ait 1. Lateran. cap. 72. non ostendantur, nec exponantur venales, inuentas autem de nouo, nemo publicè venerari præsumat, nisi prius auctoritate Romani pontificis fuerint approbatæ: prælati gerò de cætero non permittant illos, qui ad eorum Ecclesias causa venerationis accedunt, vanis figmentis, aut falsis decipi documentis.

Remittendi peccata potestatem Christus dedit Apostolis, cum à mortuis excitatus dixit: Sicut misit me pater, & ego mitto vos, accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt; Nam verbis tam præspicuis potestatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos Apostolis, & eorum successoribus fuisse communicatam (ait Synodus Tridentina) vniuersorum patrum consensus semper intellexit, Irenæi lib. 5. contra hæreses, dicentis: Exiuit mortuus colligatus, &c. Ambrosii lib. 1. de pecc. nitentia cap. 7. & lib. 2. cap. 7. Augustini ser-

mone 44. & octauo de verbis domini: & tractatu 2. in Psal. 101. & lib. 1. de doctrina Christiana cap. 18. Chrysostom. post initium libri tertij de dignitate sacerdotij, & homilia 5. de verbis Isaia: Vidi dominum, Cypriani epist. 2. lib. 1. Hilarij in 16. cap. qui Matthæi, Gregorij pp. 1. homilia 26. Patiani cuiusdam eruditi scriptoris contra Nouatianos in tractatu de poenitentia, Cyprianus epist. 2. lib. 2. epist. Nec enim fas erat, &c.

Quamuis, ait Leo pp. 1. epist. 95 ad Leonem Augustum, c. 2. & 83. ex Gaio pp. epist. 1. multorum sanctorum in conspectu Domini prætiosa mors fuerit, nullus tamen insonis occisio, redemptio fuit mundi: acceperunt iusti, nõ dederunt coronas, & de fortitudine fidelium exempla nata sunt patientiæ, non dona iustitiæ, singulares quippe in singulis morres fuerunt, nec alterius quisquam debitum suo sine persoluit, quum inter filios hominum vnus solus Dominus noster Iesus Christus existeret, in quo omnes crucifixi, &c. sunt. Augustinus idem dicit tract. 84. in Ioannem.

Repudium vxoris; Vide, matrimonium §. 12. 13. &c.

Restituere debet spoliato spolia, quæ à spoliatore iniusto accepit, etiam si spoliatus in probatione deficiat quòd res sit sua, quum nõ multum intersit inter detinere alienum iniuste, ac inuadere alienum, 2. Lateran. 39. non obstante ciuili iuris rigore.

Resurrectionem carnis Manichæi idcò negarunt, quod eam crederent, à dæmone creati, 1. Braccaren. 12.

Rex Hispaniarum olim optima ratione, & reipub. vtilissima constituebatur, ut videre est in titulo, Hispan.

 Rex à rectè regendo vocatur (ait Moguntienis synodus sub Arnolpho rege c. 2.) Si enim piè, & iustè, & misericorditer regit, meritò rex appellatur: si his caruerit, non rex, sed tyrannus est. Antiqui enim omnes reges, tyrannos vocabant. Sed postea piè, & iustè, & misericorditer regentes, regis nomen adepti: impiè verò, & iniustè crudeliterque principantibus, non regis, sed tyrannicum aptum est nomen. Quia rex à regendo dicitur, primò ei studendum est, ut semetipsum, suamque Christi addiuante gratia, ab operibus nequam emaculet, bonisque operibus exuberare faciat, ut ab ea cæteri bonum exemplum semper capiant. Ipse etiam salutiferis Christi præceptis fideliter atque obedièter obsecundet, & rectè agendo eos, quibus temporaliter imperat, in pace, ac concordia, atque charitate, cæterumque bonorum operum exhibitione, quantum sibi diuinitus datur, cõsistere faciat, & dicat atque

atque exemplis ad opus pietatis, & iustitiæ, & misericordiæ solerter excitet, attendens, quod pro his Deo rationem redditurus sit, quatenus ita agendo, sanctorum regum, qui Deo sincere seruendo placuerunt, post hanc peregrinationem consors efficiatur. De rege autem, qualis esse debeat, ita in Deuteronomio legitur: Cum ingressus fueris terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, & possederis eam, habitauerisque in illa, & dixeris: Constituam super me regem, sicut habent omnes per circuitum nationes, eum constitues, quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Et post pauca: Non habebit uxores plurimas, quæ illiciant animam eius, neque argenti, & auri immensa pondera. Postquam sederit in folio regni sui, describet sibi Deuteronomium legis in volumine, accipiens exemplar sacerdotibus Leuiticæ tribus, & habebit secum, segetque omnibus diebus vitæ suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba, & cæremonias eius, quæ in lege præcepta sunt. Nè extollatur in superbiam super fratres suos, neque declinet in partem, dextram, vel sinistram, ut longo tempore regnet ipse, & filii eius super Israel. Attende, quod timor Dei, & custodia præceptorum eius, & humilitas, quæ non patitur eum extolli super fratres suos, & iustitiæ rectitudo non solum regem, sed & filios eius longo faciet regnare tempore. Ut ergo princeps extollentiam cauere debeat, Ecclesiasticus admonens ait: Principem te constituerunt, noli extolli, sed esto illis, quasi in illis. In Prouerbiis. Rex qui iudicat in veritate pauperes, tronus eius in æternum firmabitur. Item Misericordia, & veritas custodierunt regem, & roboratur clementia, tronus eius.

Romanorum præsulum auctoritas. Vide, Epistolæ Synodicæ.

S

Sabellius hæreticus docuit, Deum non Trinum esse, sed unam personam esse naturæ diuinæ, ut & Priscillianus. Roman. concil. sub Syluestro pp. c. 2. 1. Braccar. 1.

Sabbati ieiunium: Vide Ieiunium.

Sacrificium vnicum populi Christiani Christus in vltima cæna primus exercuit, corpus suum, & sanguinem sub speciebus panis, & vini Deo patri offerens, ac sub earundem rerum speciebus, Apostolis, quos tunc noui testamēti sacerdotes constituēbat, eorumque successoribus, ut similiter offerant præcipit. Cōc. Trid. sess. 22. c. 1. & sess. 23. c. 1.

Vide supra in titulo; Missa.

Sacerdotium externum noui testamēti, in quod verus translatus est. Christus instituit, constans pietate consecrandi, offerendi, & administrandi corpus, & sanguinem Domini, nec non peccata dimittendi, & retinendi. Trident. sess. 23. cap. 1.

Omnes Christianos, sacerdotes esse noui testamēti, erroneum est, & scripturis contrarium, eadem sess. cap. 4. Eum qui semel sacerdos fuit non posse fieri laicum, ibid. & can. 4.

Abstemius eo quod vinum non bibat, vel illud euomat, vel alio modo patiatu vomitū, non potest. ad sacerdotiū admitti Maiol. cap. 25. Reginal. lib. 35. num. 58.

Abstemius dispensari non potest à Summo Pont. quoad sacerdotium secus quoad reliquos ordines Nauar. c. 27. num. 104. Sair. cap. 9. num. 15. Tolet. lib. 1. cap. 25.

Sacerdotes multum constat colendos esse, quum ore suo corpus Domini conficiant (ut testantur patres citati tit. Eucharist. §. 3.) & eorum orationibus bella terrena sedantur, & demonum pelluntur incurfus. Felix pp. 3. epist. 1. c. 20.) Cyprian. lib. 1. epist. 3. fol. 12.

Duo tantum sunt ordines sacerdotum, titulum, Ordo §. 3.

Ab omnibus quæcumque; ad aurium, & ad oculorum pertinent illecebras (ait Turonen. concil. sub Carolo magno, c. 7.) unde vigor animi emolliiri posse credatur, quod de aliquibus generibus muscorum, aliisque nonnullis rebus sentiri potest, Dei sacerdotes abstinere debent, quia per aurium, oculorumque illecebras, vitiorum turba ad animam ingredi solet. Hieronimus quoque turpium, & obscenorum insolentias iocorum, & ipsi animo effugere, cæterisque sacerdotibus effugienda prædicare debent, & cap. 8. Sacerdotibus non expedit secularibus, & turpibus quibuslibet interesse iocis, uenationes quoque ferarum, vel auium minime sectentur. Eadem monita dat Maguntiacum concilium sub Carolo magno, cap. 14.) cap. 8. 9. & 10. Cabilonen. sub Carolo magno, & cap. 14. Maguntiaci sub eodem, habes quæcumque sunt prohibita Sacerdotibus, & 2. Lateran. 16.

Summatim, vide 4. Toletan. cap. 18. de indignis sacerdotio.

Eos irreprehensibiles esse conuenit, quos necesse est præesse corrigendis. Hormisdas pp. cap. 1. epist. ad Episcopos Hispan. 4. Tolet. 20. cap. 3. Arelaten. sub Carolo magno.

Accusator Sacerdotis, tit. Accusare.

Sacerdotium in veteri lege cæpit ab Aaron in noua à Petro Apostolo, Anacletus pp. epist. 2. Gregor. pp. 1. in epist. ad Augustinum Anglosaxonum Episcopum.

Ante aduentum Christi (inquit Gelasius pp.) quidam figuratim, adhuc tamen in carnalibus actibus constituti, pariter reges extiterunt, & pariter sacerdotes, quod sanctum Melchisedech fuisse sacra prodit historia: quod in suis quoque diabolus imitatus est; utpote qui semper, quæ diuino cultui conuenirent, sibi met tyrannico spiritu vendicare contendit, ut pagani Imp. iidem, & maximi pontifices dicerentur. Sed cum ad verum vêtum est eundem regem atque pontificem, vltra vbi nec Imp. pontificis nomen imposuit, nec pontifex regale fastigium vindicauit. Quamuis, &c. Nicolaus pp. ad Michaellem Imp. Idem habet ex illo.

Sacramenta nouæ legis omnia à Christo instituta esse, neque plura esse nec pauciora, quam septem Conc. Floren. in decretis Eugenii ad Armenos Concil. Trident. sess. 7. canon. 2. Constan. 15. Differentiam eorum à Sacramentis veteris legis ponit Conc. Trid. eadem sess. canon. 2. & clarius Concil. Florentinum loco iam citato. Multaque alia in illis amborum conciliorum locis de Sacramentis scitu digna leguntur, quæ hic longum esset referre.

Leo pp. 10. ex articulis Lutheri hunc 1. damnat: Hæretica sententia est, sed vsitata: sacramenta nouæ legis iustificantem gratiam illis dare qui non ponunt obicem.

Gratis dentur, & dispensentur, 1. 1. Tolet. 8. Vide id in singulis Sacramentis.

Ioannis VViclef articulum 4. damnat synodus Constantiensis: Si Episcopus, vel sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non consecrat, non conficit, non baptizat.

Sacrificium offerens sacerdos semper ipsemet de sacrificio participet, ac sumat. 1. 2. Toletan. 3.

Sagarum insaniam inuenies descriptam, apud Iuonem lib. 8. decretorum, vbi hæc habet, ut Agath. Concil. Perquirendum est, si aliqua foemina sit, quæ per quædam maleficia: & incantationes mentes hominum immutare se posse dicat, id est, ut de odio in amorem, vel de amore in odium conuertat, ut bona hominum aut damnet, aut subripiat, & si est quæ se dicat cum demonum turba in similitudinem mulierum transformata certis noctibus æquitate, super quasdam bestias, & in eorum consortio annueratam esse.

Nicolaus pp. 1. ad Michaellem Imp. scripturis latè id probat. hæc talis, omnimodis scopis correctæ, ex parochia eiiciatur. Hæc ibi. Sic concilium Ancyranum (habes post eius canones tomo 1. Concil.) Quædam sceleratæ mulieres retro post Satanam conuersæ, demonum

illusionibus, & phantasmatibus seductæ, credunt se, & proflentur nocturnis horis Diana Paganorum Dea, vel cum Herodiade, & innumera multitudine mulierum equitare super quasdam bestias, & multa terrarum spatia intertempore noctis spatio pertransire, eiusque iussionibus velut dominæ obedire, & certis noctibus ad eius seruitium euocari. Hæc ibi.

Salui condûctus dari hæreticis vsus erat in synodo generali sexta Constantinopolitana, ut patet ex 1. epistola Imperatoris Flauii Constant. ad Donum papam.

Salutent plebem presbyter, & Episcopus similiter, 1. Bracc. 2. 1.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. à populo cantabatur, sacerdote missam inchoante, ex iussu Sixti pp. 1. Vassenf. cap. 6. cantatur, sed post Euangelium cani iubet, 4. Toletan. 1. 1.

Sanctorum corpora è loco vno in alium non transferantur sine concilio principis, vel episcopi, vel sanctæ synodi licentia sub Carolo magno concil. Maguntiacum, c. 5. 1.

Sanctimoniales in monasterio constitutæ ait concil. Cabilonen. tempore Caroli magni c. 49. habeant studium in legendo, & in cantando, in psalmorum celebratione, siue oratione, & horas canonicas, matutinam videlicet, primam, tertiam, sextam, nonam, vespertinam, completoriam pariter celebrent, & omnes, excepta quam infirmitas tenet, in dormitorio dormitant, & omnibus diebus ad collationem veniant.

Et cap. 61. Non debet sanctimoniales in proprijs mansionibus cum aliquibus masculis clericis, siue laicis cōsanguineis, siue extraneis bibere, siue comedere, sed si quando id agendum est, in auditorio agatur, & vbi auditorium de est, non fiat, & cum nullo masculino eis colloquium habere liceat, nisi in auditorio, & ibi coram testibus, Eugenius pp. 2. cap. 3.

Et cap. 62. Sanctimoniales, nisi fortè abbatissa pro aliqua sua necessitate incumbente illas mittente, nequaquam de monasterio egrediuntur. Hæc verò quæ famulos, aut famulas non habent, ad exercenda negotia ad portam monasterij perueniant, & ibi coram testibus negotia sua exercent.

Scholæ episcopi constituent ait cap. 3. Cabilon. concil. temp. Caroli mag. in quibus, & litteraria solertia disciplina, & sacræ scripturæ documenta discantur, & tales ibi erudiantur, quibus meritò dicantur à Domino: Vos estis sal terræ, & qui condimentum plebibus esse valeant, & quorum doctrina non solum diuersis hæresibus, verum etiam Antichristi monitis, & ipsi Antichristo resistatur, ut meritò de illis in laude Ecclesiæ dicatur: Mille clypei per-

pendent ex ea, omnis armatura fortium.

Vide titulum, Doctoris, §. 4.

Satisfactio, tertia sacramenti poenitentiae pars, a patribus fuit Christiano populo perpetuo tempore commendata, Concil. Trid. sess. 14. cap. 8.

Cyprianus lib. 1. epist. 3. de haereticis agens. Detur, inquit, opera ne satisfactionibus, & lamentationibus delicta redimantur, ne vulnera lachrymis abluantur. Similia crebro habentur in eadem epistola, & in sermone de lapsis.

Nostra haec satisfactio, nec obscurat, nec aliqua ex parte imminuit satisfactionem Christi, ut haeretici nostrae tempestatis calumniatur, sed eam potius commendat, atque illustrat, Conc. Trid. eadem sess. cap. 8. & canone 14.

Satisfacimus Deo pro peccatis nostris, non solum poenis sponte a nobis ad vindicandum peccatum susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delictis impositis, sed etiam temporalibus flagellis a Deo inflatis, & a nobis patienter toleratis, Conc. Trid. sess. 14. cap. 9. & canone 13.

Debent autem Sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggerit, &c. ex eadem 14. sess. cap. 8. usque. Nam claves Sacerdotum.

 Scripturarum sacrarum seriem habes in tit. Libri canonici. Eam corrumpit quidam Diacinius, & Priscillianus, 1. Braccar. 17.

Quomodo intelligenda, ac interpretanda sacra scriptura, Concil. Trid. sess. 4. decreto 2. cap. 1. Cabilonen. sub Carolo magno, Lateran. conc. 3. sub Leone pp. 10. in eius bulla.

Quando, & quomodo utendum scriptura, ac non utendum, ibidem.

Scripturae sacrae lectio, ac expositio in Ecclesiis Cathedralibus, in monasteriis, ac monachorum conuentibus habeatur, Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. de refor.

Scotici presbyteri discurrentes taxantur, cap. 43. Cabilonen. sub Carolo magno.

 Sedes Apostolica terminet Episcoporum iudicia, & maiores Ecclesiae causas, Zepherinus pp. epist. 1. Anacletus pp. epist. 1. Sixtus pp. 2. epist. 1. Damasus pp. epist. ad Stephanum, Innocentius pp. 1. epist. 2. cap. 3. & epist. 25. quae est ad episcopos synodi Carth. Gelasius pp. in epist. ad Faustum magistrum, Vigilius pp. epist. 1. cap. 7. Pelagius pp. 1. epist. 1. Adrianus pp. 1. in canonibus, quos collegit. epist. synodica Episcoporum Aegypti ad Felicem pp. 2. Sardicen. cap. 3. 4. & 7. 6. Carth. 3.

Idque frequenter etiam sine ulla synodo praecedente, Gelasius pp. ad Episcopos Dardaniam.

Quam huic sedi reuerentiam seculares pri-

cipes semper exhibuerint, exemplis discas citatis a Nicolao pp. 2. ad Michaellem Imp.

Quoties fidei ratio ventilatur, non nisi ad sedem Petri Apostoli eam referre oportet. Innocentius pp. 1. epist. 26. quae inter epistolas August. est 93. Eò referendum est illud in Gratiani decretum Nicolai pp. 1. dist. 19. c. 1. Romanorum Pontificum decreto, ceterorum opuscula tractatorum approbatur, vel reprobantur, ita ut, &c.

In Sede Apostolica inuiolabilis semper catholica custoditur religio Ioannes Constantino. Episc. ad Hormisdam pp. Eulalius Carthaginensis Episcopus, & Iustinus princeps in precibus suis (habes eas post epist. Bonif. pp. 2.) Agathen. pp. in epist. sua, quae inserta est actioni, 4. Constantinopolitanae synodi sextae, ex Marco pp. 1. Nicolaus pp. 1. ad Michaellem Imperatorem.

Non facile credatur, hanc sedem indulgere hominum vitiis, seu dispensationes improbas concedere (ut spargunt multi maleuoli, & ipsi adscribentes, quod ab aliquo Iuda extorserint) quia non aliud praedicamus (ait Zacharias pp. ad Bonifacium Episcopum, epist. 4. & aliud agimus, aut dirigimus. Hoc sanctitatem tuam firmissime, ut teneas hortamur, ut sanctorum patrum institutus, & consultis sacrorum canonum omnimodo obsequi debeas, quia nos nullatenus aliud praedicamus, & aliud agimus. Idem affirmat epist. 6. & addit: Non aliud nobis conuenit praedicare, praeter id, quod a Sanctis Patribus sumus edocti.

Sedis primae Episcopus, non Princeps Sacerdotum, nec sumus Sacerdos, sed tantum primae sedis Episcopus, 3. Carth. 16. Adrianus pp. in canonibus: Nullus Archiepiscoporum, &c.

Sedes Episcopis in Ecclesiis erectae indicat speculationem, et potestatem iudicandi, et soluendi, atque ligandi a Domino eis collatam, Urbanus pp. in epist. decretali.

Seminarium ministrorum Dei, atque Ecclesiae, seu collegium adolescentum ab Ecclesiis Cathedralibus, ac Metropolitanis singulis erigendum, in quo instituantur illi in bonis litteris, et disciplina Ecclesiastica, ut tandem ad Ecclesiae seruiendum idonei esse possint, Conc. Trid. sess. 23. cap. 18. de reform. Vide constitutionem Alexandri 3. par. 1. cap. 18. & 1. Lateran. cap. 21.

Senes, et pauperes Ecclesiae praeter ceteris honorandi sunt, 4. Carth. c. 83.

Conuiuium eis parabatur, Gangren. c. 11.

Si ob nimiam debilitatem manibus laborare nequeat, victus cum vestitu ab Episcopo ei procuratur, 1. Aurelian. 18. 5. Aurelian. 21.

Yy

Sen-

Sententia neminem stringit à non suo iudice lata, Sixtus pp. 2. epistola: suæ cap. 5. Adrianus pp. ex eo. Nicolaus pp. sub medium epist. ad Michaelem Imperatorem, id probat exemplis, cap. 14. Maguntiensis synodi, Cyprianus epist. 3. lib. 1. Nam cum statutum sit omnibus, etc.

In absentem ferri non debet, Zepherinus pp. epist. 1. Nicolaus pp. 1. 2. q. 9. cap. Reuera, Cornelius pp. in fine epist. 4. Carth. 30. Marcellus pp. 1. epist. 2.

Vide titulum: Damnari, et tit. Iudicare.

Sententia post appellationem lata nemine ligat, Alex. pp. 3. cap. 3. par. 31.

De sententiis, Alex. pp. 3. par. 36.

Sepeliantur Christiani cum psalmis, non cum funebri carmine, 3. Tolet. 21.

Gratis detur sepultura. Vascense concilium, apud Gratianum 14. q. 2. cap. Præcipiendum, est. Eugenius pp. 2. cap. 10. Triburiense concil. cap. 16.

Liberaliter oblata recipi possunt. Triburi. 16. Alioqui symonia erit. Alexander pp. 3. part. 1. cap. 7. & Vide eundem Alexandrum parte 43.

Nulla modo corpora defunctorum sepeliuntur intra Basilicam sanctorum 1. Braccaren. 36. Triburiense, cap. 17.

Maguntiacum c. 52. excipit Episcopos, Abates, & dignos presbyteros; & c. 17. Triburi.

Nec in baptisterio Antisiodoren. 14.

Propter instantem necessitatem (ait concil. Triburiense. cap. 25. sub Imp.) ubicunque facultas rerum, & opportunitas temporum suppetit, sepulturam morientium apud Ecclesiam, ubi sedes est Episcopi, celebrari placuit. Si autem hoc propter itineris longinquitatem, aut adiacentem alicuius opportunitatis difficultatem impossibile videatur, expectet eum terra sepulture suæ, quo canonicorum, aut monachorum siue sanctorum congregatio sancta, communiter degat, eorum orationibus iudici suo commendatus occurrat, & remissionem delictorum, quam meritis non obtinet, illorum intercessionibus percipiat. Quod si, & hoc difficile æstimetur, ubi decimam persolvebat vivus sepeliatur mortuus, Leo pp. 19. sess. 11. 3. Lateranen. Volentes, inquit, sepeliri in habitu, &c.

Non sepeliatur mortuus super mortuum, nisi prius cadauer sit marcidatum 2. Manticon. 17. Antisiodoren. 15.

Sacerdos non obvolvatur palla altaris. Aruernens. 5. Antisiodoren. 12.

Sepulchrorum demolitio legibus publicis pro sacrilegio punitur, & sanguine vindicatur 4. Tolet. 45.

Martyrem sepelire non oportet, nisi dalmatica, aut collobio purpurato. Eutychianus pp. teste Damaso in lib. pontificali.

Serpens non propterea vestem deponit, ut nudetur, sed ut se gratiorem dum renouatur ostendat. 2. Turonen. 10.

Seruus pretextu diuini cultus domino non deferat. Gangren. concil. cap. 33. Gelasius pp. cap. 16. epist. 1.

Eam nequitiam docuit Eustachius damnatus à Gangren. synodo.

Degener seruus deputatur defunctorum sepulchris, 1. Parisien. 9.

Seipsum interdum seruus occidit, impatiens iugi, & ut domino suo sic incommodaret, 2. Arelaten. 34.

Nemo seruum proprium peccantem occidat, nisi per iudicem. Agath. 62. Epauenen. 34. VVormatien. 28 Gregorius papa 3. epistol. 8. egregiam quorundam crudelitatem reprehendit. Vide titulum. Homicidii.

 Fiscales serui Ecclesias construxere ex sua paupertate 3. Toletan. 25.

Sodomia. Si quis (ait canon. 82. eorum quos interpretatus est S. Martinus Bra. Episcopus) ante viginti annos in cuiuslibet animalis commixtione peccauerit, quindecim annis in humilitate subiaceat ad Ecclesie ianuam: & post hos alius quinque annis in orationis communionem receptus poenitentiam agat, & sic gratiam suscipiat sacramenti. Interrogentur autem alii de eo, qualem vitam in poenitentia egerit, & sic communionis misericordiam consequatur. Si quis autem post 20. annos habens uxorem huic peccato irruerit, 25. annis humilitati subiaceat, & 5. annis orationibus tantum communicans, postea recipiat sacramentum. Quod si nunc mensuram aliquis transgressus fuerit sacramentum in exitu consequatur. Oportet autem tales intercommunionis orare. Elibertinum concilium cap. 71. Stupratores puerorum (inquit) nec in fine vite communionem accipiant. Alexander, pp. 3. part. 1. cap. 11. Clericum Sodomitam à clero deiici, vel ad poenitentiam agendam in monasterium detrudi laicum excommunicationi subdi, & à cœtu fidelium prorsus alienum fieri iubet. Lateranen. sess. 9.

Sortes Sanctorum, sic quidem in canonibus appellatas damnant canones, ut inmaxime fidem religionis catholicæ infestantes, Agath. 41. Venetici 16. Antisiodoren. 4. Vide titulum; Auguriis, §. 1.

Et D. Augustinus cap. 20. epist. 119. Displicet mihi, inquit, consuetudo, ad negotia secularia, & ad vite huius vanitatem propter vitæ loquentia oracula diuina velle conuertere, Spec-

Iari sub religioso cultu in conspectu sacerdotis, & Ecclesie apparuerunt.

Vide titulum, Velum, §. 3. & titulum, Raptores.

Vidua, vel sanctimoniales, ait 4. Carth. c. 1. quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, tam instructæ sint ad officium, ut possint apto, & sano sermone docere imperitas, & rusticas mulieres, tempore quo baptizandæ sunt, qualiter baptizatori interrogatæ respondeant.

Vidua adolescentes, ait 4. Carth. cap. 101. quæ corpore debiles sunt, sumptu Ecclesie, cuius vidua sunt, sustententur.

Quæ iuniores viduæ, idè cum aliis senioribus tam sint assidue in Dei opere, ut meritis, & orationibus suis Ecclesiam adiuvent, 4. Carth. 103.

Vigilia Paschæ, & aliorum solemnitatum, ad secundam usque horam noctis protendebatur, tunc pariter in Ecclesia Christiani insisterant orationi, Antisiod. 11.

Placuit prohiberi, ne fœminæ in cœmeterio peruigilent, eo quod sæpè sub obtentu orationis scelera latenter committant, Elibert. 35. Vide Antisiodoren. cap. 3. & 5. de abusu circa hoc.

Vim vi repellere omnes leges, & omnia iura permittunt, Alexander pp. 3. par. 14. c. 10.

Virginitas non est laudabilis, ubi cum nuptiarum detestatione suscipitur, Gangr. 6.

Virgini parentibus orbatæ provideatur de monasterio, aut mulieribus grauioribus commendetur ab Episcopo, ut simul cohabitantes se inuicem custodiant, & passim vagantes opinionem Ecclesie non ledant, 3. Carth. 33.

Visibilis oculis corporis non est diuinitas, 4. Tolet. can. 7.

Vniuersale sacrificium scilicet missæ quid sit sua significatione, & partes, & qui Pontifices, vide infra, & in princ.

Vnctionis extremæ sacramentum à Christo institutum, totius Christianæ vitæ consummativum, conc. Trid. sess. 14. in doctrina de sacramento extremæ vnctionis.

Minister eius est non modo Episcopus, sed & presbyter, Innocentius pp. 1. epist. 1. cap. 8. Vvormatiën. 72. cap. 48. Cabilonen. sub Carolo magno.

Materia, forma, effectus, minister huius sacramenti insinuantur à Iacobo Apostolo, ultimo cap. suæ epistolæ, Conc. Trid. sess. 14. cap. 1. 2. & 3. de doctrina extremæ vnctionis, vide Concil. Florentinum in decreto Armenis dato.

Voluntatum vltimarum commutationes, Conc. Trid. sess. 26. cap. 6.

Votum requirit vsum rationis, vide Caiet.

Votum suum nemo reddat, nisi in Ecclesia, Antisiod. 3.

Cum verò id facit, à dissolutionibus abstinere actibus non cantillet, aut saltet, nec inebriet se se, Aurelian. 12. cap. 18. Cabilonen. circa temp. Eugen. pp. 1. August. epist. 64.

Et pro canistro terrenis fructibus pleno, (inquit Augustinus, lib. 6. confessionem, c. 1.) plenum purgationibus votis pectus eò afferat.

 Narrat ibidem Augustinus, Diuum Ambrosiū prohibuisse fidelibus ingredi Basilicas sanctorum cum pultibus, pane, & merco, ne qua daretur occasio ebriosis inebriandi se, & quod illa, quasi parentalia, superstitioni Gentilium essent simillima.

Voluntates duæ in Christo, tit. Christus.

Vsura est, ubi amplius requiritur, quam datur, verbi gratia. Si dederis solidos decem, & amplius quæsieris, vel dederis frumenti modium vnum, & super aliquis exegeris, Agath. concil. apud Gratianum 12. quæst. 3. c. Vsura. Idem indicant canones subiecti, §. sequentibus.

Vtriusque tituli pagina (hoc est noui, & veteris testamenti) ait Alexand. pp. 3. par. 1. constitutionum suarum, cap. 52. prohibetur idè 3. Carth. c. 16. Nullus clericorum, inquit, amplius recipiat, quam cuiquam accommodauerit, si pecuniam accipiat; speciem eadem quantum dederit accipiat; & quicquid aliud, tantum quantum dederit, accipiat, Laodic. cap. 5. Tarraconen. cap. 3. 1. Turonen. cap. 13. 5. Aurelianen. cap. 26.

Vsuras accipiens, aut ex adinventione aliqua, vel quolibet modo negotium transigens, aut hemiola, id est seculpa exigens, vel aliquid tale prorsus excogitans turpis lucri gratia, deijcitur à clero, & alienus existat à regula 1. Niceni, c. 17. & repetitur canon. c. 40. cœcilij Aquilgranensis sub Ludouico Imp. 1. Eliber. cap. 20. eadem de clerico sententiam profert, & laicum in eo scelere obstinatum ejcit ab ecclesia.

Alexander pp. 3. cap. 25. constitutionum suarum par. 1. Vsurarii manifesti, inquit, nec ad communem admittantur altaris, nec Christianam, si in hoc peccato decesserint, accipiant sepulturam, sed nec eorum oblationem quisquam accipiat.

De ministris qui fœnerantur, placuit eos iuxta formam diuinitus datam à communione abstinere 1. Arelaten. c. 12.

Vide de usuris Alexand. pp. 3. par. 16.

Ea propria est usurarum interpretatio quando ex usuris quæ non germinant, nullo labore, nullo sumptu, nullo ve periculo lucrum fœnusque

ausque cōquiri studetur; sessione 10. tertii Lateran. in bulla Leonis 10.

Montes pietatis, ex quibus mutuum datur, moderatione in ut nihil petatur, neque spectetur, sed solum pro indemnitate eorumdem montium (i. ut ipsi redditus non imminuantur impensarum videlicet ministrorum eorundem, ac rerum omnium ad illorum (montium) necessarium conseruationem pertinentium, absque huiusmodi montium lucro nonnihil moderate, & necessarium ultra sortem capiatur ab eis, qui ex huiusmodi mutuo commodum suscipiunt, cum regula iuris habeat, quod qui commodum sentit, onus quoque sentire debeat: approbat Leo pp. 10. in sessione 10. tertii Lateranensis, tanquam nec mali speciem præferentes; nec peccandi incentiuum præstantes, insequens sententiam Pauli secundi, Sixti quarti, Innocentij octauis, Alexandri sexti, & Iulij secundi Romanorum Pontificum, præstantis tamen, & sanctius fore affirmans, si fundantes ad leuandam pauperum inopiam militum assignarent etiam aliquos census, quibus ministrorum impensæ soluantur, vel saltem media ex parte.

Xenodochia, titulo Hospitaliorum.

De Cambijs vide in littera C. pro complemento vsuræ cum Senatore Geauenis, & Caetano, & in verbo negotia, &c.

Tertia summa casuum conscientie, cum Decretis Sacra Congregationis Rituum Eminentissimorum Cardinalium, usque hodie, necessaria non solum Confessarijs, sed omnibus.

Absolui non possunt negantes cœremonias Ecclesiasticas, prout asserunt hæretici, ait Andreas Pescara Generalis clericorum regularium in libro de cœremoniis. At concedentes eas, sed contemnentes peccant mortaliter, nisi ex paruitate materiz. Confessarius tenetur scire decreta Rituum necessaria; item parochus, & superiores, & interrogare in confessione, & docere decreta occulta, necessaria, idè apponuntur hic per ordinem mei superioris Ioannes Aleozer in suo Cœremoniali, quod Vicarius generalis, & foraneus non facientes obseruare decreta Rituum, peccant, &c. Ruiz, quod Cappellani tenentur similiter scire ista decreta, quia non possunt dici missæ in Cappellis priuatis in Epiphania, in Natiuitate Domini, ut in decreto 9. Clero, qui in Cœna Domini tenetur communionem facere, ut in decreto infra. Regulares qui non possunt benedicere, &c. ut in decreto infra. Canonici, qui tenentur cantare missam prout in decreto 14. Et pro omnibus collegiatis, & re-

gularibus, qui pro missa deuotionis, vel defunctorum non est omittenda missa conuētualis, ut in decreto 15. Et qui regulares debent ferre crucem in processionibus, ut in decreto infra. Et pro doctoribus, ut non ferant anulum in missa, ut in decreto 25. similia de omnibus professionibus, idè apponuntur hic omnia decreta, ut ordinat Bartholomeus Gauanti.

1 Decreta rituum. Potest celebrari Missa pro Defunctis ritu de requiem in Dominicis, & Festis insepulto, & in Ecclesia præsentis corpore: Sic decreuit Sacra Rit. Congregatio die 13. Maij 1603. ubi nimirum viget consuetudo sepeliendi defunctos simul cum Missa Si quis autem moriatur in die Paschæ, corpus eius reuerberetur in sequentem diem, ob reuerentiam paschæ: ex Rituali Romano Pauli V.

2 Si terminatur processio Litaniarum Maiorum ad Ecclesiam S. Marci, capatur ibi Missa de S. Marco eadem Sacra Congregatio die 23. Maij 1603.

3 Cineres, qui imponuntur capitibus fidelium, debent esse aridi; non in modum luti sunt distribuendi 23. Maij 1603. idè pulueres.

4 In Canone nomine Antistitis non sunt nominandi Superiores Regularium: die 12. Nouembr. 1605. Nec inferiores Episcopo.

5 Missa de Annuntiatione B. Virginis non est celebranda à fer. 5. maioris Hebdomadæ usque ad fer. 3. Paschæ inclusiue; die 9. Maij 1606.

6 Gloria in excelsis cum Credo omittitur in votuiis pro re graui, quando dicuntur cum paramentis viol. die 19. Maij 1607. Res autem grauis ea est, pro qua conuenit totus Clerus cū Episc. ut ead. Sac. Rit. Congregat. decreuit eadem die.

7 Cereus Paschalis regulariter accendi debet, ad Missas, & Vesperas solemnes in triduo paschatis, in Sabbato in Albis, & Domin. usque ad Ascens. in alijs seruanda est consuetudo locorum: die 19. Maij 1607.

8 Tolerari possunt Missæ de Requiem in festo duplici, quod non est de præcepto, pro voluntate Testatorum implenda: die 1. Septemb. 1607. Non ait ad arbitrium viuorum, quod benè nota, sed pro implenda lege Defunctorum.

9 In Altare priuati Oratorij, cui conceditur ex priuilegio Apostolico celebratio Missæ (exceptis solemnioribus festis) non potest in eo celebrari in Natali Domini, Epiphania, paschate Pentecoste, Annuntiatione, Assumptione B. V. Festa SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum die 17. Nouembr. 1607.

10 Communio Cleri facienda est in Cœna

Do.

Domini, die 27. Septembris 1608.

11 Missa Defunctorum certo die dicenda, eo impedito transferuntur in sequentem: die 27. Septemb. 1608.

12 Sabbato Sancto non sunt pulsanda campana ante Cathedralis, seu Matricis signum, die 21. Martii 1609. Neque in Diocesi ante parochialis signum 9. Februar. 1608.

13 Abbates, & alii Superiores Regularium non possunt benedicere paramenta Ecclesiarum non sibi subditarum, die 14. August. 1609. Neque protonotarii: die 27. Iulii 1627. Neque valet consuetudo Abbatum abrogata, die 18. Augusti 1629.

14 Tenentur Canonici ad cantandam Missam de die, ut lucrentur distributiones: die 21. Iunii 1611. & 28. Ianuarii 1612.

15 Neque ob Missam votivam, seu pro Defunctis potest omitti Missa conventualis de die. 16. Ianuarii 1627. abrogavit Congregatio omnem contrariam consuetudinem: 12. Iunii 1628.

16 Diaconus non debet dare pacem laicis, neque Domino loci: die 5. Iulii 1614.

17 Regulares debent Crucem ferre in processionibus cum velo, seu panno, 14. Ianuarii 1617.

18 Non deferatur Tabernaculum Sanctiss. Eucharistiae Sacerdotum humeris, sed manibus tantum celebrantis, non obstante quavis contraria consuetudine, quod abusus esse declaravit Sac. Rit. Congreg. 2. Iun. 1618.

19 In Oratione, a cunctis, nomina Patronorum S. Michaelis, vel S. Ioannis Baptista proponi debent Apostolis: die 22. Aug. 1620.

20 In Parasceve si incidat Festum Annunciationis B. Virginis, non tenentur fideles ad Missam audiendam: die 19. Februarii 1622.

Neque in eadem die distribuenda est Eucharistia aliis: quam infirmis, ead. Sac. Cong. ead. die.

21 Missa Rosarii prohibita fuit, concessa tantum Dominicanis XXV. Iunii 1623. Vbi vero adest Cappella, seu Altare Rosarii. In festo Sacratissimi Rosarii, ex Decreto Gregorii XIII. in prima Dominica Octob. in Calend. vel post Calend. eiusdem Octob. celebrando, Officium, & Missa celebrari possunt, ut in festo S. Mariz ad Nives, quod observatur in Aede Laurentiana, vel ut in Nativitate B. V. mutato nomine in festivitatis, quod fit Bononiz, sed illud prius magis placet cum lect. 2. noct. de Nativitate.

22 Missa certis Regularibus concessa non possunt ab aliis dici, etiam in ipsorum Regularium Ecclesiis 19. Novemb. 1622.

23 Vfus anuli in Missa prohibentur proto-

notariis non participantibus, & quibuscumque aliis Doctoribus, die 11. Febr. 1623. Item, & Canonicis Cathedralium fuit prohibitus, die 20. Novembr. 1628.

24 Vicario Generali celebrante, licet sit prothonotarius, non debent accendi quatuor candelae, neque duo Cappellani ministrare: 7. August. 1627.

25 Neque debent boni paramenta in Altari nisi pro Episcopis 7. Iulii 1622.

26 Qui habet onus celebrandi Missam de Rosario (exceptis Dominicanis) possunt alia dicere de B. V. die 6. Maii 1523.

27 Fest. Stigmatum S. Francisci, color albus adhibetur: die 9. Decembris 1623.

28 Vfus pileoli in Missa etiam extra canonem, concedi debet a papa, & non ab alio. Congregatio Cardinalium super negotia Episcoporum 2. Ianuar. 1590. & 17. Ianuar. 1595. concessit, extra Canonem, usum pileoli, Episcopo Faentino, & respondit Archiepiscopo Vrbinati, eo non posse uti, sine licentia Sedis Apostolicae. Idem postea sensit Sac. Rit. Cong. die 31. Ianuar. 1626. & Canon. ipse prohibet Episcopo velatum caput, ergo neque secum, neque cum aliis dispensare potest.

29 Celebrans, qui distribuit Cineres, Candelas, & Palmas, detecto capite distribuatur, die 18. Iulii 1626.

30 In Missa fer. 4. Temporum occurrentis in die Octava Nativitatis B. V. Praefatio ferialis dicitur: die 12. Decemb. 1626.

31 Signum, quod fit cum patena a fronte ad pectus sit integro cum signo Crucis: die 13. Martii 1627.

32 In Altari certis diebus privilegiato, non potest in iis dici Missa de Requiem in festo duplici de precepto 24. Aprilis 1627.

33 Communicantes, infra Octavam ascensionis, contingit separari a propria praefatione 28. August. 1627. Casus autem talis esse potest, si occurrat festum SS. Philippi, & Iacobi Apostol. infra Octav. Ascens. nam praefatio erit de Apostolis. Communicantes de Ascensione, licet in Missa nulla fiat commemoratio, idque accidere potest etiam in Invent. S. Cruc. & in missis solemnibus votivis, quae dicuntur infra eandem octav. & habent praefat. propriam.

34 In Festis primae Classis, non dicitur Oratio Deus refugium fuisse dici a maioribus per annum: die 28. Aug. 1627. Accidit enim a Superiore decerni pro publica causa, quotidie dicendam Orationem; Deus refugium, seu aliam, & tunc dicitur, vel loco tertiae ad libitum, vel additur uti commemoratio.

35 In fine Missae ad quodcumque ad Alta-

re celebrata sit reuerentia Cruci, infra gradus capite semper aperto die 28. Aug. 1627. Rubrica enim generalis, in Missali recognito p. 2. tit. 12. num. 5. sic est corrigenda; Quibus omnibus absolutis extinguuntur per Ministrum candelæ, interim Sacerdos accipit sinistra Calicem, dexteram ponit super bursam, ne aliquid cadat, descendit ante infimum gradum Altaris, & ibi in medio vertens se ad illud caput inclinatur, vel si in eo Tabernaculum Sanctiss. Sacramenti genuflectit, & facta reuerentia, accipit biretum à Ministro, caput cooperit, &c. Hæc rub. habetur in recognito Missali, licet fuerit tantum edita in ultimo Missali Vaticano anno 1609. quam ideo retinendam esse omnino decreuit Sac. Rit. Congreg. die, & anno, vt supra.

36 In diebus, quibus prohibetur fieri de festo duplici, non possunt dici missæ votivæ, neque de Requiem die 28. Augusti. 1627. nimirum infra octa. Epiphanie, Paschatis, Pentecostes, in Hebdomada maiori, fer. 4. Cin. & in Vigil Natiu. D. & Pentecostes.

37 In parascene non immittitur particula in Calicem cum signis Crucis consuetis, die 28. Augusti. 1627.

38 Sæpius decretum est, Episcopum carere facultate delegandi alijs benedictionem paramentorum, earum rerum in quibus vinctio non adhibetur.

39 Si ob terræ frigiditatem populus veniat ad Ecclesiam tardè pro solemn. Missa, decreuit Sac. Rituum Congregatio præstare, quod recitetur tardius Hora Tertia, quam quod recitetur Missa de festo post Sextam, de hoc decreto testatur Io. Alcocer in suo Cæremoniæ.

40 Eodem Alcocer teste, eadem Sac. Cong. concessit insignioribus Regularium Ecclesiis usum planetarum plicatarum.

41 Eodem teste, eadem decreuit, Celebrantem: & ministros sedere posse, dum cantatur Epistola, & Graduale.

42 Missas, quæ circumferuntur, à Sac. Rit. Congreg. non approbatas, Sancti Gregorii, pro vivis, & Defunctis, 15. Auxiliatorum, & de Patre Aeterno, & quacumque alias exceptis iis, quæ sunt permixtæ certis Regularibus tantum, veluti Rosarii, Sanctæ Mariæ de Carmelo, & alias, sicut etiam Officia ab eadem non approbata, Sac. eadem Congreg. prohibuit recitari omnino, & dampnauit respectiue, & prohibitis reiectis, & dampnatis haberi voluit 2. April. 1626.

43 Declarauit autem nouissime eadem, Sac. Rituum Congreg. per hoc Decretum, non prohiberi Missas 39. pro Defunctis à D.

Greg. institutas in Dial. cap. 55.

44 Abrogatus fuit abusus deferendi nocte in fer. 6. parascenæ Sanctiss. Eucharistiam à Sac. Congreg. super negotia Episcoporum die 22. Martii 1569.

1 Pro diuino officio. Consecrator Ecclesiæ potest in actu Consecrationis statuere alium diem pro anniversaria eiusdem cōsecratione die 19. Februarii. 1585.

2 Qui sunt de gremio alicuius Ecclesiæ debent recitare officium, quod in Choro dicitur, licet morentur alibi: die 8. Septembris 1621.

3 Clerici licet adscripti alicui Ecclesiæ, & eiusdem seruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alii Clerici Sæculares, Regulari in Ciuitate, vel Diocesi commorantes, non tenentur recitare Officia propria Sanctorum illius Diocesis, vel quæ de consuetudine in ead. Eccl. recitantur in Choro, die 8. Septemb. 1620.

4 de Sancto, cuius Reliquia insignis habetur, & approbata, fieri potest Officium duplex: die 23. Novembris 1600. & 8. Aprilis 1628.

5 De Sancto canonizato non potest fieri Officium extra propriam Ecclesiam sine nouo Decreto Sac. Rit. Cong. 9. Decemb. 1528.

6 Vesperæ Defunctorum pro 1. die mensis dicuntur post vesp. etiam Dominica, seu festi, accidat 23. Maii 1603.

7 Psalmi Graduales, & Pœnitentiales dicuntur licet ubi est consuetudo, pridie Vesperarum quartæ, & sextæ, die 2. Augusti. 1603.

8 Non est relinquendum Officium Breuiarii debitum, pro Officio deuotionis 29. Novemb. 1603.

9 Dedicationis festum extra actum eiusdem non potest mutari ab Episcopo: die 16. Octob. 1604.

10 Si accidit Dedicatio in Natiu. B. V. fiat de eadem Dedicatione, & cantetur potius duæ Missæ, & infra octauam fiat de digniori, vt in Rubrica de concurrentia octavarum: die 16. Octob. 1604.

11 Episcopus Regularis debet recitare officium iuxta Rit. sue Diocesis, non Regulæ die 21. Iun. 1605. Ideo occurrente festo Regulæ in festo Diocesis, hoc præferri debet.

12 Cappellani Episcoporum, qui cum eo recitant Officium se conformare debent cum eo 21. Iunii 1605.

13 Festum Patroni loci celebrari potest sine octaua à Regularibus, vt celsit scriptus Sac. Rit. Congregat.

14 Non potest Episcopus extendere Officium, quod fieri solet in Ciuitate ad Diocesim:

sim : die 16. Ianuarij 1607.

15 Officium paruum B. V. debet dici in Choro, etiam in semidupl. & Dominicis, si ad sit consuetudo: 1. Septemb. 1697.

16 Matutinum Defunctorum in die Commemorati omnium fidelium Defunctorum, recitandum est mane, & non pridie Vesperis, die 1. Septembr. 1607.

17 Festum S. Caroli in prou. Mediol. celebrari potest ritu duplici, 20. Nouemb. 1610.

18 Festum, & Officium S. Conradi Placentiæ tantum, & Netting in Sicilia concessa sunt: die 19. Maij 1614. & Ordini Sancti Fræcis, 13. Septemb. 1625.

19 Nomine festi nouem lectionum intelligitur etiam Dominica: die 12. Martij 1628.

20 Præter propriæ Ecclesiæ Dedicationem celebrari quoque debet anniuersaria Dedicat. Ecclesiæ Cathedralis in Ciuitate quidem cum octaua, in Diocesi sine octau. ex Decreto Sac. Rit. Cōgreg. 2. Maij. 1619. Erit tamen in Diocesi quoque primæ Classis festum iuxta eorū, quæ transferuntur ultra Octauā, & sine Octaua celebrantur, vel uti festū Patroni loci, quod celebrari debet à Regularibus, qui tum non tenentur ad Octauam celebrandam.

21 Festum Sancti Ioseph est de præcepto vbique: die 8. Maij 1621.

22 Fest. S. Annæ est de præcepto, vbique: die 23. Aprilis 1622. ex Bullis Greg. XV.

23 Si titulus Ecclesiæ est de Cruce, sufficit commemoratio de Cruce, quæ in officio feriali dicitur 30. Mart. 1621.

24 Liber Esther aliquando omittitur ob festum Angeli custodis die 9. Nouemb. 1622.

25 Vesperæ in Sabbato ante Dominicam, priuilegiatam, in qua occurrit dies Octaua dicuntur de feria. s. Psal. Sabbati, & à cap. fit de Dominica priuilegiata, & in fine fit commemoratio diei Octa. ut in 2. Vesp. festi, die 9. Nouemb. 1622.

26 In fine cōpletorij Purificationis B. Mariæ V. dicitur, Aue Regina, 27. Iulij 1642.

27 Symbolum S. Athanasij laudabilius recitatur stando in choro, 23. Decemb. 1624.

28 Officium paruū B. V. in choro tempore paschali, dicitur sine addito, alleluia, 28. Martij 1626.

29 Litaniz Maiores si occurrant in die paschatis, transferuntur in fer. 4. sequentem: die 21. Septemb. 1617.

30 Officium Stigmatum S. Francisci concessit Paulus V. celebrari posse vbique ad libitum cleri duplici quidem Officio in Religione S. Francisci, extra eādem semidupl. ut patet ex prima editione Ro. & per Decretum Sac. Rit. cōg. die 28. Aug. 1615. & rursus 2. Octob. 1627.

31 Festum Angeli custodis duplex minus die 2. Octob. 1627.

32 Non potuerunt, neque possūt locorum Ordinarij, tam Regulares, quā seculares addere Kalendaris etiam propriis Sanctorum Officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breuiarii Romani Rubricis, vel Sac. Rit. Congr. seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur, die 8. April. 1626.

33 Item eadem Sacra Rituum Congr. eadem die, & eodem decreto vetuit, & prohibuit celebrari per totam ciuitatem, vel Diocesim, etiam de cuiusque Ordinarii auctoritate Missam, vel festum cum Offic. de Sancto. eò quod in loco sit Eccles. Abbatialis 28. Septembr. 1628. Parochialis, vel Regularis, aut aliqua Reliquia, sed tantum in ipsius Sancti Ecclesia Titulari, seu vbi asseruatur insignis Reliquia, & non alibi.

34 Reliquia insignis est corpus, caput, brachium crus, & ea pars, non parua tamen, in qua passus est Martyr. eadem die.

35 Eademquæ die damnata fuere officia non approbata à Sede Apostolica sub pœna librorum vetitorum, & non satisfaciendi muneris recitandi Diuini Officij, quæ pœna apposta fuit Decretis supra nu. 32. 33.

36 Moniales in confiteor nihil mutant, neque dicant, tibi mater. Vobis sorores, 18. Augusti 1629.

37 Cappellani Monialium dicant Missam de Sancto, de quo officium fit à Monialibus, sed cum Missali Romano 20. Nouemb. 1628.

1 Ex commentariis in Rubrica Missalis. Quādo Rubrica dicit. Quod fieri potest Missa cum officio conueniat, loquitur Rubr. de priuatis Missis. Nam Missa conuenientialis debet semper concordare cum officio, cap. cum creatura, de celebratione Missarum. Missa votiuæ quamuis habeant Præfationem propriā, si infra Octauam Natiui. Domini celebrantur, non aliam præfat. admittunt, nisi de Natiui. sicut & festum S. Ioannis Apost. & Euang. argumento à fortiori.

2 Mutatio colorum in paramētis Altaris, & ministrorū debet fieri in primis vesp. festi. Si autem Vesperæ non sint integræ, is color adhibendus est initio Vesperarum, qui cōgruit illi, de quo dicitur capitulum.

3 Si Officium, & Missa discordant, color altaris sequitur officium, excepta Missa solēni in Vigilia Pentecost. & in Litiis maioribus, & minoribus.

4 Pro Missa quacumque solemnī conuenit, ut palium etiam Altaris concordet cum colore paramentorum Missæ, quod adnotauit rectè P. Ruiz in suo cœrem.

5 Canonicus in missa celebranda non debet uti Almatia, non enim spectat ad vestes Missæ, vel Altaris.

6 Qui Missas novas celebrant non possunt circuire Ecclesiam ad oblationem, ex decreto Sac. Congr. Trid. conc. sess. 22.

7 Quando missa votiva exigitur, v. g. de Assumpt. B. V. de Natiu. eiusdem, & huiusmodi, potest dici Missa votiva de B. Maria, prout in Missis votivis, cum intentione ad honorem Assumpt. Natiu. B. M. &c.

8 Si dicatur aliqua Missa votiva de reliquo Sancto, mutatur in collecta, Natalitia, seu Festa in verbum commemorationem.

9 Orationes, quæ ab Ecclesiæ certum habent locum, præcedunt quibuscumque votivis, quæ ad arbitrium Sacerdotis dicuntur, & extremum occupant locum, & sicut votiva, v. g. de spiritu sancto cedit commemorat. festi simplicis, ita cedere debet orationi. A cunctis, vel aliis, quæ secundo, vel tertio loco, iubetur dici: cæteris autem paribus attenditur dignitas eorum, de quibus est oratio.

10 Quando cantantur duæ missæ à Dom. Passionis usque ad Dom. Palmarum. s. de fer. & de Sancto semiduplici tunc in missa de semiduplici, Oratio secunda erit Ecclesiæ, vel pro Papa, neque dicetur tertia Oratio, ita Romæ fit.

11 Quando occurrit fieri commemorat. alicuius sancti, v. g. in Offic. de B. Maria in Sabbato, tunc in Missa ponitur commemorat. illius sancti secundo loco, & tertia oratio dicitur, quæ alias secundo loco dicenda erat, & relinquatur, quæ tertio loco dicenda erat nisi fuisset facta commemoratio.

12 Oratio pro se ipso Sacerdote non debet dici in Missa præsentem Episcopo proprio, vel eo maiori, vel Principe magno; potius est orandum pro Prælato, seu pro Principe præsentem, ob reverentiam eorundem maiorum.

13 Dominica privilegiata occurrens in die Octava, duas tantum habere debet orationes, de Dominica, & Octava.

14 In die Deposit. & Anniuers. sum. pontif. pro Card. & Episc. dicitur prima Missa pro defunct. mutata Orat. Si tamen dicatur Missa prima, fauet Rub. in fine Missarum pro Defunct. quæ concedit. Epistola, & Evangelia vnius Missæ dici posse in alia quacumq; Missa pro Defunct.

15 Oratio in Tertio, Septimo, & Trigesimo dicenda, non debet dici in iis diebus, quæ occurrunt inter Tertium, Septimum, & Trigesimum, sed tantum in propriis diebus assignatis.

16 Orationes extra Missam dicuntur semper iunctis manibus.

17 Quando dicitur, Confiteor, in principio Missæ, non debet addi nomen S. Patroni loci, vel alterius, pro libito Sacerdotis, quia Pius V. hoc expresse concessit Eccles. Hispaniarum, non igitur fieri debet sine Papæ licentia.

18 Gloria in excelsis in votivis B. Mariz omnino non dicitur nisi in Sabba. nec etiam, in Eccles. B. M. dicitur etiam in Missis fest. de s. licet offic. de eo non fiat in eius die fest.

19 Dicto Euang. non deferretur liber osculandus Vic. Apost. sed tantummodo illis expressis in Rub. missal. Principibus autem magnis ex tolerantia, non autem inferioribus laicis; Et illis alius liber deferendus est, non idem ipse celebrantis, qui proprium eo casu semper osculari debet librum. Ita statuit Sac. Cong. super negotia Episcop. 22. & 28. August. 1589. Neque commendatario 17. Septemb. 1611. S. Rit. Cong.

20 Omittēs Sacerdos osculum libri, omittit etiam. Per Evangelica, &c.

21 Dari pacem cum patena in missa prohibuit Pius V. in epist. ad Archiep. Terracon.

1 Ex rubrica Breuiarii. Non potest fieri mutatio ritus, ut scilicet duplici ritu celebretur festum, quod alias simplici sub ritu, vel semiduplici decretum est, Pius enim V. in Bulla Breuiar. non modo præcipit substantiam, sed etiam modum, & formam Horarum Canon.

2 De sancto, cuius reliquia non insignis habetur, si concedatur officium debet esse semidupl. ad differentiam insignis reliquæ.

3 Feriale Offic. Domini Officium est, quod à quocumque seruo non debet obrui: & ideo videant Episcopi, ne pluralitate festorum fiat iniuria offic. feriali Domini Dei nostri.

4 Offic. Dominicæ, est valde venerandum, est enim Offic. primarium Domini, & ideo non prætermittendum, nisi ob festum duplex, & dummodo non sint Dominicæ privilegiatæ, et Adventus, Quadragesimæ, &c. Et est tam celebre Offic. Dominicæ, quod semper de eo saltem fit commemorat, si minus Offic. fieri queat, ob festum duplex.

5 Omnes dies octavæ pro una festivitate computantur, & ideo appellat Radulphus octavam prorogationem festi, ex quo sequitur, quod eo nobilior est octava, quæ minus interrupta est à festis aliorum.

6 Octava Dedicat. propriæ Ecclesiæ est maior, quam octava Patroni loci, seu tituli Ecclesiæ. Dignior verò est octava B. V. Assumptæ, quam octava dedic.

7 Primæ Vesperæ secundis sunt nobiliores.

8 Fit commemoratio de semidupl. ante com-

commemorationem diei infra octaua, quia semiduplex est festum, dies verò infra octaua non est festum, sed continuatio festi.

9 Tàm de Patrono loci, quàm de Titulari Ecclesiæ, fit offic. vt de dupl. primæ classis. Id est fit octaua de vtroque quæcumque dantur duplici primæ classis, & octauis, eadem concedenda sunt patrono principali loci in loco suo, & Titulari in Ecclesia sua.

10 Si patroni plures, seu titulares conceduntur, Offic. quidem singulorum duplex erit, vt dicitur in Rub. de Offic. dup. num. 1. sed octaua non conceditur ex rub. Breu. de octauis num. 1. nisi festo principalis patroni, & principalis item Titularis Ecclesiæ, imò neque primæ Classis festum erit, aut Titul. Eccl. vt aperte habetur in Rub. de Commemorationibus num. 3. & 4. quale non est patroni. Translatio, nec festa similia.

11 Tanta est solemnitas patroni loci, vt si incidat in Vigiliam, quæ sit in Calendario, cum ieiunio de præcepto nihil in Offic. fiat de Vigiliæ, quæ mestitiam infert: In mensa tamen ieiunandum erit, nisi transferatur in præcedentem diem ieiunium ipsum; auctoritate maiorum.

12 In Vigil. Patroni omittitur suffragium commune de patrono, quod fit per annum.

13 Si Translatio alicuius festi fiat à tempore paschali ad tempus non paschale, recitandum erit Offic. tempore non paschali, quod accidit in Translatione aliquorum Sanctorum Martyrum mense Maii.

14 Si occurrant duo festa, sub vna ratione festi in Calendario Romano. Breuius quorum, tamen alterum est festum patroni, seu Tituli Eccl. v.g. festum S. Sebastiani, cui cum S. Fabiano sit ordinariè festum, eo casu fit de patrono, seu Titulari tantum hoc est, de S. Sebastiano solo, vt festo primæ Classis, non autem de socio, eo die. Qui verò hac de causa in eorum proprio die omittuntur, vel sunt in Calendario, sub ritu duplici, vel semidupl. & tunc prima die similiter non impedita fit Offic. de ommissis, sub ritu semiduplici, puta in exemplo allato, fiat de S. Fabiano ritu simplici post octauam, vel ritu simplici, & tunc in Eccl. nihil fit de sociis ommissis. Quod si ii, qui diuiduntur sunt altioris ordinis, & Classis, vt in Eccl. S. Philippi Apost. de quo solo fit, idcirco festum primæ Classis, eo casu prima die non impedita fit Offic. de translato S. Iacob. de ritu duplici secundæ Classis, quia est de duodecim Apost. & die 4. Maij in Laudibus tantum fiet commemor. cum 9. lect. S. Monicæ.

15 Porro prædicta separatione facta patroni, seu Titularis à sociis, quos illi habent,

in Calendario Romano, curandum erit, vt Oratio, lectiones, & Euangelium cum Homilia congruant cum festo, ita vt pro vno, non pro pluribus. Off. fiat, & deficiētibus propriis, erit ad commune Sanctorum recurrendum, reseruata patrono potius Oratione, quam socijs, & in numero singulari accommodata, pro socijs autem sumatur de Comuni, vt sit varietas, nisi fortè contingat, de socijs officium fieri extra Octauam Patroni, seu Tituli, quo casu variandi necessitas minima vrgeret.

16 Titulus Altaris, seu Cappellæ celebrandus est, sub ritu, prout in Calendar. Rom. describitur. In quo si neque nominatur, ad illud Altare celebrari poterunt Missæ festiua, cum Hym. Angelico. Sed. Off. nullatenus fiat sine licentia maiorum, ad quos attinet officia mutare.

17 Si Altare titul. est beneficij. Beneficiatus adhuc non debet Off. recitare de eo, vt de festo primæ Classis, neque alio ritu, quam in Calendar. sit descriptus, & eo ibidem non descripto, non potest propria auctoritate eo recitare Off. Si verò titulus est Ecclesiæ dirutæ ad illud Altare translata, ille, qui emolumenta prædictæ Ecclesiæ percipit, æquum est, vt recitet Off. de eo in eius festo, ne depereat cultus illius Titularis Eccl. & ritus erit semiduplex nisi dignitas eiusdem aliud exposcat. Sed in his casibus consulatur Sac. Rit. Congregatio.

18 Beneficiatus quilibet habens Ecclesiā, quæ est Tit. beneficii, licet apud eam non resideat, debet tamen festum eiusdem colere, vt primæ Classis, & cum Octaua celebrare, quia est festum titul. Eccl.

19 Vesperæ Defunctorum cum Matut. & Laud. debent dici, & persolui ex præcepto ab iis, qui tenentur recitare Diuinum Off. in die Commem. omnium fidelium Defunctorum cum sit pars Diuini Off. eo die præscripti. Et cum sit notabilis ad restitutionem fructuū tenetur Beneficiatus ad ratam Vesperarum, vel. Matut. vel vtriusque si totum prætermisit Off. Defunct.

20 Quando fit Off. plurium Confess. siue Pontif. siue non Pontif. datur facultas mutandi verba, tum in Oratione, tum in Sermonibus, vt sonent numerum pluralem. Nō tamen in Sermone S. Gregorij ex lib. mort. Deridetur iusti simplicitas; quia non est propriè sermo de Sancto, sed tractatus, & Exposit. lib. Iob in. Antiph. Resp. Hym. & Homil. nulla sit mutatio, licet non quadrent pluribus, quia nimia esset mutatio, & per difficilis, vt congruat in omnibus. Romæ superiorum licentia. Videantur Bartholomæus Gauanza, Ioannes Alcazar, Durandus cum Concilio Toletano in sua ratio-

tionali diuinorum, seu Cæremoniarum Ruiz in suo cærem. Rituale Rom. Pauli V. Missale, vaticanum recognitum 1609. Breuiarium vltimum. Rodolphus de O&auis, vt supra Rationale diuinorum vlt. cum addit. Baronij.

Praxis Decretorum, & formula Decretorum Tribunalis Episcopalis, & laicalis necessaria omnibus Officialibus desumpta, & supra dictis.

Vicarius tenetur eligere notariū, vt sciat facere decreta ritē, & rectē aliter simul peccant Tolet. Florent. & Lateranen.

Die &c. Decretum transactionis stante partis remissione.

Et per Curiam visis actis, visaque partis quærelantis remissione attenta, paupertate prædicti, &c. & consideratis omnibus considerandis, &c. fuit prouisum, & decretum supradictum, &c. inquisitum esse admittendum ad dictam oblatam transactionem carolorum, &c. vel ducatorum tot, &c. quibus solutis in posse. N. dictæ Curie pro causa, & causis in actis deductis non esse de cætero molestandum prout præsentī decreto admitti, & non molestari mandatur modo quo supra, hoc suum: &c.

Lectum, latum Die quo supra, &c. Cap. siue Index, &c. A&uarius.

Decretum nouis indicijs in grauioribus delictis.

Curia sedens, &c. visis actis, &c. procedendum diffinitiuē decreuit prædictum N. inquisitum, vt supra esse liberandum cum cautione vntiarum auri viginti quinque de se præsentando nouis superuenientibus indicijs, pro vt præsentī decreto liberatur, vt supra, hoc suum, &c. V. Cap. Lectum, latum sub die, &c. A&uarius.

Decretum Absolutorium informatione non benè probata.

Curia sedens, &c. mandat prædictum talem inquisitum, vt supra ex actis deductis in processu non molestari pro, vt præsentī decreto non molestari mandatur modo quo supra, hoc suum, &c.

Decretum habilitationis.

Et per Curiam fuit dictum, prouisum, & decretum supradictum talem de, &c. fore, & esse habilitandum sub fideiussoria cautione vntiarum auri viginti quinque de se representando ad nouum ordinem, & repertum ipsius Curie, & præsertim tēpore expeditionis causæ, prout præsentī decreto habilitari decernitur, vt supra hoc suum, &c.

Lectum, latum, &c.

Pro quo fide iussit T. de T. &c.

Decretum habilitationis per Palatium.

Et per Curiam fuit prouisum supradictum Talem de Tale, fore, & esse habilitandum sub idonea fideiussione, seu cautione vntiarum auri viginti quinque, vt tenere habeat, & debeat domum, siue Palatium huius Curie loco tuti, & securi carceris, & ab eis non discedat, neque, dicque, absque licentia in scriptis dicta curia obtenta etiam si animum haberit eundi, ac redeundi, ad superiores cum potestate reducendi strictiores carceres, prout præsentī decreto habilitationis dicitur modo, quo supra hoc suum, &c. lectum, etc. latum, etc.

Pro contumacia.

Stante spontanea comparitione audiatur supradictus N. in iuribus suis.

Decretum de contestatione litis dum fuerit.

Et sic pronunciat.

Examinatur principalis, quod omnia dicta animo contestandi, et litem contestari, et per curiam lite pro legitime contestata.

Fuit statutis termino prædicto inquisito præsentī, et audienti, dierum decem ad se defendendum in eadem curia, ac parti quærelanti ad magis impinguandum, prout ita decernit, etc. ac prouider, etc. modo, quo supra, etc. hoc suum, &c.

Interrogatus si habeat aduocatum, et procuratorem si habeat, reconfirmetur per curiam; si non habeat detur procurator pauperum, vt valeat se defendere, ac intimetur in omnibus curie, ac parti quærelanti.

Decretum absolutorium ex defectu probationis.

Et per curiam fuit prouisum, & determinatum supradictum N. de N. ex defectu probationis non molestari, vt præsentī decreto non molestari mandat, hoc suum, &c. lectum etc. latum, etc.

Decretum, vt valeat tutrix remissionem fieri in beneficium pupilli.

Et per Curiam cum in supradicta compositione, comparitione porrecta, ac informatione desuper capta, fuit decretum, et determinatum, quod liceat dicto N. dum super morte, & homicidio commisso in personam M. P. tamquam tutrix dicti pupilli S. prout præsentī decreto ita prouideatur tamquam magis expediens, & utile dicto pupillo supra, omni modo &c.

Hoc suum &c. lectum, latum &c.

Postmodum ostendatur per tutricem remissio in forma, & dicto prius, quod interpolatur istud decretum in prima instantia partis,

ris, fiat per curiam, quibus expositis capiatur summarie informatio, & examinari duos, vel tres testes, ut dicant se cognoscere mortuum, & est magis expediens supradicto pupillo remissionem fieri, ac se pacificare curam d. N. Inquisito alias stante, quod non potest manutene-
re inimicitiam, & ex alijs casibus esset dicto pupillo remedium pro interesse. Qua infor-
matione capta providebitur, ut supra.

Post publicationem modus torquendi. In primis expediatur citatio Inquisitio v3.

Instante curia consultore per unum ex nu-
cijs citetur, moneatur, & requiratur N. de N.
quatenus ad primam iuridicam, vel infra dies
duos precise, & peremptorie coram nobis le-
gitime compareat cum eius infra scriptis ad-
uocatis, & procuratoribus ad dicendum,
quidquid, & ad discutendum indicia contra
ipsum existentia in proc. fabricato contra
predictum N. de N. vel officio curia de homi-
cidio appensato commisso in personam M. de
M. alias dicto termino elapso providebitur, ut
iuris, etc.

Comparet Curia Coadiutor, et dicit stante
lapsu termini petit supradictum N. subiacere
tormentis, citra preiudicium, etc. Et dictus N.
de N. inquisitus ad solam corda, vel ad tortu-
ram fuit interrogatus, ut dicat veritatem (come
palsa il fatto dell' homicidio commesso in
persona de M. de M. done, come, quando, con-
chi, per ordine di chi l'ha commesso, et perche
causa.) datum, etc.

Et per Curiam stante pertinacia cordis dicti
N. prout est fore, et esse subiciendum tor-
mentis, et questionibus, citra preiudicium,
confessorum, et probatorum, prout presen-
ti decreto torqueri mandatur per horam.

Et sic pro executione supradicti decreti
fuit iussu S. de S. minister, quod ipsum ligare
habeat, et debeat ad cordam, et deinde alzarì,
facta prius experientia funiculi.

Et sic facta per d. S. Ministrum experientia
funiculi, eoque reperto sufficienti fuit alzatus
per palmos octo, et sic alzatus pendens, fuit
iterum interrogatus, (vogli dir la verita, come
palsa il fatto dell' homicidio commesso in per-
sona de M. done, quando, e perche causa in per-
sona di chi, etc.) Et ista interrogatoria pluries
denari. Et scribantur responsio, et dicta Inqui-
siti. Et si dixerit (che vuol dir la verita,) Inci-
piat in corda, et postea descendat, etc. et scri-
batur depositio, et postmodum in sequenti die
fiat satisfactio in corda, et cum fuisset ligatus
iterum interrogetur.

Et cum sterisset in corda per horam vnam,
fuit iussu descendendi, & disligari, & cum descē-
disset fuit disligatus, & ei fuerunt disligata
brachia, & consignatus N. de N. carceribus,

quod iterum reducatur ad carceres.

Citatio ad dicendum causam quare deposi-
tio predicta facta declarari non debeat, & fiat
prius instantia partis alias, &c.

Significamus tibi N. de N. nuncio qualiter
in causa civili, siue criminali, qua vertente in
hac nostra curia, inter M. de M. ex vna, ac I. de
I. ex altera dicto casu pro P. facta fuit infra-
scripta depositio M. de M. cuius tenor talis est.
Die 26. Maii 1640. & testes numero 14. & in-
fine sue depositionis publicata adiecit, ut se-
quitur quod contra actorem, seu conuentum
fuit exposita querela de falso coram P. de P. &
capta informatione constat de falsitate præ-
dicta, in processu constatum est nobis in causa
dicta falsitatis procedere debeamus ad ea,
quæ incumbunt, idcirco vobis, quibus supra
commonemus, & nãdamus quatenus recep-
tis presentibus ad instantiam curia, & partis
querelantis, sicut, &c. simpliciter mandat N.
de N. quatenus ad primam iuris coram nobis
compareat personaliter ad dicendum causam
quare depositio predicta, ut supra inserta de-
clarari non debeat falsa, & successiue de falso,
& poena falsi condemnari non debet, & in eo-
dem termino ad audiendam provisionem fa-
ciendam, alias, &c. datum, &c. M. de M.

Et per curiam visa citatione expedita, &
contumaciis incurfis coram I. de I. prout
est depositionem per ipsum factam sub die
21. Maii 1640. esse declarandam, prout presen-
ti decreto declaratur falsa, irrita, & nulla, &
successiue dictum M. esse condemnandum ad
poenam falsi, & prout sibi deterius, & ita pro-
quium, Hoc suum, &c.

Si est principalis, asserat de qua depositione
vius est, in omnibus asserat nomen, tam pri-
cipalis inquisiti, quam testis,

Decretum. Quod causa declaretur civilis.

Et per curiam visis actis fuit proquium, &
decretum supradictum M. fore, & esse pro cau-
sa predicta absoluendum a dicta instantia li-
tis, reservata tamen actione parti querelanti
civiliter agendi, & lata fuit per dictum, ut sup.
Hoc suum, &c.

Citatio post defensionem dum inquisiti per-
manent cum habilitatione.

Instante curia coadiutore citentur perso-
naliter, vel domi I. de I. quatenus ad primam
iuris horam causarum solitam, coram nobis,
& nostra curia compareant, & quilibet ipsorum
comparere debeant ad videndum fieri publi-
cationem in causa querela coram ipsis expo-
sita per N. de N. ut in actis, & curia coadiutori
inquirentem ex altera alias, &c. quomodocumq;
&c. datum, &c. intimati cum instantia coadiu-
toris, in tertia die fiat publicatio in forma, &
postea citentur ad dicendum, & ad instantiam

in forma, nec non ad discutendum indicia eius aduocatis, & procuratoribus, nec non veniant ad deponendum, sportulas pro voto consultoris, quia curia prædicta intendit cum voto consultoris procedere, nec non citetur I. de I. pars aduersa ad dicendum, quidquid, &c.

Modus concedendi absenti inquisito dilationem, facta prius instantia, v3.

Comparet I. de I. procurator M. qualiter prouenit ad eius aures prædictum I. fuisse citatum ad informandum, & quia reperitur absens prædictus I. extra regionem loco ad S. Iacobum in Galitia pro recipienda indulgentia, idè tamquam absens allegat absentiam ad prædictum locum, petit sibi competetem terminum ad perquirendū, & denominandū, alias protestatur de nullitate isto, & omni m. modo.

Et per curiam fuit dictum, pro petita absentia per supradictum M. vt supra, quod concedatur terminus dierum tot ad ei denunciandum, & de se presentandū in nostra curia, alias dicto termino elapso prouideatur, quod firma remaneat contumacia, & ita per curiam fuit prouisū, & terminū statuit, vt sup. hoc suū, &c.

Comparet I. de I. carceratus in carceribus de V. C. in quibus ad præsens infirmus reperitur, vt per fidem physici apparet, & cum sit miserabilis persona, & carcer, in quo reperitur fit pessimus, & sine vilo auxilio facile posset vitam cum morte commutare, vnde instat ex carcerari saltem sub fideiussoria cautione, quā offerunt in promptu de se reducendo ad dictos carceres recuperata sanitate, si fieri posset, et nē in ipsis moriatur, et ita petit fieri, et prouideri omni m. modo, etc. Die Anno

Et per curiam visa supradicta comparitione porrecta, et fide physici, fuit dictum I. quod præstita prius per supradictum I. idonea cautione de se presentando ad nouum simplicem ordinem, et requisitionem nostræ curiæ, quod liceat, et licitum sit pro tunc ex causa prædicta ex carcerari, et sub idonea cautione relaxari, vt supra, et ita fuit prouisum, et decretū. Hoc suum, etc. Lectum, latum, etc. Iudex. A. &c.

Ex prouisione facta instante curiæ coadiutore peremptorie per nuncium mandetur infrascriptum I. de I. personaliter, vel condemnari ad pœnam vnciarum auri 10. applicandæ per præsentem intimationem in terminū dierum trium, prout per præsentem intimationem personaliter coram nobis compareat ad representandum bona eidem consignata I. de I. in persona, vt in actis, ad effectum ipsa substandi plus offerenti, liberandi per iura fisci, alias sub pœna in oblatione contenta, citetur, et referat per quemcumque. Datum, die, etc.

Sequuta prima contumacia, et expectetur spatio dierum quatuor.

Et essendo stata presa informazione li mesi passati per questa corte contra I. de L. che l'omicidio commesso, et assassinio in persona di M. come appare per informazione, e citato il detto I. ad informandum, et ad capitula sotto li di 19. di Maggio 1639. et accusatoli per il coadiutore della corte la prima contumacia, fù prouisto per la corte si aspettassee il termine, il quale elasso, comparse il coadiutore di detta Corte, e li accusò l'ultima contumacia, in forma, e per la Corte fù prouisto, non comparendo niuno per detto di, fuisse reputato contumace, e fù condannato alla pena nel mandato contenuta alla terza parte de beni mobili con l'annotatione de stabili infra vnū vinculum, che sia pigliato di persona, e sopponga al banno, come ne gli atti appare, e perche detto I. non ha curato, ne cura comparere, e fattone istanza per il coadiutore della Corte, et volendo debite prouidere, ci ha parso fare il presente publico banno, e far banno con il quale ordinamo, e comandamo che, dopò la publicatione di esso non sia persona alcuna di qualsiuoglia stato, grado, e conditione si sia, non ardisca, ne presuma parlare, trattare, conuersare con detto I. ne a quello darli pane, vino, foco, aiuro, ne sussidio alcuno spettante al vitto humano, anzi vedendo, e sapendo doue si sia, li debbiano dar guida, e seguita con sonar le campane all' arme, dicendo: Al inquisito, bandito di nostra Corte, e ribello, e sequitarlo insin tanto s'ha hauuto nelle mani, accio contro di esso si possa prouedere al condegno castigo non facendoli al contrario per quanto sia cara la gratia di nostra corte, e sotto pena d'oze 30. d'oro per ciascheduna volta da essersi inuiolabilmente, et vltra pro qua a nostro arbitrio reseruata, quare bandiatur, etc. referat, etc.

Decretum transactionis, fol. 366.

Decretum nouis superuenientibus indicis. ibi.

Decretum absolutorium. ibi.

Decretum habilitationis. ibi.

Decretum habilitationis per palatium. ibi.

Decretum contestationis litis. ibi.

Decretum de defectu probationis. ibi.

Modus torquendi. ibi.

Decr. vt valeat remissionem fieri per tutorem

in beneficium pupilli. ibi.

Modus procedendi respectu falsitatis, f. 367.

Decretum quando curia.

Citatio post defensionem dum inquisiti manent

at sub cautione. ibi.

Procuratio audientia. fol. 368.

Comparitio dum carcerati sunt infirmi. ibi.

Citatio ad recusandum bona. ibi.

Exortatio contumaci. ibi.

Finis, cum licentia Superiorum.

SILLABVS, SEV TABVLA,

Seu primus Index Conciliorum omnium Religionis Christianae contra hereticos. Ex primo Hierosolymitano sub diuo Petro vsque ad Tridentinum. Ex thomis magnis Conciliorum, ex paruo volumine Archiepiscopi Tholerani Bartholomaei de Miranda etiam Conciliorum. Ex scire Synodorum ex Illustriss. Card. Baronio, & ex Illustriss. Card. Bellarmino, ex historia Ecclesiastica Ruffini, ex historia Ecclesiae Eusebii, ex Platina, ex Panuino, ex Pyghio de Ecclesiastica hierarchia, ex Epiphanio, ex Alfonso de Castro, ex Serafino Porretta, ex Bullario, ex Sacris Canonibus, & eorum expositionibus, ex Thologis in sententijs, ex summa Sancti Thomae, & comentatoribus: ex expositoribus noui, & veteris testamenti, ex summis casuum conscientiae desumptus sub quibus Pontificibus, Imperatoribus, & in quo anno confectorum, & quot Episcopi, & ceteri interfuerunt.

Quid sit concilium, & unde dicatur, & quotuplex, quae sunt plusquam centum, vide omnia exposita, fol. 1. v. que ad 9.

Concilia, quae reperuntur attestata tantum, fol. 9.

Index generale Viennense, & Lugdunense Aquense à Pannicarola, concil. Karense à Gratiano attestatum cap. quod autem 6. q. 2. concil. Alfense, Hermerianum, Fauentinum, Hipponense, Genuesse, Mittenense, Misietense, Vrbatiense, Compensiense, aliud apud Manardum habitum, aliud apud Beluacum de consecr. dist. 4. Concil. 24. ab Arriani. alia in corpore iuris canonici.

In ultimo tomo Conciliorum Concilia Mediolanenses à Diuo Carolo, quae habentur tamquam vniuersalia, ideo sunt applicata in concilijs generalibus, sicut etiam aliud Aquilense sub Clem. 8. & Patriarcha Aquilense, fol. 26.

De concilijs Prouincialibus, & Episcopalibus ibi.

Forma faciendi concilium in Toletanum 4. fol. 27.

Primum concilium secundum aliquos fuit contra

Iudam in electione Matthiae, fol. primo. Sed secundum communem opinionem fuit primum concilium Hierosolymitanum sub Diuo Petro, f. 2. secundum fuit concilium Romanum sub Cornelio Papa, fol. 2. 3. concil. Ancyranum, fol. 2, 4. concil. Neocesariense, fol. 2. 5. conc. Nicenum fol. 2. 6. conc. Romanum sub Siluestro Pontif. fol. 2. 7. conc. Elibertinum, fol. 2. 8. conc. Arelatense, fol. 2. 9. conc. Gangrense, fol. 3. 10. conc. fuit Arelatense, fol. 3. 11. conc. fuit Cartaginense, fol. 3. 12. conc. Romanum, secundum sub Iulia primo, fol. 3. 13. conc. Colonienso, fol. 3. 14. conc. Antiochenum fol. 3. 15. conc. fuit Sardinense fol. 3. 16. concil. fuit hierosolymitanum

secundum fol. 3. 17. conc. fuit Sirmienso fol. 3. 18. concil. fuit Laodicense fol. 3. 19. conc. fuit Constantinopolitanum fol. 3. 20. conc. fuit Valentinum fol. 8. 21. conc. fuit Tolense fol. 4. 22. concil. fuit Carthagenense fol. 4. 23. fuit Carthagenense tertium fol. 4. 24. conc. fuit Carthagenense quartum fol. 4. 25. concil. fuit Tauritanense fol. 4. 26. concil. fuit Carthagenense quintum fol. eod. 26. concil. fuit Toletanum primum fol. eod. 28. conc. fuit Milenitanum fol. eod. 29. conc. fuit Carthagenense sextum fol. eod. 30. concil. fuit Carthagenense septimum fol. eod. 31. concil. fuit Ephesinum fol. eod. 32. concil. fuit Rhegiense fol. eod. 33. concil. fuit Agatense fol. eod. 34. concil. fuit Aquilense fol. 5. 25. conc. fuit Arausicanum fol. eod. 36. concil. fuit Valense fol. eod. 37. concil. fuit Carpetoriatense fol. 4. 38. concil. fuit Arelatense fol. 4. 39. concil. fuit Chalcedonense fol. eod. 40. concil. fuit Synodus Chalcedonensis, fol. 5. 41. concil. fuit Vneticum, fol. eod. 42. concil. fuit Turonense, fol. 5. 43. concil. fuit Romanum tertium, fol. 5. 44. conc. fuit Tarraconense, fol. eod. 45. conc. fuit Epannense, fol. eod. 46. conc. fuit Ilerdense, fol. eod. 47. conc. fuit Valentinum, fol. eod. 48. conc. fuit Aurelianense, fol. 6. 49. conc. fuit Gerundense fol. eod. 50. conc. fuit Cesarangustanum, fol. 6. 51. concilium fuit Toletanum secundum, fol. 6. 52. concilium fuit constantinopolitanum quintum fol. eod. 53. concil. fuit Aurelianense secundum, fol. eod. 54. conc. fuit Aurelianense tertium, fol. eod. 55. conc. fuit Aruernense, fol. eod. 56. conc. fuit Aurelianense quartum, fol. eod. 57. concil. fuit Turonense secundum, fol. eod. 58. conc. fuit Parisiense primum, fol. eod. 59. conc. fuit Aurelianense secundum, fol. eod. 60. conc. fuit Hispanense primum, fol. eod. 61. conc. fuit Toletanum tertium, fol. 7. 62. concil. fuit Mantisconense, fol. eod. 63. conc. fuit Mantisconense secundum, fol. eod. 64. conc. fuit Antisiodorense, fol. eod. 65. concil. fuit Hispanense secundum, fol. eod. 66. conc. fuit Toletanum quartum, fol. eod. 67. conc. conc. fuit Toletanum quintum, fol. eod. 68. conc. fuit Toletanum sextum, fol. eod. 69. conc. fuit Braccarense primum, fol. eod. 70. conc. fuit Braccarense secundum, fol. eod. 71. conc. fuit Toletanum septimum, fol. eod. 72. conc. fuit Lateranense primum, fol. eod. 73. conc. fuit Toletanum octauum, fol. eod. 74. concil. fuit Toletanum nonum, fol. eod. 75. conc. fuit Toletanum decimum, fol. eod. 76. conc. fuit Cabilonense, fol. eod. 77. conc. fuit Toletanum undecimum, fol. eod. 78. concil. fuit Braccarense tertium, fol. eod. 79. conc. fuit Constantinopolitanum sextum, fol. 8. 80. conc. fuit Toletanum duodecimum, fol. eod. 81. conc. fuit Toletanum decimum tertium, fol. eod. 82. conc. fuit synodus Apostolica à S. Bonifacio, fol. eod. 83.

Secundus Index Bullarum omnium, cum summa summarum de vitis Pontificum.

concil. fuit Nicenum secundum fol. 8. 84. fuit
Maguntiacum fol. 8. 85. concil. fuit Comariense
fol. 8. 86. concil. fuit Rhemense fol. eod. 87.
conc. fuit Constantinopolitanum 8. fol. eod. 88.
concil. fuit Triburienſe fol. eod. 89. conc. fuit La-
teranenſe secundum fol. eod. 90. concil. fuit Vien-
nenſe fol. eod. 91. concilium fuit Constantienſe
fol. eod. 92. conc. fuit Baſilienſe fol. 8. 93. conc.
fuit Florentinum fol. eod. 94. concil. fuit Latera-
nenſe 2. fol. eod. Ultimo Tridentinum, & in ul-
timo tomo Conciliorum sunt concilia Sæcūli Ca-
roli, & aliud Patriarchæ Aquileæ.

**Secundus INDEX Bullarum omnium, cum
summa summarum de vitis om-
nium Pontificum.**

Hæc collecta sunt ex Francisco Petrarcha
plurquam 100. annis ante Platinam, Sancto
Antonino in annalibus, ex Belluacensi in histo-
riali, Platina, Tarcagnotto, Petro Missia, Ciac-
conio, Iacobo Philippo de Bergamo, Simouetto,
Guicciardino, Honophrio Panuino, Thoma Co-
ſia, Tempeſta, Antonio Ciccarello, Bartholo-
meo, Dionysio Campano, Bardo, Baronio, Ioanne
Baptista Cavalerio, M. Alphonso Ciacconio,
Piacenſi Ord. Præd. Pœnitentiario Apostoli-
co, Transio Cabrera morali, & Andrea Vi-
torello Meſſanenſe Doctore Theol. & Fer-
dinando Vchello Florent. Abbate Ord. Cister-
ciensis, Theologo ex M. ss. præsertim monumen-
tis Hieronymo, Alexandro I. C. & alijs Ciaccon-
ianis, &c. Quæ Pontifices fecerunt bul-
las, seu ordinationes curiosissimas, & necessa-
rio sciendas, incipiendo à Divo Petro usque ad
Leonem primum, ex fol. 46. & infra.

Applicatio bullarum ad sacros canones, ex
fol. 46. vsque ad 60.

Pontifices legitimè creati vsque hodie 39.

Pontifices schismatici, seu Antipapæ, qui non
possunt dici Pontifices veri sunt num. 32.
schismata 32.

Papæ pontifices, & monaci professi sunt nu-
mero 32.

Papæ pontifices mortui extra Romam sunt
num. 45.

Papæ pontifices mortui Romæ sunt num. 193.

Papæ pontifices Romani sunt num. 102.

Pontifices Itali num. 172.

Pontifices, qui non finire mensem sunt nu-
mero 11.

Papæ pontifices, qui non finire annum nume-
ro 40.

Pontifices qui vixerunt plus quam 20. annis
sunt num. 8. includendo præsentem Pontifi-
cem, omnia fol. 46.

Sedes vacans per quinque vices per duos an-
nos, & amplius his per annum, ex quibus

omnibus vacationibus colligunt vacasse
40. annis, & diebus, per mensem circiter
vsque ad præsentem summū Pontificem. eod.
An pontifex possit videre dies Petri fol. eod.

M. Martyr. S. Sedis; A. Anno, M. Menses, D. Dies,
V. Vacat.

**Primus numerus ordinem Pontificum,
secundus anno Christi.**

1. 32. Petrus Apostol. & martyr. Hierosolymis,
sedet annos 5. Antiochiæ, an. 7. Romæ, a. 24.
m. 5. d. 12. qui omnes sunt anni 36. m. 5. d.
12. ordinavit quadragesimam, fol. 54.
2. 70. M. Linus, f. a. 11. m. 3. dies 12. ne ingredia-
tur mulieres monasteria, fol. 54.
3. 81. M. Cletus f. a. 12. m. 1. d. 7. d. 20. ordina-
vit dici salutem, & apostolicam benedictio-
nem, fol. eod. &c.
4. 93. M. Clemens f. a. 9. m. 6. v. d. 7. ordinavit, q̃
subito baptizentur, &c.
5. 102. M. Anaclethus f. a. 9. m. 11. d. 1. v. d. v. 13.
ut cathedra Episcopalis apponatur in loco
eminenti fol. eod. &c.
6. 112. M. Evaristus f. a. 9. m. 10. d. 2. v. d. 19. di-
viſit titulos presbyteris, qui modo dicun-
tur Cardinales fol. eod. &c.
7. 122. M. Alexander f. a. 7. m. 10. d. 2. v. d. 25.
instituit aquam benedictam in Ecclesia,
&c. fol. eod.
8. 129. M. Sixtus f. a. 10. m. 3. d. 1. v. d. 4. quod
non tangatur res sacra, nisi à sacris, &c. fol.
eod.
9. 139. M. Theodosophorus f. a. 11. m. 3. d. 22. v.
dies 4. statuit tres missas celebrari in Nati-
uitate Domini, &c. fol. eod.
10. 150. M. Higinus f. a. 4. m. 3. d. 4. v. d. 4. quod
Ecclesiæ conferrentur, &c. fol. eod.
11. 154. M. Pius I. f. a. 9. m. 4. d. 3. v. d. 4. statuit
pœnas ijs qui cadere faciebant sanctissimū,
&c. fol. eod.
12. 163. M. Anicetus f. a. 9. m. 4. d. 13. v. d. 17.
quod sacerdotes non portent capillos lon-
gos, ut apostoli, &c. fol. eod.
13. 172. M. Soter f. a. m. d. 21. quod monia-
les turibulo non facerent sacrificium, &c.
fol. eod.
14. 181. M. Elantherus f. a. 15. m. 3. d. 2. v.
d. 5. prohibuit multas superstitiones, & fol.
eod.
15. 196. M. Victor I. f. a. 10. m. 3. d. 10. v. d. 21.
quod quælibet aqua naturalis sit bona in
baptismo fol. eod.
16. 206. M. Zephyrinus, sive Seuerinus f. an. 7.
men. 7. dies 10. vacat dies 6. quod consecra-
tio fiat in vase vitreo, non ligneo fol. eod.
17. 214. m. Calixtus f. a. 6. m. 1. d. 10. v. d. 6.

18.

Primus numerus ordinem Pontificum. Secundus numerus annos Christi.

Secundum Sedes Bullarum omnium, cum summa summarum de vitis Pontificum.

18. 220. M. Urbanus i. f. a. 4. m. 10. d. 12. v. m. 1. vt Ecclesia possit recipere oblata a fidelibus fol. eod.
19. 224. M. Pontianus f. a. 9. in 5. d. 2. v. d. 10. vt in principio missæ dicatur confiteor, &c. fol. eod.
20. 234. M. Anterus f. a. 5. m. 1. d. 12. v. d. 13. quod scribantur vitæ martyrum, &c. fol. eod.
21. 239. M. Fabianus f. a. 13. d. 31. v. d. 6. quod in die Cænæ renouetur chrisma fol. eod.
22. 254. M. Cornelius f. a. 2. m. 2. d. 3. v. m. 1. d. 5. damnauit hæresim noua nonam fol. 55.
23. 252. M. Lucius 15. f. a. 3. m. 3. d. 3. v. m. 3. d. 5. propter eius martyrium potestatem transtulit eius Archidiacono fol. eod.
24. 257. M. Stephanus 1. f. a. 7. m. 5. d. 23. v. d. 2. quod vestibus sacris in Ecclesijs vterentur fol. eod.
25. 264. M. Sixtus 2. f. a. 2. m. 10. d. 23. v. m. 1. d. 15. vt dicatur missa solum in altari, &c. fol. eod.
26. 267. M. Dionysius Græcus ex Monaco primus Pontifex f. a. 6. m. 3. d. 9. v. d. 6. distribuit parochos, &c. fol. eod.
27. 273. M. Felix i. f. a. 4. m. 3. d. 15. v. d. 15. quod celebrentur martyrum festiuitates, &c. fol. eod.
28. 273. M. Euthicianus f. a. 1. m. 1. d. 1. v. d. 8. quod benedicantur primi fructus, &c. fol. eod.
29. 278. M. Caius (alij Gatus) f. a. 11. m. 4. d. 12. v. d. 11. distinxit ordines in Ecclesia, &c. fol. eod.
30. 289. M. Marcellinus f. an. 6. m. 2. d. 26. ob atrocem funestamque Diocletiani in Oriente, & Maximiani in Occidente persecutionem, vacat sedes ann. septem. mens. quinque, dies 25. fol. eod.
31. 302. Marcellus f. a. 6. m. 5. d. 21. v. d. 22. ordinauit 27. parochias, &c. fol. eod.
32. 307. M. Eusebius f. a. 4. m. 1. d. 3. quod laici non possint vocare Episcopos in iudicio fol. eod.
33. 311. M. Militiades, siue Melchiades, f. an. 4. men. 7. dies nouem, v. dies 7. quod in dominico non ieiunetur fol. eod.
34. 315. S. Syluester 1. f. an. 23. m. 10. d. 11. v. d. 15. Hic Constantinum Imperatorem baptizauit, qui Romam, & ornamenta Imperatoria Romanæ Ecclesiæ donauit: vt multis probat Steuchus fol. eod.
35. 338. M. Marcus f. a. 2. m. 8. d. 20. v. d. 20. vt in festiuitatibus cantetur credo, &c. fol. eod.
36. 338. S. Iulius 1. f. a. 15. m. 2. d. 2. quod sacerdotes in foro Ecclesiastico cognoscantur, &c. fol. eod.
37. 359. Liberius, dictus Leo f. a. 12. m. 3. d. 4. v. d. 6. statuit festiuitatem SS. Martyrum, &c. fol. eod.
368. M. Felix 1. f. a. 1. m. 4. d. 2. Platina ait, quod fuit receptus in Pont. Panuinius vero non fol. eod.
38. 369. S. Damasus f. a. 19. m. 3. d. 11. v. d. 11. addidit gloria Patri in psalmis fol. eod. Huic. Pontifici Diuus Hieronymus charissimus extitit, ab eoque Cardinalis creatus fuit, si credimus Volater. libr. 22. Atropa. quod plures negant. Contra hunc Damasum Vrsinus, siue Vrciscinus in 2. schismate sedis fol. eod.
39. 388. S. Syricius, alias Vrsinus, f. a. 15. m. 11. d. 25. u. d. 20. quod aqua baptismalis fieret sabb. sancto, &c. fol. eod.
40. 403. S. Anastasius i. f. a. 3. d. 21. vt in euangelij lectione omnes assurgerent fol. eod.
41. 406. S. Innocentius i. f. a. 15. m. 2. d. 25. d. 22. expulit Roma hæreticos catafricos fol. eod.
42. 421. S. Zozimus, siue Sozimus f. a. 2. m. 3. d. 12. vt diaconi in celebrando vterentur manipulo, &c. fol. eod.
43. 421. S. Bonifacius i. f. a. 3. m. 8. d. 9. confirmauit decretum, quod mulieres non tangerent res sacras, fol. eod.
44. 426. S. Celestinus, siue Celestius f. a. 3. m. 10. d. 17. v. d. 21. addit in missa iudica me Deus, &c. fol. eod.
45. 434. S. Sixtus 3. f. a. 8. d. 18. ædificauit Ecclesiam S. M. maioris, &c. fol. eod.
46. 442. S. Leo i. Cogn. magnus f. a. 21. m. 1. d. 13. v. d. 8. ordinauit concione in Domini. lb.
47. 463. S. Hilarius f. a. 7. d. 10. v. d. 10. quod pontifices non substitueret successores, fol. eod.
48. 470. S. Simplicius, Sulpicius f. 15. m. 1. d. 7. v. d. 26. quod clerici non recipiant beneficia a laicis, &c. fol. eod.
49. 485. S. Felix i. a. 5. m. 11. d. 17. d. 5. quod soli Episcopi debeant cōsecrare Ecclesiam, &c. fol. eod.
50. 491. S. Gelasius i. f. a. 5. m. 8. d. 17. d. 7. composuit hymnos, vt S. Ambrosius, etc. fol. eod.
51. 498. S. Anastasius 2. f. a. 1. m. 10. d. 24. v. d. 4. communicauit Anastas. Imperatorem, etc. fol. eod.
52. 500. S. Symmachus f. a. 15. men. 6. d. 23. v. d. 7. quod cantetur gloria in excelsis in missa, etc. fol. eod. Laurentius contra hunc pontificem in 4. schismate designatus nō obfuit; in concilio enim Rauennate Symmachus confirmatus est, fol. eod.
53. 515. S. Hormisda f. a. 9. d. 18. v. d. 6. eiecit Manicheos tēpore Boetij Seuerini, etc. fol. eod.

- 54.524. S. Ioannes I. f. a. 2. m. 8. d. 28. v. m. 1. restituit cœmeteria, etc. fol. eod.
- 55.527. S. Felix 4. f. a. 2. m. 2. d. 3. v. d. 13. fecit euangelia verso heroico, etc. fol. eod.
- 56.531. S. Bonifacius 2. f. a. 2. d. 2. v. m. 2. quod in Ecclesia clerici sint separati à laicis, etc. fol. eod.
- 57.533. S. Ioannes 2. f. a. 2. m. 4. recepit à Iustiano munera danda eccles. S. Petri, &c. fol. eod.
- 58.535. S. Agapetus I. m. 8. d. 19. v. m. 1. d. 29. fuit obfessus tempore Gotorum, &c. fol. eod.
- 59.536. M. Sylverius (Palm. Liberius) 2. a. 1. m. 5. d. 12. tempore Gotorum fuit obfessus seipsum celavit, &c. fol. eod.
- 60.537. M. Vigilius f. a. 16. v. d. 26. v. m. 3. d. 5. mortuus est Syracusis post persecutionem, &c. fol. eod.
- 61.555. S. Pelagius f. a. 6. m. 10. d. 20. v. m. 3. d. 26. è sua domo fecit hospitale, &c. fol. eod.
- 62.562. S. Ioannes 3. f. a. 12. m. 11. d. 26. v. m. 10. d. 3. placuit iram Marletis pro Romanis, etc. fol. eod.
- 63.576. S. Benedictus I. a. 4. m. 1. d. 28. v. m. v. d. 10. nutriuit Romam abundanter, licet fuerit penuria in Italia, &c. fol. eod.
- 64.580. S. Pelagius 2. a. 10. m. 2. d. 20. v. d. 10. è sua domo fecit hospitale, &c. fol. eod.
- 65.590. S. Gregorius magnus inuitus electus, a. 13. m. 5. d. 10. v. d. 19. primus se subscripsit seruis seruorum Dei, &c. fol. eod.
- 66.604. Sabinianus (Sabinus Palme) a. 1. m. 5. d. 9. m. 11. d. 20. quod in Ecclesia sint lampades accensæ, &c. fol. eod.
- 67.607. S. Bonifacius 3. m. 9. v. m. 1. d. 9. quod non eligatur Episcopus, nisi post mortem antecessoris, fol. eod.
- 68.608. S. Bonifacius 4. a. 6. m. 8. d. 13. v. m. 7. d. 15. templum cibale consecrauit M. Virgini, etc. fol. eod.
- 69.615. S. Deusdedit, vel Theodatus, vel Dorotheus a. 3. m. 3. d. 20. v. m. 1. d. 16. quod non recipiatur filia baptizantis in uxorem, fol. eod.
- 70.618. S. Bonifacius f. a. 5. d. 20. quod ab Ecclesia nullus extrahatur, etc. fol. eod.
- 71.623. S. Honorius I. a. 12. m. 11. d. 17. v. a. 1. m. 7. d. 13. ordinauit processionem, etc. fol. eod.
- 72.637. Seuerinus a. 1. m. 2. v. m. 4. d. 29. cuius tempore Eraclius tulit cruci à Hierusalem Constantinop. fol. eod.
- 73.638. Ioannes 4. a. 1. m. 9. d. 9. v. m. 4. d. 13. iussit ferri corpora Vincentii, & Anastasii Romanæ, etc. fol. eod.
- 74.640. S. Theodorus I. siue Theodosius a. 6. m. 5. d. 18. v. m. 1. d. 22. edificauit quasdam Ecclesias, etc. fol. 56.
- 75.640. S. Theodorus I. siue Theodosius a. 6. m. 5. d. 18. v. m. 1. d. 22. edificauit quasdam Ecclesias, etc. fol. 56.
- 75.646. M. Martinus I. a. 6. m. 1. d. 26. v. a. 1. m. 2. fecit synodum, etc. fol. eod.
- 76.653. Eugenius I. an. 2. m. 9. d. v. a. 1. m. d. 8. quod monaci non egrediantur sine licentia superioris, etc. fol. eod.
- 77.657. Vitalianus 2. 14. m. 6. v. m. d. 15. ordinauit cantum ecclesiasticum, fol. eod.
- 78.671. S. Adeodatus a. 4. m. 2. d. 5. v. m. 4. d. 20. statuit processionem propter pluuias impetrandas, etc. fol. eod.
- 79.675. Domus I. siue Domnus Domnio a. 5. m. 5. d. 10. v. m. 2. d. 16. Marmorauit cortile S. Petri, etc. fol. eod.
- 80.680. Agatho a. 2. m. 7. d. 15. v. a. 1. m. 5. fecit sextam synodum Constantinop. fol. eod.
- 81.684. S. Leo 2. m. 10. v. m. 11. d. 21. quod detur pax populo in missa, fol. eod.
- 82.686. S. Benedictus 2. m. 10. d. 12. v. m. 2. d. 15. quod summus pont. non indigeat confirmatione Imperatoris, etc. fol. eod.
- 83.687. Ioannes 5. a. 1. v. m. 2. d. 19. scripsit de dignitate pallii, etc. fol. eod.
- 84.688. Canon, siue Cuno, ob vitæ sanctitatē Angelus appellatus (Sabb. Enn. 8. lib. 6.) m. 11. d. 3. v. m. 2. d. 23. electus propter suam virtutem, et pietatē, fol. eod.
- 85.689. S. Sergius an. 13. m. 8. d. 23. v. m. 1. d. 20. quod dicatur ter in missa Agnus Dei, etc. fol. eod.
- 86.702. M. Ioannes 6. a. 3. m. 2. d. 19. posuit columnas in altari S. Petri, etc. fol. eod.
- 87.705. Ioannes 7. a. 2. m. 7. d. 17. v. m. 3. ornauit cœmeterium Damasi, etc. fol. eod.
- 88.707. Sisinius, siue Zosimus, siue Sigenius d. 20. v. m. 1. d. 18. vixit 20. diebus, fol. eod.
- 89.707. Constantinus Syrus a. 7. d. 20. v. m. 2. d. 10. fecit synodum, etc. fol. eod.
- 90.714. Gregorius 2. an. 16. m. 9. d. 11. v. m. 1. restituit Eccl. et mœnia ciuitatis, etc. fol. eod.
- 91.730. Gregorius 3. a. 10. m. 8. d. 24. v. d. 8. quod celebretur quotidie in S. Petro, etc. fol. eod.
- 92.741. Zacharias 1. a. 10. m. 3. v. d. 12. consignauit suos redditus pro oleo lampadum Eccles. etc. fol. eod.
- 93.752. Stephanus 2. d. 3. vixit paruum, fol. eod.
- 94.752. Stephanus 3. a. 5. m. 1. iussit litanias canendas, fol. eod.
- 95.756. Paulus 1. Stephani 3. frater a. 10. m. 10. v. a. 1. m. 1. corpus S. Petronillæ transfudit in Vaticanum, etc. fol. eod.
- 79.768. Stephanus 4. a. 1. m. 5. d. 24. v. d. 9. quod nul-

- nullus laicus possit esse pontifex, etc. fol. eod.
- 97.773. Adrianus I. a. 23. men. 10. d. 7. restauravit ruinam Tiberij, fol. eod.
- 98.766. Leo 3. Bom. a. 20. m. 5. d. 18. v. d. 10. quod sacerdos nō impeditus celebret quotidie, etc. fol. eod.
- 99.817. Stephanus 5. m. 6. d. 24. a. d. 1. duxit ex Gallia crucem auream, etc. fol. eod.
- 100.817. Paschalis I. a. 7. m. 3. d. 17. v. d. 4. retulit corpore sanctorum intus civitatem, etc. fol. eod.
- 101.814. Eugenius 2. cognomin. pater pauperum a. 4. m. d. 6. 24. v. d. 23. primus ex Card. electus papa, etc. fol. eod.
- 102.818. Valentinus m. 1. d. 10. v. d. 3. ordinavit templa gentilium dirui, etc. fol. eod.
- 103.828. Gregorius IV. alias Leo IV. a. 16. v. d. 15. instituit festivitatem omnium sanctorum, etc. fol. eod.
- 104.844. Sergius II. a. 2. v. m. 2. d. 15. ex hoc pontifice ait plat. mutata fuerunt nomina pontificum, fol. eod.
- 105.847. Leo 4. a. 8. m. 3. d. 6. v. d. 15. suis orationibus eiecit basiliscum, etc. fol. eod.
- 106.855. Benedictus 3. nolens creatus a. 2. m. 6. d. 9. v. 9. multas res sanctas ordinavit, fol. eod.
- 107.858. Nicolaus I. absens, & iugiter electus anno 9. men. 7. d. 13. v. m. 7. fecit saracenos fol. eod.
- 108.868. Adrianus I. a. 5. m. 9. d. 12. multiplicavit miraculosa numismata pro pauperibus, etc. fol. eod.
- 109.874. Ioannes VIII. a. 10. d. 2. v. d. 2. eiecit ex Italia saracenos, fol. eod.
- 110.884. Martinus II. siue Marinus I. a. 1. men. 5. Pamphilus ait, quod fuit per potentiam, electus, fol. eod.
- 111.885. Adrianus 3. a. 1. m. 2. quod electio pontificis non sit senatorum, sed cleri, etc. fol. eod.
- 112.886. Stephanus 6. dictus 5. a. 6. d. 11. v. d. 15. coronavit Romam Guidonem Regem Italia, etc. fol. eod.
- 113.891. Formosus ann. 4. m. 6. v. m. 1. habuit Antipapam Sergium, fol. eod.
- 114.898. Bonifacius VI. d. 26. vixit paucos dies, fol. eod.
- 115.898. Stephanus 7. dictus 6. a. 1. m. 3. v. d. 3. voluit annullare facta predecessorum, fol. eod.
- 116.899. Romanus Gallefianus, m. 3. v. d. 8. annullavit decreta Stephani, fol. eod.
- 117.899. Theodorus II. d. 20. v. d. 11. vixit 20. diebus, fol. eod.
- 118.901. Ioannes 9. a. d. 15. v. d. fecit synodū Rauennæ, etc. fol. eod.
- 119.904. Benedictus 4. a. 2. m. 2. v. d. 6. eius tempore dicebant sedem potius occupatam, quam possessa, fol. eod.
- 120.904. Leo 5. m. 1. die x mortuus præ tristitia dum Vni deuastabant Italiam, fol. eod.
- 121.904. Christophorus 1. m. 7. fuit violenter depositus, fol. eod.
- 122.905. Sergius 3. a. 7. m. 4. d. x. v. d. 7. restauravit Ecclesiam Lateranensem, etc. fol. eod.
- 123.913. Anastasius 3. a. 2. v. d. 2. dicebatur irreprehensibilis propter suam bonitatē, ibi.
- 124.915. Landus, siue Lando, m. 6. d. 21. v. d. 25. nihil tres mappas in altare, fol. eod.
- 125.916. Ioannes x. a. 13. m. 2. d. 3. fuit statim depositus secundum Ciccarellum, fol. eod.
- 126.929. Leo VI. m. 7. d. 15. v. m. 1. dedit se cultui diuino, etc. fol. eod.
- 127.930. Stephanus 8. dictus 7. a. 2. m. 1. d. v. d. 10. religione, & mansuetudine plenus, fol. eod.
- 128.932. Ioannes XI. a. 5. m. x. d. 19. v. d. xi. cuius tempore Genua fuit capta a Mauris, etc. fol. eod.
- 129.937. Leo 7. a. 2. m. 6. d. 1. v. d. propter revolutiones ordinavit 40. horas, fol. eod.
- 130.940. Stephanus IX. dictus VIII. a. 3. m. 4. d. 12. v. 10. vulneratus propter seditionem, ordinavit remissionem faciendam, fol. eod.
- 131.943. Martinus 3. siue Marinus 2. a. 3. m. 6. d. x. v. d. 12. restauravit Ecclesias, fol. eod.
- 132.947. Agapetas II. iunior a. 7. m. 9. d. x. v. d. 12. fecit similiter, fol. eod.
- 133.955. Ioannes 12. a. 9. m. 3. d. 5. v. d. 1. fuit a Roman. depositus, etc. fol. 46.
- 134.963. Leo 8. a. n. primo m. 4. Hic post eorum Benedicti abdicationem restituit ab Imperatore 5. m. 8. d. 2. vacat m. 6. dies 15. secundum Panvinium schismaticus fuit, etc. fol. 57.
- 135.965. Ioannes 13. a. 6. m. 11. d. 5. v. d. 12. fecit Capuam Metropolitanam, etc. fol. eod.
- 136.971. Benedictus 5. dictus 4. a. primo m. 6. fuit carceribus mancipatus in Castro Sancti Angeli, quod sic habenda patientia in tribulationibus, fol. eod.
- 137.973. Donus 2. siue Dominus m. primo v. d. 2. propter revolutiones nihil de ipso scribitur, quod cantetur Salve Regina, fol. eod.
- 138.974. Bonifacius 7. m. 7. d. 5. v. d. 20. aufergit, etc. fol. eod.
- 139.955. Benedictus 6. dictus 7. a. 8. m. 6. v. d. 5. de eo propter seditionem Imperatorum, grecorum, quod fiat oratio mentalis, f. eod.
- 140.980. Ioannes 14. m. 3. Bonifacius 6. Ioanne 14. in carcerem coniecto iterum pontificatum gessit, m. 4. d. 6. v. d. 10.

- Ioannes 15. m. 8. v. d. 7. prima incepit dispensare parentibus, etc. fol. eod.
142. 985. Ioannes 16. a. 10. vacat d. 6. exultavit in hetruria propter Crescentium Consullem, &c. fol. eod.
143. 995. Gregorius 5. a. 2. m. 8. d. 10. v. d. 15. quod soli germani eligant Imperatorem, &c. fol. eod.
144. 998. Ioannes 17. m. 10. v. d. 20. ait Platina, quod non debet numerari inter Pont. cū sit Antipapa fol. eod.
145. 998. Sylvester 2. a. 4. m. 1. d. 10. v. d. 13. aliqui dicunt hunc fuisse pessimum hominem, alij negant fol. eod.
146. 1001. Ioannes 18. alijs 17. m. 4. d. 20. v. d. 19. sepultus in monasterio S. Sabinæ fol. eod.
147. 1002. Ioannes 19. alijs 18. a. 4. m. 4. v. d. 19. similiter dicitur de Ioanne fol. eod.
148. 1007. Sergius 4. a. 2. d. 15. v. d. 8. eiecit saracenos, ē Sicilia, &c. fol. eod.
149. 1009. Benedictus 7. dictus 8. a. 1. m. 1. d. 13. coronavit Hēricum de Bauera fol. eod.
150. 1010. Ioannes 20. alijs 19. a. 1. m. 1. d. 9. v. d. 8. coronavit Imperat. Conradum, &c. fol. eod.
151. 1030. Benedictus 8. dictus 9. a. 13. m. 4. d. 19. depositus fuit ā Romanis, etc. fol. eod.
152. 1044. Sylvester 3. contra Bēned. m. 7. d. 19. Sylvestro pulso, qui ante pontificis mortem pontificatum largitione adeptus fuerat, Benedictus 8. relicturus cū Ioan. 20. mensem sedit: exactis tandem pontificatu Io. 20. & Benedicto 8. non dūm schismate sublato.
153. 1044. Gregorius 4. electus est, qui sedit a. 2. m. 7. aliqui dicunt non esse annumerandum, &c. fol. eod.
154. 1046. Clemens 2. m. 9. v. m. 9. fecit iurare Romanos non degere interuenire ad electionem pontif. fol. eod.
155. 1048. Dāmasus 2. d. 12. v. m. 6. introduxit in Italia gentilitis remmata ē Gallia, &c. fol. eod.
156. 1048. Leo 9. an. 5. m. 2. d. 6. v. m. 15. d. 26. habet quas const. fol. eod.
157. 1054. Victor 2. an. 2. m. 3. d. 14. d. 4. fecit synodum Florentinam fol. eod.
158. 1057. Stephanus X. dictus Pē. m. 7. d. 18. d. 13. vinit Ecclesiam Mediolanā Ecclesiæ Rom. fol. eod.
159. 1058. Benedictus 9. dictus 10. m. 9. d. 20.
160. 1059. Nicol. 2. concordibus Card. omnium suffragijs creatus an. 3. m. 6. d. 26. v. d. 12. ordinatus, vt non possit eligi pontifex sine concordia Cardinalium fol. eod.
161. 1062. Alexander 2. a. 11. m. 6. contra hunc
- Honorius 2. Henrici Imperat. ope, incōsul-
to Cardinalium Collegio, pontifex declara-
turus S. ann. 5. & hoc fuit schisma 15. fol. eod.
162. 1073. Gregorius 7. proprio nomine Hildebrandus, a. 11. m. 1. d. 3. v. a. i. m. 4. d. 3. captus celebrans in nocte Natiuitaris, deinde ā pop. liberatus fol. eod. 164. 1087. Victor. 3. a. i. m. 4. v. m. 5. mortuus est in Monte Cassino venenis, &c. fol. eod.
163. 1088. Urbanus 2. a. 12. m. 4. d. 19. v. d. 13. fecit synodum Placentiæ contra liberos prælatos, &c. fol. eod.
164. 1100. Pascalis 2. a. 18. m. 6. d. 7. v. d. 3. sub hoc pontif. apra fuit Hierusalem, & elegerunt Regem Goffredum fol. eod.
165. 1118. Gelasius 2. a. i. v. d. 2. huius pont. tempore fuit quidam Antipapa fol. eod.
166. 1119. Calixtus 2. a. 5. m. 10. d. 6. v. d. 8. constituit Conc. Lateranense, fol. eod.
167. 1135. Honorius 2. a. 5. m. 2. v. d. 8. Mecenas litteratorum fol. eod.
168. 1130. Innocentius 2. a. 14. m. 7. d. 13. Anacletus 2. ā quibusdam Cardinalibus electus pont. sedit contra Inn. a. 5. men. 9. quo mortuo, ab eius secta Cardinal. electus Victor. 4. qui cum nonnullos sedisset menses D. Bernardo auctore, qui 7. annos in hoc tollēdo schismate desudauit, Innocentio cessit.
169. 1144. Celestinus 2. m. 5. d. 13. v. d. 13. dedit potestatem eligendi pontificem solis Cardinalibus fol. eod.
170. 1144. Lucius 2. m. 11. d. 4. d. v. d. 2. ad S. Bernardi hortationem fecit nouam cruciatam, &c. fol. eod.
171. 1145. Eugenius 3. a. 8. m. 4. d. 20. v. d. 2. Persuasit Regi Ludouico pro Asia recuperanda, &c. fol. eod.
172. 1153. Anastasius 4. a. i. m. 4. d. 24. d. i. cuius tempore floruit Petr. Lombard. & Gratian. fol. eod.
173. 1154. Adrianus Angelus a. 4. m. 10. v. d. 3. fuit primus habitans Oriueri fol. eod.
174. 1159. Alexander 3. a. 2. d. 19. v. d. 14. contra hunc 4. Anapapas excitauerat Federicus Imperat. bello in Italiam ardens, qui omnes sublato fuere, fol. eod.
175. 1181. Lucius 3. an. 4. m. 2. d. 18. v. d. 12. hortatus est principes ad succurrēdam in Asia fol. eod.
176. 1181. Urbanus 3. a. i. m. 10. d. 25. v. d. 11. v. flus est concordare principes pro succurrēda Asia fol. eod.
177. 1187. Gregorius 8. m. 1. d. 27. v. d. 30. qua-
uit recuperationem Hierusalem cum auxi-
lio principum christianorum fol. eod.
178. 1188. Clemens 3. an. 2. m. 3. v. m. 8. similiter fecit hic pontifex fol. eod.

Secundus Index Bullarum omnium, cum summa summarum de vitis Pontificum.

179. 1191. Cœlestinus 3. a. 6. m. 7. hic concessit in uxorem Henrico Imperatori Costantiā monialem, &c. fol. eod.
180. 1198. Innocentius 3. an. 18. men. 7. d. 16. v. d. 1. conuocat principes pro recuperatione Hierusalem fol. eod.
181. 1216. Honorius 3. an. 10. m. d. 16. v. d. 1. coronauit Imperatorem constantinop. fol. eod.
182. 1227. Gregorius 9. an. 14. m. 3. v. m. 2. d. 1. canonizauit S. Franciscum, &c. fol. eod.
183. 1241. Cœlestinus 4. d. 18. v. a. d. 1. m. 9. exhortatus est pro Hierusalem fol. eod.
184. 1243. Innocentius 4. a. 11. d. 12. v. d. 3. vel i. non a. 2. vt quidam volunt, dedit rubeum pileum Cardinalis fol. eod.
185. 1255. Alexander 4. a. 6. m. 5. d. 5. v. m. 3. d. 4. canonizauit S. Claram, &c. fol. eod.
186. 1261. Urbanus 4. an. 3. m. 1. d. 4. m. 5. instituit festum SS. Corporis Christi, &c. fol. eod.
187. 1265. Clemens 4. a. 5. d. 21. v. a. 2. m. 9. post uxorem, & filios, pontifex creatur, fol. eod.
188. 1271. Gregorius 10. a. 4. m. 2. d. 10. v. d. 9. vniuit Ecclesiam græcam cū Romana, &c. fol. eod.
189. 1276. Innocentius 5. m. 6. d. 2. v. d. 9. apposuit pacem in tota Italia, &c. fol. eod.
190. 1276. Adrianus m. 1. d. 9. vacat d. 28. cepit edificare Palatium Lateranense, &c. fol. eod.
191. 1276. Ioannes 21. (alijs 20. alijs 22.) m. 8. v. m. 6. d. 7. auxit fidem inter reges orientales, &c. fol. eod.
192. 1277. Nicolaus 3. an. 3. m. d. 5. vacat m. 8. d. 15. recuperauit Escarcarum Rauenna fol. eod.
193. 1281. Martinus 4. an. 4. m. 1. v. d. 3. excommunicauit Petrum Regem Aragonie, &c. fol. eod.
194. 1285. Honorius 4. a. 2. d. 15. v. m. 10. misit in auxilium terræ sanctæ, &c. fol. eod.
195. 1288. Nicolaus 4. a. 4. m. 1. d. 8. v. a. 1. m. d. 2. exhortatus est principes pto suscurrenda terra sancta, &c. fol. eod.
196. 1294. S. Cœlestinus, qui sponte se pontificatu abdicauit, m. 5. d. 7. vacat d. 10. fol. eod.
197. 1294. Bonifacius 8. a. 8. m. 9. d. d. 17. v. d. 10. instituit sextum librum sacrorum canonum, &c. fol. eod.
198. 1303. Benedictus X. dictus XI. Palmae, XII. men. 8. d. 17. vacat an. 1. m. 1. excommunicauit eos, qui carcerauerant Bonifacium, &c. fol. eod.
199. 1305. Clemens 5. an. 8. m. 210. d. 15. v. a. 2. m. 3. d. 17.
200. 1315. Ioannes 22. (alijs 21. alijs 23.) a. 19. m. 4. v. d. 16. contra hunc Nicolaus 5. ab Imperatore Pseudo pontifex creatus rexit an. 3. m. d. 4. qui carcere maceratus Auenione periit. fol. eod.
201. 1335. Benedictus XI dictus XIII. a. 7. m. 3. d. 17. v. d. 15. excommunicauit Bauarum usurpatorem imperii fol. eod.
102. 1342. Clemens 6. an. 10. m. 6. d. 28. v. d. 1. transtulit sedem in Galliam, &c. fol. eod.
203. 1352. Innocentius 6. an. 9. men. 8. d. 6. vacat 1. m. 5. misit senatorem Romam, &c. fol. eod.
204. 1363. Urbanus 5. a. 8. m. 4. d. 20. fol. eod.
105. 1371. Gregorius 11. a. 7. m. 2. d. 27. v. d. 11. reprehensus à quodam Episcopo sedem transtulit Romam fol. eod.
206. 1378. Urban. 6. a. 11. m. 8. v. d. 17. contra hunc, & Bonifacium 9. successorem, Clemes 7. Arelatensis Pseudopapa creatus à Gallis quibusdam Car. fedit Auenione a. 15. m. 11. d. 23. priuauit Reginam Neap. & inuestruit Carolum, &c. fol. eod.
207. 1389. Bonifacius 9. a. 15. men. 11. v. d. 15. Clem. 7. Petrus de Luna Antipapa successit Benedictus 12. appellatus, creatus ab auctoribus schismatis, Auenione, fedit annos circiter 30. ditauit ararium summi pontificis, &c. fol. eod.
208. 1404. Innocentius 7. a. 2. d. 23. v. d. 23. bellum fecit cum Rege Ladislao, &c. fol. eod.
209. 1407. Gregorius 12. an. 2. men. 7. d. 5. v. d. 10. fecit Concilium Pisanum. contra Antipapam fol. eod.
210. 1409. Alexander 5. m. 10. d. 8. v. d. 11. priuauit Ladislaum regno, inuestiendo Aloysium de Angiò fol. eod.
211. 1410. Ioannes 23. (alijs 22. alijs 24.) a. 3. d. 15. decreuit ire contra Ladislaum quærentem occupare Romam fol. eod.
212. 1417. Martinus 5. a. 14. m. 3. v. d. 22. Clemens quidam 8 Antipapa factione Alphonsi Regis Arag. a ferè 5. fedit: reliquit autem sceptrum, rebus cum Martino, & Alphonso compositis recuperauit Bononiam, & fecit Metropolim Florentiam, &c. fol. eod.
213. 1431. Eugenius 4. an. 1. è men. 11. d. 21. v. d. 11. coronauit Imperatorem Sigismundum, &c. fol. eod.
214. 1439. Felix 5. Dum olim Sabaudiz 10. Basilien. Concilio pontifex contra Eugenium creatus ann. 9. men. ... d. 7. fedit, & sponte pontificatum deposuit, vide qui de Basilien. Conc. non probato, & Bullar. tit. 2. lib. 1. c. 7. de Concilijs, & Ecclesia fol. eod.
215. 1447. Nicolaus 5. a. 8. d. 19. v. d. 4. fecit, vt renunciaret pontificatui Antipapa Felix f. eod.
216. 1455. Calixtus 3. a. 3. men. 3. d. 16. v. d. 17. pto-

Secundus Index Bullarum omnium, cum suis et summarum de vitis Pontificum.

- promulgavit bellum contra Saracenos, &c. fol. eod.
217. 1458. Pius 2. an. 5. m. 11. d. 26. v. d. 16. recuperavit Affisium, Vrbium, &c. fol. eod.
218. 1464. Paulus 2. a. 6. m. 10. v. d. 11. ordinavit vestimenta rubei coloris Cardinalibus, &c. fol. eod.
219. 1471. Sixtus 4. a. 13. d. 5. d. 15.
220. 1484. Innocentius 8. a. d. 26. v. d. 22. habuit a Rege turcarum ferrum lancee Christi, &c. fol. eod.
221. 1492. Alexander 6. a. 11. d. 8. v. m. 2. d. 5. fecit 18. Cardinales Hispanos, ut eius patrem Italiam faceret fol. eod.
222. 1503. Pius 3. d. 16. v. d. 24.
223. 1503. Iulius 2. a. 9. m. 3. dies 12. ut dies 17. nepos Xisti IV. eiecit a Bononia vexantes, &c. fol. eod.
224. 1512. Leo 10. a. 8. m. 8. d. 21. v. m. 1. dies 7. eiecit e Mediolano gallos confirmando Sfortias, &c. fol. eod.
225. 1523. Adrianus 6. a. 1. m. 8. d. 6. v. m. 2. d. 4. antequam esset pontifex totam Hispaniam gubernavit, &c. fol. eod.
226. 1524. Clemens 7. an. 10. d. 8. v. d. 19. coronavit Carolum V. Bononiam fol. eod.
227. 1530. Paulus 3. a. 15. dies 29. vacat m... d. 29. vixit 26. diebus fol. eod.
228. 1545. Iulius 3. a. 5. m. 1. vacat d. 17. concessit investituram Regni Philippo II. &c. fol. eod.
229. 1550. Marcellus 2. d. 22. vacat d. 22. noluit ut parentes eum viserent Romae fol. eod.
230. 1555. Paulus 4. an. 4. m. 27. v. m. 4. dies 6. clausit hebreos, &c. fol. eod.
231. 1560. Pius 4. an. 5. m. 11. dies 18. pepercit Romanis propter crimina parata fol. eod.
232. 1566. Pius 5. a. 6. m. 3. dies 16. motu proprio creavit Magnum Duce Cosmum Ducem Florentiae fol. eod.
233. 1572. Gregorius 13. a. 13. m. .. vacat dies 10. fundavit 25. collegia in diversis precibus, &c. fol. eod.
234. 1585. Sixtus 5. an. 5. m. 4. d. 3. vacat d. 18. mira construxit Romae, et magnam auri copiam reliquit in castro fol. eod.
235. 1590. Urbanus 7. dies 19. vixit 13. diebus fol. eod.
236. 1596. Gregorius 14. m. 10. d. 10. v. d. 13. fecit legatum Octavium Aquavinum pro Aninione fol. eod.
237. 1591. Innocentius 9. m. 1. d. 29. v. d. 30. ut pecuniae ponerentur in castros S. Angeli propter necessitatem fol. eod.
238. 1592. Clemens VIII. requisiuit Ferrariam etc. fol. eod.
239. Leo 11. viginti hic diebus vixit diebus fol. eod.

240. Paulus Quintus fuit magnificus in fabricis, ut in facie Ecclesiae S. Petri, etc. fol. eod.
241. Gregorius 15. canonizavit S. Ignatium, Franciscum Xaverium, S. Tereciam, S. Philippum, etc. fol. eod.
239. Urbanus Octavus decoravit Cardinales titulo Eminentissimi, et multa alia Ne sumatur tabacum in Ecclesiis, &c.
240. Innocentius X. super insignibus, & stigmatibus Cardinalium.

Qui Pontifices fecerunt propriè Bullas, seu Constitutiones.

- Leo primus italicus habet constit. 2. fol. 61. et deinceps.
- Gelasius primus africanus habet constit. 1. fol. eod.
- Pelagius secundus Romanus habet constit. 1. fol. eod.
- Ioannes Decimus quintus Romanus habet constit. 1. fol. eod.
- Leo 9. germanus constit. 2. fol. eod.
- Alexander 2. italicus, constit. 9. fol. eod.
- Gregorius 7. italicus, constit. 12. fol. eod.
- Urbanus 2. gallus, constit. 1.
- Paschalis 2. italicus constit. 3. fol. eod.
- Callistus 2. Gallus, constit. 1. fol. eod.
- Honorius 2. italicus constit. 1. fol. eod.
- Innocentius 2. Romanus, constit. 2. fol. eod.
- Eugenius 3. italicus, constit. 3. fol. eod.
- Anastasius 4. Romanus constit. 2. fol. eod.
- Alexander 3. italicus, constit. 9. fol. eod.
- Urbanus 3. italicus, constit. 1. fol. eod.
- Gregorius 8. italicus, constit. 1. fol. eod.
- Caelestinus 3. Roman. constit. 1. fol. eod.
- Innocentius 3. italicus, constit. 12. fol. eod.
- Honorius 3. Romanus constit. 8. fol. eod.
- Gregorius 9. italicus, constit. 14. fol. 61.
- Innocentius 4. italicus, constit. 21. fol. 62.
- Alexander 4. italicus, constit. 23. fol. 53.
- Urbanus 4. gallus, constit. 8. fol. 65.
- Clemens 4. gallus, constit. 8. fol. 65.
- Gregorius 10. italicus, constit. 3. fol. eod.
- Nicolaus 3. Romanus, constit. 2. fol. eod.
- Martinus 4. gallus, constit. 1. fol. eod.
- Honorius 4. Romanus, constit. 2. fol. 66.
- Nicolaus 4. italicus, constit. 6. fol. 66.
- Caelestinus V. italicus, constit. 1. fol. eod.
- Bonifacius 8. italicus, constit. 10. fol. eod.
- Benedictus xi. italicus, constit. 2. fol. eod.
- Clemens quintus gallus, constit. 4. fol. eod.
- Ioannes 29. gallus constit. 15. fol. 66.
- Benedictus 12. gallus, constit. 7. fol. eod.
- Clemens 6. gallus, constit. 5. fol. eod.
- Innocentius 6. gallus constit. 2. fol. 67.
- Urbanus 5. gallus constit. 2. fol. eod.

Gregorius xi. gallus, const. 10. fol. 68.
 Urbanus 6. italus, const. 3. fol. ibid.
 Bonifacius 9. italus, const. 5. fol. eod.
 Innocentius 7. italus, const. 1. fol. eod.
 Gregorius 13. italus, const. 3. fol. eod.
 Ioannes 23. italus, const. 1. fol. eod.
 Martinus 5. Romanus, const. 16. fol. 68.
 Eugenius 4. italus, const. 29. fol. 69.
 Nicolaus 5. italus, const. 4. fol. eod.
 Calixtus 3. Hispanus, const. 4. fol. 70.
 Pius 2. italus, const. xi. fol. eod.
 Paulus 2. italus, const. 7. fol. 71.
 Sixtus 4. italus const. 24. fol. 73.
 Innocentius 8. italus, const. 19. fol. 74.
 Alexander 6. Hispanus, const. 12. fol. 76.
 Iulius 2. italus, const. 31. fol. 77.
 Leo decimus, italus, const. 47. fol. 79.
 Adrianus 6. germanus, const. 5. fol. 85.
 Clemens 7. italus, const. 41. fol. eod.
 Paulus 3. Roman. const. 49. fol. 90.
 Iulius 3. italus, const. 25. fol. eod.
 Paulus 4. italus const. 21. fol. 110.
 Pius 4. italus, const. 106. fol. 152.
 Pius 5. italus, const. 151. fol. 143.
 Gregor. 13. italus, const. 102. fol. 169.
 Sixtus 5. italus, const. 107. fol. 182.
 Gregorius 14. italus, const. 19. fol. 208.
 Innocentius 9. italus, const. 2. fol. 210.
 Clemens 8. italus, const. 123. fol. 211.
 Paulus 5. Romanus, const. 98. fol. 245.
 Gregorius 15. italus, const. 27. fol. 240.
 Urbanus 8. italus, const. 106. fol. 250. & quod
 non fumatur thabaccum in ecclesia.

Alter Index alphabeticus, seu abecedarius Nominum Pontificum, quorum Constitutiones in toto hoc Opere habentur in Compendium redacta, vnde cum illarum numero, alphabetico ordine digestus.

Adrianus 6. Germa. (habet) const. 5. fol. 146.
 Alexand. 2. italus const. 1. fol. 79.
 Alexander 3. italus const. 9.
 Alexand. 4. italus const. 23. fol. 63.
 Alexander Sextus Hispanus const. 12.
 Anastasius Quartus Romanus const. 2.
 Benedictus Vndecimus italus const. 6. fol. 66.
 Benedictus Duodecimus gallus const. 7.
 Bonifacius Octauus italus const. 10. fol. 66.
 Bonifacius Nonus italus const. 9. fol. 68.
 Celestinus Tertius Romanus const. 3.
 Celestinus Quintus italus const. 1.
 Callistus Secundus gallus const. 1.
 Callistus Tertius Hispanus const. 4. fol. 70.
 Clemens Quartus gallus const. 17. fol. 65.
 Clemens Quintus gallus const. 4. fol. eod.
 Clemens Sextus gallus const. 15.

Clemens Septimus italus const. 41. fol. 85.
 Clemens Octauus italus const. 113. fol. 211.
 Eugenius Tertius italus const. 48.
 Eugenius Quartus italus const. 29.
 Gelasius primus Aphricanus const. 1. fol. 61.
 Gregorius Septimus italus const. 1. fol. 61.
 Gregorius Octauus italus const. 2.
 Gregorius Nonus italus const. 16. fol. 61.
 Gregorius Decimus italus const. 6.
 Gregorius Vndecimus gallus const. 10.
 Gregorius Duodecimus italus const. 3.
 Gregorius Decimustertius italus const. 102. fol. 68.
 Gregorius Decimusquartus italus const. 19. fol. 208.
 Honorius Secundus italus const. 1.
 Honorius Tertius Romanus const. 18.
 Honorius Quartus Romanus const. 2. fol. 66.
 Innocentius Secundus Romanus const. 2.
 Innocentius Tertius italus const. 12.
 Innocentius Quartus italus const. 23. fol. 62.
 Innocentius Sextus Gallus const. 2.
 Innocentius Septimus italus const. 1. fol. 68.
 Innocentius Octauus italus const. 24. fol. 74.
 Innocentius Nonus italus const. 2. fol. 210.
 Ioannes Decimusquintus Romanus const. 1. fol. 61.
 Ioannes Vigefimussecundus gallus const. 19.
 Ioannes Vigefimustertius italus const. 1.
 Iulius Secundus italus const. 31. fol. 77.
 Iulius Tertius italus const. 31. fol. 90.
 Leo I. italus const. 2. fol. 61.
 Leo Nonus germanus const. 2. fol. eod.
 Leo X. italus const. 72. fol. 79.
 Martinus Quartus gallus const. 1.
 Martinus Quintus Romanus const. 20. fol. 68.
 Nicolaus Tertius Romanus const. 2. fol. 65.
 Nicolaus Quartus italus const. 6.
 Nicolaus Quintus italus const. 4. fol. 69.
 Paschalis Secundus italus const. 3.
 Paulus Secundus italus const. 7. fol. 71.
 Paulus Tertius Romanus const. 49. fol. 90.
 Paulus Quartus italus const. 21. fol. 110.
 Paulus Quintus Romanus const. 108. fol. 246.
 Pelagius Secundus Romanus const. 1. fol. 61.
 Pius Secundus italus const. 11. fol. 70.
 Pius Quartus italus const. 106. fol. 152.
 Pius Quintus italus const. 158. fol. 153.
 Sixtus Quartus italus const. 23. fol. 73.
 Sixtus Quintus italus const. 115. fol. 182.
 Urbanus Secundus gallus const. 1.
 Urbanus Tertius italus const. 1.
 Urbanus Quartus gallus const. 10.
 Urbanus Quintus gallus const. 2.
 Urbanus Sextus italus const. 3.
 Urbanus 8. italus const. 106. fol. 250. quod nō
 fumatur thabaccum in ecclesia.

Bbb

In-

Innocentius Decimus Romanus viuit feliciter, quem Deus conseruet, & concedat plusquam dies Petri, nam dictum illud non videbis diem Petri non reperitur in scriptura sacra, neque in Concilijs, neque in Canonibus, & supposito, quod reperitur potest glosari, vt intelligatur quantum ad primatum, & quantum ad miracula, vel quantum ad amorem habitum à Christo, vel quantum ad conuersationem, cum Christo, vel quantum ad foundationem fidei, vel quan-

tum ad foundationem Ecclesiæ, vel quantum ad prædicationem, vel quantum ad martirium, vel quantum ad penitentiam amareffendo; vel quantum in sustinendo, vel quantum ad fundamentum Ecclesiæ tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & primo habenti potestatem clauium, & tibi dabo clauis, &c. quantum ad loca scilicet in Ierusalem, in Antiochia, & Romæ, &c. similia quantum ad conuersionem.

 Alter Index omnium constitutionum ex Diuo Petro cum historia de Fenice Frãncisci Petrarcha curiosissimus, vsque ad præsentem summum Pontificem, quibus apponatur super gemata cardinalium.

Tertius Index summæ casuum conscientiarum, cum verbis Pontificum in bullis, quia est abecedaria, vt absolutio in litera A. Baptismus in litera B, & cætera, non est necesse hic apponere, ideo, vide omnia in fol. 256. & infra.

Quartus index summæ casuum conscientiarum, cum verbis Summorum Pontificum in concilijs, quia est etiam abecedaria, vt in litera A. Abbas, & Abbatisa, & cætera, ideo vide omnia in fol. 260. & infra.

Quintus index summæ casuum conscientiarum, cum decretis sacræ Congregationis Rituum Eminentissimorum Cardinalium, fol. 360.

Sextus index formæ omnium decretorum faciendorum è Magistris actorum, seu Vicariis, & aliis Officialibus, & gubernatoribus, fol. vltimo.

Declaratio nominum omnium librorum dicta est Enthelechia in prima impressione, fol. primo. Similiter de origine iuris ciuilibis, & canonicis, & de libris canonicis, de scriptoribus Ecclesiasticis. De libris Apochriphis cum suis ethimologiis, pagina 9. ibique bibliotheca Apogripha.

Septimus Index. Pontifices legitime creati sunt numero bis centum triginta nouem, vsque hodiè, Pontifices verò schismatici, seu Antipapæ nuncupati à supradictis, qui non possunt dici Pontifices veri, sunt numero triginta duo, & etiam triginta duo fuere schismatica. Pontifices martyres sunt 36. Papa Pontifices Monaci professi sunt numero 28. Papa pontifices mortui Romæ sunt numero 193. papa pontifices mortui extra Romam sunt numero 45. papa pontifices Romani sunt numero 102. pontifices Itali sunt numero 172. pontifices, qui non finire mensem sunt numero 11. papa pontifices, qui non finire annum sunt numero 40. pontifices vixerunt qui plusquam viginti annis sunt num. 8. includendo pontificem Urbanum. Octauum, pontifex Heremita fuit vnus, ereando duos cardinales heremitas.

Sedes vacans per quinque vices per duos annos, & amplius, & bis vacauit per annum. Ex quibus omnibus vacationibus colligitur vacasse ex S. Petro quadraginta annis, & diebus aliquibus, & per mensem circiter vsque ad præsentem summum pontificem.

Si dicatis, vbi sunt bullæ ante Gregorium septimum. Respondet cherubinus, quod sunt in corpore iuris canonici antecedenti, & sequenti decretali, quia bullæ pontificum multæ sunt post canones, ideo accomodantur primo ad sacros canones prædictæ bullæ, secundo postea erunt omnes bullæ vsque ad præsentem summum pontificem.

 Bullæ propriè dictæ formaliter, & intensiue incipiunt à Gregorio septimo, nam aliz aliorum pontificum, vt ait cardinalis Tuscus in vltimo suo volumine repeten. sunt in corpore iuris canonici.

Si dicatis quare Cherubini, pater, & filius incipiunt à Leone primo? Respondetur, nam quando ibi dicitur, cur genitor totus ab isto diplomate, vnde hætenus sumptus fuit tex. in cap. si ne exceptione 51. q. 1. 2. q. 2. exorsus est suum opus noui bullarii.

Respondet hoc vnum cæteris diplomatibus, vnde tex. in corpore iuris redacti fuere, antiquius sine mendo repertum, sui operis initium esse voluit, vt sit quandoque ex huiusmodi suar bullarum collectione, septimus decretalium (vt aiunt) compilandus erit, antiquus compilandi modus ex lectura huius diplomatis, & tex. inde sumpti dignosci valeat. Vetustatis, etenim, mos, cuius magna est auctoritas, hac in re sedulo retinendus esset, l. 2. S. tanta autem, & ibi scribentes, C. de vet. iur. entic. cap. anteriorum 38. S. illud, caus. 2. quæst. 7. & l. testamenta 18. cum ibi not. C. de testam.

Indices omnium materiarum huius Operis M a g. Mauritij de Gregorio.

Index laborum , seu operum Magistri Mauritij de Gregorio Cameratenfis Siculi, quæ omnia venduntur apud Iuntas.

- 1 **P**ost laborem ad Concilium Tridentinum cum ipsomet Tridentino Hyacintorum , Margaritarum, &c. Venetijs multoties impressum.
- 2 Post laborem Summæ Sancti Thomæ cum additione ad tertiam partem, in arborem redactam, ac defensam in Conventu Sancti Dominici de Neapoli, à Tarquinio Longo bis impressam.
- 3 Post laborem Dei Condottiere de' Predicatori per tutte le scientie, come si compone la Predica, come si forma il concetto, modo d'esaminare li Predicatori, e di rispondere, come s'è predicato dalla creatione del Mondo fin'hoggi. Quadragesimale, Auento, Domenicale, Santuario, e Mariale, Theologici, e per far concerti alla moderna. Abecedario di tutti i rinersi di medaglie, d'Imprese d'Emblemi, di Simboli, di Geroglifici, di Note d'Egitii, di Caratteri allegorici, di Prosopopei, di Semiprosopopei, d'Arcisemiprosopopei, d'Obelischii, di Colossi, di Piramidi, di Capricci di Pittori, d'Arme di Casate, d'Immagini di favolosi Dei, &c. di Cosmografia, Geografia, Geografia, e dell'Antipodi, con la sua navigatione d'un Eliseo, della memoria locale, e secreta di far memoria. Stampato in più volte.
- 4 Post laborem de Auxiliis, bis impressis à Tarquinio Longo, & à Iacobo Caroleno, ante prohibitionem 1607. fundatis non solum in Doctrina Sancti Thomæ, sed etiam in Magistro Sententiarum.
- 5 Post laborem in furore Inventutis, Lode di tutte le specie della Poëssa con vna radunanza di cinquecento Poeti, e Poetesse, seu Donne Illustri garreggianti alli quindici misterii del Santissimo Rosario, dedicato à Momisti, e Zeolisti. Stampato da Carlino.
- 6 Post laborem Viridarii omnium scientiarum: consecratum Paupillippo, & Sebeto, in quo Summa Sancti Thomæ tota, cum additione ad tertiam partem, tota Methaphisica Aristotelis, & tota Philosophia naturalis Aristotelis, & de Animalibus, Plantis, & Medicina Galeni. Post primam secundam, & Secundam secundam, tota Philosophia moralis, cum summario omnium legum Civilium, & Canonicarum. Post tertiam Partem omnia Opera Platonis, quæ sunt triginta tres libri per Aphorismos, tota Mathematica, cum omnibus suis speciebus, cum Poetica, & Rethorica antiquorum, & recentiorum, & cum erroribus suis. Impressa ab Ottavio Beltrano.
- 7 Post laborem Turris Praxis Sanctissimæ inquisitionis, quando incepit; quis primus Inquisitor, quot suat omnes hæreses, abecedariæ, & cum earum ethimologiis; similiter de Gentilibus, modus qualificandi propositionem, quot sunt Casus sanctæ Inquisitionis abecedarii, de libris prohibitis, de libris Apocriphis, de libris Geografis, & quando corrigendi. Impressa ab Ottavio Beltrano.
- 8 Post Expositionem omnium Bullariorum, etiam Cherubini, incipientium à Gregorio Septimo, ultra nostram expositionem est nostra additio, a nullo adhuc addita, incipiendo à Divo Petro, & per singulos Pontifices sequentes, vsque ad Gregorium Septimum, largo modo accipiendo Bullas pro Ordinationibus. Postea à Gregorio Septimo, vsque ad Innocentium Decimum, & cum expositione brevissima omnium Conciliorum Ecclesiæ Sanctæ Dei, cum Summa Casuum conscientiarum, Verborum Pontificum, cum Conciliis, & cum omni declaratione Congregationis Rituum, ultimo est forma decretorum faciendorum à Vicariis Generalibus, seu Magistris Actorum, etiam secularium quibus vsumus in nostra supra intendentia Aquavivina. Impr. ab Ottavio Beltrano.
- 9 Post laborem de Sacramentis, Censuris, & Casibus reservatis ad examen Confessariorum. Impr. ab Ottavio Beltrano.
- 10 Post Summam Casuum conscientiarum nuncupata apostilla propter suam summariam Doctrinam nil de relinquendo. Impr. ab Ottavio Beltrano.
- 11 Post laborem Anathomie totius Bibliæ S. Veteris, & Novi Testamenti, & præcipue Apocalypsis, & de omnibus expostoribus suis, seu de Scriptoribus Ecclesiasticis, cum similitudinibus Omeri, Virgillii, Ciceronis, & declaratione Emblematum Alciati. Impr. ab Ottavio Beltrano. Neapoli.
- 12 Post laborem dell' Idea di far le Gallerie, doue si contengono le proprietà delle Gemme, de Medaglie, con l'istorie d'Affarij: di Persiani, di Greci, di Caldei, e de Romani, con molti secreti, e virtù de Pianta, d'Animali, e de Pietre. Stampato da Ottavio Beltrano.

- 3 Nei furori della Gioventù. Ifola di Sicilia, Beata di S. Domenico, cioè huomini illustri d'ottima vita Domenicani. Stampata l'anno 1603, da Carlino in Napoli; e poi ristampata in Bologna dal Padre Lettor Pio, vnite con l'histoire di tutta la Religione, dal detto Padre Lettore, fatto dopoi, per le sue rare virtù, Maestro, e Prouinciale, inquisitore di Milano, e prima Inquisitore d'altre città, cum omnibus licentiis cunctorum superiorum, vt patent in primis impressionibus omnium librorum.
- 14 Vltimo est labor defensionis Sancti Thomæ Superiorum eorum Præcepto, & quia argumenta, & questiones Scotistarum fundantur in textibus quatuor Librorum Sententiarum, propter intelligentiam eorum, & propter intelligentiam expositionis Sancti Thomæ eorum, fecimus commentarios in quatuor libros Sententiarum, breuissimos. Secundò, quia tempore Magistri non erant omnes hæreses, quæ modo sunt, ideo in fine cuiuslibet distinctionis, & in fine refutauimus omnes hæreses damnatas, & omnes Gentilitates, & Ethimologias Abecedarias. Tertiò, fuit additio Capræoli formalizati à Sencinate, Prierio, & Hieronymo Tuetonico dicto Capræolinus, cum argumentis Scoti, & Scotistarum vetustiorum quibus nos recentiores Scotistas apposuius ad indicandum, quòd omnes dicunt eandem rem. Quintò in fine cuiuslibet distinctionis Magistri, & Capræolini, quæstionibus loca Thomistarum, soluentia argumenta Patrum Iesuitarum, vt Suarez, Vasquez, Molina, Valentia, &c. & loca faciètia argumenta omnium Patrum Iesuitarum, in fine cuiuslibet distinctionis. Quintò in vltimo quarti Sententiarum solutiones ad apparentes contradictiones Sancti Thomæ, quæ reuera non sunt contradictiones, sed apud nescientes totum Sancti Thomæ in mente. Vltimò est solutio aliquorum argumentorum Scotistarum, cum resolutissimo tractatu de formalitatibus, seu distinctionibus Sancti Thomæ, & Thomistarum, Scoti, & Scotistarum, cum alijs octo opinionibus in folijs vltimis quarti sententiarum. Quæ opera M. Mauritij de Gregorio venduntur apud Iuntas.

Nos omniscie academice Princeps Adm. Reu. Pat. Mag. Mauritio de Gregorio
Siculo Camarat. Ordin. Prædic. ex promothoribus ad Doctorandum.
Theologo Eminentiss. Cardinalis Sabelli, &c.

Cum in omnium scientiarum Viridario totam Sancti Thomæ Theologiam, integram Metaphysicam naturalem, & moralem, Philosophiam, Logicalium libros omnes, Mathematicarum species cunctas, totius Platonis paraphrases, Galeni classes septem, Iuris Canonici, ac ciuilis enumerationes, & declarationes, vna cum Rethorica, Poetica, nec non, & auream praxim Sancte Inquisitionis, Turrim scilicet prædicti Viridarij: In Concilio Tridentino Hyacinthos, & Margaritas: In Bullarijs cunctorum enucleationes, vsque ad præsentem Summum Pontificem, in conductore Quadragesimale, Annuale, & Sanctuarium Theologica cum concionandi regulis, Emblematicis, Geroglicis, Medalijs, Impressis totius Sacre Scripturæ, etiam cum Apocalipsis dilucidatione, seu Anathomia, & de Scriptoribus Ecclesiasticis, de Censuris, de Sacramentis, de Casibus referuatis, Defensiones totius Theologie Magistri Petri Lombardi, ac Sancti Thomæ, Apostillam, seu Summam omnium casuum conscientie, Quingentorum Poetarum Rimas, & Prosas Rosarias: Ethnicorum, & Gentilium historias, & de Antiquitatibus Perbelle Typis mandasti, ideo te Adm. Reu. P. Mag. Mauritij de Gregorio, &c. eligimus, creamus, instituimus, & facimus vnum de Fundatoribus Academiae Omniscie, cum omnibus gratijs, & Priuilegijs, vt in nostris Regulis, &c. In Protectorem sanctum Thomam, Arciomniscium reuerenter tenendo. Datum Pat. die prima Nouembris 1645.

Cum nostro solito † Sigillo.

Omniſcie Academiae Princeps M. M.

Adm. Reu. Patri Magistri Mauritio de Gregorio, Viridarii omnium scientiarum, Hyacinthi, & Margaritarum Concilii Tridentini, Poetarum Rosarij, Prædicatorum Conductoris, Conſcientie casuum contra gentiles, Apostilla casuum conscientie, Anothomia Biblicæ plurimum aliorum, & huius Operis Auctori.

Per Doctorem ZIZZAM Academia Otiosa.

Postquā incūdos dederint Viridaria fructus, En sophiæ flores, fructusquē volumine paruo
Quos gremio diuina suo sapientia profert, Colligis, vt quondā nux totū clausit Homerū
Post varios, sacros Lectos Oriente Lapillos, Exiguus nunc cuncta liber Sapientibus offert,
Sen rutilas Gemmas, seu fulgētes Hyacinthos, Libet extremos MAERETI nomen ad Indos
Post conio conferta Rosaria rore, Defert, & æterno rediniuius honore legare.

Siste,

Siste, & lege antiquum modum faciendi Tabulam Doctorum recitatorum
in compositionibus.

Corradius in ultimo Proemio sui Teatri dicit, quod recentiores faciunt frustra tabulam Doctorum infinitorum allegatorum in suis Operibus tanto numero, qui postea non reperitur in Opere, & Laurentius Pignorius in Prologo suae Cosmographiae post Librum de Fluminibus dicit: Ad quid est amittendum tempus legendi tot nomina? cum habeantur ad propositum materiae, vel in Proemio, vel in compositione? Victorius in vigesimo quinto variarum lectionum dicit, quod fortasse propter ostentationem. Alumnus; quod propter vanam gloriam; Ideo vetuliores apponunt omnes Doctores in Proemio ad propositum subiecti, & non frustra; Quia propter ego tanquam Antiquarius apposui in Prologo ad propositum materiae, & in opere omnes Doctores, ut plusquam centum Dominicanos, plusquam sexaginta Augustinianos, & Carmelitas, plusquam quinquaginta Franciscanos, plusquam triginta quinque eruditos Patres Iesuitas; plusquam octuaginta Presbyteros saeculares ex Doctoribus Ecclesiae usque ad Cardinales Etruscum, Zabarella, Langellottum, Patriarcham Constantinopolitanum, Episcopum Riccium, & primo, plusquam quatuoraginta Summos Pontifices; Prothonotarium Apostolicum D. Baldassarium de Gregorio Siculum Cammaratam; plusquam septuaginta aliarum Religionem, plusquam triginta Laicorum, ut Firmianus, Ficinus, Andreas Aquaviva Dux Atri super Plutarcum, Picus Mirandulanus; Aloysius Sansuerinus Princeps super Psalmos, usque ad Ducem Alcalá super Titulum Crucis, plusquam triginta Medicos, ex Galeno, Auicenna, usque ad Mercurialem, ex Legistis ex speculatore Bartolo, Baldo, Iasonio, usque ad Regentem Tapiam, Constantium, Montanum, &c. Ideo vide eos in Proemio, vel in Opere ad propositum materialium, cum declaratione, & non frustra in vano catalogo.

Ex regulis Galeni in libro de proprijs libris, quem fecit redeundo ab Italia in Graeciam; Docetur modus faciendi tabulam Doctorum cum expositione Lagonae Sauanarolae, Capouacciae, & cum notanda lege ciuili in ff castigante poena falsi, ponentes Doctores, qui non sunt, ut declarat, Baldus, Iason, & in littera F. Cardinalis Etruscus, Magnus Legista, & Canonista.

CURIOSITAS

Siste, & lege nouum modum faciendi Indicem, seu
Syllabum errorum.

Anno 1443. seu 1451. per Baronium in Annalibus. Ioannes Cuthembergo Magnus Mathematicus, Nobilis Germanus Ciuitatis Maguntiae adiuuenit mirabilem Imprimendi Artē, ut ait Theatrum de Inuentoribus, cum Polidoro Virgilio, adiuuenit etiam nouum atramentum viscosum imprimendi, cum Torculari, Posone, cum vigintitribus casulis Litterarum, cum Telare, Vitibus, Clauis, Stellula, Puncta, Baculis coreis, Lanis plenis, tanto artificio, quod ista Ars venit nuncupata à Zouio, quasi miraculosa, ab Abraham Ortelio in sua Cosmografia primum de admirandis in Arte, à Garzonio dicitur miraculosa simpliciter, à Corrado, octaua Mundi admiratio, propter tantarum rerum admirabilem accomodationem ordine retrogrado, & est gestorum, & factorum illustrium resurrectio, litterarum omnium conseruatio. Doctorum creandorum facilitas, cum ingeniorum imaginibus.

Fuit à Nicolao Quinto priuilegijs decorata, cum Bessarione, & Cusano Cardinalibus Sancti Petri usque ad Leonem Decimum, à Carolo Quinto, & Rege Gallorum gratijs plena, &c. Post primam Impressionem Maguntiae duo Germani fratres (ut dixit Volaterranus) Romae domi de familia Maximi Impreserunt Lactantium de opificio Dei, & Augustinum de Ciuitate Dei.

Nicolaus Gensone incepit Venetijs Imprimere tempore Barbarici Ducis.

Neapoli à discipulo dicti Nicolai inde Mediolanum, & Ianuam, Panormum, & Messanam, &c. omnes istae Ciuitates ad videndam istam ingeniosam Inuentionem, currebant.

Examinabantur impressores de grammatica, & orthographia propter errores euitandos, & ideo tempestate nostra sunt infiniti errores, ut patet hic in quarto Sententiarum de Baptismate, dum volebat dicere in nomine Patris, & Filij, fecit in nomine Patris, & Filij, ex quo errore potest conijcere Lector, quod sint alia multa errata, etiam virgularum, punctorum, linearum, comarum, & haec est noua tabula faciendi errorum cum Abulensē dicente, quod tabula errorum non

non deseruit Sapientibus nam ex seipsis statim corrigunt, & cognoscunt, nec Ignaris qui nō intelligunt, idē faciēda est hęc noua tabula, scilicet, remittendo Sapientibus omnia: Vt ait Iustilipius quod propter tot, tantasque res, & minutias concurrentes ad Impressiones impossibile est absque errore fieri, cum nouo Aldo, & Valla.

Quidam Poeta, Est opus exiguum; toto celebrabitur orbe.

Ad Momistas, Zoilistas, Pasquinantes, Marforiantes, Vulpinantes, Vulpizatos, cum principio carmine, sic indicato à multis, Marcialis in primo libro in uno distichon ad Lelium.

Corpore, rei noli nostra, vel ede tua.

In antiquissima, & prima Academia aliarum Academicarum Momi, & Zoili, fuit problema (vt recitat Caelius Rodicinus) an licet miscere stylium scholasticum, cum stylo eleganti; & respondet Iustilipius cum Quintiliano, non, nam stylus elegans est obseruandus in oratione, in Epistolis conscribendis, in tractatu de Fratribus Poeticis, & in scriptis de elegantis, cum in Scholastica, vt aiant Augustinus, & tunc Vidalius, quid prodest aurea Clauis non aperiens, &c. Mercatus Magnus Medicus, elegantiam esse laqueum veritatis in scientiis, Suetlanus in naturali Philosophia melius est cum barbarismo clarè eloqui, &c. Plutarcus de Placitis Philosophorum laudando claritates aliquorum, dicit, quod phrasis est sepultura scientiarum. Ammonius, quod stylus elegans in scientiis semper parit obscuritatem, fugiendam. Licet tamen in paruula Poetica compositione aliqua clarè dicere, non vt dicebat Merlinus de Scholæ Magistris, contra Pedantes miseros quærentes totia panis, sed fortasse, vt quidam discipuli Martialis, & Ouidii faciebant. *Sit procul hinc Momus; procul sit hinc lingua prophana, Fac simile, aut melius post nostros carpe labores. Non est quod rotas pia carmina Zoile dente. Gaudes candidula simplicitate Deus.* Ex his quilibet præter intentionem Authoris potest defendere contra malignantes, qui exterminabuntur, vt infra latius, & abundantius.

Vide Fabricam Mundi Francisci Alumni, Theatrum vitæ humanæ Corradi contra pessimos homines maledicentes, Pasquinantes, & Marforiantes, Regentem Tapiam in primo Opusculo.

Vide Marmorata vituperia contra maledicentes post marmoratas laudes virtuosorum Doctoris, & Lectoris in sua lectione Domini Baldassari de Gregorio Siculi Cammaratæ Prothonotarii Apostolici, Vicarii Generalis Malf, ex familiaribus Eminentissimi Cardinalis Sabelli, cū Troiano Botalino in sua Eliconæ, & Parnasso, cum Archiepiscopo Urbini Santorii.

Gregorius in Moralibus auctoritate Catonis: disce ab omni opere, cum in Homine sit imago, & similitudo Dei, semper aliquid ingenij reuocat.

At quoniam rationis capaces se redere nolunt Momistæ ait Simmacus. Ideo contra ipsos insurgit Rodicinus lib. 8. suarum antiq. lectionum, Petrus Crinitus in tertia, de honesta disciplina Beroaldus cum Garzone vocantes illos Demoniacos Academicos ex Pasquini schola; Pestiferos Esiodus cum Xenocrate asserentes linguam portis triginta idest dentibus præcludi: Et Seneca de moribus. Imago sermo est, qualis vir, talis oratio; Plutarchus de cohibitione iracundie eos muribus, & formicis assimilat: Salustius; omne vitium vident, seipso non cognoscunt mordendo bonum, vt rapaces, nigrum reddentes album, secundum Senecam. Ouidius peiora felle viuunt suffusa veneno, et alibi crimen diffundere in omnes; Laertius appellat eos Midae tonsores; Salomon mente captos, et contra ipsos Arist. 2. lib. animal. lingua parua est, vt ratione loquamur: Anaparcus ad propositum duo pedes, manusque duæ sunt, et oculi duo, lingua vna est, at Momistæ de integro toti sunt linguæ; Bians labia sunt loquacium correctores; Salom appellat sine ianua domos; Teophrastus equos indomitos; Pittagora Philosophus maledicentium lingua est lancea; Aphronius se melius cum feris, quam cum maledicentibus esse aiebat; Lidyj minori poenâ inprimatores, quam homicidiarios afficiebant; Acarius omnes vita priuasset; Epimenides pictor interrogatus in Asia quid vidisse magis ipsi displicuisset? Respondit murmuratores: Elopus huc spectans cum vellet peiorem carnem animalium demonstrare, linguam ostendit; Chilo maledictus castigatorem est sui ipsius; Lidia, texte Plutarco, obstringebatur legē, alios ex his relegere, alios ad remigandum damnare, prout D. Hieronymus narrat, Pittagorici ad silentium per sex annos inuigilabant; secundum Platonem Aegyptij linguam incidebant cunctis; Teolitus maledictus à Rege Attioco occisus fuit; Dophita fuit crucifixus in Monte Torace; Anaparcus confusus; Callistenes ab Alexandro condemnatus ferreis compedibus; Timaginos interdictus; sic vero meret istorum execrandum genus. Patres illi innumerabilia infamatoria tribuunt; Victorinus aduersus Atrium vocat illos suipetros; Timotheus Florentinus pigros; Albertus Magnus in Lucam serpentes; Ambrosius Cai-

nos: Theophilus Alexandrinus toros feroces: Teophilatus muscas sine memoria: Antonius Eremita in epistola Dæmonis filios: Tertullianus venenum: Areta in Apocalip. dicit esse illam bestiam: Arnoldus in ps. Pantheras: Rupert. Abb. peiores Basilisco: Athanasius spinis assimilat: Augustin. Euginus Cicadis: Ricc. à S. Victore Nabucdonosor: Basilius Mostris: Petrus Galatinus Coloquintidi: Origenes Niluo: Filo hæbreus rabiosis canibus: Liranus proditoribus: Beda Colubris: Isidorus filijs Momi: Cassidorus Noctuis: Ioannes Briedus Scriptoribus falsis: Clemens Alexandrinus Nocti Chrysostomus febre malignæ: Clemens Papa cultellis: Ioannes Climacus linguis Viperinis: Ciprianus igni ardenti: Cyrillus latronibus: Epiphanius mente captis, & alij, quam plurima ipsius tribuunt: Stella, Stephanus, & pater Vincentius Maggus, qui ex Virgilij proemate collegit concordantias noui, & veteris testamenti dicere solebat istos esse cutes: D. Placitus Mirto in S. Caroli concione in sua lectura super illis verbis (diligens Dominum Deum tuum) cum authoritate Davidis ex patribus vocat verba murmuratorum, assentium, putrefactio, & pestis in labijs, in ore, in faucibus.

Casistæ in verbo Detractores, Murmuratores, Maledicentes, Infamatores in Summa Tabiena, Siluestrina, Angelica, Pisane, Hostrensis, Raymonda, Caietana, Toleti, Nauarri, Soti de Iustitia, & Iure, Summa Corona, Armilla, Antonina, & in multis alijs quamplurima contra istos referunt.

Sermonistæ quoque lima peccatorum, Barletta, Pipinus, S. Vincentius cum modernis prædicatoribus: Diaz, Vforius, Pannicicola, Cornelius, Toffignanus, Caracciolus, Flamma Barinus, Columbus, quid contra istos non dicunt? Riccus bonus stultos vocat, Espana sine sensibus: Plautus gladios non facientes malum: Ennius fetores, Lucanus mortuos viuos, Propertius latrones incolumes furto: Tacitus spoliatores in proprijs domibus: Iustinus peiores assassinis, cum sit honor maioris momenti, quam vita, & opes: Varro cum Placido Grammatico Idre similes Tibullus, & Catullus homines vilis conditionis: Propertius Corbulones Dosuarios: Claudianus post flores fructus post maxima gaudia luctus: Hieronymus de Russis relatus in Nobilitate Italiz in Epist. ad Lectores vsurarios sine capitale: Augustin. Panteus Aucupatores: Bartholomæus Spadafora Ebrios: Antonius Paganus rusticos indomitos: Alexander Poeta vectores: Bartholomæus de Angelico Assimilat eos fornacibus vitrariorum: Alexander Iuriconsultus vocat eos præcones: Boerius Ianum: Andreas de Ifernica tripedios: Andreas Fana tyrannos: Baldassar Castiglione Fullones: Ararus Græcus textores infamiz: Appianus Alexandrinus Balatrones: Tacitus Timpanistas, Aloysius Episcopus Veronæ suspectos, Alexander Medicus exploratores, Diaz Siluas nutriendes feras, Bartholomæus Cepolla Iurista Caminorum expurgatores, Demetrius Magnesius alterius famæ destructores, Dominicus à Sangemignano milites lingua, Constantius Felix Spectacula vethorum, Auicenna Sophistar, Diogenes Babilonicus infamiarum censuratores, Felinus Iuriconsultus Stabularios, Andreas Giglio mediatores maledicentiz, Ioannes Gerson veritatis seruos, Guglielmus pupillus, bonitatis interfectores.

De his omnes libri male sentiunt etiam Equitatus, vt Amadis de Gaula, de Græcia, Speculum Principum, D. Florissellus, Palmerinus de Oliua, Primaleo, Plattir, Flortir, Palmerinus à Britannia, Pastorella, Don Christallinus ab Hispania, D. Beliacis de Grægia, Delphinus à Gallia, D. Valerianus de Vngaria, Meschinus, Reales Franciz, Arsemidorus, Equites Antipodum, Amadis Tassi, Militia Cælestis, Eques Solis, Eques Listæ Aureæ, Eques de Cruce Lancellortus de Lago, Tristan de Leonis, Eques Ardente Spada, D. Rogellus, & alij contra Momificam sectam.

Istos Dæmonis Accademicos, Anatomistas, Araldos Auaros, Assassinos, pueros à scholis, aquarum conturbatores, ossium, fabros, oriosos in foris, Referendarios, latrones, Pasquinantes, Marphoriantes, pissaros honoris piratas, plumarum pullarios, Stigiz Nauis gubernatores, Molitores, Scelestos, Mimas, Publicanos, gallantes Lunariorum formatores, Lucernarum fractores, lignarios, glosatores, horrorem cultores, maculatores, lanternarios, somniorum interpretes, carnifices duellantes, Professores conciliorum, fasciatum factores Emblematum professores, Ciftratores, fabulatores, stabularios, forbiciarios, carnifices, curriuum Rectores, Cultellarios, censores, Clauarios, detractores, distillatores, carbonarios, comicos, eauillatores, Alchimistas, Formatores Diariorum, legatos, balias, saltatores, Palestrarios, Architectos, Aritheticos, Bannitos, Aromatarios, Annotatores, Dosuarios, Afinarios vocant, & denique nulla est disciplina, quæ ipsos excuset, vt bene scripsit Regens Tappia in opere, quod inscribitur Speculum Murmuratorum, quod consultat, vt suos defectus, & pœnas pro suis meritis ideant.

In

In tota verò nostri sermonis prosecutione neminem suo priuamus honore; personas (vt decet) sed eruditionis quandoquē defectum ostendimus, siue in eorum sententijs decernendis, siue in obiectionibus aduersus Bullariistas sapientiam proponendis.

Cum autem rationalis natura operatio præcipua, vel præstantissima sit intelligere; eiusque finis sit veritas ipsa, meritò planè consequitur, vt veritatem concupiscat inquirat, adipiscatur; possideat, ipsamque acquisitam tueri, & conseruare omni conatu totisque viribus enitarur. Sanè intellectui cuique ingenua proprietas est, veritatem in vniuersum perquirere, atque defendere, nihilominus propria cuique veritas gratissima est, & iucundissima; quæ etiam eo gravior, & iucundior est, firmiorique propensione queritur possidetur, & conseruatur, quò à maioribus est, vel parentibus, vel præceptoribus tradita: Quantoque diuturnius permanfit, & ab antiquiori est profecta principio, tanto fortius retinetur, & constantius custoditur.

Vt res gestas litterarum monumentis consignare student alii antiqua illa primorum hominum sæcula prosequuntur, vt Moyses Hebræus, Berosus Chaldæus, Manethon Aegyptius; alii ab orbe condito ad sua tempora historiam contextunt, vt Sabellicus, Naucletus, Orosius; alii Ecclesiasticas historias post redemptum orbem explanant, vt Eusebius, Nicephorus, Cassiodorus, vsque ad Baronium. scilicet Florentinus Bzouiu Salices, alii multorum sæculorum de toto penè orbe libros edunt, vt Trogus, Iustinus. Diodorus; alii vnius tantum gentis originem, & gesta describunt, vt Liuius, Florus, Eutropius, qui res Romanas ab Urbis primordio narrant; alii vnum bellum tantum diuulgare contendunt, vt Lucanus bellum ciuile Pompeianum Sallustius Iugurthinum, Egesippus Iudaicum alii suorum temporum acta enarrare conantur, vt Thucydides, Herodianus, Iouius; alii magnorum virorum vitas illustrent; Sed hi, Summorum Pontificum, vt Damasus, Platina, Onuphrius Ciacchionius illi verò, Imperatorum, vt Tranquillus, Capitolinus, Spartianus; nonnulli de viris illustribus opera compilant; & hi varie, vel enim de illustribus arte militari, & regendis populis, vt Plutarchus, Plinius iunior, Petrarca; vel illustribus doctrina, & scriptis; & rursus, vel de scriptoribus Ecclesiasticis, vt D. Hieron. Génadius, Abbas Triterius, Bellarmin. Siftus Senēsis, & nos supradicta hic reperies.

De libris totaliter prohibitis vsq; hodie contra hæreticos, de libris prohibitis corrigendis de libris prohibitis, quia non habent nomen, de libris prohibendis per suas regulas ad sensum regularum Patrum Conc. Trid. quia obliuio ab impressore, idè sunt additi hic breuiter.

Post libros geographos cōtra hæreticos f. 188. post libros canonicos cōtra hæreticos fol. 191. post libros apocryphos contra hæreticos f. 202. post libros catholicorū contra hæreticos, post libros non prohibitos cōtra hæreticos, seu de scriptoribus Ecclesiasticis cōtra hæreticos, remanebat de libris totaliter prohibitis vsq; hodie, de libris prohibitis donec corrigatur, de libris phibēdis, & corrigēdis per suas regulas in hoc vltimo. Quia vt ait M. Fra. scilicet Madalenus Ordinij mei Secretarius Congregationis indicis librorum prohibitorum in suo Elenco, quod librorum prohibitorum cognitio apprime necessaria est ad conscientie securitatem, scientie adeptionem, & M. Franciscus Ferrerius etiam Secretarius dictæ Congregationis satis antea dixit nihil vtilius fieri posse, & directorium Inquisitorum, Lucerna Inquisitorum, Speculum Inquisitorū, Simanca, Paramus, Zinardus, Aloylius, Bariola, Farinacius, Bonacina, Porretta, Prierius, Diana, Ludouicus Stella, Riccardus, seu Mōstrum dicunt in sancta Inquisitione librorum prohibitorum cognitionem esse necessariam, & in Praxi sanctissimæ Inquisitionis; sed quia libri prohibiti omnes, vsq; hodie mirabili ordine, & labore facilliter citando omnes classes, & appendices Concil. Trid. & libror prohibitos per omnia decreta dictæ Sacre Congregationis post Trid. vsq; hodie citando in omni libro dicta decreta post Trident. vsq; hodie non solum per cognomina, sed etiam cum magno labore per nomina videndo in fonte auctores in vno libro Abecedario breuissimo, idè remitto lectorem ad Helenum, seu librum omnium librorum prohibitorum Abecedarium ponendo etiam nomina, & cognomina, vt Ariganum, dicit vide Dauid, idè suum nomen Dauid, similiter mira claritate, & distinctione, & ordine attestando primam, secundam, & tertiam classem Conc. Trident. vide dictum Helenum librorum prohibitorum vsq; hodie, quo non reperitur melius, & habendo dictum librum Helenum habes omnes libros prohibitos clare, distinctè, & breuiter.

De libris prohibitis donec illi corrigantur, quia potest fieri ab habente potestatem facillimè cum Brischella Romæ impresso, & Magistro Sacri Palatii Stella, & Magistro Mostro cum suis indicibus alijs, dicendo, dele in folio tali tot lineas, etc. idè vide eos pro libris corrigēdis, & mirabili labore pro nostra facilitate.

Et nota, quod indices, & syllabi omnes particulares extra Urbem sunt prohibiti si absque auctoritate approbatione sacre indicis Congregationis impressi post indicem communem Sacri Conc. Trident. Pij IV. auctoritate, postea verò à Xisto V. auctum, tandem iussu Clementis VIII. recognitum, & publicatum in decreto 16. Martij 1621. dicit Franciscus Madalenus Secretarius indicis in Heleno omnium librorum prohibitorum vsque hodie fol. 194.

De libris prohibendis per regulas Patrum, Conc. Trid. in præfatione Magistri Ferrerij, tunc Secretarij, vide in fine Tridentini, ac etiam in fine Heleni Madaleni decem regulas, vide etiam sequentes instructiones, de libris prohibendis, cum expurgandis, & imprimendis ibi f. 11. post Helenum, seu vide etiā finē Trid. Et si quid rectè repperis, totum Dei, Deiparæ, atque S. Raimundi, & S. Antonini beneficio ascribas, si quid autem offenderit, mihi tribuendum putes.

Est Augustinus in Epistola 57. ad Dardanum in fine. Si qua autem vitia mea perspexeris, vt carissimus amicus ignoscas, eadem sinceritate dilectionis mihi optans medicinam, qua concedis, & veniam. Vale finit Aug. ad Dardanum finit Author ad leggentes valete.

Ex libro primo Martialis in disticho ad Lælium. *Carpere, vel noli nostra, vel ede tua.*

285

Præfens Bulla oblita ab Impressore est addenda in fine Bullarum Urb. VIII. fol. 255. vt paralepomenon.

XLIX. alias CLIX. VRBANVS PAPA VIII. Ad futuram rei memoriam.

Prohibitio ne in Ecclesijs sumatur Tabacum.

Cvm Ecclesiæ Diuino cultui dicatæ Domus sint orationis, easque propterea omnis sanctitudo deceat, merito nos quibus cunctarum per Orbem Vniuersum Ecclesiarum cura a Deo commissa est, aduigilare conuenit, vt ab eisdem Ecclesijs quicumque actus profani, & indecentis procul arceantur; Itaque cum sicuti pro parte dilectorum filiorum Decani, & Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Hispanen. Nobis nuper expositum fuit prauus in illis partibus sumendi ore, vel naribus Tabacum vulgò nuncupatum usus adeo inualuerit, ut utriusque sexus personæ, ac etiam Sacerdotes, & clerici, tam seculares, quam regulares clericalis honestatis immemores, illud passim in Ciuitatis, & Diocesis Hispanen. Ecclesijs, ac quod referre pudet, etiam sacrosanctum Missæ sacrificium celebrando sumere, linteaque sacra fedis, quæ Tabacum huiusmodi prolicet excrementis conspurcare, Ecclesiasticæ prædictas retro odore inficere magno cum proborum scandalo, rerumque sacrarum irreuerentia non reformident. Hinc est, quod Nos, vt abusus tam scandalosus ab Ecclesijs huiusmodi prorsus eliminetur, pro pastoralis nostræ sollicitudine prouidere, ac Decanum, & Capitulum præfatos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, hæc serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus ipsorum Decani, & Capituli Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus, & singulis, vtriusque sexus personis, tam secularibus, quam Ecclesiasticis, etiam cuiusuis Ordinis, instituti, ac Militiarum etiam Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani regularibus quomodolibet qualificatis, & quantumlibet priuilegiatis, & exemptis etiam speciali nota, & expressione dignis, ne de cætero in quibusuis Ciuitatis, & Diocesis prædictarum Ecclesijs, earumque atrijs, & ambitu Tabacum, siue solidum, siue in frustra concisum, aut in puluerem redactum ore, vel naribus, aut fumo per tubulos, & alijs quomodolibet sumere audeant, vel præsumant sub excommunicationis latæ sententiæ eo ipso absque aliqua declaratione per contrascentes incurrendæ pœna, auctoritate Apostolica tenore præsentium interdiciamus, & prohibemus. Quo circa Venerabili fratri Archiepiscopo Damiaten. moderno, & pro tempore existenti nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio per præsentem committimus, & mandamus quatenus per se, vel alium, seu alios præsentem litteras, & in eis contenta quicumque, vbi & quando opus fuerit solemniter publicare faciat, illas, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat inuiolabiliter obseruari; contradictores quoslibet, & rebelles, ac prohibitioni huiusmodi non parentes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, atque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, innocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis non obstantibus felicitis recordationis Bonifacij Papæ Octauij prædecessoris nostri de vna, & in consilio generali edita, de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium in iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis etiam Conciliaribus, necnon Ecclesiarum prædictarum, ac quorumuis Ordinum, Congregationum, & Institutorum regularium, ac Militiarum etiam Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis, statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, et naturis, ac ordinationibus capitularibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innodatis. Quibus omnibus, et singulis illarum tenores præsentibus pro plenè, et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, vel alicui coniunctim, vel diuissim sit ab eadem Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per litteras non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus adhibeatur fides, quæ adhiberetur præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 30. Ianuarii 1642. Pontificatus nostri anno decimonono.

M. A. Maraldus.

Loco ꝛ Annuli Piscatoris.

Ccc

In con-

In Tridentino sess. 22. quod irreuerentia à rebus sacris nò longe abest ab impietate, ideo Respondet ad supplicantes Decani, & Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Hispalensis cum pœnis, & censuris arduis ne fiat, vt ibi non tamen videtur concedere, quod fiat in aliis Ecclesiis, quæ cum simus in pœnalibus, salua meliori expositione cum omni humilitate.

Istud tabacum est etiam contra metodus medendi Galeni, dicentis, quod purgationes ex partibus nobilioribus, puta cerebrorum ad partes ignobiliores, puta narium, non sunt faciendæ. Et in libro de partibus animalium, quod læso aliquantisper cerebro, & læso aliquantisper corde moritur homo, lædatur cerebrum per caliditatem tabacchi, auferendo naturalem frigiditatem cerebri, datam à natura propter refrigerium nimis caliditatis cordis, ergo lædatur cor, quod verè non participat frigiditatem cerebri datam à natura, propter hoc, ergo remanet læsū cor ex caliditate tabacchi, & sic moritur homo aliquando subitaneæ, febre maligna, aliquando febre lenta, vt patet de multis mortuis in hoc anno, tum Religiosis, tum laicis, ergo tabacum non est sumendum in nullo loco, non solum in Ecclesiis, vide totum Galenum epilogarum in nostro viridario omnium scientiarum multoties impresso. Nota titulum Bullæ, & Proœmium loquentia absolute.

Quarto patet ex aperitione multorum capitum repertorum cum cerebro ficco per tabacum, cum Medicis dogmaticis, methodicis, & mixtis ex his contra Medicos empiricos.

Hæc de Conciliis omnibus Ecclesiæ Sanctæ Dei, & de Bullis cunctis, & de Decretis Sacræ Congregationis Rituum, & de summa casuum conscientiarum, ex verbis Conciliorum, & Bullarum Pontificum etiam præsentis Innocentii Decimi Romani, quem Deus conseruet, & concedat plusquam dies Petri propter suum singulare regimen; nam dictum illud non, videbis diem Petri non reperitur in scriptura sacra, neque in Conciliis, neque in Canonibus, & supposito, quod reperiatur potest glosari, vt intelligatur quantum ad primatum, & quantum ad miracula, vel quantum ad amorem habitum à Christo, vel quantum ad conuersationem, cum Christo, vel quantum ad foundationem fidei, vel quantum ad foundationem Ecclesiæ, vel quantum ad prædicationem, vel quantum ad martirium, vel quantum ad penitentiam amare flendo, vel quantum in sustinendo, vel quantum ad fundamentum Ecclesiæ tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & primo habenti potestatem clauium, & tibi dabo clauis, &c. vel quantum ad loca scilicet in Ierusalem, in Antiochia, & Romæ, &c. similia quantum ad conuersionem, & reliqua alia supra dicta. Cum Deus posset facere viuere Summum Pontificem pro sua Ecclesia Sancta Dei plusquam Mathusalem.

Pontifices legitimè creati vsque hodie 240.

Pontifices schismatici, seu Antipapæ, qui non possunt dici Pontifices veri sunt num. 32.

Schismata 32.

Papæ Pontifices, & monaci professi sunt numero 32.

Papæ pontifices mortui extra Romam sunt num. 45.

Papæ pontifices mortui Romæ sunt num. 195.

Papæ Pontifices Romani sunt num. 105.

Pontifices Itali num. 178.

Pontifices, qui non finire mensem sunt numero 11.

Papæ pontifices, qui non finire annum numero 40.

Pontifices, qui vixerunt plusquam 20. annis sunt num. 8. includendo doctissimum Pontificem Urbanum VIII.

Sedes vacans per quinque vices per duos annos, & amplius his per annum, ex quibus omnibus vacationibus colligunt vacasse 40. annis, & diebus, per mensem circiter vsque ad præsentem summum Pontificem. Vide vitas breuissimas Pontificum hic à nobis retro voluendo folio 8. & in principio fol. 54. col. 2.

Ex Francisco Petrarcha 100. annis ante Platinam, Sancto Antonio in annalibus, ex Belluacensi in historiali, Platina, Tarcagnotto, Petro Messia, Ciacconio, Philippo de Bergamo, Simonetto, Guicciardino, Honorio Panuino, Thoma Costa, Tempesta, Antonio Ciccarello, Bartholomeo, Dionysio Campano, Bardo, Baronio, Baptista Caualerio, Tranusio Cabrera, Victorello, & Ferdinando Florent. Abbate Ord. Cisterciensis in monumentis Hieronymi, Alexandro 1. C. & alijs, ex chronologia Bellarminii,

IMPRIMATUR. Gregorius Peccerillus Vic. Gen.

Fr. Joseph de Rub. Ord. Min. Conu. Emtu. Card. Filam. Theol.

15 - 463

388

328

557

15 — 163

00567341

